

~~But~~
~~W. 7/11~~

336

149

Cat 283

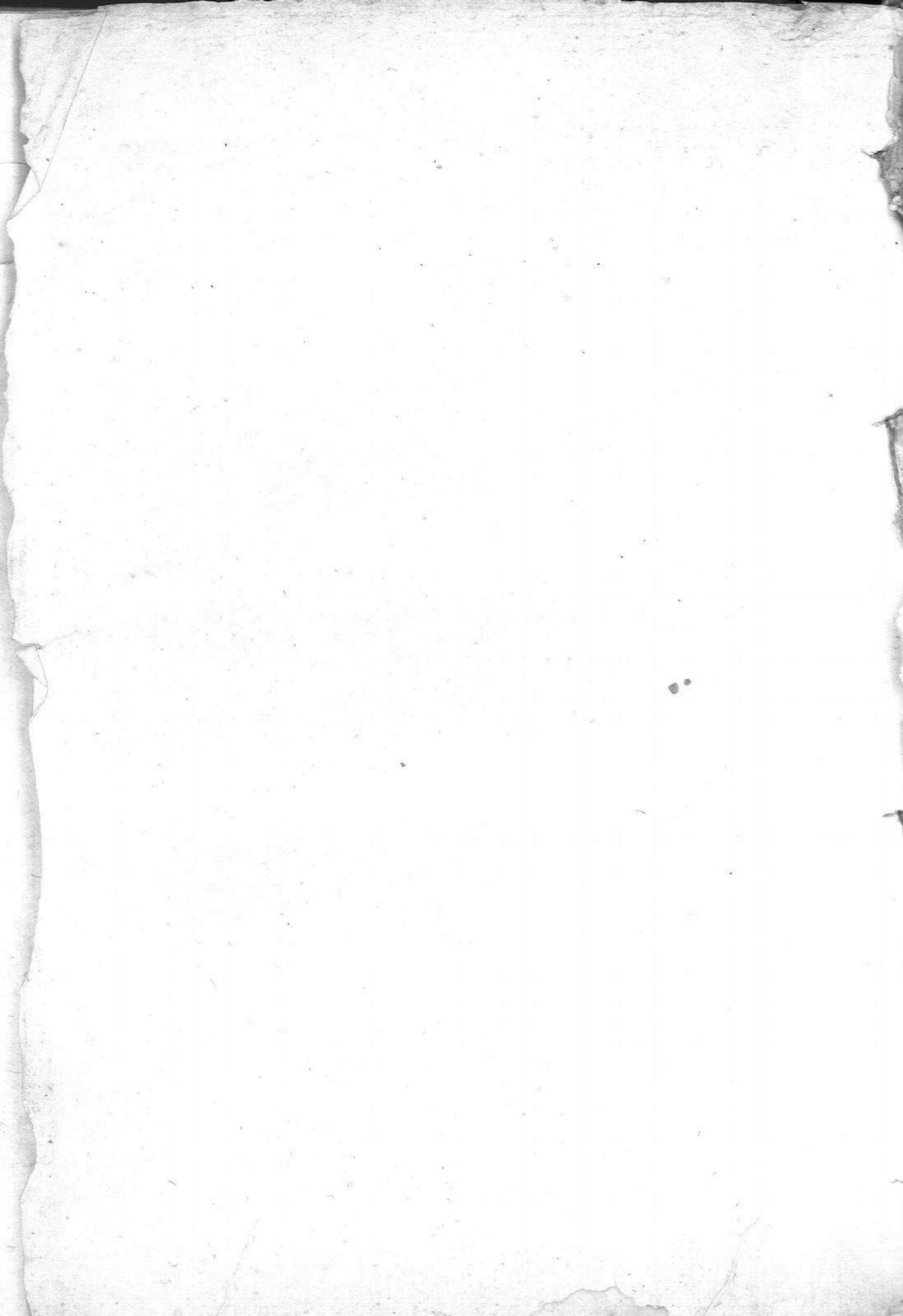




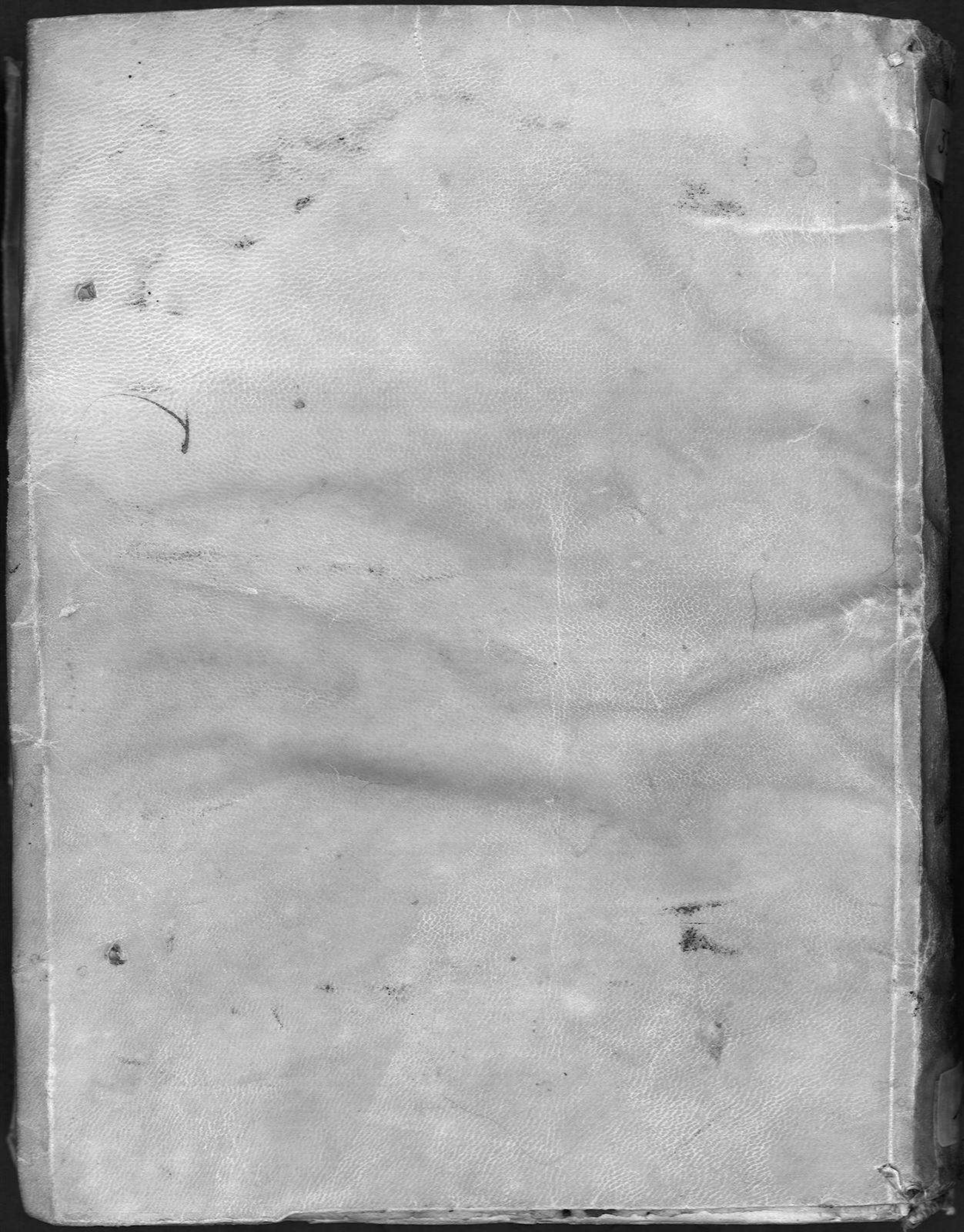








18584937



Cat. 283.

Imp: So. 196

Quotlibeta guillermi holzan.

Sans es .J. Domine.

Are suo redemit.



Del L. Miracles

Antonio de Villalobos

San Juan de los Rios

de la Florida

Del R. Mando

Prima questio

est. vtruz probari possit
p naturalē rōem . q tñ
est vnus deus. q sic: ga
vnius mñdi est tñ vnus

princeps. xii^o methaphisice sed pōt pro
bari naturali ratōne q tñ est vn^o mun
dus scōm philosphū i^o de celo g^o po
test probari q tñ est vnus princeps sed
iste est deus. ergo rē. Ad oppositū. ar
ticulus fidei nō pōt euidenter probari:
sed q tñ est vnus de^o est articulus fidei
ergo rē. In ista questione primo po
nā quid intelligendū est per hoc nomen
deus. secūdo respōdebo ad questionem.

Circa primū dico q hoc nomen de^o
pōt habere diuersas descriptiones Vna
est q deus est aliquid nobilius z meli^o
omī alio a se. Alia est q deus est illud
quo nihil est melius z perfectius. Cir
ca s^m dico q accipiendo deū scōm pri
mā descriptionē nō pōt demonstratiue p
bari q tñ est vnus de^o. cuius rō est. qz
hec nō ē p^e nota de^o est. qz nō pōt euide
ter sciri q de^o ē. sic accipiendo. ergo non
potest euidenter sciri q est tñ vn^o deus
pñā plana est. añs pbat^r quia multi
dubitant de ista deus est. nec pōt pbari
ex per se notis. quia in oī rōne accipiet
aliquod dubiū vel creditū: nec est nota
per experiētiā ma^m est ergo rē. Se
cūdo dico q si posset euidenter proba
ri q deus est. p^o accipiendo deū
tunc vnitas dei euidenter posset pbari.
cuius ratio est. quia si essent duo dii. a z
b. p illā descirptōem a. esset perfectior
oī alio a se z sic esset perfectior b. z b. es
set pfectior a. qz de^o est p positū z p pñs
b. esset perfectior qz a. z a. qz b. quod est
manifesta ptraditio ergo si posset euide

ter pbari qd deus ē sic accipiēdo deum
posset euidenter pbari vnitas dei. Ter
tio dico q nō pōt vnitas dei euidenter p
bari accipiēdo secūdo^o z tñ hec negati
ua vnitas dei nō pōt euidenter probari
nō pōt demonstratiue pbari: quia non
pōt demonstrari q vnitas dei nō potest
euidenter pbari nisi solūmō p rōes i cō
trariū: sed non pōt demonstrari q astra
sint paria vel iparia nec potest demon
strari trinitas personaz z tñ i^o negatiue
nō possunt demonstratiue pbari. si non
pōt demonstrari q astra sint paria: vel
iparia nō pōt demonstrari trinitas per
sonaz. Sciēdū tñ q pōt demonstrari deū
esse accipiendo deū. Secūdo^o pri^o dicto
quia aliter esset pcessus in infinitū nisi
esset aliquid in entib^o quo non est aliqd
prius nec perfectius: sed ex hoc nō seq
tur q pōt demonstrari q tñ est vnū ta
le sed hoc tñ fide tenetur. Vnde ad
rōes scoti in p^otrariū. Ad primā dico
q i^o pcedit ex vna ppōe credita. s. q in
tellectus diuin^o est infinit^o. qz illa est eq
du^a sicut p^o p^oncipalis nec pōt demonstra
pbari: s. tñ est credita. 2^o dico supposi
to q possz demonstrari ifinitas itellec^o
dīni nō pōt tñ demonstrari q ille itellec^o
dīn^o ifinit^o cognoscat b. pfectissime: s. b^o
tñ ē creditū. 3^o dico q h^o supposito ad
h^o rō nō pcedit qz qñ qrit at a cognoscit
b. p eēn^{am} b. aut p eēn^{am} suā d^o q ē di
stignēda ex eo q li p pōt dicere circūstātiā
cē efficiētis pgnitōez. v^l obiecti cognoti
p talē pgnitōez vel 3^o l. i. p^orie pōt di
cere circūstātiā noticie absolute affirma
tiue simplicis z p^orie ipi^o eēn^e die v^l no
ticie equalētis nō^e simplici z p^orie ipi^o
eēn^e. Si p^o sic dico q a. nō itelligit b
p eēn^{am} b. qz b. nō cāt cogni^{em} a. effec^{am}
Si 2^o itelligat sic pce^o q a. itelligit b.



per essentiā qz b. est obiectū cognitōis ip-
sius a. sic etiā deus intelligit creaturaz p
essentiā creature. Si 3^o mō intelligat
qō nos nō cognoscimus deuz pro statu
isto. s. cognitione absoluta que distinguit
contra p^{no} affirmatiuā que distinguit
cōtra negatiuā cognitione simplici disti-
guendo contra ppositā cognitione pro-
pria distinguendo cōtra cōem. qz cū oī-
bus istis conditionibus nō cognoscim⁹
deū p statu isto. Tū dico qz a cognoscit
b. per essentiā ipsius a. quia est cognitio
absoluta ipsius b. affirmatiua simplex
ppria: vel equiualeat noticie pprie z sim-
plici. nā sicut in nobis cognoscēdo albe-
dinē z nigredinē per vnū actū possum⁹
eque sufficienter formare cōplexa z iu-
dicare inter albedinē z nigredinē: sicut si
cognoscerem⁹ albedinē z nigredinēz p
duos actus. z tū illa vnica cognitio nec
est ppria cognitio albedinis nec nigredi-
nis: sed est p^{munis} vtriusqz. est tamē p-
pria per equiualentia. qz tū v^z ad iudi-
candū inter illa. sicut si esset cognitio p-
pria vtriusqz. Ita a per suā vnicam co-
gnitōem z simplicē pōt eque sufficiēter
iudicare iter a z b. sicut si a haberet vnā
propria cognitōem qua cognosceret se z
a aliā qua cognosceret b. z tū cognitio
a neutri est propria: sed est cōis tam sibi
qz b. tū vtriusqz est ppria per equiualen-
tia. quia tū valet ad iudicandū obiecta
sicut si in a essent due cognitiones pprie
a z b. Sed ad pbatōem doctoris. cūz
dicit qz si a intelligit b per essentiā. b tūc
actus a esset naturaliter posterior qz b.

Dico qz v^{ez} esset si li p diceret circū-
stantiā cause efficientis. quia tunc essen-
tia b efficeret cognitōem ipsius a. z effe-
ctus est posterior sua cā efficiēte. Si au-
tem li per dicat circūstantiā obiecti vel

noticie pprie: sic nō pcludit. Ad 2^m p
i³ via dico qz aliquid esse obiectū adeq-
tum dupliciter intelligit vno^o fm per-
fectōem sic qz obiectū sit eque perfectuz
sicut actus. Alio^o fm predicatōez: sic
qz sit cōe per predicatōem oī obiecto ap-
prehensibili a tali potētia. Primo^o non
est inconuēiens eundē actū habere duo
obiecta adequata per ypotēsīm: qz con-
trariū nō pōt demonstrari. z p^{rio} eētia
ipsius a est obiectū adequatū sue cog-
nitionis z b similis. Secūdo^o est impossibile
qz eiusdē actus sint duo obiecta adequa-
ta: z sic dico qz nec a nec b est obiectū ad-
equatū. Et qū p^{batur} maior. qz tūc ac-
quietaretur per aliquid: quo circūscrip-
to nihil minus quietaret. dico qz nō pōt
demonstrari qz circūscripto b. quietaretur a
in essentiā sua. z si posset esset conceden-
dum qz a haberet duo sufficienter quie-
tantia. Ad aliud de secunda via cōce-
do qz nō pōt demonstrari qz a diligit b. qz
multi phōz posuerunt qz deus nec intel-
ligit nec vult aliquid extra se. tū hoc po-
sito qz a diligit b nō pōt demonstrari qz
a plus vel min⁹ equaliter diligit b sicut
seipm. Et qū p^{batur} qz a infinite diligit
b. quia vterqz est deus infinitus dico qz
nō pōt demonstrari qz vterqz sit infini-
tus intensiue. qz hoc est solum credituz
z per psequēs nō pōt demonstrari qz b sit
infinite diligēd⁹. nec pōt demonstrari qz a
plus diligit se qz b. Et qū dicitur qz qd-
libet plus diligit naturaliter esse suum
qz alterius. Dico lz hoc sit verū de eo
qd naturaliter diligit se z alia libere nō
tū de naturalit^{er} diligēte oē diligibile. nūc
aut a naturaliter diligit se z omē aliū. nec
pōt demonstrari qz libere z p^{igent} diligit
aliquid z dato qz libere diligit b ad^o vo-
luntas libera nō p^{formatur} voluntati

naturali. alij enim voluntas nostra diliget tantum deum infinite sicut voluntas divina naturaliter diligit deum infinite tantum voluntas libera conformatur rationi naturali non autem semper voluntati naturali. Ad 2^m per illam viam dico quod non potest demonstrari quod a fruatur b nec utitur quod non potest demonstrari quod a diligit aliquid aliud a se. Similiter posito quod sic potest dici quod a fruatur b. et concedo tunc quod a est bonus in duobus obiectis quorum neutrum dependet ab alio et utrumque est sufficiens beatificatiui tantum si fruatur duobus bonis est unico actu non duobus. Et ad probationem non potest dici quod b destructo a sufficiens esset bonus in se. nec potest demonstrari quod a non potest habere talia duo obiecta beatificatiua.

Ad aliud dico quod non potest demonstrari quod a quietatur in b. nec in se. Ad illud de tertia via concedo totam istam deductionem et conclusionem quod voluntas potest plus ordinate amare a et b. quam a solum et dico ultra quod non potest demonstrari quod voluntas creata quietatur in vno illo. quod non potest demonstrari quod sit infinitum intensiue. Ad aliud de quarta via dico quod causa totalis dupliciter describitur. vno dicitur causa totalis illud quod posito: omni alio circumscripto potest effectus sufficienter produci. et a illo causa totalis dicitur causa sufficiens. Alio dicitur causa totalis illud quod potest aliquem effectum sufficienter producere: et sine quo non potest talis effectus produci. et sic causa totalis: et causa precisa sunt idem. Primo loquendo dico quod vnus effectus potest simul habere duas causas totales. sicut idem calor numero potest simul produci a sole et ab vno igne vel a duobus ignibus. et concedo quod a et b potest esse cause totales vnus effectus. Secundum modo traditio est quod idem effectus numero habeat duas causas totales. Nec potest demonstrari quod a vel b sit

sic causa totalis alicuius effectus sicut homo loquendo. Ad probationem dico quod effectus habet duas causas totales. Primo non dependet ab altera essentialiter quod posset sufficienter produci non existente. Ad 2^m de illa via de duobus finibus totalibus et primis dico: sicut de causa totali efficiente. quod eiusdem effectus possunt esse duo fines quorum vterque est causa finalis sufficiens illius effectus sicut aliquis vadens ad tabernam propter cibum et potum sufficienter iret propter vtrumque diuisim. quod si nollet bibere adhuc iret ad comedendum et si nollet comedere iret ad bibendum. Sed quod habeat duos fines totales 2^o est impossibile. Ad 1^o de duobus excedentibus dico quod non est inconueniens aliquid primo excedi a duobus excedentibus. quod vnus lapis excedit primo a duobus hominibus. nec vnus homo prius excedit lapidem quam alius. Ad aliud de quinta via dico. quod non potest demonstrari quod alter vel vterque esset infinitus intensiue. et ideo non potest demonstrari quod in infinitum exceditur. Et quis possit probari quod maior perfectio esset in illis duobus quam in vno per se non tantum sequitur quod in infinitum potest excedi. quod non potest demonstrari quod aliquid istorum sit infinitum. Ad illud de sexta via dico. quod non potest demonstrari quod species plurificabilis non deriat se ad certum numerum indiuiduorum quia non potest demonstrari quod aliqua astra sint eiusdem speciei. et tamen illa secundum phos determinat sibi certum numerum indiuiduorum sub qualis specie: ita quod per nullam potentiam possunt plura fieri sub ista specie. Ita dicunt hoc etiam aliqui theologo. Similiter materia in aliquo toto est plurificabilis in partes eiusdem speciei cum tantum illa materia determinat sibi certum numerum partium eiusdem quantitatis. Simi

liter sol est eiusdē speciei euz suis medie
tatibus. z tñ determinat sibi certū numerū
medietatū eiusdē quāritatis. Ita pōt
dici in pposito q̄ nō pōt pbari q̄ essen-
tia diuina nō determinat sibi dualitatez
duoz: ita patet q̄ maior est falsa. Ad
aliud pro 1^a via dico. q̄ duo necesse esse
si essent: nec pueniunt nec distiguntur in
aliquo sed se ipsis conueniunt in necesse
esse hoc est pcept^o h^o necesse eē vni^o et
vere predicatur de ipsis. z seipsis distin-
guntur. Quere pbatōem hui^o. in p̄io.
distinctione secūda questione de vnitāte
dei. Ad vltimū. de alia via dico q̄ nō
pōt demonstrari q̄ deus sit oīpōens: sed
sola fide tenetur. posito etiā q̄ sic pōt di-
ci q̄ voluntas vnus est naturaliter con-
formis alteri z p̄ors ita q̄ naturaliter
vnus quicquid vult: alius vult id neces-
sario. z ideo si a vult aliquid esse b. non
potest nolle illud esse vel velle illud non
esse. quia nō pōt demonstrari q̄ b. vult il-
lud libere z p̄tingenter z indifferenter. z
ideo nō sequit^r q̄ a. pōt facere b. nulli-
potentē. Ad principale patet ex dictis

Secunda questio.

Trū essentia diuina z relatio
distinguantur ex natura rei q̄
sic. q̄ cōtradic^o de eodē nō ve-
rificantur sed essentia est tres
persone paternitas nō est tres persone.
ergo distinguntur ex natura rei. Con-
tra essentia est r̄lo ergo nō distinguntur

Pro dictis quorūdam pōt dici q̄ di-
stingui ex natura rei pōt duplici^o accipi
1^o p̄prie tunc illa distinguntur q̄ sunt
plura quoz vni nō est realiter alteruz
vel iproprie q̄. s. est aliqua ratio abso-
luta que est plēs res re^e z est aliqua
res que est 1^a res absoluta que est plēs

res re^e: z tamen ipsa non est plures
res re^e. Ad 2^o modo accipiendo es-
sentia z r̄lo non distinguntur ex natura
rei. q̄ essentia est realiter relatio. Se-
cūdomō distinguntur. q̄ essentia est tres
persone z relatio nō est tres persone nec
aliā distincōem vel nō p̄dēptitatem par-
ua. n. vel magnā ibi pono p̄ter predic-
tam. Ad primū in cōtrariū nego con-
sequentia aliquid vere predicatur de es-
sentia q̄ nō predicat de paternitate. 3^o
paternitas z essentia distinguntur. q̄ an-
tecedens est verū termis supponētib^o p̄-
sonaliter z significatiue z p̄ns falsū ter-
minis significatiue acceptis. q̄ manife-
stū est q̄ aliquid vere predicatur de 1^o
termis essentia vt stat personaliter q̄
nō predicatur de paternitate vt stat etiā
personaliter: z tñ essentia z paternitas
vt stat personaliter nō distinguntur. q̄
denotatur q̄ in re esset aliqua distincō
alia q̄ dicta sit: sed bene sequit^r q̄ essen-
tia supponit pro aliqua re que est plu-
res p̄sone z paternitas supponit pro
aliqua re que nō est plures persone. tñ
si essentia z paternitas supponāt simpli-
citer vel materialiter in p̄nte. tunc p̄ns
est verū sicut an̄s. quia isti p̄ceptus eē
tia z paternitas distinguntur realiter.
Ad aliud d̄z q̄ sba^o in istis p̄positioni-
bus quas format btās essentia. est tres
persone: paternitas nō est tres p̄sone. si-
gnificant oīno idē accipiendo significa-
re ḡnalissime: q̄ sic accipiendo significa-
re nihil significat essentia q̄ nō sit idem
realiter cū illa re que est paternitas. nec
ecōuerso: s̄z tūc nō v̄z p̄ns significāt oīno
idē: 3^o iste p̄p̄es p̄tradicit. q̄ vltra re-
quirit q̄ supponāt p̄ eodē oīno nūc an̄s
accipiēdo significare strictē p̄ suppone-
re tūc nō significant oīno idē q̄ nō sup

ponit pro eodem oino. qz essentia suppo-
nit pro re que est paternitas z duabus
aliis rebz respectus. paternitas aut sup-
ponit pro re que lz sit essentia no tm est
due alie res respectue. Si dicat sub-
iecta illaz ppositionu supponit p essen-
tia z paternitate: sz paternitas z essen-
tia idē s' supponit p eodē. Itē si no p eodē
s' p diuersis. itē supponunt: ergo sup-
ponunt p aliquo vel aliquibus aut p
nullis. Ad primum dico qz psequētia
nō v3 sic nec illa filius supponit p eēn-
tēn' ē paternitas. ergo filius supponit
p paternitate: sed ē fallacia accidētis vtro-
biqz ex ydētitate pciali medii. Ad 2^m
dico qz pna nō v3. qz ans est verū z con-
sequens falsum. primū p3. quia si suppo-
nant p eodē tunc aut p paternitate aut
essentia. nō pro essentia: qz tunc hec eēt
vera paternitas est tres persone sicut es-
sentia est tres persone qd falsum est. Si
supponat p paternitate. tūc sicut pater-
nitas nō est filius nec spūscūs. ita essen-
tia nō esset filius nec s. s. R^m patet.
quia essentia z paternitas non sunt aliq
diuersa. ideo concedo qz nec supponunt
pro eodē nec p diuersis. Ad 3^m con-
cedo qz nō supponit p aliquibus qz il-
la nō sunt plura essentia z paternitas:
nec pro aliquo ppter causam dictā. et
de virtute sermōis pro nullo supponit
sed vn^o termin^o supponit p vno. puta
essentia qd nō tm est illud p quo suppo-
nit aliud: sed est aliqua res que nō ē illa
res re^a: puta non tantum illa res abso-
luta est paternitas. sed etiam est filia^o z
spiratio passiva. Alius termin^o puta
paternitas supponit p re que lz sit essen-
tia nō tamen est filiatio nec spiratio pas-
siva. Ad aliud dico. qz extrema contradi-
ctionis verificatur de distinctis terminis q

sunt paternitas z essentia. qz nō ponit qz
res sit subiectū vel predicatū. in pponē
ideo dico qz extrema contradictionis non
verificatur de eodē sermō. supponente
p eodē nec de diuersis terminis nō suppo-
nentibus oino. p eodē nec in casu verifi-
cant extrema contradictionis p diuersis:
sed bene possunt verificari de diuersis
terminis quoz vnus supponit p re que
est tres res respectue z alius p re que
nō est tres res respectue z hoc nunqz in-
uenitur nisi in pposito. Ad aliud di-
co. qz ex diuersitate istoz duoz modoz
dicendi per se solū pcluditur distinctio
pceptū sine distinctōe a parte rei dūmō
vnus cōceptus supponat p re que est
tres persone. z alius pceptus p re que
nō est tres psonē. sic ē de istis terminis eēn-
tēn' z paternitas. Ad aliud dico qz oēs pa-
ralogismi tā affirmatiui qz negatiui sol-
uuntur p fallāz accidētis p hoc qz in oibz
accipit aliqz termin^o supponēs p vna re
absoluta q est ples respectue. z sufficit
applicare z chaton. Ad p^m chaton d^o
qz nō arguit illā nō ydētitate ex sepabili-
tate. vel sepatōe rōis z essentie imo ar-
guit p distinctōem realē personaz. z sic
intelligēdo dico qz si pōise argueret illa
nō idēptitas per distinctōem realē debz
argui distinctio realis inter essentia z re-
lationem sicut inter personas: sz qz illa
non ydēptitas arguitur per distinc-
tionem realē personarum: vna cum
ydēptitate reali personarum cum es-
sentia diuina: ideo non sequit qz sit disti-
ctio realis inter essentia z relatioem. Et
tunc dico qz nō est ibi aliqua probatio p
aliquod mediū euidēs: sz solū est illatio
ab explicito in implicitum. quia aliud
non intelligo per illam distinctionem
formalez. Per hoc ad aliud dico qz nō

arguitur maior distinctio ex separabilitate vel separatione s; bñ argueret maior distinctio ex distinctione reali personarum: et deñ ydēitate earūdem reali cum essentia dīna q̄ ex vno p se s; in pposito licet ponatur distinctio realis personarum tamen pono ydēitates earūdem cū diuinitate iō nō pcluditur. Ad aliud d° q̄ cōcluderz si p̄sciscarg uatur illa non ydētitas inter eētiaz et relationē ex nō ydētitate reali personarum. s; sic n̄ arguit s; ex distinctione reali personarum cū ydētitate earūdem cum essentia diuina. Ad aliud patet per idem. Ad aliud dico q̄ non oportet ponere distinctioē realez inter essentia et relationē ppter fidez explicitā ab ecclesia. nec etiā ppter p̄positionē p̄sonae que tūc cōponeret ex duabus rebus s; i° modo nō cōponit essentia ex tribus personis. Ad alias rōes q̄ tangūt repugnātiā et p̄tradictionē: dico q̄ in re nulla est p̄tradictio. nec est aliqua repugnātia realis inter nō esse deitatez et eē dīnitatem. qz nō esse dīnitatem nō iportat aliquā rez que repugnat. s; repugnātia est inter tios et cōceptus pro re et rōe rei nō qz aliqua res significata per nō esse dīnitatem repugnat deitati: s; qz iste cōceptus nō eē deitate: nō predicat vere dē deitate. Et inter ens. et nō ens nō est repugnātia realis. qz nulla res iportat per nō ens q̄ repugnet enti: s; solum repugnātia est inter cōceptus ppter h° q̄ talis cōceptus negatiu° nō p̄dicatur de ente ppter p̄tradictionez que sequit s. q̄ res sit et nō sit. Et si querat vtrū nō eē deitate eque primo repugnet cōceptui deitatis et paternitatis. Dico q̄ nō. qz cōceptui deitatis repugnat primo. cōceptui aut paternitatis non repugnat. primo. Ad p̄z. qz illud dicitur conuenire alicui

primo qd̄ cōuenit sibi p̄ quolibet cōtēto sub eo de quo p̄dicat et nulli cōuenit d̄ q° nō predicat. p̄z de resibili et hoīe. sed non esse deitatem repugnat cuilibet de quo predicatur deitas patet inductiue et nō repugnat alicui de quo predicat deitas siue cōceptus deitatis. Non esse aut deitatez repugnat omni illi de quo predicatur cōceptus paternitatis: tamē cū hoc repugnat alicui alteri de quo non predicatur cōceptus paternitatis puta filio: de quo nō predicat paternitas. g° n̄ repugnat eque primo: vtriqz. Et si dicis q̄ ex hoc sequit q̄ n̄ esse deitate aliqua p̄mitate et aliquo° est compossibile paternitati quo° nō est cōpossibile deitati. ex quo non repugnat eis eque primo. Respondeo q̄ nō valet. Sicut nō sequit non esse sensibile nō repugnat eā primo cōceptui animalis et cōceptui hoīs. ergo aliquo° est compossibile hoī quo° non est cōpossibile animalī. qz talis negatiua nō infert affirmatiua: quia licet vnum contrariorū recipiat magis et min⁹ non tamen aliud sibi cōpossibile sicut aliquid est magis inaequale vni q̄ alteri demonstratis duobus et tamen nō est magis equale vni q̄ alteri. Eodem modo respondendū est ad alia argumenta tangentia repugnātiā: Et si dicat q̄ eētia et paternitas distinguuntur formaliter Respondeo q̄ distinctio formalis accipitur dupliciter vno° p̄prie p̄ illis quorum vnū non est aliud et sic nō distinguuntur formaliter eētia et paternitas. Alio° quādo vnus s; supponit p̄ re q̄ est tres res relative: et alius supponit pro re que non est tres res relative. et sic distinguuntur formaliter. quia nihil aliud intelligo per distinctionem formalem. Ad aliud dico. q̄ essentia non est cōi

cabilis filio sicut forma cōicatur mate-
rie: sed est cōicabilis hoc est essentia est
res persone: paternitas non est tres pso-
ne nec due: sic etiā spiratio actiua est cōi-
cabilis filio et nō spiritui sctō. hoc est fi-
lius spirat et nō s. s. Aliaz cōicabilitatem
nō video ibi. ¶ ad principale ex dictis

Questio tertia

Trū paternitas distin-
guatur a patre q̄ sic qz
paternitas est in patre:
pater nō est in patre. 8^o
et c. Cōtra ex dicis p̄-
nitas est pater. ergo nō distinguitur a pa-
tre. Sciendū hic primo q̄ questio nō
est de noībus. qz de illis est certuz q̄ nō
nisi p̄ predicationez: sed questio est de re
et sit de re intellecta questioe. dico q̄ nō
quia omnis distinctio vel est realis vel
formalis vel rōis: ¶ Primo nō distingui-
tur certum est. nec 2^o m^o. quia oīs res q̄
est pater est paternitas et ecōuerso: ergo
non distinguitur formaliter. quia hec vo-
catur distinctio formalis quādo aliqua
res est vnum distinctoz formaliter et
non aliud sicut filius est eētia et nō est
pater. ideo eētia et pater distinguntur
formaliter: nec distinguitur 3^o rōe. Tu
quia 1^a est distinctio noīm. qz rōes et dif-
finitiones sunt noīm. qz quelibz rō que
cōuenit vni nomini: et alteri 8^o res signi-
ficata per noīa non distinguitur per ta-
les rōes. ¶ Ad solutiōe rōnū sciendū
est q̄ omnis ppō cōposita ex istis termi-
nis paternitas pater cum qua ponitur
verbum qd̄ est nota distinctionis falsa ē
de virtute sermonis. licet vera sit 2^m in-
tellectum loquētis. ideo talis ppō est ex-
ponenda talia enim verba que notant
distinctionē sunt sicut habere et tenere cō-

stituerē eētia et hōi: ¶ Ad primum in
cōtrarium d^o q̄ pprie loquēdo gnatio
actiua nō ē plus in patre q̄ in filio ymo
plus ē in filio q̄ in patre qz ē in filio p̄ cir-
cūcessionē et sic nō est in p̄re. et q̄n dicit̄
q̄ p̄ gnationez actiuā distinguit̄ pater a
filio. dico q̄ si p̄ pōt dicere circūstantiaz
principii distinguētis aliquid constitutū
ex tali principio et aliq^o alio: sicut hō cō-
ponitur ex corpore et aīa. et sic nō distin-
guitur pater a filio p̄ gnationez actiuā. qz
pater pprie loquēdo nō constituit̄ ex eētia
et gnatione actiua. ¶ Alio^o p̄ potest
dicere circūstantiā distincti suppositi et sic
est vera. qz p̄ ē gnatio actiua siue pater-
nitas q̄ nō est filius et q̄ distinguit̄ a filio.
¶ Ad aliud d^o q̄ de virtute sermonis non
debet cōcedi q̄ paternitas constituit̄ pa-
trem. qz inter patrē et paternitatē nulla
est distinctio. et inter cōstitutum et cōsti-
tuens est aliqua distinctio: s̄ talis p̄po-
sitiō d̄z glosari sic. paternitas est pater: et
non est alia persona a patre: nec ecōuer-
so. ¶ Ad aliud dico q̄ eodem oīo distin-
guitur pater a filio et spiritu sancto per-
sonaliter. qz se toto distinguit̄ p̄sonaliter
ab vtroqz. et nō p̄ partē sui. et q̄n dicitur
q̄ p̄ p̄ spirationē actiuā distinguit̄ a s. s.
et nō a filio. dico sicut p̄ri^o q̄ si li per no-
tat vel dicit circūstantiaz p̄sone distincte
vera est. et tūc est iste intellect^o pater est
spiratio actiua q̄ spiratio non est s. s. s̄
est filius. ¶ Ad aliud de prefatione. dico
q̄ in p̄sonis est pprietas. homo est nul-
la persona est plures persone: s̄ quelibz
est propria et sic vna q̄ non plures et sic
propositio est vera. ¶ Ad augustinum
dico q̄ nō eo deus est sapientia quo pa-
ter qz deus et sapientia est plures perso-
ne. paternitas non est plures p̄sone. Et
iō non oīs deus est pater. quia filius est

Deus et non est pater: sed omnis pater est deus

Ad aliud. omne relatiu[m] est aliquid preter essentia[m] omne enim. et intelligit quod essentia diuina non est tamen una persona. sicut relatio est tamen una persona. Ad aliud dico quod una persona non est absoluta. quia una persona non est quilibet persona. sicut essentia dicitur absoluta: quia est quilibet persona. Ad aliud dico quod paternitas non est in patre ymo est in filio per circumsessionem et nullo de virtute sermonis est in patre: sed ideo dicitur prima persona pater et non 2^a quia prima persona est paternitas et non scilicet. Ad aliud dico quod productio actiua et passiu[a] nec sunt in eadem persona nec in diuersis. sed productio actiua est persona produciens. et non est persona producta et productio passiu[a] est realiter persona producta et non persona produciens et ideo non potest idem producere se sed aliu[m]

Ad aliud quod dicitur. quod aliquid conuenit uni: et repugnat alteri. et nego illa Et per instantia de albedine et nigredine et tamen nichil est in albedine quod non est in nigredine. et ideo dico quod aliquid sit unum quod non est reliquum et quia ingenitum conuenit patri et repugnat filio. ideo pater est paternitas et filius non. Ad aliud quod dicitur quod tunc persone se totis p[er]ueniret et distingueretur. Respondeo quod personas distinguunt se totis potest intelligi dicitur. uno quod distinguatur quolibet quod est ille persone et sic ego nego. quia essentia diuina est quilibet persona et tamen essentia non distinguuntur

Alio intelligitur quod persone distinguunt per se et non per partes et persone se totis conueniunt essentialiter et distinguuntur personaliter. et non per partes nec per quasi partes. Consimiles expositiones require ab Augustino 2^o. de tri. in principio ubi exponit illam pater dedit

filio vitam habere in seipso sic. pater genuit filium qui est vita. et sic consimiles propositiones: similiter primo de tri. c. 12^o. optime exponit Augustinus.

Questio quarta primi quolibet

Terminus angelus sit in loco per suam substantiam. quod quia angelus per suam substantiam est hic et non alibi 8^o. et contra. est articulus condonat[ur] p[er] se. In ista questione primo videndum est quid est locus et quid est esse in loco. 3^o ad quod. Circa primum dico quod locus est vltima corporis continentis b^o est vltima pars corporis continentis non quod sit aliqua pars vltima secundum se tota distincta ab aliis partibus. sed voco vltima[m] omnem partem que extendit ad locatum et tangit locatum contentum in loco: et sic loquendo vltima pars habet multas partes que non tangunt locatum. Si dicis accipio partem vltima[m] que dicitur primo locus. 1^a pars non habet aliquas partes tangentes locatum et aliquas non tangentes. quia alia pars istius esset primo locus: et non ista pars ergo. Respondeo distinguendo de vltima parte. Uno dicitur pars vltima. omnis pars que se extendit ad locatum et tangit immediate corpus contentum in loco. et sic infinite sunt partes vltime que sunt locus. et tangunt locatum etiam in rectum quia medietas partis tangens secundum rectum sic est vltima. et medietas istius medietatis et sic in infinitum. Alio dicitur pars vltima tangens locatum 1^a que est posterior: omni alia parte tangente locatum. et sic nulla pars est vltima. quia quecumque daret adhuc illa esset diuisibi-

lis et per prius illius posterior tanget et non
tota illa pars. Eodem modo distinguo de
prima parte tangente quia prima pars potest
dici. uno modo omnis pars tangens immediate lo-
catur et sic sunt infinite partes prime que sunt
locus secundum lineam rectam. quia medietas ali-
cuius partis determinate sic tangit prius. et me-
dieras illius medietatis et sic in infinitum.

Alio modo dicitur pars prima in qua sic tangit
quod est prius omni alia parte tangente et sic nulla
pars est primo locus quia quecumque pars de-
monstratur in qua est divisibilis in duas medi-
etates et per prius una medietas prius tangit
quam alia. Unde accipiendo primam partem
vel primum locum pro illo cuius quaelibet pars tan-
git vel quaelibet pars est locus sic nulla
pars est locus prius quia quecumque pars de-
monstratur in qua est divisibilis in duas medi-
etates et si una medietas tangit alia non
tangit et per prius tota ista pars non est pri-
mo locus. et sic intelligo distinctionem pre-
cedentem. Circa secundum articulum dico quod
esse in loco dupliciter accipitur circumscrip-
tive et diffinitive. Circumscriptive est in lo-
co illud cuius pars est in parte loci et to-
tum in toto loco. Diffinitive autem est
quando totum est in toto loco et non extra
et totum est in qualibet parte illius loci.
sic corpus christi est in loco diffinitive in eu-
karistia. quia totum corpus coexistit toti lo-
co speciei consecrate et totum coexistit cui-
libet parti illius loci. Circa tertium articulum
dico quod angelus non est per suam essentiam in lo-
co primo modo quia non habet partes et per prius
non circumscribitur loco. Sed secundo modo diffini-
tive scilicet est in loco per suam essentiam. quia
tota sua substantia est in toto loco et to-
ta est in qualibet parte illius loci non tamen
sic quod substantia angeli sit prius loco. sic enim de-
us est presens loco: sed etiam quia angelus
ambitur quodammodo et continetur a loco sic

quod est in illo loco et non est extra locum in
quo existit et hoc quia est presens corpo-
ri locato toti et cuilibet eius parti tam
partibus in profundo quam in superficie. et sic
licet corpus locatum sit aliquo modo presens
corpori continenti et partibus eius. non
tamen sic est presens omni parti cuiuslibet
partis illius corporis continentis angelum
quia quecumque pars accipitur corporis
continentis cui angelus est presens si divi-
datur: adhuc alteri medietati est presens
et ideo: sicut corpus locatum est in loco: ita
angelus etiam est presens in loco scilicet et omnibus
partibus suis: licet corpus sit circumscrip-
tive: et angelus diffinitive. Sed hic
sunt alia dubia. Primum. Vtrum angelus
possit esse in loco indivisibili sicut ange-
lus est indivisibilis vel in loco divisibili
et si sic tunc accipiat locus adequatus
tunc si ille locus sit divisibilis: prius coe-
xistit parti quam toti: et de illa parte. quero
aut est divisibilis aut indivisibilis et erit
processus in infinitum. vel stabitur ad
locum indivisibilem. Secundum dubium est
quanto loco potest coexistere secundum ma-
gnitudinem et parvitatem. Tertium
dubium. Vtrum plures angeli naturali-
ter possint esse in eodem loco. Quar-
tum dubium. Vtrum unus angelus po-
test transire per locum alterius. tan-
quam per medium ipso existente in eo-
dem loco. Ad primum illorum di-
co quod angelus est in loco divisibili et non
divisibili quia nullus talis est: et si ta-
lis esset per o. traditionem. dico quod an-
gelus posset sibi existere. et quando di-
citur quod tunc prius coexistit parti quam
toti nego consequentiam. quia eque pri-
mo est in toto loco: et in qualibet eius
parte: sicut sol adequate illuminat medium
et forte unum magnam mensuram posset illumina-

re. et tñ nō prius illuminat vnā partē
mediū q̄ aliā: sed eque primo illuminat
totū eodē mō est de cādela que eque pri
mo illuminat totū mediū sibi adequatū
et oēs eius partes. sic est in pposito ideo
nō ē pcessus i infinitū. Ad 2^m dico q̄ ē
dare maximū locū in quo āgelus potest
esse quia ē finite nature et limitate. S;̄
quantus est ille locus p̄t rationabilē
dici q̄ tñ locū p̄t habere quantū cor
pus posset informare si esset forma cor
poris: et adhuc maiorem q̄ maiori cor
pori p̄t coexistere q̄ posset informare:
sed quātus sit ille nescio. Similiter d^o
q̄ nō est dare minimū locū angeli in quo
p̄t esse: q̄ quocunq; loco dato i^e est di
uisibilis et per p̄ns in parte illius loci p̄t
angelus esse et in parte illius partis. et
sic in infinitū. Ad 3^m dico q̄ sic. quia
plura corpora possunt eē in eodē loco p
p̄a^m dei: et naturaliter corpora que na
ta sunt esse partes essentielles alicuius
cōpositi sicut materia et forma sunt i eo
dem loco adequate. et per p̄ns multo
magis duo angeli qui nō sunt circūscrip
tiue in loco possunt esse in eodē loco: et
si queras vtrū vnus angelus p̄t esse in
pluribus locis simul. Respondeo q̄ sic
de locis continuis que sunt pres loci ad
equate ipius angeli. nō aut i locis discō
tinuatis. et rō p̄t esse quia quantum ad
hoc similitō coexistit loco sicut si info
rmarēt materiā nunc aut si informaret
corpus nō posset informare partes cor
poris discontinuatas: sicut nec aīa intel
lectiua p̄t. ergo nec nūc p̄t rē. Ad
quartū dico q̄ sic. quia nō est ibi resisten
tia. quia sicut prius patet duo āgeli pos
sunt esse in eodē loco et eadem rōne po
tēt vnus transire per locum alterius.
Ad ar^m principale dico q̄ angelus

nō est circūscriptiue in loco per suam
substantiā. et si sic intelligat: arti^o parisien
verus est.

Quinta questio.

Trū angelus p̄t moueri lo
caliter q̄ non: quia mobile est
primo passio corporis. 5^o nō
cōuenit nisi corpori. et per cō
sequens angelus nō est mobilis. Cōtra
ysaie sexto. Volauit ad me vnus de se
raphin. Sic primo videndū est quid ē
motus localis. 2^o ad questionē respon
bo. Circa primū dico q̄ motus localis
est coexistētia successiua sine quiete me
dia alicui^o p̄t^e exētis i diuersis locis. q̄
aut sit coexistētia successiua patet quia
si simul coexistēt diuersis locis nō mo
ueretur. q̄ sit sine quiete media p̄z. quia
si aliquid primo sit i vno loco et post ge
scat et post sit in alio loco: nō mouet cō
tinue. Q̄ aut sit alicui^o p̄t^e existētis
in loco patet. quia si deus p̄rio crearet
corp^o i loco et p̄o destrueret illd corp^o. et
itez crearet illd corp^o i alio loco: illd corp^o
coexistēt diuersis locis sine oī motu.
S;̄ du^m ē vt^m illa coexist^a successiua sit
vna res alia ab oībus rebus p̄manenti
bus. Respondendū q̄ nō sicut dictū est
de motu in li. phi. diffuse et alibi dicitur
iō nūc transeo. Circa 2^m arti. dico q̄
ex dictis in ista questione et precedenti
patet solutio istius questionis. quia ex
quo angelus continue existit in loco: et
manifestum est per scripturam q̄ ange
lus potest coexistere diuersis locis suc
cessiue sine quiete media manifestus est
q̄ potest moueri localiter. Sed con
tra ista sunt aliqua dubia. Primum est
quia videtur q̄ motus localis sit alia
res a rebus permanentibus. quia in ista

ppoe h^o mobile mouet termi supponit
p rebz. z res pmanentes nō sufficiunt cuz
negationibz ad verificandū tlēz ppoēm
quia oibz illis positis potest mobile h^o
non moueri. z tunc hec ppositio ē fal/
sa. g^o requirit aliqd aliud. z fundat hec
ratio in illo principio gnali qñ ppositio
verificat p rebz: si due res nō sufficiant
ad verificandū ppoēm oportz ponerz
3^m Scda rō fundat in h^o qz passum
causat formā causā^e exclu^e creationem
Tertia fundat in hoc qz incorruptione
forme ē aliquid quo posito forma corrū
pitur. Secundū dubiū ē: qz videt qz an/
gelus nō pōt moueri. Tū quia scdm
philosophum omē quod mouet partim
est in tio a quo z partim in tio ad quē: age
lus autē nō habet pres. Tū quia sic pri^o
transiret spaciū equale qz maius z ita
spaciū cōponeretur ex indiuisibilibz cuz
angelus sit indiuisibilis. Tū quia tunc
posset simul moueri z quiescere. qz tot^o
angelus cicius recedit ab vna parte loci
qz ab alia. Tum qz tūc posset transire
de extremo in extremū nō transeundo p
medium. Tum qz nō mouet a volun
tate sua. qz tūc omia obedirent sibi. nec a
potentia excecutiua g^o. zc Ad primū
dico qz principū in quo fundatur i^a ra
tio est falsus nisi melius intelligat qz ad
veritatem alicuius ppositiōis quādoqz
sufficiunt due res. et alio tēpore non suffi
ciunt due res. Exēplum posito qz de^o
creet vnuz angeluz sine omī motu et tē
pore. et ista ppositio esset scripta in li/
bro iste angelus creatur. tunc in princi
pio quando creatur sufficiunt ille tres
res ad veritatem istius ppositiōis. s.
angelus creatur a deo. angelus. deus ip
se. et liber scriptus tali ppositiōe. et post
si eedem res pprecise existant nō sufficiunt

ad verificandū illaz ppositionem. nec
iste nec quecūqz alie res. Si dicis eo
ipso quo ponis prius z posterius ponis
tēpus vel aliud et aliud et ita requiritur
instans tēporis ad verificandū illam
ppositionem quo non existente non est
ppositio vera. Contra pono sic prius
qz primo creat angeluz cū li^o in quo scri
bitur ppositio sine mundo: postea creat
munduz cuz motu et tempore z postea
destruat munduz: motum: z tēpus. sicut
prius: tunc ista angelus creatur a deo ē
vera añ mundi creationē: et post destru
ctionem mundi est falsa. et tñ tot res exi
stunt post destructionē mudi sicut añ cre
ationē et tñ tūc fuit vera et nūc est falsa.

Ex quo manifeste pz qz quādoqz suf
ficiunt tres res ad verificandū illā ppo
sitionem: z quādoqz nō sufficiunt. Si
adhuc dicas qz requiritur ad veritatem
istius ppositiōis: creatio passio: hoc non
valet. qz illam potest deus conseruare. et
procedit ar^m sicut prius: quia primo erit
vera. qz veruz fuit dicere qz modo est et
prius. non. et postea erit: quare hec post
destructionē mundi quādoqz creat^o
passio maneat: modo āgelus est z prius
non fuit erit falsa. Ideo dico qz si illa p
positio habeat veritatem aliquando: h^o
erit quando talis ppositio nō est negati
ua nec includēs negatiuā tāqz exponē^m
cuiusmōi sunt tales homo est animal ho
mo est albus zc. Ad pposituz dico
qz ad veritatem istius hoc mobile mo
uetur ab isto mouente sufficiunt mobile
et mouens: et qz ad presentiam mouētis
mobile continue sit in alio et alio loco
sine miraculo dei. Et quando non fit
miraculū ista sufficiunt quādo aut fit mi
raculū: nec i^a nec quecūqz alia sufficiunt
ad verificandū illā ppoēs Ad 2^m nego

maiorē super qua fundatur i^a rō. cā qua
re nego eā postea patebit Ad 3^m dico
q^d ad pⁿ^{am} agētis corrūpitur forma: nisi
impediatur a deo. Ad primū pro 2^o
du^o dico q^d p. loquitur de mobili q^d est cir
cūscriptiue in loco. nā omē tale mobile
parti est in termino a quo: z parti in tio
ad quez tale aut est oē mobile scdm p. li
cet nō scdm veritatez fidei. Ad aliud
dico q^d mobile circūscriptū lo^o pri^o per
trāsit equale spaciū sibi q̄ maius. aliud
aut mobile puta āgelus pri^o transit. spa
ciū nō equale sibi: sed equale loco in q^o
est: q̄ transeat spaciū mai^o Ad aliud
cōcedo q^d angelus potest simul moueri
in vno loco z gescere in alio loco z hoc
est verū si angelus pōt indifferentē eē in
loco maiorē z minorē qz existens in loco
minorē et quiescēs ibi pōt mouē^o se loca
liter facere ī maiorē loco nō deserendo
minorē vel priorez z per p̄ns quiescit in
minorē loco z mouet ad maiorē locum
Ad aliud nego p̄nam. qz posito me^o ne
cesse ē prius moueri in mediū q̄ ī extre
mum. Ad aliud dico q^d mouet effecti
ue a volūate sua: nec ex hoc sequitur. g^o
oīa obediūt sibi. sicut nec sequit tu mo
ueris effectiue a volūate g^o oīa obedi
unt tibi. Ad principale dico q^d moueri
scdm theologos nō est primo passio cor
poris qz cōuenit angelis. Si queras
posito q^d angelus solū dimittat partē lo
ci quē pri^o habuit: z non acquirat nouū
locū: vt^m tūc quiescat. Respondeo q^d
si so^m mouet motu deperditiuo: z nō p
dat totū locū quē pri^o occupauit. ad^o qe
scit in pte i^o loci quē prius habuit: licet
nō in toto: z similiter mouet motu deper
ditiuo. Si aut mouet motu deperditiuo z
acquistiuo puta si perdat vnū locum to
tum z acquirat alium tunc non quiescit

sz solū mouetur qz per oēs partes illius
spaciū in quo est mouetur.

Questio sexta

Trū vnus angelus lo
quatur alteri: q^d non.
quia vnus angelus nō
pōt audire aliū. g^o zc.
p̄na p̄z. aīs p̄batur. qz
audire p̄inet ad potētē
am auditiuā q̄ nō ē in angelo Ad op^m
est. S. s̄ia. p. z dyo^o de angelica ierar/
chia. In ista questioe primo videndū
est quid ē loqui: z locutio angelorū mē/
taliter. ex quo apparebit quid ē audire mē
taliter. Secdo ex hoc respōdebo ad q̄
stionē Circa p^m dico q^d sicut loqui lo
cutione vocali nō est nisi p̄ferre verba vo
calia vt aliq^s audiat auditione corpora
li. z intelligat id quod p̄ voces significa
tur. Ita loqui mentaliter nō ē nisi habe
re verbū mētale vt aliq^s audiat auditi
ōne mētali et intelligat illud q^d p̄ verbū
significatur. Verbū aut mētale ē cogita
tio actualis. iō mentaliter loqui nō est nisi
actualiter cogitare vt ipsemet vel alius
intelligat q^d p̄ cogitationē significatur.
Ex q^o appz q^d audire mentaliter nō ē nisi vi
dere cogitationē actualē alterius ange
li vel hoīs: sic audire vocaliter nō est nisi
apprehendere vocem prolatam. Ista
omnia probantur per Augustinū deci/
motertio de trinitate. c^o 3^o. Primo q^d
verbum mētale sit ip̄a cogitatio ait sic.
f̄o: ma^o quippe cogitatio ab ea re quā
scimus verbum quod in corde dicimus
quod nec grecum est: nec latinum: nec
lingue alicuius alterius. Quia autem
loqui mentaliter nō est nisi habere ver

bum mentale puta cogitationem. Dicit sic: quedam ergo cogitationes sunt locutiones cordis veri et os esse dicimus. Et subdit post: que autem procedunt de corde coinquinant hominē. de corde enim exeunt cogitationes male. et cetera. Item post foris autem cum per corpus hec sunt: aliud est locutio aliud visio: intus vero cum cogitamus vtrumq; vnum. Quia autem audire mentaliter non est nisi videre cogitationem actualem alterius. patet per eundem ibidem. vbi dicit sic. audire et videre duo quedam sunt inter se distantia in sensibus corporis. In animo autem non est aliud et aliud videre et audire. Nec per hoc locutio cum foris non videtur sed potius audiatur. locutiones tamen interiores hoc est cogitationes visas a domino dixit euangelista cum vidisset inquit cogitationes eorum. Circa secundum articulum dico. qd cum loqui mentaliter non sit nisi cogitare actualiter et angelus potest cogitare actualiter vt alius audiat siue videat suam cogitationem. ac per hoc tanq; p signū naturale aliq; mō intelligat obiectū illius cogitationis. sequit qd illas cogitationes potest angelus videre qd est mentaliter audire sicut onū est. sequit gō qd vnus angelus potest alteri loqui et alius potest audire. Ex quo sequit qd angelus loquens alteri nihil facit: nisi causat cognitionē in se de aliquo qd cognitio tanq; obiectū causat effectiue cognitionē illius cognitionis in angelo audiente. et sic. ex on i causa aliquo in angelo audiente cognitiones obiecti prius cognitionis. Sz hic sūt aliqua dubia. Quid vtrū vnus angelus potest loqui vni et nō alteri ita qd occultet cogitationes ab vno et nō ab altero. Scdm dubiū

est. qd videtur secundū illa qd aia nrā potest loqui angelo. qd aia nostra causat cognitionē actualem qd est verbū mentale: quas cogitationes angelus potest videre. Tertium dicitur vtrū ex auditiōe et visione qd id sūt in angelo sicut dictū est possit cognosci obiectū cuius est verbū loquentis. Quartū dubiū qd scdm p̄dicta inferior angelus potest in differenter loqui superiori sicut eōuerso. et p̄ on inferior posset illuminare superiorē quod videtur incōueniens. Ad primū illorum dico. qd naturaliter nō potest angelus loqui vni nisi loquatur alteri si cetera sint paria: puta si sint in equali distantia et sint equaliter intenti et non sint aliquo impediti.

Ad secundum dico. qd quibus conclusio sit concedenda secundum veritatem: tamen pro illo dubio et priori distinguo de locutione. quia vno modo loqui alteri mentaliter est proferre verbum mentale apprehensibile et visibile ab alio. et sic angelus non potest loqui vni et non alteri. nec potest sic cogitationes suas homo vel angelus ab alio occultare quia ex quo cogitationes sunt cause efficiētes naturales equaliter approximate multis passibus equaliter dispositis equaliter efficiunt. Nec est in potestate angeli vel hominis qd cogitatio sua causet sui visionem in vno passio: et non in alio. Aliter potest vnus homo vel angelus loqui alteri quando vult vnum videre suam cogitationem et non alium et loquitur vt vnus audiat et non alius et sic potest occultare cogitationes suas ab vno et nō ab alio. et aliter non. qd ad modum proferens verbum vocale non habet in potestate sua qd vnus assistens audiat et alius non: potest tamen velle qd vnus audiat et alius non. et sic potest

Occultare vni et non alteri. tñ de scō. fre/
quenter vnus angelus non videt cogita/
tiones alterius nec etiā hoīs. qz non per/
mittitur a deo qz non coagit secū. Ad
tertiū dico qz vnus angelus videns co/
gitatōem in alio angelo alicuius obiecti
aliqñ cognoscit illud obiectū. solū in cō/
ceptu cōi. puta si nunq̄ vidisset tale ob/
iectū et postea videret in alio cogitatio/
nem eius propriā: cognosceret illud ob/
iectū in cōceptu et c. quēadmodū si aliq̄s
audiat loqui de obo qd̄ nunq̄ vidit non
propter hoc habet cognitōem in parti/
culari de i° obiecto: sed solum in conce/
ptu cōmuni. Aliomō pōt cognoscere il/
lud obiectū per discursum sicut cogno/
scitur causa per effectū. quāadmodū enī
videns fumū sine igne arguit. qz talis fu/
mus causatur ab igne. quia alias ad p/
sentiā ignis vidit fumū causari. et sic co/
gnoscit ignē esse causam per suū effectū
Ita vnus angelus vidēs talē cognitio/
nē obiecti in alio: cognoscit qz illa cogni/
tio causatur a tali obiecto per hoc qz a/
lias ad presentiā obiecti vidit talem co/
gitatōem cōsimilē in se vel in alio causa/
ri. Aliomō pōt cognoscere illud obie/
ctum cognitione incōplexa rememoran/
do sicut videns ymaginē cognoscit cui⁹
est ymago et illo mō presupponit notici/
am obiecti in se in particulari. Et forte
adhuc aliq̄ alio pōt cognosci obiectus
illius cognitionis. Ad quartū dico qz
premissa distinctione locutionis. data
in secundo dubio dicitur tunc qz infe/
rior potest loqui superiori. primo loquu/
tionis sicut ecōuerso. nec in hoc videtur
esse aliqua dīa. 2° pōt etiā loqui supe/
riori quādo vult et desiderat illuiri ab
eo. et pōt indifferēter velle qz superior vi/
deat cogitatōem suā sicut ecōuerso. nec

etiā in hoc videtur differētia: s; in hoc ē
dīa qz multe veritates reuelantur supē/
ori a deo que non reuelantur inferiori et
de illis pōt superior loqui inferiori: et
non ecōuerso. Ad principale dico. qz
angelus pōt audire mētaliter licet non
corporaliter.

Septima questio.

v Trū vnus angelus possit cāre
noticiā actualē in alio angelo
alicui⁹ obiecti habitualiter co/
gniti sine actuali cognitione cā/
ta in se eiusdē obiecti. qz sic qz actiuo suf/
ficienti approximato passo disposito: et
non ipedito pōt sequi actio. sed noticiā
habitualis vnus angeli est actiuū suf/
ficiēs et natale et ali⁹ agel⁹ est passus ap/
primatū et non ipeditū. ergo i⁹ actio po/
test seq sine oī alia re. Cōtra. si sic tūc
non esset necesse qz vnus angelus loque/
retur alteri. quod falsum est. Circa
istā questionem primo ponēde sunt due
distinctiones. 2° ad questionē est respō/
dendū. Circa primū est prima distin/
ctio de habitualiter noto. quia habitua/
liter notū est duplex vnum: qñ aliquid
est notū mediante habitu proprio imedi/
ate inclināte ad actū eliciendū circa illū
obiectū cuius est habitus. Aliud ē
habitualiter notū qñ mediante aliquo
principio vel principiis sufficientibus:
vel hītib⁹ plib⁹ cōplexis vlt̄ icōplexis co/
gnoscit aliqua cōclusio qz pri⁹ erat igno/
ta. nec vnq̄ illius cognitionis prius ha/
buit actū vel habitū propriū. quōd dici⁹
qz iuuentis ex multis particularibus pri/
cipiis sibi notis et ex multis habitibus p/
ticularibus inuenit aliquā cōclusionē ex/
traneā. de qua prius nunq̄ cogitauit nec
ante primū actū vnq̄ habuerit propriū

bitū respectu illius p̄clusiōis. Secūda disti-
ctio est q̄ locutio nō fit solū vt formet̄
ppō in audiente: sed frequēter fit vt au-
diens ei assentiat. z ideo noticia causan-
da in angelo quedā est apprehensua: z
quedā iudicatiua. Circa 2^m articulū
dico q̄ accipiēdo habitualiter notū. pri-
mo^o sic dico q̄ angelus vel potius noti-
cia habitualis pōt causare noticia actu-
alem sui obiecti in a^o angelo sine noticia
actuali eiusdē obiecti cāta. in se. z hoc
dico supposito q̄ aliquādo illud obiectū
in se vidit. cui⁹ rō ē quia ille habitus p̄-
prius ex quo est similitudo z effect⁹ obi-
natus est ducere in cogni^m illi⁹ obi-
ctus est habitus. tanq̄ in p̄gni^m cause: z
hoc tam in p̄gni^m apprehensua q̄ iu-
dicatiua. z hoc pōt fieri per discursum
ab effectu ad cām mō quo prius dictuz
est de fumo z de igne. Alio^o pōt fieri p̄
rememoratiōem z recordatiōem puta q̄
videt tēm h̄tum intui^o z in se videt cō-
similē: recordatur de obo^o cuius est simi-
li^o. Sed 2^o mō loquēdo de habitualiter
noto pōt vnus angelus vt noticia h̄tu-
alis eius cāre in alio angelo noticia ac-
tualē apprehensua de tali obo^o habitua-
liter noto. nō cāndo noticia apprehensua
nam in se eiusdē obi^o actualē: sed nō pōt
cāre noticia iudicatiua actualē. nisi cau-
set actualē in se. Et hoc frequēter ē ve-
rū de noticia iudi^o respectu singulariuz
de quibus aliquādo angelus hēt mul-
tas noticias incōplexas habituales non
pprias: ppter quos habitus cognitos
nō potest alius angelus videns eos co-
gnoscere illud sin^e cognitione iudicatia
si tñ eliciat angelus loquēs cognitiones
actualē iudicatiua: bene pōt. Ex^m: po-
namus q̄ angelus loquēs cognoscat h̄-
tuali^o al^m. figurā z q̄titatē. z nesciat

hanc ppōem fortes est tāte q̄titatis. sic
figuratus. z sic coloratus euidēter: si an-
gelus audiens cognoscat euidēter habi-
tuali^o tñ hāc ppōem z videat tales
habitus incōplexos: bene possunt tunc
illi habitus cāre noticia actualē apphē-
sua tam cōplexā q̄ incōplexā de sorte.
absq̄ noticia actuali causata in angelo
loquente: sed nunq̄ per talē habitū assē-
tiet q̄ fortes sit sic coloratus z sic figu-
ratus nisi talis act⁹ assenciēdi eliciat in
āgelo loquēte. z tunc pōt angelus audi-
ens assentire visioni illi⁹ assensus z ha-
bitus pprii in angelo audiente inclinātis
euidēter ad cognoscendū illud cōplexuz

Sed fm̄ p̄dicta oportet ponere discursum
in angelo quod p̄cedo. Ad p^m p̄ri-
cipale dico q̄ quādoq̄ ad ac^m cē respe-
ctu alicuius efficūs requiritur ydēptitas
actiui z passiui. Exēplum vt quādo vo-
luntas aget dilectōem. Et ita est in pro-
posito respectu cognitōis iudicatiue p̄
plures habitus cānde. Et aliquādo re-
quiritur q̄ vnū informet reliquū: sicut
habitus informat inte^m z sic ē in p̄po-
sito. Ad aliud dico q̄ nō sequit̄ q̄ su-
pfluit: q̄ locutio fit ppter duo. vnū ē vt
intelligat̄ illud qd̄ p̄ri⁹ habitualit̄ est no-
tū aliud vt fiat notū q̄ prius erat igno-
tum ab i^o audiente lz erat notum ipsi lo-
quēti: z ppter vtrūq̄ est locutio necessa^a

Questio octaua.

Truz angelus possit moueri
p̄ vacuū. q̄ nō. q̄ vacuū nō ē
possibile: g^o nō est possibile an-
gelū moueri p̄ vacuū p̄z. q̄ nihil p̄ nihil
p̄t moueri. Ad op^m āgelus p̄t esse in
vacuo: g^o pōt moueri p̄ vacuū. In ista
q̄ōe p^o vidēdū est vt^m vacuū sit possibile
2^o ad questionē respōdebo. Circa p^m



potest dici q̄ sic. cui⁹ rō ē quia oēm rē di-
stinctam loco ⁊ situ ab alia re pōt deus
destruere: et aliaz rem sine motu locali
eiusdem rei p̄seruare. sed spa actiuorū ⁊
passiuorū distat loco ⁊ situ a celo et p-
tibus eius ergo potest deus destruere spe-
raz actiuorū et passiuorū: ⁊ cōseruare ce-
lum. et ptes eius in eodez situ: sine motu
locali sed hoc posito latera celi non con-
currerent nec se tangerēt. et inter latera
celi tunc nō esset aliquod me^m positiuū
nec corpus. g^o illud me^m esset vacuum.
Eodē modo posset dici: q̄ deus possz ae-
rem in domo destruere et p̄seruare tectū
et parietes in eodem situ sine motu loca-
li. et tunc vere diceret q̄ dom⁹ esset va-
cua. quia nichil positiuū esset in domo.
Item non est negandū quādo deus pos-
set subito destruere totam sperā actiuo-
rum et passiuorū: tunc hoc posito. si late-
ra celi mouerent adinuicē: aut hoc esset
subito et sequitur motus in instanti qd̄
est flm̄ quia oīe mobile prius est in me-
dio q̄ in extremo. si successiue: g^o in pri-
ma parte illius tēporis esset vacuū quia
in illa parte tēporis latera nō tangerent
se. Sed contra: inter corpora et par-
tes coporis que se tangūt nullū est medi-
um vacuū sed i^o posito. ptes celi se tan-
gerent. g^o. r̄c. mio: p̄batur. Tū quia il-
la tangūt se inter que nullū est medium
sed inter latera celi nullum est medium
quia nichil est in medio per postū. g^o tā-
gunt se Vnde quia latera celi nō distāt
i^o posito: quia nichil est medium per qd̄
possunt distare. Preterea aut vacuū
est aliquid aut nichil. non potest dici q̄
est aliquid: quia quacumqz re demon-
strata. hec est falsa: hoc est vacuum pa-
tet iductiue. Si est nichil: ergo vacuum
non potest aliter esse q̄ est. quia nichil

non potest esse. hec non semper erit fal-
sa nichil est. cum ergo de facto vacuum
non est: sequitur q̄ non pōt esse. Ad
p̄imum istorum posita ypothesi. de va-
cuo dico q̄ latera celi non tangerent se.
Et vltra: inter latera non est mediū po-
situum. ergo tangūt se partes ille. nego
p̄nam: ⁊ causa est: quia ad hoc q̄ nō tan-
gant se latera celi: sufficit q̄ inter illa sit
medium: vel potest esse sine motu locali
cuiuscumqz partis. Nunc autem si late-
ra celi: tangerent se tactu mathematico
impossibile esset q̄ fieret mediū positi-
uum inter illa latera sine motu locali oi-
um partium. Ad aliud dico q̄ hec p-
positio. latera celi distant. potest habere
duplicem sensum. vnus est q̄ distēt per
aliud posituum. et iste sensus est falsus
vt patz per ypothesim: Alius sensus
est q̄ fuit aliquod medium posituum. vel
potest esse inter latera celi sine motu lo-
cali cuiuscūqz partis celi. quod dico p-
pter multa corpora tangētia se: que non
distant per medium posituum. ⁊ inter il-
la aliquando fuit medium posituum: licz
modo non sit per positū: tamen ipossibi-
le est q̄ de nouo fiat mediū posituum in-
ter illa sine motu locali aliquarum par-
tium illoz corporum se tangentiū. hoc
patz manifeste: si duo lapides tangant se
ita q̄ inter eos non sit medium posituum
Ad aliud dico q̄ illa ppositio. vacuū
est. equiualeat isti ppositioni. inter ali-
qua corpora non est medium posituum
inter que fuit medium posituum: vel po-
test esse medium posituum: sine motu lo-
cali illorum corporum vel partiu. Per
hoc ad formam dico q̄ vtraqz illarum
est distinguenda vacuum est aliquid. va-
cuum est nichil. vnus sensus istius. va-
cuum est aliquid: est iste. inter aliqua cor

pora non est medium posituum: inter quod fuit vel potest esse sine motu. et sic est illa vera: vacuum est aliquid per ypothesim. Alius sensus iste aliqua res quod est aliquid vel potest esse aliquid est vacuum ita quod hoc nomen vacuum potest affirmari vere de aliqua re que existit vel potest existere: ille sensus est falsus et impossibilis: quod quacumque re demonstrata habet est falsa. habet est vacuum. Eodem et per omnia est in distinguenda vacuum est nichil. Et potest habere duos sensus. unus sensus est iste inter aliqua corpora nullum est medium posituum. et ille sensus est verus. Alius sensus est quod nihil sit aliqua res. vel potest esse que est vacuum et de qua vacuum vere predicetur. et ille sensus est falsus. quod vacuum sit nihil. vel nihil sit vacuum. Circa 2^m articulum dico quod angelus potest moveri per vacuum. cuius ratio est quod angelus potest esse in vacuo sicut corpus potest fieri in vacuo quia non est maior ratio de uno quam de alio. Donatur ergo angelus in vacuo et postea fiat illud vacuum plenum aere. quod facto manifestum est quod angelus non erit in toto pleno. quia ponamus quod illud plenum sit maius quam locus suus adequatus. ergo angelus prius non fuit in toto vacuo. si tunc fiat iterum per potentiam divinam locus ille vacuum: et iterum repleatur aere: non erit necesse angelum esse in eadem parte loci: quam prius. saltim deus potest facere quod facto plenum inveniatur angelus in alia parte quam prius: et per se saltim a deo potest angelus moveri in vacuo. sed utrum posset per naturam. nescio. Sed contra nunquam est motus localis nisi inter distantia. sed per ypothesim latera celi non distant ergo. Dicitur terea per omnem motum localem aliquid acquiritur. per motum vero in vacuo nihil acquiritur: ergo. Dicitur terea omne quod mo-

uet partim est in termino a quo et partim in termino ad quem: in vacuo non est pars ergo et cetera. Ad primum dico quod non omnis motus est inter distantia. vacuo posito: sed foret si esset plenum.

Ad secundum dico quod non semper per motum localem aliquid posituum acquiritur: sed acquireretur si esset plenum.

Ad tertium dico quod non omne quod movetur: de facto partim est in termino a quo et partim in termino ad quem sed foret si esset plenum. Et sic respondendum est ad omnia consimilia argumenta que dimitto gratia brevitatis. Ad argumentum principale patet.

Questio nona

Primum linea componatur ex punctis: quod sit quia punctus est immediatus puncto. ergo. prima est nota. antecedens probatur acci-

totam multitudinem punctorum et tunc ar-
sic. inter primum punctum huius lineae et quolibet alium punctum est alius punctus medius aut nullus. si nullus: ergo punctus est immediatus puncto. Si aliquis est medius punctus tunc ille punctus est medius inter primum punctum et seipsum quia ille est unus de numero omnium punctorum. Ad op^m est az. vi. philosophorum. hic primo datus est intellectus quod is qui est iste utrumque. scilicet alia presens lineae sint indivisibiles et sic intellecta quod dico quod nulla pars lineae est indivisibilis nisi etiam pars cuiuscumque continui est indivisibilis quod probatur quod si sic tunc costa quadrata esset equalis diametro: et diameter esset commensurabilis coste: prima patet: quia a quolibet puncto diametri ad quolibet punctum coste pertrahere lineam rectam quod patet quia a quolibet puncto coste

vnus ad quolibet punctū costę alteri⁹ cō
 tingit p̄trahere lineaz rectā. imo ita eēt
 de facto posita ypothēsi. ⁊ quolibet talis
 li⁹ p̄trahitur p̄ aliquē punctū dyame
 tri g⁹ a quolibet puncto dyametri ad co
 stam est linea recta. Si g⁹ sint sex puncta
 in dyametro: erunt necessa⁹ sex puncta in
 vtraq; costā. 3^{de} a quolibet puncto co
 ste vnus ad quolibet punctū costę alteri
 us cōtingit p̄trahere lineā rectā q̄z queli
 bet tanget aliquē punctū in dyametro. s; 3^o
 i^o li^o cū sint a punctis in mediatis in vna
 costā: ad puncta in mediata in alia costā
 sunt eque distantes. et p̄ p̄ns duē li^o duo
 rum punctoꝝ immediatoꝝ in costā tangēt
 duo puncta imediata in dyametro. Aliter
 nō essent i^o li^o eque distantes p̄ totū. Si
 dicis q̄ si linea p̄tracta a costā tāgeret
 dyametrū directe: tūc solū tāgeret vnū
 punctum in dyametro: et alia linea aliū
 punctum. et cōcluderet ar^m. s; q; dy
 ameter longior est q̄ costā. iō quolibet li^o
 p̄tracta a costā in costā tangit dyame
 trum oblique. et iō adin^o tangit duo
 puncta dyametri. ⁊ sic nō concludit ratio
 q̄ sint tot puncta in costā quot in dyame
 et ponit ex^m q; si vna virga cadat super
 aliam oblique plus tangit de ea q̄ si ca
 deret sup̄ eaz in dircō per modū crucis
 sicut app; ad sensū. ⁊ sic est in proposito.

Cōtra si p̄pter hoc li^o p̄tracta a co
 stā in costam per dyametrū tangit duo
 puncta dyametri oblique q; dyameter est
 longior costā. ergo retēta semp̄ eadē lon
 gitudine duarum costaz si fiat diameter
 multo longior poterit tunc nūerus pun
 ctoꝝ augeri sicut auget longitudo dy
 ametri q; vna li^o p̄tracta a costā in costā
 tangeret obliq; duo puncta dyametri lon
 gioris. ⁊ scda linea tria puncta. et 3^a linea
 quatuor puncta. ⁊ in fine aliquis punct⁹

illi⁹ li^o p̄tracte p̄ dyametrū tanget. dy
 ametrū scdm longitudinē vni⁹ pedis vel
 dom⁹ vel leuce. Ex quo sequitur primo
 q; illa li^o p̄tracta a costā in dyametrū nō
 erit recta: q; punct⁹ vni⁹ li^o tangētis dy
 ametrū mouetur superius et inferi⁹. q; ex
 quo i^o punctus per te tanget multa pū
 cta dyametri oblique: et aliqua de illis
 sunt supius. aliqua in ferius. ergo punct⁹
 iste tangens ista mouet supius ⁊ inferi⁹.

Scdo sequitur q; punctus li^o tangētis
 dyametrū erit simul naturaliter in diuer
 sis locis vel sitib; q; ex quo tangit sex
 puncta dyametri: tūc erit naturaliter si
 ml^o ⁊ semel in sex sitib; cū illis punctis: qd
 est impossibile. Er^m de virga vel de q^o
 cūq; alio corpore tangēte directe vel o
 blique aliqd corpus nō est ad ppositum
 quia qn̄ virga vel aliud corpus cadit su
 per aliud oblique tūc multe partes vir
 ge cadētis tangūt multas partes alteri⁹
 virge quas prius non tangebant: et sunt
 alie ptes cadētis et tangētis qn̄ tāgūt
 oblique q̄ qn̄ tāgūt recte: sicut manife
 ste p; ad sensum: et ideo non est mirum
 si plures ptes tangant qn̄ virga cadit o
 blique q̄ qn̄ cadit recte: nūc aut in ppo
 sito semp̄ ē id punct⁹ li^o tangētis dyame
 trum directe et oblique. ideo non est ad
 ppositum. Item ar^o ad principale q; tūc
 essent equalia puncta in minori circu
 lo et in maiori quia a quolibet puncto
 maioris circuli per circulum minorem
 ad centrū eōe vtriusq; circuli potest tra
 hi linea recta: imo est linea recta posita
 ypothēsi: que tamen li^o non coincidunt
 circa centrum. Aut ergo due li^o p̄tra
 cte a duobus punctis immediatis circuli
 maiorum transibunt per duo puncta cir
 culi minorum vel per vnum tantū: Si
 primomodo habetur ppositum q; tot

sunt puncta in minori circulo. sicut in ma-
 iori. Si 2^o contra ille linee sunt recte.
 & eque distantes. Similiter si ille due li-
 nee coincidunt in eundem punctum circuli
 minoris. tunc ille punctus minoris cir-
 culi in quo coincidunt coexistet duobus
 punctis immediatis duarum linearum imediata-
 rum: & eadem ratione potest coexistere tribus
 punctis trium linearum tertii circuli maio-
 ris. & sic potest coexistere mille punctis a-
 licuius circuli magni in tali proportione
 excedentis illum parvum circulum. Et tunc
 sequitur nectio quod ille punctus sic coexi-
 stens centum aliis punctis sit longus sine plu-
 ralitate partium. vel linea circumferentia-
 lis sibi contraria. Si dicis quod idem ar^m est de
 lineis corporalis transiens a maiori cir-
 culo ad centrum per maiorem circulum quod ille se-
 per magis & magis appropinquat. aut 3^o
 ille linee corporales transibunt per aliam
 & aliam partem circuli minoris: & sic erant
 equales partes in utroque circulo. aut per
 eandem. Et tunc illa pars per maiorem partem
 circuloz consideret mille partibus & ef-
 set in mille sitibus. Ratione quod non sequit
 propter diversitatem illarum linearum & circulo-
 rum in infinitum: quia non est aliqua pars
 in maiori quin sibi respondeat aliqua
 pars de^a in minori circulo: licet multo
 minor respondeat. Daret hoc ad
 sensum si fiant circuli. Et ideo non sequit quod
 sint equales partes eiusdem quantitatis: sed
 si componatur ex punctis tunc duobus
 punctis immediatis in maiori circulo: aut
 considerent duo puncta immediata in mio-
 ri. quia minus non potest considerare in puo
 circulo. quia quilibet punctus est indi-
 visibilis: aut idem punctus consideret ut
 quod. Si primo equalia erunt puncta utrius-
 que circuli. Si 2^o. tunc erit idem punctus
 in diversis sitibus: sicut dictum est. Dicitur

terea acc^o illi punctum circuli minoris: &
 coexistit multis punctis multarum linearum
 punctus ille potest esse centrum alicuius cir-
 culi qui potest pertrahi circa eum: cuius cir-
 culi linee non coincidunt donec veniant ad
 centrum: & per primum tunc ille punctus non
 coexistet pluribus punctis distantibus
 situ: quia omnes linee exeuntes a centro pos-
 sunt terminari ad illum circulum. Quod p-
 batur quia puncta immediata exeuntes
 a centro quibus correspondent puncta
 immediata in circulo sunt linea recta & duo-
 bus aliis correspondent diversa alia in cir-
 culo: & ita de omnibus exeuntibus a centro
 patet. quia terminatur ad illum circulum
 ergo nullomodo potest ille punctus coexiste-
 re aliis punctis distantibus situ. Si autem
 dicis si est centrum tunc coexistit punctis
 diversarum linearum exeuntibus. Ratione: verum
 est. semper tamen in eodem situ & puncta aliarum
 linearum terminatur in circuitu illius centri
 non quod centrum sit in eodem situ cum illis. si-
 cut est in alio casu. Dicitur tunc stare
 ar^m zenonis quod mobile velocissimum nun-
 quam attingeret mobile tardissimum & suppo-
 nit illa ratio aliqua fundamenta. primum
 est quod semper pars propinquior spa-
 cii prius attingitur quam remotior. Ali-
 ud est quod indivisibile in spatio non attingit
 nisi in instanti. Et quibus sequit quod nul-
 lum corpus si movetur super tale spacium
 attingeret in instanti nisi unum indivisibi-
 le in spatio. tunc ar^o in instanti in quo
 tardum acquirit unum indivisibile in spatio quod
 acquirit velocissimum: aut solum unum indi-
 visibile & tunc velox nunquam attinget tar-
 dum. aut acquirit duo indivisibilia & per
 secundam suppositionem prius acquirit unum
 quam aliud & sic non acquirit in instanti quia in
 eo non est prius. Si dicis quod ille passio-
 nes velocitas & tarditas non conveniunt mo-
 b

tui alicuius indiuisibilis. Contra idē est
ar^m per oīa si corp⁹ diuisibile moueret
super spa^m ppositū ex indiuisibilib⁹. Et
si dicas. q^d idē ar^m zenonis fieri pōt con
tra te ponēdo pti^m esse ppositū ex semp
diuisibilibus. Rnddeo q^d in quolibet in
stati ē mobile in alio ⁊ alio spa^o: sed non
est dare aliq³ partē spacii que sit primo
acquistā in o. ita q^d quelz eius pars ac
quiratur in illo o. Et si hoc ponit dico
q^d necessario concludit ar^m zenonis cō
tra negātes indiuisibilia sicut contra po
nentes: quod patet quia in illo instanti
in quo tardū acquirat illā partē spacii
fm se totā aut veloci⁹ acquirat equalem
partē ⁊ tunc nunq³ attinget tarduz aut
maiorē: ⁊ tunc per prius sup^m prius ac
quirat vnā partē illius q³ aliā: ⁊ sic non
acquirat in o. Et ideo dico q^d in o. nō ac
quiratur aliqua pars: nec spacii nec ali
cuius forme per motū aliquē fm se to
tam: ita q^d quelz eius pars acquiratur
in instanti. sed concedo q^d in quol³ instā
ti aliquid acquiratur: ⁊ tamen illius acq
siti prius fuit acquista alia pars. ⁊ illi⁹
partis prius fuit acquista pars ⁊ sic in
infinitū. ⁊ sic mobile tardū precedit ve
lox in illo spacio p infinita instantia. pa
tet manifeste: vnde impossibile est dare
aliquid primo acquistū i instanti p que
cūq³ motū. sed quicquid acquiratur pri
mo in tēpore quelibet eius pars acqui
ritur in tēpore. ⁊ iō q^d velox in eodē tē
pore plures ptes spacii eiusdē quātita
tis trāsit quā tardū ideo negans indiuisi
bilia pōt ar^m zenonis soluere: ⁊ nullo^o
ponens ea. Illa aut solū^o est generalis
ad alia ar⁹ que fiunt de formis acquisi
tis per motū. ad probandū q^d in paruo
tēpore acquiratur infinite ptes eiusdem
quātitatis. Applica ⁊ patet. Ad ar⁹. in

cōtrariū. Ad primū q^d probat indiui
sibilia esse d^o q^d si est impossibile esse in
diuisibilia. quia intel⁹ est indiuisibilis et
aīa intellectiua similiter: sed contradic
tionē includit indiuisibile esse in quāto:
quia nec pōt esse pars quāti indiuisibilis
nec accūs eius. q^d nō sit pars mō decla
ratū est q^d aut nō sit accūs quāti pbat
per rōes illas quibus alias probatum
est q^d nec est principitū linee nec termin⁹
Et videtur mihi q^d ille rōes concludūt
Et ideo dico q^d deus nō pōt facere tale
indiuisibile quia contradictionem inclu
dit illud fieri. Ad aliud dici pōt vno
mō q^d si fiat per potentiā diuinā corpus
mere spicū. ⁊ aliud corpus mere planū
q^d impossibile est ⁊ contradictōem inclu
dens q^d spicū tangat planū. q^d si sic cum
nō fm aliq^d indiuisibile: o³ tangere scō³
partem diuisibile ⁊ illa pars quecunq³
detur ex quo est spica: quia pars spericū
vna pars eius necessario ascendit ⁊ alia
descēdit: ⁊ sic necessario est aliquod cor
pus me^m puta aer si tangat in alio. Ali
ter potest dici ⁊ forte melius q^d corpus
spicū tangit planū secundū aliquā par
tem sui diuisibile. Et quando dicitur q^d
ergo illa pars non est sperica. nego pⁿaz
quia hoc non sequitur nisi detur aliqua
ps p^o tangens secundū se totā: ita q^d que
libet pars illius partis tangat planum:
⁊ tunc ratio pcluderet necessario q^d non
esset me^o spicū. Nunc aut pono q^d nō tā
git per aliquā partē. primo ita q^d quel
bet pars tangit planū. ⁊ sic nō tangit p
aliquā. primo que sit prior omī alia tan
gente: sed quecunq³ pars tangens detur
adhuc vna medietas non tangit imme
diatē: nec medietas illius medietatis et
sic in infinitū. Ad aliud dico q^d hec est
d^{ria} inter continuū ⁊ p^{ri}guū q^d partes

continui faciunt unū et partes contiguae
 non. Ad aliud concedo quod quodlibet
 continuū habet tot partes eiusdem propor-
 tionis quot habet celum. Sed eiusdem
 quantitatis non habet tot. Si dicas ac-
 cipiaturs aliqua pars celi eiusdem quanti-
 tatis cum grano milii. tunc illa pars ce-
 li habet tot partes eiusdem quantitatis: et
 similiter proportionis: sicut granū. sed to-
 tum celū habet plures partes eiusdem
 proportionis quā illa parua pars. Aliter
 totū non esset maius sua parte. Respon-
 deo quod hec propositio totū plures partes
 habet quā pars potest intelligi dupliciter uno
 modo quod habeat pars aliquem certū nu-
 merū partium. et quod partes totius excedant il-
 lum numerū in aliqua certa multitudie
 Et ille intellectus est falsus quia im-
 plicatur quod pars habeat certū numerū
 partium: quod falsum est. Alio modo quod pars
 celi habeat partes non tot in aliquo cer-
 to numero quando plures. quia infinitas
 habet et quod totū celū habet tot partes
 et adhuc aliq̄s alias. et sic concedo quod totū
 celū habet partes plures quā pars. Ad
 aliud dicitur quod si mundus fuisset ab eterno. et
 deus in hora qualibet fecisset unam di-
 uisionē continuū non esset adhuc cōple-
 ta dīo. et quando dicitur quod non plures fie-
 rent dīones si fieret vsq̄z in eternū: quā fa-
 cte fuerunt tempore preterito. quia in-
 finite sunt. Rñ sicut prius de illa plu-
 ralitate. Ad aliud dicitur quod certificamur
 quāstūcūq̄z possumus per statū isto per aliq̄d
 diuisibile mīmū quod aliq̄n est mīmū s̄m
 naturā aliq̄n s̄m institutōem: sicut patet
 de vna. Et hoc. p. dicitur quāto meta.

Ad aliud de b̄tā virgine quod non est pos-
 sibile quod stetisset sub virginali imper. q̄.
 vt postea patebit. Ad aliud dico quod
 deus non potest facere duos angelos rapti

trāsēntes: sed nec est ip̄s mediare. Ad
 aliud dicitur quod visōes albedinis succedūt sibi
 p̄ti sicut for̄a p̄ti augetur et ideo dico quod si-
 cut p̄pter motū augmētatōis non oportet
 ponere talia indiuisibilia ita nec p̄pter vi-
 siones. Ad arguēdū principale soluen-
 dū est p̄ f̄iā dīctōis: quia hec est conce-
 denda inter p̄m punctū et quālibet aliū est ali-
 quis mediū: sed hec est neḡa aliq̄s p̄ctū
 est mediū inter p̄ctū et quēlibet aliū

Decima questio.

Tū possit demonstrari quod aīa
 intellectiua sit forma corporis
 quod sic quia exprimur quod intel̄ e-
 in nobis et intel̄ e opatio hoīs. ḡ e in no-
 bis cā efficiēs et subiectū recipiens intel-
 ligētia sed hoc non potest esse aīa sepata. quod
 opatōez tal̄ subē non experimur. nec est
 talis opa alic̄ p̄positi ḡ recep̄ illi
 opatōis aliq̄d e hoīs non matia ergo for-
 ma. Cōtra aīa intellectiua est icorrupti-
 bilis ḡ non est for̄a corporis corruptibi-
 lis. In ista quōe sunt due difficultates:
 vna vt̄ posse intel̄ p̄ aīaz intel̄ quā
 non eēt for̄a corporis. Alia an possit enidē
 sciri p̄ rōez vt̄ p̄ exp̄iā quod intelliā acci-
 piēdo intel̄ p̄ aliq̄ actu p̄prio s̄bē ima-
 teriali cui p̄ponit aīa intellectiua quā e inḡna-
 bilis et icorruptibil̄ quā e tota i tō et tō i
 quilibz pte. Ad primā difficulē vt̄ quod sic
 quod multa attribuūt vni rei p̄pter aliā per
 cōicatōem ydiōt̄ quod nec est matia nec
 for̄a nec ps ei sicut dicitur quod aliq̄d attribu-
 itur alteri p̄pter instrumentū artē vt̄ p̄pter
 vestimētū et p̄llia sicut dicitur i hōiem eē
 remigatoreē a remo. vt̄ fossore: et illū di-
 ci vestitū vt̄ calciatū et armatū et dicitur
 quod ille tenget aliq̄c: quod p̄an̄ e vt̄ arma
 sua et talis e cōmunicatio in f̄iliū dei et
 naturam assumptam vbi neutrum est

forma. 5^o eodē potest aliquid attribui
corporei moto. ppter motionē absq; hoc
q; i^o motor sic forma eius. Ex^m p^o de an
gelo thobie ppter quem tāq; ppter mo
tionem dicebatur cōstitutum ex corpore
assūpto et angelo comedere: bibere am
bulare. intelligere et videre. 5^o nō obstā
te q; aīa solum sit motor corporis z nul
lomodō sit forma adhuc possum⁹ intel
ligere p aīam intellectiuam. Quantū
ad 2^m dico q; intelligēdo p aīaz intellecti
uam formā imaterialem z incorruptibi
lem que tota est in toto corpore z tota ī
qualibet pte corporis nō pōt euidēter sci
ri per ratōez vel per experientia q; talis
aīa sit forma corporis nec q; intelligere
talis soē ppiū sit in nobis nec q; talis
aīa sit forma corporis quicquid de hoc
senserit phis nō curo ad presens. q; vbi
q; dubitatur loqui videtur: sed i^o solū
credimus. Qd autem nō possit demō
strari. patet quia oīs ratio p̄bans i^o ac
cipit dubia homni sequenti ratōem natu
ralem. nec per experientiaz p̄batur q;
solum experimur intellectionem et noli
tionez et similia: sed oīa ista dicit sequēs
rationem vel experientiam esse operatio
nes et passiones cātas et receptas ī for
ma illa: per quā poneret hoīem distigui
a brutis et licet scdm fidem et veritatez
ponatur q; i^o sit aīa intellectiua que est
forma incorruptibilis: tamen talis dice
ret q; esset forma extensa generabilis et
corruptibilis. nec videtur q; experientia
aliam formam concludat. Et si queras
vtrum euidēter posset probari q; i^o for
ma q; sequens rationem naturalem vel
experientiam concludit per experien
tiam siue experientias sit forma cor
poris. R̄spondeo q; sic per tale medium
forte. omne compositum differens specie

ab alio composito vel differt se toto vel
per ptem. sed homo differt spē ab asino
et non se toto. quia habent materiā eius
dem rōnis. 5^o per ptem et non per mate
riam. quia est eiusdem ratiōis. ergo per
formā z forte q; ī ista rōe accipiunt aliq;
dubia. Si autē ponatur sicut ponitur se
cūdm veritatem q; aīa intellectiua que
est forma imaterialem et incorporealem sit
in nobis et q; per eam intelligam⁹ tunc
rōnabilius est ponere ipsaz esse formas
corporis q; q; sit solus motor. quia si esset
motor aut moueret corpus motu locali
aut alterationis nō primo^o. quia tūc eo
dem^o moueret corpus pueri sicut adulti
Similiter ad mouendū corpus motu lo
cali sufficit aīa que est forma corporis
ergo frustra poneretur ali⁹ motor: nec
2^o quia ad alterationē corporeales suffi
ciunt agentia corporealia 5^o tal⁹ motor su
perfluit. S; hic sunt dubia q; vide
tur q; aīa intellectiua quā ponis scdm fi
dez formā corpis nō sit tota in toto z to
ta in qualibz ei⁹ pte. tū q; tunc nō plus
experiremur nos intelligere in capite q; ī
pede. tū quia absciso brachio aut aīa
que erat in eodē situ cū brachio redit ad
corpus et tūc migraret de subiecto ī sub
iectū aut corrūpitur et hoc est ppositū.
Ad i^o patebit p^o ea iō nūc trāseo. Ad
principale pcederet sequens rōem natu
ralem q; experimur intellectionem in nobis
que est act⁹ for^o corporee z corruptibilis
et diceret p̄ter q; talis for^o recipit ī for
ma extensa. nō aut experimur illaz intel
lectionez q; est opatio p̄pria sbē imateria
lis: et ideo p intellectionē nō pcludimus
illaz sbām incorruptibilem esse in nobis
tāq; formā. Et forte si experiremur illaz
intellectionem esse in nobis nō possem⁹
plus concludere nisi q; eius subiectus est

In nobis sicut motor: non autem sicut forma.

Undecima questio

Primum probari potest evidenter quod non est unus intellectus numero in omnibus. quod non quia secundum primum est unus intellectus numero in omnibus ergo oppositum non potest probari. Contra non est eadem intellectus omnium hominum: ergo nec idem intellectus omnium. Hic primo exponendus est intellectus questionis. 2º ad questionem. Circa primum dico quod intellectum esse in nobis potest intelligi si dupliciter. uno modo ut sit forma corporis vel potentia qua intelligimur. Alio modo quod sit principium movendi in nobis quocumque motu. Circa secundum sunt due difficultates. una supposita quod intelligamus 1º intellectu tamquam per formam corporis vel potentiam intellectivam: Alia: supposito quod intellectus sit in nobis solum sicut motor corporis et non sicut forma. Circa primam difficultatem dico. quod potest evidenter probari quod non est unus intellectus numero in omnibus quia impossibile est quod idem simul et semel sit sciens et ignorans: diligens et odiosus: gaudens et dolens de eodem assensuens et dissensuens. Et sic de aliis scilicet intellectus in uno homine est sciens aliquid omnino alio est ignorans idem ignorantia disponis. voluntas unius diligit aliquid voluntas alterius odit idem: omnia ista per experientiam patent. 2º impossibile est quod sit idem intellectus in omnibus. Si dicat quod talis diversitas potest contingere propter diversam copulationem intellectus cum fantasmatibus. Contra propter diversam copulationem non possunt esse propria in eodem subiecto. primo quia fantasmata non se habent nisi effective ad illa que recipiuntur in intellectu: sed predicta contraria sunt in intellectu

subiective 2º. Si dicat quod intellectus et noliº et huiusmodi non sunt qualitates inherentes intellectui subiective sed alteri.

Contra voliº et noliº que sunt contraria possunt successive ad istas formas tam a parte corporis quam intellectus. hoc patet quod aliquis odiosus aliquem potest eum diligere sine omni mutatione corporali nova vel etiam intellectuali solum ex libertate voluntatis. 2º sola voluntas est forma istarum formarum. Circa secundam dico. quod difficile est istam partem evidenter probare: et forte non est hoc possibile potest tamen persuaderi. quod ad omnem motum localem et alterationem sufficiunt dispositiones corporis et illa que experimur in nobis. sicut manifeste patet. scilicet cognitio et voliº: 2º talis motor superfluit. Similiter eadem facilitate ponerem talem intellectum uniri bruto ad movendum eum: quod tamen omnino superfluit. Ad principale negotium maiorem. quod erravit in hac parte sicut in multis aliis:

Questio duodecima

Primum anima intellectiva sit tota in toto corpore: et tota in qualibet parte. quod non. quod si sic tunc distaret a se. quod anima in capite distat ab anima in pede. Contra anima est forma indivisibilis 2º ubicumque est: tota est ibi: scilicet est in omni parte 2º tota est in omni parte. Ad quod dico quod sic. cuius ratio est. quod anima est in qualibet parte et tota est in qualibet parte. 2º tota est in toto et tota in qualibet parte. 3º anima pars anteceditis patet. quod aliter aliqua pars non esset informata anima et pars non esset pars hominis. Secunda pars patet. quod anima intellectiva est forma indivisibilis et in extensa. 2º ubicumque est: tota est. Sed sunt hic aliqua dubia. 1º est. quod tunc simul anima quiesceret et moveretur. quod quiesceret in pede et

moueret i manu. Sedm. qz tuc posset
 informare duas materias discontinuas
 quia ex quo aia tota est in tribus dista
 tibus loco z situ: eade rone pot ee in pti
 bus discontinuatis. Item absciso bra
 chio infoz aia intellectiua autem redit
 aia ad corp. aut corrumpitur. Preterea
 no plus t' expremur nos tuc intelligere
 in capite qz in pede. Ad primuz d' qz aia
 pot simul moueri z quiescere p accns ad
 motuz alterius et quietem qz alias non
 moueretur ni aliud mouet. Ad aliud
 dico qz p natura no pot simul informa
 re duas materias discontinuatas: sz p po
 tentiaz dinam bn pot. Et si querat tunc
 aut est duo hoies aut vn' ho: si duo: er
 godue aie: si vn': ergo vna aia. s' intel
 lectus ille sciret in vno. et ignoraret in a
 lio sicut dictu est in alia qoe. Ad pri^m
 dico qz essent duo hoies ppi diuersitatez
 m'. sz no sequitur vltra st duo hoies g'
 st due. aie. qz li ho supponit p supposito
 qb diuersificat ex diuersitate m' licz for
 ma sit eadem. Ad 2^m d' qz qcquid sci
 ret vn' sciret alius z diligeret vn' z ali'
 Ad 3^m dico. qz aia intellectiua exns
 in brachio no redit ad corp. nec corrū
 pitur corrupto brachio sz cessat esse vbi
 prius fuit. sicut corpus xpi in eucharistia
 cessat ee sub hostia corrupta spe z ange
 lus cessat ee in loco quando ps sui loci a
 dequati corrumpitur. Ad aliud dico qz
 no pl' expimur nos intelligere in capite
 qz in pede: sz expimur frequeter qz pl' iu
 uamur vel ipedimur ad itelligedu ex di
 spoe capitis qz pedis sicut expimur qz qn
 qz pl' iuuamur p dispoez oculi qz man'
 vn' p illud ar^m pbaretur qz intelligeret
 colozē i oculo: sonū i aure: odorem i naso
 zc. D' ergo qz no pl' expimur itellectio
 ne in capite qz i pede imo qnz expimur

qz pl' iuuamur v' ipedimur per dispoez
 pedis qz capitis. sicut p3 p graue doloze
 pedis. Ad princi' dico qz aliqd distare
 ab alio: p' dupliciter intelligi. vno^o pro
 prie qn vnū n' ē vbi aliud est. quō dicim'
 caput distare a pede. qz vbi ē pes n' ē ca
 put z aia i capite n' distat ab aia i pede
 Aliom^o i pprie qz admo^m alips locus di
 stat ab alio loco. z sic aia i capite distat
 ab aia in pede. i. loc' capitis distat a lo
 co pedis. z n' v3: aia i capite distat ab
 aia i pede. g' aia distat a seipsa: sz ē falsa

Questio. xiii.

Trū pri^m cognitū ab itellectu
 primi^e gnationis sit singulare
 qz no. qz vlē est p^m z p^{priū} ob
 iectū itellect'. ergo primo cognoscit pri
 mi^e gnationis. Contra. idē oio est pri
 muz obm' sensus z itellect': sz singulare
 est primuz obiectū sensus tali primi^e. g'
 zc. Sic primo dādus ē itellect' que
 stionis. scdo ad qoez rōndendū. Circa pri
 muz sciēdū ē qz hic accipit singulare. n. p
 oī illo qd ē vnū nuero. qz sic quelibz res
 ē singlaris: sed accipit p re q ē vna nuē
 ro z n' ē signū naturale siue ad placitū cō
 mune multis z sic termi scripti pceptus
 z vox plata significatiua n' sūt singlaria
 sed tm res q n' sūt signa. Respōdeo qz n'
 itelligit i^a questio de quacūqz cognitōe
 singlaris: qz qcuqz p^g vlis ē p^g singla
 ris: qz nihil p talē cognitōez itelligit nisi
 singulare vt singlaria z tm i^a ē p^g cōis: sz
 itelligit de p^g ppria z singlarī singlaris
 Circa scdz supposito qz qstio itelligat d'
 cognitione ppria et simplici singlaris:
 Dico tuc primo qz singulare p^{re}cōmō
 acceptum cognitione ppria et simplici
 est primo cognitum. Quod probatur

Quia res extra aiaz q̄ n̄ ē sig^m tali p̄g^o p̄ri
mo intelligit: sed ois res extra aiaz ē sin
glaris g^o r̄c. **Pr̄e^o** obiectū p̄cedit actuz
pp̄rium et p̄ri^m p̄ri^m ḡn̄ationis: s̄z ni
chil p̄cedit talē actū nisi singl̄are g^o r̄c.
Sec̄do d^o q̄ p̄g^o simplex pp̄ria. singlaris
z p̄ria tali p̄ri^mitate est p̄g^o intuitiva q̄
aut i^a cognitio sit p̄ria p̄z. qz p̄g^o singla
ris abstractia p̄supponit intuitivā respec
tu eiusdē obiecti: z nō e^o. q̄ aut sit pp̄ria
singlari. p̄z. qz īmediate cāt a re singlarī
vel nata ē cārī: z nō est nata cārī ab alia
re singlarī. etiā eiusdē sp̄ei g^o. **Dico** 3^o q̄
cognitio p̄ria: abstractia p̄ri^m ḡn̄atio
nis. z simplex nō est cog^o pp̄ria singlarī:
s̄z est cōis. p̄ri^m ps p̄z. qz nō hētur co
gnitio pp̄ria simplex de aliquo singlarī
p̄ tēpore p̄ quo nō pōt hēri cognitio ni
si sp̄e^a siue ḡn̄alis q̄ aut sit ita. patet de
veniēte a remotis q̄ cāt talē sensatōez
virtute cui^o t̄m possum iudicare q̄ illd
visū est ens. notū ē q̄ ī illo casu cog^o
abstractia quā habeo p̄ p̄ri^m ḡn̄a
tionis est cognitio entis: z nullius infe
rioris z per p̄ns nō est p̄ceptus sp̄ei^o
nec est p̄ceptus proprius singlaris. **Se
cunda** pars p̄z. qz nulla cognitio abstra
ctiva simplex est plus similitudo vni^o rei
 singlaris q̄ alterius sibi sili^m nec cau
sat a re. nec nata est causari. g^o nulla ta
lis est pp̄ria singlaris: sed quelz est
vltis. **Sed** hic sunt aliqua dubia. **Pr̄m^o**
est quia videtur q̄ cognitio intuitiva nō
sit pp̄ria. qz quecuqz detur equaliter
assimilat vni singlarī sicut alteri simili
mo z equaliter representat vni sicut ali
um. ergo nō plus videt esse cognitio vni
us q̄ alterius. **Sec̄m** dubiū est quia si
p̄ri^m cognitio abstractiva sit aliq̄n co
gnitio z p̄ceptus entis. sicut dicit de ve
niente a remotis g^o eodē mō pōt intuitiva

in eodē casu esse cognitio cōis entis. qz/
īpossibile est q̄ eiusdē rei sint plures cō
ceptus simplices pp̄rii. sed de vno ve
niente a remotis possum vna visionē hē
re per quā t̄m iudico illud esse ens. aiaz
per quā iudico illud esse aial: 3^a per
quā iudico illud esse hoiem: z quartaz
per quā iudico illud esse sortē. s̄z oēs i^a
visiones sunt eiusdem rei. ergo omnes
ille nō possūt esse cognitiones pp̄rie illi^o
 singlaris visi. 3^m est qz videt q̄ p̄ria ab
stractiva sit pp̄ria: et maxie q̄n obm^o est
debito^o appropriatū. qz p̄ p̄ri^m abstra
ctivaz possum recordari de eadē re p̄ri^m
visa. qd nō posset fieri nisi hēm abstra
ctivaz pp̄riam. **Quartū** est quia sc̄m
iam dicta videt q̄ cōceptus ḡn̄is potest
abstrahi ab vno indivi^o puta cōceptus
aialis. sicut p̄z. de veniēte a remotis q̄n
habeo talē visionē per quā iudico illud
visum esse aial. **Ad** p^m istoz dico q̄
intuitiva est pp̄ria p̄g^o singlaris. non
p̄pter maiorē assimilationē vni q̄ alteri
sed quia naturaliter cātur ab vno z nō
ab alio. nec pōt ab alio cārari. Si dicas
pōt a deo solo causari. verū ē sed semp
nata est talis visio causari ab vno ob
iecto creato: z non ab alio. z si cause
tur naturalit cāt ab vno z nō ab alio:
nec potest causari. **Vnde** propter simili
tudinem non plus dicitur intuitiva pro
pria cognitio singlaris q̄ abstractiva
p̄ri^m. **Sed** solum propter causalita
tem: nec alia causa potest assignari.

Ad secundum dubiū dico q̄ ille
visiones sunt eiusdem speciei z solum
differunt sicut magis perfectum z mi
nus perfectum in eadem specie puta si
videatur aliquid ex partibus eiusdem
rationis in quo non essent plura acc̄ta
sensibi^o a visu: tūc p̄ appropriatōez i^a vi

bilis. puta albi intendit vi^o et fit clarior
et fm hoc pot carere diuersum. et diuersus
iudiciu q tale visum est ens vel cor^o vel
color vel albedo. etc. Si dicat illadunt
spe que no possunt care effectū eiusdem
spei. sed vi^o clara et obscura sūt hmo: g^o
Rñdeo d^o q cē eque itēse no potentes
causare effectus eiusdē speciei differunt
spe: et aliter nō. m^o illa visio aucta et intē
sa pot in oēm effectū in quem pot visio
clara: et per pns sunt eiusdē speciei. Ali/
quādo tamen visio clara et obscura sūt
alterius speciei: puta quādo diuersa ob
iecta vident. puta si videatur aliqd scu/
tum diuersis coloribus coloratū fm ma
iore vel minore approximationē: tunc
ille visiones nō sunt eiusdē speciei: s; di
uersay. Ad 3^m dico q videndo aliqd
habeo aliquā cognitionē abstractiua p
pria: sed illa nō est simplex sed cōposita:
ex simplicib^o et illa noticia pōita est p
cipiū recordationis. et per hoc recordo
de sorte. quia vidi eū sicut figuratū: co/
loratū tal lōgitudis. latitudis et i tali lo
co: et per illū pceptū recordo: me vidif
se sorte p3: q; si circūscribas oēs pcept^o
simplices preter vnū. nō plus recordare
ris de sorte per illū q; de alio homie sibi
similimō: bene possum recordari me vi
disse. sed vtrū sit sortes vel plato. nescio
et ideo q; abstractiua simplex nō est p
pria singulari. sed pōita bene pot eē p
pria. Ad quartū dico q pceptus gnīs
nunq; abstrahitur ab vno i diuī^o. et ad
illud de veniente a remotis. dico q iudi
co illud esse aīal: quia prius habeo pce
ptum aīalis qui est conceptus gnīs. et iō
per illū pceptū duco: in noticiā recoz
datiua. vnde si prius nō haberē concep
tum corresponde^u a bedini nihil iudi
carem nisi illud visum esse aliquid. Et

si queras que noticia abstractiua habe
tur mediete intuitiua. Respondeo q a
liquando pceptus entis. aliquādo pcep
tus gnīs: aliquādo pcept^o speciei spe^m
fm q obiectū ē magis vel min^o remotū
semp tamen imprimū entis pceptus. q
quando obiectū est debito mō apporxi
matū simul catur a re singulari extra cō
ceptus spe^o: et pceptus entis. Ad p
cipale dico q vlt^o est primū obiectū p
mi^o. adequationis: nō aut gnationis.

Questio. xiiii.

Trū intellectus noster p sta
tu isto cognoscat actus suos
intuitiue. q nō. quia nihil cog
noscit ab intellectu nisi qd prius fuerit
sub sensu. sed intentōnes nunq; fuerunt
sub sensu g^o etc. Cōtra noticia abstrac
tiua pōsuppōit intuitiua sed cognitōes in
tellectuales pgnosctur abstractiue: g^o
etc. Ad qōem dico q sic q; de cognitōe
intellectus et volitōne format pō p
tūgens que euidenter cognoscitur ab in
tellectu nostro. puta int^o est voli^o est. aut
g^o mediante cognitōe intuitiua intellecti
onis: et habet ppositū. vel abstra^o: et h^o
nō: q; abstractiua abstrahit ab exn^o ac
tualī. Itē cogit^o expimētalīs nō est si
ne noticia intuitiua: s; aliq; carēs oī no
ticia intuitiua sensitiua expit cognitōem itel
lectualē g^o etc. Ad p^m in op^m dico q
nō sequit q essent infinite visiones siml
in actu. Ad pbatōem dico q tenendo
q actus rectus et reflexus nō distingun
tur potest dici q illa propositio non cō
ponitur ex visione lapidis et cōceptus la
pidis. nec potest manere quando visio
lapidis non est. Licet alia propositio
composita ex cognitionibus abstracti
uis posset manere sine visione lapi/

dis: Si aut teneatur qd actus rectus et reflexus distinguatur tunc dicitur qd visio lapidis videtur alia visione: sed tandem stabitur ad aliquam visionem que non videtur distincta visione naturaliter quoniam vis possit videri si non esset impedimentum procedo tamen processum in infinitum per potentiam dei. sed naturaliter loquendo erit aliqua visio que non poterit videri. et hoc quod intellectus noster est potest limitata. et ideo potest in certum numerum visionum: ita quod non potest in maiorem. sed siue in quarta visione sit status: siue in quinta nescio: et forte status est in 2a quia ipsa forte non potest naturaliter videri. Ad aliud dico quod non eque experimur primam visionem et secundam. et sic in infinitum quia status est ad aliquam visionem que non potest naturaliter videri. et hoc propter limitationem intellectus qui potest in tot visiones. et non in plures procedo tamen quod potest habere plures visiones simul saltem duas vel tres respectu eiusdem obiecti.

Ad aliud dico quod euidenter assentio isti propositioni: ego video et dico quod ille assensus a visione illius visionis causatur sed ex hoc non sequitur quod erunt infinite visiones simul nec potest esse processus in infinitum naturaliter sed est status ad aliquam visionem que naturaliter non est visibilis: nec possum euidenter assentire tali completo forato: ego video illam visionem. ad quam est status. Ad aliud concedo quod si esset in anima 2a visio solam posset videri: nisi esset impedimentum. et tamen si esset in anima cum prima visione non possem videre: quia primus actus impedit secundam visionem videri. Et dico per hoc quod est in intellectu: non tollit qui posset videri. quia si sit in intellectu posset videri. sed per hoc quod est in intellectu simul cum alio conceptu: tollitur quod non possit et dico quod experior visionem lapidis

sed visionem illius visionis non experior. per illam rationem est ex^m Au. 31. c. viii. in fine ubi dicit quod sepe legit vel audivit. et tamen nesciuit quod legit vel audivit propter distractionem per actum alterius potest et tamen in illis actibus nulla est repugnancia. sic frequenter homo intendit ad videndum nihil precipit se audire cum tamen audiat et tamen inter actum visus et auditus nulla est repugnancia ita est in proposito quod quibus nulla est repugnancia inter ultimam visionem ad quam est status naturaliter et visionem ipsam et aliam precedentem tamen unum actum potest impedire alium per statum isto.

Ad aliud dico quod sum certus quod ego intelligo lapidem virtute visionis lapidis et virtute visionis prime visionis: et quoniam forte virtute istarum visionum. et etiam virtute alicuius propositionis habitualiter note. Ex^m. sum certus quod intelligo per experientiam quia video visionem lapidis. sed certus sum quod intelligo lapidem per discursum ab effectu ad causam: sicut cognosco ignem per fumum: quoniam solam video fumum: quia alias ad presentiam ignis iudicavi fumum eodem modo quod alias ad intentionem lapidis vidi similem visionem carni. id est argo. tales effectus sunt eiusdem speciei. 5o cantur a causis eiusdem speciei. et expositum est illud de locutione angelorum. propter habitualiter nota est effectus eiusdem speciei habet causas eiusdem speciei: et non dico in generali quod omnes effectus eiusdem speciei habent causas eiusdem speciei.

Ad principale dicitur quod philosophus dicit quod nichil eorum que sunt extra intelligitur nisi per se sit sub sensu. et 1a sunt sensibilia et de illis est auctoritas vera de spiritualibus autem non.

Questio. xv.

Tamen intellectus noster per statum isto cognoscat intuitive sensibilia. quod non: quia visio sensitiva

sufficit cū cognitōe abstractiua ad co-
gnoscendū sensibilia eē g^o intuitu^o supfluit
Contra. quicquid pfectōis pōt sensus
hoc pōt intellect^o: sed hoc est pfectōnis
ergo rē. Ad questionē dico q^d sic q^d in-
tellectus cognoscit euidenter p pōem cō-
tingētē de sensibilib^o ergo habet noticiā
incomplexā sufficientē ad cāndū noticiā
illā cōplexā: sed abstractiua sensibiliū nō
sufficit. g^o rē. Ad p^m in opo^m dico q^d
tenendo aiam sensitivā eē eandē formā
cū intellectiua nō est dicendū q^d visio se-
nsitiua recipit in aia intellectiua: sed recipi-
tur in corpore vel in alia po^a derivata
ab aia in corpore. Si em̄ reciperetur in
aia intellectiua. aia separata p potentiam
dei saltē posset habere in se oēm sensus
q^d nō est verū. q^d si sic angelus sp care-
ret aliqua pfectōne naturali. q^d videt^r
q^d naturaliter talis posset tales formas
habere. q^d corpa nō eēt nisi cē efficiētē
illaz formarū. Si autē sint diuerse forme
sicut credo q^d sunt: tunc dico q^d visio sen-
sitiua nō sufficit ad cāndū assensum p/
positionis ptingētis. Quis sufficit ad cā-
ndū actū in appetitu sensitivo. q^d nō ē si-
mile quia eadē forma tunc eēt s^m sen-
satiōis et actus appetendi. Si dicas q^d
intellectiua. et sensitiva nō distant situ h^o
nō valet. q^d idē numero d^z esse videns:
et assentiens. Ad aliud de intelligere pe-
dis et capitis: dictū est pri^o. Ad aliud d^o
q^d dīa int^o visionē sensitivā et intellectivā
innotescit nobis partim per experientia
ptim per rōem. Per experientia: q^d pu-
er videt sensibiliter et nō intelligibiliter. p
rōem quia aia separata habet visionē in-
tellectivā et nō sensitivā. Ad aliud dico
q^d intellectus separatus hēt talē visionē
quia aliter aia separata nō posset habere
noticiā sensibiliū. similiter angelus pōt

habere talē noticiā: ergo et aia separata

Ad pbatōem primā dico q^d aia sepa-
rata pōt naturaliter videre secreta cor-
diū cōplexa et incōplexa in mente angelī

Ad scripturā dico q^d loquit^r de facto et
de potentia naturali suspensa ab actu.

Ad aliud dico q^d indiget locutōe et il-
luminatiōe ppter duo. P^m est quia nō
pmitit forte naturaliter intelligere que
posset naturaliter intelligere. Scdm ē q^d
multa revelātur vni āgelo que nō alte-
ri: nec aie separte sicut dictū est prius de
locutōe angelī. Ad aliud dico q^d non
pōt naturaliter acquirere visionē dei et
beatitudinē. quia illa nō pōt cārī nisi a
solo deo. Et vltra nō sequit^r pōt videre
minus visibile: ergo magis visibile. sicut
nō sequit^r intellectus meus pōt videre
albedinē. ergo pōt videre angelū. qui ē
magis visibilis. et hoc quia visio angelī
nō pōt naturaliter causari in me. Ita ē
ibi. Ad aliud dico q^d visio sensitiva ē
causa pcialis visionis intellectiue: s^z nō
ē cā pcialis assensus sine visione media
quia noticiā cōplexa p̄supponit noticiā
incōplexā in eodē s^o sicut voluntas
nō pōt in actū suū nisi p̄cedat cognitio
in intellectu. Et tunc q^d sit noticiā intui-
tiva in sensu. Ad aliud pcedo q^d visio
sensitiva est subiectiue in appetitu sensi-
tivo: quia est idē sensus et appetitus. et
ideo quicquid est subiectiue in vno et in
alio. Ad principale dico q^d visio sensi-
tiva nō sufficit sed requiritur visio intel-
lectnalis.

questio .xvi.

Trū p̄t pbari euidenter q^d vo-
luntas libere causat actus su-
os effectiue q^d nō: q^d volun-
tas licet sit libera tñ nō est actiua: ergo

nō est libere actiua. 2^a m̄ z añs pbat. qz
est passiuua. Cōtra. passiuū nō est liberū
voluntas est passiuua. 5^o zc. In illa q̄
stione primo expono quid uoco liberta
tem. 2^o ad qōem. Circa primū scien/
dum qz libertatē uoco potestatē qua pos
sum indifferēter z contingenter diuersa
ponere: ita qz possum eundē effectū cau
sare: z nō cāre nulla diuersitate exīte a/
libi extra illā potētiā. Circa 2^m sūt due
difficultates. Prima utrū possit pbari
sufficiēter qz voluntas sit actiua. scda
utrū qz sit libera. Circa primā dico qz
nō pōt per aliquā rōem demōstratiue p
bari: quia ois rō hoc pbans accipiet eā
ignotū cū pclusionē uel ignotius. Dōt
tñ euidenter cognosci per experientiam.
nā hō erpīt qz q̄tuncūqz rō dictet ali/
quid. uolūtas pōt tñ hoc uelle z nolle.

Circa scdam dico qz sic. quod pbat.
quia actiua naturali sufficiēter appro
ximato passio disposito z nō impedito se
quit ac^o necessario. sed omē aliud agēs
a uoluntate est act^m naturale sufficiēs
z nō ipeditū z uolūtas est sufficiēter di/
sposita: quia nullū est ibi repugnans n^o
aliqua dispositio requisita. igit zc. Si di
cas qz uoluntas libere pōt pati sine acti
one. Cōtra hoc est direcē rō facta iō
transeo. Sed hic est dubiū quia impos
sibile est qz agens quod existit per tpus
in potentia essentiali ad actū reducat se
de potentia ad actū sine oī agente extri/
seco: sed uoluntas pōt per tēpus esse in
potentia essentiali ad uolū^{oem} ergo non
pōt reducere se. Rñdeo qz hoc est uerū
de agente naturali. siue sit spūale siue cor
porale: sed in agente libero cuius ē vo/
luntas est instantia manifesta. qz obm^o
pōt esse cognitū z uolenti pñs z oīa a^o
requisita ad actū uolendi pñt manere p

tempus. z tamen post potest elicere actū
suum sine omī actione extrinseca z hoc
totum est propter libertatem suam.

Ad principale dico qz idem potest es
se actiuum z passiuū respectu eiusdem
nec illa repugnant.

Questio. xvii.

Trum ad saluandū casum z
fortunam in rebus oportet
ponere uoluntatem esse libe/
ram. qz non quia inaiatis est casus. scdo
phisicorum in quibus non est uoluntas
ergo zc. Contra in causis mere natu
ralibus non est casus nec fortuna. ergo
omnia illa saluantur per libertatem vo
luntatis. In ista questione primo osten
dam qz sine libertate uoluntatis non po
test esse casus nec fortuna. secundo quo
modo ista saluantur per libertatem vo
luntatis. Ad primum suppono qz om
ne agens aliqd a uoluntate naturaliter
agit. Et tunc arguo sic. Illud quod
in euitabiliter fit non fit a casu uel a for
tuna. sed omne quod fit ab agente natu
rali z non libero in euitabiliter fit. ergo.
maior patet. Secundo phisicorum. mi/
nor est manifesta. Preterea illud
quod non potest impediri: nec potuit
non fit a casu nec a fortuna: sed omne
quod fit ab agentibus mere naturali/
bus non potest impediri nisi concurrat
agens liberum. ergo nihil tale a casu
fit. uel a fortuna. maior est manifesta.
Secundo phisicorum minor probatur.
quia si potuit. uel potuit impediri ante
productionem: puta ignis productus in
ligno potuit ante eius productionem:
aut ergo per agens liberum ipediēs ei^o

productōem per amōem appōximatōis
z habetur p̄positū q̄ volūtas est libe
ra: quia nihil aliud est liberū q̄ volun
tas. aut per agens mere nat̄ale z tūc cū
actio eius nō dependet ab aliquo agen
te libero si potest impedire necessario. z in
evitabiliter impediet productōez ignis z p̄
consequens impossibile est istū ignem p̄
duci ḡ ex op̄o si iste ignis producat vel
potest produci ab agente mere naturali
nō pōt impediri. z per consequens om
nia que fiunt de necessitate fiunt: z q̄ nō
fiunt impossibile est fieri. Circa 2^m di
co q̄ fortuna accidit ex hoc q̄ accidit a
liquis effectus a cā naturali. z libera v̄l
duabus causis liberis p̄ter intentionē
agentis liberi. Exemplum primi. si quis
fodiat terram ad plantandū z p̄ter intē
tionē inueniat thesaurū. Exemplū scđi
si quis vadat ad for̄ vt videat amicū: z
p̄ter inten^m inueniat debitorē s̄ credi^m q̄
soluat pecuniā. Sed casus pōt acci
dere imēdiate ex p̄cursu causaz natura
lium semp̄ tamen accidit me^e z p̄cialit̄
a causa libera nō em̄ dicimus si pluat ta
li anno sub cane q̄ accidit a casu nō pl^o
q̄ accidata casu q̄ luna tali hora eclip
satur. qz v̄trobiz accidit effectus sine
oi ac^o voluntatis. Sed quando aliquis
effectus est a causa libera imēdiata z i^e
effectus tanq̄ causa naturalis concurrīt
cum alia causa naturali ad producēduz
effectū alium: tunc ille effectus accidit
a casu. Exemplū. aliquis volens equita
re ponit pannū supra equū. i^e equ^o cur
rit ad herbā iuxta ignē: z cadunt panni
z p̄burunt: illa cōbustio fit a casu: quia
p̄uenit imēdiate ab igne z equo q̄ sunt
cause naturales. me^e tamen a voluntate
ponente p̄anos super equū: quia nisi po
suisset nō fuissent cōbusti. Sed contra

casus accidit ex hoc q̄ aliquis effectus
fit raro sed in causis pure naturalibus
non accidit aliquis effectus raro. ergo.

¶ **D**eterea casus accidit ex hoc q̄ fit
aliquis effectus p̄ter intentionē natu
re: ergo zc. Ad primū istoz dico q̄
raritas effectus non facit casum: sed qz
aliquid fit ab aliqua cā que contingēt
z evitabiliter p̄iungit cum alia causa. ex
quibus causis sequitur talis effectus ra
ro. Ad 2^m dico q̄ effectus casualis
accidit nō p̄ter intentionē cause imēdi
ate naturalis: sed p̄ter inten^m cē me^e
libere. Si dicat s̄m̄ p̄dicta casus semp̄
presupōnit fortunā. Dico q̄ nō sequit̄
sed bene sequitur q̄ casus semp̄ presu
pōnit actōem agentis liberi. ad q̄ agēs
quandoqz nō sequitur effectus nisi intē
tus. ad quē tamen effectum intentū q̄n
qz alius effectus sequitur qui nō seque
tur. nisi p̄cessisset ac^o agentis volunta
rii: sicut patet in ex^o p̄o. Ad principa
le patet ex dictis.

Questio. xviii.

Trum virtus z scia sint qua
litates absolute. q̄ nō quia in
predicamentis dicitur q̄ scia
est i genere relationis. ergo. Cōtra scia
z virtus sunt prin^o agendi. rela^o nec est
principiū nec terminus actionis quinto
phisicoz. Ad questionem dico q̄ sic qz
ois res est qualitas absoluta vel subā:
sed virtus z scia nō sunt subē. ergo sunt
qualitates. ¶ **D**eterea om̄e quod pōt
in aliquā operationē in quā prius non
potuit: nec est aliqua diuersitas in passio
habet aliquā rez absolutā quā pri^o non
habuit vel caret aliqua re absoluta q̄
prius habuit: sed habens illos habitus
pōt in aliquā ac^o in quā prius nō po

fuit intellectus vel volūtas patet expe-
riencia Nec est diuersitas aliqua ipasso
puta in intellectu vel voluntate: qz nec
motus localis nec aliquis alius motus
a receptiōe illoꝝ habitū ergo zc. Adre-
terea est actus elicited ergo habitus cō-
quentia pꝛ quia habitus est cā actus an-
tecedēs pꝛ de felicitate nra. quā habe-
mus pꝛ meritis que est actus. Si dicat
qz est respectus qz est pꝛiūc^o aie cū eētia
dina. Cōtra aia trāsit de pꝛadic^o in
pꝛadic^m p^o est nō btā z postea est beata
qui transitus nō pōt fieri per motū lo-
calē nec per transi^oem tēporis z nō dep-
ditur aliquid. ergo aliquid acquiritur z
nō respectus. qz talis presupponit acqui-
sitiōē absoluti. ergo absolutū acquirit.

Sed hic ē vnū dubiū pꝛpter quod q̄
stio est mota. qz. vii. phisicoꝝ pꝛbat phi-
losophus qz ad sciam z virtutē non est
motus z arguit sic ad aliquid nō est mo-
tus. scia z virtus sunt ad aliquid igitur
zc. aut igitur intelligit qz sunt relatōnes et
habetur pꝛpositū aut sunt fundamenta
z subiecta rkonū. z sic rō nō valet: qz sic
albedo z hmōi sūt ad aliquid. Rūdeo
vnomō qz pꝛmetator dicit ibidē qz az. di-
cit hoc fm opinionē pla. z nō fm pꝛpziā.
Aliter dico qz illud dictū est particula-
re z nō vlcē quia nō intendit qz oēs for-
me de pꝛima spē sint s^o. ad aliquid. sꝫ di-
cit talē particulare scia est ad aliquid z
tunc intendit dicere: qz aliquis actus pꝛ
esse virtuosus sine oī mutatōe qui pꝛius
nō erat virtuosus z similiter accipiēdo
scire large pꝛo oī actu assenciendi ali-
cui nō pōt aliquis actus sine oī aliqua
mutatione fieri actus sciendi qui pꝛius
nō erat actus sciendi. Ex^m pꝛimi aliqz
p^o vadit ad eccliam pꝛpꝛ vanā glām i^a
ābulatio est viciosa stāte eadē ābulatōe

mutet intentōem z vadat pꝛpter amorē
dei. tunc ista ambulatio est virtuosā: tñ
nulla est mutatio in actu ābulandi eodē
mō est de actu qñ voluntas imperat sibi
studere. Pꝛimo pꝛpter vanā gloriā: z 2^o
īperat pꝛtinuatōem illius actus pꝛpꝛ ho-
norē di. Iste actus pꝛiūc^o ē virtuosus z 2^o vir-
tuosus z tñ nulla ē mu^o in ipso intellectu sꝫ
solū in volūtate. Eodē mō est de alio ac-
tu volūtatis. puta qñ volūtās absolute
īperat quod vadat ad eccliam z nō pꝛo-
pter aliquē finē bonū vel malū z postea
itante tali ābulatōe imperat qz vadat
ad laudē z honorē dei in isto casu pꝛiūc^o
actus īperatus est pꝛimo indifferens et
2^o est virtuosus z tñ nulla mutatio est
in i^o actu licet voluntas eliciat nouū ac-
tū. Ex^m scōdi qz ponat qz ego assentiā
huic pꝛpositōni fortes sedet z opiner eā
esse verā stāte forte: ponam^o tunc rema-
nente assensu in intellectu: videā fortem
sedere tūc pꝛiūc^o nō sciui illā pꝛpōez z mō
scio illā z tñ nulla est facta mutatio in
illo actu assenciendi z sic intelligo phm
in illo passu. Ad pꝛincipale dico qz i^a
noia scia z virtus sunt noia relatiua. z
sic intelligit philosophus.

Decimanona questio.

Trum spūs patiatur ab igne
purgatorii qz. nō qz coz p^o nō
agit in spm̄. secundum au-
gu. vii^o. super gen. Ad op^m est sacra
scriptura. Ad qōem d^o qz sic hoc nō
pōt pꝛbari: qz tñ per scripturā sacraz z
dicta sanctorū pꝛstat nobis. Adic sunt ali-
qua dubia. Pꝛimū quō spūs patiatur
ab igne. R^m vnde causat i^a nolicio i spū
tam in igne purgatorii qz inferni. 3^m est
quod est obiectū imediatū vtriusqz noli-
tionis. Quartū. quid causat ignis vtro

biq; in ipsum spm. Ad p^m alioz dico q; sic patitur spūs vtrobq; q; detinetur in igne contra suā voluntatē: ita q; habet nolitionē. ex qua sequitur dolor vel tristitia in voluntate et ista nolitio simul et tristitia est pena purgatorii et similiter infernalis. sed vna est tēporalis et alia ē eterna. Ad 2^m pōt dici. si quis audet dicere q; causatur totaliter a deo et conseruatur. et hoc videtur rōnal^e. q; sicut deus est causa totalis premii. ita et pene et fm hoc patet faciliter quō spūs nō potest. illā nolitionē perdere. q; nō est ī potestate sua. Aliter dico q; vtraq; nolitio catur a voluntate spūs et conseruatur sed deus qui omnia futura videt: cognoscit clare etiā quando i^m ac^m vult voluntas suspendere et preuenit īpediēdo suspensionem et totaliter tunc conseruat et fm hoc nisi deus preueniret posset voluntas illū actū suspendere. Si dicat salte; libere causat illā nolitionē. et per consequens pōt nō causare. Pōt dici q; naturaliter causat et naturaliter conseruat: et tūc nō est difficultas. Pōt etiā dici q; libere causat. et tunc si nō causaret deus eius vicē in causando et conseruando suppleret. Ad 3^m pōt dici q; obiectū īmediatū nolitionis spūs existentis in purgatorio est pctm̄ illud ppter qd̄ punitur. Pūta nolet fecisse tale peccatum per quod deū offendit. et illā penā sustinet: nollet etiā eē in i^o loco si deo placeret: ex qb^o cāt i^a trist^a i eo et i^a duo ītegrānt penā purgatorii. Obiectū autē spiritus infernalis videtur esse multiplex: puta actus nolendi deum quia punit eum. similiter dolet et nolet se perdidisse beatitudinē: nollet etiā esse in tali loco a quo quidē prohibetur erire. non quidē per ignē sed per deū. Ista autem

nolitio cum tristitia sequenti est pena infernalis: et forte odit seipsum: quia demeruit beatitudinē sicut aliquis displicet sibi ipsi pro peccato suo. Ad quartum et principale dico q; spūs v^l anima non patitur recipiendo aliquā qualitatem corporalē: puta calozē vel aliquid tale: sed patitur. quia ignis causat in eo per modū obiecti cognitōem intuitiuam et ab^am respectu sui. quā visionē sequit^r nolitio: tristitia siue odium.

Vicesima questio.

Trum actus exterior habeat propriā bonitatē v^l maliciā moralē. q; sic. quia actus exterior est bonus et non habet bonitatem actus interioris. ergo distincta bonitate. Contra nullus actus naturalis est bonus moraliter propria bonitate: sed actus exterior quicūq; ē: ē hmoi ergo rē. In ista questioe dicit sco. q; sic q. xviii quod probatur. primo distincta pctā prohibentur distinctis preceptis negatiuis. sed distinctis preceptis prohibentur actus interior et exterior. ergo sunt distincta peccata. et per consequens habent distinctā bonitatē vel maliciā. P^ore rea Augustin^o. i. 3. de trini. c. ix. et xiiii^o. sola voluntate quisq; miser efficitur. s; miserioz ptate qua desideriu male voluntatis impletur pro facto: quis et sic male volendo miser esset. minus tamen esset si nihil eoz que propterea voluisset habere potuisset. P^opterea bonitas moralis actus est integritas eorum que fm dictamen recte rōnis debent conuenire actui: sed alia est integritas eozū que fm rectam rationem debent conuenire

actui interiori & exteriori. ergo alia est bonitas. Preterea plus puniuntur actus interior & exterior simul quam interior solum: imo exterior plus puniuntur per se quam interior. ergo est peior. Sed illam opinionem non teneo. ideo primo dandus est intellectus questionis. & 2^o ad questionem. Circa p^mo dico quod non intelligitur questio de substantia actus interioris & exterioris utrum scilicet sit alia: et alia substantia actus. quia manifestum est quod est alius & alius actus. nec intelligitur de essentia bonitatis. utrum scilicet actus exterior sit essentialiter bonus vel malus circumscripto omni alio actu sicut actus voluntatis est bonus vel malus. quia manifestum est quod non. quia omnis actus exterior potest elici a frenetico vel fatuo qui tamen pro tunc actum virtuosum non possunt habere: nec intelligitur de actu interiori & exteriori in diversis: sed in eodem tempore. Est ergo intellectus questionis quando actus interior bonus elicitur & actus exterior per talem conformiter elicitur utrumque actus exterior per talem conformitatem ad interiorem aliquid recipit vel acquirit preter actum. Et sic intelligendo questionem dico quod non. quia si sic aut illa bonitas moralis est ipse actus aut aliquid preter actum non actus: quia ille actus exterior qui nunc est bonus. idem potest esse malus. patet de actu ambulandi ad ecclesiam propter honores dei aut propter vanam gloriam: ergo illa bonitas est aliquid preter actum: aut ergo est subiective in actu aut non. si non tunc illa bonitas non potest poni nisi actus interior. Si sic. Contra. non potest esse qualitas inherens sibi: nec re-

spectus. Tum quia talis respectus non est ponendus sicut alibi patet. Tum quia si talis ponatur: non potest esse nisi respectus conformitatis & dependentie actus exterioris. Ad interiorem: puta. quia elicitur conformiter actui interiori. Sed talis respectus convenit actui causarum naturalium approximatorum passivis per actum interiorem. puta voluntas imperet quod ignis accendat candellam in ecclesia ad honorem dei & approximentur: statim actus ignis conformatur actui interiori. Similiter voluntas imperet asino quod faciat in ecclesia feditates suas: & asinus approximetur ecclesie: & non sit impedimentum statim actus conformatur actui interiori voluntatis. & tamen non habet propriam bonitatem. vel malitiam: ergo nec in proposito. Unde actus exterior eiusdem suppositi nullam conformitatem habet ad actum interiorem quin consimilem posset habere actus iumenti vel asini: vel ignis. Preterea idem actus exterior primo imperatur ab actu bono interiori & postea continuatur ab actu malo interiori. quero ergo aut aliquid deperditur in actu exteriori aut nihil. si nihil habetur propositum quod bonitas moralis non est aliquid distinctum ab actu si aliquid: quero quid est illud aut est absolutum aut respectivum. Et arguo sicut prius. Preterea nullus actus est malus nisi sit in potestate voluntatis: vel mediate vel immediate. sed dimittat se aliquis voluntarie in precipitium: & descendendo peniteat & doleat. & simpliciter nolle illum descensum. immo removeret si possit: ille actus nolendi est virtuosus & meritorius. sed ille actus descendi non est vici-

oppositum primum efficiens non est pri-
mus finis. Sed deus est primus finis.
ergo. Ad istam questionē dico q̄ non
potest probari ratione naturali q̄ deus
est causa efficiens immediata omnium
Cum quia non p̄t probari sufficienti
quin aliquae cause puta corpora celestia
sint sufficientes respectu multorum effe-
ctuum ⁊ per consequens frustra pone-
retur in eum eē causam immediatā res-
pectu illorum. Cum. quia si posset proba-
ri naturali ratione q̄ deus est causa effi-
ciēs ⁊ non potest probari naturali rati-
one q̄ est causa partialis necessaria et
insufficiens omnium eque faciliter posset
probari naturali ratione q̄ esset causa
sufficiens omnium ⁊ ita frustra ponerem-
tur alie cause efficientes. Secūdo di-
co q̄ non potest probari naturali rōne
q̄ deus sit causa efficiens alicuius effec-
tus. quia non potest probari sufficienter
q̄ sint aliqua effectibilia preter genera-
lia ⁊ corruptibilia quorum cause suffi-
cientes sunt corpora naturalia inferiora
⁊ corpora celestia. quia non potest
probari sufficienter q̄ substantia separa-
ta quecunq; nec aliquod corpus cele-
ste causatur a quocunq; efficiente: nec
etiam de anima intellectiva que tota ē
in toto ⁊ tota in qualibet parte. p̄t de-
monstrative probari q̄ ab aliquo efficiē-
te causatur. quia non potest demonstra-
ri q̄ talis anima sit in nobis sicut dictus
est in primo quolibet. Ex istis sequi-
tur q̄ non potest demonstrative proba-
ri q̄ deus sit causa immediata alicuius
effectus. quia si posset probari q̄ sit cau-
sa immediata respectu vnus effectus
posset ita probari q̄ sit causa immedia-
ta respectu alterius in eodem genere
cause efficientis sed 2^m non p̄t proba-

ri. ergo nec primū: ex quibus sequitur
q̄ non potest probari naturaliter q̄ est
causa totalis efficiens nec partialis re-
spectu cuiuscunq; effectus. Tertio
dico q̄ potest persuaderi rationabiliter
q̄ deus est causa efficiens vel mouens
alicuius effectus. quia aliter frustra po-
neret si nō posset aliquid causare effecti-
ue in vniuerso. Sed hic sunt aliqua du-
bia. primū quia sequeretur q̄ essent ml-
te cause efficientes prime: puta multa
corpora celestia vel multe substantie se-
parate: quia ex quo non potest probari
q̄ sit tantum vnum efficiens primus er-
go possunt esse plura quod videtur fal-
sum. 2^m dubium est an primum ef-
ficiens agat propter finem. ⁊ videtur q̄
non. quia finis est nobilior his que sunt
ad finem sed nihil est nobilius primo ef-
ficiente ergo. Tertium est quomodo
tenet ratio phi. viii^o. phisicorum vbi p-
bat q̄ in causis mobilibus est status ad
vnum primum efficiens. Item vni-
uersalitas cātorum cātur ab aliquo ⁊ a
nullo illius vniuersitatis. Quia tunc
idem cāretur a se. ergo ab aliquo alio
extra vniuersitatem causatorum ergo.
c. Ad primum dico q̄ non potest p-
bari sufficienter quin sint multa effectia
quorum nullum est causabile vel effec-
tue vel dependens quocunq; ab alio
inter illa tamen potest esse aliquod effi-
ciens similiter primū respectu aliorum
non in causalitate quacunq; sed in per-
fectione. quia oportet q̄ differāt specie:
pro eo q̄ inefficabilibus eiusdem speciei
non est processus in infinitum ⁊ nullus
est primus per consequens nullum illo-
rū ē perfectius alio quia species sunt
sicut numeri. vii^o. me. Si dicat q̄ non
possunt esse duo necesse esse probatur

per illam rationem de necessesse esse quo-
modo differunt in suis rationibus for-
malibus. Item idem effectus nō po-
test habere duas causas totales et tota-
liter terminantes suam dependentiam:

Ad primum dico q̄ non potest pro-
bari sufficienter seu demonstrari quin
possunt eē duo necesse esse. sicut patet in
primo quolibet et dico q̄ seipsis et nul-
lis aliis formalibus conveniunt genere
et differunt specie et seipsis. Primum sunt
necesse esse et non per aliquam parvam
formalitatē eis additam et ideo ratio
fundatur super falsam ymaginationē
q̄ vnum efficiens conveniat cum alio
per essentiam et differt per formalitates
quod f^m est quia seipsis conveniunt et
differunt et sunt necesse esse et cause.

Ad secundum responsum est suffici-
ter in p^o quolibet. Dico tñ aliter q̄
vnus effectus habet vnam causam effi-
cientem et alius aliam et vnus non ha-
bet duas causas primas saltem opposi-
tum non potest probari. Ad secundū
dico q̄ primum efficiens agit propter fi-
nem: sed non propter finem nobiliozem
se: sed agit propter finem effectus et ille
aliquando potest esse nobilioz q̄ effect^o:
et aliquando ignobilior. Tertium du-
bium differo vsq; alias. Ad illud de
vniuersalitate causarum dico q̄ vni-
uersalitas causarum causatur non ab
aliquo vno. sed a multis: quia v^m cau-
satur ab vno eff^o. primo: et aliud ab a-
lio. et sic deinceps nec potest contrarium
sufficienter probari. Ad principale
dico q̄ non est processus in infinitum:
sed est standum ad primum efficiens et
illud potest poni corpus celeste. quia de
illo experimur q̄ est causa aliorum nec
potest sufficienter probari q̄ sit tantum

vnum tale sicut patet ex dictis.

Secunda questio.

Trum possit sufficienter p-
bari naturali ratione q̄ de-
us sit infinite virtutis in vigo-
re. q̄ sic. quia. p. hoc probat. viii^o. phi-
sicozum ratione naturali per hoc q̄ po-
test mouere tempore infinito ergo est
infinite virtutis. Contra hoc non
potest probari nisi per motum. Sed
ad motum infinitum continuandū suf-
ficit virtus finita ergo tē. Ad illam
questionem dico q̄ non. quia infinitas
dei non potest probari nisi per effectum
sed per effectū nō p̄t probari sufficienter
ergo tē. Assumptum probatur. quia
si sic aut ergo potest probari per hoc q̄
effectus durat in infinitum. Aut per
hoc q̄ deus causat vnum effectum in-
finitum. aut quia causat simul effectus
infinitos. aut quia causat successiue effe-
ctus infinitos. aut quia intelligit infini-
ta per primū non quia non potest demō-
strari q̄ deus est alicuius causa efficiēs
sicut patet in priori. q. Similiter posito
q̄ posset probari deum esse causam mo-
uentem adhuc per motionem infinitam
non probatur infinitas dei quia virtus
actiua incorruptibilis fm se per eandē
virtutem potest causare effectum et con-
tinuare nec maior virtus requiritur ad
continuandum per mille annos. q̄ per
vnum diem. immo si per vnum diem
potest continuare. p̄t conti^o in infinitū
nisi sit causa agens in contrarium et di-
minuens virtutē per illā propositionem
actiua et passiuo equaliter distinctis et
ceteris paribus: idem effectus semper
cōtinuabitur: deus autem non habet a-
liquod agens cōtrariū. ergo tē. Nec

per 2^m pōt probari infinitas dei: qz nul-
lus effectus est infinitus: nec potest ali-
quis talis p̄duci. Nec per tertiu quia
non sunt nec fortecē p̄nt infiniti effec-
tus simul. Nec per quartum quia vir-
tus finita p̄pter diuersitatē passi vel cāe
concurrentis pōt infinitos effectus suc-
cessiue producere. patet de sole qui pōt
causare calozē in diuersis passis in infi-
nitum. Similiter ignis si infinita cōbusti-
bilia eēt approximata equaliter cāret
in eis infinitos calozes: z illa sunt exem-
pla pro primo. Pro 2^o est exemplum
de intellectu qui p̄t cāre infinitas noti-
cias in infinitū per diuersitatē obiectoz
z hoc successiue. Similiter patet pri^o
qz non potest probari qz deus sit causa
immediata infinitoz effectuz. nec potest
p̄bari per vltimū quia non potest pro-
bari qz deus intelligat infinita nec aliqd
extra se. Sed hic sunt aliqua dubia
Primu est quia videtur qz sufficienter
pōt probari qz deus sit intelligens z no-
lens aliqua a se. Tum quia fines causa-
rum naturaliu cognoscūtur ab aliquo:
vel ab aliquibus aliter effectus causarū
naturaliu eēt caules: sed nō cognoscū-
tur a celo ergo ab alio z non nisi a deo.
Tum etiā quia primū agens agit p̄pter
finē amatū. Tum quia ipsum primum
efficiens dirigit suū effectū in finē. tuz: qz
cōtingentia non eēt in rebus nisi prima
causa ageret p̄tingenter. quia cā 2^a mo-
ta necessario mouet alia necess^o. Sed
dubiū est qz pōt p̄bari infinitas dei. qz
cui nō repugnat infinitū inten^o illō non
summe perfectū nisi sit infinitū. quia si ē
finitū pōt ab alio exedi: sed entī non re-
pugnat infinitas quod patet quia ex su-
is rōnibus formalibus nō repugnat Si-
militer quodlibz p̄ possibile est ponēduz

cuius nō apparet incōpossibilitas: sed
hic nō apparet aliqua incōpossibilitas.
quare zc. Ad primū istoz dico qz non
pōt sufficienter p̄bari qz deus intelligit
aliquid a se cum nō possit probari suffi-
cienter qz deus sit causa efficiens alicui^o
cum tamen efficientia videatur esse pre-
cisa rō vel mediū. ad ponendū deū intel-
ligere alia a se vt cognoscat illud quod
agit: dico tamen qz sicut rōnabiliter po-
nitur qz mouet effectiue celū: ita rōabi-
liter ponitur qz intelligit celū z omē aliū
corpus quod mouet quia est ens p̄fec-
tum: z per p̄ns mouet intelligibilē z rō-
nabiliter. Ad argu^m. ego dico qz nō
pōt demonstrari qz oīa propter que a-
gunt cāe naturales cognoscūtur z diri-
guntur ab aliquo quia hoc solum verū
est in his que possunt diuersimode mo-
ueri ad vñū vel ad aliud z nō determi-
nantur ex natura sua ad certū effectuz
qz fines eoz cognoscūtur z diriguntur:
quia aliter non plus mouerent ad vñū
qz ad aliud. Exemplū est de sagitta que
ex se pōt indifferenter dirigi inferius vl
superius ante vel retro. z ideo requirit
p̄cognoscentē z dirigentē. Alias enim
indifferenter ad omnē partēz mediū mo-
ueretur z ita est de consimilibus que nō
sūt cause mere naturales: sed causa me-
re naturalis que ex natura sua determi-
nat sibi certū effectū z nō aliū nō requi-
rit p̄cognoscentem siue directorem. sal-
tem ratio naturalis nō cōcludit qz requi-
rat. Exemplum: ignis approximatus
ligno calefacit illud. siue hoc intenda-
tur a cognoscente: siue nō. Et si queras
quare tunc plus calefacit qz frigefa-
cit. Respondeo qz natura sua talis
est. Ad aliud patet prius qz non
pōt probari qz etiam primum ens a-

gat ppter finē nec q̄ dirigat effectū. q̄ nō
pōt pbari q̄ agat. Ad aliud dico q̄
contingentia est in rebus propter liber-
tatē voluntatis create z ideo nō potest
probari q̄ p^m ens contingenter agat quia
nō pōt pbari q̄ agat. Similiter dato q̄
posset pbari q̄ esset efficiens illud suffi-
ceret q̄ cāret naturaliter effectū adhuc
saluatur cōtingentia ppter voluntatez
creatam que est p̄cialis causa cum deo
in multoz effectuum: sicut actus intellect⁹
naturaliter et necessa^o causat volitionē
et tamen volitio libere causatur: qz vo-
luntas est cā p̄cialis eius: z ei⁹ p̄tingen^a
sufficit ad hoc q̄ effectus sit cōtingens.

Ad aliud dico q̄ nō pōt sufficiēter p-
bari q̄ infinitas non repugnat enti z da-
to q̄ posset: adhuc nō sequitur q̄ potest
sufficiēter pbari q̄ infinitas sit in rebz si-
cut q̄ astra sint paria nō repugnat. z tñ
nō pōt pbari sufficiēter q̄ astra sint pa-
ria. Ad aliud dico q̄ nō potest pbari
sufficiēter rōne q̄ q̄libet cōpossibile est
ponendū cui⁹ nō appz aliqua incōpossibi-
litas qz nō appz aliqua incōpossibilitas
q̄ astra sint paria. et tñ nō pōt pbari eui-
denter q̄ astra sint paria. Ad princi-
pale patet ex dictis. dico tñ q̄ phūs per
infinitaz motionem intendit p̄bare q̄ pri-
mum mouens non est virtus fatigabi-
lis neqz defectibilis que per longā actio-
nem posset p̄sumi sicut virt⁹ corporalis
ideo solum p̄bat virtutem infinitā scdm
durationem sine fatigatione et p̄ditione
et sine omni diminutione:

Questio tertia.

Trū articuli fidei possint de-
monstrari. q̄ quia i^a articu-
lus deus est trin⁹ et vnus est
ppō necessaria. ergo vel est p

se nota qd nō pōt dici vel est deducibilis
ex p^e nouis g^o pōt demonstrari. Cōtra
p. nō ponit tales veritates. g^o. zc. Ad
questionē dico q̄ nō possūt demonstrari a
viatore. qz nec demonstratione quia nec
ppter qd. Scdo dico q̄ aliqui articu-
li quo nūc formam⁹ in via p̄nt demon-
strari a beato p cōceptū simplicē z pro-
prium quē hz beatus de deo tāqz per me-
diū. Ad rōnes in cōtrariuz respōdeo

Ad primā dico q̄ i^a ppō deus est tri-
nus et vn⁹ nec est p se nota viatori/ nec
deducibilis ex p se notis sibi: s; ē sibi sim-
piter neutra tñ brūs deū videns pōt illā
ppōem quā nos formam⁹ iuferre ex a-
lia quā ipse format: que est p se nota. q̄
p̄ponit ex noticiis incōplexis: cāusāib⁹
assensuz euidentem in quocūqz intellectu
fuerint. Ad p̄bationē minoris cōcedo q̄
termini illi⁹ p̄positionis p se note quam
format beatus: p̄tinentur sub ente. sed ad
illos terminos non pōt viator naturaliter
puenire. Vnde quīs viator habeat p̄cep-
tum entis in cōi et pōt descēdere ad infe-
riora. nō tamē ad quecūqz. sed tñ ad illa
quoz noticiāz incōplexā pōt habere. qz
g^o tales cognitiones incōplexas nō habe-
re potest quales sunt in ppōne p se no-
ta idcirco p̄ demonstrationez nullom^o pōt
ad tales cognitiones naturaliter pueni-
re sed solū pōt attingere ad cognitionez
quid nois. quia non cadunt sub sensu:
nec habemus aliquā experiētiā de il-
lis. Ad 2^m dico q̄ oppositū illius arti-
culi includit contradictōem. Et dico q̄
viator pōt naturaliter peruenire ad ap-
prehendendū illā p̄tradictōem. sed nul-
lomō pōt peruenire naturaliter ad in-
dicandū euidenter q̄ illa contradictio
sequitur ex p̄positione illa. deus non est
trin⁹ z vn⁹. quā format: sed beatus

ex propositione quam ipse format iudicat euidenter quod oppositum includit contradictionem: et ideo concedo quod possunt naturaliter apprehendere terminos affirmatiuos et negatiuos illius contradictionis et totam contradictionem possum apprehendere: sed non possum illam contradictionem euidenter cognoscere sequi ex opposito articuli quod ergo formo. Ad 3^m dico quod talis inuens solum rationi naturali detinetur per fallam. et apparet sibi aliqua propositio vera que est fallam. Ad 4^m patet quia in talibus similis deus est trinitas. pater est deus. ergo pater est trinitas conclusio est falsa secundum fidem et tamen naturalis diceret illum. syllogisimum esse expositorium Nec posset de illa fallacia per aliquam fallam aristoteli instrui. nisi crederet articulum fidei esse verum. Secundum patet per fidem quia credit aliquam propositionem esse veram que est falsa. et tamen illa falsa non est sibi per se nota proprie loquendo nec deducitur ex per se notis. sed est nota sibi per consuetudines credendi dictis aliorum sicut dicimus propter usum loquentium quod habet per se nota. deus est unus. cum tamen non sit ita. Similiter talis inuens rationi naturali precise detinetur per argumenta sophistica que ipsemet nescit soluere. et videre defectum. Et ultra dico quod de aliis propositionibus habemus naturaliter certitudinem et de illa non. Ad quartum dico quod ille modus demonstrandi solum est in compositis ex partibus eiusdem rationis ubi passio inest toti per partes ibi continget per definitionem exprimentem partes demonstrare passionem de sebo: sicut est de habere tres respectus trianguli. Sed in simplicibus non est ille modus demonstrandi. nec quando demō-

stratur passio de toto per partem cui primo conuenit sicut esse intellectum demonstratur de homine per intellectum. tam quod per medium. unde in proposito ad demonstrandum propositiones quam nos formamus requiritur pro medio cognitio simplex deitatis in se quam cognitionem habes videns deum sed illam non possumus habere pro statu isto. nec propter hoc sunt predicationes frustra quia cognitionem aliam habemus de deo naturaliter in conceptu simplici communi et in conceptu composito. Ad quintum concedo quod potens habere talem cognitionem de deo qualem habet beatus potest inferre euidenter tales veritates: sed viator conceptum talem non potest habere naturaliter Et ultra dico ad probationem quod in fine discursus habet conceptum proprium de deo compositum. et tamen per illum discernit deus qui significaret a creatura et per illum non possumus concludere talem veritatem euidenter. Ad sextum dico quod articulus quem nos formamus pro statu isto est propositio mediata. quia potest demonstrari per illum articulum quem format beatus: Sed ad illam propositionem: nec ad eius terminos: non possumus naturaliter peruenire. quibus contineatur sub ente et pro eis distribuatur ens. ita angelus continetur sub ente: et pro angelo distribuatur ens. et tamen angelum in se non possumus naturaliter distincte cognoscere. Et ad probationes dico quod non potest naturaliter de quolibet istorum terminorum ex quibus componunt propositionem immediatam quod ipsum non sit lapis. quia illam propositionem non possumus formare in qua ille conceptus proprius deo sit subiectum vel predicatum. Et ultra dico quod infidelis non concipit

illum terminum. et tamen peccat ydo/
litrando. quia licet non concipiat deum
sic in speciali per conceptum simplicem
tamen concipit eum in conceptu. in con-
cepto qui solum significat deum et sup-
ponit pro deo. Ad aliud dico qd illa cō-
sequētia est bona. primus motus est. g^o
p^o motor est. Et dico subiectum suppo-
nit pro trinitate: sed illa consequētia nō
est evidens. Primus motus est ergo
trinitas est. quia non est naturaliter eui-
dens qd subiectum supponat pro trinita-
te. vnde licet p^o mouens et trinitas sup-
ponant pro eodem. tamen hec est natura-
liter evidens. p^o mouens est. et non hec
trinitas est. et hoc propter diuersitatem
terminorum. Ex^m p^o mouens et cre-
ans supponunt omnino pro eodem et in
hec est naturaliter nota aliquid est p^o
mouens. et non ista aliquid est creans. z
hoc quia plus requiritur ad noticiam
evidentē vni^o qz alteri^o puta. cognitio in-
tuitiua requiritur ad eidentiam istius
trinitas est. vel aliquid est trinitas. et nō
istius. aliquid est primū mouens. Ad
principale dico qd non omnis propositio
necessaria est per se nota. v^t deducta ex
per se notis. Aliqua enim est necessaria
et immediata que tamen non potest co-
gnosci euidenter: nisi per experientia. et
sic est in pposito de ista deus ē trinitas.

questio quarta

Prum attributa concreta cu-
iusmodi sunt. sapiens. iustus z
huiusmodi. predicetur de deo
et creatura vniuoce. qd sic. quia talia cō-
cludantur de deo per creaturam. et in ta-
li argumento non est fallacia equiuoca-
tionis. ergo est aliquis conceptus vniuo-
cus. Contra nichil predicatur de deo

et creatura. ergo. Ad questionem dico
qd non. quia nullus talis conceptus pre-
dicatur de eis 2^m eandē diffinitionez ex-
perimentem quid nois. ergo nō vniuoce.

Assumptū pbatur. Nam sapiens pre-
dicatur de creatura scdm istaz diffinitio-
nem habens sapientia accidentalē. et sic
non predicatur de deo. sed scdm istam.
existens sapia. sicut scdm ansz. in monol^o
Iustus predicatur de deo scdm illam
descriptionem exis iusti^a. z de creatura
scdm istam hns iusticiaz. g^o nō vniuoce
Sed hic sunt dubia. Primū qz de deo
et creatura predicatur attributa vniuo-
ce. et nō nisi ista. g^o zc. Scdm an. sapiens
predicatur de deo in quid vel in quale.
Et qd predicatur in quale pbatur p mul-
ta argumenta. Ad primū dico qd talia
abstracta. iusticia et sapientia. et hmoi p
dicatur d do. z creata vniuoce. sz cōcre-
ta eoz equiuoce. Ad aliud dico qd ta-
lia concreta hnt duplicem diffinitionez
experimentem quid nois. Una est qd sapi-
ens est hns sapiam. Alia est qd sapiens ē
exis sapientia. Tūc dico qd sapiens scdm
primaz descriptionē pdicatur de creatu-
ra in quale. puta de hoie z angelo. Sed
scdm aliaz descriptionē pdicatur de deo
in quid: sed non pdicatur sic de creatura
qd sapiens sic: dictū nō iportat aliquam
dispōem accidentalem. Ad primū in con-
trarium nego primam ppōem qd alia es-
set diffinitio si suis abstractis corrideant
res distincte in eodem supposito qz quan-
do idem corrideat. Et ad pbatoez nego
assumptū: quia sapiens pdicatur de deo
et angelo pure equiuoce: et nō vniuoce
et ideo si suis abstractis corresponderent
res distincte in deo: tunc pdicaret in qua-
le. tam de deo qz de creatura. Nunc autē
de vno pdicatur in quid. de alio in qua

le. Ad aliud nego assumptum. quia si talis esset distinctio rerum. qualis est distinctio conceptuum. tunc sapiens et huiusmodi predicarentur de deo. sicut pars de deo: vel sicut accidens de suo subiecto. sicut dicitur: homo aëatus vel albus sed tales predicationes sunt de nominatiue et in quale et non in quid. Ad aliud dico quod accipiendo sapiens in consequente iuxta secundam descriptionem: tunc est consequentia formalis quocumque demonstrato hoc non est sapientia ergo hoc non est sapiens. quia sic concretum et abstractum conuertantur. accipiendo autem sapiens secundam primam descriptionem sic non est consequentia formalis patet instantia de angelo. immo sic concedo quod oppositum consequentis stat cum antea. sed ultimas consequentiam nego. demonstrato deo: quia ad hoc quod oppositum consequentis stat cum antecedente sufficit verificatio pro vno singulari. puta pro angelo vel homine. quia demonstrato angelo simul stat quod non sit sapientia. et tamen sit sapiens sicut dictum est. Ad aliud de circum impossibili patebit alias. Ad argumentum dico quod maior est falsa: sicut declaratum est. quia ens nunc de facto predicatur in quid de deo. et tamen si entitas distingueretur realiter ab ente predicaretur tunc in quale. ideo maior videtur vniuersaliter falsa. Ad aliud dico quod per circumscriptionem impossibilem non innotescit nobis quod sit conceptus connotatiuus sed per definitionem exprimentem quid nominis in obliquo. Ad aliud nego consequentiam quia pater non predicatur in quid nec per se primo modo de essentia et hoc quia non predicatur de omni illo de quo predicatur essentia et per se presupponit de omni primo po-

steriorum nec etiam proprie predicatur per se 2^o modo de essentia propter eandem causam. Si dicas secundum philosophum primo posteriorum que neutraliter in sunt accidentia sunt. Non verum est quod est predicatio directa. puta quando superius predicatur de inferiori sic non est hic essentia est pater sed hec est per se primo modo pater est essentia quia predicatus est superius: et subiectum inferius. Ad primam probationem dico quod quis concipiendo paternitatem concipit essentiam quia tamen essentia predicatur de aliquo de quo non predicatur paternitas. ideo paternitas non predicatur de essentia in quid et per se quia non predicatur de omni. Ad aliud nego assumptum. quia per fidem tenemus quod est aliquis conceptus essentie qui non est persone. Et econuerso patet de coicabili. ideo minor est repugnantia hic. quod videtur essentia non visa persona. Ad aliud dico quod plus requiritur ad predicationem in quid siue per se: quod conceptus prius non significet nec consignificet nisi essentiam. Requiritur enim quod predicatur de omni illo de quo predicatur essentia quod deficit in proposito. ideo non est predicatio in quid.

Ad aliud potest dici quod si paternitas in creaturis sit aliqua res propria quocumque distincta ab absolutis. tunc preceptus prius non est vnicus patri in diuinis et patri creato hoc patet secundum predicta per diffinitiones eorum paternitas in dicitur vniuoce de paternitate creata et increata. Si autem non sit talis res distincta tunc preceptus precreat non est vniuoce sed tunc non abstrahitur a paternitate creata sicut sapientia in composita a sapia creata non est ergo simile. Ad principale dico quod per illis rationibus sufficit quod absoluta dicantur vniuoce de deo et creatura quibus non creata.

Questio quinta

Trū deus potuit fecisse mū-
dum ab eterno q̄ sic. q̄ nō in-
cludit contradictōem. ergo.

Contra. tunc infinita essent pertransita.

Ad questionē dico primo q̄ neutra
pars pōt sufficienter probari. Negati-
ua nō quia non apparet. contradictio
manifesta: nec affirmatiua. quia rōnes
sufficienter concludunt quin possit sol-
ui. R^o dico q̄ pbabilis pōt teneri q̄
deus potuit mundū fecisse ab eterno p-
pter hoc q̄ nulla apparet manifesta cō-
tradictio. Sic sunt tamen due diffi-
cultates. Vna quia aliquae rōnes cōclu-
dunt q̄ mundū fieri ab eterno includit
contradictionē: quia tunc infinita essent
pertransita. patet de revolutionibus ce-
li. Tum quia infinita possent esse in ac-
tu. patet. q̄ si quolibz die preterito deus
creasset vnā aiām intellectiuā. tum q̄ i-
finita eēt plura infinitis z essent exces-
sa: p̄ de revolutionibus solis z lune.
Tum quia pars eēt equalis toti. quia
vnū infinitū nō est maius alio. tū quia
deus necessario p̄duxisset. q̄ oē eternū
est necessariū. tum quia si deus p̄duxis-
set ab eterno vnum hoīem aut i^o du-
rasset finite z tunc totū tēpus preteritū
fuisset finitū. aut infinite: z tunc fuisset:
infinite perfectionis. quia restitisset cau-
sis naturalibus corruptis per infinitūz
tēpus. Secunda difficultas est: quia
videtur posse probari q̄ mund^o potuit
fuisse ab eterno. q̄ fuit ab eterno possi-
bilis. ergo ab eterno potuit fuisse aīis p-
bat^o nataliter. viii. phi. p̄ rōens aristo. de
eternitate mūdi que oēs vel saltē multe
pbāt sufficienter q̄ mundus nō sit noui

ter possibilis: sed ab eterno fuit possibi-
lis. Ad primū pōt dici. q̄ tunc infinita
fuisent pertransita sed nō p̄transienda:
q̄ infinitū qd̄ est pertransiendū nunq̄
pōt eē pertransitū. Ad aliud dico p̄rio
q̄ pōt concedi fm illā viā q̄ infinita p̄nt
eē in actu. Aliter pōt dici q̄ hoc non est
possibile z quādo dicit q̄ in quolibz die
potuit p̄duxisse vnā aiām veruz est: q̄
quelibet singularis est vera: z tū non le-
quitur q̄ infinitas produxit. quia in ali-
quo diez illoz infinitoꝝ incepisset p̄du-
cere. Si dicat in quolibet die preteri-
to potuit p̄ducere vnā aiām. ponat g^o
inesse z sequitur infinitas. Respon-
deo q̄ hec p̄positio in quolibet die pre-
terito zē. dis^o. fm sensum p̄iunctum z di-
uisū sensus p̄iunctus flūs est. i. q̄ hec sit
possibilis deus in quolibet die preterito
p̄duxit vnā aiām. quia tunc sequitur i-
finitas. In sensu diuiso est vna v̄lis cu-
ius quelibet singularis est vera de possi-
bili z i tali sensu nō debet poni iēē Ex^m
hec est falsa in sensu composito vtraqz
pars contradictionis potest esse vera z
tamē est vera in sensu diuiso quia quel-
bet singularis est vera z tamen non de-
bet poni in esse. quia tunc vtraqz pars
esset vera ita in proposito. Ad aliud
dico q̄ plura est equinocum. Vno/
modo dicuntur aliqua plura quando
tot sunt in istis quot in illis z adhuc
alia in certo numero. z sic infinita non
sunt plura infinitis. quia neutrum exce-
dit aliud in certo numero. Alio mo-
do quot sunt illa tot sunt ista: z adhuc
sunt multa alia in illis: non tamen
eredunt in certo numero. Eodem/
modo dico ad illud de excessu.

Ad aliud dico q̄ aliqd̄ potest dici
equale dupliciter vno modo quando totū

est in vno quod est in alio et nō plus vel
cuilibet in vno correspondet tm̄ in alio et
nō plus 2^o vnu infinitū non est semp̄ eq̄/
le alteri imo aliqui maius. qz frequēter
quantū est vno tm̄ correspondet in alio
et adhuc: aliis s; tūc hec ē falsa scdm̄ i^m
intellectum quicquid est maius vno eq̄/
lium est maius reliquo. Aliter dicitur
aliquid equale alteri quādo est dare cer
tam quantitatem vni^o et tantam alteri^o
et nō plus et de tali equali verū est qz qz
quid est equale vni equaliū: et reliquo ē
equale et i^o vnu infinitū nō est equale
alteri. vñ primo^o loquēdo dico qz vnus
infinitum potest esse maius alio. et qz su
per hoc fundatur illud ar^m qz oīa infi/
nita sunt equalia qd̄ falsum est. ideo nō
cōcludit. Ad aliud pōt dici qz tunc de
us necessario pduxisset mūdū ab eter/
no si pduxisset ab eterno. quia hec ppo/
sitiō nūcesset necessaria mundus fuit ab
eterno. quia nunc est vera et nunqz pōt
esse falsa tamen pōt fuisse falsa sicut p/
positio vera de preterito est necessaria z
tamen potuit fuisse falsa. Ad aliud
dico qz deus potuit pduxisse vnu hoīez
ab eterno et conseruasse eum ab agenti
bus corruptionis et tunc dico qz si more
retur durasset p infinitū tēpus: sed tunc
non sequitur qz fuisset infinite perfectio
nis. quia durasset in virtute dei: sed non
potuit fecisse vnu hoīem ab eterno et re
liquisse eum naturalibus suis ppter cō
tradictionē. qz eo ipso qz fuisset ab eter/
no necessario durasset infinite et eo ipso
qz naturaliter moreretur durasset finite
et ita sequitur manifesta contradictio.

Ad 2^m d^m qz mundus ab eterno fuit
possibilis et hoc probant sufficienter i^e
rationes aristotelis: sed non probant qz
fuit possibilis ab eterno: sed solum pro/

bant qz non est nouiter possibilis fieri: s;
ab eterno fuit possibilis fieri nō pro eter/
no. s; pro tēpore certo et ideo hic est fal/
latia consequentis: mundus ab eterno
fuit possibilis ergo ab eterno potuit fuis
se. Et si arguas adhuc pro prima difi/
cultate. qz omnes dies preteriti simul ac
cepti si mundus fuisset ab eterno aut sūt
tot qz eis non potest addi aliquis dies: et
hoc est falsum aut potest addi et tūc ac
cipio secundam multitudinez vbi est vn^o
dies addictus. si i^a multitudo simul inci/
peret cum alia multitudine diucius du/
raret qz alia per vnum diem. ergo alia
non duravit i infinituz. Item quelibz
pars temporis preteriti aliquando fuit
futura ergo totum tempus preteritum
aliquando erat futurum ergo p̄radictio
est qz fuisset ab eterno. Item queli/
bet hoīem precessit deus duratione 3^o
et omnes antecedens p̄batur. quia alit
aliquis homo fuisset ab eterno cōsequē
tia probatur. quia preter totam multitu
dinem hoīm quorum quelibet precessit
deus duratione nō est aliquis homo. qz
si sic i^e fuisset ab eterno. ergo deus pre/
cessit totam multitudinem duratione.
Item quilibet homo fuisset posterior so
la duratione. ergo omnes. probatur sicut
prius Ad pri^m illorum dico qz diutius
duraret a parte post: sed non a parte an
te. quia a parte ante vtraqz multitudo
est infinita. Ad aliud dico. qz antece/
dens est falsum. quia est vna vniuersal^e q
habet multa singularia falsa. nam totuz
tempus preteritū ab eterno vsqz ad prin
cipium huius diei est pars toti^o tempo
ris preteriti et tamen illa pars nūqz fuit
futura: Similiter est de tempore ab eter
no vsqz ad diem hesternum vel crastinū
et sic de aliis. Ad aliud nego consequē

Liberatio requisita ad actum meritorius non est de propositionibus de presenti. s; de futuro. ergo requiritur tempus. Preterea actus meritorius requirit syllogismum practicum compositum ex propositionibus de futuro. qui nullus non potest esse in instanti. Preterea si non precedat syllogismus practicus. actus non erit ita imputabilis sicut si precessisset

Ad p^m illorum dico qd actus deliberatus et actus subrepticus non distinguuntur in hoc qd deliberatus sit in tempore et subrepticus in instanti: sed in hoc qd actus deliberatus est cum perfecta cognitione obiecti: actus subrepticus est sine perfecta cognitione obiecti siue fiat in tempore siue in instanti. Unde pro argumentis dico. qd duplex est deliberatio. Una est cum perfecta investigatione alicuius dubii. pro quo homo habet rationem ad utramque partem et talis non potest esse in instanti nec illa requiritur ad actum meritorium. Alia est que est perfecta cognitio vel assensus respectu principii practici vel cognitionis. et illa potest fieri in instanti et illa est necessaria ad actum meritorium. Nunc autem supra probatum est sufficienter qd scda deliberatio potest esse in instanti: quia quodcumque causa est effectus potest esse: s; causa potest esse in instanti ergo deliberatio que est effectus eius potest esse in instanti. Preterea h^o dato: habetur propositum quia si actus dicitur subrepticus. quia fit sine deliberatione temporanea: sequitur qd talis actus potest esse peccatum mortale. puta si aliquis odiat deum in instanti in quo tenetur diligere: sine omni deliberatione peccat mortaliter. et per consequens actus demeritorius potest fieri in instanti ergo

actus ei oppositus potest fieri in instanti meritorius. quia quodcumque potest demereri et mereri: Ideo videtur qd actus subrepticus non fit nisi circa materiam indifferentem ubi potest homo bene et male agere. sicut studere. et huiusmodi. Circa materiam autem preceptorum non consistit forte. quia nullus excusatur per hoc qd subrepticie odit deum quando debet diligere. Si enim requiratur tempus ad actum meritorium vel demeritorium: posset homo per magnum tempus stare in actu malo sine omni peccato. sicut potest esse magnum tempus ante qd habeat illam deliberationem. Aliquando vnus annus s; qd homo est debilis ingenii

Ad aliud dico qd actus non est demeritorius nisi fiat scienter. sed illa scientia non est perfecta cognitio obiecti que potest fieri in instanti. Similiter contingit que requiritur ad talem actum est qd possit oppositum actum elicere in eodem tempore vel instanti. sed actus demeritorius non semper fit ex scia: sed aliquando ex ignorantia. Unde videtur qd sola noticia incompleta. vel apprehensio obiecti sufficit ad demeritum quando homo tenetur elicere oppositum actum. Ad aliud dico qd assumptum est falsum. immo obligatur et homo et angelus ad preceptum quodcumque apprehendit illud et cognoscit nec requiritur talis deliberatio.

Ad aliud dico pro istis duobus qd non semper deliberatio est de propositionibus de futuro. Quia de illis solum est deliberatio que est perfecta investigatio alicuius propositionis incognite vel dubie: sed frequenter deliberatio est de propositionibus de presenti et syllogismus practicus similiter et ista delibe

ratio est perfecta cognitio et assensus. Ex^m hic est deliberatio sufficiens ad actum meritorium: quicunque cognoscitur aliquid esse deus summum bonum siue creator omnium pro eodem est illud amandum. sed in primo instanti potest angelus cognoscere omnia illa ergo etc. Confirmatur quicunque cognitio in nullo est variata. si actus sibi conformatus in tempore potest esse meritorius: eadem ratione actus elicitus in se potest esse meritorius: sed cognitio perfecta angeli respectu obiecti perfecti: elicitur se et continetur sine aliqua variatione per tempus tunc actus voluntatis sibi conformatus potest esse meritorius in tempore ergo in instanti. Ad aliud dico quod actus meritorius non semper requirit sillogismum perfectum nec propositiones de futuro nec propositiones de presenti. et addato quod sic dico quod quicunque talis sillogismus proponatur ex propositionibus de presenti: talis potest esse instanti sicut prius probatum est. Ad aliud dico quod ita imputabilis potest esse sine sillogismo ex propositionibus de futuro: sicut cum illo. ideo nego assumptum. Ad principale patet ex dictis

Questio septima.

Primum existens angeli distinguitur ab essentia eius quod sic. quia existens angeli est separabilis ab essentia: ergo distinguitur. Assumptum patet. quia essentia aliquando existit. aliquando non. Contra. tunc existens angeli esset accidens essentie quod falsum est. Ad quod dico quod existens angeli non est alia res ab essentia quod probatur. quia non est accidens essentie. pro inductione. Nec est alia substantia. quia nec materia nec forma: nec propositum ex his. Si dicatur quod est respectus dependentie creature ad deum. Contra tales respectus sunt superflui. Pre-

terea si sic: posset angelus esse sine tali respectu dependentie pro non est falsum. pro quia non plus dependet angelus a tali respectu quam effectus a sua causa et accidens a suo subiecto et forma a materia: sed omnia ista potest deus facere sine aliis. ergo etc.

Item tunc existens angeli esset accidens angeli: et per consequens prius natura esset essentia angeli quam eius existens. Sicut substantia est prius natura quam accidens. ergo potest esse sine eo. Item omnem rem priorem naturaliter potest deus facere sine posteriori. ergo essentia sine existens. Item si sic: aut faceret unum per se: aut unum per accidens si per se: ergo unum esset materia et aliud forma si per accidens. ergo angelus esset unum per accidens. Ideo dico quod nullomodo distinguitur. sed contra quod semel distinguitur ab aliquo semper distinguitur ab eodem. sed existens angeli aliquando distinguebatur ab angelo. Proinde quando angelus non fuit. ergo. Preterea quod est indifferens ad esse et non esse distinguitur ab utroque essentia est indifferens ad esse et non esse. ergo distinguitur ab utroque. Preterea quando angelus non fuit hec fuit vera: essentia est essentia: siue angelus est angelus et non ista essentia est existens siue ista. angelus existit ergo distinguitur. Preterea sequitur existens angeli non est essentia angeli ergo existens angeli distinguitur ab essentia angeli. Proinde est verum ergo pro non. Preterea quoniam angelus non fuit: tunc existens angeli non fuit idem cum essentia. ergo distinguebatur. Ad primum istorum dico quod nunquam existens angeli distinguebatur a sua essentia. et tamen aliquando existens non fuit essentia angeli sicut essentia angeli nunquam distinguebatur ab essentia. et tamen aliquando essentia angeli non fuit essentia. quia aliquando nichil fuit. Ad aliud dico quod non est essentia indifferens ad esse et non esse magis

q̄ exñtia. quia sicut essentia p̄t esse ita
exñtia p̄t eē z nō eē. Nñ idē oīo signifi-
catur z p̄sequit̄ per vnū z reliquū. Ta-
men esse aliquando est nomen z tunc si-
gnificat oī modo grāmatali z logica-
li idēz cum essentia aliquando vero est
verbū. z tunc significat illud verbaliter
quod essentia significat noīaliter. z idō
vnū nō ponitur conuenienter loco alte-
rius. quia nō habent eadē officia: sicut
nec nomen z verbū. Et ideo aliquando
eē ponitur inter duos terminos dī^o ho-
mo est aīal vel homo p̄t eē aīal: inter
quos nō ponitur essentia. quia nihil es-
set dīe: homo essentia aīal. Ita est de
cursu z currere z multis talibus. Ad
aliud dico q̄ quando angelus non fuit:
hec fuit falsa. angelus est angelus: vel
essentia angeli est essentia. sicut illa
angelus est exñ^a. quia per oēs tales im-
plicatur q̄ angelus sit aliquid. Ideo qñ
q̄z hec est vera: angelus est essentia: tūc
illa est vera angelus est exñ^a. vel ange-
lus existit. quia existentia z essentia idē
oīo significant. Ad aliud nego istaz
consequentia: existentia angeli non est es-
sentia angeli: ergo distinguitur. quia p̄
aīis non importatur angelum eē. quod
tamen importatur per p̄is. Ad aliud
dico q̄ non sint idem nec distinctū. quia
idem z distinctum sunt differentie entis

Contra quādo non fuit angelus: p̄i^o
distinguebatur angelus ab asino q̄z age-
lus ab angelo siue idem a se. ergo zc.

Respondeo q̄ non plus distinguebatur
asinus ab angelo q̄z angelus ab angelo
de facto: sed plus potuit distingui quan-
do vtrūq̄z ponitur in effectū. Ad p̄i-
cipale dico sic p̄z ex dictis q̄ nec eēntia
est separabilis ab exñā nec econuerso lz
vtrūq̄z pars istius contradictionis: esse

non esse potest successiue predicari tam
de eēntia q̄z de existentia.

Questio octaua.

Trum quilibet effectus cre-
atur a deo. q̄ sic quia oīs ef-
fectus vel est creator vel cre-
atura: sed nullus effectus est creator. er-
go est creatura. Contra. Non quilibz
effectus sit ex nihilo ergo non quilibet
creatur. Sic sunt due difficultates
reales z alie vocales. Prima est an gli-
bet effectus simplex sit purū nihil ante-
q̄z p̄ducatur. Et d^o q̄ p̄bo p̄mo sic. sit
ab illa forma simplex de qua arguo sic i
eodē. q̄. in quo producebatur a in subie-
cto potuit produci extra omē subiectuz
z per consequens potuit tunc creari. et
sic prius fuit nihil. Preterea q̄ nec est
in se nec in sua parte. est purū nihil sed
forma simplex anteq̄z p̄ducatur est hu-
iusmodi. ergo zc. Si dicat q̄ est in po-
tentia materie. Contra hoc non sufficit
quia realius forma habet esse in poten-
tia materie q̄z in potētia agentis. sed h^o
nō obstante forma simplex ē purū nihil
patet de angelo. Similiter aīa intellecti-
ua est in potentia corporis: z grā in po-
tentia aīe z tamen vtrūq̄z est purum ni-
hil. Preterea forma ante suā. produc-
tionē nec est exñ^a nec eēntia: sicut pro-
batū est in precedenti questione ergo pu-
rum nihil. Preterea exñ^a talis forme
nihil est anteq̄z producat̄ ergo nec es-
sentia qz idē sunt. Questio est vtrū ea-
dem forma subālis vel accñtalīs simul
generatur z creatur. Et dico q̄ eadem
forma creat̄ a deo. z ab agente naturali
nō creat̄ sed generatur. hoc p̄bo quia il-
lud simpliciter creat̄ qd̄ p̄ducitur ab agen-
te quod non requirit necessario materiā

concausantem. et fit de nihilo. Et illud generatur quod fit ab agente quod necessario requirit materiam concausantem: sed eadem forma substantialis simul producit sic a deo et ab igne. Nec est hoc magis inconueniens quam quod idem effectus puta volitio producit simul libere a voluntate et contingenter. Ad cognitioem autem naturarum et necessario: 3^o et c. Tunc proprie loquendo: non generat forma: sed solum compositum hoc per diffinitionem exprimentem quod nominis generatiois. Adis suppositis dico quod residue difficultates sunt vocales propter equocationem huius vocabuli creari. Accipit enim in iure canonico per promoueri ad dignitatem. Aliter accipit in philosophia et theologia: et hoc quadrupliciter. vno^o large per produci vel fieri: et sic accepit commentator 3^o de anima. vbi dicit quod intellectus creat intellecta. Alio^o accipitur stricte per illo quod fit de nihilo ab aliquo agente. vel illud de quo fit est factum de nihilo: et sic dicit Anselmus in symbolo quod segetes creantur. Tertio^o accipit magis stricte per illo quod fit postquam fuit nihil ab agente: quod posset ipsum facere extra omne subiectum. Quarto^o accipit strictissime per illo quod fit a solo deo postquam fuit nihil ad quod non concurrat cum agente necessario requirente passum. Nunc ad questionem quod primo^o accipiendo creari non intelligit questio: sed alius. Et dico primo illo modo quatuor quod omnis effectus creat. 2^o etiam dico quod sic: quod omnis effectus vel fit de nihilo a deo: vel illud de quo ultio fit factum est a deo de nihilo: 3^o dico quod nullus effectus propositus productus a creatura creatur a deo. sed solum effectus simplex: et hoc maxime est verum si quelibet forma simplex: potest esse sine subiecto per potentiam dei. 4^o dico

quod nec omnis effectus simplex vel compositus creatur a deo. Sed hic sunt duo dubia. Primum est vtrum respectus possint creari a deo. 2^o vtrum figurata possint creari a deo. Ad primum dico quod respectus non sunt aliquae ree res distincte ab absolutis. sed sunt ipsa absoluta: ideo possunt creari a deo sicut absoluta sed qui ponunt ipsos distinguunt ab absolutis ponunt quod non possunt creari a deo. Ad secundum dico quod figurata sunt creata a deo. quod sunt vera entia realia: et similiter mendacia: impossibilia et entia rationis: sunt entia realia et a deo creata. Et si dicat chimera includit contradictionem: ergo non est ens reale. Item sexto metaphisice diuidit philosophus ens in ens reale et ens rationis. et ens reale in. r. predicamenta. Ad primum dico quod hec est distinguenda chimera includit contradictionem ex eo quod subiectum potest habere suppositionem personalem vel simplicem secundo^o non includit contradictionem. sed primo^o per significatorem: quia significat contradictionem per tanto: quia ad predicationem chimere de aliquo: sequuntur contradictoria: puta quod aliquid sit homo et non sit homo. Eodem modo tales sunt vere: chimera est aliquid: chimera est ens: vt supponit materialiter vel simpliciter et non personaliter. Ad aliud dico quod commentator intelligit ibi per ens in anima affirmationes et negationes que sunt complexa solum existentia in anima: et per ens extra animam intelligit incompleta. Et incompleta bene diuiditur in decem predicamenta. Aliter potest dici quod non est diuisio per opposita sed vocis in sua significata sicut postea patebit. Ad principale pro vtraque parte patet ex dictis.

Questio nona.

¶ **Primum** creatura potest creare
q̄ sic: q̄ creatura producit for-
mam de nihilo postq̄ fuit ni-
hil: ergo. Contra tunc creatura eēt infi-
nite virtutis. quia nihil potest creare ni-
si infinita virt⁹. Sic primo expono hūc
terminum creare. Et dico q̄uis multi-
pliciter accipitur sicut patet in preceden-
ti questione: tamen hic accipio creare p̄
pducere aliquid nullo passo p̄supposito
tempore vel natura. Et dico naturalit̄:
quia si pducatur passum aliquid in eo-
dem instanti potest aliqua creatura ha-
bere effectum suum in illo passo. Exem-
plum de speciebus in eucharistia. Et simi-
liter si deus in instanti crearet totum ae-
rem medium. sol in instanti illuminaret.
Sic intellecta questione dico q̄ creatu-
ra non potest creare: tamen difficile est
hoc pbare. sed q̄ nō sit causa totalis ali-
cuius effectus p̄bo: et hoc de causa na-
turali: quia causa efficiens totalis natu-
ralis equaliter se habens ad plura eius-
dem rōnis: vel pducit omnia vel nullū.
sed aliqua creatura est huiusmodi. g^o nō
potest creare sicut causa totalis. Secun-
do dico q̄ non creat sicut causa partialis
sed hoc est difficili⁹ pbare q̄primū.
Nec forte est possibile inuenire ratiōem
pcedentem ex p se notis: que ppositiōes
non pnt rōnablr negari ab aliquo. Di-
co tñ q̄ non q̄ experientia qualis ē nobis
possibil⁹ de talibus est ad oppositum. s. q̄
nunq̄ videmus creaturam pducere ali-
quid nisi ad presentiam passi. Sed hic
sunt aliqua dubia. Primum quia crea-
tura potest conseruare formam sine sub-
iecto: ergo potest creare. Secundum q̄

creatura potest annihilare: ergo creare.
Antecedens patet. q̄ ignis maximus po-
test destruere pum frig⁹ sepatuz ab oī
subiecto. g^o annihilare. Tertius q̄ rō
prima deficit: q̄ in augmentatōne natu-
rali est causa efficiens naturalis eqr se
habens ad plura: et tamen primo pducit
vnū: et postea aliud et sic deinceps. Itē
potest mō de⁹ tot pducere quot posset si
eēt agens naturale. g^o nunc saltez pōt p-
ducere infinita. Quartum est q̄ species
in eucharistia pnt augeri. g^o creati. p̄na
p̄z. q̄ in augmentatione aliqd acquirit.
et illud pducitur in pposito sine materia
g^o creatur. Ad primum istoz pōt di-
ci dupliciter. vno^o q̄ creatura nō pōt cō-
seruare formam separatam a subiecto:
patet de speciebus in eucharistia: q̄ de⁹
omnes conseruat. Aliter potest dici q̄ nō
est simile de conseruare et creare. q̄ quā-
do res non est in effectū: equaliter se hēt
ad oīa q̄n̄ vero est non equaliter se ha-
bet. et iō non obstante q̄ creatura posset
conseruare separatam non tñ creare.

Ad secundū potest dici dupliciter pri-
mo q̄ creatura nō potest annihilare sicut
nec creare. et iō pōt dici q̄ q̄tūcūq̄ ignis
eēt maximus: non posset annihilare p̄uaz
frigiditatem sepatam. Aliter pōt dici
q̄ potest annihilare: sed non sequit̄. g^o po-
test creare. q̄ causa efficiens non equali-
ter se hz ad rem que existit et que nō exi-
stet. Si dicat q̄ agens naturale corrup-
pendo formam nihil relinquit. g^o annihī-
lat. Simlr pducendo formā nihil p̄sup-
pōit. g^o creat. Rñ^o q̄uis forma pri⁹ fue-
rit nihil: q̄ tñ educitur de materia: hoc
est q̄ materia necessa^o requiritur ad h^o
q̄ illud agens pducatur illā formam: ideo
non creat eam. Si dicat illud q̄d est in-
potentia materie habet aliquod eē: sed



forma est in po^a materie ergo. Dico q^d forma nō habet aliquid esse in materia s^z bene pōt esse in materia. et ideo in po^a materie. q^d pōt hēre esse in materia. Et tunc aīa intellectiua esset in po^a materie. quia potest eē i materia. et p^o consequens nō crearetur. Itē. cōced^o q^d habet esse potentiale in materia. et tū crea- tur. quia pducitur ab illo solo q^d potest eam pducere extra omnez materiam. s. a deo. Ad 3^m dubiū respōdeo primo theologice q^d illa deteriatio i illa aug^o ad vnam partem forme ante aliaz. est a deo qui libere cogit ad producendū p^o vnum. et postea aliud. z non est simile. Aliter respōdeo phice q^d illa determina- tio in aug^o ad vnum granū ante aliud et similiter in aliis accionibz naturalibz puenit ab omnibus causis supioribus et inferioribus eodem^o apozorimatis v^l vario^o. q^d primo pducitur vnus grad^o in. aug^o q^d alius h^o ē naturaliter loquē do ex diuersa dispositione et appozima- tione cozpoz celestiu. z hoc habet phūs dicere et ideo ponit q^d oibus cozpozibus superioribus et inferioribus eodē^o appo- ximatis erit omnino idem effectus. et p^o consequens h^o posito in aug^o vel simul pduceretur omnes ptes forme. vel mille. Ad aliud dico q^d nō tot nuēro potest pducere q^d posset si ageret naturaliter quia si esset agens naturale et potens cre- are nec etiā essent infinita. et nō eēnt infi- nita p^o patet per rōem p^o factam. Scdm patet quia non potest creare nisi possibilem: sed infinita sunt impossibilia ergo. zc: sed talis contradic^o nō sequit^r ex hoc q^d libere agens potest creare. Il- la ergo rō ex vno ipossibili. s. q^d agēs po- tens creare sit naturale agens infert ali- ud impossibile. scz q^d infinita sint. Si di-

cat q^d illa p^ona est bona. Voluntas crea- ta pōt libere creare ergo pōt creare in- finita simul. ergo z voluntas diuina cō- sequētia patet z aīa est verū. Itē. cōced^o consequētia nō valet. s. aīa sit verū. q^d ex h^o voluntas creata est defectibilis p^o velle ipossibile z illud quod includit cō- tradictōem. s. infinita esse. Et tunc si p^o velle pōt creare omē volitū pōt infinita creare: sed voluntas dei nō sic est defecti- bilis nec pōt efficaciter velle aliqd ipos- sibile includēs. contradicōem z p^o conse- quens nō pōt velle infinita esse. z ideo pōt creare infinita siml. Breuiter ergo si agens naturale posset creare pducēs infinita simul. z si agens libere defectibi- le posset creare. posset tunc pducere in- finita simul. quia pōt velle efficaciter in- finita simul esse: Deus aut nō pōt esse a- gens naturale: nec agens liberū defecti- bile. z ideo nullomō sequitur q^d possit p- ducere infinita simul. Si dicat: deus pōt facere nō tot quin plura: ergo infinita. Itē. cōced^o q^d p^ona non valet. quia per tot intelligendo certū numerū: tūc psequen- tia nō valet deus pōt facere nō tot i cer- to numero quin plura: ergo infinita. Si dicat adhuc: omē q^d puenit vni indiui- duō respectu alterius: ergo cuilibz z oī- bus. Respondeo. q^d omne cōpossibili- le pōt cōpetere cuilibet sigillati. sed non sequitur ergo omibus. sed est fallacia fi- gure dictionis pmutādo numez singula- rem in pluralē. Ad aliud dico q^d si po- natur quantitas res distincta a subā et qualitate potest dici tūc. q^d oēs ille trans- mutationes fiunt in quantitate sicut in subiecto. z tunc non est talis creatio. s. si negetur talis quantitas tunc oportet

dicere quod omnia illa fiunt a deo et non a creatura. Si dicatur creaturam efficere: non est aliud nisi ad potentiam eius effectum esse. sed ad potentiam ignis in illis speciebus creat calor. 3^o ignis efficit illum et sic creat. Unde illud principi^o intelligo sic. quoniam effectus natus est carni naturaliter: et esse ad potentiam agentis. tunc efficere non est nisi effectum sic esse. In proposito autem non est sic: quod ille calor non est natus produci ab igne. quod est sine subiecto et agens naturale non potest producere aliquid sine passo. unde si deus non produceret illum calorem nihil produceretur ibi ad potentiam ignis: ex quo non est in subiectum patiens

Ad principalia argumenta patet ex dictis supra.

Questio decima

Primum anima sensitiva et intellectiva in homine distinguuntur realiter quod non: quod unum compositum est tamen unum esse. scilicet homo est tamen unum compositum: 3^o eius est tamen unum esse. et per omnes tantum una forma: quod forma est quod dat esse.

Contra quod prius natura est aliquod animal quod homo. 3^o per aliam formam est animal et homo. Ad questionem dico quod sic: sed difficile est hoc probare. quod ex oppositis non per se notis probari non potest. probatur tamen quod distinguuntur realiter. 1^o sic: quod impossibile est quod in eodem subiecto sint similes 3^{ae} sed actus appetendi aliquid et actus renuendi idem in eodem subiecto sunt contraria. 3^o si sint simul in rerum natura: non sunt in eodem subiecto: sed manifestum est quod sunt simul in homine. quod illud idem quod homo appetit per appetitum sensitivum renuit per appetitum intellectivum.

Confirmatur per Aristotelem 3^o de anima qui dicit quod in eodem sunt appetitus

contrarii. hoc est esse actus 3^{ri} si nati esse recipi in eodem subiecto. Si dicatur quod isti appetitus dicuntur contrarii: quod nati sunt inclinare ad effectus contrarios et sic sunt solum virtualiter 3^{ri}. quod unus inclinatur ad prosecutionem et alter ad fugam et talia contraria bene possunt esse in eodem subiecto. non autem sunt contraria formaliter

Contra per illam rationem dicerem eque faciliter quod volitio et nolitio non sunt actus 3^{ri} formaliter. sed tamen virtualiter. quod nati sunt inclinare in contrarios effectus. et sic pariter via ad probandum aliqua esse contra. Preterea eadem forma substantialis non potest simul et semel habere duos actus appetendi respectu eiusdem obiecti. sed in homine sunt simul frequenter actus noscendi aliquid obiectum et actus appetendi idem appetitu sensitivo. 3^o illi actus non sunt in eodem subiecto. Preterea eadem forma numero non elicit simul unum actum appetendi aliquid naturaliter et libere: scilicet voluntas libere vult aliquid et appetitus sensitivus naturaliter appetit. 3^o et cetera. Secundo sic arguo sensationes sunt subiective in anima sensitiva mediate vel immediate: et non sunt subiective in anima intellectiva. 3^o distinguuntur. maior patet: quod nihil aliud potest assignari subiectum sensitivum nisi anima sensitiva vel potentia. Et si potentia sit actus anime erit subiective in anima. minor probatur. quod aliter omnis apprehensio anime sensitivae esset intellectio. quod esse subiective in anima intellectiva. Si tunc anima separata posset sentire: quod ex quo sensatio esset subiective in anima intellectiva et deus potest conservare omne accidens in suo subiecto sine quocumque alio. et per omnes posset conservare sensationem in anima separata. quod est absurdum. Si dicatur quod totum compositum est subiectum immediatum

sensationis vel potentie sensitivae et nulla forma. Contra. accidens non est simpliciter suo subiecto primo: sicut alius patet. 6^o sensatio cum sit accidens simplex non potest esse subiective immediate in composito et primo. Similiter hoc dato non est ille potentie primo potentie anime quam corporis. ex quo non sunt subiective primo in 7^o quam in 8^o.

Tertio arguitur sic eadem forma numero non est extensa et non extensa: materialis et immaterialis: scilicet anima sensitiva in homine est extensa materialis anima intellectiva non. quia tota est in toto et tota in qualibet parte. 6^o. Sed ista arguitur primo quia Augustinus primo de ecclesiasticis dogmatibus condemnat duas animas in homine: et dicit quod est error quorundam superiorum. Secundo sic quia aut illa sensitiva remansit in triduo cum corpore aut cum anima: et tunc Christus non fuisset unicus mortuus cum aliis hominibus. aut fuit corrupta: et tunc Christus deposuit unam animam quam assumpserat quod est contra sanctos. Tertio. quia articulus passivus dicit quod quando recedit anima rationalis de corpore et adhuc remanet animal vivum est error. Sed si dicatur remansit sensitiva per separationem intellectivae: quia eodem ordine natura procedit generando et corrumpendo: sed generando prius introducit sensitiva ipsa intellectiva si distinguitur. et hoc dicit philosophus de animalibus. ergo etc. Ad primum istorum dico quod Augustinus condemnat duas animas intellectivas esse in homine quarum una sit a deo et alia a diabolo: et hec est mens Augustini. sicut patet inspicienti litteras. Ad aliud dico quod illa sensitiva Christi remansit ubi deo placuit: tamen spiritus fuit unita deitati. Sed utrum remanserit cum corpore vel cum anima. solus deus novit utrumque tamen potest dici. Et quando dicitur quod tunc non fuisset unicus mortuus cum aliis hominibus eadem

ratione posset dici quod non est univoce mortuus. quia corpus eius non fuit putrefactibile et corpora aliorum hominum sunt corruptibilia: ideo non sequitur. sed univoce fuit mortuus propter separationem anime intellectivae. Ad tertium dico quod post separationem anime intellectivae non remanet sensitiva. nec prius tunc introducit in generatione hominis sensitiva quam intellectiva. Ad philosophum dico quod intellexit quod sensitiva est in corpore priusquam intellectiva natura: tamen tempore. quia simul introducuntur et expelluntur. Ad ultimum dico quod si per potentiam divinam remaneat sensitiva in corpore: illud compositum esset vivum. sed nec esset animal rationale nec irrationale. nec contentum sub animali quod est genus. et tota ratio est. quia non est ens completum existens per se in genere sed est natura esse pars essentialis alicuius existentis per se in genere. Et nullum tale est per se in genere sube vel animalis per se. Nec de illo predicatur aliquod genus per se: primo tamen vocando animal omne illud quod habet animam sensitivam. illud bene est animal: sed tunc animal dicitur equivoce de illo et de aliis animalibus.

Ad principale dico quod hominis est tantum unum esse totale: scilicet plura sunt esse propria.

Questio XI.

Tranz anima sensitiva et forma corporeitatis distinguuntur reatritas in brutis quam in hominibus quod non quia anima sensitiva adveniret enti in actu putata materie informate per formam corporeitatis: et per prius esset accidens. Contra anima sensitiva et corporeitas habent distinctas operationes et alterius speciei. 6^o sunt distincta principia. Ad questionem dico quod sic quis per rationem sit difficile probare: tamen ad hoc probandum arguo primo sic. Quod tuo animali remanent eadem accidentia nu

mero que pri^o. 5^o habent idem subiectū numero. p̄na patet. qz accidens naturaliter non migrat de subiecto in subiectum. Nunc autē subiectum eoz non est materia prima: qz tunc materia prima reciperet immediate accidentia absoluta qd nō videtur verum: 5^o remanet aliqua forma p̄cedens et non sensitua. ergo corporeitas. Assumptum p̄z scilz qz eadem accidentia numero remanent in viuo et mortuo. qz saltem si sint alia accidentia sunt eiusdē speciei cū accidentibus aial viui. qz patet ex hoc qz tm assimilatur qz homo non p̄t iudicare inter illa. Si ergo sint noua accidentia: quero a quo causantur non ab aere vel ab aliquo a^o elemento: nec a celo: qz tunc omnia accidentia oīum cadauerum eēt eiusdē speciei. qd est contra sensum: qz ex quo sunt agētia naturalia semper in passiuis eiusdē ratiōis causant accidentia eiusdē ratiōis. materia autē est eiusdē rōnis in omnibus cadaueribus. 5^o zc. Nec cānt a forma substānali nouiter in mortuo i troducta. qz illa forma est eiusdē ratiōis in omnibus corporibus hoīum et animoz et sic de aliis. et per consequens non causaret accidentia diuersarum speciez in diuersis corporibus quod est manifeste falsum cū videamus vnu corpus eē album et aliud nigrum et sic deinceps.

Si dicatur qz est p̄pter diuersam dispositionem i passis. Contra. p̄ te omnes ille dispositiones corrumpunt cū sint accidentia. ergo p̄pter variationem earum non erit variatio accidentiū in specie. Preterea semper stat ratio: qz eadez causa naturalis non p̄duxit cōtrarios effectus p̄pter diuersitatem dispositionū. nam quis sol dissoluat glacies et cōstringat lutuz. hoc est p̄pter diuersas causas

ptiales concurrentes: p̄ta terra vel aq̄ ergo illa forma nouiter introducta non causat accidentia contraria in corpibus

R^o arguo d̄ homine specialiter: quia si corporeitas hominis non differret ab anima sensitua. tunc corpus xpi in sepulchro nunq̄ fuisset pars eētialis nature humane in xpo. nec fuisset idem corpus viuum et mortuū. Nec fuisset deitas vn̄ta illi corpori in sepulchro nisi per nouā assumptionē quod videt absurdum. Similiter tunc nō eēt eadem corpora sanctorum viua et mortua: et per consequens non eēt adoranda sicut corpora sanctorum: qz illa corpora nunq̄ habuerunt. 5^o magis concordat cum fide ecclē ponere distinctionem inter illas formas qz vn̄tatem. Sed dubium est primo vtrū vegetatiua et sensitua i animali distinguuntur. Responsum est de subiecto immediato forme sensitue vtrum sit materia vel forma corporeitatis. Ad primum dicendū qz nulla est necessitas ponendi distinctionem inter eas. qz illa rō de diuersitate opationū non p̄cludit. qz idem p̄t eē principium diuersarum opationū nō.

Ad 2^m dico qz sensitua immediate recipitur in forma corporeitatis vel in materia immediate. qz non videt aliq̄ ratio cogens qn due forme extense perficiant eādem materiam immediate.

Ad principale dico qz illud qd aduenit enti cōpleto et specifico est acc̄ns. s; aia sensitua non aduenit tali enti et p̄ p̄ns n̄ sequitur.

Quoddecima questio.

v Trum actus rectus et reflexus sint idem actus numero. qz sic quia aliter esset processus in infinitum in actibus reflexis. p̄z manifeste

g°. Contra. In nobis non est idem intellectio et obiectus. sed actus rectus est obiectum. et actus reflexus est intellectio. g°.

Dico primo exponam intellectus quoniam 2° respondebo ad quoniam. Circa primum dico quod non accipitur actus rectus et reflexus proprie. quia illud dicitur proprie reflexum quod incipit ab eodem: et terminatur in idem. ideo nullus actus proprie dicitur reflexus: sed improprie. quia vocatur actus rectus quod intelligo obiectum extra animam: et actus reflexus quo intelligitur ille actus rectus.

Ad secundum dico quod actus rectus et reflexus non sunt unus actus. Quod probatur sic. quicquid cognoscitur a potentia aliqua actu alterius rationis ab obiecto potest cognosci actu simili a potentia eiusdem rationis: sed unus angelus cognoscit actum alterius angeli actu distincto ab actu cognito. g° potest angelus cuius actus cognoscitur ab alio: cognoscere actum proprium cognitione simili illi cognitioni. quia alius angelus cognoscit: sed illa cognitio distinguitur specie ab obiecto. g°. Et illa ratio videtur fortior omnibus que fiunt per illa preterea. Notitia intuitiva et abstractiva differunt. certum est. scilicet notitia abstractiva potest cognosci intuitive: sicut patet in primo quolibet. g° et cetera. Itaque non est idem actus voluntatis rectus et reflexus. g° nec intellectus. Ans patet. quia non est idem actus amoris et odii. sed quicquid aliquis amat ipsum odium suum: Sed contra. tunc posset infinitus actus similis esse. quia in illis est processus in infinitum et posterior semper requirit priorem existere. quia notitia intuitiva naturaliter requirit existentiam obiecti. Preterea tunc esset aliquis actus qui non posset intuitive naturaliter apprehendi ab intellectu. Ad primum concedo processum in infinitum in abstra-

ctivis. sed non in intuitivis. Primum patet quia quecumque cognitio intuitiva et abstractiva potest cognosci abstractivae ipsa non existente. potest enim cessare illa visio et tunc cognosci abstractivae. et illa iterum potest cessare: et tunc cognosci alia cognitione abstractiva. et sic in infinitum sed ex hoc non sequitur aliqua multitudo infinita actualis. Nec aliqua magna multitudo: immo nulla multitudo. sequitur necessaria ex hoc. Secundum patet. quia in intuitivis semper posterior requirit priorem existere. Et ideo si esset processus in infinitum. una visa maxima multitudo. puta mille visiones simul existerent quod non experimur. ideo in illo processu est dare ultimam visionem que non potest videri. Nec de illa habemus experientiam pro statu illo. Sed que sit illa nescio. et per hoc patet ad 2° et ad principale.

Questio .xiii.

¶ Tria perfectioris obiecti sit perfectior actus. quod non. quia tunc infiniti obiecti esset infinitus actus. et per omnes quicumque actus. respectu dei esset infinitus.

Contra. si non tunc non esset via ad probandum unum actum esse perfectiores a°. Dico premitto unam distinctionem. 2° ad quoniam

Circa primum dico quod aliquid esse perfectius alio dupliciter intelligitur. Uno modo in distinctis specie. alio modo in illis que sunt eiusdem speciei. primo modo angelus est perfectior homine et homo asino secundo modo una albedo est perfectior a° et quelibet forma in qua sunt plures partes quantitatis molis vel virtutis quam in alia forma eiusdem speciei sicut una albedo dicitur perfectior alia: quia ha-

bet plures partes albedinis eiusdem quantitatatis et similiter una charitas est perfectior alia. Circa secundum pono duas conclusiones. Prima est quod non est necessarium quod semper perfectioris obiecti sit perfectior actus: et hoc siue obiectum sit complexum siue incomplectum. Et hoc probatur primo sic: principium est obiectum perfectius conclusionem et respectu eiusdem principii potest esse actus errandi et dubitandi. quorum utriusque est imperfectior secundum speciem actu sciendi. ergo aliquis actus respectu perfectioris obiecti est imperfectior aliquo actu respectu imperfectioris obiecti. Deinde terea accipio duo obiecta incompleta. puta angelum et hominem. tunc sic perfectior est actus diligendi respectu cuiuscumque actus odiendi: sed possum odire angelum et diligere hominem. ergo etc. Deinde terea actus remissus est imperfectior quam actus intensus: saltem loquendo de perfectiori. 2^o modo licet non semper sit ita. primo loquendo sed quandoque minus intense aliquis diligit melius et perfectius obiectum et hoc de obiectis tam eiusdem speciei quam alterius sicut minus intense aliquando homo diligit maiorem charitatem quam minorem et angelum quam hominem. Quod patet quia quandoque minus intense cogitat de perfectiori obiecto quam de imperfectiori. ergo etc. Secunda conclusio est. quod semper perfectioris obiecti potest esse perfectior actus quam imperfectioris. ita quod aliquis actus respectu perfectioris obiecti erit perfectior omni actu respectu imperfectioris obiecti. Pro quo sciendum quod respectu eiusdem obiecti tam complexi quam incomplecti possunt esse diversi actus. sicut respectu eiusdem conclusionis potest esse actus sciendi. dubitandi et errandi. Et similiter respectu eiusdem potest esse actus diligendi et odiendi quibus

actus errandi sit imperfectior aliquo actu respectu imperfectioris obiecti: tamen actus perfectissimus inter illos tres actus respectu unius conclusionis est perfectior omni alio actu respectu imperfectioris conclusionis. Et eodem modo dico de obiectis incomplectis distinctis speciei quod actus perfectissimus respectu perfectioris obiecti est melior omni actu respectu imperfectioris obiecti: sicut perfectissimus actus qui elicitur circa angelum est perfectior omni actu qui elicitur circa hominem hoc probatur. quia illi sunt alterius speciei et perfectissimus actus respectu imperfectioris obiecti non est perfectior perfectissimo actu respectu perfectioris: sicut manifeste patet: ergo cum necessario unus actus sit perfectior alio: ex quo differunt specie. sequitur quod actus perfectissimus respectu obiecti perfectioris est perfectior actu perfectissimo respectu obiecti imperfectioris. Quod autem isti actus differant specie probatur quia actus contrarii respectu eiusdem obiecti differunt specie: sicut actus errandi et sciendi: ergo multo magis actus perfectissimi obiectorum distinctorum distinguntur specie. Si dicatur quod actus respectu complexorum sunt alterius speciei non autem incomplectorum. Contra non est maior ratio de istis quam de illis. Deinde terea tunc actus beatificus esset eiusdem speciei cum actu naturali dilectionis: qui ambo sunt respectu incomplectorum. Similiter visio creature secundum illud posset esse beatifica. quia si sit eiusdem speciei cum visione dei posset intendi quousque veniret ad equalē gradum cum visione beata. Ad ar^m principale dico quod talis modus arguendi non videtur nisi quando contingit complere ordinate processum in infinitum hoc est quod actum respectu presupponit

necessario actus infinitos respectu infinitorum obiectorum habentium ordinem secundum perfectionem in maiorem et minorem sic autem non est in proposito sicut patet manifeste quod potest deus intelligi vel diligeri post vel ante quodcumque obiectum creatum: et ideo quando diligitur necessario actus est finitus. Contra si actus respectus infiniti sit finitus et alius actus respectu a quod est obiectum creatum. similiter est infinitus cum actus respectu infiniti excedit actum respectu a in dupla proportione potest tunc deus facere aliquod obiectum in duplo perfectius quam a et sit b. tunc actus perfectissimus respectu b. secundum predicta excellit perfectissimum respectu a in duplo et iterum faciat aliud obiectum excellens b. in duplo et sit c. tunc actus perfectissimus respectu c excellit actum perfectissimum respectu b. in duplo. et per consequens cum per casum positum actus perfectissimus respectu b. est equalis actui qui est respectu infiniti: sequitur necessario quod actus perfectissimus respectu c. sit perfectior. actu respectu infiniti in duplo. et ita actus respectu finiti excederet in perfectione actum respectu infiniti. Ad illud multipliciter potest responderi. vno modo ponendo statum in speciebus distinctis secundum perfectionem tunc casus positus non est possibilis: et ideo si actus respectu infiniti excedit actum respectu a quod est individuum supreme speciei in dupla perfectione non potest deus facere aliam in duplo perfectiorem et ita secundum illam viam evacuatur argumentum. Sed contra illud est illa difficultas de processu in infinitum intentionum per actus reflexos quarum quilibet prior est imperfectior omni posteriori et hoc dico pro-

pter obiectum perfectius. quia actus reflexus habet albedinem pro obiecto. ille actus est perfectior quam albedo ergo primus actus reflexus est perfectior quam rectus propter perfectiorem obiectum eadem ratione 2^o actus reflexus est perfectior quam primus et sic de omnibus: ergo potest esse processus in infinitum in obiectis distinctis specie. secundum maiorem et minorem perfectionem. Ad illud potest dici quod in talibus est processus in infinitum: et tamen nunquam pervenitur ad aliquem actum eque perfectum sicut est actus respectu infiniti. et hoc est quod sunt alterius rationis. Nec unum natum est equari alteri in perfectione. Si dicatur actus respectu infiniti excedit actum rectum in certa proportione quantitatis ponamus in vicesima tunc sic. primus actus reflexus excedit actum rectum in tanta proportione. et 2^o excedit primum in tanta. et 3^o secundum in tanta. sed omne finitum per additionem infinitorum eiusdem quantitatis transcenditur. ergo devenietur ad aliquem actum reflexum qui erit perfectior illo actu respectu infiniti. Respondeo et dico quod proprie loquendo de proportione. non est concedendum quod ille actus respectu infiniti excedit actum rectum in aliqua proportione. quia hoc solum verum est ubi convenit ponere partem equalem et inaequalem. per quarum compositionem fit aliquid perfectius sicut est de duabus partibus aque et ignis et albedinis et consimilium. In proposito autem est excessus unius actus ad alium secundum se totum et totaliter: ita quod quilibet pars unius excedit totum alium. non solum specie sed perfectione: sicut quilibet pars albedinis est perfectior tota nigredine. Similiter dico quod alia propositio accepta omne finitum et cetera. habet veritatem in illis que sunt eiusdem rationis: in quibus

Vnū vere additur precedenti: sicut pars aque et pars albedinis: albedini precedenti ubi conuenit ponere partē equalem: et aliā partē excedentē. Non autē hęc locum in illis in quibus potest procedi in infinitū 2^m perfectōem per additōem nō aliquorū eiusdē quantitatis: sed aliquorum que sibi se tota sunt inæqualia. et tamen nunquā peruenitur ad aliquam magnā perfectōem: quia nō ad perfectiōnem minime subē: et sic est in proposito de actibus reflexis. Sed adhuc arguitur p^o ubi aliquid additur secundum glosam tuā: quia si aliquis dolet de aliquo tristabili tanto plus dolet de maiori: puta plus dolet homo quod punietur per duos dies quā per unū et sic deinceps. et per consequens in infinitū per infinitū tēpus dolebit: et tamen hic additur pars doloris alteri parti. Preterea habitus remissus reddit difficultatē voluntati et intensior maiorē. ergo aliquis reddit impotentē vel impos^o ad vincendum appetitū sensitīuū. Ad primū illorum dico quod possibile est quod aliquis tantū tristetur et non plus de pena finita extensīue quā alius homo vel idem alio tempore de pena infinita. Et si arguas quod si dolet hō tantū de hoc sibi rectā rōe idē homo plus dolebit de maiori. Respondeo quod possibile est quod aliquis doleat sibi rectā rōem tantū timore pene finitē quā alius homo vel idem homo. alio tempore timore pene infinite. Cuius rō est quia quelibet creatura est limitata et iō potest in tū effectū et nō in maiorem. et ideo quando peruenit ad vlt^m in quod potest: tunc nihil plus. Contra rōem dicitur quod plus debet dolere de pena infinita quā finita. Dico quod nō: sed dicitur quod plus de-

bet dolere si posset. Consimiliter potest dici quod talis homo qui est in vltimo actu: ita intenso potest appetere visionem dei per paruum tempus: sicut per infinitum tempus propter defectum virtutis sue. Si dicat pono quod deus causet dolorem de pena infinita: et desiderij de visione duratura in infinitū quia cuius ipse non sit limitatus potest causare dolorem infinitum de illa infinita pena. Hic potest dici dupliciter. Primo quod quacūque tali qualitate causata a deo potest deus facere intensiorem in infinitum. sed nunquā erit status ad infinitum. Alii potest dici si sit status in augmentatione forme quod oportet dare aliquem actū: ita intensum respectu obiecti finiti sicut respectu obiecti infiniti. Ad secundum potest dici quod habitus non potest facere difficultatem voluntati. quia si sic hoc esset per actionem aliquam productiuam vel destructiuam quorum neutrum potest poni in proposito. sed voluntas communiter sponte sine omni coactione sequitur passiones. et hoc vocant sancti generare difficultatem voluntati. Si dicat quod tunc non plus esset culpabilis: voluntas sequens paruum passionem quā magnam. Respondeo. potest dici quod non magis culpabilis est propter difficultatem quam ingerit voluntati. sed est magis laudabilis. quia plura mala siue passiones tristabiles vult pati pro deo. et magis culpabilis quia pauciores vult patienter tollerare aduersa: vel quia plures et maiores delectationes fugit est magis laudabilis. Et magis vituperabilis. quia pauciores et paruas non fugit sed acquiescit. Aliter potest dici quod habitus ingerit voluntati diffi-

cultatem. Et concedo q̄ habitus potest esse ita intensus q̄ inclinaret voluntatē sufficienter ad actū conformē appetitui sensitivo. ita q̄ nullomodo potest ī cōtrarium. Nisi forte sit status in augmento passionis. et tunc forte voluntas pōt vincere sup̄mā passionē. et per p̄sequēs quā libet remissiorē. Et forte appetitus sensitivus nō est capax talis habit⁹: vel passionis ultra certū gradū quez voluntas pōt vincere. Et sc̄dm primā viā si habitus pōt augeri tantū. q̄ necessitaret voluntatē oportz dicere q̄ in tali casu non peccaret: nō tñ careret libertate. qz respectu alioz obiectoz posset peccare: et ita esset respectu istius obiecti si habitus vel passio illa remittatur. Ad aliud ar̄m̄ precedens pōt dici aliter q̄ aliqs actus respectu finiti pōt esse perfectior illo actu qui est respectu infiniti.

Decimaquarta questio.

trum de morali

bus pōt esse sc̄ia demonstrativa. q̄ non qz de illis q̄ subiacent voluntati nō pōt esse sc̄ia demonstrativa moralia sunt hm̄oi igit. Cōtra moralia sunt sc̄ia. In ista questioe primū exponā vnū terminū questionis. 2^o ponā vnā distincōem. 3^o ad questionem. Circa primū dico q̄ morale aliquādo accipit̄ large: p̄ actibus hūanis qui subiacent voluntati absolute: et sic accipitur in decretis di. p. c. mo. et patet in glo. Aliter accipitur magis stricte pro actibus subiectis pt̄ati voluntatis. 2^m naturale dictamen rōnis et 2^m alias circūstātiās. Circa sc̄dm sciendū q̄ moralis doctrina habet plures partes: quarū vna est positiva: alia est n̄ positia
Scientia moralis positiva est illa q̄

ptinet leges humanas et dīnas que obligant ad p̄sequendū vel fugiendū illa: q̄ nec sunt bona nec sunt mala: nec quia sunt ph̄ibita et imperata a maiori cui⁹ est leges dare. Sed sc̄ia moralis non positiva ē illa que sine om̄i p̄cepto superioris dirigit act⁹ humanos: sicut p̄cipia per se nota: vel nota per experientiam sic dirigunt. sicut q̄ om̄e honestum est faciendū. et om̄e inhonestū est fugiendū: et hm̄oi de quibus loquitur aristoteles in morali ph̄ia. Circa tertiū dico q̄ moralis scientia positiva cuiusmodi est scientia iuristarū nō est demonstrativa quāvis sit a scientia demonstrativa ut in pluribus regulata. quia rationes iuristarū fundantur super leges hūanas positivas que non accipiunt p̄positiones evidēter notas. Sed scientia moralis non positiva est demonstrativa. p̄bo: quia oīs no^a deducens p̄clusiones syllogistice: ex principiis p̄ se notis vel p̄ experientiam scientis est demonstrativa doctrina moralis et huiusmodi ergo maior est nota minor p̄batur quia multa sūt principia per se nota in morali ph̄ia puta q̄ voluntas dz se conformare recte rationi q̄ om̄e malū est fugiendū: et huiusmodi. Similiter per experientiam sciuntur multa principia sicut patet sequēti experientiam. Et ultra dico q̄ illa est certior multis aliis pro quanto quilibz potest habere maiorem experientiam de actibus suis q̄ de aliis. ex quo patet q̄ ista est scientia multū subtilis utilis et evidens. Ad principale dico q̄ de illis que subiacent voluntati possunt formare p̄positiones vere et per se note que multas conclusiones possunt demonstrare.

Questio decimaquinta.

Primum actus appetitus sensitivi
drant a passionibus quod sit. quod
actus appetitus sensitivi impan-
tur a voluntate: sed passiones non impan-
ergo. Contra pluralitas non est ponenda si-
ne necessitate: sed omnia possunt saluari sine
tali pluralitate: et distinctione actuum et pas-
sionum ergo etc. Ad questionem dico quod in
appetitu sensitivo passio et actus non drant
quod probatur quia secundum philosophum 2^o ethicorum
in anima non sunt nisi potentia habitus et passio
sed passiones non sunt. nec potentia nec
habitus. ergo sunt actus. Item ista ponuntur
passiones: gaudium timor. dolor. spes
et amor: sed tales sunt actus. ergo etc. Item
philosophus ubi prius dicit sic. Dico autem passio-
nes quod admodum cupiditatem. timorem
iram. audaciam. invidiam. gaudium. amicitiam
odium. desiderium. zelum. et iustitiam. et omnia
ista sunt actus appetitus. ergo etc. Item
passiones sunt refrenande per habitus vir-
tuales. sed sufficit refrenare actus. ergo etc.
Sed contra hoc arguitur multipliciter
Primo quia tunc quod aliquis esset ma-
gis passionatus. tanto eliceret plures ac-
tus virtutis: si passio sit actus virtutis.
Item habitus virtuosus sunt elicitive actu-
um. et non sunt elicitive passionum: sed ma-
gis moderative. Item virtutes sunt
circa passiones: sicut circa obiecta. et non sunt
circa actus. ergo etc. Item propter pas-
siones nec laudamur nec vituperamur: sed
propter actus laudamur. ergo etc. Item ea-
dem virtus est circa passiones prias: si-
cut fortitudo est circa timorem et audaciam
sed eadem virtus non habet simul actus
contrarios. ergo etc. Item virtus habet se-
dere passiones et non extinguere et habet
excitare actus. quia causat ergo. Idem
patet de fame et siti. Item tunc passiones
possent poni in voluntate sicut actus bo-

ni et mali ponuntur in voluntate quod est
contra omnes. quia ab omnibus ponuntur
solum in appetitu sensitivo. Item philo-
sophus dicit. x^o ethicorum quod delecta-
tio est perfectio operationis ergo non est ope-
ratio: sed certum est quod est passio igitur.

Ad primum istorum dico quod dupliciter ac-
cipitur passionatus. uno modo large pro ha-
bente passiones quaslibet. Alio modo stricte
pro habente passiones inclinantes contra
rectam rationem Neutro modo magis passio-
natus est magis virtuosus. quia quando-
que virtuosus habet pauciores actus. quod
mitigat quandoque actus appetitus sensiti-
vi. Aliter potest dici quod magis passio-
natus quando operatur. ubi operatur: et secundum ali-
as circumstantias est magis virtuosus. quod
talis passionatus plures actus virtuo-
sos elicit. ex quibus generatur virtus: sed
magis passionatus quando non operatur etc. non
est magis virtuosus. propter hoc quia ta-
lis plures actus viciosos elicit Ad ali-
ud dico quod habitus virtuosus sunt causati
actuum. et similiter moderative actuum
in ordinatum. Ad aliud dico quod vir-
tutes partem sensitive non sunt circa passio-
nes sicut circa obiecta sed sunt elicitive et
causative actuum qui sunt passiones.
Obiecta autem habituum sunt illa que sunt
obiecta actuum elicitorum ab habitu. et genera-
tiorum habitus. ut si actu appetito come-
dere: tunc obiectum istius actus et habitus
generati ex illo actu est ipsa comestio.
Ad aliud dico quod propter passiones mode-
ratas vel in moderatas laudamur vel
vituperamur quando sunt in potestate
nostra unde tales actus siue passiones non
defiant sibi laudem vel vituperium. ita quod
conueniat eis intrinsece sed solum quadam
denominatione extrinsece per conformi-
tatem ad vocacionem visibiles vel virtuo-

facti: sed talis passio est laudabilis quia
 elicitur secundum debitas circumstantias. Et vi-
 tuperabilis: quando elicitur secundum circumstan-
 tias indebitas. Ad aliud dico quod non
 est virtus sensitiva una numero que in-
 clinat ad actus circa timores et audaci-
 as, sed una inclinatur ad timores et alia ad
 audacias. Ad aliud dico quod virtutis est
 excitare et curare passiones virtuosas et
 refrenare viciosas reducendo ad me-
 ritam circumstantiam: Ad aliud pate-
 bit post. Ad aliud dico quod fames et si-
 tis sunt actus appetitus sensitivi: quia sunt
 desideria victualium. Ad ultimum dico quod
 philosophi non vocant operationem actum appetitus
 sensitivi: sed cognitionem sensitivam, vel ope-
 rationem vegetativam, vel aliam operationem que
 potest esse sine sensu. Ad principale dico quod
 tam passiones laudabiles quam vituperabi-
 les ipsae a voluntate virtuosarum vel viciosa-

Decimasexta questio.

Trum in alio a voluntate sit
 habitus virtuosus, quod non: quia
 sola voluntas est subiectum
 virtutis, ergo non est in aliquo alio. Ans-
 per, quia soli voluntati aliquid demeritum im-
 putatur. Contra in appetitu sensitivo sunt
 actus virtuosus ergo et habitus virtuosus.
 Ad istam questionem dico quod habitus virtuosus
 dupliciter accipitur. Unomodo per aliquo ha-
 bitu qui mediante cognitione, et potest cuius est
 habitus sufficit ad eliciendum actum laudabi-
 lem, qui nullomodo est elicitus actus virtu-
 perabilis. Alio modo dicitur habitus vir-
 tuosus magis large per omni habitu siue quo-
 cumque nato carum ex actibus laudabilibus
 Quod non est in aliquo alio a voluntate
 sed secundo est in aliquo alio a voluntate
 subiective. Pro primo quod ad eliciendum ac-
 tum laudabilem semper voluntas requiritur

et eius actus, ergo nihil aliud a voluntate
 est sufficiens subiectum et primum talis habitus
 Preterea quilibet actus ad quem inclinatur
 quicumque habitus in appetitu sensitivo potest
 esse malus propter malam intentionem volunta-
 tis, sicut patet de se et per primum ad eliciendum
 actum laudabilem percurrit voluntas: ergo nihil
 aliud a voluntate est sufficiens primum talis ac-
 tus. 2^o probo quia quilibet per frequentiam
 actuum in appetitu sensitivo exprimitur se ma-
 gis inclinatum ad similes actus quam ante: ergo
 oportet quod aliquid sit in illo appetitu quod
 prius non erat vel saltem extra voluntatem
 oportet aliquid ponere. Item quoniam primum aliquid
 est exercitatus in actibus virtuosis si po-
 stea careat usu rationis et fiat furiosus vel
 stultus: manifeste patet quod talis inclinatur
 ad similes actus quos prius exercebat
 sed hoc non potest esse si habitus derelicto extra
 voluntatem vel sine omni alia re derelicta per
 actus laudabiles. Sed tunc est dubium quod
 est illud quod remanet post actum. Respondeo
 quod non sufficiens potest probari quod sit aliquid
 extrinsecum in appetitu sensitivo: saltem quantum
 ad multos actus virtuosos, quia potest poni
 sufficienter quod sit aliqua qualitas vel quali-
 tates corporales inclinantes ad actus ta-
 les. Quod probo quia illud quod potest induci sine omni
 actu appetitus sensitivi: non est necessario
 ponendum subiective in appetitu sensitivo
 sed omne quod possumus experiri in no-
 bis potest esse in nobis sine omni actu appetitus se-
 sitivi, ergo et cetera. maior est manifesta minor
 probatur, quia omnis talis inclinatio potest induci
 per artem medicine et per alias vias. Nam
 medici per artem medicine diminunt concupi-
 scentiam et sic disponunt ad actus castos.
 Patet etiam quod tales inclinationes auferuntur
 et generantur per transmutationem cor-
 poralem: puta per generationem vel corru-
 ptionem caloris vel frigoris sine omni actu
 appetitus sensitivi ergo et cetera. Preterea per

magnū exercitiū actū appetit⁹ sensiti-
 uū si corpus transmutatur per infirmi-
 tatem. vel comestione vel potationem:
 ita fortes passionē insurgūt z actus in
 appetitu sensitivo: sicut si nunq̄ habuif-
 set aliquos act⁹ laudabiles. Et h^o ē fre-
 quēter quia per comestione calor aug-
 mentatur. z frigus diminuitur: ex quo
 catur talis actus appetit⁹ sensitivi. Qd
 nō esset verū si tales habitus inclinātes
 ad actus virtuosos ponerētur in appeti-
 tu sensitivo. qz tūc illi habitus mitiga-
 rent tales passionē. z ideo dico qz ex ac-
 tibus appetitus sensitivi nullus habit⁹
 imediate gñatur subiective exis in ap-
 petitu sensitivo. Quis mlti habitus ime-
 diate gñentur ex actibus apprehensivis
 Nec post multos actus appetituos ex-
 peritur quis se magis inclinātū ad con-
 similes actus imediate p habitus. s; so-
 lum mediate. Puta qñ appetit comedere
 vel bibere: tūc post comestione alicu-
 ius calidi experit se magis inclinātū ad
 actus concupiscentie q̄ ante actū appe-
 tendi. Sed dubiū est quid est illud quod
 manet tē p⁹ tales act⁹ appetituos. Re-
 spōdeo fm phm qñqz passionē sunt su-
 p̄habūdātes z tūc ad eliciendos act⁹ vir-
 tuosos oportet aliquā qualitātē in hoīe
 destruere que ad opōitos actus incliat:
 z illa qualitas frequēter est calor. Exē-
 plum intēperatus z incontines in qui-
 bus passionē concupiscentie abūdant p
 maceratōem carnis. z subtractōem vic-
 tualitū remittit illā qualitātē inclinatiuā
 ad passionē concupiscentie. Et forte eo ipso
 qz tale principiū inclinatiuū remittitur et
 destruit. generatur simul cū hoc alia q̄li-
 tas corporalis inclinās ad actus tēpe-
 ratos: vtrū aut ita sit. vel non. z qualis
 debeat esse illa qualitas pertinet princi-

paliter ad medicos. qui plures experiē-
 tias de mutatiōe corporū humanorū de-
 bent habere. Si aut sint passionē defi-
 cientes tūc prius gñatur aliquid inclina-
 tiuū ad tales passionē. siue aliqua qua-
 litas precedens corrūpitur: siue nō quia
 forte semp aliqua qualitas corporalis
 corrūpitur: sed actus appetitus sensitivi
 non sunt imediate generati talis quali-
 tatis inclinantis ad actus consimiles: sed
 solum mediate. Sed aliis act⁹ postero-
 res actibus appetitivis generāt immedi-
 ate tales qualitates inclinantes ad
 passionē. Exemplum aliquis fri-
 gidus nō habens actum caliditatis nisi
 remissum ppter frigiditātē appetit co-
 medere cibaria calida que causant ali-
 quas qualitates corporales: que incli-
 nant ad consimiles actus appetitus sen-
 sitivi quos prius habuit: tunc ille quali-
 tates corporales nō causant imediate
 ab actibus appetēdi cibum. sed ab illis
 cibariis. Illud totū habet maxime ve-
 ritatē in virtute tēperantie. z in actibus
 eius. quia eius actus suscitatur z impe-
 diuntur per trāsmutatōem corporalem.
 puta per comestione vel abstinentiam.
 Vtrū aut p̄sit sit d aliis: z quō ita ē nō
 mō est dicēdū ppter p̄lixitatē. Credo tñ
 qz eodemō est in aliis virtutibus. Nec
 video aliquā necessitatē ponēdi quēcū-
 qz habitū imediate generatū ex actibus
 appetit⁹ z inclinantē ad p̄similes actus.
 Ad ar^m principale p̄z ex dictis qz act⁹
 est in appetitu sensitivo. nō tñ habit⁹ qz
 nō oīs actus est generatiuus habitus.

Questio. xlii.

Truz passionē sint in volūta-
 te. qz sic qz act⁹ s̄t i volūta. z
 passiōes s̄t act⁹ sic dictus est pri⁹: ergo

Contra. passiones solum sunt in ap-
petitu sensitivo: ergo non in voluntate.
Dic primo expono unū terminū q̄/
stionis. 2^o ad questionē. Circa primū
dico q̄ per passionē intelligo oēm for-
mā exītem in potētia appetitiua natā re-
gulari rōne recta ad hoc q̄ sit recta que
requirit actualē cognitōem ad suū esse
existentie: vel aliter. Passio est aliq̄ for-
ma distincta a cognitōe exīs subiective
in potētia appetitiua requirens cog-
nitōem actualē ad suū esse existentie p̄ p^m
excluditur cognitio actualis. quia i^a nō
est passio per 2^m oēs habitus intellec-
tuales & opationes vegetatiue per tertiuū
habitus in voluntate: quia p̄sunt eē si-
ne actuali cognitōe sicut patet in dor-
miēte. Ex isto sequitur q̄ tam act⁹ ap-
petitus sensitivi q̄ actus voluntatis: q̄
etiā delectatio & tristitia que sunt in vo-
luntate sunt passiones quia omīa talia
sunt forme distincte a cognitōe: & sunt
subiective in potētiis appetitiuis. & sūt
regulabiles recta ratōe mediate vel im-
mediate. Et requirunt actualē cognitō-
nem: ad eoz existētiā. Circa 2^m dico
primo q̄ passiones sunt in voluntate. qz
amor & spes timor & gaudium q̄ cōiter
ponuntur passiones. sunt in voluntate
Similiter delectatio & tristitia que etiā
ponuntur passiones sunt in voluntate.
Secūdo dico q̄ quedā passiones volun-
tatis distinguntur ab actibus & quedam
nō. Amor aut & spes nō distinguntur ab
actibus. quod p̄z p̄ inseparabilitatē illo-
rum ab actibus: sed sunt actus imedia-
te eliciti a voluntate & ab habitibus vo-
luntatis. Sed delectatio & tristitia di-
stinguntur ab actibus. q̄ patet ex hoc q̄
act⁹ voluntatis p̄nt remanere sine delecta-
tōe & tristitia sicut p̄z de demone qui in-

tenissime diligit se. & tñ in hoc nullomō
delectatur. Similiter angelus bon⁹ h̄z
nolle resp̄cū alicuius quod euenit: sicut
nollet hōiem peccare ad cuius custo-
diā deputatur. Et cum peccat mortali⁹
ex hoc nullomō tristatur: quia sicut in
dānato nulla est delectatio: ita in beato:
nulla est tristitia. Sed delectatio & tri-
sticia non possunt esse sine actibus natu-
raliter. quia ab illis causantur & conserua-
tur. ergo ille forme sunt passiones & nō
actus. Sed contra predicta: quia secun-
dum ph̄m p̄pter passiones nec lauda-
mur nec vituperamur. sed per oēm for-
mam exītem in voluntate laudamur v̄
vituperamur. ergo. R̄ndeo q̄ ph̄i. in-
telligit de passionibus sensitivis. que nō
sunt in ptate nostra: cuiusmōi sunt act⁹
appetitus sensitivi subrectici. puta time-
re: irasci: quibus statim homo capitur
facta apprehensione obiectoz. Nec sunt
in potestate sua sicut est etiā dolere. gau-
dere. que conueniūt pueris & factuis: q̄
nō habent vsuz rōnis. ideo p̄pter talia
nec laudatur nec vituperant. Tales au-
tem actus subrectici simpliciter nō sunt
in voluntate. quia oēs actus qui sunt in
voluntate sunt in ptate voluntatis. Ad
ar^m principale nego assumptū. qz passio-
nes alique sunt in voluntate.

Questio xviii

Trum v̄r sit tanta d^o actuz
q̄ta habitū & conuerso q̄
nō. qz actus intēpan^e sunt di-
stincti. intēpan^a que est habitus. ē vna
ergo &c. Contra. habitus generatur
ex actibus. ergo ex distinctis actibus ge-
neratur distincti habitus. Dic pre-
mitto vnā distinctōem. secundo ad que-
stionē. Circa primū dico q̄ habitus

duplicit̄ accipit̄ large & strictē. large acci-
pitur pro oī qualitate generata post ac-
tus. que tamen pōt generari sine actu. &
talis habitus est subiective in corpore:
& nō ī aīa. quia post quoscūq; actus ap-
petitus sensitivi generātur quedā quali-
tates corporales nō īmediate ab illis ac-
tibus. sed mediātibus aliis actibus po-
sterioribus. que tñ qualitates generari
possunt sine actibus appetitus sensitivi
sicut aliquis carens inclinatione suffici-
enti ad comedendū p loco & tēpore. p^o
actus comedendī cibū cātur p alterati-
onē & actōem alimenti. aliqua qualitas
in corpore inclinans ad actū appetendi
cibū & comedendī cibū. & illa qualitas
nō causatur ab actu comedendī: sed ab
actione alimētī īmediate. Et illa quali-
tas nata est causare esuriē. que quando
expedit pōt causari mediātibus aliis cau-
sis. puta a ceto. herba & huiusmōi. Alii
accipit̄ strictē p habitū īmediate gene-
rato ex actu. qui habitus aliter genera-
ri nō pōt. **H**abitus primo^o accepti
sunt in corpore. etiā in parte apprehen-
siva. Scōdo modo sunt in voluntate.

Circa fm dico qd qd nō est de habitu
primo^o accipiēdo sed scōdo^o. Quantum
ad istū intellectū dico qd tanta est distin-
ctio actū q̄ta habitū. & ecōverso qd
pbo. Tū qd distincti habitus specie ar-
guunt distinctos actus specie. quod non
esset nisi esset equalis distinctio in illos
Tum quia econverso distincti act^o spe-
cie causant distinctos habitus specie. qd
patet ex hoc qd habitus generatus ex
istis actibus nō inclināt īmediate nisi ad
p̄similes actus & nō ad alios act^o Et ali-
us habitus generatus ex aliis actibus in-
clināt ad alios actus. ergo rē. **D**retea
cāe eiusdē rōnis p̄nt in effect^o eiusdē rōis

sz habit^o generati ex actibus frequētati
nō possunt esse eiusdē speciei. p̄ de ha-
bitu respectu cōplexi & incōplexi: respec-
tu principii & conclusionis. ergo nec ac-
tus p̄nt eē eiusdē speciei. **D**retea a-
liquis pōt scire p̄ncipiū & errare: circa
cōclusionē: sz nō pōt scire & ignorare prin-
cipium. Ergo habitus principii &
conclusionis nō solum distingūtur nu-
mero sed specie: & actus similiter. Si di-
cat qd cāe diuerse sp̄e p̄nt ī effectū eiusdē
speciei. & per p̄ns actus distingūtur sp̄e:
nō tñ habitus. **C**ōtra. sicut act^o sunt
cause habitū: ita habit^o sunt cause ac-
tū. & p̄ p̄ns nunq̄s erit via ad p̄bandū
distinctōem specificā inter habitus & ac-
tus. **D**retea nisi obiectōrum distinctōrum
specie essent habit^o & actus distincti spe-
cie: nō posset p̄bari distinctio specificā:
inter quoscūq; habitus vel actus. qd
habit^o & actus obiectōrum eiusdē speciei
sunt eiusdē speciei. Et si habitus obiec-
tōrum diuerse speciei sunt eiusdem speciei:
oēs habitus eēnt eiusdē speciei. **D**re-
te rea si sic tunc habitus respectu vnius
obiecti posset inclinare ad actū respec-
tu alterius obiecti alterius rōnis: quia
si cause sint eiusdē rōnis p̄nt in effectū
eiusdē rōnis: & per p̄ns nō plus esset co-
gnitio similitudo vni^o obiecti q̄ alterius
Dretea cognitio musce & albedinis
differūt specie: ergo oēs. qm eadē est rō
de istis & de oibus. **D**retea respec-
tu eiusdē obiecti numero. p̄nt eē cog-
nitiones alterius speciei. p̄ de cognitione
intuitiva & abstractiva. ergo multo ma-
gis respectu obiectōrum distinctōrum specie.
Ideo dico qd semp̄ tanta est distinctio
actuum: q̄ta habitū & ecōverso. Et iō
si diuersorum obiectōrum specie sint di-
stincti actus specie: erunt diuersi habit^o



specie. Et si habitus aliquorum obiecto-
rum sunt eiusdem speciei et actus erunt eius-
dem speciei: et ideo respectu eiusdem prin-
cipii tam actus quam habitus in diversis intel-
lectibus sunt eiusdem speciei. Sed con-
tra illam rationem de scientia et errore:
quia dilectio unius hominis stat cum odio
alterius: et non respectu eiusdem. et tamen
ille dilectiones non sunt alterius rationis.

¶ Rñdeo licet dilectio mei non stet cum
odio mei. tamen dilectio consimilis dile-
ctioni mei: puta dilectio alterius hominis
stat cum illo odio. In proposito autem cum
errore unius conclusionis non stat sci-
entia eiusdem nec aliqua noticia eiusdem
rationis. Si dicat quoniam aliqua sunt eius-
dem speciei quicquid stat vel repugnat
vni et alteri. Sed dilectiones duorum ho-
minum sunt eiusdem speciei per te. ergo. Rñ
deo. verum est quicquid vni repugnat: con-
simile repugnat alteri. sed non idem modo sic
est in proposito. Ad principale dico. quod
sic actus temperate sunt specificiter distincti.
ita et habitus: sicut postea patebit.

Questio decimanona

¶ Trum hec propositio plata a
sacerdote in missa. hoc est cor-
pus meum. sit vera de virtute
sermonis. quod non quod quero quod demonstra-
tur per hoc nomen hoc: aut corpus christi
et tunc est falsa: quod quoniam profertur hoc pro-
men: non est corpus christi in eucharistia. 8^o
si tunc demonstratur corpus christi illa pro-
positio est falsa. Aut demonstrat aliud
a corpore christi: et tunc adhuc est falsa. quod
nihil aliud a corpore christi est corpus christi.

¶ Contra nulla falsitas est in quocun-
que sacramento ergo etc. Ad illam que-
stionem dico primo quod hoc nomen demo-
stratiuum non est significatiuum nisi ex inten-

tionem preferentis et ideo ex hoc quod preferens vo-
caliter nomen demonstratiuum intendit
diuini sive demonstrare unum vel aliud
aliter et aliter. est iudicandum de verita-
te propositionis in qua ponitur tale nomen
significat aliquid per se ex primaria institu-
tione: sicut cathegoreuma. puta homo:
vel asinus nec significat cum alio sicut sine
¶ Data coniunctiones et aduerbia. Secundo
quod omni propositioni vocali correspondet aliqua pro-
positio mentalis. His suppositis dico tunc
ad quoniam quod ista propositio plata a sacerdote
vera est. quod sacerdos debito preferens de-
bet intendere demonstrare corpus christi pro
nomen plata hoc. Sed 1^o sacerdos vna
propositionem mentalem format in illo. 2^o vltimo
tempore pro in quo profertur hoc nomen
et a. sit in fine prolationis istius propositionis:
hoc est corpus meum: quod si ante finem pro-
lationis huius propositionis. puta in me-
diatione vel in principio velit debito
formare propositionem mentalem: in qua predi-
catur si non suppones per corpus christi de pro-
mine demonstrate idem corpus debet for-
mare tale propositionem mentalem hoc corpus
quod erit statim sub istis speciebus si ista
propositio debite profertur: est corpus et
ita propositio mentalis. de futuro formata per
illo vel pro tempore quo profertur nomen
est simpliciter vera: sed in fine istius pro-
lationis debet formare istam propositionem: si de-
bitum modo procedat hoc corpus existens sub istis
speciebus. est corpus meum. ita quod prima pro-
positio sit de futuro: et 2^o de presenti. Sed hic
sunt aliqua dubia. Primum quod videtur quod
nomen sit vox significatiua ad placitum
ex sui primaria institutione. quod quelibet
vox aut est cathegoreuma et tunc significat
aliquid per se. Aut sine cathegorematica
et tunc significat cum alio ex sui primaria
institutione. Secundum dubium est quod vide

tur qd si hoc in propositione prolata sp
demonstrat idē. s. in prin^o me^o. 7 fine er
go semp correspondet eadē ppositio men
talis. 7 per pns si vna sit de presenti. 7 a
lia erit de presenti. Tertiu^m est qz si il
la ppositio est vera: aut in principio:
aut i fine. Et neutro^o videt qz nec i pri^o
n^o in fine est ppositio: ergo nō est vera.
Ad primū illoz respondeo qd p nomen
demonstratiuū primo instituitur ad ali
quid significandū determinate ex institu
tione instituētis. s. ex primaria instituti
one instituitur: vt quilibet hō possit vt
eo loco nois pprii cuiuscūqz rei. Et idō
dico qd ex primaria institutōe est vox ca
thegorematica nō quia ex primaria insti
tutōe aliquid determinatū significet sed
quia ex primaria institutōe habet qd gli
bet pōt illud proferre ad significandum
aliquid determinate quod etiā significat
a^o noie pprii sicut hoc nomen corpus
xpi est ppriū illi nature xpi. sed hoc pro
nomen significat eandē naturā ex inten^o
pferentis. Ad 2^m dubiū dico qd semp
idē demonstratur in prin^o ppōis 7 in fi
ne. sed in prin^o formatur ppō de futu
ro 7 in fine de presenti. 7 hoc quia res
aliter se habent in principio 7 in fine.
quia in principio prolacionis non ē cor
pus xpi sub illis speciebus. sed erit in fi
ne. Et ideo in principio correspondet
sibi ppositio de futuro 7 in fine de pre
senti. Ad 3^m dico qd ppositio men
talis est vera in principio 7 in fine. Nō
eadem: sed diuersa. Et causa est quia p
positio mentalis est tota simul 7 potest
tota formari in o. vel in paruo tempo
re. Et quia permanet in principio 7 i fi
ne: ideo est vera in principio 7 in fine: s. p
positio vocalis nō est tota simul sed suc
cessiue: ideo est vera in fine: 7 non in pri

ncipio. quia homines sic vtuntur propo
sitione vocali. Et hoc denotatur per ta
lem ppōem eē verā ex quo nō pōt tota
esse simul. ideo dicitur vera in fine. quia
audiens eā sic cōcepit esse in re sicut per
illam ppōem denotatur. Si queris qre
nō est vera in principio sicut in fine.
Rñdeo qd in principio nō est certū ali
cui audienti qd talis ppō dicit hoc aut
hoc cum audiens nō pcepit aliquā ppo
sitiōem. Similiter qñ dicit qd hoc est cor
pus. adhuc nescit vtrū pferens velit di
cere asni vel hoīs. quia audiens nunqz
pcepit sic esse in re sicut per ppōez deno
tatur nisi in fine. Nō ppō vocalis nō ē
vera in prin^o: sed solū in fine: iō non seq
tur in fine nō est ppō: ergo in fine nō est
vera. quia sufficit ad eius veritatē qd fu
it ppositio. Sed talis pna est bona de p
positōne metali. quia illa est to^a simul.

Ad ar^m principale dico qd pferens
sacerdos talem ppōem semp taz in pri
ncipio qz in fine demonstrat corpus xpi:
sed in prin^o ppō vocalis non est vera nō
falsa ppter causam dictā: tñ ppō meta
lis vera est tam in prin^o qz in fine. sed a
lia 7 alia. qz in prin^o ppō de futuro i fi
ne de pnti 7 sic finitur 2^m quodlibetum

Explicit 2^m quodlibetum.

Prima questio tertii quodlibeti.

trum supposito

qd deus intelligat 7 sit cā ef
ficiēs omniū mediata pos
sit ex hoc demonstrari qd sit
ifinite vtutis inten^o. qd nō qz oīa sūt fini
ta. s^o ex efficiētia oīz 7 intentōe oīm nō
pōt pbari ifinitas dei. Cōtra ifinito
rum nec est efficientia nec cognitio. nisi
finita. qz aliter esset maior pfectio i effe
ctib^o qz i cā s. 7 tā effectib^o qz cognoscibi

lia sunt infinita. 6°. Ad quod dico p^o
q^o supposito q^o d^s sit efficiens oⁱum: non
p^ot ex hoc sufficienter p^obari: q^o d^s sit in
finit^o in vigore: q^o ex finito effectu vel
ex finitis effectib^o sⁱl^o p^oducibilibus: non
p^ot p^obari infinitas c^oe. sed g^olibet effect^o
p^oducibilis a deo est finit^o. Simil^o om/
nes effect^o simul p^oducibiles a deo sunt
finiti. 6° p^o efficienti^o illo^o non p^ot p^obari
infinitas dei. Sec^odo dico q^o ex intel
lectione oⁱum p^ofusa non p^ot demonstrari
q^o d^s sit virtutis infinite: q^o nos h^oemus
nunc de facto cognitio^om infinito^o gene
ralem et p^ofusam q^o t^on^o necessario e^o finita.
Tertio dico q^o ex distincta cognitio^one
oⁱum qua co^ognitio^one sufficienter discernun
tur oⁱa possi^o non p^ot demonstrari q^o d^s
sit infinite virtutis. q^o n^o p^ot dem^orari
q^o p^o cognitionem finit^om p^ot deus distin
cte oⁱa cognoscere. Quarto dico q^o
ex hoc q^o d^s est finis omnium non p^ot
dem^orari eius infinitas. Tum q^o non po
test dem^orari q^o sit finis oⁱum. tuz q^o hoc
supposito non p^ot ex hoc dem^orari ei^o in
finitas. Quinto dico q^o ex eius emi
nentia non p^ot dem^orari eius infinitas. tuz
q^o non p^ot dem^orari q^o est eminentissim^o
inter oⁱa. Tu q^o hoc supposito non p^ot
ex hoc dem^orari ei^o infinitas. q^o p^ot esse
eminentissimum: ita q^o nihil sit meli^o eo et
cu^o hoc sit finitum. Sed i^o illa p^o i^o pri
m^o. q^o viii. phis. arguit Aristo. sic pri^o
mouens mouet infinito tpe. 6° est infini
te virtutis. Ans est v^oz. oⁱa p^obatur: q^o si
mouet tpe infinito. 6° p^ot p^oducere suc
cessiue infinita. q^o quolibet motu p^ot ali
qd p^oducere: sed posse p^oducere infinita e^o
h^ore potentia^o infinitam. Confirmatur
q^o si p^ot successiue p^oducere infinita: tuc
infiniti effect^o p^oducibiles p^otinentur i^o ei^o
virtute. q^o tale agens non p^ot recipere ab

a^o virtute agendi. Preterea illud q^o
prim^o e^o ex se et p^ot p^oducere infinita sⁱl^o
est infinitum. d^s est h^omoi. ergo et. It^o
vbi pluralitas arguit maiore^o perfectio^o
q^o vnitas: ibi infinitas arguit infinitam
perfectio^om. sⁱz posse p^oducere duo vel tria
arguit perfectio^om maiore^o q^o posse effici^o
vnu t^om: 6° posse efficere infinita: arguit
infinitam perfectio^om sed d^s est h^omoi. 6°.
Preterea. viii. phisico. p^obatur p^obus q^o
prim^o mouens est sine magnitudine: q^o si
e^ot virt^o in magnitudine moueret in in
stanti i^o r^o non valeret nisi e^ot infinitus i^o
vigore. Preterea. ix. phis. et viii. me
th. ponit comentator duplicem motore^o
celi sepatum et p^ounctuz. Ar. n. si motoz
prim^o mouerz celu^o ime^o mouerz in inst^o
ti q^o dictu^o nihil v^oz nisi primus motor sit
infinit^o in vigore. Contra 3^o vbi plu
ralitas numeral^o requirit maiore^o perfectio^o
q^o vnitas: ibi infinitas requirit infini
tam perfectio^om. sⁱz intellectio distincta du
oz est maius perfectio^ois q^o vnus t^om. er
go intellectio distincta infinito^o est infi
te perfectio^ois. Contra q^ortum. q^o volu
tas p^ot velle maius bonu^o quocunq^o bo
no finito. q^o intellect^o p^ot intelligere ma
ius bonuz. Simil^o voluntas inclinatur
ad appetendu^o infinitu^o bonum. sⁱz si finis
vltimus non e^ot infinitu^o bonu^o: voluntas
non posset appetere bonu^o infinitu^o. Pre
terea impossibile e^o q^o sit maius bonu^o fi
ne vltimo. 6° si finis vltimus sit bonum
finitu^o impossibile est donu^o finitum ef
se. Contra quintu^o. q^o enti non repug^o
infinitas. 6° primum non est perfectum
nisi sit infinitu^o. q^o si est finitum p^ot ab a^o
excelli. Simil^o q^olibet possibile est po
nendum cui^o non appet inc^opossibilitas
sed hoc non apparet. 6°. Ad primum
nego p^onam: q^o sⁱm^o int^otion^oe philosophi

antecedens est verum et prius falsus. quia ipse non ponit primum motorem infinitum in vigore. sed solum probat infinitatem per durationem sine fatigatione et diminutione virtutis mouentis. Ad probationem concedo quod potest producere successive infinita: et vult. sed ultra dico quod habere potentiam ad producendum infinita successive non est habere potentiam infinitam: quia sic sol. Et similiter angelus esset infinitus. quod uterque habet potentiam producendi infinita: sed habere potentiam producendi infinita simul est habere potentiam infinitam: sed talem non habet deus. quod hoc includit contradictionem.

Ad aliud concedo quod deus potest virtualiter et simul infinitos effectus successive producibiles. quod hoc non est aliud quam posse producere infinita successive. sed sic continere non est infinite virtutis. Sic enim vnus parvus ignis continet virtualiter infinitos effectus. Ad aliud dico quod illa affirmativa est falsa. illud quod quantum est ex se et cetera. propter falsam implicationem. scilicet quod aliquis posset producere infinita simul: quod implicat contradictionem: quia bene sequitur: deus posset producere infinita quantum est ex se. ergo deus potest producere infinita. quia licet ex se: non est diminuens nec distrabens. Et sequitur deus potest producere infinita. ergo infinita possunt produci a deo quod includit contradictionem. Et ideo dico quod deus nec ex se nec aliunde potest producere infinita.

Si dicat quod hoc repugnat deo ex se. Dico quod sic. tamen cum hoc stat quod si essent infinita simul producibilia: deus posset illa simul producere. sed antecedens includit contradictionem. ideo nihil potest ex illo antecedente demonstratiue probari sed solum inferri sicut ex impossibili quod-

libet. Ad aliud dico quod illa propositio generalis vbi pluralitas et cetera est vera in illis que sunt eiusdem rationis: sed non est vera quo ad primam partem: nec quo ad secundam: in illis que sunt alterius rationis. Exemplum si vnus potest tantum portare vnum lapidem: et alius potest simul portare quattuor eiusdem ponderis vel maioris: ille secundus est perfectior quam primus. Et si aliquis homo posset simul portare infinitos lapides. ille est infinite virtutis hic portantes lapides sunt eiusdem rationis et speciei. sed non sequitur vnus homo potest vna vice tantum portare vnum lapidem: et equus potest simul portare sex eiusdem vel maioris ponderis. ergo equus est perfectior homine. Nec sequitur: homo stans sine casu suo potest tantum portare duos lapides arbor stans sine casu suo: potest simul portare decem. ergo arbor est perfectior homine. et causa est: quia hic portancia sunt alterius rationis. Si dicat: si asinus vel equus posset simul portare infinitos lapides: est infinite perfectionis. ergo illa propositio tenet in illis que sunt alterius speciei sicut in illis que sunt eiusdem.

Respondet. verum est quod est infinite perfectionis. quia posset reperiri alius equus qui non posset portare infinitos et tertius qui non posset portare nisi. x. simul. Et in istis semper vnus est perfectior alio. et isti equi sunt eiusdem rationis. Sed si nullus posset esse equus qui pauciores posset portare: tunc non posset probari infinitas equi per illam propositionem vbi pluralitas et cetera. Similiter videtur minor falsa: propter falsam implicationem. scilicet quod aliquid efficiens potest tantum facere vnus. Tunc quod impossibile est esse aliquid efficiens quando posset successive facere plura individua

eiusdem speci. Tum qz posse facere tria
vel quattuor non arguit maiorem per-
fectionem. quia ignis parvus per ean-
dem virtutem potest facere tria quattu-
or. immo infinita simul: si tot combustibi-
lia eent sibi equaliter approximata. Et
ideo sic posse plura non arguit maiores
perfectione. Sed si essent duo ignes quo-
rum vnus posset simul pducere vnum
ignem eque perfectum cum eo: z alius
posset pducere duos ignes quorum vnus
esset eque perfectus cum primo igne. et
alius eent perfectior. tunc secundus ignis
est perfectior primo. Breuiter. ergo illa
ppositio tenet in illis vniuersaliter que
sunt eiusdem ronis modo predicto sed
non tenet vniuersalr in illis que sunt al-
terius rationis. Et ideo concedo qz si de-
us eent eiusde ronis cu aliis agentibus cre-
atis: z posset simul pducere infinita ex-
cedentia se fm perfectionem siue illa in-
finita sint eiusdem rationis siue alterius:
tunc posset probari qz eent infinitus in vi-
gore. Et concedo etiam qz sicut ex impos-
sibili sequitur quodlibet: qz si posset siml
pducere infinita eent infinite virtutis. sz
antecedens includit contradictionem.
Ad aliud de. 8. phisico. dico sicut ali-
as dixi. **Ad aliud contra tertiam con-**
clusionem dico qz illa ppositio vbi plu-
ralitas rē. est necessaria in illis que sunt
eiusdem rationis. z similiter qz infinitas
infert infinitatem. verum est in illis que
sunt eiusdem rationis. non autem in illis
que sunt alterius rationis. Exemplum
lignum quod potest resistere maiori igni
z pluribus ignibus ne comburatur: ha-
bet maiorem virtutem resistendi qz lig^m
quod solum potest resistere paucioribus
vel minori igni. z ideo si esset aliquod li-
gnum quod posset resistere infinitis igni-

bus. eent infinite virtutis in resistendo. qz
arguitur in illis que sunt eiusdem speci-
ei: z tamen vna pars celi que posset resi-
stere infinitis ignibus si eent ne combu-
ratur non est infinite virtutis. quia non
arguitur in illis que sunt eiusdem ratio-
nis sed alterius. Et sic illa ppositio siue
accipiat pluralitatem siue maioritatem:
vera est in illis que sunt eiusdem ratio-
nis z non in aliis. **Ad ppositum di-**
co. qz si intellectio diuina esset eiusdem ra-
tionis z speciei cum intellectōibus no-
stris. tunc verum est qz intellectio illa e
perfectior: qua possunt distincte discer-
ni plura qz illa qua solum possunt pau-
tiora. Et tunc deus si solum per vnicam
intellectionem eiusdem rationis. cum no-
stris posset distincte cognoscere infinita:
illa intellectio eent necessario infinita. ga
ceteris paribus perfectius est cognosce-
re plura distincte qz vnum solum. sz non
cognitione confusa. quia ita nos tali co-
gnitione cognoscim⁹ infinita: z tamen
nostra intellectio est finita. Sed qz in-
tellectio dei est alterius ronis a nostris i
intellectionibus. z per consequēs discer-
nere quod conuenit eis non est eiusdem
rationis sicut nec ipse intellectiones quā-
uis hoc commune intellectio predicetur
vniuoce de eis. ideo argumentum non
valet. Si dicis intellectio dei est tate
pfectionis. nunc quante eent si eent eiusde
ronis cum nostra intellectōe. sed tunc es-
set infinita. ergo z nunc. **Dico qz illa**
ppositio equialet pditionali huic: si in-
tellectio ifinita dei eent eiusdem ronis cu
nostra: tante perfectionis eent nunc: quā-
te eent tunc. que vera est ppter habitudi-
nem. Et siml illa conditōalis est vera: si
eent eiusdem ronis non eent tante perfecti-
onis. qz eent tunc. vbi inferitur oppositū

q̄ attributa diuina distinguunt rōne. q̄a attributa non sunt nisi quedam p̄dicabilia mentalia vel voca^a vel scripta nata significare et supponere p̄ deo q̄ possunt naturali ratione concludi et inuestigari de deo. Sed cōtra cōiter p̄ceditur q̄ de^o intelligit mala: et non vult mala. ergo intelligere diuinum et velle distinguuntur. Dōt dici q̄ de virtute sermonis d̄ concedi q̄ vult illa que sunt mala. puta vult peccatores q̄ sunt mali. ergo vult mala non tñ vult male. Et sic intelligūt sancti tales p̄positōes: deus nō vult mala. i. non vult male. Si dicas: deus intelligit mala. et non vult male. ergo intelligere et velle distinguunt. Dicendum ē q̄ ē falacia fig^a dictionis. q̄ mutatur nomē in aduerbium. Ad argumentū principale dico q̄ attributa diuina siue noīa attributalia sunt nomina diuersa realiter et ratione:

Questio tertia

¶ **T**rum eētia diuina sub ratōe alicuius attributi sit principium elicitiuum generationis diuine q̄ sic. q̄ generatio diuina ē per modū intellectus: et non per modū voluntatis. ergo eētia diuina sub ratione intellectus est principium. Contra. generatio est p̄ motum nature. ergo non sub ratione alicuius attributi. Ad dicendum est primo ad q̄onem d̄ virtute sermonis. Sc̄do videndum est quomodo cōia dicta possunt saluari. Circa primū dico q̄ essentia. nec sub rōne absoluta nec sub rōne alicuius attributi: nec sub alia ratōe est principium elicitiuum generationis diuine actiue. q̄ p̄bo. quia generatio actiua nō est principium elicitiuum generationis actiue. sed eētia est generatio actiua. er

go. Preterea nihil est principium elicitiuum sui ipsius. sed generatio actiua ē eētia diuina. ergo r̄c. Preterea omne prin^m distinguūt a principiato. eētia n̄ distinguūt a generatōe actiua. g^o r̄c. Preterea elicitiuum et elicitiuum distinguuntur eētia et generatio actiua non distinguuntur. ergo. Preterea eētia. nec est principium elicitiuum generatōis: que ē pater: nec generatōis que est filius. ergo nullius generatōis est elicitiua. Prima pars patet. quia generatio que est pater non est elicita. Nihil enim in patre ē elicitiuum. quia quicquid habet pater: habet a se. ergo illa generatio non est elicita. Secunda pars patet q̄ eētia nō ē principium filii. cum eētia sit filius. ergo essentia non est principium generatōis pater sue que est filius. Preterea. q̄ primum suppositum diuinū est omnino improductus. ergo non constituitur per aliquid p̄ductum vel elicitiuum. Preterea non elicitor a patre. q̄ nihil elicitor se et dictum est in primo quolibet q̄ generatio actiua et pater nullo modo distinguunt. nec elicitor a generatōe actiua. p̄pter idem nec ab eētia: q̄ nullo modo distinguuntur ab eētia et nihil elicitor se. Tō dico q̄ de virtute sermonis loquendo d̄ generatōe actiua. nullo modo elicitor nō plus q̄ eētia. Et dico vltra q̄ omnes p̄positōes que notant aliquam distinctionem inter essentiam diuinam et generatōnem actiuam: sunt false de virtute sermonis. q̄ nulla distinctio est ibi. neq̄ magna neq̄ parua. Circa sc̄dm articulū dico q̄ elicitiuum potest accipi proprie. et sic eētia diuina nō est elicitiua generatōis actiue p̄pter dictas causas. Alr accipitur improprie pro illo quod est tam generans q̄ genitum. et sic potest dici q̄

eētia est elicitua gñatōis. Et hoc nō ē aliud dñe q̄ patrē generare filiū. sicut generatōem passiuā elici: nō est aliud q̄ filiū p̄duci a patre. Secundo dico q̄ illud sub rōne est quedā reduplicatio: z sic pōt dici eētia prin^m elicituū gñatōis sub rōe alicui⁹ attributi p̄ua itellectus. sic intelligendo q̄ ponatur loco talis p̄pōnis. pater iq̄stum intelligens p̄ducit verbū que vera est: hec autē ē falsa: pater iq̄stum ens: vel eētia producit verbū. Ad ar^m principale concedo q̄ generatio est per modū intellectus p̄dicto modo.

Questio quarta.

Primum deus sit causa efficiēs oīm alioꝝ a se. q̄ nō: q̄ nō est causa efficiens eētū rōnis. q̄ tunc talia eētia essent actualiter z realiter quod est falsum. Contra omne quod nō est a deo effectiue est increatum z tale est deus. ergo omne aliud a deo est effectiue ab eo. Circa illā questioneꝝ primo distinguo de cā. 2^o ad questioneꝝ.

Circa primā dico q̄ quedā est causa imediata siue totalis: siue p̄cialis. Et q̄dam est mediata que dicitur causa cau/se sicut abrahaz dicit cā iacob: quia pater patris eius. Sed nō intelligo que/ſtionē precipue de causa imediata: sed tam de mediata q̄ imediata. Circa 2^m dico primo q̄ deus est causa omniū mediata. vel imediata. licet hoc nō possit demonstrari: tamē hoc persuado auctoritate z rōne. Quia iohāis. i^o. Oīa per ipsum facta sunt: z c. quod non pōt intelligi de deo. quia ibi nō fit mentio de deo. ergo itelligit de omībus aliis a deo

Itē i symbo. Credo in deū patrem zc. Item extra de sum. tri. z fide ca/

tholica. firmiter. Ipse est creator oīm uisibiliū z inuisibiliū z corpaliū spūaliū

Preterea probō hoc idem per rōem. Sic. oīa dependent essentialiter a deo q̄ nō esset verū nisi deus esset causa oīm

Preterea si sic. tunc aliquid aliud a deo esset increatū vel esset p̄cessus in īfinitū in causis. q̄ accipio aliquid quod nō ponis causari a deo. Et quero utrū sit creatū vel increatū. Si detur pri^m: q̄ ro de causa illi⁹ eodemodo. z sic ī infinitum vel statur ad aliquod increatum z omne tale est deus. Si detur 2^m habet p̄positum. Secundo dico. q̄ deus ē causa imediata oīm: quod p̄bo. quia omne illud a deo plus dependet a deo q̄ aliq̄ creatura ab alia creatura: sed vna creatura sic dependet ab alia q̄ illa est causa eius imediata. ergo deus. Preterea si nō: hoc maxime esset de culpa actuali. sed hoc nō obstat: quia idē act⁹ numero pōt cārī ab vna causa culpabiliter. z ab alia inculpabiliter. sicut eadē volitio ē a causa naturali. s. a cognitione z a causa libera. s. a voluntate. ergo potest idē actus causari a deo imediate p̄cialiter z inculpabiliter. z culpabiliter a voluntate creata. Sed contra ista sunt aliq̄ dubia. 1^m q̄ nō ipossi⁹ sūt a deo. z tamen nō sunt deus: Secundo quia figmenta z eētia rōnis que nō sunt eētia realia nec sunt a deo. nec sunt deus. Similiter esse obiecti^m z similiter p̄ctā. nō sunt a deo. Quarto quia veritas p̄positionū z priuatōnes nec sunt deus nec a deo effectiue igitur: Ad primum dico q̄ oīa impossibilia sunt a deo quia oīa impossibilia vel sunt cōplexa vel incompleta. z omnia talia sunt a deo. Si dicis q̄ chimera est vnum impossibile. z tamen non est a deo: quia tunc esset aliquid.

Respondo hęc ē distiguēda. chymera est ipol
sibilis vel possibilis qz possibile accipit
vnomō p oī illo quod pōt esse siue sit cō/
plexū. siue icōplexū. z sic i^a ppositio hō ē
affir⁹ ē possibilis: quia hec ppositio pōt
esse. z sic chymera simpliciter supponens
pōt esse z est possibilis. quia talis pcep
tus vel vox pōt esse. Aliomō dicitur de
ppōne que nō est impossibilis. z sic non
pōdicatur de chimera. Similiter impossi
bile dicitur vnomō put dicitur de ter/
mino equalenti oī in significādo in q
nihil vere affirma^e pōdicat. z chymera
supponēs psonalitē ē impossibil. z nō est
icōueniēs qz idē sit possibile z impossibile
fm diuersā suppōez. Similiter illa ē fal
sa de vir. ser. chymera est aliquid. chy/
mera nō est ens. quia in illis supponit p
sonaliter. si tñ supponat simpliciter omīs
sunt vere. Ad scōm dico qz figmen/
ta sunt a deo. quia talia quedā sunt mē/
talia. quedā sunt vocalia: z quedā scrip/
ta. Et oīa illa sunt entia realia: z sunt a
deo. Similiter entia rōnis sunt entia re
alia. quia ens rōnis est verbū mentale
cōplexum vel incomplexū. Si dicas qz
ens rōnis distinguit cōtra ens reale: er/
go nunqz sunt idē. Respondeo primo
per pmen^m: vi^o me^e in fine qz pbi. loq/
tur ibi de entibus cōplexis que distingū
tur contra entia incōplexa: que sunt p
se sub pōdicamētis. z hoc sufficit p hō. et
postea diuidit incōplexa in decem predi
camenta. Aliter pōt dici qz illa est di
u^o vocis in sua significata. z non p op
posita. z non est inconueniens qz mem
bra coincidunt. Sic enim primo priorū
diuidit i cōi cōtingēs icōtingēs ad vtrūqz
necessa^m. z possibile. z tamen tam con
tingens ad vtrūlibet qz necessariū ē pos
sibile sic in pposito. Ad 3^m dico qz nō

sunt talia esse obiectiua que non sunt
nec possunt esse entia realia. Nec ē vn⁹
pius mundus alius tali^m entium obie
ctiuorum. sed illud quod nulla res ē: oī
no nihil est sicut dicit Aug⁹. primo de
doctrina xpiana. Si dicat fm Aug^m de
tri: possum fingere talem hominē qua/
lem vidi. Rñdeo. qz illa fictio est intel
lectio que est cōis omibus homibus. z
si nihil in re sibi correspōdeat: est mendo
sa intellectio: Similiter ad illud de
peccatis pōt dici qz omīs res que est pec
catū ē a deo: tñ deus nō peccat. quia nō
tenetur ad op^m cum nulli⁹ debitor sit.

Ad quartum dico qz priuationes q
sunt intelligibiles vere sunt aliquid. qz
sunt conceptus mentis. vel voces. vel
res extra animā. quia videtur qz cec⁹ z
cecitas significant oīno idem. z pro eo/
dem possunt supponere Et ideo sicut cō
cedit qz cecus est res extra animā ita ce
citas: vt supponit personaliter: z nō sim
pliciter. Ad aliud de veritate: dico qz
veritas illius ppōnis. deus nihil creat
potest creari a deo. quia veritas istius
ppōnis non est nisi illa propositio que a
deo creari. pōt. Si dicatur: ponatur in
esse. Dico primo qz non pōt poni in esse
quia pō^o eius in esse includit ptradictō
ria. s. qz dōs nihil creat z qz dōs aliqd creat
Et si pōatur in esse tunc h^o est vera: dōs
creat hanc veritatem. deus nihil creat
Et per consequens deus creat aliquid
Et si creat hanc veritatē. deus nihil cre
at hec est vera. deus nihil creat. Exem
plum illa est vera. album potest esse ni
grum. z tamen non potest poni in esse.
quia tunc illa esset vera. albū est nigrū
Aliter pōt dici qz si ponatur in esse:
non debet sic poni in esse. de⁹ creat hanc
veritatem. deus nihil creat. sed sic: de⁹

creat hanc propositionem. deus nihil creat. pro qua propositione supponit veritas: sed tunc non erit veritas. sed falsitas: sicut hec propositio: album potest esse nigrum. debet sic poni in esse: hoc est nigrum. demonstrando illud pro quo supponit album. Ad principale patet ex dictis.

Questio. v.

Primum elementa manent in mixto. quod sic: quia aliter non esset mixtum. Contra. illud quod est individuum alicuius speciei non est pars essentialis individui alterius speciei sed elementa sunt huiusmodi. ergo non sunt pars essentialis alicuius mixti. quod est per se in genere. Ad questionem. dico primo quod elementa non manent actualiter in mixto. nec forme elementorum quia si sic. aliter eadem pars materie forme mixti. informatur qualibet forma elementari. Aut una pars materie informatur una elementari: et alia pars alia forma. Primum non potest dari. quia tunc diversa composita distincta specie si simul haberent eandem materiam numero. Nec 2^m potest dari: quia tunc mixtio non esset nisi iuxta rationem elementorum.

Preterea si manent in mixto. Aut ex eis fit unum compositum sine omni alia forma distincta ab eis. Et sic compositum esset aliter unum quam aceruus lapidum. Aut in mixto est aliqua forma distincta a formis elementorum: et tunc queritur sicut prius. Aut eadem pars materie mixti informatur omnibus formis elementaribus cum illa a^o forma: que est forma mixti. Et tunc redit primum argumentum. Aut non: et tunc una pars illius mixti esset composita ex forma ignis

cum illa forma mixti. Et alia pars esset composita ex forma terre et 1^a forma mixti et tunc non esset mixtio. nec compositio: sed iuxta rationem. Secundo dico quod forma mixti est ita simplex sicut forma elementi. ita quod nec habet maiorem compositionem ex partibus eiusdem rationis nec ex partibus alterius rationis. Primum est manifestum. quia sicut una forma extenditur ita et alia. Secundum patet: quia forma mixti non compositur ex materia et forma. Tertio dico quod sicut forma elementaris substantialis non manet in mixto: ita nec qualitates eorum manent in qualibet parte mixti quia forme contrarie non sunt in eodem: etiam in gradibus remissis sicut post patebit. Quarto dico quod elementa dicuntur manere in mixto: quia qualitates equivalentes qualitatibus elementorum manent. scilicet qualitates mixti: que tantum faciunt sicut si essent qualitates elementorum et continent virtualiter qualitates elementorum. In corporibus etiam inanimatis manent qualitates elementorum non quidem omnes in qualibet parte. sed aliquae sicut in omni parte lapidis manet frigiditas. et siccitas.

In corporibus autem animatis. in diversis partibus sunt diverse qualitates elementorum. sicut in osse siccitas: in san^e caliditas. et sic de aliis. Sed hic sunt dubia. Primum quare et quomodo mixtum dicitur componi ex quatuor elementis. ex quo nullomodo manent in mixto. Videtur ergo quod non sit mixtio

Secundum dubium quia lignum quando comburitur resolvitur in cineres et terram. Et tunc aut terra preest et habetur propositum. Aut non. et tunc non dicitur resolvi in terram. Quod non propter naturam agentis: quia ignis citius generaret ignem quam

Cineres Tertium dubium quomodo distinguitur forma mixti a forma corporeitatis.

Preterea ex rosis et herbis exprimitur aqua. ergo illa presuit in rosa. Ad primam istorum dico quod dicitur componi ex quatuor elementis: quia in mixto manent qualitates similes qualitatibus elementarum. Similiter elementa concurrunt cōiter in generatione mixti. quia in omni generatione mixti videtur aer concurrere et aqua. Similiter terra. sicut patet in plantis que crescunt de terra: et in animalibus que nutriuntur herbis. Et hoc aliquando per plures alterationes: aliquando per pauciores. sed semper forma elementum corrumpitur et qualitas. Similiter in prima productione hominis corpus fiebat ex quatuor elementis vel saltē tribus. Similiter salamandra que generatur et nutritur in igne. et materia ignis convertitur in eius naturam corrupta forma. Ad aliud dico eodem modo quod propter hoc dicitur mixtio. quia communis plura elementa concurrunt ad generationem et nutritionem animalium. non quia maneant aliquomodo ibi. Ad aliud dico quod cineres non sunt terra. sed possunt converti in terram. ita possunt converti in aquam: et in aerem. Et tamen aqua non manet essentialiter in ligno. citius tamen convertitur in terram: quia forte plus participant de natura terre quam de natura aque. et eius qualitatibus. Ad aliud dico quod forma mixti: et forma corporeitatis in omnibus idem sunt.

Ad aliud dico quod aqua illa expressa de rosa post remanet. sed non est eiusdem speciei cum aqua clara. quod potest probari per diversitatem effectuum unius et alterius. Ad articulum principale propter quare dicitur mixtum quod elementa non remaneant in mixto.

Questio sexta.

Primum forme partium organicarum animalis. puta carnis et ossis et homini distingatur specie. quia habent accidentia distincta specie ergo. Contra. una forma substantialis sufficit per omnibus. ergo non sunt plures ponende. quia pluralitas non est ponenda sine necessitate. Ad questionem dico quod neutra pars potest sufficienter probari ex propositionibus per se notis: patet de se: nec per experientiam quia non potest probari per diversitatem accidentium et operationum. Nec per ydepotentiam et aliam experientiam non habemus: nisi per accidentia. Assumptum probatur. quia videmus frequenter quod sube diverse specie sunt subiecta accidentium diversarum specierum: et eiusdem speciei. Ex primo de igne et aqua que differunt specie. et tamen habent accidentia diversarum specierum. Ex secundo. ignis et aer differunt specie et habent accidentia eiusdem speciei: puta caliditatem. Similiter homo et angelus differunt specie. et tamen intellectus et volitiones eorum sunt eiusdem speciei. Secundo videmus quod sube differunt specie: et sunt principia effectiva accidentium diversarum speciei. et similiter accidentia eiusdem speciei patet in eiusdem exemplis. propter enim ad sensum quod aqua calefacta si relinquatur sue nature redit ad frigiditatem. et illa frigiditas non potest causari ab aliquo nisi a forma substantiali. Similiter volitio angeli et hominis respectu eiusdem obiecti que sunt eiusdem speciei causantur a voluntate utriusque que differunt. Tertio videmus quod sube sunt eiusdem speciei: et sunt subiecta accidentium diversarum speciei. et similiter accidentia eiusdem speciei. Ex primo. quia duo poma sunt eiusdem speciei. et tamen unum est naturaliter dulce. et aliud amarum. Similiter duo homines:

vn^o albus. alius niger. vn^o audax: alius
 timidus. Exemplū scđi duo poma sunt
 eiusdē speciei: z aliqñ vtrunqz est dulce
 aliqñ vtrūqz amarum. Quarto vi/
 demus qz substantie sunt eiusdem spe/
 ciei: z sunt principi^a effectiua aliqñ accidē/
 tium alteri^o speciei. aliqñ accidentiū eius/
 dem speciei. Exemplū primi due volun/
 tates hoium sunt eiusdez rōnis. z tñ ali/
 qñ illud idem obiectum qđ est volitum
 ab vno. est nolitū ab alio. z tam voli^o qz
 nolitio cāntur ab istis voluntatibus.
 Exemplū scđi: si voluntates duoz hoīz
 diligant idem obiectū. tunc accidens eius/
 dē spēi cātur ab vtroqz. Similr patz ma/
 nifeste ex predictis qz subiecta eiusdem
 spēi pñt eē principia diuersaz opationū
 specie z hoc aliqñ immediate. aliqñ me/
 diantibus diuersis accidētibus. Similr
 subiecta diuerse spēi pñt eē principi^a ope/
 rationū diuerse spēi z eiusdem spēi z h^o
 non mediantibus aliis accidentib^o. s; im/
 mediate sicut in exēplis p̄dictis patet. cū
 ergo de substantiis non hēamus experiēti/
 am nisi p accidentia. z illa non pbant suf/
 ficienter qz sit distinctio specifica vel vni/
 tas. manifestū est qz p nullā viam possu/
 m^o sufficienter pbare distinctiōem speci/
 ficā vel vnitatē inter illas formas. Vn/
 de illi q tenent qz forme carnis z ossis
 differunt specie. dicerent h^o ppter diuer/
 sitatem accidentiū. Alii tenentes qz sunt
 eiusdē spēi. dicerent qz omis diuersitas q
 est ibi. accidit ppter diuersitatem accidē/
 tium que non arguit diuersitatem in sub/
 stātia specificā. Que pars ē vera z que
 falsa similr ignoro. Contra. fm phm
 iiii. thopico. illa principi^a que non possūt
 habere effectus eiusdem rōnis sunt alte/
 rius spēi. Detererea p omnem viam per/
 quam arguimus differentiam specificā

in aliis substantiis possumus hīc argue/
 re. igitur. Ad primum dico qz illud ē
 verū de principiis immediatis effectiū
 non de mediatis. Nūc aut qui teneret qz
 sunt eiusdē spēi. diceret qz accidētia car/
 nis z ossis cānt diuersos effectus imme/
 diate forma aut mediate. vnde diceret
 qz in omnē effectum in quē potest imme/
 diate vna forma substantialis pōt alia lz
 non mediate. Ad aliud dico qz nullaz
 rōnem euidentem demonstratiue pban/
 tem distinctiōem specificam inter quas/
 cūqz substantias habem^o. qz nec ex p se
 notis nec p experientiam sicut ostensum
 est. sed pbamus hoc partim p experien/
 tiam ptim per rōnem pbabilem.

Ad principalia pz ex dictis.

Questio .vii.

v Trū in intellectu vnus fidelis
 sit tm̄ vna fides numero. qz non
 qz articuli sunt diuersi. Ad op/
 positū est ap̄ls ad corin. vna fides vnuz
 baptisma. Primo pono hic vnā di/
 stinctionem. 2^o ad questionem. Circa
 primū dico qz duplex est fides. vna infu/
 sa: alia acquisita. z d vtraqz intelligitur
 questio. Circa 2^m dico primo qz alia
 est fides acquisita respectu vnus articu/
 li z respectu alterius. ergo non est vna fi/
 des acquisita. Assumptum hoc pbo. he/
 reticus incipiens errare circa aliquē ar/
 ticulum circa quē non erravit prius ha/
 bet adhuc fidem acquisitam circa aliūz
 articulum. quia non oportet qz errans
 circa vnum articulu z erret circa omnes
 sed non habet nouam fidem circa illum
 articulu z. ergo illa fides p̄fuit. Et cer/
 tum est qz fides circa alium articulu p/
 cessit. ergo prius fuerunt due fides acq/
 site. Si dicat qz respectu duorum articu

de infusa. Ad principale dico q̄ quā-
tus articuli sint distincti. tamen fides in-
fusa est idem habitus vniuersalis respec-
tu omnium.

Questio. VIII.

¶ **T**rum quilibet actus assentien-
di habeat pro obiecto comple-
rum. q̄ sic. quia habitus assenti-
endi. z actus vterq̄ est veridicus. ergo
obiectum illorum est verum: sed tale est
solum complexum. ergo zc. Contra.
idem est obiectum fidei z visionis. sed d̄
us est obiectum visionis. igitur z fidei.

¶ **H**ic primo dicam de obiecto assen-
sus visionis in communi. secundo de ob-
iecto fidei. Circa primum dico q̄ a-
ctus assentiendi duplex est. sicut act⁹ sci-
endi est duplex vnus quo aliquid scitur
esse vel non esse. sicut scio q̄ lapis non ē
asinus. z tamen nescio: nec lapidem: nec
asinum. sed scio q̄ lapis non est asinus.
Similiter assentio q̄ homo est animal.
Alius est actus quo aliquid scitur. ita q̄
actus sciendi referatur ad aliquid. Isti
actus distinguuntur. patet per separabi-
litatem eorum. Loquendo de primo
assensu. dico q̄ ille actus non habet cō-
plexum pro obiecto. Tuz quia ille act⁹
potest esse per solam formationem com-
plexi sine omni apprehensione complexi.
z ita sic non erit actus assentiendi com-
plexo. Tum quia laicus sciens q̄ lapis
non est asinus: nihil cogitat de propositō-
ne. z per consequens non assentit p̄posi-
tioni. licet assentiat z sciat q̄ ita est in re
vel non est mediante propositione for-
mata in intellectu. tamen hoc non perci-
pit. sed ille actus habet res extra pro ob-

iectis. puta lapidem z asinum: z tam̄ nec
lapis est scitus nec asinus. sed scitur q̄ la-
pis non est asinus. Et si queras vtruz
aliquid sciat illo actu. Dico proprie lo-
quendo q̄ non debet dici q̄ aliquid sci-
tur illo actu. sed q̄ illo actu scitur q̄ la-
pis non est asinus. iste actus equiualeat q̄
tum ad multa alicui complexo quo ali-
quid scitur. Si dicas impossibile est q̄
intentio sit nihil in mente z tamen q̄ il-
la intelligatur. Respondeo. q̄ per talez
assensuz apprehendo res ad extra. quia
omnis assensus est apprehensio. z non
econuerso. Sed loquendo de secun-
do actu sciendi seu assentiendi. di° q̄ talis
actus assentiendi proprie est actus com-
plexus habens pro obiecto complexum
quia ille actus est quo aliquid veruz sci-
tur res autem extra non scitur. non eniz
scio lapidem vel asinum. Et de illo actu
loquuntur communiter philosophi.

¶ **D**icunt enim q̄ effectus demonstra-
tionis est habitus conclusionis. z per cō-
sequens actus correspondens habitui est
cōclusionis tanq̄ obiecti. Dicunt eti-
am philosophi q̄ nihil scitur nisi veruz
z loquuntur de notitia complexa. Itē
q̄ scientia demonstratiua ex primis est
z veris. ergo solum verum est obiectum
scientie. Si queras quis illorum actu-
um est prior. Potest dici q̄ ille act⁹ q̄
aliquid scitur esse vel non esse est pri-
or vt communiter. quanuis alius non
necessario presupponat eum. Si dicat:
q̄ frustra ponitur secundus actus ex
quo primus sufficit. Dico q̄ non poni-
tur frustra: sed ponitur ex perfectione
potentie intellectiue: in plures perfe-
ctiones siue operationes que p̄nt vni
actu formare p̄ aliū. sic ut non tm̄ po-

test in no^am incōplexā. Circa 2^m ar-
ticulū dico iuxta predicta: q̄ duplex est
actus fidei. vnus quo creditur q̄ ali-
quid est vel aliqd est tale: puta q̄ deus ē
tres p^o. vel deus est incarnatus. Alius
quo creditur aliquid: ita q̄ actus credē-
di referatur ad aliqd. ¶ Primo^o loquen-
do de actu credēdi ⁊ habitu. dico q̄ de
vi. ser. debet dici q̄ nihil creditur illo
actu sicut nihil scitur actu sciendī. sic ac-
cepto: sed tali actu creditur q̄ deus est
tres persone. tñ obiectū eius illo mō q̄
habet obiectū est deus. Sed loquendo
de actu ⁊ habitu scō^o illi habent p̄ ob-
iecto cōplexū: puta articulū. q̄ sic nihil
creditur nisi verū ⁊ per p̄s cōplexū. Et
si queras quē articulū habet fides p̄ ob-
iecto. Dicitur q̄ vna fides acquisita h̄z
vnū arti^m p̄ obiecto. ⁊ alia habet aliu^z:
sed fides infusa que est vna numero h̄z
alios articulos fidei p̄ obiectis imedia-
tis. quia est habitus v̄lis mō predicto.
sed hic sunt aliqua dubia. quia videt̄ q̄
assensus in cōi nō habeat cōplexū p̄ ob-
iecto. Tum quia intellectus nō assentit
nisi cognito. pōt aut̄ assentire formata
propōne sine oī alia cognitiōe p̄pōsiti-
nis. Tū q̄ tunc fides q̄ nūc est: ⁊ in vete-
ri lege n̄ eēt: eiusdē rōis: q̄ obiecta sūt al-
terius rōis. quia tunc de futuro: nunc
de preterito. Tum quia assensus respec-
tu cōplexi presupponit assensum respec-
tu rei. quia cōplexū cōponitur ex cogni-
tionibus rerum. Scōm dubiū est de
fide q̄ nō habeat cōplexum pro obiec-
to. tum quia credo in deū patrē: ⁊ nō in
hoc cōplexum. deus est pater. tum quia
fides ⁊ visio habent idē obiectū de^o aut̄
est obiectum visionis. tum quia hoc cō-
plexum s̄ mēte deus est trinus: ⁊ res signi-
ficata distinguuntur. ergo habent distin-

ctum assensum. ¶ Iuxta alia sunt p̄ pri-
ma conclusionē. Ad primū dico. q̄ cō-
cludit de assensu. primo^o accepto. nō 2^o
mō. Ad aliud concedo conclusionem
de fide acquisita que variatur p̄ p̄posi-
tiones de preterito ⁊ futuro. non aut̄ de
infusa. Ad aliud dico q̄ assensus. 2^o
presupponit primū. nō tñ necessario Ad
2^m dubiū dico. q̄ oīa illa argumenta ⁊
consimilia procedunt de fide primo^o ac-
cepta ⁊ nō 2^o. Ad principalia p̄z ex
dictis.

Questio nona

Trum spes sit virtus distinc-
ta a fide ⁊ Charitate. q̄ non.
quia spes aut̄ est habitus in-
tellectus aut voluntatis. Si intellectus
tunc est fides. quia sufficit p̄ intellectu
Si voluntatis: tunc est charitas. Ad
oppositū. quia ap. ad co. i3. ponit q̄ di-
stinguntur. Ad questionem dico q̄ din-
stinguntur. p̄batur p̄ auctoritatē aposto-
li prealegatā. Sed hic sunt aliqua
dubia. ¶ Primo quō spes distinguitur
a fide ⁊ charitate. ¶ R^m est de eius obiec-
to. Ad primū dico q̄ actus spei ē ac-
tus voluntatis presupponēs tam actuz
credendi q̄ actū desiderandi. Et distin-
guitur ab vtroq̄. q̄ em̄ distinguitur ab
actu desiderandi patet. q̄ stet in aliquo
hoīe actus desiderandi ⁊ non credat asse-
qui desideratū: tunc non sperat. sed stan-
te desiderio. si credat assequi desideratū
statim sperat. Similiter distinguitur ab
actu credendi. quia si quis credat aliqd
bonū ⁊ non desideret illud non erit spes
sed si stante actu credendi sequatur desi-
deriū: statim sequit̄ spes. sed q̄ actus spei di-
stinguatur ab vtroq̄ iuncti nō pōt eui-
denter sciri nisi per experientiam. Si

queras qual' est ille actus. dico qd nec est actus volendi: nec credendi: sed est vnus actus naturalis catus ab actu credendi et ab actu desiderandi coniunctim: et potest ab illis separari per potentiam diuinam non naturaliter.

Ad 2^m dico qd sicut timor est respectu mali futuri ita qd creditur vel dubitatur esse malum futurum. quod malum est. nolitur et tunc catur in voluntate actus timoris naturalis cuius habet malum futurum per obiecto. ita quoniam creditur aliquid bonum esse futurum quod bonum desideretur catur naturalis actus spei. cuius habet per obiecto bonum futurum. Spes autem que est virtus theologica habet per obiecto futuram beatitudinem homini preferendam. Ad argumentum principale dico qd est habitus voluntatis distinctus a charitate. sed hoc non potest probari nisi per experientiam.

Questio decima

¶ **T**rum beata virgo potuit steterisse in peccato originali tamen per instans. quod sic. quod non includit contradictionem quod steterisset. ergo potuit steterisse.

Contra: tunc instans esset immediatus instans: quod per tamen illud et gratia non fuissent in eodem instans. ergo in actu non mediato. tunc in tpe mediato nec fuisset in peccato nec in gratia quod est falsum. Sic patet videndum est quid est peccatum originale. 2^o quomodo deletur. 3^o ad quod.

Circa primum dico. aliter est loquendum de peccato originali de facto: et aliter de possibili. De facto dico qd secundum Augustinum de conceptu virginali peccatum originale non est aliquid posituum in anima sed tamen est carentia iusticie debite. Et secundum hoc dico qd iusticia originalis dicitur aliquid absolutum supraditum homini in puris naturalibus existentem. Sed loquendo de peccato originali de possibili. dico qd potuit fieri per potentiam absolutam: quod peccatum ori-

ginale nullius diceret carentiam. nec donum naturalis: nec supernaturalis. Nec debitum habendi aliquid: sed solum quod aliquis propter demeritum procedens in alio sit indignus vita eterna. 3^o probo. quod aliquis existens in puris naturalibus potest acceptari a deo. et potest deus ordinare quod ipso faciente preceptum diuinum ipse sit indignus acceptatione diuina cum omnibus posteris suis. Tunc descendens a tali peccante est in peccato originali. quod est indignus acceptatione diuina: et tamen non caret aliquo iusticie creatura. quod non tenet ad aliquam iusticiam: nisi ad illam quam habuit per se suus quoniam fuit deo acceptus. sed tunc per se non habuit nec tenebat habere. ergo nec filius. Ad reuera aliquis potest esse in peccato actuali sine omni carentia. ergo peccatum originale posset dici non acceptum diuina propter aliquid demeritum procedens in actu. Circa 2^m dico qd peccatum originale de facto non deletur nisi per gratiam creatam. quod dico propter auctoritates sanctorum. Posset tamen aliter deleri per diuinam potentiam absolutam. quod deus posset ordinare si placeret sibi quod homo non obligaretur ad habendum illam iusticiam. et quod eius carentia non sibi imputaretur. et hoc posset sine omni infusione gratie. nec illud includit aliquam contradictionem.

Circa 3^m dico primo quod si placeret deo delere culpam originale per non imputationem et non obligationem ad illam iusticiam posset tunc beata virgo steterisse in peccato originali tamen per instans. quod nullam contradictionem includit: quod in primo instanti sit debitor iusticie originalis. et tamen in nullo instanti per se. velit deus. exigere ab ea illam iusticiam. siue imputare sibi carentiam iusticie ad culpam. Et accipio hic imputare large per imputat peccatum originale. quod proprie loquendo nullum peccatum alicui imputat nisi quod est in eius potestate. hoc patet quod nullam contradictionem includit quod deus nolit i

aliquo instati p^o p^m instans si p^{se}ueret i
vita punire eam p^o delicto pentum. g^o nō
est p^otradictio q^o peccatū originale sic re/
maneat tm̄ p^o instās. Itē fideo dico q^o si de/
leat peccatū originale p^o grām creatāz z
grā sit indissibilis. ita q^o non pōt acqri p^o
motum: nō potuit stare in peccato origi/
nali tm̄ p^o instās. q^o hoc includit p^otradi/
ctōem. Eius rō est. q^o om̄e indiuisibile
h^oz primū instans sui eē. g^o cum peccatū
z grā non possint eē in eodem instati p^o
ter p^otradictōem: o^o q^o sint in diuersis. nō
instantibus mediatis. q^o tunc in tpe me^o
nec eēt in peccato nec in grā. g^o in imme/
diatis q^o est contradictio. Tertio di/
co q^o si grā sit dissibilis in infinitum: ita q^o
possit induci p^o motum. tunc nō includit
p^otradictionem q^o stet in peccato origina/
li tm̄ p^o instans z nullo instati p^o. careat
om̄i pte grē: sicut non includit contradi/
ctionē q^o aliquid careat albedine in vno
instati vel aliq^o pte loci careat: z q^o in n^o/
lo instati p^o careat oī pte albedinis vel
omni pte illius loci. Et fm̄ hoc oportet
dicere q^o acquisitio charitatis ē vere mo/
tus. z non creatio p^o p^o dicta. q^ouis pos/
sit dici creatio p^o tanto q^o a solo deo pōt
creari. Ad principale p^o ex dictis q^o si
originale peccatū deleat per grām indi/
uisibilem: non potuit stetit in originali
peccato p^o instans tm̄.

Questio. xi.

¶ Trū in beata virgine fuerit fo/
mes peccati. q^o sic. q^o om̄is con/
ceptus in peccō originali h^oz fomi/
tem peccati. sed beata virgo est hm̄oi. g^o
Contra. nulla fuit in ea inclinatio ad
peccatū. igr̄. Dic primo videnduz est
qd est fomes. 2^o ad qōnem. Circa pri/
mum dico. q^o fomes est quedā qualitas

carnis morbida inclinans appetitū sensi/
tiuum ad actū deformē viciosum in ha/
bente vsum rōnis. q^o sit q^olitas: patet q^o
non ē substantia: z hoc est manifestū cum
non sit in xpo: nec in beatis. Nec est ap/
petitus sensitiv^o p^opter eandem cām. q^o
talis appetitus est in xpo. Nec act^o ap/
petitus sensitivi. q^o fomes manet frequē/
ter sine tali actū. p^oz tā in dormiēte q^o in vi/
gilante. Simlr q^o sit q^olitas patet: q^o reci/
pit magis z minus. q^o vnus hō plus in/
clinatur ad actū viciosum q^o alius q^o sit
q^olitas carnis patet. q^o nec est habitus
nec accidēs intellect^o: nec volūtatis. nec
appetit^o sensitivi: sicut p^oz induciue. q^o sit
morbida p^oz. q^o non inclinatur ad actū nisi
post peccatū. Nā n̄ erat in primis penti/
bus ante peccatū sed p^o. q^o post peccatū
deus dimisit Adam cās naturalib^o. Et
ille forte induxerunt talem qualitātē: q^o
inclinatur ad actum viciosum p^otra iudici/
um rōnis in hūte vsum rōnis. Circa
2^m dico q^o beata virgo non habuit talē
fomitē peccati. q^o nec vigilando nec
dormiendo habuit aliquem turpē actū
vel deformem: nec aliquam qualitatem
inclinantem ad talem actum viciosum:
sed hoc per rōnem p^obari non potest. sed
tm̄ per auctoritatez scripture. Sz hic
sunt dubia. Primum est: que qualitas est
talis fomes peccati: z vbi est subiectiue:
vel in carne vel in appetitu sensitivo. 2^m
est q^o fomes peccati fuit extinctus in be/
ata virgine. Ad primum pōt dici sicut
de infirmitate. q^o infirmitas aliq^o causa/
tur ex ip^oportione humorū: immo est ip/
sa ip^oportio: aliq^o ex putrefatōe hu/
morūz catur aliqua qualitas. z humor
corrupt^o qui est infirmitas. Eodem mō
potest dici q^o illa qualitas est aliquis hu/
mor. vel humores qui generantur p^o cās

naturales. puta qñ deus ppter peccatuz
 reliquit hominem causis naturalib⁹. vñ
 forte est impropoztio humorum sine ali-
 qua qualitate ab humorib⁹ distincta sꝫ
 nullum istoz potest pbari vel improba-
 ri per rationem. Ad aliud dico qd est
 subiective in carne z nō in appetitu sen-
 sitivo. ideo dixi prius qd est qualitas car-
 nis. qz nec est actus nec habit⁹ appetit⁹
 sensitivi. Ad aliud potest dici qd si fo-
 mes fuerit vnq̃ in beata vrgine. qd in sua
 prima sanctificatiōe in vtero. deus illam
 qualitatem mitigavit: z debilitavit. vt nū-
 q̃ inclinaret appetitum ad peccatū mor-
 tale. Sed ante scđam sanctificatiōem qñ
 concepit filium dei: forte potuit inclina-
 re ad peccatum veniale. sꝫ in scđa sancti-
 ficatiōe fuit illa qualitas ablata: z fo-
 mes totalr extinctus: ita qd nec potuit i-
 clinare ad peccatum mortale nec venia-
 le. vel si remansit illa qualitas in aliquo
 gradu: ita fuit diminuta qd ad nullum a-
 ctum turpem vel viciosum potuit incli-
 nare. Ad principale dico qd nescio v-
 trum habuit fomitem vel non. tamen si
 aliquñ habuit pz ex dictis quō fuit extict⁹

Questio duodecima

Vtrum ppositio mentalis com-
 ponatur ex rebus: vel concepti-
 bus qd ex rebus pbo. qz omne
 qd intellectus intelligit: pōt intentionalit̃
 per cōponere cum alio. sed intelligit res:
 ergo pōt componere res: z per consequens
 res potest eē subiectum ppositionis men-
 talis z pdicatum. Contra. tunc ppositio
 esset extra aiām. Sic primo videndum
 est an sit aliqua ppositio mentalis. scđo
 ad qōnes. Circa p^m dico qd sic. qd pbo: qz
 vbicūqz ē pple^o vā vel falsa. ibi ē ppō.
 sꝫ in mēte est hmōi pple^o. 8^o zc. Preterea

sunt aliq̃ incōplexa mentalia sicut z vo-
 calia. ergo sunt pplexa. qz cuius pplexozū
 in voce corrūdet aliq̃ pplexio in mente.

Circa 2^m dico. qd ppō mentalis nō cō-
 ponit̃ ex rebus extra aiām sed ex pcepti-
 bus qd pbo multipliciter. 1^o p Boe.
 sup libzuz pyarmenias. qui dicit qd ppō
 non hñ nisi triplex eē. s. in mente in voce
 z in scripto. Et sicut ppositio scripta cō-
 ponitur ex dictōibus scriptis z vocalis
 ex vocibus: ita mentalis cōponitur ex in-
 telledōib⁹ q̃s Boe. fm modū suū loqn/
 di vocat passionēs siue pcept⁹. 2^o si aliq̃
 ppō pponeret̃ ex reb⁹ extra aiām: tunc
 aliq̃ ppō posset pponi ex aiā z corpe. z
 sic aliq̃ ppō eēt hō. qz oē cōpositū ex cor-
 pore z aiā intellectiua est hō. 3^o si subie-
 ctum z pdicatum eēt res extra aiām. tē
 in illa ppositione canis comedit panem:
 subiectū vere comederet pdicatū. Sicut i
 illa ppōne fortes psequit̃ platonē: subie-
 ctum vere psequeret̃ pdicatum interfice-
 ret pdicatū z cōbureret pdicatum: z mul-
 ta talia: que oīa sunt absurda. 4^o sic. oīs
 ppositio pponit̃ ex noīe z verbo sꝫ phōs
 z grāmaticos. sed nomen z verbū nō sūt
 res extra aiām: qz sunt signa. ergo. 5^o sic
 oīs ppō pponit̃ ex terminis. qz Aristotel.
 p^o priorū dicit. termin⁹ ē in quez resoluit̃
 ppō. sed termini non sunt res extra aiām
 nā subiectū in ppōne vñ est termin⁹ cō-
 muni signō vñ determinat⁹. z illud nō
 ē res extra. qz res extra nō determinat̃ si-
 gnō vñ. 6^o oīs ppō est oīo: sed oīo non
 componit̃ ex reb⁹. qz absurdū est dicere
 qd aliq̃e oīones cōponant̃ ex bob⁹ z ast-
 nis: hominib⁹ z angelis deo z diabolo:
 qd tñ sequerēt̃ si ppō: componeret̃ ex re-
 b⁹ extra. Septimo in illa ppositione
 intellectus diuinus est essentia diuina:
 subiectum eēt diuina essentia: z similiter

p̄dicatū. et per p̄ns idē predicatur de se
 ¶ De tera omne subiectū pp̄ois ē ps
 pp̄ois: z alteri cōponibile. qz omis pp̄o
 p̄ponitur ex subiecto p̄dicato z copla
 sed essentia diuina nullius est ps nec est
 alteri cōponibilis. ergo. Cōtra. ois p
 positio affirmat̄ vera requirit ad sui ve
 ritatē: ydētatē p̄dicati cū subiecto alias
 quelibz talis pp̄o eēt falsa: qz voces z
 p̄cept̄ nō sunt idē. It̄ n̄ qz hec pp̄o ois
 pp̄o vera requirit zc. p̄t habere dupli
 cē intellectū vn̄ est qz subiectū z p̄dica
 tū vere sunt vnū z idē. z hoc est simplici
 ter falsum. tūc em̄ nunq̄ predicaret̄ pas
 so de subiecto nec sup̄ius de inferiori. n̄
 termin̄ accidētalis de tm̄io subāli nec
 ecōuerso. Tū qz in demōstratōe potissi
 eslet tm̄ vn̄ termin̄: qz subiectū z pre
 dicatū sunt idē termin̄ in pp̄oe p̄ p̄te.
 z nō sunt diuersi termini: z eadē rōe sub
 iectū z p̄dicatū in 2^a pp̄one: z in 3^o
 sunt idē z nō diuersi termini: z p̄ p̄ns in
 demō^o eslet tm̄ vn̄ tm̄in̄. Tū qua rōe
 subiectū z p̄dicatū sunt idē i pp̄oe affir
 eadē rōe nō sunt idē i pp̄oe negatiua ve
 ra. sed istaz pp̄onū aliqd̄ aīal ē hō: ali
 qd̄ aīal non est hō. tm̄ini sunt idē a pte
 subiecti z p̄dicati. g^o subiectū z p̄dicatū
 sunt idē z nō sunt idē. ergo ille intellect̄
 est falsus. Alius ē intellect̄ illi pp̄ois
 .f. qz ois pp̄o affirmatiua requirit ad
 sui veritatē qz subiectū z p̄dicatū signifi
 cent idē z supponāt p̄ eodē. z i intellect̄
 est ver̄. qz ois pp̄o affirmatiua vera
 ē p̄pter ydētatē rei significatē p̄ sub
 iectū z p̄dicatū: qz p̄ talē pp̄oz n̄ deno
 tatur qz subiectū sit p̄dicatū: sed qz res
 ip̄ortata p̄ subiectū sit res ip̄ortata per
 p̄dicatū. qz vrimur tm̄is: nō p̄ se: sed p̄
 rebus quas significāt. Ad a^m p̄ci
 pale dico qz maior ē falsa. qz intellect̄ in

telligit res extra z nō pp̄oit res eē. Alii
 subiectū pp̄ois aliqñ eēt in celo z p̄dica
 tū in iferno: z copla in intellectu meo: s̄
 intellect̄ pp̄oit intellectōes rez adiuicez
 nō p̄ se. sed p̄ rebz significatis.

Questio. xiii

Trū aliq̄ pp̄o vocal̄ sit vera:
 qz non. quia nec est vera in
 prin^o platōis nec i medio nec
 i fine. qz pp̄o n̄ ē i priⁿ in me^o nec i fiē
 z qñ nō ē n̄ ē xa. Cōtra 2^m aristote. pp̄o
 est orō ver̄ vel falsum significās. g^o ē ve
 ra. Ad qōem dico qz pp̄oes vocales
 sunt vere. Ad cui^o intellectū sciēdū qz
 pp̄o est orō verū vel falsum significās
 iō nō est pp̄o vera nisi qñ ex ei^o platōe
 nat̄ est auditor forāre z p̄cipe pp̄oem
 mentalē verā. hoc aut̄ solū est in fine p
 latōis. z nō in medio: nec in prin^o igitur
 in fine platōis est pp̄o vocalis vera et
 nō in prin^o nec in me^o si dicat: pp̄o men
 talis quā format p̄ferēs illā pp̄oem: hō
 est aīal est vera in prin^o. g^o z vocalis.

It̄ n̄ z nego p̄nam. qz pp̄o mentalis
 est res p̄manēs z p̄t tota eē simul i pri^o
 platōis: iō tūc p̄t eē vera siue igitur in
 medio z in fine. S̄ pp̄o vocalis est suc
 cessiua. z qñ vna ps ē: alia non est. z qz
 ad veritatē cuiuscūqz pp̄ois requirit̄ qz
 actualit̄ sit vel fuit: z in prin^o platōis:
 pp̄o vocalis nec est nec fuit: iō tūc nō ē
 vera nec in medio p̄t eandē cam: s̄ in
 fine l̄ tūc nō sit actu. tm̄ pri^o fuit nō to
 ta simul: sed successiue ps post p̄te. Vñ
 sciēdū qz pp̄oibus z orōibz vtendū est
 vt p̄les: z vt marie vt sapiētes. qñ non
 discordāt a plibz. Nūc aut̄ per illā pp̄o
 nē: pp̄o plata est vera. nō intelligūt sa
 pientes aliud. nisi qz auditor sciens virtu
 tē significatōis natus est ita p̄cipz: quō ē

a pte significati sicut p. ppōnē denotat. h^o
 aut solū est in fine pationis et nō in pzi
 cipio. iō illa ppō solum est vera in fine:
 et non in pzin^o. qz auditor: audiens subie
 ctū platum: nescit que erit copula vel p
 dicatū. qz si pferens dicat hō nescit audi
 tor: vtrū post dicet: currit vel est aial. iō i
 pzin^o non pōt tal' ppō sibi significare ve
 rum in fine aut pationis quāvis ppō voca
 lis non sit: qz tñ fuit lz successiue. iō ma
 net illa ppō in memo^a audientis virtu
 te cui⁹ intellect⁹ pcepit illud qd significat
 ppō. et qz ita est in re sicut ppō signat.
 Et iō tunc primo ē sibi illa ppō vera. iō
 non sequit' ppō vocalis non est. g^o nō ē
 vera: sicut non sequit' ppō vocal' non est
 g^o ex patione ei⁹: et virtute memo^e re
 manentis: nō est auditor nat⁹ pcepere re
 significatā p ppōnem vocalē. qz non pl⁹
 denotat p illam ppōnem. ppō vocalis ē
 vera: nisi qz ex eius patione et virtute ha
 bitus derelicti in memoria: sit auditor na
 tus pcepere qz ita est in re sicut p ppōnem
 significatur. Ad principalia patet ex
 dictis.

Questio. xiii.

v Trum sol⁹ actus voluntatis sit
 virtuosus necessario qz non. qz
 ois actus voluntatis pōt elici in
 tentōe mala. g^o ois actus voluntatis po
 test eē malus. Contra diligere deum est
 act⁹ virtuosus: et nō est alius qz virtuos⁹
 g^o ille actus ē solus virtuosus. Ad qō/
 nem dico: qz ppō exclusiua posita in qō/
 ne. hz duas exponentes: vnā negatiuam
 que ē: qz nlls actus ali⁹ ab actu volun
 tatis ē necessario virtuosus. Et aliā af
 firmatiuā. s. qz aliquis act⁹ voluntatis ē
 necessario virtuosus. Quantum ad ex
 positōem negatiuā. Dico qz est simpl^r ve

ra. qz ois actus ali⁹ ab actu voluntatis
 qz est in pte voluntatis: sic est bon⁹ qz
 pōt eē mal⁹. qz pōt fieri malo fine et ma
 la intentōe. Siml^r ois alius act⁹ pōt eli
 ci naturāl^r et non libere: et nullus talis
 necessa^o est virtuosus. Preterea ois
 actus alius a voluntate pōt fieri a solo
 deo: et p pns non est necessario virtuosus
 creature rōnali. Preterea glibet ali⁹
 actus idē manens: pōt eē indifferent' lau
 dabilis et vitupabilis. et primo laudabil'
 et post vitupabilis fm qz pōt successiue
 conformari voluntati recte et viciose. si
 cut patet de ira ad ecclesiam primo bōa
 intentōe et p⁹ mala intentione. Pre
 terea nullus act⁹ est virtuosus vel vici
 osus nisi sit in pte voluntatis: qz nō est
 peccatum nisi voluntariū. sed alius act⁹
 ab actu voluntatis primo pōt eē in pte
 voluntatis: et post nō. puta si aliquis di
 mittat se voluntarie in pceptum: et post
 peniteat et hēat actum nolēdi illū descen
 sum meritoze ppter deū: tunc in descen
 dēdo non est in pte voluntatis. g^o ille
 actus nō est necessa^o viciosus. Circa
 expositōem affirmatiuā dico primo qz de
 virtute sermonis nlls act⁹ ē necessario
 virtuosus. hoc pbatur. Tum qz nullus
 act⁹ necessa^o ē. tum qz quilibet act⁹ pōt
 fieri a solo deo. et p pns non est necessa^o
 virtuosus. qz nō ē in pte voluntatis. tū
 al^r pōt intelligi actum eē necessa^o virtu
 osum. ita qz non pōt eē viciosus. stante
 pcepto dīno. Siml^r qz talis actus nō po
 test cārī a voluntate creata nisi sit virtu
 osus. et sic intelligendo. Dico qz aliqs act⁹
 voluntatis ē necessario virtuosus. qd p
 bō. qz ipossi^o ē qz act⁹ ptingent: virtuosus
 ita qz indifferenter pōt virtuosus eē vel
 viciosus. fiat determinate virtuosus nisi
 ppter alium actum necessa^o virtuosum



hoc probatur: quia actus contingenter virtuosus. puta actus ambulandi: fit determinate virtuosus propter conformitatem ad alium actum. quero de illo actu. Aut est necessario virtuosus modo predicto: et habetur propositum quod est aliquis actus in voluntate necessario virtuosus. Aut fit determinate virtuosus per conformitatem ad alium actum virtuosum contingenter et de illo est querendum sicut prius. et erit processus in infinitum. vel stabitur ad aliquem actum necessario virtuosum. Tertio dico. quod ille actus necessario virtuosus modo predicto est actus voluntatis. quia actus quo diligitur deus super omnia et propter se est huiusmodi. nam ille actus sic est virtuosus quod non potest esse viciosus: nec potest a voluntate creata creari nisi virtuose. Tum. quia quilibet pro tempore et loco obligatur ad diligendum deum super omnia. et per omnes ille actus non potest esse viciosus. Tum. quod ille actus est principium omnium actuum bonorum. Preterea solus actus voluntatis est intrinsece laudabilis et vituperabilis. Preterea secundum sanctos nullus actus est vituperabilis vel laudabilis nisi propter intentionem bonam vel malam. Intentio autem est actus voluntatis. ergo etc. Preterea secundum Anselmum sola voluntas punitur. quia sola peccat secundum. Si dicat quod deus potest precipere quod pro aliquo tempore non diligatur ipse: quod potest precipere quod intellectus sit sic intentus circa studium: vel alium actum: et voluntas similiter quod nihil possit pro illo tempore de deo cogitare. volo quod voluntas tunc eliciat actum diligendi deum: tunc ille actus non est virtuosus. quia elicitur contra preceptum divinum. et sic actus diligendi deum su-

per omnia: non erit virtuosus. Respondeo deo. si deus posset precipere sicut videtur sine contradictione. Dico tunc quod voluntas non potest pro tunc talem actum elicere. quia ex hoc ipso quod talem actum eliceret: deum diligeret super omnia: et per consequens impleret preceptum divinum quia hoc est diligere deum super omnia diligere quicquid deus vult diligi. et ex hoc ipso quod sic diligeret: faceret contra preceptum divinum per casum: et per consequens sic diligendo deum: diligeret et non diligeret. faceret preceptum dei et non faceret. Posset tamen diligere simplici amore et naturali: que non est dilectio dei super omnia: sicut posito quod aliquis credat deum non esse. non potest eum diligere. quia nihil potest diligi nisi illud quod est: vel potest esse. Quarto dico quod solus actus habitus voluntatis est intrinsece necessario virtuosus. quia quilibet alius inclinat indistincte ad actus laudabiles vituperabiles. Ad principale nego assumptum. quod aliquis actus voluntatis nullo modo potest elici intentione mala: sicut patet ex predictis.

Questio. xv.

¶ **T**rum rectitudo et deformitas actus differant a substantia actus quod sic. quia actus potest manere sine rectitudine et deformitate. ergo differt ab utroque. Contra. rectitudo actus non est qualitas actus. nec aliquid accidens eius. ergo est substantia actus. Ad quod dico ultra quod nunquam actus et sua rectitudo differunt. quod omnis actus rectus. Aut est rectus essentialiter. aut per denominationem extrinsecam. Si primo: tunc substantia a-

etna est sua rectitudo: quod p̄ter hoc q̄
impossibile est q̄ talis actus sit a volun-
tate creata nisi sit rectus. Si 2^o. tunc i^e
actus d̄r virtuosus: q̄ causatur ab actu
essentialiter virtuoso. ad cuius confor-
mitatem dicitur rectus. sed p̄pter tales cā-
litate vel conformitatem: nihil postu-
recipit actus exterior: sicut patet in vlti-
ma questione primi quolibet diffuse. id
nunc transeo. **P̄terea difformitas
& rectitudo non sunt acc̄is cuiuscūq̄:**
q̄ nesciunt qualitates eius: nec respect⁹
q̄ tales respectus non sunt ponendi.

**Sec̄do dico q̄ aliquis est act⁹ qui nō
p̄t eē primo rectus. modo exposito in a^o
questione. & aliquis actus est primo re-
ctus. & postea difformis sicut est act⁹ con-
tingēter rectus. Exemplū primi: vt ama-
re deum p̄pter se super oīa. Exemplū
secundi. vt ire ad ecclesiam primo p̄pter
honorem dei. sc̄do ire p̄pter vanā glori-
am. Sed hic sunt dubia. **Primū est:**
quō difformitas & rectitudo se habent re-
spectu actus. Secundum dubium est
quia videtur q̄ rectitudo sit aliquid di-
stinctum ab actu. q̄ cōmuniter dicitur
q̄ difformitas est carentia rectitudinis
que debet inesse actui. & per consequens
rectitudo cum inest actui: distinguitur ab
actu. **P̄terea in peccato materia-
le est actus: formale est carentia iusticie
debite inesse actui. ergo distinguitur sicut
materiale a formali. Ad primum isto-
rum dico q̄ se habent ad actum in com-
muni: sicut inferiora ad suum superius.
puta vt due singulares altitudines ad al-
titudinem in communi. quia actus rect⁹
& actus difformis sunt duo singulares a-
ctus de quibus predicatur actus i com-
muni. sicut superius de inferioribus: sed****

etiā ad actus singulares & particulares
se habent q̄ possunt successive conveni-
re eidem per predicationem. & hoc prop-
ter assistentiam vel non assistentiam ali-
cuius alterius actus. **Exemplum ama-
re patrem absolute sine omni circumstan-
tia: aliquando est actus rectus: aliquan-
do difformis. quia p̄pter assistentiam no-
ui actus. potest dici rectus. puta si hoc
faciat propter preceptum diuinum. p̄t
quem secundum actum: ille primus dicitur
rectus. & idem actus potest postea di-
ci difformis p̄pter carentiam vnitis act⁹
necessario virtuosus vel p̄pter positionem
alterius actus essentialiter viciōs: puta
si velit illum actū contrahere p̄pter va-
nam gloriam. Et si queras vtrum talis
actus potest sic successive dici rectus v^t
difformis propter positionem alieni⁹ pru-
dentie vel intellectus. **Dico q̄ non. & h^o
maxime verum est de actu meritorio. q̄
nullus actus non meritorius potest di-
ci de nouo meritorius. nisi quia contra-
hibetur vel catur ex amore dei. Similiter
nullus actus est moraliter bon⁹ vel vir-
tuosus. nisi sibi assistat actus volendi se-
qui rectam rationem. vel quia causatur
a tali velle. puta volo honorare patres
vel contempnere honores. quia volo fa-
cere q̄ recta ratio dicitur. Et propterea
volo bene facere tibi. quia volo q̄ ratio
dicitur. & ideo nullus actus potest facere
talem actum rectum vel difforme. In re-
spectu autem alicuius actus nō sic se ha-
bent rectitudo & difformitas successive:
quia amare deum super omnia propter
se. est actus sic rectus q̄ non potest fieri
difformis. **Ad secundum dico q̄ illud
dictum falsū est de virtute s̄monis. q̄
rectitudo act⁹ nō ē aliq̄ abso^miberēs a******

etui. quia nec species: nec habitus. quia
 ista stant cum actu deformati. Nec actus
 intellectus. Tum quia actus intelle/
 ctus non inest actui voluntatis. Tum.
 qz actus voluntatis nō est rectus ppter
 actū intellectus. Nec ppter ipm pōt fie/
 ri rectus. 8^o rectitudo act⁹ necessa^o erit
 actus voluntatis. Sz ille nō est nat⁹ in/
 eē actui vicioso. qz prian^t respectu eius/
 dem obiecti. Nec rectitudo est respectu
 cōformitatis ad prudentiā inherens a/
 ctui. qz talis respect⁹ non ē ponend⁹. tuz
 qz si sit respectus erit intrinsec⁹ adueniēs
 z hoc non pōt eē nisi p nouū fundamen/
 tum absolutū. Dico 8^o qz deformitas n̄
 est carentia iustitie. vel rectitudinis de/
 bite inēē actui. sed ē carentia rectitudinis
 debite inēē voluntati: qd non ē aliud dice/
 re: nisi qz voluntas obligat aliquem actū
 elicere fm pceptū diuinū quē non elicit:
 z iō rectitudo actus non est aliud qz ipē
 actus qz debuit elici fm rectā rōnez. Ad
 aliud dico. qz illud dictuz de materiali et
 formali ē falsum. qz aut est peccatū cō/
 missionis aut omissionis. Si primo mō
 est materiale sine formali. qz ibi nō est ca/
 rentia rectitudinis debite inēē actui. Si
 2^o modo tunc est ibi carentia que ē for/
 male sine materiali. Ad argumentum
 principale nego pnam. qz ex illa de possi/
 bili non sequit^r illa de inēē: sed tm illa de
 possibili. vt bñ sequit^r actus pōt manere
 sine rectitudine zc. ideo pōt differre ab v/
 troqz: sz non sequitur. ergo differt ab v/
 troqz.

Questio .xvi.

v Trum circūstātie finis recta ra/
 tio z hmōi sint obiecta act⁹ vir/
 tuosi. qz non. qz obiectū actus di/
 stinguitur a circūstātia actus: p eo qz ob

iectum pōt manere idēz z circūstātia
 variari. Contra idem eēt act⁹ virtuo/
 sus cū tali circūstātia. z viciosus sine
 ea patet de actu exteriori. Ad qōnem
 dico qz actus virtuosus ē duplex. vn⁹ qz
 ptingenter z indifferenter pōt eē virtuo/
 sus z viciosus. Alius qz sic est virtuosus
 qz nullo^o pōt eē viciosus. Ad primus a/
 ctus non hz circūstācias p obiecto. qz
 talis non est virtuosus nec viciosus: nisi
 ex assistentia vel carētia alterius actus
 boni vel mali. a quo dependet in aliq^o ge/
 nere cāe. z ille actus pōt eē idem circūstā/
 tiis talibus z sine. Scds actus hz p
 obiecto circūstācias: qd pbo. qz alr se/
 querent^r duo incōuenientia. p^m qz null⁹
 actus eēt intrinsece z necessario virtuo/
 sus. sed solū ptingenter cuius oppo^m pzi/
 us pbatum est. Scdm est qz de actu nō
 meritorio fieret actus meritori⁹ p posi/
 onem alicuius act⁹ mere natural^r primū
 pbatur sic. quēcunqz actū respectu quo
 runcūqz obiectoz alioz a recta ratione
 pōt voluntas elicere: pōt elicere sine ea
 cū sola apphensione illoz obiectozuz h^o
 patet. qz sicut voluntas pōt velle absti/
 nere ppter deum loco z tpe mediante a/
 ctu dictatio intellectus: ita potest velle
 abstinere ppter deum loco z tempore
 cum sola apphensione illius propositi/
 onis bonum est abstinere ppter deum
 loco z tempore sine omni assensu respe/
 ctu eiusdem. hoc supposito. Tunc que/
 ro. Aut ista volitio est virtuosa intrinse/
 ce aut non. Si sic. Contra. Non elici/
 tur conformiter recte rationi: que neces/
 sario requiritur ad actum intrinsece. vir/
 tuosum. ergo non est virtuosa intrinsece.

Et si dicat: qz illa volitio elicetur con/
 formiter recte rōni habitual^r lz nō actu/
 alr: z h^o suffic^t ad h^o qz act⁹ sit virtuosus

Contra recta ratio debet dictare quod
volendum est abstinere propter deum. quod sic est
dictatum a recta ratione. Aliter non esset re-
cta ratio: sed erronea. Sed nolitio habes
deum et alias circumstantias sine recta ra-
tione pro obiecto non est eadem numero cum vo-
litione que haberet rationem rectam pro obiec-
to. propter variationem obiecti. ergo ille ac-
tus voluntatis qui non habet rectam rationem
pro obiecto non est natus elici conformiter
recte rationi. sed vnus alius actus alterius
speciei haberet rectam rationem pro obiecto. et
non ille. Si autem dicat quod talis actus non
est virtuosus propter defectum prudentie.
Contra pono quod tunc coexistat actus pru-
dentie. et tunc quero. vtrum ille actus vo-
luntatis sit virtuosus vel non. Si non.
Nulla causa istius potest dari: nisi quia re-
cta ratio non est eius obiectum. quia nullum
aliud obiectum requisitum deficit per casum
et recta ratio coexistit. Si sit virtuosus se-
quitur quod actus non prius virtuosus mo-
dit virtuosus pro sola coexistentia prudentie.
Et tunc cum voluntas possit conserva-
re primum actum stante prima apprehensio-
ne complexi: destructo illo actu prudentie
propter aliquod medium sibi apparens se-
quitur quod idem actus numero fieret iterum
non virtuosus. quia non coexistit pru-
dentie. et per consequens erit virtuosus co-
tingenter. Et ita si sit virtuosus intrinse-
ce et necessario oportet quod habeat rationem
rectam pro obiecto. et ille solus erit necessa-
rio virtuosus. Secundum probatur ex pri-
mo quia sic per solam positionem actus
prudentie fieret virtuosus actus ipsius vo-
luntatis qui primo non erat virtuosus
propter carentiam talis actus cum actus
ille prudentie sit mere naturalis: et nullo-
modo in potestate nostra: sequitur quod de ac-
tu non virtuosus fieret virtuosus. et econ-

uerso per positionem et destructionem alicuius
mere naturalis. quod nullomodo est in po-
testate nostra. Et de non digno vita eter-
na fieret dignus vita eterna per aliquod
mere naturale quod nullomodo est in potestate
nostra. Proterea probatur quod finis est
obiectum actus virtuosus. Tunc quod quando vo-
luntas diligit aliquid propter finem magis di-
ligit finem. quia propter vnum quodcumque et
Tunc quod si essent duo actus respectu diuer-
sorum obiectorum quorum vnus esset causa alte-
rius. si illa duo obiecta diligerent vnico
actu: illud obiectum esset primum cuius actus
esset causa alterius. quam diliguntur distin-
ctis actibus: sed si quis diligit finem:
vno actu: et illud quod est ad finem alio actu
actus respectu finis esset causa actus il-
lius quod est ad finem. ergo quam diligo ali-
quid propter finem vnico actu: finis est obie-
ctum principale respectu illius actus.
Idem patet de loco et tempore quod sunt ob-
iecta. Aliter esset actus voluntatis ita per-
fecte virtuosus sine illis sicut cum illis quod
est falsum quod velle comedere est actus
virtuosus si velit loco et tempore. et aliter
est magis viciosus quam virtuosus. Di-
co ergo breuiter quod omnes circumstantie sunt ob-
iecta principalia actus necessario virtuosus et
finis est obiectum principale. Sed hic
sunt dubia. primum videtur quod circumstantie
non sunt obiecta. Primo. quod idem non potest
esse circumstantia et actus. quod actus non va-
riatur ad variationem circumstantie: sed va-
riatur ad variationem obiecti. Ista autem
a philosophis ponuntur circumstantie: ergo et cetera. Pro-
terea idem esset actus volendi et nolendi. diligen-
di et odiendi. quod aliquis odit peccatum propter
deum tanquam finem: et ille actus si terminaretur ad
deum: esset actus diligendi. quod est actus meritori-
us et ut terminaretur ad peccatum est actus odi-
endi. ergo et cetera. Secundum dubium est quod vi-

datur q̄ finis nō sit obiectū p̄cipale ac-
 tus virtuosū. q̄ actus p̄cipaliter intē-
 tus a voluntate est obiectū p̄cipaliter: et
 p̄cipale illi actus: sed ille est actus ex-
 terior: puta q̄n aliquis vult ire ad eccle-
 siā p̄pter bonorē dei. hic enim ambulare
 ad ecclesiā p̄cipaliter intendit. 5^o.
 Ad primū illoꝝ dico. q̄ nō sunt circun-
 stantie respectu actus necessario et intri-
 nsece virtuosū: sed respectu ei⁹ sunt obic-
 ta. Sunt autē circūstantie respectu cui⁹
 cunq; actus qui solū dicitur virtuosus
 per denotatiōem extrinsecā: per confor-
 mitatē ad actū necessario virtuosum. q̄
 quilibet talis actus p̄t semp idē rema-
 nere circūstantiis variatis. sicut p̄t esse
 actus ambulandi ad ecclesiā p̄pter bonū fi-
 nē et malū cū recta rōne et contra rectā
 rōem. Ideo respectu talis actus ista di-
 cunt circūstantie. Actus autē intrinsece
 virtuosus variatur p̄ variatiōem cui⁹-
 cūq; circūstantie. q̄ variatio obiecto nō
 p̄t esse idē actus p̄pter transitū a con-
 tradictorio in p̄tradic^m. Ad aliud d^o
 q̄ idē actus p̄t hēre diuersas denotatiōes
 vt terminat ad diuersa obiecta sicut est ī
 p̄posito. Nō nō est incōueniēs q̄ idē ac-
 tus denotet dilectio et odiū respectu di-
 uersoꝝ obiectoꝝ. Ad 2^m dubiū d^o q̄
 finis est obiectū p̄cipale actus virtuosū
 intrinsece. et hoc. q̄ dilectio finis p̄nci-
 paliter intēditur. sed actus exterior est
 obiectū cōe isti actui voluntatis et mul-
 tis aliis sicut aliq; p̄t ire ad ecclesiā p̄-
 pter amorē dei vel vanā gl̄iam. et sic de
 aliis circūstantiis. et semp mutat actus vo-
 luntatis: sicut variat circūstantia. sed ac-
 tus exterior est semp idē obiectū respec-
 tu oīm illoꝝ actui. et iō est obiectū cōe.
 Et finis est obiectū p̄cipale. Ad ar-
 gumēta p̄cipalia patet ex dictis respe-

ctu cuius actus sunt circūstantie. et re-
 spectu cuius sunt obiecta.

Decima septima q̄.

Trum dolor et delectatio ap-
 petitus sensitivi causant im-
 mediate a rebus extra. et sic.
 quia tales passiones nō possunt esse si-
 ne re extra. ergo dependent a rebus ex
 in aliquo ḡne cōe. Nō nisi in genere cōe
 efficiētis. 5^o. Cōtra. iste passiones ma-
 nent corrupta re extra 5^o. Dic p^o vidē
 dum est an dolor et delectatio appetitus
 sensitivi distinguatur ab actu. 2^o ad q̄
 nem. Circa primū dico q̄ quis volū-
 tas simul dū hz tristitiā vel delectatiōem
 habeat actū volendi vel nolendi distinc-
 tum ab istis passionib⁹: tñ appetit⁹ sensi-
 tiuus nō hz simul actus distinctos a do-
 lore sensus et delectatione: sed illi actus
 immediate sequuntur apprehensionē sensi-
 tiuā. quia nec per experientia. nec per rō-
 nē p̄t p̄bari q̄ ibi sit talis multitudo. q̄
 si aliq; act⁹ siml eēt cū istis illi eēt act⁹
 fugiēdi desiderandi. q̄ alii nō apperēt ī
 appetitu sensitivo p̄uū dilectioni et dolo-
 ri: sed isti nō manēt cū eis. q̄ illud est ge-
 neralit̄ verū q̄ dolor sensus et delecta-
 tiōes sunt respectu rei absentis. sed re-
 spectu rei p̄ncipaliter habite. Actus autē
 desiderandi et fugiēdi in appetitu sensi-
 tiuo sunt semp respectu absentiu. ergo
 isti actus nō manēt simul cū dolore et de-
 lectatiōe sensus respectu eiusdē obiecti.
 hz forte possit respectu diuersoꝝ. Circa
 2^m d^o q̄ dolor est duplex. quidā manet
 in absentia rei sensibilis. quidā nō manet
 Exēplū primū post p̄bustionē. p̄cussionē
 et vulneratiōem manet dolor qui frequē-
 ter sine apprehensione catur sicut patet

in dormiente qui aliquando percutitur: et non percipit. Exemplum secundum est de dolore: quod causatur a visione temporis visibilis. quod vis forte quandoque remaneat horroz ex memoria rei ingerentis dolore. De primo dolore dico. quod non causatur a sensibili exteriori. quia dolor nunquam causatur sine sensatione: sed quandoque ante sensationem sensibile extra corrumpitur. sicut patet si aliquis percutitur dormiendo: et statim ante sensationem post percussione sensibile extra corrumpitur. **R**o dico quod talis dolor causatur immediate ex apprehensione. quod sensatione existente: potest esse dolor. et ipsa non existente: non potest esse dolor: ergo sensatio est eius causa. De 2o dolore dico quod quis non maneat naturaliter nisi parte sensibili. non tamen causatur a sensibili extra. sed a sensatione quia sufficit quod sensibile sit causa apprehensionis. que apprehensio sit causa doloris. quod si deus preserveret tale visionem sine sensatione: et destrueret sensibile: adhuc illa sensatione caret dolore. Sed hic sunt duo prima: quod causatur dolor qui manet in absentia sensibilis. cum ille dolor quandoque causatur post corruptionem sensibilis. Secundum dubium. utrum dolor et delectatio causatur ab actu desiderandi et fugiendi. Tertium est quia videtur quod dolor et delectatio et similiter tristitia et delectatio in voluntate. possunt esse aliquando respectu obiecti absentis non habitus. quod quilibet experitur quod si videat obiectum delectabile: et desideret. et non assequatur desideratum. adhuc delectatur tam in appetitu sensitivo quam intellectivo. Similiter aliquis apprehendit bellum futurum quod sensus refugit. et voluntas nolit. statim causatur tristitia in voluntate. et tamen illud bellum non est habitus. **S**o. **A**d primum illoz dico quod a sensibili: quod

habetur est sentiri. puta mediante percussione vel vulneratione causatur aliqua qualitas corporalis que post corruptionem sensibilis sentitur: et ex illa sensatione causatur dolor immediate. **A**d 2um dico. quod non. **T**um. quod desiderium et fuga sunt respectu obiecti non habitus. quia unum desiderat quod iam habet. tum quia illud quod non est quando non est: non potest esse causa alicuius. sed quando dolor est delectatio de aliquo obiecto cessat actus desiderandi. sicut quando aliquis appetit aliquod obiectum: et habet illud: tunc delectatur per experientiam: et tunc corrumpitur actus desiderandi. **A**d tertium dico. quod nec tristitia nec delectatio est respectu absentium non habitus. respectu quorum sunt actus desiderandi et fugiendi. **N**ec in appetitu sensitivo nec in voluntate: sed sunt respectu actus apprehensivi. quo obiectum desiderandi apprehenditur. vel respectu actus desiderandi vel fugiendi vel respectu utriusque. **E**t omnes isti actus actualiter habentur in illo qui delectatur. **E**t similiter in voluntate sunt respectu intentionis et volitionis. vel nolitionis. quia de illis delectatur voluntas. vel tristatur. et non de actu desiderato potest enim sensus interior apprehendere actus sensus exterioris secundum philosophum. et actum desiderandi. et fugiendi. **E**t talis actus apprehensivus causatur immediate dolorem vel delectationem in appetitu sensitivo.

Eodem modo est de intellectu. et voluntate quod actu voluntas non delectatur in actu quem desiderat patet. quia aliquis potest velle et desiderare comedere: et potest nolle absolute carentiam illius actus comedendi. quo tamen caret actualiter. et scit se carere illo actu. **E**t per consequens volendo et desiderando

comedere tristaret. ergo talis nō pōt delectari in actu comestionis q̄diu nō habetur. Ad ar^m principale dico. q̄ cōsequētia nō valet q̄ sufficit q̄ res extra sit causa cause.

Questio. xviii

Primum virtutes morales sint circa passiones. sic circa materia. q̄ nō. q̄ sunt actus virtutū. ergo nō sunt materia virtutū. Ad op^m est aristo. scdo ethicoz. Ad q̄onem dico primo. q̄ materia accipit dupliciter. s. pprie put est altera pars cōpositi. et sic nō accipitur hic. Aliter accipitur iproprie p̄ obiecto. sicut dicim⁹ q̄ illud de quo est aliq̄ scientia est m^a scientie. et sic accipitur materia hic. scz p̄ obiecto. Secundo dico q̄ virtus moralis dupliciter accipit. Primo^o iproprie p̄ aliqua qualitate derelicta post act⁹ appetitus sensitivi que est qualitas corporalis inclinans ad actus appetitios de q̄ qualitate dictū est in 2^o quolibet aliter accipitur p̄ habitū virtuoso voluntatis. Per hoc ad q̄onem dico. q̄ virtutes q̄ sunt quedā qualitates corporales non habent passiones p̄ materia sue p̄ obiecto: sed passiones sunt actus illaz virtutū et causant ab illis habitibus mediante apprehentōe. et illud idē q̄ est obiectū sue materia actus: est obiectū virtutis causantis talē actū et correspondens tali actui. et hoc est generaliter verū. Secundo^o virtus est circa passiones sicut circa materia. quia passiones sunt obiecta cōia actus et habitus virtuosi essentialiter. Quis nō oīs talis virtus habeat passiones p̄ obiecte. Nam quedā virtus est circa passiones sicut circa obiecta p̄munia. quedam circa operationes si

ne executiones exteriores. sicut circa materiam vel obiectum. Exempluz primi temperentia et eius actus hz passiones pro obiecto sed iusticia non habet passiones sed operationes exteriores p̄ obiecto et materia. sicut bona equaliter distribuere. equaliter dividere etc. Magis actus iusticie est velle tales operationes debito modo exercere. et per consequens ille operationes sunt obiecta illorum actuum. ergo et habitum ad tales actus inclinantium quia hoc est generaliter verum. quia idem est obiectum habitus et actus correspondentis. Si dicatur: q̄ idem est obiectum actus voluntatis et passionis. Dico q̄ non. sed nunq̄ aliqua virtus voluntatis habet pro obiecto omnes passiones. Dico q̄ quolibet passio potest esse obiectum voluntatis et alicuius virtutis: quia quolibet pōt imperari a voluntate: sed non potest esse vna virtus omnium passionū. Sic dico ergo q̄ habitus virtuosus voluntatis habet duplicē actum. vnum elicited ab habitu. et aliū actum in appetitu sensitivo qui est obiectum habitus. sicut est obiectum actus elicitū ab habitu. Ad principale patet ex dictis q̄ passiones sunt actus elicitū ab habitibus corporalibus: sed sunt obiectū sue materia virtute in voluntate.

Decimanona questio.

Primum aliquis pōt mereri vel demereri q̄ non. quia act⁹ merito⁹ n̄ ē totalit̄ i p̄tate hoīs q̄ p̄ illū nō meret̄ hō. an̄s p̄z. q̄ ad illū actū requiritur charitas que nō ē i potestate hoīs. oīa patet de se. Ad oppositum est fides. Ad questionem d^o q̄ sic. q̄ p̄bat. Tum quia hō pōt lauda

biliter & vituperabiliter operari. & per primum mereri & demereri. tunc quia homo est agens liberum. & omne tale potest mereri & demereri. tunc quia multi actus sunt imputabiles homini. 5^o per illos potest mereri & demereri. Sed hic sunt dubia. primo quia videtur quod illa ars non concludunt. quia omnia illa ars eque procedunt de dānatis. sicut de viatore. Nam dānatus agit vituperabiliter. Similiter est agens liberum. similiter actus sunt ibi imputabiles

Secundum dubium quod videtur si homo potest mereri vel demereri in puo tpe merebitur primum infinitum vel infinitam penam primo per 3. quod sicut patet in alio quolibet: quilibet potest mereri aliquod certum premium in instanti. 5^o continuo huius actus per plura instantia est maioris perfectio. quod suppono quod actus est eque intensus. & per primum continuatione per infinita instantia est infinite perfectio. et ita actus continuatur in paruo tempore haberet infinitum premium. Secundum probatur eodem modo: quod malus in vno instanti meretur aliquam penam: & in pluribus maioribus ergo infinitis meretur infinitam penam per illam proportionem famosam ubi pluralitas arguit maiorem perfectioem ibi infinitas arguit infinitam. Ad primum illorum potest dici quod dānatus possunt demereri. quia possunt elicere actus imputabiles eis. sed non possunt mereri quod deus non vult coagere ad faciendum actum meritorium. Contra: tunc demon non esset in termino ex quo possit demereri. Preterea tunc sua pena esset augmentabilis in infinitum. quod sicut augetur demeritum augetur & pena. Ad primum potest dici quod demon est in termino quantum ad statum merendi quia non potest mereri. & in termino quantum ad penam que est carentia visionis diuine. quod illa non potest augeri in eo. sed non est in termino quantum ad alias penas accidentales. Ad aliud

potest dici quod ex misericordia dei fieret status in pena sua post iudicium. ita quod tunc non demeretur amplius. Contra: tunc poterit elicere actus malos sponte. Potest dici quod tunc eliciet actus malos qui tamen ex misericordia dei non erunt demeritorii. quia tunc non demeretur quis esset natus demereri & puniri. & ita erit status post iudicium quia tunc non augetur pena eius

Ad 2^{um} dubium dico quod prima non valet. quia nullus potest mereri in pluribus instantibus nisi mereatur in infinitis instantibus. Contra semper stat ars. quia merito instantaneo correspondet premium. 5^o infinitis meritis instantaneis correspondet infinitum premium. Dicendum quod infinita premia correspondent: sed omnia illa faciunt vnum premium finitum sicut infinite sunt partes albedinis acquisite per motum. & tamen omnes ille faciunt vnam albedinem finitam. Unde dico quod si premium esset indiuisibile: & nullomodo diuisibile. tunc difficile esset soluere argumentum. quod tunc oportet dicere quod ibi premium correspondet parti temporis. et toti. imo vni instanti & magno tempore. Contra: quia videtur quod oportet dicere quod infinitis instantibus correspondent infinita premia distincta: quod si premium esset omnino indiuisibile necessario accipitur in 0. Si statim daretur pro merito tunc ergo vel in illo instanti & per illo instanti in quo elicetur actus meritorium: dabitur illud idem premium: & per toto tempore sequente quo continuatur actus quod videtur absurdum. quod tantum premium datur pro merito in instanti. quantum pro quolibet toto tempore & pro quolibet instanti illius temporis. vel dabitur aliud: & aliud premium & pro quolibet instanti illius temporis distinctum premium & indiuisibile. et sic in paruo tempore meriti haberet quis infinita premia quod est falsum. ideo oportet

ponere premiū diuisibile in infinitum. et tunc merito in principio instanti correspondet certū premiū. Sed pro nullo instanti post correspondet certū premiū secundum se totū. ita quod ipm et quelibet pars eius correspondeat merito alicui instanti post. Et causa est quia non potest post primū instans mereri vel continuare actū per unū instans. nisi continuet per infinita. eo quod instans non est immediatus instanti. et si certū premiū secundum se totum correspondet cuilibet instanti. statim in paruo tempore corresponderent infinita. sicut concludit ratio. Ideo dico quod cuilibet instanti post primū instans correspondet premiū: sed non aliquod certum per se totū quin aliqua pars illius premiū correspondeat alteri instanti et sic in infinitū. Et sic non sequitur quod actui merito continuo continuato per unū tempus correspondeat premiū infinitū: sed bene verū est quod certū premiū 2^m se totū correspondet tempori: ita quod totum toti correspondet tempori. et pars parti. et ita minori tempori correspondet minus premium: et maiori maius. Si dicat: quod cuilibet instanti post primū instans correspondeat aliqd premiū. Aut ergo maius. Aut equale. aut minus. Si primo modo: vel secundo. habetur propositū. Si 3^o modo: tunc illud minus licet non sit equale premio correspondenti omnibus aliis instantibus illius temporis cum actus sit eque intensus in omnibus instantibus: et tunc ita habetur propositū. Respondeo quod nec maius nec minus. nec equale proprie secundum se totū correspondet. in omni nullo sibi correspondet premiū. Sed sic actui in quolibet instanti post primum correspondet premiū. quia in quolibet instan-

ti. verū est dicere quod plus meruit quod prius sed non aliquid plus secundum se totum sicut per motū locale in quolibet instanti plus acquiritur de spacio: et tamen non acquiritur aliqd secundum se totū. Ita quod nulla eius pars prius fuerit acquisita. vñ breuiter dicendum est sicut dictū est in primo quolibet soluendo ar^m zenonis de motu.

Si dicat in primo instanti per te. mereatur aliquod certū premiū secundum se totum: quare non eodem modo in aliis. Respondeo propter contradictōem que sequitur quod in paruo tempore meretur quis premiū infinitū intensiue. Sed quō tunc intelligitur illa propositio famosa. vbi pluralitas arguit etc. Potest dici quod est vera vbi pluralitas est sine infinitate. et aliter non. In proposito autem non potest aliquis mereri per plura instantia nisi per infinita. mereatur. Nec potest mereri duas partes premiū: nisi mereatur infinitas partes. quia post primā partem premiū. non est dare aliquā partē aliā primo sequente sicut nec in motu locali. Nisi enim ista propositio famosa sic intelligatur: sequeretur quod si quis mereatur per duo instantia mereatur infinitū premiū: quia non potest mereri per duo nisi mereatur per infinita. Eodem modo per omnia soluendum est argumentum de infinitate pene. Aliter dicunt aliqui quod homo non potest mereri in instanti sed tantū in tempore. Ad ar^m principale nego primum. quia añs est verum. scilicet quod nullus actus meritorius est totaliter in potestate nostra. sic quod quodlibet principium requisitū ad talē actū sit in potestate nostra. tamen actus voluntatis sic est in potestate nostra quod quocūque alio principio potest adhuc voluntas libere actum suū elicere: et non elicere. et hoc ad actum meritorij sufficit. et sic meretur

Voluntas.

Questio vicesima

Trum necesse sit ponere aliquem habitum. quod non. quia omnia possunt saluari sine habitu.

Non actus potest elici presente obiecto sine omni habitu: ergo nulla est necessitas ponendi habitum. Contra. actus generat habitum. et non generat nihil. ergo habitus est aliquid. Ad quem dico primo. quod necesse est ponere habitum in corpore. quod patet. quia potentia executiva corporalis per multos actus elicitos potest incōsimiles actus in quos non potuit ante vel saltē non ita faciliter ante tales actus sicut: patet in scriptoribus textoribus: et in aliis artificibus. ergo in illis potentiis est aliquid additum vel ablatum. sed non apparet quod aliquid sit ablatum. ergo dicendum est quod aliquid sit additum illud autē voco habitum.

Secundo dico quod non potest sufficiēter probari. quod aliquis habitus sit ponendus in appetitu sensitivo. quia omnia que experimur in nobis post frequentiam actuum appetitus sensitivi. possumus quandoque experiri in nobis post transmutationem corporalem sine frequentia actuum appetitus sensitivi. sicut patet in alio quolibet diffuse. ideo nunc transeo. Tertio dico quod in potentia apprehensiva sunt ponendi habitus. quia post frequentiam actuum ymaginandi redditur quis propertus ad similes actus. et nullomodo redditur propertus ante omnem actum ymaginandi. 4^o ex illis actibus generat habitus. Si dicat fantasma aliquando erit in actum ymaginandi et loquendi sine actu consimili proprio. sicut patet in freneticis furiosis qui habent multos actus ymaginandi. et in-

ta loquuntur que nunquam prius in sanitate ymaginabantur. sicut dormientes somniant multa que prius non ymaginabantur.

Respondeo quod in talibus est multitudo actuum diversimode ordinatorum. quod isti actus aliter ordinantur in sanitate et in infirmitate. et aliter in vigilante et dormiente. sed quilibet illorum actuum presupponit actum sibi consimilem in sanitate: et in vigilante. Et istomodo videtur dormiens formare propositiones. et syllogizare. quia vigilans audivit propositiones et syllogismos vel partes illorum. et tunc ymaginatur illa que audivit. et propter diversam dispositionem corporalem alio ordine ymaginatur tales actus vel voces.

Quarto dico. quod in intellectu necesse est ponere habitum quia post frequentiam actum intelligendi redditur promptus et inclinatus ad consimiles actus. et nullomodo ante omnem actum. Tum quia intellectus esset eodem modo in potentia ante omnem actum. et post quod falsum est. quia post primum actum intelligendi destructo obiecto vel absente: potest intellectus in aliquos actus in quos non potuit ante primum actum. et ista est ratio philosophi. 3^o de anima ponendi habitus intellectuales. quod habitu intelligimus cum volumus destructo obiecto.

Quinto dico. quod maior est difficultas de voluntate. quia voluntas non potest aliquid velle nisi cognitum. Et ita faciliter potest elicere actum. ita perfectum in prima cognitione: sicut post multos actus elicitos. ideo difficile est probare necessitatem ponendi habitum in voluntate. Potest tamen rationaliter sustineri et persuaderi. tum quia facilius erit in actum post multos actus quam ante ceteris partibus. Etiam magis inclinatur

ad actum et intensiore actum elicit vel potest elicere voluntas post multos actus quam ante ceteris partibus in parte sensitiva. Exem-
 plum continens habet pravas concupiscentias et non sequitur eas: prius tamen ante actum voluntatis sequebatur eas. et non est hic aliquid variatio in parte sensitiva. sed post multos actus voluntas est inclinata ad non inducere eas et prius non. Aliter non esset continens. Tum quod post multos actus dilectionis magis inclinatur voluntas ad diligendum quam ante. tum quod post multos actus elicitos circa aliquid obiectum cum maiori difficultate et tristitia: potest elicere actum primum quam ante omnem actum: sicut quilibet exprimit in se. ergo necessesse est ponere habitum generatum ex illis actibus. Ad argumentum principale patet quod non possunt saluari sine habitu.

Questio xxi

Primum habitus sit causa effectiva actus. quod non. quod tunc habitus esset potentia. quod nihil efficit aliquid nisi potentia. Contra. habitus est causa actus quod actus dependet ab habitu. et non nisi a causa effectiva. ergo. Ad quoniam dico quod habitus est causa effectiva actus. patet. quod illud a quo dependet aliquid: quod sine illo nullo modo potest esse: est causa eius. sed actus sic dependet ab habitu. ergo est causa. sed non nisi effectiva. patet inductive. igitur. Preterea quoniam aliquid potest effectue in aliquid in quod prius non potuit. habet aliquid quod est causa effectiva eiusdem. vel caret de nouo aliquo impedimento. patet quoniam candela illuminat medium propter amotionem obstaculi. sic est de habitu. Nam ante habitum non potest quis in actum in absentia rei. sed quoniam habet habitum potest in absentia rei. et ibi non est aliquid impedimentum amotionis. ergo habitus est causa. Preterea illud quod posito: ponit actus

et quo non posito non potest poni naturaliter est causa illius. sic est de habitu. ergo. Aliter enim totaliter frustra poneretur: nec esset necessitas aliquid ponendi habitum. Contra. quod primum actus non datur ab habitu. ergo non omnis actus datur ab habitu. Preterea in causis efficientibus essentialibus: non est circulus. sed actus est causa efficiens habitus. ergo habitus non est causa actus. Preterea illud sine quo potest aliquid esse non est causa eius. sed actus potest esse sine habitu. patet de primo actu. Preterea. habitus est ponendus propter delectationem. ut aliquid delectabiliter operetur: et non propter activitatem. Preterea si habet habitum inclinationem ad actum peccati mortalis: puta ad faciendum aliquo tempore contra preceptum divinum infundatur gratia. talis habet habitum perfectum. et tamen non potest elicere actum peccati. et loquor de actu intrinsece vicioso quod ille non stat cum gratia. Ad primum istorum dico quod primum actus non datur ab habitu: sed ab aliis causis. quod patet. quod primus actus est causa efficiens habitus. ergo non datur ab eo. quod idem numero non potest esse causa et effectus respectu eiusdem. sed primum actus qui datur in potentiis apprehensivis in absentia rei datur ab habitu. ideo non dicitur quod omnis actus datur ab habitu. Ad aliud dico quod in causis essentialibus potest esse circulus quantum ad speciem: sed non quantum ad idem numero. Nunc autem unum actus est causa habitus. scilicet primus. quod sine eo non potest esse habitus naturaliter. et postea habitus est causa non illius actus sed alterius. et ille actus bene augmentabit illum habitum. Contra. probatur quod habitus ille sit causa eiusdem actus numero. quod actus primus generans habitum potest continuari cum habitu et tunc habitus ille generat et servabit illum actum. Unde non est inconveniens

ens q̄ effectus sit p̄seruatiu⁹ sue cause ef-
ficientis in eodē subiecto. ⁊ ita est in pro-
posito q̄ habit⁹ generat⁹ ex actu primo
melius conseruat illum actum quē pos-
set p̄seruari sine illo habitu. Ad aliud
dico q̄ effectus diuersi eiusdem speciei:
possunt eē a causis diuersarum specierū
licet non idem effectus. patet de calo-
re qui pōt esse ab igne ⁊ a sole: ita est in
p̄posito. Primum actus pōt causari ab
obiecto sine habitu. ⁊ alius actus eiusdē
speciei non potest causari nisi ab habitu

Ad aliud dico q̄ habit⁹ non est tm̄ po-
nendus p̄pter delectatiōem. sed aliquan-
do requiritur habitus vt actus sit. patz
de actu causato in potentiis apprehensi-
uis in absentia obiecti. Aliqñ requiri-
tur habitus vt actus sit intensior. Aliqñ
vt actus facilius eliciatur: sicut patet in
precedenti questione. Dico vltra q̄ aliqs
habitus inclināt delectabiliter ad actus
puta habitus diligendi. Et aliquis in-
clināt tristabilr. puta h̄it⁹ odiendi ⁊ h̄⁹ f̄z
q̄ act⁹ eliciti sunt delectabiles vel trista-
biles. Ad vltimū dico q̄ habens tales
habitus intrinsece viciosum cum gra-
tia: potest elicere actus fm̄ inclinationez
habitus. sed tunc gratia corrupetur.
Et ideo stante gratia: non potest talem
elicere. Si autem dicat q̄ experientia est
ad oppositum. dico q̄ nō. qz actus quos
experimur cum gratia sunt in parte sen-
situa: non in voluntate. Ad principa-
le dico q̄ non est potētia: sicut auctores
loquuntur de potentia. quia vocant po-
tentiā illā que potest elicere ⁊ recipere di-
uersos actus ⁊ contrarios. ⁊ sic non ē in
potentia.

Questio .xxii.

v **Trum** inclina⁹ habit⁹ differat
reāl̄ ab habitu q̄ nō. qz habi-
tus inclināt voluntatē qñ ē sub
actu p̄rio. ⁊ p̄ p̄ns inclina⁹ habitus non
drt̄ ab habitu. qz si eēt actus: habit⁹ nō
staret cum actu p̄rio. Sed p̄ inclina⁹
forme est act⁹ forme. ḡ differt a forma.

Ad q̄onem dico q̄ inclinatio forme ī
portat quandā actiuitatē vel quendā ni-
sum siue conatū sine quo potest eē for-
ma. Hoc aut̄ non pōt eē nisi actus. ideo
dico q̄ inclinatio distinguitur a forma.
Assumptū pz. nam habitus aliqñ incli-
nat aliqñ non inclināt intellectum. Nam
dormiēdo non expit̄ aliqs se inclinātū
ad intelligendum. sed statim cū euigilat:
expit̄ se inclinātum. ḡ ibi fit transitus
de p̄tradiozio in p̄dictio. ⁊ per p̄ns ali-
quid est ī intellectu qñ uigilat. qd̄ non ē
ibi quando dormit. hoc aut̄ non pōt esse
nisi actus. qz habitus est idem in dormi-
ente ⁊ uigilante. Similiter graue ī loco
p̄prio non inclināt ad actum. qz inclin⁹
ē respectu rei absentis nō habite. sed qñ
est extra locum p̄rium: tūc inclināt ad
actū sed grauitas manet vtrobiqz. ḡ in-
clinare est actū cāre qd̄ reputo verum.

Contra qñ materia est sub vna for-
ma inclināt ad aliam ⁊ appetit eā ⁊ ta-
men materia non causat nec agit. Pre-
terea graue qñ quiescit super trabē: icli-
natur deorsum ⁊ tm̄ tunc nullum actus
elicit. Preterea habitus ⁊ passiōes
sensitiue inclināt voluntatē: quibus ni-
hil causent in ea. Ad primū illoz dī-
co q̄ inclina⁹ siue appetitus multipl̄ ac-
cipit. f. large ⁊ stricte. large accipiēdo ī-
clinatiōem nō est aliud q̄ eē in potentia
in aliqd̄ sine oī inclinatiōe ⁊ actiuitate in
p̄rio ⁊ sic materia ē in poten⁹ naturali ad
formam. ⁊ inclināt ad eā. ⁊ sic nō intelli-

git illa qd. **A**lt accipit stricte fm qd
 addit aliqd vltra ee in pote^a receptiva
 puta actiuitate. z sic materia non inclina
 tur ad forma. qz sic accipiēdo inclinatio
 nem nihil inclinatur ad p^{ri}a. Nec aliqd
 agens naturale qd sic inclinatur ē indifferē
 ad p^{ri}a: sive idē receptivum naturale nō
 inclinatur ad p^{ri}a. Nec ē indifferens. qz
 breuiter sic inclinare est idē qd cāre vel a
 gere. **A**d aliud de graui dico qd qn gra
 ue quiescit sup trabem: sp inclinatur de
 orsum et actiue. qd p^z ex hoc qd continue
 agit insubstantis ipsum: intm qd nisi sit
 magna resistētia fragit vel diuidit vel ex
 pellit ipm sustentans. z tandē descendit.
 vñ ita bñ inclinatur actiue qn gescit: sic
 qn frangit z descendit. s; vna sua actio
 est debilitatio virtutis resistentis. Alia a
 ctio est disio vel expulsio ligni. **A**d ali
 ud dico qd habit⁹ z passiones sensitiue
 pprie loquendo nō inclinant voluntatem
 nisi qn p^zsentit eis mediante volitiōe. Et
 ita si voluntas nolit illas passiones z no
 lit elicere actum fm habitū: non inclina
 bunt voluntatem. z ista ē inclina^o quam
 homo difficulter vincit. qz cum difficul
 tate pōt non cōsentire talib⁹ passionib⁹:
Ad principale dico qd habitus nō in
 clinat potentiam qn est sub actu p^{ri}o.

**Explicit tertium quolibetum. Inci
 pit quartum.**

Questio prima.

Vtrum quilibet effect⁹ habe
 at cām finalem distinctā ab ef
 ficiente. qd non: qz de⁹ est cau
 sa finalis z efficiens eiusdem
 effectus. s^o non sp cā finalis distinguit

ab efficiente. **C**ōtra. si non. tūc nō eēt
 quattuor cause distincte. **D**ic p^o viden
 dum est quō finis est cā. 2^o ad qōnem.

Circa p^m dico qd cālitās finis non est
 aliud nisi ee amatum z desideratum ab agen
 te efficaciter: ppter qd amatum fit effect⁹
Vnde sicut cālitās materie nō est aliud
 qz informari forma: z cālitās forme nō
 est aliud qz informare materiam: ita cāli
 tas finis est amari z desiderari efficacit:
 sine quo amore vel desiderio nō fiet effe
 ctus. **E**t isto p^z qd cā finalis z efficiēs di
 stinguunt h^o est diffinitōes exp^oimentes
 qd nois eaz sunt diuerse. qz diffi^o cāe fi
 nalis ē ee amatum z desideratum efficaci
 ter ab efficiente ppter qd amatum fit effe
 ct⁹. **D**iffi^o cāe efficiētis est ad cui⁹ p^{ri}ntā
 sequit aliud. **E**t aliqui vna istaz diffinitō
 onā puenit vni z alia alteri. z aliqui pnt
 competere vni. **E**t quo p^z vltra qd finis
 aliqui est cā qn non est: qz finis aliqui desi
 derat qn non est. qz nō est aliud finē esse
 cām qz desiderari vel amari mō p^{ri}dicto:
Vnde h^o ē speciale in cā finali qd pōt cā
 re qn nō est: sicut si forma posset info
 rmare qn non eēt. posset esse cā qn nō est
 s^o cum finis pōt desiderari qn non ē: po
 test ee cā qn non ē. **S**i dicat illud qd nō
 est: nō est cā alicui⁹. di^o qd falsum ē. s; o^z
 addere qd nec ē nec amat: nec desideratur
 z tūc bene sequit qd nō est cā. **N**unc aut
 finis pōt amari z desiderari: quibus nō sit
 z iō pōt ee cā finalis qnis non sit. **C**ir
 ca 2^m dico qd aliter dicendū est ad qōnē
 fm veritatē fidei. z alr diceret qd nullaz
 auctoritatē recipet. **N**am fm veritates
 fidei quilibet effect⁹ hz cām finalem pro
 prie loquēdo de cā finali: s; nō sp hz cāz
 finalem distinctā ab efficiēte. qz qnqz idē
 est cā finalis z efficiens. sicut de⁹ q est ef
 ficiens z finis multoz effectuum saltem

semper deberet esse finis secundum rectam rationem.
Si nulla auctoritate recipiens diceret
quod non potest probari ex se notis: nec per
presentiam quod quilibet effectus habet causam finalem
nec distinctam nec indistinctam ab efficiente
quod non potest sufficienter probari quod quilibet ef-
fectus habet aliquam causam finalem. Et si que-
ras utrum calitas cause finalis sit distincta
a causalitate cause efficientis. Respondetur quod a-
liqua sic: aliqua non. Nam quando eadem est causa fina-
lis et efficiens: tunc non distinguuntur. Quam-
do autem sunt diverse tunc distinguuntur. Quod
ex hoc quod est causa efficiens: non sequitur quod sit fi-
nis nec e converso. Sed hic sunt aliqua dubia
primum quod videtur quod descriptio cause finalis
non sit bene data. Nam aliquis potest odire ali-
quod propter quod odium facit aliquid: puta
percutit et illi effectus est aliqua causa finalis.
et non nisi ille odit. ergo aliqua calitas fi-
nis est esse oditum propter quod et cetera. Secun-
do. quod aliquis potest amare aliquem propter
quem tamen amatum non oportet quod faciat effici-
entem
Tertio autem finis causa per realitatem propriam
am et hoc non. quod quando effectus datur. finis
non est. Aut causa per aliquid supplens vice
eius puta per amorem et illud est calitas ef-
ficientie. Quarto. quod agentia natura-
lia: et similiter agentia a proposito in prima co-
gnitione et volitione agunt propter finem et
tamen non agunt propter aliquem finem amatum.
Quinto. quod causa finalis est nobilior ali-
is causis. sed illud quod amatur et desideratur
propter quod agens agit: non semper est nobili-
us. 6. Secundum dubium. quod videtur quod pro-
pter rationem naturalem oportet ponere quod quili-
bet effectus habet causam finalem. Tunc quod per
causam finalem respondetur ad questionem: propter
quam causam effectus fit. et omnis questio talis
querit causam. ut si queratur quare isti pugnant
respondetur ut dicitur. Tunc quod aliter non
potest salvari quare aliquis noviter erit de

odio in actum. quod aliter omnia agentia age-
rent a casu. Tunc quod agentia naturalia
agunt per determinata media: sicut effectus
natus est agere. Tunc quod aliter in nulla actione
est error. quod non plus intenderet unum quam
aliud. Ad primum istorum dico quod descrip-
tio ista est bene data. Ad probationem di-
co quod causa finalis odii est ipse odians. quod ip-
se amat seipsum propter quem amatus odit
adversarium. Causa autem finalis percussione
est afflictio adversarii. quam percussio desi-
derat. Aliter enim non percuteret nisi deside-
raret eius afflictionem. Et ita semper cali-
tas finis est esse amatum et non esse oditum
quod ille oditus non est causa finalis. Ad ali-
ud dico quod calitas finis est amare efficaci-
ter propter quod et cetera. et nunquam aliquis amat sic
quod sequatur effectus: nisi impediatur.
Si autem sit amor sub conditione tunc
non est amor efficax. Ad tertium dico
quod finis sic causat per realitatem propriam:
quia sua propria realitas desideratur. nec
oportet quod illa realitas existat quando ef-
fectus causatur: sicut prius dictum est.

Ad aliud dico quod agentia naturalia
et similiter agentia a proposito in sua prima
cognitione et volitione. non habent causam
finalem preamatum a voluntate creata
sed solum a deo qui est superius agens.
Ad quintum dico quod omne illud quod
est causa finalis secundum rectam rationem est
nobilius aliis causis vel saltem eque no-
bile. Aliter potest dici quod semper finis est no-
bilior aliis causis vel in re vel in reputa-
tione: vel appreciatione voluntatis.

Si dicat hoc propositio effectus pro-
ducitur sufficienter verificatur per po-
tentiam agentis et patientis. ergo super-
fluunt alie cause. Respondetur quod non re-
quiritur existentia finis ad hoc quod effe-
ctus producat: tamen in agentibus a proposito re-

quiri q̄ finis ametur z desideret̄ effica/
citer. Ad 2^m dubiū dico q̄ oēs rōnes
p̄bi p̄cludunt de agente q̄ p̄t sine varia/
tione agentis p̄currentis z passi: z aliaz
dispositionū peccare z deficere. h̄mōi so/
lū ē agens libez: q̄d p̄t in sua actōe pec/
care z deficere. q̄tūcūq; oīa alia vnifor/
miter se h̄eant. De aliis aut̄ agentib⁹ nō
p̄cludunt q̄ h̄eant cām finalem. Vñ ad
p^m arg^m diceret sequēs p̄cipue ad rōnē
naturalem q̄ q̄d p̄pter qd non h̄z locuz
in actionib⁹ naturalib⁹. qz diceret q̄ n̄
la est q̄d querere p̄pter qd ignis genera/
tur sed solū h̄z locum in actōib⁹ volun/
tariis. z iō bene querit̄ p̄pter qd isti pu/
gnant. qz voluntarie pugnant vt d̄nent̄
Et euidenter p̄t p̄bari p̄ experientiam. z
non alr q̄ agens liberum agat p̄pter fi/
nē. In talib⁹ actionib⁹ aliqui effect⁹ h̄z
cām finalem distinctā ab efficiēte: aliqui
non distinctā. Ad aliud dico q̄ agen^a
naturalia a^a a voluntate exeunt de ocio
in actū. qz nunc ē amotū impedimentuz:
puta qz nunc ignis app̄oximat̄ ligno: z
p̄ius non. s; agens libez erit in actum.
qz voluntas intēdit finē. Ad aliud di/
co q̄ p̄cludit de agente libero q̄d nō pl⁹
inclinatur ex natura sua ad vnum effe/
ctum q̄ ad alium. sed de agente natu/
rali non p̄cludit. qz tale agens ex natura
sua inclināt ad d̄terminatum effectū. sic
q̄ oppo^m effectū non p̄t cāre. p̄z de ig^e
resp̄cū caloris. Ad aliud dico q̄ sic agūt
p̄ d̄teriatā me^a ex nat^a sua qz na^a sua h^o
nece^o requirit. Ad vltimū dico q̄ p̄clu/
dit de agente libero. qz in a^o agente non
ē p̄prie error. qz nihil intenditur a tali a/
gente. z iō quicq; euenit naturalr̄ euenit.
z nō errore. Ad principale dico q̄ iō
dicunt̄ quattuor cāe distincte. qz frequē
ter sunt distincte lz non sp. qz ex hoc ip̄o

q̄ aliquid est cā finalis. non sequit̄ ip̄m
eē efficiens. nec e^o.

Questio .ii.

v Trum p̄t sufficienter p̄bari q̄
de⁹ est cā finalis alicui⁹ effect⁹
q̄ sic. qz p̄bi hoc tenuerunt. s^o
p̄ rōnem. Ad oppo^m. qz si hoc possit
p̄bari. tunc posset p̄bari q̄ de⁹ sit cā ef/
ficiens alicui⁹ q̄d falsum est. p̄na p̄z. qz
quilibet effectus h̄ns cām finalem. h̄t
cām efficiēte: sed talis effectus non p̄t
eē cā efficiens nisi deus. qz tunc illa esset
prior deo. s^o. In illa q̄one p^o p̄mit
tam aliq̄ necessaria ad p̄po^m. 2^o ad q̄o/
nem. Vñ d̄mū est q̄ finis est duplex. s.
finis p̄amatus z p̄stitutus a voluntate. pu/
ta qñ aliquis opatur p̄ se amatum vel
p̄pter amicū amatum. Alius est finis intē/
tus ab agente: q̄ q̄uis est primū in inten/
tōe est tñ vltimū in executione. z talis fi/
nis sp̄ est termin⁹ p̄ductus vel opatio
p̄ducta. De illo 2^o fine non est q̄d. quia
nullum ē dubiū: q̄ de⁹ non est cā finalis
cuiuscūq; illo mō. qz tunc de⁹ eēt poste/
rior aliquo: q̄d est falsum sicut effect⁹ p̄/
ductus ē posterior p̄ducente. Intelligē/
tur s^o q̄d de fine primo^o. Sc̄do p̄e/
mittendū est circa istam materiā q̄ non
p̄t sufficienter dem̄rari nec sciri nec p̄ p̄i/
cipia p̄ se nota: nec p̄ experientiam q̄ agēs
de necessitate nature agat p̄pter talē cāz
finalem p̄desideratā z p̄stitutam a volun/
tate z hoc: qz actio talis agentis sine va/
riatione talis agētis aut passi aut alicu/
ius p̄currentis ad actōem nunq̄ variat̄
sed sp̄ vniformiter sequit̄ actio. Et iō nō
p̄t p̄bari q̄ tale agens agit p̄pter finē.
His premis di^o p^o qz lz questio ge/
neraliter p̄ponat̄ z indifferenter tñ ūel/
ligitur principatr̄ de cālitate finali dei

respectu intelligentiarum. Et dico qd nō
pōt pbari sufficienter qd de⁹ sit causa fi
nalis scde intelligentie in se. Nec et sui
effectus. qz scda intelligentia est agēs p
cognitōem libere aut naturātr. Si p̄t̄o
tūc nō pōt pbari qd de⁹ sit cā finalis sue
actionis. qz ipsam pōt eē finis p̄stitut⁹
a volūtate sua ex quo agit libere. Si 2^o
mō non pōt pbari qd alr habeat finē q̄
agens naturale sine cognitōe. qz si agit d
necessitate nature. nō oportet qd plus d
terminetur ad aliquem effectum q̄ agēs
sine cognitione. qz eius effectus nō varia
tur nisi per variatōem agētis vel passi.
vel alterius p̄currentis. Nec pōt pbari
qd deus sit cā finalis scde intelligentie in
eēdo. qz non pōt demonstrari ex per se
notis: nec ex p̄t̄ia qd est aliqs effectus a
quocūqz pducibilis: nisi effect⁹ quos ex
p̄mur inter ista inferiora: z p̄ n̄s nō po
test pbari qd scda intelligentia hz cāz ef
ficientē: nec per n̄s finalez. Secdo di^o
qd n̄ p̄t pbari qd d̄s sit cā final' agētis na
turalis sine cognitōe qz tale agēs vnifor
mit agit effectū suum sine de⁹ intendat
sive non. P̄terea nō pōt pbari suf
ficienter qd sunt alia pducibilia p̄ter ista
generabilia z corruptibilia: s̄ non pōt d
monstrari qd deus sit cā efficiens oīum
naturātr pductoruz sicut in prima qōne
dictū est. g^o nec finalis Tertio di^o qd
pōt euidenter sciri p̄ experientiam. qd deus
pōt eē cā finalis effectuum pductorū ab
agentibus liberis hic inferius. qz quili
bet experitur qd pōt facere opa sua p̄t̄
honorē dei. sive p̄ter deū tanq̄ p̄ter
cām finalem. Quarto dico p̄ter ar
gumentū principale qd supposito qd pos
sit pbari sufficienter qd deus sit cā fina
lis scde intelligentie z alioz hic inferius
tū non pōt demonstrari qd sit cā efficiens

illi⁹ effectus. qz qnqz effectus z finis d̄
stinguunt. g^o ex hoc qd aliqs est finis: nō
sequitur qd sit efficiēs alicui⁹. p̄na patet.
N̄s p̄batur. qz qnqz aliquis agit opa
sua p̄ter amicū tanq̄ p̄ter cām fina
lē q̄ amic⁹ nihil facit ad illa opa. g^o eodē
mō aliquis pōt facere opa p̄ter deū.
lz deus nihil faciat de illis operibus.

Contra. quelibet res p̄ticularis plus
appetit salutē vniuersi q̄ sui. g^o plus ap
petit bonū rectoris vniuersi q̄ sui. Ante
cedēs p̄z. qz graue naturātr ascēdit. ne sit
vacuū: qd non faceret nisi intēderet bo
m rectoris vniuersi. P̄terea p̄t̄i po
nunt qd p̄t̄a intelligentia mouet scdas
sicut amatum z desideratū. Tunc quero
aut sic mouere est scdam cape eē a p̄t̄i
ma: z hoc negas aut sic mouere est qd ad
hoc qd scda intelligentia moueat z cau
set aliquid: amat primū. z tunc prima ē
finis effectus scde intelligentie. Con
firmatur qz si mouet sicut desideratū. g^o
cāt desiderium in scda intelligentia: sed
actus scde intelligentie est ei⁹ substantia

P̄terea aliter eēnt plura nece^o eē
quoz vnum non dependeret ab alio.

P̄terea p se notum ē qd p̄t̄o enti
p̄uenit om̄is perfectio simplr. sed qd om
nia dependeant ab eo sicut a fine est p̄fe
ctio simplr. P̄terea alr eēnt duo fi
nes vltimi quoz vnus non dependet ab
alio. P̄terea ratio dictat qd vnū v/
niuersum ordinat ad vnum principem:
sicut exercit⁹ ad ducem. P̄terea in
nullo genere cāe sunt duo p̄t̄a. P̄te
rea Cōmentator. i. 2. metha. cōmē. 3^o
dicit. qd finis efficit desiderium eoz q̄ sūt
ad finem. z desiderium eoz est eoz sūba
z loquit de intelligentiis. P̄t̄o cātio fi
nis respectu alicuius ē cātio: vel requi
rit cātioem effectiuā alicuius cāe resp̄cū

eiusdem. Si g^o de^o sit cā finalis scde in
telligentie marit^e in eēdo. vel deus erit
cā efficiēs illi^o intelligen^e vel aliā a^o erit
cā efficiens: et hoc nō. qz illa cā efficiens
eēt prior deo. Preterea dubiū ē de in
tentōe phi in illa materia. Ad p^m isto
rū nego a^os. qz nulla res particularis pl^o
appetit bo^m vniuersi qz sui: nec rectoris
vniuersi qz sui. Ad p^obatōem dico qz gra
ue ascendit ne sit vacuū non ppter aliqd
bonū rectoris vniuersi. S3 qrenūc mo
uetur ne sit vacuū et pri^o non: s3 ali^o mo
uet alias dicet. vñ per hoc nihil remo
uet vel accrescit rectori vniuersi. Ad
aliud dico. qz phi posuerunt illud tanqz
p^oabile. s3 non tanqz sufficienter demō
stratū. qz non pōt demōstrari qz sit ama
tus vel desiderat^o ab aliquo. Ad p^ofirma
tōem dico qz non sequit^o mouet sicut de
sideratū. g^o cāt desiderium sicut nō sequi
tur sanitas nō habita mouet ad bibēdū
portionē amaram: sicut desideratū. g^o sa
nitas efficit desiderū illud. Similr non
sequit^o de^o facit aliqd ppter seipm ama
tum. g^o ipse efficit desiderū in se. Ad
aliud dico qz non pōt demōstrari qn sint
multa necesse eē: quoz nullū depēdet ab
alio. et hoc forte posuerunt phi de intel
ligentiis. Alr pōt dici qz non sequit^o qz
sunt multa necesse eē: si de^o non est cā fi
nalis oīum. qz non pōt demōstrari qz q
libet finis vltim^o sit necesse eē. Si dicat
finis vltim^o aut ē ingenerabil^o et incor
ruptibil^o aut non. Si sic. g^o est necesse eē.
R nō. g^o si cātur h3 cām finalem. et de illa
quero. et sic in īfinitū. R nō. qz non pōt
demōstrari qz sit ingenerabil^o et non seqt^o
euidēter. cātur g^o h3 finez. qz diceret ad
uersarius qz cātur naturalr et non libere
Nunc aut dictū est qz non pōt euidenter
sciri qz effect^o naturalr pductus h3 cāz

finalem. Iō dico qz ista p^ona est necessa^o
de facto est finis vltim^o. g^o est necesse eē
tū illa p^ona nō est naturalr euidens. Ad
aliud pōt negari maior. qz forte creditū
est qz p^o enti puenit omis pfectio simpli
citer. Alr pōt concedi maior et tūc mi
nor nō est naturalr euidens. Vnde phi
ponerent qz nō est perfec^o simplr qz deus
intelligat a^o a se. s3 impfec^o. qz tunc vile
sceret intellect^o ei^o: ita diceret in ppositi
to. Et si dicat a quocūqz negat oīa depē
dere ab eo sicut a fine vltimo. ipm ē imp
fectū. di^o qz h^o non pōt naturalr pbari.

Ad aliud dico qz non pōt demōstrari qn
eiusdē effect^o sint duo fines vltimi: sicut
aligs pōt ire ad tabernā ad comedendū
et bibēdū tanqz ppter duos fines. et vtrū
qz pōt eē cā sufficienter isti^o ambulatōis.
qz si nō iret ad comedendū adhuc suffici
enter iret ad bibēdū et ad comedendū si
nō iret ad bibēdū. Alr pōt dici qz h3
eiusdē effect^o nō possint eē duo fines vl
timi: tū diuersoz effectū possint eē duo
vltimi fines. Et ita diceret in pposito qz
vn^o est finis vltim^o vnius effect^o et ali
us alteri^o. Ad aliud dico qz nō pōt d
monstrari qz vniuersum ordinat^o ad v^m
pncipē in desiderādo. Ad aliud di^o:
qz nō pōt demōstrari qn sint duo pri^o in eo
dē genere cāe. Ad ali^o di^o qz si pmen
posuit vlti^m finē agere desiderū in scda
intelli^o respēu sui effect^o: dic^o hoc tanqz
p^oabile. qz hoc nō pōt demōstrari. Si aut
posuit qz est cā final^o ipsi^o scde intelli^o: tē
oz pcedere qz ē efficiēs ipsi^o. Ad ali^o
di^o qz primā intelligentiā vel deū eē cām
finalē respēu scde intelli^o. pōt intelli^o du
pliciter. v^o qz sit cā final^o effect^o scde in
telli^o. 2^o qz sit cā final^o efficiētis i^m effēz
s. ipsi^o scde intelli^o in se. 3^o intelligen
do nō sequit^o qz sit cā efficiēs alicuius et

h^o q^o est cā finalis: q^o pōt sufficienter dī
 rī q^o scōa intelli^a mouet z cāt effectum
 suū ppter pūnam intelligentiā amataz
 et desideratā: cū hoc q^o pūma intelligi^a
 nihil causet: sicut nec finis efficiēs bic i
 ferius nō efficit i^m effectū eo ipso q^o est
 cā finalis. S^z 2^o intelligēdo pūnam i
 telligentiā eē finē scōe: z supposito cum
 h^o q^o sit tm̄ v^a pūma intelligētia. tunc ex
 hoc q^o ē cā final^{is} pōt demōstrari q^o est cau
 sa efficiēs. q^o si pūma sit cā final^{is} scōe in
 eēdo. g^o scōa h^z cām efficientē: non po
 steriore se: q^o posterius nō cāt prius. g^o
 priorem. s^z p^osuppo^m ē nihil eē prius ea
 nisi vna pūma q^o ē d^os. g^o necessa^o cābi
 tur a pūma intelli^a. Si aut^{em} ponerent^{ur} plu
 res intelli^a pūme. tūc nō posset demōstrari
 q^o posset dici q^o vna intelligētia p^a est fi
 nis scōe intelli^a z vna a^a efficiēs z si el
 sent duo p^a. tūc ista intelligētia nō eēt se
 cūda s^z 3^a. Ad vlti^m dī^o q^o intentio pbi
 fuit q^o p^m ens sit cā final^{is} alioz s^z nō effi
 ciens. q^o posuit q^o corpa celestia cū aliis
 cāis inferiorib⁹ pducūt oīa ista inferio
 ra. Ad principalia p^z.

Questio.iii.

v Trū d^os repñtet creaturas. q^o n̄
 q^o sic intellecto deo. intelligeren
 tur oēs creature: sicut intellecto
 repñtatiuo: intelligunt^{ur} oīa repñtata.

Contra d^os ē cogni^o oīum creaturaz
 g^o oēs repñtat. Ad qōnem dī^o q^o rep
 sentare capīt multipl^r. v^o p illo quo a
 liquid cognoscit: z sic repñtans ē cogni^o
 z repñtare est eē illud quo aliqd cogno
 scit. sicut cognitōe aliqd cognoscit. a^o ac
 cipit repñtare p illo q^o cognito aliqd ali
 ud cognoscit. sic imago repñtat illd cui⁹
 ē imago p actū recordādi. 3^o accipitur
 repñtare p aliq^o cānte cognitōem sic ob

lectū cāt cognitōem. p^o accipiēdo repñ
 tare. d^o q^o d^os repñtat oīa. q^o sua eēntia
 ē cogni^o oīum: s^z sic n̄ repñtat nisi sibi q^o
 cognitōe sua nullus ali⁹ cognoscit nisi
 ipse sol⁹. 2^o loqūdo de repñtatiuo d^o q^o
 possibi^l ē q^o repñtat aliq^o alicui alteri. Et
 h^o siue d^os cognoscat intuitive suū abstra
 ctive. q^o repñtare non ē aliud nisi ducere
 intellectū in cognitōem recordatiuā. vel
 memoratiuā alicui⁹ creature. z h^o nō in
 pūmā cognitōem simplicē: z p^oriā crea
 ture. s^z in scōam cōez notitiā si sit simplex
 vel incōpositā p^oriā creature. sicut p h^o
 q^o video p imaginē pauli: nō ducoz in pū
 mā notitiā pauli. q^o illa p^osupponit z na
 turāl^r cātur a paulo solū. s^z in notitiā
 aliquā p^opositā p^oriā paulo. vel forte in
 notitiā cōem. Ita aliqs cognoscēs deū
 ducit p notitiā memoratiuā ad cognoscē
 dū de creatura p^oriā visa: sic hō cogitādo
 de deo. recordat^{ur} de vno scō hoīe quem
 p^oriā vidit. Si dicat: cogni^o recordati
 ua cātur solū p s^ole: d^os aut^{em} nulli ē s^olis. re
 spondeo q^o nō solū cātur p s^ole. sed et per
 dissile. sicut aliqs p v^m 3^m recordatur d^o
 alio 3^o. 2^o loquendo de repñtatiuo: sic
 d^os voluntarie repñtat oīa. q^o cāt quācū
 q^o cognitōem creature: sicut placet sibi.

Ex istis patet q^o vidēs dīnam essenti
 am nō necessariō videt oīa. sed solū illa
 quozum cognitōem deus in eo vult cau
 sare. q^o essentia sua non est cā naturalī
 ter representans sic loquendo: sed volun
 tarie causans cognitionem cuiuscunq^z.

Sed contra. deitas est cognitio per
 te. ergo eodem modo representat quo
 representat cognitio. sed si vnus ange
 lus videret in mente alterius. hanc p^o
 positionem: homo est animal. posset esse
 certus q^o ipse format talem p^opositio
 nem. ergo cum cognitio deī sit per

fectissima videndo illā cognitiōem. possz aliquis certificari qd de⁹ intelligit talem ppōnem. Preterea notū est cuilibet fideli qd res ē talis qualē de⁹ vult eaz eē g^o si beatus videat volitionem dei: qua vult antichristum fore in a. videtur qd pōt certificari p hoc qd antixps erit i a. z ita arguo in oibus aliis. Ad p^m isto rum pcedo qd eēntia diuina est cognitio creature. z qd vn⁹ angel⁹ videt in mente alterius hanc ppōnem hō est aial. Et tñ videndo diuinā eēntiam non pōt videre qd intelligit istā ppōnem. sortes sedet. Et cā est. qz ppō que cōponitur ex cognitionib⁹ ē realr in mente. angeli iō potest videri. Non autē est realr in deo sed tm̄ obiectiue. iō non pōt tm̄ intelligendo cognitiōem diuinā p domū recordatiōis intelligere illā ppōnem. si prius illā ppōnem intellexerit sicut quelz res tā creata qz icreata pōt ducere in recordatōz alteri⁹. Ad aliud di^o qd hec vltis est vera: z nota qlibet res ē talis qlem ds vult eā eē. tñ hec est falsa: de qlibet re scitur a me qd ipsa ē talis qlē de⁹ vult eā eē. qa multe sunt res de quib⁹ nescio vtrū sint volite a deo. Sicut hec est scita a me qd libet mula est sterilis. z tñ hec est falsa de qualz mula scitur a me. qd est sterilis qz nescio vtrū illa mula que est rome sit z per pñs nescio vtrū sit sterilis. Et ideo dico qd videns volitiōem dei: nescit p h^o deum velle antixpm fore in a. z p pñs n̄ pōt certificari qd antixps erit in a. Ad principale pzer dictis.

Questio .iiii.

¶ Trum de⁹ possit reuelare notitiam euidentē de futuris ptingentib⁹. qd non. qz futurū ptingēs vt futurum non pōt sciri. g^o non pōt euide

ter reuelari. Contra de⁹ pōt oē qd non includit p̄dictiōem: sed hoc est tale. ergo.

Ad qōnem dico qd sic. qz nō video qd includat p̄dictiōem qd futurum euidentē cognoscatur. qz ipsemet de⁹ euidenter talia cognoscit. g^o talis noti^a euidentē pōt esse in rez na^a. z p pñs pōt cārī l̄ reuelari a deo. Sed hic sunt aliqua dubia. p^m qz accipio aliqd contingens euidentē reuelatū alicui. P̄duta qd resurrectio mortuoz erit. Et quero vtrum tale reuelatū euidenter necessa^o eueniet. vt reuelatūz ē aut non. sicut tunc nō est ptingēs si non

Contra hec fuit aliqn̄ vera. hoc ē reuelatum a deo. g^o semp post instās reuelatōis hec fuit necessa^a. hoc fuit reuelatum a deo p istā regulā om̄is ppō de presenti vera hz aliqua de preterito necessariam. z nō fuit reuelatū vt falsum. qa talis fuisset falsus ppheta. g^o tanqz vez z per pñs tale reuelatum necesse ē euenire. Scdm̄ dubiū est. vtrū talis noti^a euidentē possit cārī sine notitia intuitiua extremozum. Tertium dubium est qd lē notitiā hūerūt de facto pphē talū futurū. Ad p^m di^o qd tale reuelatū contingēter eueniet z qd pōt non euenire. Et dico qd hec fuit aliqn̄ vera. hoc ē reuelatū z tñ illa de p̄terito sp̄ fuit ptingens ē p^o instās reuelatōis. s. h^o fuit reuelatūz sic hec est v̄a mō de scō peccās est p̄destinat⁹. z tñ p^o istud instās hec sp̄ fuit ptingēs peccans fuit p̄destinat⁹. Et iō dico: qd h^o reuelatum a deo pōt nō reuelari a deo z potuit nunqz fuisse reuelatū a deo sic p̄destinat⁹ pōt nō p̄destinari: z potuit nunqz p̄destinari: z ad illam regulam dico qd habet intelligi de illis propositiōibus quarum veritas non dependet ex veritate alicuius propositiōis de futuro. Nunc autem ista propositiō

hoc est reuelatū a deo lz sit de pñti 2^m
vocē: equiualeat isti de futuro. hoc. s. fu
turū ptingens qđ reuelatur erit ideo i^a
de pñti z de preterito. similiter sunt con
tingentes. Et si ponat qđ nō eueniat illō
reuelatū. Tūc dicendū est qđ nunq̄ fuit
vera hoc est reuelatū a deo. nec hec hoc
fuit reuelatū. Et si dicat qđ hec mō ē ve
ra hoc fuit reuelatū a deo. posito tūc qđ
nō eueiat. hec erit falsa hoc fuit reuela
tū. tunc mutat de veritate in falsitatem
sñ oī mutatōe rei qz cognitio q̄ pñ^a erat
manet mō eadē. z oīa alia. ¶ Rñdeo qđ
qđ nullo^o talis ppō que ē equiualeter
de futuro mutatur de veritate in falsita
tem. sed si sit vā oī tēpore preterito fuit
vera: z si semel sit falsa: oī tēpore prete
rito fuit falsa. Et ideo talia pñdictoria n̄
possunt successiue verificari. et si dicat
qđ hec fuit aliqñ vera deus causat hoc
d̄mōstrata ppōe de futuro. z ista nō de
pendet ex futuro. ergo post hec erit ne
cessaria deus creauit hoc. ¶ Respōsio
qđ hec ppositio deus creauit hoc. si per
y hoc demōstratur ppō de futuro vel
illa qualitas que est ppō est necessaria
ipost instans creationis. qz sua de presen
ti nō dependet ex veritate ppōis de fu
turo. Sed si p ly hoc demōstratur reuela
tum vel notitia evidens: tūc est illa de p
terito contingens. quia illa de pñti de
pendet ex futuro. Nam ista deus cau
sat hoc reuelatū siue noticiā euidētem
ipostat qđ hoc reuelatū erit quia falsuz
pōt causari nō reuelari. Sed ista deus
causat istā ppōem vel qualitatē: nō im
portat qđ ista ppō erit vera vel falsa. vñ
in ista materia fere dicendū est per oīa
sicut de predestinato z p̄scito. z de succes
sione contrariōz vel p̄tradictōioz in ill
Ad 2^m dubiū dico qđ talis nō^a cui-

dens nō pōt naturaliter causari sine co
gnitione intuitiua terminōz. Sed deus
pōt talem assensum causare euidētem
sine noticiā intuitiua. sicut cū noticiā in
tuitiua. quia lz ppō pponat ex cognitio
nibus abstractiuis posset eē euidētiōz
mediante cognitione intuitiua q̄ sine qz
eadē ppō euidētiōz cognoscitur quādo
cognoscitur p plura media. q̄ per vnuz
solū quia omē totū est maius sua parte
tñ deus pōt supplere causalitatē illi^a vi
sionis. z ita per potentiā diuinā supplē
tem causalitatē illā: pōt ppō ita euidē
ter cognosci sine visione sicut cū visione
lz hoc nō possit fieri naturaliter. Ad
3^m dubiū dico qđ ppōe habuerūt illam
noticiā euidētem de futuris cōtingentib⁹
vel pōt dici qđ deus reuelauit eis tales
veritates causando in eis solū fidē. Sz
quid de facto sit nescio. quia nō est mi
hi reuelatū. Si dicat si aliquis vidit
set virginē parere post posset euidēter
recondari virginē peperisse per habituz
derelictū ex illa visione ergo si deus cre
asset in aliquo p̄similē habitū ante par
tum. potuit euidēter scire qđ virgo pa
riet. ¶ Respōdeo qđ ante partū pōt ali
quis euidēter scire hanc ppōem de fu
turo virgo pariet: sz n̄ mediante illo ha
bitu nec consimili quia ille habitus so
lum inclināt ad actū respectu preteriti:
z nō respectu futuri. Ad principale
dico qđ futuruz contingens pōt sciri euidē
ter accipiēdo scire large p euidētem co
gnoscere.

Questio. v.

Trum videns deum videat
oīa que deus videt. qđ nō. qz
deus videt infinita ergo. Cō
tra. nō est maior rō quare videat vnum

¶ Aliud. ergo vel videt oia vel nihil.

Ad quem dico qd videns deū nō videt distincte oia que deus videt. abstractiue tamen pōt oia cognoscere quia cognitō entis est cognitio gñalis infinitoꝝ z oim que deus videt. Sed distincte videre nō pōt. hoc p̄bo quia scia creature nō pōt eq̄ri scie dei nec intēsiue nec extēsiue. Tum quia tūc p̄iret reuelatio quo ad talē sciētem oia. tu qz talis z quilibet bt̄us esset certus qñ foret iudiciū. Tum qz talis posset distincte videre oēs ptes cōtinuū: quod videtur falsum. **Dicitur** intellectus creatus nō pōt distincte videre infinita simul. sed de⁹ videt infinita g^o zc. Assumptū p̄batur qz si pōt distincte videre infinita. Aut pōt hoc vnica visione. z hoc nō. qz nulla visio vnica est infinitoꝝ obiectoꝝ vel distinctis. z tunc eēt infinite visiones in vno simul quod ē im possibile. etiā si aliqua eēt infinitoꝝ obiectoꝝ illa eēt dīna. g^o zc. Sed contra intellectus bt̄us pōt intelligere nō tot qn pla. ergo pōt intelligere infinita. **Dicitur** rea vbi pluralitas nō arguit maiorē p̄fectōem: ibi infinitas nō arguit infinitā: sed intelligere pla nō semp maioris est perfectionis q̄ vnū quia intelligere deū z creaturā vno actu simul nō est maioris perfectionis q̄ intelligere deū soluz. **Aliter** aliquis actus eēt melior actu beatifico. **Dicitur** etia aīa xp̄i videt oia. patet per scripturā que dicit qd in eo sūt oēs thesauri sapientie z scientie. z ī euāgelio dicitur. scimus quia scis oia. Ad primū istoꝝ dico. qd p̄sequentia non valet nisi intelligendo vnū post aliud. sed nō potest simul infinita intelligere: sicut ista consequentia non valet conti^m pōt diuidi in nō tot qm̄ in plura. ergo in infinita simul in actu. Si dicatur: sequit̄

intellectus intelligit nō tot quin plura. ergo intelligit infinita. ergo eodem mō sequitur intellectus pōt intelligere nō tot quin plura. ergo pōt intelligere infinita:

Dico qd p̄na nō valet. nisi intelligatur qd hec sit possibilis intellect⁹ intelligit nō tot quin plura. Nūc aut̄ hec est impossibilis. iō nō sequit̄. nā ista p̄pō de inēē. intellectus intelligit nō tot quin plura. Nūc aut̄ hec est impossibilis ideo nō sequitur nā ista p̄pō de inēē. intellectus intelligit nō tot quin plura equialet huic intellect⁹ intelligit infinita. iō est falsa sicut alia. **Ad aliud** dico. qd intelligere plura distincte est maioris p̄fectionis q̄ intelligere tm̄ v^m z iō dico qd intelligere deū z creaturā distincte vno actu. est p̄fici⁹ q̄ intelligere tm̄ deū. z vltra dico qd vtra qz visio. s. que terminatur ad deū tm̄: z q̄ terminatur ad deū z creaturā: est beatifica. **Ad aliud** dico qd xp̄us 2^m naturā diuinā videt oia. nō fm naturā humanam. z ita intelligit illa auctoritas in eo sunt omnes thesauri. et cetera.

Sed quantum ad aliā naturā. dico qd sicut oia noticia gñali: sicut prius dictuz est. **Ad argumentū** principale dico qd est maior rō qd videat vnū q̄ aliud. qz deus vult in eo causare visionē vni⁹: z nō alterius. Sed quare tūc dicitur illa visio in verbo. **R̄** n̄deo. qz semp de⁹ cuz illa visione videt̄ siue videatur p̄ illā visionē qua videt̄ creatura: siue non p̄ aliā

Questio. vi.

Trum audiens predicatōem articuloꝝ fidei z videns miracula fieri pro illis acquirat aliquē habitū ad hestū distinctū a fide. qd sic. quia videns talia miracula fieri. z audiēs predicatōem simul. aliquā cer

itudinalē z evidentia hz: q̄ nō habz au-
diens predicatōem solā: sed audiēs pre-
dicatōem solā habet fidē. ergo alius hz
aliquē aliū habitū. Cōtra tūc de articu-
lis fidei posset eē aliqua scia q̄ falsum
est. Ad q̄dem dico. q̄ audiens predi-
catōem z videns miracula fieri nō ac-
quirit per hoc noticiā evidentē de illis
ar. sed solū acquirit fidē. quod probō. qz
nullus actusevidens est respectu falli.
quia p̄ actū evidentē īportatur. q̄ ita sit
in re: sicut denotatur per pp̄ōem cui as-
sentitur. Nunc autē sarracenus predicat
legē machometi p̄ quo fiunt miracula
apparentia. cū ergo articuli illius legis
sint falsi per predicatōem z miracula n̄
habet audiēs actū quocūqz^o evidentes
sed solū fidē: ergo eodē mō in p̄posito.
talis solū acquirit habitū fidei. Sed cō-
tra. voluntas virtuose īperat intellectū
q̄ assentiat articulo fidei. ergo virtuose
imperādo p̄supponit rectā rōem. q̄
sic est īperandū. Aliter nō eēt virtuo-
sa. quia nō imperaret sicut dīcāret recta
rō. quero tunc aut est evidens aut non.
Si sic habetur p̄positū. Si nō ergo ad-
heret illi. Et ultra illa volitio potest eē
virtuosa. quia virtuose pōt īperare. z
per p̄sequens illa volitio p̄supponit
rectā rōem. Et de illa quero si est eui-
dens z erit p̄cessus in infinitū vel erit a-
liqua rō evidens: z habetur p̄positum.

Adterea actus assentiendi articu-
lo est veridicus. ergo nō causat nisi p̄-
pter aliquā certitudinē habitā de arti-
culo. quia si īperitū voluntatis sufficerz
ad causandū illū actū: tūc posset causa-
re actū opinādī. Nec oportet tūc aliquā
rōem hēre. Adterea tūc infideles eēt
alliciendi p̄ dona. nō p̄ predicatōes z mī-
racula Adterea si vn^o predicaret le-

gēn xp̄ianā z alius legē machometi ali-
cui pagano totaliter indifferenti z equa-
liter ad apparentiā facerēt miracula. il-
le nō tenetur assentire plus legi xp̄iane:
q̄ legi sarracenoꝝ. ex quo predicatō z ve-
ra miracula nō faciunt maiorē eviden-
tiā q̄ falsa miracula. Ad primā z p̄
aliis solvendis distinguo de tali audien-
te. qz aut scit solvere argumēta facta p̄
fide. z consequētias inferentes articulos
z etiā miracula aut nescit. Si secūdo^o
tunc talis necessario adheret articulis
nō tñ evidenter sed magis assentit p̄p̄t
ignorantiā: quia nescit solvere rōes. z ta-
lis assensus nō est virtuosus. qz non est
in ptate voluntatis. Si autē sciat solue-
re tunc assentit cōtingenter z nō necessa-
rio. Et illū assensum pōt voluntas vir-
tuose īperare: vt intellect^o p̄seruet ad-
hesionē iam causatā respectu articuloꝝ
sed nō pōt meritoꝝe īperare. vt illi ar-
ticulo de nouo adheret. qz nunq̄ īperat
meritoꝝe nisi īperet ex charitate que ca-
ritas nō p̄supponitur in tali vel pōt cō-
cedi q̄ virtuose potest imperare. sal-
tem vt loquitur philosophus de virtu-
te que non requirit charitatem. Et
concedo q̄ ista volitio virtuosa p̄sup-
ponit rectam rationem q̄ sic est. impe-
randum. licet non p̄supponat rectam
rationem quocūqz modo evidentem.
tamen scienter imperat. quia p̄cipit se sic
dictare. Et quando queritur vtrum il-
la ratio p̄supponitur ad actum volū-
tatis propter quem dicitur. Potest vno
modo dici q̄ non. quia quis sciat rōes
soluere. quia tamen rōes sunt multuz
apparentes. nec aliquam rationem ha-
bet in contrariū. z p̄ntat predictos arti-
culos volūtati ex eo q̄ nullam falsita-
tem reperit in eis: z videt predicatōem

per miracula conformari: oia ista simul si
ne oī actu voluntatis causat illud dicta
men q̄ assensus respectu articuloꝝ est i
perandus. Aliter pōt dici q̄ illa ratio
presupponit actū voluntatis nō respec
tu huius p̄plexi q̄ sic est dictandū: sed ac
tum quo iperat assensus respectu talitū
cōplexoꝝ ista sunt vera miracula: iste p̄
dicans est verax hō rē. Ex quibus sta
tim causatur assensus respectu huius
p̄plexi assensus respectu articuloꝝ est
i perandus. sed actus voluntatis quo i
perat primū actū credendi in toto pro
cessu nō est nec pōt esse intrinsecus virtu
osus. quia nō presupponit rectā ratōem
z si dicat si nesciens soluere rōnes adhe
reret necessario hoc eēt p̄pter euidētiā
illoꝝ articuloꝝ vel p̄pter euidētiā illo
rum cōplexoꝝ. ex quibus infert illos ar
ticulos. z siue sic siue sic. semp h̄z noticiā
euidētē de articulis. Respondeo q̄
adheret necessario nō p̄pter euidētiā il
loꝝ articuloꝝ: nec aliquoꝝ ex quib⁹ se
quitur sed p̄pter ignorantia. quia nescit
argumenta soluere. sicut aliquis necessa
rio adheret falsis p̄clusionibus. quia ne
scit soluere argumenta in cōtrariū. non
tamen euidēter adheret. Ad 2^m du
biū dico q̄ i^e actus assenciendi est veri
dicus z est ip̄a certitudo q̄ nō p̄suppōit
aliā certitudinē euidētē ex q̄ euidēt se
quit. S̄z aliqñ presupponit ignorantia
p̄pter quā nescit argumenta soluere. ali
quando presupponit dictamen volunta
rie iperatū. sicut dictū est. Nec est simile
de actu opinādi quia ille nō est natus ca
ri per iperitū voluntatis. Ad aliud di
co q̄ homo predicat reuelatōem z mi
racula: nō quia causant assensum euidē
tem. sed quia aliquando causant actuz
fidei. puta in fidelī. Aliquando augent fi

dem prius acquisitam. Dona autem nō
sunt nata. causare actum credendi. sed
potius actum amandi. Ad vltimum
dico q̄ in tali casu deus qui nunq̄ dese
rit creaturam rationalem sine auxiliis
oportunis: inspiraret sibi cuius predica
tio esset vera. Aliter neutri tenetur
credere. Ad principale dico q̄ audi
ens predicationem z videns miracula
intensioꝝ actum credendi acquirat q̄
ille qui solum audit predicationes sine
visione miraculoꝝ.

Questio .vii.

Trum suppositum humanū
possit assumi a verbo. q̄ non
quia hec est impossibilis sup
positum humanum est assumptum er
go. Contra. natura singularis est sup
positum eadem natura singularis potest
assumi ergo. Sic primo videndum est
quid sit suppositum. Secundo ad que
stionem. Circa primum dico q̄ supposi
tum est ens completum inēdicabile per
idempritatē nulli natum inherere z a
nullo sustentatū. Per primū sc̄z ens cō
pletū. excludit oīs pars tam eēntialis. q̄
integralis. q̄ neutra ē ens p̄pletū. Per
2^m excludit eēntia diuina. q̄ h̄z sit ens cō
pletū. q̄ tñ est p̄municabilis p̄sonis diu
nis per ydēptitatē. id nō est sup^m q̄ sup
positū est icōdicabile p̄ idēptitatē. Per
3^m excludit oē accēs siue inheret siue
nō inheret. Per quartū excludit na
tura a verbo assumpta q̄ ab ip̄o susten
tat. Ex istis p̄z q̄ eadē natura numero
pōt eē sup^m puta qñ nō est sustentata:
z post nō est sup^m. puta qñ est sustenta
ta. Exemplum est si natura huma
na assumat q̄ p̄ aliq̄d ip̄s ante assumptio
nē fuisset per se ex̄ns. Similiter eadem

pars hoīs vel aeris. pri^o nō est suppositum. quando est pars: et postea est suppositum quā nō est pars. et similiter eadem natura numero est p^m sup^m quādo nō est pars integralis. et postea quādo ē pars integralis nō est suppositum. Exemplū si aliqua pars hoīs vel aeris separetur a toto pri^o erat pars et p^o sequens n̄ sup^m et p^o ē sup^m qz nō est pars cū sit separata a toto et existat per se: similiter aliqua nō sit pars: et postea sit pars puta quando aīal augetur tūc alimentuz quod p^o nō erat pars: post fit pars aīalis: et persequens prius erat suppositum: et p^o non est sup^m. Ad 2^m dico qz sup^m pōt assumi a verbo. quia hec natura humana pōt assumi a verbo et hec natura ē suppositum ergo et cetera consequentia p^o per syllogismū expositiū. R^o dico qz hec est impossibilis suppositum humanū ē assumptum a verbo. qz quādo p^o in q̄ subicit diffi^o est impossibilis illa i q̄ subicitur diffinitū est impossibilis. sed hec est impossibilis ens cōpletū zc est assumptum. ergo hec est impossibilis sup^m est assumptum. Si dicatur suppositum pōt assumi p^o te: ponatur ergo inesse: tūc ista erit possibilis: suppositum est assumptum. Dico qz illa de possibili in sensu diuiso vel equiualeus illi nō debet poni inesse. p^o loquendo. sed i sensu cōposito p^o d^o poni inesse: sicut ista possibile est hoīem esse nigrū. pōt poni inesse dicendo hec ē possibilis hō est niger. vbi est idē predicatū et idē subiectū quod fuit in p^o positione de possibili. Improprie tamen pōt poni inesse ponendo p^o nomen demonstrans illud p^o quo subiectū supponit loco subiecti p^o positionis de possibili: sic dicendo: hec natura est assumpta et hec est bene possibilis. Nūc aut hec p^o positione

suppositum humanū pōt assumi a verbo exprimit sensum diuisionis hui^o suppositum humanū esse assumptum a verbo ē possibile: et ideo ista de possibili suppositum humanū pōt assumi a verbo v^o nō debet sic poni inesse. hec natura huāna est assumpta a verbo. et hec est possibilis. Exemplū hui^o est. quia hec p^o positione. album pōt esse nigrū nō debet poni sic inesse album est nigrū. quia hec est impossibilis sed sic: h^o est nigrū demonstrato illo pro quo supponit album. Cōtra ista. p^o qz suppositum humanū sit assumptum pri^o. quia qn̄ aliqua supponit oīno p^o eodez impossibile est qz de vno verificetur eē assumptum. et de alio nō. sed ita se habent natura et sup^m quia sunt oīno idē. ergo impossibile qz hec sit vera. hec natura ē assumpta nisi hec sit vera. sup^m humanuz est assumptum. Similiter hec natura humana. et iste hō sunt oīno idē. ergo si hec natura sit assumpta. iste hō erit assumptus et dependet: quod falsum est: qz nec homo qui est deus dependet nec alius homo. Adreterea aut ista natura huāna est in potentia neutra ad depēdendū et n̄ dependendū ad suppositum extrinsecum: et tūc nō plus p^o naturā cōueniret sibi nō dependere q̄ dependere. aut nō est in potentia neutra: sed magis determinatur ad nō dependendū: et sic tūc dependendo a verbo violētaretur. Itē per te qn̄ quodlibet aliquoz puenit alicui contingenter: illud per potentiā diuinā pōt simul esse sine oībus illis: sed dependere ad suppositum extrinsecū et esse suppositum conueniūt nature humane contingēter ergo pōt deus facere hanc naturā. ita qz nec sit suppositum in se: nec dependeat ad suppositum extrinsecū. Adreterea eodem modo puenit nature humane qz sit

angularis. et quod sit suppositum. quia posita
sola natura verum est dicere quod est singu-
laris. ergo sicut contradictio est quod natu-
ra sit. et non sit singularis: ita contradictio
est quod natura sit: et quod non sit sup^m. et per con-
sequens repugnat tibi dependere ad sup-
positum extrinsecum. Preterea posse esse
in alio sicut pars integralis non impedit ali-
quid esse sup^m per se. ergo nec posse esse in
alio sicut pars essentialis. quia dum est pars
integralis non plus est suppositum quam dum
est pars essentialis. Ad primum d^o. quod
illud ar^m si debeat apparentiam habere
de sic formari quod duo termini supponunt
omino per eodem vel significant omino idem. si
propositio in qua ponitur unus terminus sit vera
vel possibilis: propositio in qua ponitur alius ter-
minus erit vera vel possibilis. sed hec
natura humana. et hoc sup^m supponunt
omino per eodem vel significant omino idem si hec
ergo sit vera h^o n^o est assumpta. hec erit vera
hoc sup^m est assumptum. Nam sic arguendo
quod aliqua supponunt omino per eodem etc.
hec est falsa. quia termini significantes
sunt realiter distincti. Et si terminus esset
assumptibilis: posset unus assumi et alius
non. Et ideo accipiendo illud ar^m in for-
ma predicta. Dico primo quod maior est fal-
sa. nisi illi termini habeant eandem diffini-
tionem exprimentem quid nominis. sicut est de
nominibus synonymis. Quod autem habent diver-
sas diffinitiones tunc est falsa. scilicet ri-
sibile et homo supponunt omino per eodem. et tamen
hec est vera. homo est animal per se. primo^o. et non
hec risibile est animal per se primo^o. Similiter
vnum et ens supponunt omino per eodem. et ta-
men hec est vera vnum est passio entis. et
hec falsa. ens est passio entis. Et hoc quod
illi termini habent diversas diffinitio-
nes quid nominis. Ita est in proposito. quia
natura et sup^m habent diversas diffini-

tionem: propter quam diversitate hec est pos-
sibilis natura est assumpta. et hec impossi-
bilis sup^m est assumptum. Similiter ad mi-
norē dico quod si loqueris de natura assump-
ta et supposito dino: certum est quod signifi-
cant diversa et supponunt per diversa. Si
autem loqueris de natura non assumpta:
tunc est vera de facto quod illi termini signifi-
cant idem: sed possunt non significare idem
sine nova institutione per mutationem rei. Du-
ta si natura assumeretur tunc sine omni no-
va institutione sup^m significaret filium
dei. propter hoc ergo quod isti termini habent
diversas diffinitiones consurgit veri-
tas vel falsitas propositis. Ad aliud quod
dicitur quod hec natura et hic homo sunt idem
Aut loqueris de natura assumpta in il-
lo homine. qui est christus et certum est quod non
sunt idem. Aut de natura non assumpta. et
tunc concedo quod sunt idem. et ultra dico quod
est bona propositio. sed sicut propositio est falsa. ita
et alius. Similiter dico quod est propositio ut nunc
quia alius potest esse verum sine propositio. Similiter
alius est possibile et propositio impossibile. scilicet quod
aliquis homo sit assumptus. quia si ho-
mo nunquam potest supponere nisi per suppositum
to. Exemplum est hec est propositio ut nunc omnis
homo est sortis. ergo platonem est sortis. quod alius
potest esse verum sine propositio. tamen alius est pos-
sibile posito casu quod nullus alius sit. et
propositio est impossibile. scilicet quod plato sit sor-
tis. Ad aliud dico quod aliquid potest esse
in potentia neutra ad aliqua. vno^o quod non
plus inclinatur natura sua active ad
vnum quam ad aliud et sic natura assumpta
et quecumque alia est in potentia neutra
ad dependendum ad sup^m extrinsecum. vel
non dependendum. quia neutrum convenit
sibi per naturam suam active. Aliomodo potest
esse in potentia neutra. quia si derelinquitur
nature sue non plus predicatur de eo

Vnū q̄ aliud. z sic natura assumpta nō
 est in po^a nentra. qz si derelinquat na/
 ture sue tunc nō dependebit ad suppositū
 extrinsecū: sed tūc nō sequit̄ q̄ violen/
 tatur nisi p naturā suā effecūe faceret se
 nō depēdere sicut grauitas efficit motuz
 deorsum. Ad aliud dico q̄ illud prin/
 cipiū intelligit̄ de pueniētia reali. quan/
 do q̄libet illoz ipoztat aliquod reale.
 quō diuerse forme pueniūt materie: z di/
 uersa accidētia pueniūt subiecto p ifor/
 matōem. Nō aut̄ intelligit̄ q̄n aliq̄ pue/
 niunt alicui p predicatōem. sicut est i p/
 posito. qz in talibus illud principiū non
 habet veritatē. Ad aliud dico q̄ ista
 predicata sin^o z suppositū eodē puenire
 nature humane pōt intelligi dupliciter.
 vel eodē subiecto. vel eadē diffinitione
 Primo^o eodē pueniūt sibi. qz eadē na/
 tura q̄n nō est assumpta est singularis z
 sup^m. Sed nō pueniūt eadē diffinitione
 quia alia est diffinitio singularis z sup/
 positi. ppter quā diuersitatē est tradic^o
 q̄ aliqua natura sit z nō sit singularis: z
 nō est contradictio q̄ hec natura sit z n̄
 sit sup^m. quia sup^m ipoztat aliquid actu
 vel po^a. qz nō ipoztat natura nec singu/
 lare. Ad aliud dico. qz posse esse in alio
 sicut ps eētialis ipedit aliqd posse dici
 sup^m. qz sup^m est ens ppletū existens p
 se in genere. Sed ps eētialis nō est nec
 pōt esse tale ens ppletū. pars aut̄ intēg/
 lis lz nō sit ens ppletū q̄n ē ps. sic nec tē
 est sup^m t̄n pōt esse ens ppletū. qz pōt eē
 p se exis in ḡne. q̄n est sepata a toto.
 Ad ar^o principalia. pater ex dictis.

Questio. viii.

Trū tres p̄sone possunt assu/
 mere eandē naturā nūero ar/
 guit̄ q̄ nō. qz nō pōt p̄sonari duplici p/

sonalitate creata. g^o nec increata. Ans ē
 vez. quia op^m includit p̄dictōem. p̄na
 p̄z qz t̄m repugnat vnū sicut aliud. Con/
 tra. hoc nō includit p̄dictōem. g^o pōt fie/
 ri a deo. Ad q̄dem dico q̄ sic. qz nul/
 la cōtradictio apparet q̄ eadē nata nūe/
 ro vnatur tribus p̄sonis. qz p̄bo qz idē
 effect^o pōt depēdere a duob^o efficiētib^o
 z a duob^o s̄mibus. p̄z de calore qui de/
 pendet a sole z ab igne. Tū qz idē effec/
 tus pōt p̄seruari a duab^o causis p̄seruā/
 tibus. z hoc sufficiēter p̄z de luce q̄ p̄t
 conseruari a sole z a cādela. Tū qz ea/
 dem aīa intellectiua dependet a diuersis
 partibus corporis. Tū qz idē corp^o pu/
 ta lapis pōt sustētari z portari a diuer/
 sis hoīb^o. g^o tres p̄sone p̄nt eadē naturā
 sustentare. Sed p̄tra arguit̄. qz idē non
 pōt depēdere a duob^o totaliter terminā/
 tibus illā depentiā. **Pr^o** illud nō sup/
 positat aliud totaliter quo circūscripto
 nihilomin^o suppositatur illa natura. s̄z
 supposito q̄ due p̄sone nō suppositēt ni/
 lom^o vna suppositabit. **Pr^o** illud
 quod p̄sonat fit p̄so^a ergo q̄ p̄sonatur
 a pluribus p̄sonis fit plures p̄sone. s̄z
 nulla natura creata pōt eē plures p̄sone
 ergo tē. **Sec^o** dubiū vtrū h^o sup/
 posito q̄ tres assumerent eandem natu/
 ram numero: ille tres p̄sone sint vnus
 homo vel tres homines **Tertium** du/
 bium vtrū talis natura vnitur per v/
 nam vnionem vel per tres. **Quar/
 tum** dubium: vtrū possit natura sup/
 positari a duobus suppositis creatis.

Ad primum argumentum dico. qz al/
 sumptum est falsum quia idem potest
 habere duo totaliter terminantia depen/
 tiam suam. Ad secundū dico. qz sup/
 positare totaliter dupliciter accipitur.
 vno^o qz precise suppositat. z sic assumptas

est verū. q̄ illud nō suppoitat p̄sci. q̄
 circūscripto. illa nihilomin⁹ suppoitat
 Aliter pōt intelligi totaliter supposita/
 re. hoc est sufficienter. et sic nō est verū
 quia filius sufficienter suppositat: et tñ
 circūscripto filio: nihilomin⁹ pōt pat
 suppositare. Ad 3^m dico q̄ p̄sonari
 dupliciter accipitur. vel quia fit p̄sona.
 vel quia sustentatur a p̄sona. Primo
 natura humana nō personatur a v̄bo:
 quia nō fit p̄sona. sed sc̄do quia susten
 tatur a p̄sona. Ad 2^m du^m dico q̄ de vir
 tute sermonis debet concedi q̄ sunt tres
 hoies. tria aialia. tria corpora. tres sb̄.
 quia oīa ista concreta supponūt p̄ sup
 positis. nō pro natura. Ideo sicut sunt
 tria supposita. ita sunt tres hoies. Si
 tñ ex vsu loquentiū concretū supponerz
 pro abstracto quod tñ nō est logice lo
 cutū tunc deberet dici q̄ nec sunt tres
 hoies. nec vnus homo. sicut nec sūt tres
 humanitates. nec vna humanitas. Ad
 3^m dico q̄ si vnio sit res distincta. tunc
 illa natura vnitur tribus vnionibus. tñ
 quia vnio multiplicatur ad multiplica
 tionē terminōz. Tum quia si vna perso
 na deponeret illā naturā alia existente
 vnita tunc manet vnio ad illā. et alia nō
 est vnita quia deposuit p̄ casum. Ad
 quartū dubiū et ad argumentū principa
 le dico q̄ nō quia includit contradictio
 nem q̄ suppositatur in alio supposito et
 tñ suppositat in supposito p̄prio. patet
 p̄ descriptōem suppositi. Non sic est de
 supposito dīno. quia tñ illa natura nō
 sustentatur in supposito p̄prio.

Questio. ix.

Trum angelus pōt videre
 cogitationes et volitiones no
 stras. q̄ sic. quia obiectū intel/
 lectus angeli est ens in eōi et per conse
 quens ille intellectus pōt in om̄e ens. er/
 go in actus nostros. Contra. solus deus
 scrutatur corda. Ad q̄dem dico. q̄ an
 gelus naturaliter pōt videre cogitatōes
 et volitiones nostras. quod p̄bo. quia q̄
 cumqz natura pōt habere noticiā intuiti
 uam alicuius subiecti pōt habere noti
 ciā intuitiā cuiuslibet accētis eius q̄
 natū est esse obiectū illius potentie. sed
 angelus pōt videre intellectū nostrū. er
 go cogitationes eius. Preterea obie
 cto sufficienter approximato potentie si
 ip̄edimantū nō sit: pōt sequi noticiā: sed
 predicti actus nostri possunt sufficienter
 approximari intellectui angelico. et non
 est ip̄edimantū supposita generali dīni
 influentia: ergo et c. Preterea si hoc
 nō pōt aut h̄ ē. quia nō est obiectū talis
 potentie. aut quia est obiectū voluntari
 um. aut quia est ip̄editum obiectum aut
 potentia. p^m nō pōt dari. quia om̄e ens
 citra deū est obiectū naturale illius po
 tentie. Nec 2^m quia cogitatio est quidā
 effectus naturalis et nō liber. Nec 3^m.
 quia nullū ip̄edimentum pōt assignari.
 Preterea angelus pōt naturaliter vi
 dere accidētia substantie corporalis. ergo
 m̄ro magis accidētia subē spūalis. Se
 cundo dico q̄ de facto nō videt. et hoc
 dicit scriptura. nisi quando deus vult. et
 hoc pōt esse. quia deus non vult coage
 re actiue cum intellectu suo ad causan
 dum illā visionē. Sed hic sunt dubia pri
 mū. quia videtur q̄ corpus medians in
 ter cogitationem et angelū. sit obstaculū
 sicut est in nobis. Secundū dubiū est
 vtrum angelus videns intuitiue cogita
 tionē nostrā ex hoc videat intuitiue ob
 iectū terminās illā cogitatōem Ad p^m
 dico. q̄ obstaculū corporale non ip̄edit

sicut nec interpo muro ipedit vnu ange-
 videre aliu. Prima p^m adhuc p^obo
 quia oē ac^m respectu vnus passi est ac-
 tiuū respectu cuiusq; passi eiusdē rōnis.
 sed vna intellectio angeli pōt esse causa
 z obiectū alterius intellectōis eiusdē an-
 geli. patet de actu recto z reflexo. ergo
 eadē rōne pōt cogitatio nostra causare
 visionē in angelo per modū obiecti. Ad
 2^m dico qd no videt intuitiue obiectum
 terminans quia intellectus tam angeli-
 cus qz humanus pōt intuitiue cognosce-
 re intellec^m abstractiua rei. non exi^stis
 imo rei ānihilate. ergo si ex h^o qd angel^o
 videt cogitatōes nostras videt obiecta
 eoz sequitur qd naturaliter videret res
 nō existētes. Cognoscit tamen cogita-
 tionū obiecta abstractiue per discursum
 ab effectu ad causam qd admodū per fu-
 mū cognoscimus ignē vel cognoscit ob-
 iectū per modū recordationis sicut co-
 gnoscit res per suā ymaginē. z isti duo
 modi cognoscendi presupponunt cog-
 nitionē obiecti in sua essentia z natura p-
 pria. Aliter pōt obiectū cognosci in ali-
 quo cōceptu cōi. sicut dictū est in primo
 quolibet de locutione angeloz. Ad
 principale patet ex dictis.

Questio x.

Trum deus pōt facere motū
 instanti. qd sic. quia oīs res pōt
 eē in instanti. sed motus ē res

Cōtra. quia includit cōtradictionez
 ergo deus nō pōt facere. Respondeo
 qd ista qō pōt habere duplicē intellectū
 vn^o est qd motus sit aliqua res totaliter
 distincta ab oibus rebus pmanētib^o ita
 qd hoc nomen motus significet illā rem:
 vnomō significādi sicut hoc nomen ho-
 mo vel aial z tunc pōt questio querere

Utrū motus sic acceptus pōt eē in instanti
 per potentiam diuinā. Alius intellectus
 est qd hoc nomē motus ponat loco hui^o
 verbi moueri vt sit idē querere. Utrum
 deus pōt facere aliquid moueri in instā-
 ti. Si primo^o intelligatur qō. dicendū ē.
 qd deus pōt facere motū in instanti. quia
 oēm rem siue sit simplex siue cōposita pōt
 deus facere in instanti: sed fm istū modū
 intelligendi motus est quedam res zc.
 Itē quis deus nō posset pseruare vnā
 rem cum alia re sibi contraria in eodem
 subiecto pōt tñ pseruare oēm rem cum
 alia re in rez natura. vel in eodē subiec-
 to: vel alibi: ergo si motus eēt talis: res
 distincta ab oibus rebus pmanētib^o
 posset deus cōseruare vnā partē motus
 cum alia parte in rez natura. Et per cō-
 sequens posset deus cōseruare totā istā
 rem que est motus in instanti. z ita mo-
 tus posset eē in instanti. Si autē qō in-
 telligatur. 2^o dico qd deus nō pōt face-
 re motū in instanti. Cuius rō est. quia
 deus nō pōt facere qd aliquid moueatur
 in instanti. pbatur. quia ipossibile est qd
 aliquid moueatur. quin p^otradic^o si for-
 mentur per intellectū verificētur: s; de^o
 nō pōt facere quecūq; cōtradictō^o veri-
 ficari in instanti: ergo assumptū p^o. qd si
 aliquid moueatur ipm est vbi prius nō
 fuit. vel habet aliquid quod prius non
 habuit: vel nō habet aliquid quod pri^o
 habuit z per psequens in quacūq; mesu-
 ra motus sit: in eadē verificabūtur i^o cō-
 tradictoria. mobile habet aliquid: mo-
 bile nō habet illud que prius fuit vera.
 z hec copulatiua erit vera in eadē men-
 sura. Q^oinoz patet. quia in instanti non
 est prius neq; posterius. ergo illa p^otra-
 dictoria nō possunt esse vera in instanti.
 Si dicat hec est vera in instanti. motus

est siue ista aliquid mouet. ergo iste motus est in instanti. Rñdeo psequētia nō valet. sicut nec ista psequētia valet. hec est vera in hoc instanti cesar fuit: ergo cesar est in hoc instanti sicut nō squitur. hec copulatiua est vera in hoc instanti cesar fuit: et nō est. ergo cesar est et non ē in hoc instanti: ita nec ibi cuius rō est: qz ista ppō aliquid mouet in hoc instā/ ti. equiualeat vni copulatiue tali: h° mobile fuit in hoc loco: in hoc instanti. et nō est in hoc loco in hoc instāti. Similiter hec ppō aliquid mouet equiualeat vni copulatiue tali aliquid mobile cōtinue ē i diuersis locis. et nō cōtinue in eodem loco vel equiualeat huic co° aliquid hz p̄tinue aliud et aliud: et nō semp idē q̄ copulatiua lz sit vera in hoc instāti nō tū p hoc instāti. et si dicat hec est vera i h° instanti motus est. ergo hec est vera motus est in hoc instāti. Antecedēs est verū ergo et psequens. Rñdeo qz psequētia si valet. qz pl° denotat per p̄ns q̄ p̄ āns Nam p̄ āns denotatur solū qz hec ppō est vera in instanti. motus est. Et hec si/ militer aliquid mouet. et hoc est verum quia in hoc instanti mobile est vbi pri° nō fuit vel habet aliquid quod pri° nō habuit. Sed per psequens denotatur qz aliquid mouetur in instanti et importat successionē in instanti. ita qz in hoc instāti est in multis locis successiue in quib° prius nō fuit. Ad argumēta p̄ncipi/ palia patet ex dictis.

Questio. xi.

Trum filia° xp̄i ad btām vir ginē sit. alia res ab oī re abso/ luta. qz sic. quia oīs relatio est alia res ab oī re ab. g° et filia°. Cōtra

si sic. illa filia° habuit aliquid subiectā sed neqz corpus neqz animā. quia ne/ qz corp° xp̄i fuit filiatio. nec anima fuit filiatio. Ad qōem dico qz idē est iudi ciū quantū ad hoc de filiatione xp̄i ad beatā virginē. et de aliis filiationib°. Et ideo dico p̄mo vlr qz nulla filiatio est alia res a rebus absolutis. Quod p̄bo P̄mo sic. oēm rem distinctā loco et sub iecto. pōt deus conseruare sine alia re di/ sticta loco et subiecto. sed filiatio si sit ta/ lis res parua alia a permanentibus di/ stinguatur loco et subiecto a paternitate. ergo potest deus filiationem conserua/ re sine paternitate. P̄terea minus dependet ista res que nec est causa: nec effectus ab alia: qz effectus dependet a sua causa. sed deus potest facere effectū sine sua causa. ergo P̄d° deus potest facere rem sine sua causa. 2° ergo mltō fortius pōt facere sine illo qz non est ei° causa Si dicat qz iste rōnes procedūt de re absoluta. Contra. eadē facilita/ te dicam sic de albedine. imo ita de quo/ cunqz accidente respectu sui subiecti. P̄terea si filiatio sit illa res aut est ac/ cidens diuisibile aut indiuisibile. Non diuisibile. quia diuisio subiecti pars filia/ tionis destrueretur. et ita vna pars filia/ tionis esset in pede et alia in manu. Et p̄ psequens pes vere esset filius. quia es/ sent partes eiusdem rōnis cum tota fi/ liatione et per consequens consimilit de/ nominarent suum subiectum sicut tota filiatio. Sicut etiam pars albedinis de/ nominat eodem modo: sicut tota albedo Si sit accidens indiuisibile. Contra: tūc esset tota in toto. et tota in qualibet par/ te. et redit idem argumentum quod pes erit filius. P̄terea sicut filiatio est in homine: ita est in brutis puta in asino.

sed in asino nullū est, accidens indivisibile quod denominat subiectum. puta asinum. ergo nec in homine est tale accidens

Propterea quedam animalia sunt divisibilia in plures partes: quarum quilibet est animal. patet de anguilla et animalibus a nullis. ergo in talibus utraque pars est filius et per consequens generatur ibi nova filiatio per solam divisionem vel prece- dens filiatio in duobus subiectis primis esset. Propterea omnem rem quam deus servat sine alia re potuit producere de novo ita si illa alia res nunquam fuerit. sed si filiatio sit alia res a filio illam conferuat deus sine generatione passiva. quia illa est preterita. ergo potuit deus illam filiationem producere si nunquam fuisset generatio illa. et sic potest aliquid esse filius alicuius. qui nunquam genuit illum. nec ipse fuit genitus. Propterea pono quod deus de nihilo creet unum hominem post quem volo creet aliquos homines. et post volo quod alii homines generentur. tunc arguo sic. qualis res est in aliquo istorum hominum talem potest deus de potentia sua absoluta creare in isto homine creato ab eo et per consequens si filiatio sit alia res: potest deus filiationem creare in isto homine creato ante omnes alios: et per consequens ille erit filius et non nisi alicui et tamen cum quilibet aliorum sit iunior eo per casum iste homo non erit filius quod includit contradictionem. Item dico quod filiatio christi non est distincta ab aliis: quia si sic posset deus consimilem ponere in alio homine eiusdem rationis cum filiatione christi. Et ita posset ponere in matre vel in patre beate virginis et esset filius beate virginis. Si dicat si filiatio non sit alia res ab absolutis necessario ponitur filiatio postis absolu-

tis: et ita si christus et beata virgo fuisset creati a deo. adhuc christus fuisset eius filius. Dicendum quod prima consequentia non valet sicut non sequitur curvitas lineae non dicit aliam rem a linea ergo posita linea illa erit curva. quia potest successive dici recta et curva propter solum motum localem partium. Similiter creatio non dicit aliam rem a deo et creatura: et tamen posita creatura non semper ponitur creatio quia denominatio variatur per solem transitionem temporis. Ita est in proposito quod filia non dicit aliam rem. tamen est talis denominatio quando filius ponitur post patrem mediante motibus localibus et alterationibus naturalibus sine miraculo. Quando autem ponitur filius miraculose tunc non est talis denominatio.

Ad principalia argumenta patet ex dictis.

Questio. xii.

Primum predicatio analogica distinguatur a predicatione univoca et equivoca. quod sit. quod secundum philosophum quarto metaphisice sanum predicatur de animali et urina. et non univocae neque equivocae denominatione. ergo etc. Contra. in predicamentis non ponit nisi predicationem univocam equivocam et denominativam ergo etc. Ad questionem dico. quod equivocum est duplex scilicet a casu et a consilio. Equivocum a casu est: quod significat plura eque. primo pluribus impositionibus: et mediantibus pluribus preceptis. Et ita imponit univocum ac si non imponeret aliter: sic habet nomen fortis

si sit pluribus ipostā. Equiuocū a cō
silio est q̄ iponitur pluribus ipostitiōib⁹
ad significandū plura mediātibus plu/
ribus cōceptionibus. Et nō iponit vni
nisi quia prius iponitur alteri. Et h⁹ p/
pter aliquā similitudinē inter illa duoyl
plura. Exemplum de animali ad ani
mal viuū z pictum imponitur enim
animali picto qz prius iponebat aialivi
uo. z hoc ppter similitudinē inter illa.
Et fm hoc est duplex predicatio equi/
uoca. s. a casu z a consilio. Hoc sup⁹
dico ad qōem. Accipiendo equiuocū ge
neraliter fm q̄ includit equiuocum
a casu z a consilio sic nō est predicatio
analogā me^a inter predicatōem vniuocā
quiuocā z denoiā^am hoc pbo. qz oīs
predicatio vel est in conceptu. vel i vo
ce vel in scripto. sed in pceptu nō est a/
liqua predicatio analogā. Quia aut p/
dicatur vnus cōceptus de alio concep/
tu. Aut plures conceptus de vnoyl plu
res de pluribus. Si vnus de vno. z vt/
qz sit simplex z p̄prius aicui singulari.
tūc ē p̄dic^o discre^a. Nec vni^an^o equuoca
Nec denoiatiua p̄prie loquēdo qz phi.
z auctores tranctādo de hmōi predica/
tionibus loquebātur solū de predicatio
ne termini cōis. Si aut vterqz cōcept⁹
vel saltē prius sit conceptus cōis tunc ē
p̄dicatio vniuoca. qz oēs tales predica/
tionē vocāt vniuocā. Si aut plures cō
ceptus de vno: tunc aut vn⁹ pcept⁹ na/
tus est determinare reliquū. aut sunt cō/
ceptus repugnātes aut ip̄tinētes. Si pri
mo modo: sicut hic fortes est homo al/
bus sic est composita ex vniuoco z de/
nominatiuo: quia homo predicatur vni
uoce. z albū denominatiue. Si secundo
modo vel 3^o tunc vel propō non erit in
telligibilis. vt hic fortes est homo asi⁹.

vt erunt plures p̄pōes. vt fortes est grā
maticus albus. vel fortes est homo ani
mel. Et oēs isti conceptus vel predicantē
vniuoce vel denominatiue. 1^o dico. qz
predicatio analogā non est distincta ab
vniuoca. equiuoca z denoiatiua in vo/
ce. nec in scripto. quia eadē rō est de ill:
quia quero aut in voce: aut in scripto
predicatur vnus terminus de vno solo:
aut de pluribus. Si de vno sicut nomen
p̄p̄riū vel terminus discretus: est predi
catio discreta que nec est vniuoca nec
equiuoca nec denoiatiua nec analogā.
quia de tali nō est dubiū. Si aut predi
catū in voce predicatur de pluribus si/
cut terminus cōis tūc at illud predica/
tum accipitur significatiue. aut nō. Si n̄
nihil ad p̄positum. quia sic nō intelligit
questio. Si sic. aut significat illa p̄ qui
bus supponit vna ipōne z mediante v/
no conceptu: z tunc est predicatio vni/
uoca: sicut hic homo est aial. aut pluri
bus ipositionibus z mediantibus pluri
bus cōceptibus: tunc est equiuoca: sicut
hic animal latrabile est canis z eodē mō
per oīa arguo de predicatione in scripto.

Tertio dico qz accipiendo predica/
tionē equiuocā: pro equiuoco a casu: z
predicationem analogā quando predi
catur equiuocum a consilio: sic predica^o
analogā est media inter vniuocā equi
uocā. z denominatiuā. Sic enim sa
num predicatur analogice de animali.
vzina z dieta. quia nec predicatur equi
uoce a casu. nec vniuocē nec denomina/
tiue. sed equiuocē a consilio. Similiter
animal predicatur analogice de animali
viuo z picto. Sed contra fm phm p^o
posteriorū si passio sit analogā: medium
erit analogum. sed subie^m passio z me^m
vniiformiter se habent ad analogum et

subiectum alicuius scientie est analogū
ergo zc. **¶** Deinde quarto me^e ens
non dicitur equiuoce: nec uniuoce: sed
medio mō analogice. Et ponit exemplū
de sano quod dicitur de animali vrina
z dieta. **¶** Deinde ens dicitur de deo
et creatura de substantia z accñte. z non
uniuoce nec equiuoce: ergo zc. **¶** **¶** **¶**
Istis z aliis distinguo de uniuoco. quia
aliquando accipitur stricte. quando scz
subiectū z predicatū significant illa pro
quibus supponunt vnica impositione z
mediante vno conceptu z vno mō signi-
ficandi logicali z gramaticali: z sic oīs
predicatio uniuoca est predicatio in qd.
Sic em̄ aīal predicat uniuoce de hoīe:
z asino. z in quid. qz sic animal significat
oīa sua significata vna ipositione z me-
diante vno conceptu z oīa significat eq̄
primo z nō vnū in rcō z aliud in obliq̄
Non vnū principaliter: z aliud cogno-
tando. Et ita per oīa eque principaliter
significat hō oīa sua significata z asinus
sīr z ideo est pdicatio uniuoca in quid.
Aliqñ aut uniuocū accipit large. qñ scz
subiectū z predicatū significant illa pro
quibus supponunt vnica impositione
mediante vno conceptu. siue vno modo
significandi siue diuerso: z sic predicatio
uniuoca non solum est predicatio in qd.
sed etiam denominatiua. Sic enim pre-
dicatur album uniuoce de homīe et asi-
no quia album significat oīa sua signifi-
cata vnica impōne. z mediante vno cō-
ceptu: sed non significat eodem mō signi-
ficandi logicali. qz vnus significat in rcō
puta asinū z aliud i obliquo puta albe-
dinē homo autē z asinus. significant
sua significata omīa in rcō. ideo illa pre-
dicatio est uniuoca large capiēdo. nō
in quid **¶** Ita etiaz ens predicatur de bo

mine z asino uniuoce. large loquēdo:
quia licet ens z homo omīa sua signifi-
cata significant eodem mō significandi grā-
maticali z logicali nō tñ albū. **¶** **¶** **¶**
Hoc supposito dico qz phi. primo p^o z quar-
to meta^e vocat predi^m analogam predi-
catōem equiuocam a consilio. Sic enīz
fm eum ens predicatur analogice de. x.
predicamentis. quia nec pure uniuoce:
nec pure equiuoce a casu: sed medio mō
quia equiuoce a consilio z hoc quia ta-
lis fuit vsus loquēdi tempore suo in li-
gua: greca. qz ens significabat subām et
alia predicamenta pluribus ipōibus et
mediantibus pluribus conceptionibus
Et primo significabat subām. Ita qz si
prius non significasset subām. post non
fuisset impositum ad significandum ac^s
sicut patet in exemplo. Nam sanum in
nostro vsu vna impositione z vno con-
ceptu significat primo sanitatem aīalis
z aliis impositionibus z aliis conceptio-
nibus secundario significat dietam z vri-
nam. vnum quia efficit sanitatē aīalis.
z aliud quia est signū sanitatis aīalis. et
nō significat dietā z vrinā nisi quia prius
significat sanitatem aīalis. z 2^m istū mo-
dum loquēdi debet dici qz subā est ens
pprie loquēdo: z accñ^s nō sunt entia:
sed dispositiones siue effectus entis. qd
pprie est subā sicut aīal pprie dicitur
sanum: sed vrina non pprie est sana sed
est signū sanitatis. Nec dieta est pprie
sana. sed causat sanitatē. z hoc mō etiaz
nos vtimur hoc noīe subā. Nam dici ē
qz subiectū accñ^m est subā. ita dicimus
qz oīs q̄stitas est subā. z hoc nō uniuoce
nec equiuoce a casu. sed a consilio mo-
do predicto. **¶** Ad aliud dico qz licet se-
cundū intentōem phi. ens dicat equiuo-
ce a consilio de deo z creatura: de subā:

b 3



et accipit. non tamen secundum usum nostrum lo-
 quendi. quia ut nos utimur hoc nomen
 ens significat omnia sua significata una
 impositione et mediante uno conceptu et
 uno modo significandi. quia omnia entia signi-
 ficat in reo. Ideo dico quod ens predicatur
 uniuoce de deo et creatura de substantia et quali-
 tate. Et in quid. et hoc stricte loquendo
 de predicatione quia omnia ista nomina ens
 deus substantia. creata: qualitas significant
 sua significata una impositione median-
 te uno conceptu et eodem modo significan-
 di. Eodem modo predicatur uniuoce stric-
 te loquendo de substantia et quantitate rela-
 tione et de omnibus aliis predicamentis ab-
 solutis et respectiuis. si importent tales
 paruas res distinctas a rebus absolutis
 sicut homines ymaginantur cõiter. Si autem
 non importent tales paruas res unum modo
 significandi. sed significant aliud in reo et
 aliquid in obliquo: tunc secundum veritatem
 ens predicatur de eis uniuoce large su-
 mendo. sed non in quid: quia non signifi-
 cant omnia sua significata unum modo signifi-
 candi. De substantia autem et aliqui-
 bus quantitatibus predicatur solum equi-
 uoce a consilio. puta de numero: et hoc
 quia numerus importat plura. et plura-
 li numero numero sic duo et tria. Nunc au-
 tem nihil predicatur uniuoce de singu-
 lari et plurali pluraliter sumpto. Nam
 quis hic sic predicatio uniuoca: homo
 est animal. non tamen hic homines sunt ani-
 malia. sed tunc predicatur aliis termi-
 nus tamen in voce quod in conceptu quod etiam
 in scripto. Et ille terminus non predica-
 tur de singulari. nam unus terminus non
 predicatur uniuoce de singulari et plurali.
 Ad principalia patet ex dictis.

Questio. xiii.

Verum corpus erans in eucharistia
 potest videre alia. et videri ab aliis.
 quod non. quia omne quod videtur
 sub pyramide videtur cuius conus est
 in oculo et basis in re visa secundum auctorem
 perspective. hoc autem non potest competere. nec
 rei habenti modum quantitatum. quales
 modum non habet corpus in eucharistia ergo.
 Contra: omnis effectus sufficienter depen-
 det ex suis causis essentialibus sed mo-
 dus quantitativus non est causa essentialis
 visionis alicuius albedinis. ergo destruc-
 tio modo quantitativus. adhuc albedo potest
 videri. ergo. Ad quod dicitur per quod supponitur
 illa que sunt fidei: non potest probari sufficien-
 ter quin corpus in eucharistia possit vide-
 re alia et videri ab aliis. et hoc dico ocu-
 lo corporali. quod probatur. Non minus potest
 aliquod principium actiuum habere actioem
 quando se toto est principium alicui toti pas-
 so. et cuilibet parti quod quando per unam
 partem est principium uni parti patientis: et per
 aliam partem est principium alteri parti. sed cor-
 pus christi est hostia. et omnia accidentia sua:
 corporalia se toto est principium tali hostie. et
 cuilibet parti hostie erant eodem modo potest
 esse principium actiuum et passiuum respectu visio-
 nis sicut si una pars cuius coexisteret
 uni parti hostie: et alia pars coexisteret
 alteri parti. maior patet: Nam si albedo
 in pariete coexisteret tota toti parieti: et
 ita cuilibet parti parietis: non minus vi-
 deretur tunc quod tunc hoc etiam patet: quia
 in anima intellectus est totum in toto et totum in quili-
 bet parte corporis. Et 2^m Augustinus de
 tri. ipsa agit in corpore transmutando et al-
 terando et causando sanitatem et infir-
 mitatem et multas qualitates corporales

ergo eodemō pōt color agere in corpore
Quis nō sit circumscriptione in loco.

Præterea agente sufficienter appro-
ximato passo disposito et non impedito:
nec sequitur ac vel sequi potest: s; ac-
tū corporis et potentie vi hoim circū-
stantium sunt huiusmōi. ergo si nō im-
pediantur pōt sequi visio. Præterea si
non possunt. hoc nō est nisi quia agens
et patiens corporale ad hoc q; agant ac-
tione corporali necō sunt in loco circun-
scriptive et quantitative: sed hoc non re-
quiritur. Quod pbo. quia fm auic. si ca-
lor esset separatus ab oī subiecto. adh-
pōt habere oēm actōem quā pōt ha-
bere in subiecto. sed tunc non esset ne-
cessario in loco circumscriptione sed diffi-
nitue tantū. Præterea idē potest a-
gere in se nō solum actione spūali. sicut
est de intellectu et voluntate sed etiam
actione corporali. sicut patet de aqua ca-
lida sue nature derelicta que naturalit-
causat in se frigus. Ex hoc ar-
agens corporale et patiens possunt agere et pa-
ti quis non distent localiter sicut patet
quando idē agit in se. ergo agens corpo-
rale pōt agere: quis non sit in loco cir-
cumscriptione. Ans est v^m g^o et p^{ns} p^o p^o
quia eadem ratio videtur esse vtrōbq;

Præterea actū naturale respiciens
diversa passa sibi approximata sufficiē-
ter et eque distincta si pōt agere in vna
et in reliquum. sed color corporis christi
pōt intuitue videri ab angelo bono: er-
go idem color pōt videri a visu corpali
si nō impediatur: sed modus quantitati-
uus nō pōt plus impedire visionem cor-
poralem q; visionē angeli. Præterea
modus accidentalis alicuius principii
actiui nō impedit actōem et passionem
illius sed esse circumscriptione in loco est

modus accidentalis corporis. g^o. 7c. Ideo
dico q; xps exis in eucharistia pōt videri
oculo corporali illa que fiūt in al-
tari. Et videri ab aliis visione corporali
nisi eēt impedimentū spāle. 1^o dico q;
xps in eucharistia pōt naturaliter vide-
re visione intellectuali illa que fiūt in al-
tari et p̄similivisione pōt videri ab ho-
minib^o circūstantib^o nisi eēt spāle ipedi-
mentū. q; p̄. tū quia pōt ac^o sufficien-
ti et passivo pōt sequi ac^o sicut supra di-
ctū est. Nec est ista p̄pō negāda: q; ra-
tio non apparz. p̄tra nec auctoritas scri-
pture nec experiētia p̄cludit. q; deus ibi
suspendit actōem quā ne agant. Tum
q; nō repugnat intelle^m pati ab obiecto
hāte modū quāti^m sicut patet de intelle-
ctu meo vidente albedinē extra: nec etiā
ab obiecto nō hāte modū sicut patz q; nō
intelligit se et suā cognitōem. ergo ad h^o
q; naturaliter intelligat: nō refert vi^m
hēat modū quantitativū vel nō. Tertio
dico q; de facto corpus xpi et accū eius
corpalia nō videntur naturaliter ab ho-
mine: licet forte videantur ab angelo.
Sed hoc solum scimus per experiēti-
am. Et causa quare non videntur de
facto est. quia deus non coagit natura-
li influenza illis qualitativis vt videā-
tur ab homine. Nam si deus coage-
ret illis qualitativis per generalem in-
fluentiam sicut coagit aliis: tunc de fac-
to naturaliter viderentur sicut alia.
Et ideo videtur q; deus suspendit mi-
raculose illas actōes sic actōes ignis in
camio Sed vtrū christus videat illa vi-
sione intellectuali vel oculo corporali:
vel non nescio. quia ad hoc non habeo
rationem convincentem nec auctōrita-
tem nec experiēciam: sed ipsemet novit
quomō est rationabilius tñ est dicere q;
b 4

sic loquendo de facto. quia satis videtur mirabile et extraneum quod christus sit in eucharistia: et tamen non videatur ubi sit. Sed hic sunt dubia quia videtur quod corpus christi non potest videri in eucharistia. quia omne visibile habens partes distinctas potest una pars discerni ab alia. sed in eucharistia non potest caput christi et pedes discerni. quia ibi est confusio partium. ergo etc. Preterea si sic: tunc posset eadem ratione calefacere et calefieri ab igne approximato hostie. quia omnia argumenta equaliter concludunt unum sicut alius. **R.** dubium utrum christus potest videre seipsum in hostia sicut posset si esset in distinctis locis circumscriptione probatur quod non quia inter videntem et rem visam debet proportio distantie: sed corpus christi in una parte hostie non distat a se in alia parte. ergo etc. Ad primum illorum dico quod maior est difficultas de colore. quam de aliis qualitatibus quia color ad hoc quod videatur requirit certam situationem partium: qualem non requirit calor nec alie qualitates. quia taliter possunt duo colores situari: quod alter non videbitur. et taliter: quod uterque videbitur. Exemplum si ponatur panis albus tenuis super corpus rubrum intantum tunc tantum videbitur rubrum distincte. Si autem ponatur in eodem situ cum corpore rubro: tunc uterque videbitur distincte maxime. si unum distet ab alio. ideo difficile est iudicare quomodo colores videntur in corpore christi et quis videtur et quis non. quia hoc constat nobis per experientiam. Sed quis illa situatio colorum in corpore christi possit se invicem impedire. ne omnes videantur tamen illa diversa situatio non potest impedire quin aliquis color videatur si deus non suspenderet actionem suam. Ad argumentum dico quod partes alterius rationis possunt distinguere si viderentur. non

autem partes eiusdem rationis. exemplum est in albedine intensa et remissa ubi partes non possunt ab invicem distinguere. Similiter non possunt distinguere duo lumina eiusdem rationis in eadem parte medii: et tamen possunt videri. Nam plura requiruntur ad noticiam discretivam quam apprehensivam. Ad secundum dico quod conclusio esset concedenda si deus non suspendere actionem istarum qualitatum. miraculose de facto autem non est ita propter istam suspensionem. Ad secundum dubium dico quod oculus christi in una parte hostie potest ita bene videre se in alia parte. sicut posset si esset in diversis locis circumscriptione sed si esset circumscriptione in diversis locis tunc esset in uno loco possit se videre in alio loco: ergo et nunc. Ad probationem dico. quod sicut idem distat a se quando est in diversis locis circumscriptione distantia requisita ad visionem. ita idem distat a se sicut vidit et quando est in diversis locis definitivae distantia sufficiens ad visionem corporalem sic est in proposito. Ad principale dico quod actor perspective dicit sicut vidit. et quia nunquam vidit colorem nisi extensum. ideo posuit colorem videri secundum cursum naturalem secundum figuram unius pyramidis cuius conus esset in oculo et basi. in re visa. Tamen deus potest facere colorem non extensum: et tunc ille posset videri non per talem figuram. et hoc dico nisi deus suspendit miraculose eius actionem sicut fecit in camino ignis.

Questio xiiii

trum anima christi potest movere corpus christi in eucharistia. quod non. quia omne mobile est

e corporale extensum. et circūscriptiue in loco s; corpus xp̄i in eucharistia nō est extensum nec circūscriptiue in loco. g^o ibi non potest moueri localr. Contra corpus xp̄i in eucharistia mouet ad motum hostie p̄secrate. sed aīa xp̄i p̄t mouere hostiam motu pulsionis tractionis vel alicuius talis. g^o et corpus xp̄i. Ad q̄onem p^o videndum ē de q̄s̄to. vtrū corpus xp̄i in eucharistia p̄t realr. et vere moueri. 2^o ad q̄onem. Circa primū dico q̄ corpus xp̄i in eucharistia p̄t realiter et p se moueri non p accidens. et hoc p̄bo sic. q̄ qd̄ est in loco p se et non p accidens: potest moueri per se et non per accidens. sed corpus xp̄i sub hostia ē huiusmōi. q̄ immediate ē p̄ns loco hostie. et per p̄ns est p se in loco hostie. Preterea d̄s poss; si sibi placeret p̄seruare corpus xp̄i p̄ns eidem loco. destruendo hostiam q̄ est p̄ns loco. q̄ illa hostia nō inheret corpori xp̄i. immo est totalr extrinseca. sed destructa illa hostia et remanente corpore xp̄i p̄nte loco: est corpus xp̄i immediate et p se p̄ns illi loco. et non p aliqd̄ aliud. g^o et nunc existente hostia ē corpus xp̄i p se et immediate in loco. q̄ eodē mō est nūc p̄ns sicut tunc. Et ultra nūc ē p se et immediate in loco. g^o p̄t p se moueri localr q̄ concedo. Circa 2^m d̄o q̄ corpus xp̄i sub hostia p̄t moueri localiter ab aīa xp̄i. et hoc tam p potentiaz organicā q̄ per potentia vel virtutē nō organicā: nisi impediatur a deo. h^o p̄bo. q̄ quando aliqua duo sic se habent q̄ vnum habet modū eēndi conuenientem mobili. et aliud h; modum eēndi conuenientem mouenti: p̄t vnum mouere et aliud moueri. sed corpus xp̄i sub hostia habet modū eēndi conuenientē mobili. et aīa xp̄i habet modū eēndi conuenientē

mouenti. et hoc tā per potentiam organicā q̄ non organicā. q̄ modus eēndi q̄ titatiuus vel nō q̄ratiuus non impedit hoc. g^o aīa xp̄i potest mouere corpus xp̄i sub hostia per vtrāq; potentiam. Ideo cōcedo q̄ anima xp̄i potest velle efficaciter corpus xp̄i moueri ad motum hostie et sic potest saltim partialr mouere. Similiter p̄t potentia executiua organica exequi imperium voluntatis et sic actuatur mouere. Sed hic sunt dubia. Primum est que est potentia organica et non organica per quas aīa mouet corpus xp̄i. Scdm̄ dubiū est. q̄ videtur q̄ corpus xp̄i sub hostia mouetur a solo deo. q̄ qñ aliqua duo precise coniunguntur per actū voluntatis contingenter se habentis ad illam cōiunctionem: si vnum illorū sit mobile oīno impoportionatum ipsi mouētī. et aliud pportionatum non eadē motione potest mouere vtrūq; iunctorum. Exemplū si angelus coniungat se voluntarie lapidi. nā tūc manifestū est q̄ non poterit homo eadē motione mouere vtrūq;. q̄ lapis sit mobile pportionatum homini: tñ non angelus. Sed hostia et corpus xp̄i precise coniunguntur p actū voluntatis dīne: que ptingenter se h; ad istā cōiunctionē. Et hostia est mobile pportionataz potētie motiue creature. corpus aut xp̄i non. g^o ista duo non possunt moueri eadē motione ab eadē virtute motiua. ergo cū hostia mouetur a potentia creata corpus xp̄i mouet sub hostia a solo deo. Ad primū istoz dico q̄ potentia organica et non organica distinguunt realr. q̄ sicut in alio quolibet dictuz est: aīa intellectiua sensitiua: et forma corporeitatis distinguunt realr. et ideo potentie illaz formaz distinguunt realr. Vnde d̄o q̄

potentia organica est illa que vultur organo corporali in sua actione cuiusmodi sunt omnes potentie extese in materia: sicut sensitive et executive: et per tales potentias potest anima sensitiva christi sub hostia movere corpus. nisi deus suspendat actionem earum. posset enim velle hostiam moveri et appetere appetitu sensitivo propter aliquod pulchrum et delectabile moveri cum hostia vel quiescere hostia mota. Ad id etiam potentia executiva exequi imperium voluntatis imperantis corpus illud moveri. et sic potest movere corpus suum per potentias organicas. et hoc dico nisi deus suspendat miraculose actionem causarum naturalium. Potentia autem non organica est illa que non indiget organo corporali in sua actione. sicut est de intellectu et voluntate et per illas movet anima christi corpus suum sub hostia intelligendo et dictando: corpus est movendum ad motum hostie. et volendo efficaciter corpus suum moveri ad motum hostie sicut dicit intellectus. Et conformando se voluntati divine. que est causa principalis in omni tali motu. et sic patet quod movet corpus suum per potentias non organicas. Ad secundum dubium dico quod potest moveri ab anima christi modo predicto. Ad rationem dico quod bene probat quod corpus christi non potest moveri ab omni virtute creata que movet hostiam. quia non potest immediate moveri a sacerdote mediante hostia. quia respectu sacerdotis saltem de facto est mobile improporzionatum. et ideo respectu talis virtutis nec movetur eadem ratione. nec eadem virtute creata: sed non probatur quin corpus christi sub hostia potest moveri ab anima christi. Et similiter hostia consecrata. quia utrumque est mobile. proportionatum anime christi. quia ani-

ma christi eadem voluntate efficaci potest velle corpus suum. Et hostiam transferri simul de loco ad locum. semper tamen concurrente deo sicut causa partiali. Et sic patet quod ambo tam corpus christi quam hostia moventur eadem motione ab anima creata et duplici motu quarum una est creata et alia increata. Mouetur etiam duplici motu passiva sicut sunt duo mobilia. Ad argumentum principale dico quod assumptum est falsum sed nullibi invenitur de facto instantia nisi in proposito de corpore christi quod licet non circumscribatur loco. tamen coexistit corpori circumscriptive existenti in loco et hoc sufficit ad motum localem.

Questio. xv.

Verum anima christi potest movere corpus christi sub hostia organice: et non organice. quod non. quia in celo non potest corpus movere istis motibus. ergo nec in sacramento. Contra approximatis causa sufficienti et passivo non impeditis: potest poni effectus. sed christus sub hostia habet potentias organicas sufficientes: et corpus christi eis est approximatum. ergo et cetera. In ista questione primo exponendi sunt duo termini scilicet movere organice et non organice. secundo ad questionem. Circa primum dico quod movere organice est primo movere unam partem medii et post illa parte mota movere aliam distantem loco et situ: a prima parte mota: ita quod movere organice necessario requirit ista duo scilicet quod primo moveatur una pars localiter: et post alia mediante prima parte: scilicet quod inter partes corporis moti sit distantia localis. Exemplum. Anima intellectiva primo motu progressivo: movet cor motu lo-

cali & reali. & p^o medi^e motu cordis alia pars magis propinqua mouetur. & post tertia & sic deinceps. & hoc est vniuersaliter verum in oⁱ motu composito ex pulsu & tractu. q^o primo pellitur vna pars & post trahitur alia. Ex isto sequitur q^o solum illud mouetur organice quod est circumscriptiue in loco. quia solum partes illius corporis distant loco & situ.

Mouere corpus non organice est mouere totum & partem eque primo & non primo vnam partem & post aliam. & h^o indifferenter est verum siue partes corporis distant inter se loco & situ: siue non. Exemplum angelus in corpore assumpto est totus in toto. & totus in qualibz parte illius. & hoc sicut motor in mobili.

Non autem sicut forma in materia. nec sicut perfectio imperfectibili. ideo eque primo mouet totum corpus assumptuz & quilibet eius partem. Circa secundum dico primo q^o anima christi in celo potest mouere corpus suuz ibi solum organice sicut potest anima mea mouere corpus suum. Cuius ratio est: quia corpus christi in celo est circumscriptiue in loco. ideo potest anima christi mouere corpus. primo mouedo vna partē & postea alias partes fm q^o potest existens in vna pte celi. velle aliquid efficaciter in alia parte. & ita vult corpus suum moueri ad illud. Sed non organice non potest corpus suum mouere in celo. licet anima intellectiua sit tota in toto corpore & tota in qualibet parte corporis: sicut angelus in corpore assumpto. Non tamen est in qualibet parte: sicut motor in mobili: sed sicut forma in materia ppter quod non potest corpus suum non organice mouere sicut potest angelus.

Et si queras causas istius. dico q^o natura rei talis est q^o forma informans corpus existens circumscriptiue in loco primo mouet vnam partem & post aliam.

Secundo dico q^o anima christi sub hostia potest mouere corpus suum non organice tantum. Nam organice non potest mouere: cum inter partes corporis christi sub hostia: nulla sit distantia localis. quia totum coexistit toti & totum cui libet parti. ideo non potest primo mouere vnam partem & post aliam. quia que libet pars est in eodem loco cum alia: s^z bene potest velle & forte vult de facto q^o corpus suum moueatur ad motum hostie. Et hoc pformado se voluntati diuine que vult illud corpus moueri ad motum hostie: & ita volendo quando mouetur hostia mouet corpus non organice. Sed hic sunt dubia. Primum. quia si corpus moueatur in celo organice. q^o mouetur sub hostia etiam organice. quia idem corpus numero non simul mouetur & quiescit. Secundum est q^o si anima christi sub hostia suspendat actum voluntatis sue nolendo corpus suum moueri ad motum hostie a quo tunc moueatur corpus christi ad motum hostie. Tertium est. vtrum anima christi sub hostia potest mouere hostiam non organice. Quartum est. vtrum anima christi sub hostia potest mouere corpus suum non mota hostia. Data se parare se: & recedere non mota hostia vel quiescere mota hostia. Ad primum istoruz dico: q^o corpus christi potest moueri organice in celo & quiescere sub hostia. Et si dicat q^o contradictio est q^o idē simul moueatur & quiescat. Respondeo q^o si intelligas per quiescere vel

quietem precipue privatōem motus: sic ē
 p̄radictio q̄ idem corp⁹ simul mouea/
 tur ⁊ quiescat. qz qđ sic quiescit nullum
 mutat locū. Si aut̄ per quiescere solum
 intelligas q̄ corp⁹ existēs i aliquo loco
 ⁊ nō mutans illū locū quiescit ⁊ p̄ mo/
 ueri intelligas q̄ corp⁹ existens in aliq̄
 loco ⁊ mutās illum locū moueat sic po/
 test idem corp⁹ simul quiescere ⁊ moue
 ri. qz potest mutare lecū in celo. ⁊ conti
 nue eē in loco hostie. ita q̄ non mutat lo
 cū hostie. ⁊ sic quiescit. Ad scđm di
 co q̄ isto casu adhuc ad motum hostie
 mouebitur corp⁹ xp̄i a solo deo sicut ho
 stia mouetur. Ad 3^m dico q̄ satis pa
 tet solutio ex dictis. Ad 4^m dico q̄ nisi
 esset ordinatio dina in contrarium que
 ordinauit illud corp⁹ semper moueri ad
 motum hostie: ⁊ quiescere ad eius getez
 posset se separare ab hostia ⁊ mouere n̄
 mota hostia. ⁊ hoc volē^o efficacit̄ rece
 dere ad a^m lo^m ita bñ sic si eēt circūscrip
 tione i lo^o. vñ eē circū^o i lo^o l̄ diffinitie ē
 impertinens ad eius motū vel quietem.

Ad argumentū principale in oppo^m
 dico. q̄ licet x̄ps sub hostia habeat potē
 tias organicas ⁊ non organicas: non po
 test tñ corpus suū ibi organice mouere.
 qz ibi nō est corpus suū passum disposi
 tum ad talem motionem eo q̄ ibi inter
 partes corporis christi nō est distātia lo
 calis que necessario requiritur ad talem
 motionem. Dico etiam q̄ potentia nō or
 ganica potest mouere corpus organice ⁊
 non organice. sicut patet de anima intel
 lectiua christi que mouet corpus suum
 in celo organice ⁊ sub hostia non orga
 nice.

Questio. xvi.

¶ **T**rum om̄is actus assentiendi s̄
 supponat actum apprehenden
 di respectu eiusdem obiecti. qđ
 sic. qz intellectus nulli assentit nisi q̄ ve
 rum reputat nec dissentit nisi qđ falsum
 reputat: sed intellect⁹ nihil reputat verū
 vel falsum nisi cognitum ⁊ apprehensum
 ergo om̄is assensus necessario presup
 ponit cognitionem ⁊ apprehensionem.

Contra ex̄te ista pp̄oem mēte: oē to
 tum ē maius sua pte: sine om̄i alia appre
 hensione pp̄ōnis: statim necio intellect⁹
 assentit sibi. igr̄ iste assensus nō presuppo
 nit app̄hensionem. Ad p̄mitto aliquā
 distinctionem. 2^o ad q̄ōnez. Circa pri
 mum dico sicut dictū est in alio quolz q̄
 duplex est act⁹ assentiēdi. vn⁹ quo assen
 tio aliquid eē vel non eē sicut assentio q̄
 deus ē: ⁊ q̄ de⁹ est trinus ⁊ vn⁹. ⁊ q̄ de
 us nō est diabolus. ⁊ tñ nec assentio deo
 nec diabolo. sed assentio q̄ deus non est
 diabolus. Vnde de virtute sermōis per
 istum actum nll̄i assentio. tamē per istuz
 actum apprehendo deum ⁊ diabolum:
 qz om̄is actus assentiendi est actus ap
 prehendendi: sed non econuerso. Ali
 us est act⁹ assentiēdi quo assen^o alicui:
 ita q̄ act⁹ assentiēdi referatur ad aliqd
 sicut assentio ⁊ dissentio alicui cōplexo: si
 cut huic pp̄ōiōi hō ē aīal. qz reputo
 eam esse veraz ⁊ non solū assentio huic
 pp̄ōni. hec pp̄ō homo est aīal est vera
 vbi hec pp̄ō homo est aīal est subiectū
 sed ē assentio huic pp̄ōni hō est aīal in
 se ⁊ absolute. ⁊ hoc qz scio q̄ sic impor
 tatur per istam pp̄ositionem sicut est i re

Circa secundum dico q̄ primus as
 sensus non necessario presupponit ap
 prehensionem complexi. quia iste as
 sensus non est respectu complexi tanq̄
 alicuius obiecti. sed presupponit ap

prehensionem singularium rerum lz non
assentit a reb⁹ singularibus. Sz scds
assensus naturalr loquendo nece^o pre/
supponit apphensionem coplexi. z hoc i
differenter: siue tale coplexuz coponatur
ex cognitionib⁹ singularium rez siue no
Et ro est. qz talis assensus hz complexu
p obiecto. nunc aut nulli naturalr assen
tim⁹ vel dissentimus: nisi cognito z app/
benso. g^o impossibile est qz naturalr as/
sentiatur alicui coplexo nisi apprehendat

Sed contra. si intellect⁹ formet istaz
pponem omne totum est maius sua pre
circūscripta oi alia apprehensione cople
xi pter istam coponem. statim catur hic
assensus evidens. alr non eet ppō per se
nota. Simlr si intellect⁹ formet istam p
positōem ds est trinus z vn⁹. sine oi alia
apphensioe illi⁹ articuli cū impio volun
tatis. pōt cari actus credendi. g^o talis as
sensus non psuppoit apphensionē. Pre
terea apphen^o coplexi nō est ppō. qz in
tellect⁹ pōt formare pponem lz non co
gnoscat vel apphendat eam: sicut possū
cognoscere lapidem: lz nō cognoscam il
lā cognitōem: Nec apphen^o ē ps ppōis
qz quelz ps ppōnis pōt eē cognit^o rei eē
z nulla alia cog^o est necessaria ad actuz
assentiendi. g^o zc. Preterea alius est
assensus respēu rei z ali⁹ respēu coplexi
sicut alia est apphen^o rei z alia coplexi.
g^o saltem assensus respēu rei nō psuppo
nit assensum respēu coplexi. Ad p^m isto
rū d^o qz tā ad actū assentiendi i cōi qz ad
actū credendi. ar^m pcedit de p^o assensu
z dissensu z non de 2^o. Ad 2^m di^o qz
apphen^o coplexi nec est ps ppōnis pposi
te ex cogitationib⁹ rez extra. nec est ipsa
ppō. qz nō possit eē pars vnus alteri⁹
ppōis. lz est vna alia distincta cog^o tam
a ppōne qz ab assensu. Et istam cognitō

nē psupponit assensus hns pplexū p ob
iecto. Et hoc nō solū est vez qn assentiē
coplexo pposito ex cogitatōibus rez: sicut
in istis: hō est aial: hō nō ē asin⁹. sed et qn
assentiē alicui ppōni c^o subiectuz vl pre
dicatuz est vna alia ppō cuiusmōi sunt
oēs ppōnes in sensu coposito vt tales.
hō est aial: est ppō vera vel necia. z sic
de aliis modis. qz anteqz assentiā talibus
coplexis necesse ē ipsa prius apphender
z cognoscere. Ad arg⁹ principalia pz
ex dictis.

Questio. xvii.

v. Trum viator heat aliquē pcep
tum simplicē pprium deo an cō
ponem z ditionem vel postea. qz
sic. qz ille pcept⁹ ē simplex de quo qrunē
tales pcept⁹ ppositi. vtrū ds sit ens inf
tū. vtrū sit act⁹ pur⁹: sed tales qrunē de
pceptu dei zc. maior pz. qz tales non que
runē de pceptu dei pposito pprio. qz tūc
idē qreretur de se qd est falsum. Cō/
tra nulla creatura ptinget pceptuz dei sim
plicē z pprium eēntialr: nec virtualr. g^o
nulla creatura pōt illum cāre. Ad qō
nem di^o p^o qz viator ex puris naturalib⁹
non pōt hēre de deo cognitōem aliquaz q
sit cogni^o absoluta nō cognotatiua: affir
matiua nō negatiua: simplex nō pposita:
ppria non cōis an cōpōem z ditionem.
Cui⁹ rō est. qz alr nō posset negare deuz
eē. qz suppono qz p sensatōem rei nō cā
tur aliq cog^o ppria alic⁹ impossibil^o ante
pponem z ditionē. Tum qz sensa^o nullā
hzactōem ad ipossibile vt cāet eius co
gnitōem ppria. Tū qz eadē rōne sensatō
cāret cognitōes pprias infinitoz impo
sibiliū. qz eālem hitudinē hz ad oia ipos
sibilia. Tunc ar^o sic. Tu pcedis cognitō
nē dei ppriam: cari an oēm ditionē z cō

pōnem z non ex fide. qz in fide cōcorda/
mus. z nō non ponim⁹ hoc. g⁹ euidēter
cognoscis hoc. qz cog⁹ dei ppria catur
p sensatōem. z p pns euidens est infideli
deum eē. qz posset euidenter arguere qz
pcept⁹ catus mediante sensatōe nō est a
cui⁹ impossibilis s3 possibil. z ex quo me
diante sensatōe cogni⁹ simplex ppria dei
aū pōnem cāta est: ista cogni⁹ non est a
licuius impossibilis s3 possibilis. g⁹ qlibet
infidelis possit euidēter scire qz ds ē pos
sibilis. Et qz in pperuis non dnt eē z pos
se. quilz infidelis euidenter sciret deū esse
qd est falsum. Et iō dico qz aū cōpōnem
z dīsonem non h3 viator talem pceptuz
nec h3e pōt. **P**reterea noti⁹ incōple^a
vni⁹ rei nō cāt notitiā incōplexā alterius
rei simplicē z ppriam. qz nō intuitiua. qz
illa catur imediate a re ex naturā lo
quendo. Nec abstractiua. qz si illa esset
cognitio simplex ppria: nece⁹ p̄supponit
notitiā intuitiua. cum g⁹ viator nō pos
sit deū p statu isto intuitive videre nullā
cognitōem talem de deo pōt h3e. **S**e
cūdo dico qz viator non pōt h3e tales cō
ceptum simplicē z pprium p⁹ pōnez z
dīsonem. **E**u⁹ rō est. qz mediāte pōne
z dīsonem acquirīt solā notitiā discursiua
z oīs notitiā acq̄sita p discursuz est com
plexa. **S**ed 3. p⁹ qz hoc dato tūc intel
ligerem⁹ deū nihil aliud intelligendo. qd
pbat. qz isti pceptus cōes: ens p^m. vnuz
eodem ordine succedūt sibi in mēte sicut
in voce. **S**z qñ prim⁹ pceptus ē in mēte
nō plus intelligit ds qz creatura. nec qñ
scds est in mente. nec qñ tert⁹. g⁹ nunq̄
intelligit. ds pceptu pprio: nisi isti pcept⁹
successiue formati cāent pceptum simpli
cem z pprium. **P**reterea alr intelli
gēdo deū. erit magnū tps anteq̄z intelle
ctus intelligeret deum. qz oportet incipe

re ab ente descendēdo per cōpōnitōem
z dīuīsonem. **P**reterea dīuīnitō sub
stantie create pōt cāre conceptum sim
plicem z pprium dīuīnitō. g⁹ descriptio
dei potest cāre conceptum dei. **A**ntece
dens p3. qz alr in linea predicamentalis
dīuīnitō z conceptus simplex. nō differ
rent nec in demōstratōe eēnt tres termi. qz
non esset ibi pceptus simplex dīuīnitō.

Preterea alr non eēt conceptus re/
spectiu⁹ in nobis. qz neutru extremū po
test cāre conceptum alterius. **N**ec catur
a duobus extremis aū cōpōnitōem z dī
uīsonem. qz exp̄ientia docet qz intellectus
prius non h3 conceptum respectiuū. aū
qz vnuz alteri per cōpōnitōem z dīuīso
nē comparat. puta p hoc qz intellectus
format hoc cōplexum. hec albedo ē ta
lis qualis est illa catur pcept⁹ similitudi
nis. **P**reterea alr non possem⁹ h3e i
tellectōem chymere in vno instāti. qz p/
tes conceptus ppositi sibi succedunt i mē
te sicut in voce vt prius dictum est.

Preterea qñ intellectus format h⁹
cōplexum. de⁹ dīstinguitur a quolibet qd
non est ipm. **A**ut subiectū illius pōnis
in mente est pceptus simplex dei: z habe
tur ppositum. **A**ut non: z tunc faciā ali
am ppositōem demonstrādo rem que d
us est. sic hec res significata p hoc com
plexum dīstinguit a quolibet qz nō est ip
sum: z tunc. **A**ut demonst̄ro deum p v^m
actum simplicem z h3etur pposituz. **A**ut
per conceptum ppositum ex multis acti
bus: z erit pcessus in infinitum. **A**d
primū illorum concedo qz viator nō po
test naturaliter deuz intelligere nihil ali
ud intelligendo. quia licet per conceptuz
compositum totalem intelligatur solus
deus. tamē per quēlibet conceptum par
tialē illius compositi intelligitur aliud

a deo. quia quilibet conceptus talis est cōis deo et aliis. Sed ultra dico quod probatio deficit. quia licet possibile sit in aliquo casu. quod conceptus cōmunes eodem ordine sibi succedat in mente sicut in voce. hoc tamen non est necessarium. quod intellectus potest formare aliquam propositionem in qua multi conceptus cōes simul predicantur et subiunguntur. et per omnes in tali conceptu compositio potest deus intelligi. Ad 2^m dico quod non oportet incipere ab ente. quod potest incipere ab istis conceptibus: primo vel substantia et sic de aliis. Nec requiritur ad intelligendum deum talis descensus vel discursus per compositionem vel divisionem. Nec magnam tempus requiritur. quod quoniam deus intelligitur primo per aliquem conceptum compositum: potest aliter intelligi per habitum inclinantem ad cognitionem simplicem in instanti. sicut in instanti potest formari tota propositio. Ad 3^m nego assumptum. quia conceptus diffinitive cōi lege presupponitur diffinitio. quod cognitio diffinitive diffinitioe proprie dicta. catur mediante cognitione intuitiva unius individui. quod conceptus speciei potest abstrahi ab uno individuo. Diffinitio autem non potest abstrahi ab uno individuo. Diffinitio autem non potest totaliter catur quantum ad omnes eius partes nisi per cognitionem multorum individuum.

Ad probationem dico quod neutrum illorum impossibile sequitur. quod non propter hoc distinguitur conceptus diffinitive a diffinitioe. quod catur ab ea. quod nullo modo catur ab ea. sed seipsis distinguuntur: et catur a suis causis que sunt diverse. Ad quartum dico quod argumentum est ad oppositum. nam conceptus respectu ab utroque extremo simul posito ante compositionem et divisionem non potest causari. quod probatur. quod subiectum et predicatum propositionis procedunt saltem

ordine nature propositione. Nunc autem intellectus in ipsa formatione huius complexi hec albedo est alteri similis vel equalis: ponit conceptum receptivum a parte predicati. 1^o isti conceptus procedunt illam propositionem. unde iste est ordo quod visis duabus albedinibus primo catur in intellectu conceptus specificus albedinis. 2^o naturaliter mediante illo conceptu specifico catur conceptus similitudinis. Et dico immediate ab ipsis albedinibus: vel cognitionibus earum. et per saltem ordine nature formatur propositio. Ad probationem dico quod experientia docet quod non prius iudicat per actum assentiendi illas albedines esse similes: quam intellectus comparat unam albedinem alteri per compositionem et divisionem: sicut prius dictum est sed experientia non docet quod prius habeat conceptum respectuum ante compositionem et divisionem.

Ad quintum dico quod possumus intelligere chimeram in uno instanti per uno conceptum compositum includentem predicationem sed nullo modo per cognitionem simplicem propriam. Et ultra dico quod probatio assumit falsum. scilicet quod partes conceptus compositi succedunt sibi in mente sicut in voce. quod in mente conceptus illi si existunt in subiecto indissolubili in voce non. Ad ultimum dico quod subiectum huius propositionis deus distinguitur et non est conceptus simplex sed compositus. Eodem modo dico quod formatio talis propositionis hec res significata per hunc conceptum compositum distinguitur et subiectum istius scilicet propositionis est conceptus compositus ex conceptu dei et nomine demonstrativo. Et ultra formando aliam propositionem sicut dicendo res signata per hunc secundum conceptum compositum distinguitur et subiectum adhuc erit conceptus compositus. et ideo processum in infinitum concedo: formando tales propositiones distinctas. saltem minor. Et ipse subiectum in qualibet propositione

erit conceptus et positus et non simplex. Ad
 arguendum principale dico quod tales conceptus
 compositi ens infinitum: actus purus querun-
 tur et demonstrantur de conceptu entis particu-
 lariter sumpti. puta queritur utrum in uni-
 uerso sit aliquid ens infinitum vel actus purus.
 Et probatur quod aliquid ens est infinitum. et ac-
 ctus purus. subiectum autem istius propositionis
 est conceptus et positus ex conceptu entis in
 communi et huius sine categoriematis aliquid et ita
 non est inconueniens quod unus conceptus com-
 positus queratur et probetur de alio con-
 ceptu composito.

Questio xviii

¶ **T**rum quantitas corporis christi sub
 hostia possit habere positionem de gene-
 re quantitatibus sine positione que est predicamen-
 tum supposito quod quantitas sit res distincta
 a substantia et qualitate: quod sic. quod deus potest
 separare et seruare prius absolutum sine po-
 steriori. sed quantitas per positum est res abso-
 luta. et similis positio que est eius propria. positio
 autem est quidam respectus fundatus in quanti-
 tate. igitur potest deus conseruare quantitatem cor-
 poris christi cum prima positione destruendo se-
 cundam. Contra. impossibile est quod ponatur
 fundamentum respectus: et terminus: nisi
 ponatur respectus vel nisi tale denotetur per
 conceptum respectuum. sed quantitas corporis
 christi est fundamentum ipsius positionis: et lo-
 cus hostie cui est pars corporis christi est termi-
 nus illius respectus. igitur impossibile est quod il-
 la quantitas sit pars loco nisi habeat positionem re-
 spectu illius loci. Ad quoniam dico quod im-
 possibile est quod quantitas corporis christi sit pars
 loco et habeat positionem que est propria quantitatibus
 nisi habeat positionem que est predicamentum. quod
 probatur multipliciter. primo sic. quod positio que est
 propria quantitatibus est ordo partium in toto tunc
 quero. Aut ille ordo situatus est ita quod una

pars sit superior et alia inferior. una autem et alia
 retro et cetera. Aut est ordo perfectionis ita quod
 una est perfectior et alia imperfectior. aut
 est ordo totius et partium: sicut oculus est pars
 capitis. Aut quarto est ordo calitatis ita quod
 una pars est calidior. Aut quinto est or-
 do originis aut nature: ita quod una pars pri-
 us natura est in rerum natura quam alia.

Alio modo non video quod possit esse ordo partium
 in toto. Si primo modo intelligitur ordo partium
 in toto habetur propositum. quod notum est quod non
 potest esse ordo situatus absque distantia lo-
 cali partium. quod in tali ordine contingit assi-
 gnare primam partem secundam et tertiam respe-
 ctu loci. quoniam corpus est immediate pars
 loco. et per partem ille ordo non potest esse sine po-
 sitione que est predicamentum. Aliis quatuor mo-
 dis loquendo de ordine non potest dici quod il-
 le ordo sit propria quantitatibus quod quilibet alius
 ordo ita bene potest competere partibus corporis
 christi. si eorum separata ab omni quantitate sicut quod
 do sunt coniuncte cum quantitate. Nam ita
 est una pars perfectior: tunc sicut nunc. quantum
 ad secundum ordinem ita est unum: tunc est pars
 alterius puta oculi capitis sicut nunc. Nec
 plus una pars est calidior tunc quam nunc.
 Nec plus una pars est prior alia quam nunc
 quod prius natura est aliquid secundum philosophum. igitur me-
 thas. quoniam unus potest separari ab alio et non est
 Et ita patet manifeste quod solum ordo situatus
 qui requirit distantiam localem inter partes
 facit aliquid esse et habere positionem que est dif-
 ferentia quantitatibus. Secundo sic omne quantum
 situatum est longum. sed nihil est longum
 sine distantia locali partium. igitur si quantitas cor-
 poris christi sub hostia sit longa. oportet quod
 una pars sit extra aliam et distet ab alia

Tertio sic. omne quantum est extensum
 sed nihil est extensum: nisi una pars distet
 ab alia. et sit extra aliam quod ad extensio-
 nem non sufficit partem rei alicui quanto.

Alia anima intellectiva esset quanta cum sit presens toti corpori et cuilibet eius parti. ergo si illa quantitas habeat positionem de genere quantitatis: illa est extensa habens partem extra partem. et per consequens habet positionem que est ordo partium in loco. Quarto sic omne quantum partium. et non infinitum permanens est figuratum aliquam figuram. sed ad figuram requiritur ordo partium in loco si corpus figuratum sit presens loco: 5^o ad quantitatem et eius positionem requiritur talis ordo. Assumptum patet: quia nullus alius ordo partium sufficit ad finem. quia facta sola mutatione situationali partium sine omni alia mutatione finis mutatur. Patet de sorte sedente et stante ubi est diversitas finis per solum motum localem hoc etiam patet. quia si deus crearet unum hominem cum omnibus suis accidentibus absolutis sub specie panis: ita quod esset ibi diffinitus nullibi et circumscriptive. Ille homo nullus esset figure. quia nec circularis nec triangularis. et sic de aliis. Nec esset eius corpus rarum. nec densum. quia eius partes non iacent propinque nec remote eo quod omnes sunt simul. sed istius causa sola est quia partes non ordinantur in loco. 6^o et cetera. Quinto sic corpus heterogeneum puta ignis vel aer. vere habet positionem que est differentia quantitatis. quia vere est quantum. sed inter partes illius corporis non potest esse nisi ordo situationalis. hoc est ordo partium in loco et positio que est predicamentum. 7^o una positio non potest esse sine alia. Assumptum patet quia circumscripto illo ordine nulla pars potest esse alia prior: nec posterior cum omnes sint eiusdem rationis. Sexto patet hoc per philosophum: in predicamentis qui dividit quantitatem in habentem positionem. ut linea. superficies corpus singulum enim illorum situm est ali-

ubi: sed talis situatio non potest esse sine ordine partium in loco ergo et cetera. Superius quolibet natura respiciens contingenter quolibet speciem. et individuum contingenter sub aliquo genere respicit contingenter totum illud genus. quia quando aliquid determinat sibi certum genus determinat sibi certam speciem illius generis. sed corpus christi respicit contingenter quolibet speciem positionis que est predicamentum et quodlibet individuum quia sine qualibet potest esse. ergo sine toto illo genere. et per consequens potest habere unam positionem sine alia. Preterea quoniam sunt duo respectus extrinsecus advenientes quorum unus presupponit alium potest prior separari a posteriori. sed ita est de respectu quantitatis et positionis. 8^o potest quantitas esse presens loco sine positione. Preterea positio que est predicamentum presupponit ubi proprie dicitur. scilicet circumscriptum: sed deus potest preservare quantum sine tali ubi proprie dicto. 9^o et cetera. Ad primum illorum dico primo quod illa propositio habet multas instantias. Tum quia quantitas contingenter respicit quancunque positionem que est differentia quantitatis. et tamen non respicit contingenter totum genus finis. Tum quia quantum nunquam est sine longitudine et latitudine. nec per consequens sine finis. Tum quia linea contingenter respicit rectitudinem et curvaturam. et tamen non respicit contingenter finem omnino quia linea non potest esse sine finis. 10^o dico quod conclusio potest procedi unomodo quia si deus faciat quantitatem sine omni loco. tunc esset positio que est differentia quantitatis sine positione que est predicamentum. et hoc quia tunc quantum non est presens loco et posito quod quantum sit presens loco: non valet per consequens sicut non valet. deus potest facere quantum sine illa positione. et sine illa et sic de aliis. ergo sine

omni. Exemplum. posito quod sol non sit deus potest facere corpus sine omnibus distantibus ad solem. quia sol non est: sed posito sole impossibile est quod sit corpus in mundo sine omnibus distantibus ad solem. et tamen tale corpus contingenter respicit quolibet distantiam. Tertio dico quod aliqui sunt termini absoluti qui significant omnia sua significata unum modo. Et quando tales termini important res totaliter distinctas. tunc in illis est maior vera. Exemplum. homo potest esse sine albedine et nigredine etc. ergo sine omni colore per potentiam dei. Similiter dilectio potest esse sine noticia intuitiva et abstracta et sic de aliis quod potest esse sine omni cognitione saltem per potentiam dei. Sed sunt alii termini notati/ ui qui non significant omnia sua significata unum modo significanti: sed aliquid in recto et aliquid in obliquo. et quando tales termini sunt subordinati: in illis est propositio falsa. Exemplum de linea et figura. Et ratio est quia quicquid significat linea in communi significat figura in communi principaliter licet notant diversimode. puta affirmative vel negative et omnia que notat linea negative. notat etiam figura negative. et ideo impossibile est quod sit illa linea sine omni figura. Ad propositum dico quod hoc corpus quantum respiciat contingenter omnem positionem que est predicatum. non tamen potest esse presens loco et separari a toto illo genere. quia tam positio que est predicatum. quam positio que est differentia quantitatis significant illud idem quod corpus quantum: ideo corpus quantum non potest ab omnibus separari. Ad aliud et tertium dico quod nec positio nec quantitas nec ubi sunt tales parvi respectus: sicut homines ymaginantur quod patet ex hoc quia si essent tunc posset quantitas esse presens loco et separa

ri ab illis. et tunc illud quantum non haberet partes ordinatas in loco quod includit contradictionem. sicut probatum est. ideo dico quod isti termini important solum res absolutas diverso modo significanti. Ad argumenta principalia patet ex dictis quod non sunt tales respectus sicut homines ymaginantur.

Questio. xix.

Primum subiectum materialis existens proponatur ex partibus substantialibus eiusdem rationis substantialiter distinctis. quod non. quia hoc solum convenit quantitati. ergo non subiectum. Contra. alia pars materie est in capite. alia in pede. et sic de singulis ergo etc. Ad quod dico quod sic: et hoc potest evidenter probari primo sic. quia lignum non tantum componitur ex materia et forma que sunt partes essentielles eius et diverse rationis: sed etiam proponitur ex partibus integralibus eiusdem rationis: quarum quolibet est lignum. et ille partes non sunt in eodem situ ut manifestum est: ergo distant substantialiter. Secundo sic divisio ligni in duas medietates nulla substantia sine se tota de novo generatur. sed nunc facta divisione sunt due subiecta distantes realiter. Aliter accidentia in una medietate remaneret sine subiecto. sed ille due subiecta ligni quarum utraque est quoddam totum post divisionem preserverunt facientes unum lignum totum et non fuerunt prius in eodem loco ergo prius substantialiter distabant. Confirmatur quia una medietas ligni potest corrumpi a/ lia non corrupta et illa corruptio est substantialis. ergo aliqua substantia que prius fuit nunc est corrupta. et manifestum est quod aliqua substantia manet. ergo prius erant due partes subiectales ligni componentes unum

lignū sitū distantes. Tertio sic. albe/
 do exns in ligno est tota in toto: et pars
 in parte. Aut ergo in toto et partibus li/
 gni. et habetur ppositum quia sicut par/
 tes albedinis localiter distant: ita et par/
 tes subē in quibus erunt. Aut sunt i to/
 to quodā accidente et pars in parte acci/
 dentis: et tunc illud accidens sicut ē sub/
 iectū albedinis habet aliquod subiectū
 primū: ita qd totum sit in toto. et pars in
 parte. Et tunc quero. Aut subā est eius
 subiectum. primū. et habetur ppositū
 sicut prius. Aut accidens. et tunc querā
 iterum de illo accidente. et sic erit pces/
 sus in infinitum. vel oportet stare ad a/
 liquod accidens extensum: cuius subie/
 ctum primū est aliqua substātia materi/
 alis. habens tales partes. Quarto sic
 Non plus esset illa subā materialis ex/
 tensa. q̄ anima intellectiva. quia sicut ai/
 ma intellectiva est tota in toto corpore
 et tota in qualibet parte corporis. ita q̄
 bet subā materialis esset tota in tota q̄
 titate et tota in qualibet parte quantita/
 ris. Oportet ergo dicere qd quilibz sub/
 stātia materialis: habz partes substātia/
 les distantes localiter. quaz vna pōt de/
 strui alia. non destructa. et ipis manen/
 tibus possunt ab inuicem separari et q̄li/
 bet talis subā est quoddam totūz quod
 concedo. Ad argumentū principale.
 dico qd si quantitas sit res absoluta disti/
 cta a subā et qualitate sicut est cōis opi/
 nio: non solum conuenit quantitati ha/
 bere tales partes integrales. sed etiā sub/
 stantie materiali.

Questio. xx.

Trum subā materialis exten/
 sa per suas partes intrinsecas
 sit immediate presens loco. qd non. ga

solū est pns per quāritatē que primo est
 in loco ergo rē. Contra. si subā et quā/
 titas distingūtur realiter alia est pntia/
 litas vnus ad locū q̄ alterius. quia re/
 spectus mutantur ad mutatōem funda/
 menti immediati. ergo vtrūqz est immedi/
 ate pns loco. Ad qōem dico breuiter
 qd sic. Qd pbs primo sic. Omne illud qd
 est pns loco est. pns per seipm vel per
 aliquid cui ipm est pns illi loco sed sub/
 stantia materialis extensa est pns loco
 ergo per seipam vel aliud cui subā est p
 sens puta per quantitatē cui substātia ē
 pns que quantitas est pns loco. Et
 loquor de illo per quod aliquid non di/
 stans a loco est pns loco. et nō aliter. s̄
 si subā materialis sit pns loco per par/
 tes suas intrinsecas habetur ppositum.
 Si per aliud puta per quantitatē tunc
 arguo sic. Quando aliqua duo suo sūt
 presentia et indistantia localiter: quicqd
 immediate est pns vni illoz: per idem im/
 mediate est pns alteri. sed quātitas et lo/
 c⁹ ei⁹ sūt pntia indistantia localit et subā
 materialis exns sub quātitate p ptes suas
 intrinsecas ē immediate pns quātitati. ergo
 p easdē ptes ē immediate pns loco illius
 quātitatis. R⁹ sic subā materialis ē pre/
 sens quātitati que immediate est pns loco
 suo: ita qd tota illa subā est pns toti quā/
 titati et ps pti sicut illa tota subā informā/
 tur illa tota quātitate et ps pte. et aliter
 nō eēt exnsa. aut g⁹ illa subā est imedia/
 te pns quātitati aut p aliqd me^m. 2^m nō ē t
 dari. qz de illo me^o q̄ro aut immediate est
 pns tā subē materiali q̄ quātitati. et hētur p
 positū. aut erit pcessus i infinitū i mediis
 g⁹ ipa subā immediate ē pns quātitati. qz
 non plus pōt stare in 2^o q̄ in primo. Et
 tūc arguo ois subā p seipam. et p partes
 suas: est immediate presens quantitati. et

tota est p̄ns toti. ⁊ pars parti. per seip/ sam. sed quantitas per seipsam ⁊ p̄ par tes suas intrinsecas. est imēdiate p̄ns lo co: ita q̄ tota est p̄ns toti. ⁊ pars parti. quia alia presentialitas ē eius ad locū ⁊ alia quantitatis quod patet ex separa bilitate eoz. ergo ⁊c. Ad argumentū p̄cipale dico q̄ subā materialis ex h̄o ip̄o q̄ imēdiate est p̄ns quātitati: sic q̄ tota est p̄ns toti. ⁊ pars parti est imēdia te p̄ns loco illius quātitati per partes suas intrinsecas.

Questio. xxi.

Trum subā materialis exten sa per partes suas intrinse cas sit in loco circumscriptione vel diffinitive. q̄ nō circumscriptione. qz omē quod est in loco circumscriptione etiā imēdiate est quantitas. sed subā materi alis nō est quantitas. 5^o. Contra: est imēdiate p̄ partes suas p̄ns loco: ita q̄ tota est p̄ns toti: ⁊ pars parti: ergo cir cumscriptione est in loco. Sic primo videudū est quid est eē circumscriptione i loco: ⁊ quid diffinitive. 2^o ad questōem Circa primū dico q̄ esse circumscrip tione in loco: est eē in loco^o q̄ totū sit in toto loco. ⁊ pars in parte loci. Sed esse i loco diffinitive est totū esse i toto loco ⁊ totū in qualibet parte illius loci: sicut corpus xp̄i est in eucharistia ⁊ sicut an gelus est in loco. ⁊ aīa intellectiva ē isto mō in corpe: licet non sicut in loco. Cir ca 2^m dico q̄ subā materialis extensa p̄ suas partes est imēdiate in loco circun scriptione. q̄ patet ex predictis quia ipsa est tota in toto. ⁊ tota in qualibet parte loci. quod p̄batur. quia si deus destrue ret vnā medietatē quantitatis huius li gni. ⁊ aliā medietatē p̄seruaret: ille due

partes subāles ligni distarent localiter ⁊ vna est circumscriptione in loco. ergo ⁊ alia medietas. quod patet ex hoc q̄ to ta subā ligni est in toto loco. ⁊ pars in p te. Secundo sic fm ponentes respec t^o p̄nalitas ligni ad locū nō dependet ex respectu inherētie quantitatis ad lig nū. qz destructa illa inherētia pōt ad huc lignū esse p̄ns loco. Tunc sic. omē quod nō depēdet ab alio pōt per po^{am} diuinā p̄seruari sine eo. ergo respect^o p̄na litatis totius ligni ad totū locū ⁊ partis ad partē pōt p̄seruari sine inherētia q̄ titatis ad lignū. quo facto mai^m est. q̄ totū lignū erit imēdiate in toto loco. et pars in parte. ergo circumscriptione. Ter tio sic. sicut tota subā est p̄rio: tota quā titate. ita ptes subē sunt p̄iores partib^o q̄ titatis. Tunc quero fm modū loquen di alioz aut in illo p̄iori partes sunt in eodē loco vel in distinctis. Non in eodē qz nō plus in vno q̄ in alio. ergo in di stinctis. ergo in illo p̄iori subā habens distinctas ptes est circumscriptione in i^o loco. Quarto sic. circumscriptione pas siva locati fm cōiter loquentes est quid respectus. sed respectus variatur taz ad variatōem fundamenti q̄ termini. cum ergo subā ligni ⁊ q̄titas distiguātur re aliter circumscri^o passiva subē ligni. Et circumscri^o passiva quantitatis eius disti guntur realiter: ⁊ per p̄sequens alia cir cumscriptione passiva est subā ligni i lo co ⁊ alia quantitas ⁊ ipsa posset esse per potentiam diuinam destructa alia.

Quinto. ex eodem mō arguo sic. Alia est distantia localis vnus partis subē ligni. ab alia parte. qz respect^o di stinguuntur 2^m distinctōem fundamenti ⁊ termini. ergo tota subā ligni per ptes suas intrinsecas distātes localiter est cir

circumscriptione in loco. Sexto sic: ad existē-
 tiā respectus sufficiunt fundamentū et
 terminus cum causis extrinsecis. sed di-
 stantia localis partium subē ligni est q-
 dam respectus habens p fundamentū
 et termino ipas partes subē distātes. 8^o
 positis partibus subē ligni et causis extri-
 secis que faciunt eas distare. ponetur il-
 la distantia. q̄titas aut cum nō sit funda-
 mentū nec terminus istius respectus si
 requiritur erit causa extrinseca illi⁹ re-
 spectus. et ultra tunc quicquid de⁹ pōt
 mediante causa 2^a extrinseca pōt sine ea
 ergo ille respectus pōt esse sine quātitā-
 te tali: et per psequens subā ligni per se
 et per partes suas erit circumscriptione
 in loco. Ad argumentū principale.
 patet ex dictis.

Questio. xlii.

Trum deus possit conserua-
 re subām materialē extensā
 sine motu locali destruendo
 omne accidens absolutū in ea. q̄ nō. quia
 deus nō pōt facere subām extensā sine
 extensione: sed si deus destrueret omne ac-
 cidens absolutū in ligno: et conseruaret
 subām ligni longuā: latā: pfundā. sine q̄-
 titate: illa subā eēt extensa sine quantita-
 te et extensione. Contra: hoc nō iclu-
 dit contradictōem: ergo non pōt fieri a
 deo. Ad q̄dem dico breuiter q̄ sic. Et
 ad hoc pbandū fundo me in illo arti-
 culo credo in deū p̄m oīpotentem. Ex
 quo accipio istam pp̄em quicquid de-
 us pducit mediantibus causis secundis
 pōt imediate sine illis pducere et pserua-
 re. sed mediantibus causis naturalib⁹ ex-
 pellit et introducit multa accidentia ab-
 soluta in idē passum localiter nō muta-
 tum: sicut patet in alteratione et genera-

tionē ubi generatū et corruptū sunt eā/
 lia 6^m oēs dimēssiones ubi nō solū quali-
 tas corruptū cōrūpitur: sed etiā qualitas
 noua et noua quātitas introducitur se-
 cundū cōiter loquētes sine oī motu loca-
 li materie ergo pōt deus imediate p se
 omne accidens absolutū ligni destruere et
 pseruare eius subām sine oī motu loca-
 li. Secundo ex eodē principio arguo
 sic. Deus pōt rem posteriōrē naturalis
 destruere. et priōrē sue nature relinque-
 re ut ipa p p̄riū modū agat. destruat.
 ergo deus oē accidens absolutū huius
 ligni. et relinquat subām ligni sue natu-
 re quo facto. Aut subā ligni est nō mo-
 ta localiter: et habetur ppositū. Aut erit
 mota localiter: et hoc nō pōt esse. q̄ ad
 nullā drām loci pōt se transferre nō de-
 orsum cum principium penetrandī ter-
 ram nō habeat sicut nec quando habe-
 bat accidentia sua Nec sursum pōt mo-
 ueri. sicut nec prius. quia nō habet prin-
 cipium mouendi sursum plusq̄ prius Nec
 ante nec retro. quia nulla cā est q̄re pl⁹
 mouetur ad vnū q̄ ad reliquū Nec mo-
 uebitur ab agente extrinseco: q̄ si sic.
 Aut tota subā mutabit totū locū. quod
 nō pōt fieri p cām extrinsecā naturalez
 Aut partes subē ligni que prius erant
 distantes cōcurrent quasi in vnū punc-
 tū et hoc nō. Tum quia punctū nō est a-
 liquid tale: sicut hoīes ymaginant. Tum
 quia nō habet aliquod principium. sic
 mouendi sicut p̄. Tum quia si esset tale
 principium nō esset maior rō. quare plus
 pcurrerent ad vnū punctū q̄ ad aliud.
 Nec esset aliqua rō quare pars media
 plus moueret ad vnū punctū q̄ ad aliud
 punctū ppe finē. 3^o sic ex eodē principio
 arguo deus pōt totā subām huius li-
 gni pseruare et oīa accidentia vni⁹ pri-
 15

destruere: et accidentia absoluta alterius partis conseruare in parte ligni hoc est deo possibile sicut possibile est sibi vnaz medietate albedinis destruere: et aliam conseruare in pariete. Quo facto: si deus dimitteret totam substantiam ligni sue nature: quero tunc quod moueretur medietas substantie ligni que conseruatur sine omni accidente absoluto: Non posset virtute propria aliam partem subintrare: nec se totaliter et naturaliter ab illa parte separare ergo sue nature derelicta manebit imota localiter. Quarto sic. substantiam ligni existens sub accidentibus materialibus est in loco circumscriptione. et prius loco per partes suas intrinsecas. sicut prius probatum est. tunc sic. Deus potest conseruare substantiam ligni presentem suo loco. si sine sui mutatione locali. et sine presentia accidentium absolutorum ad illum locum. quia sicut substantia ligni est prior natura accidentibus: ita prius est presens suo loco quam accidentia. et per consequens potest deus separare vnā presentiam ab alia. Quinto sic. omnis respectus potest per diuinam potentiam conseruari sine eo quod nec est terminus nec fundamentum illius respectus sed distantia qua vnā pars ligni distat ab alia: est quidam respectus secundum eos: cuius fundamentum est pars subiecta distans: et terminus eius est alia pars subiecta a qua distat. et per consequens nullum accidens absolutum est fundamentum vel terminus illius distantie. ergo potest ille respectus idem numero conseruari sine omnibus accidentibus absolutis: et ita potest substantiam ligni conseruari sine omni motu locali et omnia accidentia sua absoluta destrui vel separari.

Ad principale argumentum concedo quod deus potest conseruare substantiam ligni longam: latam: profundam: et sic extensam sine omni

extensione que sit res absoluta distincta a substantia.

Questio. xxiii.

Trum substantia materialis per suas partes intrinsecas possit esse quantitas siue quanta. quod non quia passio adequata alicui subiecto proprio nunquam potest alicui competere. nisi mediante illo subiecto. patet de risibili et homine. sed esse quantum est passio adequata quantitati que est accidens. ergo non potest competere subiecto sine illa quantitate. Contra per partes intrinsecas potest esse longa: lata: et profunda: ergo per illas potest esse quanta. Circa istam questionem primo videndum est quid est esse quantum. 2º ad questionem. Circa primum dico. quod esse quantum est habere partem extra partem et partem distantem situaliter a parte. Ex quo sequitur duobus vnus est quod omne illud quod est per se vnus vere extensum est vere et realiter quantum. Secundum est quod omne illud quod est circumscriptione in loco: est quantum. quia esse tale est totum in toto. et pars in parte et e conuerso. Omne quantum est circumscriptione in loco si sit locus ambiens ipsum. Circa secundum dico quod substantia materialis per suas partes intrinsecas potest esse quanta. Quod probatur multipliciter. primo sic. sicut prius patet deus potest conseruare substantiam materiale extensam non motam localiter. et destruere omne accidens absolutum in ea: quo posito manifestum est quod tota substantiam ligni conseruatur. ita quod nulla eius pars destruitur sed remanent eadem partes que prius de quibus quero vtrum distent loco et situ sicut prius quando fuerunt sub accidentibus: vel non. Si primo habetur propositum. quia sicut patet in primo articulo

omne per se vnu habens partes distan-
tes loco et situ est quantum. Si 2^o. et
iste partes non sunt corrupte. nec vna
pars puerfa in alia: quia manent sicut
prius. ergo necessario erunt mote loca-
liter. quod est contra positum. quia prius
distabant situ. modo non. Secundo sic ac-
cipio totam subam huius ligni denudata
ab oibus accidentibus absolutis et sit: a
et quero. Aut a coexistit toti loco suo et
pars a coexistit parti loci. aut non. Si sic
ergo a habet partes distantes loco et si-
tu. et per consequens a per partes suas in-
trinsecas est quantitas. Si non et prius
quando a fuit sub accidentibus: totus a
coexistat toti loco: et pars parti loci. 3^o
aliqua pars a est mota localiter: quia
omne quod prius est pns alicui loco: et
postea manens non est pns nisi cum non
sit extra oem locum necessario transfertur
de loco ad locum. et per consequens aliqua
pars a est mota localiter. Si dicat qd a
non est in loco nisi per quantitate que est
accns sube: et ideo quando deus destru-
it illam quantitate nec est in loco nec mu-
tatur localiter. Contra hoc non vide-
tur theologice dictum. Nam fm oes sanc-
tos angelus est in loco. et mutatur de lo-
co ad locum. tamen non est quantum tali q-
tate distincta. ergo eodem modo quantum
q- substantia ligni separaretur ab o-
dente. nisi ponatur extra mundum: erit i lo-
co totum a et quelibet pars eius. et tunc
stat ar^m. Et si dicatur adhuc destructo
omni accidente absoluto: a erit i loco dif-
finitive sicut angelus et non circumscrip-
tue. Contra si sit in loco diffinitive.
probo qd est circumscrip-
tue in loco: quia
si a sit diffinitive i loco. tunc eadem rone p-
tes sue que sunt b. c. sunt diffinitive i lo-
co tunc quero. aut b est in eadem parte

loci diffinitive in qua prius fuit aut non.
Si sic eadem rone. c. erit in eadem parte lo-
ci diffinitive in qua prius fuit et per con-
sequens b. et c. distant localiter et situ-
liter sicut prius ante destructionem accidē-
tium. quia in eisdem locis manent. sed o-
totum habens partes localiter distantes
est circumscrip-
tue in loco. ergo a est cir-
cumscrip-
tue in loco. Si aut b non sit in
eadem parte loci diffinitive in qua prius
fuit nec. c. hoc est vel qd b. est alibi diffi-
nitue. et per consequens est mutatum locali-
ter. vel quia non est alibi diffinitive. qd
non pot dici cum manet in mundo sicut nec
hoc pot dici de angelo. Et similiter hoc
dato tunc mutaretur localiter. quia ex
quo manet in re et natura et non est i eo-
dem loco in quo prius necessario muta-
tur localiter. Tertio arguo sic. Acce-
pts duabus aquis a et b. non maioris
virtutis est conseruare a. et b. sine omni-
bus accidentibus absolutis. quando
sunt partes vnus aque totalis: qd si non
sunt partes alicuius totius. Sed deus
potest conseruare a. rome. et b. hic sine
omnibus talibus accidentibus. quia non
oportet si deus separet a rome ab acci-
dentibus suis et b. hic qd deus transfe-
rat a. ad locum istum vel medium: nec
e conuerso: et ita conseruatur in distinc-
tis locis. a. et b. quando non faciunt v-
num. ergo si a. et b. essent partes vnus
aque posset deus conseruare a. et b. in di-
stinctis locis et destruere omnia accide-
tia absoluta in eis. quo posito aqua to-
talis esset quanta per b. et a. que sunt
eius partes distincte situ. quod est pro-
positum. Confirmatur quia si deus p-
potentiam suam absolutam conseruaret to-
tam subam aque maris oceani sine omni-
bus accidentibus absolutis. non necessi-

taretur deus ad transferendū aquā que i
 oriente est ad aquā maris que est in oc
 cidente vel ad locū mediū vel econuer
 so. sed hoc posito manifestū est q̄ i^a sub
 stantia eēt quanta per aliquas partes.
 quaz̄ aliq̄ue sunt in oriente. ⁊ aliq̄ue in
 occidente. Quarto quia quando sub
 iectū ⁊ accidens habent partes sibi cor
 respōdētes. sic q̄ distinctis partibus ac
 cidentis correspondēt distincte partes
 subē. tunc nō minoris potentie est p̄ser
 uare partes accidētis destruendo subā
 sine oī motu locali accidentis vel ptis
 eius q̄ p̄seruare partes subē sine oī mo
 tu locali destruendo oē accidens abso
 lutū in subā. Sed primū facit deus i eu
 charistia destruendo substantiam panis
 ⁊ conseruando accidentia eius ergo.
 pōt facere. 2^m quo facto manifestū est.
 q̄ illa subā est quanta per suas partes.
 Confirmatur. quia magis rōnabile est
 q̄ subā habens partes distantes localit
 sit in loco diuisibili. sine oī accidēte: ita
 q̄ tota subā sit in toto loco. ⁊ pars in p̄
 te: q̄ q̄ subā carens oī parte sit i loco di
 uisibili: ita q̄ tota sit in toto loco: ⁊ tota
 in qualibet parte. sed fm̄ est verum de
 facto sicut patet de angelo ⁊ anima se
 parata. ergo primū pōt esse vez: saltem
 per potentiā diuinā. Quinto qz̄ oīs
 res absoluta existens sub aliquo abso
 luto accidente per informatōem: ita q̄
 totū subiectū est sub toto accidente. et
 pars sub parte potest per potentiā diui
 nam coexistere eidē accidenti: sine inhē
 rentia ⁊ informatōe. hoc statim p̄bat̄
 p̄ hoc q̄ respectus extrinsecus adueni
 ens potest corrumpi manentibus extre
 mis. inherētia autem accidētis ad sub
 stantiam est respectus extrinsecus adue
 niens ergo ⁊c. Sed si deus conseruaret

substantiam ligni presentem quantitati
 sine informatione ⁊ inherētia. ita q̄ to
 ta sit presens toti quantitati ⁊ pars par
 ti sicut illa quantitas habet partem di
 stantem localiter a parte: ita substantia
 ligni habebit. ⁊ per consequens erit quā
 ta per partes intrinsecas. Si dicis q̄ a
 blato respectu inherētie quātītatis ad
 substantiam non erit substantia presens
 quantitati predicto modo. Contra:
 quia respectus presentia litatis substan
 tie ad quantitatem est prior respectu in
 herētie quantitatis ad substantiā: qd̄
 patet quia respectus inherētie non po
 test separari a respectu presentia litatis.
 sed bene econuerso. quia substantia po
 test esse presens multis. q̄uis non inhe
 reat. sed prius natura potest separari a
 posteriori: saltem per potentiā diuinā
 ergo respectus presentia litatis toti⁹ sub
 stantie ad quantitatem. potest separari
 ab inherētia quantitatis ad substantiā
 quo posito tota substantia ligni erit p̄
 sens toti quantitati. ⁊ pars parti sine in
 herētia ⁊ per consequens ista substan
 tia habet partem distantem a parte. er
 go sic est quanta per proprias partes.

Ad argumentum principale nego as
 sumptum. quia esse quantum non con
 uenit substantie per aliquod accidens.
 nec accidenti per substantiam ideo neu
 tri conuenit primo sicut passio.

Questio. xiiii.

Trum substantia materialis
 per suas partes intrinsecas
 potest esse quanta. sine quan
 titate addita sibi. q̄ non. quia sub
 stantia non est alba sine albedine. ergo
 non est quanta sine quantitate. cōsequē
 tia patet. quia eadē ratio est vtrobiq̄.

Contra. substantia potest esse quanta per partes suas intrinsecas. et nullum impossibile sequitur si ponatur inesse. 6^o sequitur quod sit quanta sine omni quantitate. Ad quod dico quod de facto substantia per partes suas intrinsecas est quanta sine omni re absoluta addita sibi. quod primo multipliciter.

Primo sic quando propositio verificatur per rebus si due res sufficiunt ad eius veritatem superfluum est ponere tertiam sed iste propositio substantia materialis est quanta: substantia materialis est circumscriptione in loco: substantia materialis habet partem et partem. et sic de similibus. verificantur pro rebus. et ad verificandum tales propositioes sufficiunt substantia cum suis partibus intrinsecis et locus. quod impossibile est quod substantia materialis sit in aliquo loco toto. et partes sue sint in partibus loci: nisi omnes istae propositioes sint vere: si formetur. ergo superfluum est ponere tertiam rem que sit quantitas ad verificandum illas propositioes. sed non ponitur propter aliam causam 6^o et cetera. **Secundo** patet. quod postea hypotesi: quod tota substantia sit in toto loco: et pars in parte. saluat quod partes substantie sue distant situatim. et quod substantia materialis potest recipere quantitates: quarum partes nate sunt distare localiter quod substantia sit quanta. quod habet partem et partes quod est circumscriptione in loco. sicut ponendo aliam quantitatem mediam: per ex dictis. 6^o et cetera. Si dicat quod hoc est verum quoniam partes substantie materialis sunt in distinctis locis. sed hoc non potest fieri sine quantitate media inter substantiam et qualitates.

Contra ab eisdem causis et eadem virtute substantia materialis producit inesse. et eadem virtute partes eius producantur in distinctis locis sed per talem quantitatem non producit talis substantia inesse. quia illa quantitas si poneretur est posterior substantia: quia accidens et per consequens non

producit partes inesse talis quantitas. sed solum efficiens. Confirmatur per idem habet res esse et esse distinctum. sed partes non habent esse per quantitatem. 6^o non distinguunt situatim per quantitates. Secundo sic omnis effectus dependet sufficienter ex suis causis essentialibus. Si ergo distantia localis partium dependet ex quantitate media. ergo quantitas est causa distantie illarum partium. sed hoc est falsum. quod nec finalis nec efficiens.

Tum quod posteriori nihil efficit circa prioria essentialia. Tum quod hoc posito adhuc illa substantia esset quanta per partes suas intrinsecas sine illa quantitate que solum esset causa extrinseca illius distantie. Quia cum deus sit causa efficiens illius distantie supplens causalitatem cuiuscumque cause 2^e quoniam sibi placere non posset facere illam distantiam partium sine tali quantitate media: quod falsum est.

Nec illa quantitas est causa materialis certum est. nec formalis illius distantie partium sicut aliquid est album per albedinem. quod tunc si cut impossibile est quod aliqua sint alba sine albedine. et hoc siue sint separata ab invicem siue sint partes alicuius totus: ita esset impossibile quod illa que modo distant localiter per quantitatem: distarent localiter sine quantitate tali. et hoc siue sint partes alicuius totus siue sint separata contra oppositum prioris probatum est.

Et per quod deus posset dividere lignum in duas medietates et ponere unam romae et aliam hic. et separare ab omnibus accidentibus quo facto illa distarent localiter sine quantitate tali. Et eodem esset si essent partes unius ligni sicut patet prius. Tertio sic supposito quod deus posset preservare corpus christi sub hostia. absque hoc quod haberet esse circumscriptione in celo. vel alibi: quod posito. Quero. aut illa quantitas distincta a substantia et qualitate que presuit in corpore christi manet. vel non secundum non potest dari

q̄ absolute variatur p̄pter variatōez respectuum nec destruitur. cum autē in celo eē circumscriptione n̄ sit nisi respect⁹ q̄dam. ergo p̄pter hoc q̄ corpus xp̄i solum perdit illud vbi in celo non corrūpitur illa quantitas absoluta: sicut nec corpus christi quod solum cessat habere illud. vbi ergo oportet dare primū q̄ illa quantitas maneat in corpore christi sub hostia. ⁊ per p̄ns corpus xp̄i ibi vere erit quantum. q̄ h̄z talem quantitatem in se. sed hoc est falsum. q̄ non h̄z ibi partem distantem a parte. nec partē extra partem. Alr̄ enim sequerēt q̄ distincte partes corporis xp̄i coexisterent distinctis partibus hostie ⁊ totum toti quod est falsum. ergo corpus xp̄i ibi non est quantum ⁊ per p̄ns quantitas non est talis res media.

Ad principale dico q̄ non ē s̄c̄. quia albedo informat corpus albu. sic non est de quantitate sicut patet ex dictis.

Questio. xxv.

Primum possit evidenter probari: q̄ quantitas sit res absoluta: distincta a substantia ⁊ qualitate. q̄ sic. quia quā aliqua duo sic se habent q̄ vnu manet ⁊ aliud non manet necessario distinguunt realr̄ sed in rarefactione manet tā substantia q̄ qualitas: ⁊ non manet quantum. q̄ ex quo in raro plus est de quantitate q̄ in dēpso ⁊ in rarefactione. vel totam quantitatem precedentem corrūpi vlt̄ q̄ sint due quantitates in eodem subiecto. 2^m non est ponendum. q̄ primum ⁊ per p̄ns necessario distinguunt. Contra. hoc non potest probari per propositiones per se notas. nec per experientiam. ergo non evidenter. Ad questionem dicitur a multis: q̄ sic ⁊ probat multipliciter. pr̄mo sic. q̄ nullum accidens est idem cum substantia

sed omnis quantitas est accidens. q̄ in predicamento accidentis. q̄ 2^o 2^c: Secundo sic experientia docet q̄ in condēpatione aliquid perditur sed non substantia: nec quantitas s̄c̄ p̄m 4^o philosophorum. ergo quantitas aliqua corrumpit ⁊ per p̄sequens distinguit. Tertio sic longitudo ⁊ latitudo aeris ⁊ ignis: sunt eiusdem speciei: sicut ois quantitas cum alia quantitate sed ignis ⁊ aer non sunt eiusdem speciei ergo distinguit substantia a quantitate.

Quarto sic. quia impossibile est naturaliter duo corpora eē in eodem loco s̄ substantia ⁊ qualitas sunt simul. ergo si vtrūq̄ est quantitas ⁊ corpus: tota corpora simul eēt naturalr̄ quot sunt qualitates materiales: cum substantia. puta sapor ⁊ color ⁊ sic de aliis. Quinto sic. impossibile est q̄ idem sit per se individuum substantie ⁊ qualitatis. ergo impossibile est q̄ idem sit per se individuum substantie ⁊ quantitatis. Antecedens est verum. p̄na p̄ quia ita essentialr̄ predicat quantitas de suo individuo. sicut qualitas ⁊ substantia de suo individuo. Et confirmatur: quia individuum substantie ⁊ qualitatis sic se habent ad substantiam ⁊ qualitatem: q̄ impossibile est q̄ illud individuum sit. nisi sit substantia vel qualitas. ergo eodē modo est impossibile q̄ sit individuum quantitatis nisi sit quantitas. Ad primū istorum dico cū Anselm. c. 2. q̄ accidens tripl̄ dicitur. i. stricte large ⁊ largissime. Stricte accipit per aliquam formam accidentali: informantē substantiam que non facit per se vnu cum subiecto suo. Ex^m est de albedine ⁊ nigredine ⁊ h̄mōi. Large accipitur per omni predicabili contingenter de aliquo q̄ potest successiue affirmari ⁊ negari. Ex^m de similitudine equalitate ⁊ huiusmodi: potest enim fortis dici successiue similis platōi

vel ppter transmutationem sortis ad albedinem: si plato sit alb⁹ vel ppter transmutationem platonis: si sortes sit albus.

Largissime accipit accidens p omni pdicabili contingenter de aliquo z successiue, siue hoc sit ppter mutatōem ppriam vel alienā solum. z sic accidens dicit de deo. qz ptingenter z successiue est nō creans. Et postea creans z huiusmodi z hoc solū ppter mutationem creature. **Primo** accipiendo accidēs dico q nō omnis q̄ritas est accidens sicut nō omnis relatio est accidēs. quia relatiōes dicte de deo ex tempore non sunt accidentia talia. **Secundo** modo accipiendo accidens. sic est accidens quantitas: sicut z relatio. quia quātum z quantitas contingenter predicant de substantia aliqua: ppter solam mutatōem localem ipsius substantie. nam hec est vera modo de scō substantia materialis corporis xpi est quantitas: sicut hec est vera de facto substantia corporis xpi habz ptem extra partem. puta in celo. sed si illa substantia p potentiam dei desineret eē in celo per dēdo illum locuz z solū haberet eē sub hostia. tunc hec eēt vera. ista suba non ē q̄ritas. quia tunc illa substantia non h̄ret partem extra partem: z tamen corp⁹ xpi non corrumpitur. sed solum cessat eē p̄sens vni loco in celo. z incipit esse presēs alteri loco sub hostia. Et per consequēs hec contradictoria eē quantitas z non esse quantitas. successiue verificantur. Si illa substantia ppter solum motum localem sui. **Ad** formam argumenti dico q hec propositio quantitas est accidens. est distinguenda fm tertium modum equiuocationis eo q ly quantitas potest supponere personaliter. simpliciter vel materialiter. primo modo hec est

vera quantitas est accidēs. quia aliqua quantitas. puta albedo est accidens. et hec etiam est vera. q̄ritas nō est accidēs quia aliqua quantitas est substantia. vt supponit personalr. quia indefinita verificatur pro vno singulari. **Vnde** hec quantitas demonstrata quantitate corporis christi in celo est substantia. Si autem quantitas supponit simpliciter vel materialiter. sic hec est vera. omnis quantitas est accidens. quia tunc accipitur p voce. vel conceptu. z sic hec est falsa. substantia est quantitas. sed personaliter accipiendo est vera. **Ad** secundum dico q illa experientia est ad oppositum. Nam in condempnatione non corrumpitur tota quantitas precedens. quia tūc sapor color z omnia accidentia talis corporis condempnati. continue corrumpentur propter corruptionez subiecti immediati. ergo remanet. **Aut** ergo tota: si sine nouitate partis. z tunc illa substantia fit minoris quantitatis sine corruptione rei absolute. **Aut** pars quantitatis corrumpitur. z tunc quero de subiecto primo illius quantitatis. **Aut** remanet sine quantitate: quod non potest dari. **Aut** est subiectum alicuius quantitatis noue **Et** hoc non. quia non est maior ratio: quare vna pars condempnati: recipiat nouam quantitatem q̄ alia. z per consequēs tota quantitas erit noua. vel nllā pars ē subiectum quantitatis preexistētis. z hō non. quia quantitas non potest naturaliter migrare a subiecto in subiectum. ergo nulla res absoluta ibi corrumpitur. **Ad** dico q sicut tenentes q̄ritatem esse rem mediam inter subam z qualitatem dicūt q res condempnant. qz ptes q̄ritatis ppinguis iacent nūc q̄ prius virtute cāe agentis. que facit partes illius moueri

localiter et minus distare nunc quam prius sine omni corruptione quantitatis ita quod omnia dico quod suba p̄demptat. quod partes eius virtute agētis sine omni quantitate media magis nunc approximat localiter quam prius. et minus distant situatim nunc quam prius sine omni conditione sube. vel quantitatis et si ista experientia est ad oppositum. Ad 3^m dico quod sicut secundum Joan. dama. in logica sua. eadem res est in genere sube et quantitate secundum aliam et aliam inuentiōem. vñ dicit dicim⁹ quod possibile est eandem rem secundum aliam et aliam inuentiōem. sub alio et alio p̄dica^o reduci. et sicut corpus quidem secundum quod naturale est sub suba reducit secundum autem quod mensuratur sub quantitate. Ex quo sequitur quod res de genere sube potest esse in diuersis p̄dicamentis puta substantie et quantitate ita possibile est quod due res sub eadem specie quantitate continentur. et sub diuersis speciebus sube. et ita concedo quod longitudo ignis et aeris que non distinguunt ab igne et aere sunt eiusdem speciei in predicamento quantitate. quod longitudo que est species quantitate p̄dicatur vniuoce de hac longitudine et illa. Et tamen sunt diuersae speciei in genere sube. sed licet longitudo predicatur vniuoce de hac longitudine et illa non tamen de p̄noie demonstrante rem extra. Ex^m hec p̄dica^o est vniuoce et in quid hec longitudo est longitudo h^o non. hec suba est longitudo h^o est longitudo demonstrando subam p̄teritum absolutum.

Ad 4^m dicitur quod corpus dupl^r accipit. vno^o p̄ indiui^o per se exi^{te} in genere substantie. quod non est natura pars alicui⁹ existentis p̄ se in genere sube. Al^r accipit p̄ illo quod per partes intrinsecas est longitudo et profundum. Primo^o impossibile est per naturam duo corpora esse sicut. et de talibus loquitur philosophus. 2^o non est impossibile. quando vnum natum est esse forma alterius. et ita est

in proposito de quantitatibus. Si dicat duo corpora primo modo non possunt naturaliter esse simul propter repugnantiam dimensionum. et per prius nulle dimensiones possunt esse simul. Itaque de dimensionibus corporum primo^o accipiendo. repugnat naturaliter esse simul. sed non repugnet eis esse simul per potentiam diuinam. Et dimensionibus corporum. 2^o non repugnat et huius non est alia causa querenda: nisi quod natura rei talis est. Et hoc constat partim per rationem partim per experientiam. Per rationem enim constat quod quantitas non est talis res media inter suba et qualitatem. Per experientiam constat nobis quod materia et forma materialis et quantitas extensa sunt sicut. quoniam informant materiam. Sicut constat nobis per experientiam. quod quando vnum corpus naturaliter existens per se intrat locum. aliud corpus erit.

Et si dicat videmus quod species in eucharistia: cedit corpus per se naturaliter existens. et tamen ille species sunt nate informare subam. Itaque de hoc est vel quod quantitas preexistens non est nata informare subiectum in quo nunquam fuit producta vel quia corpus cedens habet qualitates conformales. vel quia deus vult hoc facere.

Ad 5^m dico quod prius non valet. quod substantia et qualitas sunt termini absoluti. quod significant sua significata. vno modo significandi sic non est de quantitate.

Ad probationem dico quod quantitas predicatur essentialiter et in quid de suo individuo siue de termino p̄notatiuo. puta de talibus hec linea est quantitas. hec superficies est quantitas sed non predicatur in quid de termino absoluto sui individui. Duta de talibus: fortes est quantitas. hoc lignum est quantitas et huiusmodi. Ad confirmationem dico quod non est simile. quia quantitas

sig nificat subam conotando ipsam hēre
 ptem extra ptem. et qz suba pōt esse: licet
 nō hēat partē extra ptem: iō pōt eē licet
 nō sit quantitas. Substātia et qualitas nō
 sunt conotatiua: et iō dico qz nō pōt esse
 nisi sit substātia vel qualitas. Ad argu
 mentū principale dico qz est ad oppositū
 qz in rarefactōe nō corrumpitur tota q̄
 titas pcedens. qz tunc omnes qualitates
 puta color et sapor et c. corrumpentur
 p̄tinue ppter corruptōem subiecti. 6^o re
 manet. Aut 7^o tota sue nouitate alicui⁹
 pris: et tunc fit corpus rarū sine acq̄sitiōe
 alicuius absoluti. Aut ps q̄titatis acq̄
 ritur de nouo. Et tūc quero de subiecto
 p^o huius. aut pri⁹ fuit naturalr sine quā
 titate qd nō pōt dici. aut fuit subiectum
 q̄titatis et tūc cuz illa nō corrumpit et re
 cipit nouam q̄titatem. tunc hz duas q̄
 titates. vel illa q̄titas pcedens migrabit
 naturalr de subiecto in subiectū. Et cuz
 eadem sit rō de vna parte rari. et de toto:
 sequitur qz tota q̄titas erit noua vel nul
 la pars: s; nō tota. qz tunc naturalr due
 dimentōes sunt simul: quaz vna nata ē
 expellere aliam. Nō dico sicut pri⁹ de cō
 dēp̄satione qz suba fit rara sine acq̄siti
 one q̄titatis per hoc qz partes substan
 tie virtute cāe agentis: magis distant nūc
 q̄ prius.

Questio. xxvi.

Trum per principia fidei possit
 sufficienter pbari qz quātitas sit
 res absoluta distincta a sustan
 tia et qualitate. Qd sic. qz fide tenem⁹ qz
 q̄titas manet in eucharistia: s; si q̄titas
 esset substātia: tunc sicut substātia panis
 nō manet: ita nō maneret eius q̄titas qd
 est cōtra fidem. Cōtra. oia pertinētia
 ad fidem possunt saluari ponendo sub/

stantiam et qualitātē p ptes suas intrin
 secas esse quantitates. ergo superfluum
 est ponere aliquam quantitatē. Ad q̄
 stionem dī cōiter qz sic. Qd pbat multi
 pliciter. primo qz si aliqua substātia essz
 q̄titas: tunc sequuntur duo incōuenientia
 contra fidem. Primū qz sicut substātia
 panis conuertitur in corpus xp̄i. ita q̄ti
 tas panis conuerteretur in corpus xp̄i.
 Et sicut substātia panis conuertitur ex
 vi sacramenti in substātia; corporis xp̄i
 ita conuerteretur in q̄titatem corporis
 xp̄i. et sic corpus xp̄i ex vi p̄uersionis essz
 q̄tum et circūscriptiue i loco sub hostia
 qd est falsum. Secūdo sic post p̄secratio
 nem ptes specierū sunt naturalr incom
 possibiles in eodem situ. qz expellunt se i
 uicem et alia corpora. et ista naturalis in
 cōpossibilitas nō puenit eis per qualita
 tes. qz albedo et alie qualitates in eodez
 subiecto et in eodem situ: p̄nt intēdi: et sb
 stantia panis non est ibi per fidē. ergo il
 la naturalis incōpossibilitas erit p q̄tita
 tem mediā. Tertio sic ille sp̄s post cō
 secratōem. aut sunt cōpossibiles in eodez
 situ cum alia suba. aut non. Si sic 6^o sub
 stantia que prius fuit subiectū illarū fu
 it illis incōpossibilis in eodem situ qd
 falsum est. Assumptum p3. quia in
 cōpossibilitas est passio specifica: et ta
 lis passio si conueniat vni individuo: po
 test conuenire cuilibet individuo eiusdez
 speciei. ergo si nō sit naturaliter compos
 sibilis alteri substantie in eodem situ. req̄
 ritur alia res ad reddendum illas speci
 es incōpossibiles substātie et non nisi q̄ti
 tas mediā. quia qualitates sunt compos
 sibiles in eodem situ cū substantia. et sub
 stantia panis non est ibi post consecrati
 onem. ergo et c. Quarto sic. causa na
 turalis potest qualitates in hostia con/

secrara de nouo pducere. et priores au/
gere. quia hoc negare est tollere omnem
certitudinē quam habem⁹ ex via sensus
et dare infideli occasionem errandi et nō
credendi: eo q̄ ad presentiam ignis vide/
ret illam speciem calefieri post consecra
tionem sicut ante: sed causa creata nō po
test aliquid agere sine passo: et substantia
non est ibi. ergo est ibi quātitas. Qui
to sic: si substantia corporis christi homi
nis haberet naturalem impossibilita
tem ad eēndum in eodem situ cum alio
corpore: tunc corpora beatorum: vel nō
mouebunt vel violēter erūt cum aliis cor
poribus: quando transibunt celum. quia
contra inclinationem naturalem. Sz
ista opinio non videtur vera. quia quan
do ppositio verificatur p rebus rē. sed
pres substantie essentielles et qualitates
saluant omnia apparentia que per fides
saluari possunt. nec iste rationes conclu
dunt. Ad primum illorū dico dupli/
citer. vno modo q̄ quātitas illa que est
substantia panis: conuertitur in corpus
christi: sicut conceditur q̄ conuertitur in
corpus christi substantia panis. Nec op
positum illius inuenitur in aliquo scrip
to autentico. vnde in omnibus talibus
argumentis ponēda est diffinitio quan
titatis loco nois et videndum est qd seq/
tur. hec enim est diffinitio quātitatis res
habens ptem distanzē situaliter a pte. iō
sicut hec est concedenda de virtute fmo
nis: res siue substantia panis habens par
tem distanzē a parte conuertitur in cor
pus xp̄i. ita hec est pcedenda de virtute
sermonis: quātitas panis conuertitur in
corpus xp̄i. Alr dico q̄ quāuis quan
titas panis et substantia eius significet idē
tū ista potest eē vera: substantia panis cō
uertitur in corp⁹ et hec falsa: quātitas
panis conuertitur in corpus: quia si de/

us faceret substantiam panis diffinituē
in loco: et nullibi circumscripue. et ponā
mus diffinidōem quātitatis loco nois
si de⁹ conuerteret illā substantiaz: in cor
pus suum: tunc est vera substantia panis
conuertitur in corpus xp̄i: et h⁹ falsa quā
titas puerit in corpus xp̄i. sicut hec ē fal
sa illo casu posito res hñs partem extra
partem pueritur in corpus xp̄i: propter
falsam implicationem qua implicatur
substantiam habere partē distanzē a p/
te. et totū hoc est ppter diuersum modū
significandi. Exemplū homo et humani
tas significant eandē rem. et in hec pcedi
tur: hō est albus. et hec negatur. humani
tas est alba. Simlr fm multos albedo:
et similitudo non sunt res distanzē. et tamē
hec est vera albedo est. qm̄ hec est falsa:
similitudo est. Et hoc est ppter diuersaz
connotationē. Ita est in pposito q̄ quā
titas connotat illud de quo predicatur:
habere partem extra ptem. et hoc nō cō
notat substantia. ideo potest vna eē ve
ra alia existente falsa. Ad aliud dico.
q̄ de virtute sermonis hec debet conce
di: substantia conuertitur in quātitatem
corporis christi: sicut hec panis conuer
titur in substantia corporis xp̄i. q̄ patet
ponendo dictōem loco nois. Nam hec ē
vera panis pueritur in substantia cor
poris xp̄i habentem partem distanzē a
pte. puta in celo. ergo alia est equalr ve
ra. Aliter dico q̄ hec potest esse vera pa
nis conuertitur in substantiam corporis
christi: hac existente falsa: panis conuer
titur in quātitatem corporis xp̄i: quod pa
tet sicut prius si corpus xp̄i solum habe
at esse diffinituē sub hostia et nullibi cir
cumscripue. et h⁹ ē pp diuersum modū si
gnificandi. Ex^m relatio depē^o panis et cor
poris xp̄i ad deū non ē alia res ab ill⁹: et
tū nō pcedit q̄ relatio dependētie panis

conuertitur in corpus christi. nec quod sub
stantia conuertitur in relationem depen
dentie corporis christi. Et hoc totum est
propter diuersam connotationem hinc in
de. sic est in proposito sicut prius patet. et
quando tunc ultra dicitur quod corpus christi
virtute conuersionis esset quantum et cir
cumscriptione sub hostia. nego illud. quia
ponendo definitionem quantitatis loco
nominis de virtute sermonis hec est con
cedenda. quantitas corporis christi vir
tute conuersionis incipit esse sub hostia
sicut hec est concedenda: res habens par
tem distantem a parte. puta in celo. inci
pit esse sub hostia. sed hec est simpliciter
falsa corpus christi virtute conuersionis
est quantum: et circumscriptione sub ho
stia. sed hec falsa. corpus christi virtute
conuersionis habet partem distantem a
parte sub hostia. Ad secundum prin
cipale dico quod partes quantitatis iam pro
ducte in diuersis partibus subiecti: disti
ctis situ: sunt ita naturaliter impossi
biles in eodem situ: sicut partes quanti
tatis mee. Et ideo si ille partes sepa
rentur a subiecto et conseruentur sicut in
eucharistia. non plus possunt per na
turam fieri in eodem situ: quam quando
fiunt in diuersis partibus subiecti. quia
hoc est impossibile naturaliter. licet pos
set fieri a deo. Ad probationem dico.
quod qualitates possunt intendi in eodem sub
iecto et situ per partes fiedas in eodem sub
iecto naturaliter. sed non per partes iam
productas in diuersis partibus subiecti
quod hoc est impossibile naturaliter: licet pos
set hoc fieri a deo. Ad tertium dico.
quod ille species post consecrationem: sunt
naturaliter impossibiles cum alia sub
stantia in eodem situ: sicut patet ad sen
sum. quia alia substantia cedit eis. Et

forte hoc est. quia non sunt naturaliter
compossibiles cum aliqua substantia in
eodem situ: nisi cum illa in qua producuntur.
primo sicut in subiecto: sed tunc non
sequitur alia substantia est impossi
bilis eis in eodem situ. ergo et illa in qua
primo profuerat. Ad probationes di
co quod illud principium non intelligitur de
eadem passione numero sed specie. puta
quod quando aliqua passio conuenit alicui
indiuideo. potest consimilis passio com
petere cuilibet indiuideo eiusdem speci
ei sicut dilectio respectu plato. est incom
possibilis ad odium respectu plato. et non
dilectio respectu sortis. Et tamen iste di
lectiones sunt eiusdem speciei sed bene con
similis impossibilitas competit dilec
tioni respectu sortis ad odium respectu
sortis. Ad propositum dico quod iste due spe
cies non sunt impossibiles substantie
in qua prius fuerunt in eodem situ. sicut
sunt impossibiles alteri substantie. tamen
consimilis impossibilitas eendi in eodem
situ. competit substantie cuilibet non respectu
ista et specierum: sed respectu accidentium
eiusdem speciei alterius subiecti. et ita illud prin
cipium intelligitur. Ad quartum dico
quod idem argumentum est contra aduer
sarios. scilicet de rarefactione et condensatione
si ponatur quantitas alia res. Nam quod
titas non poterit pati solum: et ideo pro
omnibus talibus potest dici quod omnia ap
parentia sensui que fiunt circa hostiam
non consecratam. per ordinationem di
uinam fiunt circa hostiam consecratam
immediate a deo: et quod non possunt fieri
a potentia creata. Dico ergo quod tam au
gmentum quam productio qualitatis fuit totaliter im
mediate a deo. sicut tu ponis de rarefactione. non
plus tollitur hic certitudo que habetur
ex via sensus nec datur infideli occasio

non credendi q̄ p̄ rarefactiōem ⁊ cōdēp
 sarōem q̄tatis. Vnde illud cōstat prim
 ex fide prim ex rōne per fidem tenemus
 q̄ substantia panis nō remanet post conse
 cratiōem. Vnde rōnem tenem⁹ q̄ q̄tatis
 non distinguit a substantia ⁊ qualitate: p̄
 experientiam tenem⁹ q̄ cā creata p̄suppo
 nit passum i sua actiōe. Ex q̄bus sequit̄
 q̄ oīa talia fiunt imediate a deo. Ad
 2^m dico q̄ vnum corp⁹ substantiale h̄re
 naturalem incōpossibilitatē essendi cuz
 alia substantia: potest dupl̄r intelligi. v^o
 modo q̄ si existeret in eodem situ cū alio
 corpore h̄ret virtutē naturalem mouē/
 di se ne existat cuz illo corpore: sicut gra
 ue mouendi deorsum. ⁊ si sic h̄ret substā
 tiā naturalem cōpossibilitatē vnū eēdi
 cum alio corpore. tunc violenter eēt cū
 a^o corpore. sed sic nulla substantia h̄z na/
 turalem incōpossibilitatem eēdi cuz a^o
 substantia. Vnde dicitur h̄re incōpossibili
 tatem naturalem. q̄ existens per se non
 pōt naturaliter se facere in eodem situ cū
 alio corpore. Nec etiā existens in vno si
 tu cum alio corpore: pōt naturaliter fa/
 cere in alio loco p̄ se. Et q̄ sic h̄z incom
 possibilitatem naturalem eēdi in eodē
 situ cum alio corpore non est ibi violentē
 ⁊ sic vna substantia h̄z incōpossibilitatem
 naturalem eēdi in eodem situ cum alia
 ⁊ sic est de corporib⁹ gloriois. Ad pri
 cipale dico q̄ q̄tatis que est substantia
 panis non manet post consecrationem:
 ⁊ q̄tatis que est qualitas manet ⁊ nulla
 alia quantitas. neq̄z oppositū istius habe
 tur ex sacra scriptura.

Questio. xxvii.

¶ Trum de intentōe ph̄i sit po
 nere q̄tatis distinctaz a substā
 tia ⁊ qualitate. q̄ sic. q̄ fm eum

in predicamentis albū non est q̄tum nisi
 per accēs sed si q̄tatis eēt substantia vt
 qualitas: albū eēt q̄tum per se. ergo ⁊c.

Contra fm sua principia pluralitas
 non ē ponenda sine necessitate sed nō est
 necesse ponere talem rem mediā. igr̄. hic
 dicitur consequenter q̄ intentio ph̄i est
 ponere q̄tatis rem absolutā mediā
 inter substantiam ⁊ qualitatem. Qd̄ pbat
 multipliciter primo sic. Aristoteles pōit
 p̄dicamenta accidentiū inter que enume
 rat q̄tatis. ergo est p̄dicamentum di/
 stinctū. ⁊ per p̄ns h̄z p̄pria individua.

Vnde dicitur q̄to methap. dicit q̄ mus
 cū ⁊ album tm̄ habent eē q̄tum per illd̄
 cui insunt. ergo albū tm̄ est q̄tum per il/
 lud cui inest. Vnde dicitur idē. Alia dicit̄
 tur fm se q̄ta. alia per accidēs vt linea ē
 q̄tum aliquid fm se: musicū vero fm ac
 cidens. Item in p̄dicamentis ponit ali
 quas q̄tatis h̄ntes positōem: quarum
 ptes terminantur ad aliquem terminuz
 cōem: sicut ptes lineę ad punctū. qd̄ non
 potest intelligi de substantia. Vnde dicitur
 p^o ph̄isicoꝝ cōtra permenidē pbat plu
 ra eē: si substantia ⁊ q̄tum sunt sed hoc
 non valeret si substantia eēt q̄tatis. ergo
 ⁊c. Contra i predicamentis. capitulo d̄
 substantia dicit q̄ nullum accidēs distin/
 ctū realr̄ a substantia: est susceptiūm pri
 orum p̄ sui mutatiōem. sed si q̄tatis con
 tinua eēt accidens absolutum distinctuz
 a substantia ⁊ qualitate: ⁊ subiectū ime/
 diatū qualitātū tunc mutaretur recipiē
 do qualitatem: ⁊ ita per sui mutatiōem re
 ciperet p̄traria qd̄ est contra eū. Vnde
 dicitur quarto ph̄isicoꝝ dicit q̄ aer pōt cō
 dēp̄ari sine mutatiōe alicuius qualita/
 tis saltē non oꝝ q̄ amittat oēm quantita
 tem quam prius h̄uit. Et tunc arguo de
 raro ⁊ dēp̄so. sic q̄one. 24. argutum est

Et apparet evidenter qd nō est intentio
phī ponere talē quātitatez me^m ideo
dico. sicut mihi videtur qd intentio phī
est ponere qd quātitas cōtinua nō est res
absoluta; me^m inter subām z qualitatē.
Ad primū illoz dico. qd sicut fm multos
relatio est distinctū pre^m a ceteris: z tñ
nō ē res distincta ab oib⁹ reb⁹ absolutis
ita quātitas fm phm est predica^m distic
tum ab aliis. lz nō oportet esse rem di/
stinctā a subā z qualitate. Et hoc. quia
fm Ia. dam in logica sua. c. 3i. Pre
dicamēta sunt quedā predicabilia z si/
gna rez cuiusmōi sunt pceptus z voces
ex quibus fiunt ppōes vere z false. Et
huiusmōi termi possunt distingui intm
qd predicatio vnus de altero sit impos/
sibilis q̄uis significant oīno eādē rem
sicut angelus z angeli eandē rem signifi
cant. z tamen hec est impossibilis angel⁹
est angeli. Ad ppositū dico qd subā
z quātitas sunt distincta pre^m. q̄uis nō
significant rem absolutā distinctā a sub
stātia z qualitate. quia sunt distincti cō
ceptus z voces easdē res diuersimode
significantes ppter quod nō sunt noīa
synonyma quia subā significat oīa sua si
gnificata vnōmō significandi. Q̄uta in
recto quātitas aut significat eadē diuer
sōmodo significādi puta subām in recto
z partes eius in obliquo. Significat ei
totā subām z pnotat eā hēre partē di/
stantē a parte. Exēplū est de qualitate.
z de similitudine. Si dicat quātitas est
pre^m z habet pprietates. Prima est nō
habere contrariū. 2^a est nō suscipe ma
gis z minus que nō pueniunt qualita
ti. Q̄reterea illa negatiua est imedia
ta in qua generatur vnū generalissimuz
ab alio Ad primū dicendum qd ista
est distinguēda quātitati nihil est con/

trarium penes. 3^m modū equiuocatōis
quia si quātitas supponat simpliciter:
vel materialiter sibi nihil est contrariuz
quia termini positi in genere quātitatis
nō p̄trariāt. puta bicubitū z tricub^m
Si supponat personaliter: tunc hec est
vera quātitati nihil est contrariū. qz
ista indefinita verificatur p subā z hec
similiter est vera quātitati est aliquid
contrariū quia ista indefinita verifica/
tur pro qualitate sed phūs intelligit qd
istis terminis simpliciter vel materialit^r
acceptis nihil est contrariū bicubitum:
z tricubitum. zc. Ad secundum di/
co qd non intelligit hoc de virtute ser/
monis. de omī quātitate qz quātitas su
scipit magis z minus. lz nō substantia.
sed intendit qd nullum contentū sub ge
nere quātitatis siue sit vox siue concept⁹
predicatur vere de aliquo. Aliquando
cum hoc aduerbio magis. z aliquando
cum hoc aduerbio minus. sicut dicitur
album aliquando magis album. ali/
quando minus. Ad tertium dico qd
illa negatiua est imediata quādo vnū
vere negatur ab alio vniuersaliter: sed
hoc solum est de substātia z qualitate:
que sunt pre^m absoluta. sed hoc non est
in pposito. quia hec ē falsa nulla sub
stantia est quātitas. Nec oppositum
inuenitur a philosopho alicubi. Ter
tia pprietas quātitatis conuenit taz
substātie q̄ quātitati. s. eē egle v̄l ineqle.
Ad primuz principale. z tertium di/
co qd Aristoteles non loquitur ibi de p
se z per accidens. sicut primo postero/
rum. Nam hic vocat p̄positionem p
se que est vera z simul cum hoc predi
catur nihil connotat quin aliquid tale
consimilimodo significandi connotetur
per subiectum. z sic ista est per se linea
k

est quantitas: quia impossibile est quod hec non sit vera linea est nisi hec sit vera linea est quantitas. et predicatum et subiectum eodem modo connotant partem distare a parte. Alias propositiones vocat per accidens. Et istomodo album est quantum muscum est. quantum. quia album et muscum non connotant partem distare a parte sicut connotat quantitas. ideo quantitas non ponitur in definitione eorum. Et quando dicitur quod sunt quanta per illa quibus insunt. Accipit ibi inesse per predicatorem. quia hec non est vera. album est quantum. nisi quia hec est vera superficies est quanta. de qua predicatur album. Ad aliud dico. quod philosophus ibi dat differentiam inter quantitatem continuam et discretam. Prima differentia est quod partes quantitatis continue faciunt unum numero. Aliter non est quantitas continua: sed non oportet quod partes quantitatis discrete faciant unum numero. patet de diversis partibus continui existentibus in diversis locis. Secunda differentia est quod inter partes quantitatis continue nihil est medium. Aliter non esset continuus. sed inter partes quantitatis discrete potest esse medium locale. Et 3^a differentia est quod una pars continui debet protendi ad aliam: ita quod si per impossibile esset aliquod indivisibile medium inter illas partes terminaret utrumque. Non sic autem requiritur quod partes quantitatis discrete ad se mutuo protendantur.

Quarta differentia est quod partes continui habent positionem: ita quod hic sit una pars ibi alia. et 3^a in 3^o loco. sed partes quantitatis discrete non requirunt talem positionem ut patet de se. Omnia autem predicta ita bene conveniunt sub-

stantie materiali et quantitati. sicut in quantitati medie si ponatur. Ad ultimum dico quod philosophus intendit ibi probare contra permenidem et mellissum quod impossibile sit quod aliquid sit quantum nisi si multa sint. quia illud continet multitudinem partium. Et ita necessario si substantia et quantum sunt: multa sunt. quia partes illius quanti. Et ita dico. quod si aliquando inuenitur a philosopho. quod substantia materialis non est quanta: vel ista quantitas non est quantitas intendit quod tales propositiones non sunt per se: et hoc quod hoc nomen quantitas connotat partes distare loco et situ quod non connotat hoc nomen substantia nec qualitas.

Ad arguendum principale per dictis.

Questio. xxviii.

Trum intentio sanctorum sit ponere quantitatem medium inter substantiam et qualitatem. quod sic. quia Augustinus. 5. de trinitate. c. 5. dicit In rebus que sunt sine mole. magne sunt idem esse et esse magnum. ergo per oppositum: in rebus que sunt mole magne. aliud est esse et esse magnum. 8^o magnitudo distinguit ab esse substantie. Contra. magister sententiarum li. quarto loquens de colore sapore et huiusmodi que sunt in creature dicit quod illa accidentia sunt ibi per se substantia: sed si quantitas est res media tunc post consecrationem illa accidentia existerent in quantitate: sicut in subiecto: et ita non per se existerent.

Hic dicitur communiter quod intentio non philosophorum: sed sanctorum est ponere quantitatem medium. Quod probatur per Augustinum. 5. de trinitate. c. 5. 9. dicit in rebus creatis atque mutabilibus quod non sicut substantiam dicitur restat ut 2^o ac

eidens dicatur: vt magnitudines: et qua-
litates: et quod dicitur ad aliqd sicut a/
micitie ppinquitas. seruitutes: similitu-
dines: equalitates: et si qua huiusmodi:
vt situs habitus: locus. tēpora: atq; pas-
siones. **Dre^a. 5^o. de tri. c. 13.** dicit sic
in rebus que p picipatōem magnitudi-
nis magne sunt. Aliud est esse: aliud
mag^m esse: sicut magna domus. magnus
mons. magnus annus. In his ergo re-
bus aliud est magnitudo. aliud q ipsa
mag^e magnū est et prosus nō est h^c ma-
gnitudo q est magna domus. Sed p
hoc q nō sit intentio augi. pbo. quia ip-
se insequitur naturalē rōem in talibus
dictis: sed rō pbat p trariū: quia rarefi-
at aer. quo facto aut tota quantitas p-
existens corrūpitur. aut nō. Si sic. tūc in
qualibet rarefactōe infinite res abso-
lute 2^m se totas distince nō facientes
vnū numero essent destructe: cum enī
sint infinita instantia in aliquo tēpore et
illa rarefactio est p tina in quolibet ef-
set destructa q̄ntitas 2^m se totā a quan-
titate p riori et posteriori que nō facit v/
num numero cū illis. quia nō manet cū
eis. Et cū illa quantitas sit subiectū im-
mediatū q̄litatū fm eos in quolibet istā-
ti esset noua qualitas et pcedens esset
corrūpta. quia ad corrūptōem subiecti
corrūpitur suū accūs. Ex quo sequit̄
q si hostia consecrata vel spēs vini ra-
refiat: nō manet vltra corp^o xp̄i sub istis
spēcieb^o: quia ex vi cōsecratōis nō vi-
detur manere. nisi q̄diu manent ille spe-
cies eedē nūero. nec pōt dari aliqd agēs
qd destrueret vnā q̄ntitatē et generaret a-
liā. Nec videt̄ rōnabile dicere q de^o nō
pōt pseruare vnā illaz q̄ntitatū adueniē-
te alia. Et si dicat q ille q̄ntitates sunt i-
potē: ia tm nō in actu sicut nec instātia.

Cōtra de accidēs realr denotant aliqd
subiectū qd accidēs nō est pars alteri^o
est in actu: sed sic est de istis q̄ntitatibus
Si nō tota q̄ntitas pcedēs corrūpit: sed
aliqua ps manet tūc aut adueit aliqua
pars q̄ntitatis de nouo. aut nō. Si sic: q̄-
ro de subiecto ei^o imediato qz nō reci-
pīt in nō aere. certū est vel igit recipitur
in eodē subiecto. primo cū quantitate q p-
fuit: quia quelibet ps rari est rara. et p
p̄ns quelibet pars aeris recipit nouam
q̄ntitatē. Et ita eadē ps numero esset in-
formata duabus q̄ntitatibus eiusdē spe-
ciei vel illa q̄ntitas pcedēs recedit: et n̄
plus informat illud subiectū. Et cū ipsa
nō corrūpit p te: vel ipa erit sine subiec-
to vel naturaliter migrat a subiecto in
subiectū. Si nulla ps q̄ntitatis sit noua:
sed remanet pscise illa. que p̄fuit Et
tū hoc nō obstante illa q̄ntitas est primo
minor et postea maior. qz ptes aeris mi-
nus distant qm aer est dēpsus et magis
qm est rarus eadē rōe pōt totū illud dici
de subā aeris sine oī q̄ntitate me^a et ita su-
p̄flūū est ponere eā. **R̄n̄deo ergo ad**
Aug^m tenendo q nō sit intentio alicui^o
sancti q q̄ntitas sit res sic me^a. **R̄spon-**
deo ergo ad primā auctoritatē suppo-
nendo illā distinctōem de accidente. q̄
dicta est in quadā questione. q ip̄e acci-
cipit ibi accidēs pro aliquo predicabi-
li de aliquo ptingenter ppter suam mu-
tationem: ita q pōt affirmari et negari
de aliq^o: et etiā variis modis affirmari
de re. et sic q̄ntitas est accidēs. qz aliquā-
do predicatur de substantia hic: et non
predicatur ibi. patet de corpore christi
in celo et eucharistia variis etiam mo-
dis predicatur de substantia. Quia
nunc est minor nunc est maior. patet
de corpore dempso et raro. **Et to/**
k 2

tum hoc fit sine omni re media per soluz
motu locale subē z qualitatis virtute
agentis. Et q̄ hec sit intentio. patet qz
ita dicit quantitātē accidens sicut rela/
tiones de quibus exēplificat. sed certum
est q̄ nō repugnat dictis suis: nec alioz
dicere q̄ relatio nō sit alia res a funda/
mento cum s̄m Aug^m relationes dicantur
ex tēpore de deo. z tunc relatio erit
quoddā predicabile p̄tingenter. z accidē/
taliter de re. ergo eodē mō nō repugnat
dictis suis q̄ mag^e nō sit vera entitas
mē^a: sed sit quoddā predicabile acciden/
ta e. Ad 2^{am} auctoritatē dici potest
multipliciter. vnomō q̄ p̄ tanto dicit:
q̄ magnitudo aliud est ab eo q̄ magnū
est quia subā pōt esse lz nō sit magna: et
hoc pōt dupliciter fieri. vnomō per cō/
dēp̄ationē vbi de magno fit paruum.
Aliomō si deus faceret subām diffiniti/
ue ī loco z nullibi circunscriptiue. sicut
corpus x̄i est sub hostia. tunc essz subā
z non esset magna quia nō haberet par/
tes distantes situ. Secundo pōt dici
q̄ Aug^o loquitur de mag^e que est rela/
tio. quia sicut mag^m est relatiuū ita ma/
gnitudo est relatio: sed nō est contradic/
tā sua dicere q̄ relatio nō est aliqua res
parua distincta a fundamento. sed solū
quoddā predicablē accidētale ergo nec
est contra eū dicere q̄ magnitudo est so/
lum tale predicabile accidētale. Ter/
tio potest dici q̄ per magnitudines qua
res create magne sunt: intelligit causam
facientē eas esse magnas. Et certuz est
q̄ illa magnitudo est distincta ab illis
rebus magnis que sunt magne per par/
ticipatōem illius magnitudinis. non quī/
dem per informatōem: sed per dependē/
tiam ad illā. Et q̄ hec sit intentio sua.
patet per verba seq̄ntia v^o. de tri. c. 25

vbi dicit sic. illa est vera magnitudo: q̄
non solū magna est. magna domus que
magna est: z magnus mons: qui magn^o
est. sed etiam q̄ magnū est. quicquid ali/
ud magnū dicitur. Nec aliud sit 1^a ma/
gnitudo. aliud ea que ab illa magna di/
cuntur. que magnitudo vniqz p̄mitus
magna multoqz excellentior q̄ ea que
participatione eius magna sunt de^o igitur.
quia non est ea magnitudine mag/
nus: que non est aliud q̄ ipse: vt quasi p̄/
riceps eius sit. deus tamen magnus est.
Alioquin illa erit maior magnitudo q̄
deus. Deo etiā non est aliquid mai^o: er/
go ea magnitudine magnus est. qua ip/
se est eadem magnitudo. Ex istis ver/
bis potest concludi. propo^m: primo q̄
loquitur de magnitudine qua magnū est:
quicquid aliud est magnū. siue sit corpo/
rale siue sit spūale sicut exemplificat de
anima. que est res spūalis z de domo q̄
est res corporalis. Et manifestum est q̄
magnitudo non est res inherens rebus
spūalibus nec corporalibus qua omne
magnū dicitur magnū ergo loquitur de
magnitudine que est causa omnium mag/
noz sine qua nulla res est magna. R^o
q̄ loquitur de magnitudine que p̄mi/
tus est magna z excellentius q̄ alia. qd̄
non potest intelligi de aliquo accidente
quia sicut substantia est p̄ior accidente
ita est p̄ior magna q̄ acc̄ns. Tertio
quia loquitur de magnitudine que ē ma/
ior illo quod est magnū: quod non pōt
intelligi de accidente. Nec pōt intelligi
de angelis. ergo de deo. Ad argumē/
tum principale patet ex dictis.

Questio. xxix.

Primum substantia panis ex vi
 puerfionis transubstātiēt tan-
 tum in corpus xp̄i: et nō in dei-
 tatē: nec in animā: nec in accidentia. q̄
 nō quia quando aliqua constituūt idēz
 nō potest vnū acquiri sine alio per ali-
 quam mutatōem. sed corpus xp̄i. aīa in-
 tellectiua eius: et deitas constituūt vnū
 xp̄m ergo et c. **Contra:** si in triduo fuisset
 p̄secratio tunc substantia panis fuisset
 conuersa solū in corpus xp̄i. et nō i aīaz
 quia tunc aīa nō fuit vnita. **Ista q̄-**
stio sicut quelibet exlu^a habet exponen-
 tes super quas cadit questio. **Prima**
 vtrū subā panis ex vi puerfionis puer-
 tatur in corpus xp̄i. **R^a** est vtrū sub-
 stantia panis ex vi cōuersionis: puer-
 tur in aliqd aliud. **Circa primū** dico
 breuiter q̄ sic. sed hoc nō potest p̄bari
 ratione nec auctoritate bible. sed tantū
 per dicta sanctorū: et determinatōem ec-
 clesie. Nam extra de summa trinitate:
 et fide catholica: firmiter dicit innocen-
 tius 3^o in consilio generali. vna est fide-
 lium vniuersalis ecclesia: extra quam
 nullus oīno saluatur. in q̄ ip̄e idē sacer-
 dos est et sacrificiū ih̄us xp̄s cui⁹ corpus
 et sanguis in sacramēto altaris sub sp̄e
 panis et vini veraciter continetur tran-
 subātis pane in corpus et vino in san-
 guinē potestate diuina. **Circa s̄m** di-
 co q̄ puerfio siue transubā^o dupliciter
 accipitur scz p̄prie siue stricte: et large.
Primo^o accipitur sicut aliquid cōuer-
 titur in aliud nō. quia est p̄iunctum al-
 teri in quod fit conuersio. sed q̄ sic con-
 uertitur in aliud q̄ si illud esset ab aliis
 separatum ad p̄olatōez verborū sacra-
 mentalium a sacerdote super materia
 conueniente. cum intētiōe debita a po-
 testate diuina incipit esse sub specie pa-

nis. Et sic intelligendo dico q̄ substan-
 tia panis ex vi conuersionis transubāt
 in corpus xp̄i: et in nihil aliud. puta nec
 in deitatem nec in animā nec in san^o.
Nam si anima sanguis. et acc̄n^o essent se-
 parata a corpore. sicut fuit in triduo q̄-
 tum ad aliqua: et verba sacramentalia
 fuissent p̄olata a sacerdote: cum debi-
 ta intentione: non fuisset conuersus pa-
 nis in animā nec in sanguinē. quia ani-
 ma tūc non fuit vnita corpori xp̄i et san-
 guis fuit effusus. **Nec** in deitatem. quia
 deitas non incepit esse. **Nec** incipit vir-
 tute puerfionis. vbi prius non fuit: q̄
 requiritur ad talem conuersionem: sed
 tantum in corpus fuisset facta conuer-
 sio. **Secundomō** accipiēdo conuer-
 sionem sic: panis conuertitur in om̄e il-
 lud quod est coniunctum illi i quod pro-
 prie fit conuersio. Et q̄ ad p̄lationē ver-
 borū sacramentaliū. nunc de facto in-
 cipit esse sub specie panis. et sic concedo
 q̄ panis conuertitur ex vi conuersionis
 in animā et acc̄n^o. sed non in deitatem.
 quia anima et accidentia incipiunt esse
 sub specie panis ad p̄olationem ver-
 borū: sed deitas non sic incipit esse ibi.
Eodem mō per om̄ia dicendum est de
 conuersione vini in sanguinem. **Ad**
 principale dico q̄ de facto constituent
 vnum. ideo de facto vnum non acquiri-
 tur sine alio. **Tamen** deus posset facere
 separationem et tūc fieret conuersio in
 corpus tantum. et ideo ex vi conuersio-
 nis proprie dicte solum fit transubstan-
 tiatio panis in corpus et vini in sangui-
 nem.

Questio xxx.

Primum substantia panis ma-
 net post consecrationem. q̄

fic. quia pluralitas miraculoꝝ non e po-
nenda sine necessitate sed non est necesse
illam subā nō manere: cum eque bene
posset corpus xp̄i esse presens sacramē-
to subā panis manente ergo r̄c. Ad
oppositū est determinatio ecclesie In ista
questione sicut recitat magister senten-
tiarum li. 4. distin. 2^a z hōi. in summa
extra de consecratōe z glo. extra de ce-
le. missa. cum marthe. fuerunt antiqui
tus tres oppiniones. Prima q̄ subā pa-
nis que presuit postea est corpus xp̄i. 2^a
est q̄ subā panis z vini desinit esse. z ma-
nent accidentia tm̄. z sub illis incipit eē
corpus xp̄i. Tertia est q̄ remanet ibi
subā panis z vini: z in eodē loco cum il-
la subā manet corpus xp̄i. Prima e
irrationabilis quia oīs ppō in qua pre-
dicatur corpus xp̄i de pane est impossi-
bilis. R^a est eōis opinio oīm theologo-
rum quā teneo ppter determinationem
ecclesie z n̄ ppter aliā rōez vnde dicit ino-
centius 3^o extra de summa tri. z fide ca-
tho. firmiter sicut allegatū est in precedē-
ti questione q̄ corp^o xp̄i continetur sub
illis sp̄ibus transubstātiatis pane in cor-
pus z vino in sanguinē potestate divi-
na. Tertia opinio esset multū rōnabi-
lis nisi esset determinatio ecclesie in con-
trarium. quia illa opinio saluat z vitat
oēs difficultates que consequuntur ex se-
paratione accū^m a subiecto. Nec^o tra-
rium illius habetur ex canone biblie.
nec includit aliquā contradictionē: cor-
pus xp̄i pl^o coexistere subē panis q̄ ei^o
accidentibus Nec repugnationi. Tum
quia tm̄ repugnat quātitas quantitati.
sicut subā subē. sed due quantitates pos-
sunt coexistere simul in eodē loco: sicut
patet de duobus corporibus existentib^o
in eodē loco. Tum quia subātia corpo-

ris xp̄i pōt esse in eodē loco cum quanti-
tate hostie: ergo eadē rōne cū subā ho-
stie. Ad argumentū principale dico:
q̄ aliquādo circa aliqua sunt ponenda
plura miracula. lz posset fieri per pau^o:
z hoc qui placet deo. Et hoc constat
eccle^o p aliquā revelatōem q̄ ita sit: et
ideo sic determinavit ecclesia^a

Questio. xxxii.

Tum corpus xp̄i sit circum-
scriptive i loco sub hostia cō-
secrata q̄ sic. quia corpus xp̄i
est ibi q̄tm̄. quia ibi est quantitas sua
ergo r̄c. Contra corpus xp̄i est totūz
sub tota hostia z totū sub qualibet par-
te hostie. ergo tantū diffinitive. Ad
primo videndū est quō est de scō. 2^o vi-
dendū est de possibili. Circa primum
dico q̄ corpus xp̄i est in loco hostie tm̄
diffinitive. quod patet per beatū hiero.
de p̄seca. di. 2^a singuli accipiūt xp̄m di-
uum qui in singulis portionibus totus
est. nec per singulos minuitur: sed inte-
grum se prebet singulis. hoc etiā conco-
dat rōni: quia nō repugnat alicui indivi-
sibili coexistere distinctis localiter. patet
de angelo z aīa intellectua que tota sūt
in toto corpore: z tota in qualibet parte
ergo nō repugnat alicui divisibili q̄ totū
coexistat alicui totū z totū cuilibet par-
ti. Preterea due partes corpis pos-
sunt esse naturaliter in vno loco q̄ pri^o
fuerunt in duobus. patet de corpore pri-
mo raro z post dēpsō. ergo nō repugnat
corporei habere omēs partes simul in eo-
dem loco. saltem per potentiam divinā
Preterea duo corpora possunt eē in
eodem loco p potentiam dei. ergo due p-
tes eiusdem corporis. z si due ergo oēs.
Preterea non repugnat corpi natu

raliter esse in maiori vel minori loco. patet si rarefiat vel condēpsetur. ergo non repugnat sibi eē sine oī extensione: et pōt sine oī repugnantia esse diffinitive in loco. Circa 2^m sunt due difficultates: prima quō eadē pars corporis xpī pōt simul esse in diuersis locis. 2^a quō plures partes possunt esse in eodem loco: quibus visis patebit intentum. primū possum⁹ intelligere non includere contradictōem per hoc q̄ tenemus q̄ aīa intellectiua est tota in toto: et tota in qualibet parte. Similiter hoc idē tene/m⁹ de āgelo. Nec pōt oppositū per rōez demonstratiuā pbari. ergo eodē mō non est contradictio q̄ eadē pars vel totum corpus coeristat toti hostie et cuilibz p/ri. et per consequens eadem pars esset in pluribus locis. R^m possumus intelligere non includere contradictōem. p hoc q̄ tenemus ex fide q̄ corpora simul existunt in eodem loco tam eiusdem speciei q̄ diuerse. patet quando xps intrauit ad discipulos ianuis clausis: et quando clauso utero virginis exiuit in mundum et quando sine omī dione corporis celestis ascendit in celum. ergo eodē mō non est contradictio q̄ due partes eiusdē corporis sint in eodem loco. Ex istis duobus arguo intētum. quia ita possibile ē oēs partes corporis xpī eē in eodem loco: sicut possibile est duo corpora simul eē in eodem loco. sed possibile est duo corpora eē in eodem loco: ergo possibile est qualibet partem corporis christi esse in diuersis locis s̄m se totum. sicut anima et angelus sunt simul et totaliter i diuersis locis. Sequitur 3^o q̄ possibile est totum corpus christi coeristere toti loco hostie. et totum cuilibet parti quod

est principale intētum sc̄s q̄ est diffinitive in loco sub hostia consecrata. Sed hic est vnum dubium quia cor⁹ xpī habet partes organicas distinctas realiter quarum vna non est alia sicut pes non est oculus. Similiter quauis aliqua pars sit in aliqua alia sicut in toto: non tamen est in qualibet alia sicut oculus quauis est in capite sicut in toto nō tamen est in pede: nec eōuerso. Nunc autem si iste partes non distent localiter videtur q̄ pes sit oculus vel saltem in oculo. Respondeo q̄ ad distinctionem partium organicarum non requiritur localis distantia: sed realis distinctio dispositionum naturalium. qualis aut sit illa diuersitas organorum: substantialis vel accidentalis alias dictum est. Et ideo quauis pes et oculus retentis suis dispositionibus naturalibus sint in eodem loco: adhuc tamen oculus est oculus. et non pes. Et pes est pes et non oculus: et homo per oculum videt: et non per pedem. Et per pedes ambulat et non per oculum. Et ista pars organica remanens distincta realiter distinctas operationes nata est habere. quauis non distent localiter. Similiter quauis pes et oculus non distent localiter: non sequitur tamen q̄ pes sit in oculo vel eōuerso. sed tantum sequitur q̄ pes et oculus sint in eodem loco. Similiter cum tali distantia locali stat q̄ nulla pars sit in aliqua alia sicut in toto: modo quo oculus est in capite: sicut anima intellectiua est ora⁹ in eodem loco in quo est homo: licet diffinitive: et tamē anima est pars hominis. Ad argumentum principale dico q̄ corpus christi sub hostia: non est



quantū & hoc si quantitas sit vna pua
res me^a inter subāz & qualitaetm: sicut
homies dicunt p̄muniter. dico tunc. vel
illa q̄ritas non est sub hostia: sed est in
celo. v^l si sit ibi. rātū est ibi diffinitine sic
substantia. & illa quantitas ibi non est
quanta.

Questio xxxii.

Trum deus potest facere oē
absolutū prius sine postero:
ri realiter distincto. q̄ non.
quia non potest facere lineā sine puncto
quia aliter talis linea esset infinita. Cō
tra. prius absolutū nō dependet a poste
riori. ergo nō repugnat sibi separar ab
eo. & per p̄sequēs deus pōt facere hoc.

Ad questionē dico. breuiter q̄ sic. qd̄
multipliciter ostendo. primo sic. res ab
soluta prioz natura minus dependet a
posteriori q̄ effectus a sua causa essen
tiali: sed deus pōt facere effectū sine sua
causa naturali & essentiali. ergo pōt fa
cere & conseruare prius sine posteriori.

¶ Dreterea res posterior nō est causa
prioris. ergo si prius absolutū nō potest
esse sine posteriori per potentiam dei h^o
nō est nisi quia posterius est effectus na
turalis p̄ns prius. sed deus pōt actōem
ois creature suspēdere. & cām sine effec
tu p̄seruare: sicut patet de igne fornacis
qui seruos dei in medio proiectos non
cōbussit sed caldeos interfecit. ergo r̄c.

¶ Dreterea plus depēdet acc̄ns a sub
iecto. q̄ res prioz naturaliter a poste
riori. sed deus pōt p̄seruare acc̄ns sine
subiecto: sicut pater in eucharistia ergo
r̄c. ¶ Dreterea nulla est p̄radictio q̄
res absoluta existat sine oī illo quod nec
est pars eius: nec causa eius essentialis.

sed posterius nec est pars prioris: nec cā
eius essentialis ergo r̄c. ¶ Dreterea
om̄e quod fit p̄ducit a deo. & per p̄ns p̄
ducto priori. posteri^o nō erit nisi p̄duca
tur a deo sed potētia diuina nulli creatu
re obedit. ergo nō est p̄radictio qd̄ p̄du
catur pri^o sine posteriori si deo pleuerit

¶ Dreterea si nō hoc videretur p̄pter a
liquid trū. vel qz posteri^o est ps prioris
naturaliter: & totū nō pōt esse sine suis p
tib^o. vel quia pri^o absolutū est effectus
posterioris et effectus p̄supponit suaz
cām. vel qz prius est cā naturalis poste
rioris & po^a causa naturali necessario
ponitur effectus. ¶ 2^m nō pōt dari qz ni
hil est pars ill^o quod totalit̄ distingitur
ab eo nec 2^m quia tunc absolutū nō es
set prius. sed posterius eēt pri^o sicut cā
p̄ior est suo effectū. Et similiter hoc da
to habetur p̄positū. qz deus pōt actōem
cause naturalis suspēdere & effectū suū
sine causa sua p̄seruare. & p̄ p̄ns hoc da
to: posset p̄seruare prius sine posteriori.
Nec 3^m impedit quia deus pōt causas
naturalem conseruare & eius actōem su
spendere ergo r̄c. ¶ Dreterea virt^o c^o
ata potest p̄seruare prius absolutum sine
certo indiuiduo alicuius sp̄ei sicut hanc
subām sine hoc acc̄nte determinato ergo
virtus infinita pōt p̄seruare idē prius si
ne tota illa specie. Sicut virt^o finita p̄t
p̄seruare pri^o sine oī indiui^o alicuius sp̄ei si
cut sol pōt p̄seruare lignū sine oī albedi
ne. ergo virtus infinita pōt conseruare
idem prius sine omni indiui^o illi^o generis
posterioris. puta. deus posset conserua
re lignum sine omni colore. Similiter
potest ignis conseruare aquam sine om
ni indiui^o frigiditatis. ergo deus potest
conseruare aquam sine omni qualitate.
S; hic sunt dubia. quia si illud sit gene

raliter verum. tunc deus posset separare passionem a subiecto. et per consequens potest esse homo qui non sit risibilis. et si sic conclusio demonstrationis esset contingens in qua predicatur passio de subiecto. Preterea tunc deus posset separare hominem a quantitate. et sic iste homo nec esset longus: nec latus nec profundus. nec haberet partes organicas distinctas. Infinite alie instantie sunt contra ista de quibus alias patebit. 2^m quia tunc posset facere nasum sine similitate et rectitudine. Ad primum istorum dico quod passio aliquando accipitur pro aliquo predicabili de alio in secundo modo dicendi per se: sicut risibile predicatur de homine. Alio modo accipitur pro illo quod importatur in obliquo per tale predicabile: sicut risibile importat actum ridendi et creaturam importat creaturam. Tertio modo accipitur pro illo pro quo tale predicabile supponit. Primo et secundo potest subiectum separari a passione. et potest aliquando passio esse in rerum natura sine subiecto sicut angelus potest percipere hunc terminum risibile: et si nullus homo sit. 3^o non potest. quia illud pro quo supponit tale predicabile et subiectum idem sunt. sicut risibile supponit pro homine: et creaturam pro deo in istis propositionibus. homo est risibilis: deus est creatura. Sed quis sic possit separari: tunc pro deo possibili formatur vel equaliter negatia in qua remouetur passio primo modo dicta a subiecto est impossibilis. si esse existere verificetur de subiecto: sicut hec est impossibilis. homine existeret: homo non est risibilis. Et dictum de possibili equaliter. quia licet sit deus esse formaliter: est tamen equaliter de possibili quia equiualeat huic. homo potest ridere. Ad secundum dico quod conclusio demonstrationis est de possibili fo-

maliter vel equaliter et non simpliciter de inesse. Et illa de possibili est necessaria: siue passio sit: siue non sit. Non dico quod est sic necessaria quod oportet quod semper sit vera. quia si non sit: non est vera si sit: ipsa est vera. quia impossibile est quod sit falsa. et tota causa est. quia talis propositio est de possibili et non de inesse simpliciter. Ad aliud concedo quod potest separare hominem ab illa quantitate media que comiter ponitur. sed adhuc ille homo sic separatus esset longus latus et profundus. sicut prius probatum est. Sed de distinctione organorum: dico quod si organa distinguuntur per formas substantiales. tunc deus non potest facere hominem perfectum sine organis. Si distinguuntur per accidentia. tunc potest. quia potest facere hominem sine pedibus et manibus. Et similiter sine capite sicut patet de aliquibus sanctis et etiam potest conseruare formam substantialem in vna parte et non in alia et forte frequenter est de facto.

Ad aliud dico de similitate et curuitate rectitudine et figura et homini. Dico quod si in partem aliquas paruas res distinctas a substantia et qualitate possent per potentiam dei separari ab illis. sed quia solum important substantiam et qualitatem: et connotant partes diuersimode distare localiter. puta aliquas partes esse eleuatas et aliquas depresso: et aliquas equaliter se habentes: ideo ista non possunt separari ab illis circumscriptione existentibus in loco. Quod enim non sunt res distincte ab illis. patet. quia acquiruntur per solum motum localem patet. quia si linea sit recta facias eam curuam: solum erit motus localis: et sic mutabitur figura. Sicut quod sunt qualitates de quarta specie. 2^o quod plus describit qualitatem secundum quam quales denotamur: et tales sunt conceptus denotatiui. quod de re

denotatiue dicuntur & sunt accidentia q̄ cō
tingēter p̄dicantur de re. Ad principa
le dico. q̄ si linea & p̄ctus distinguantur
realr sicut cōiter dicit. p̄t de^o separe li
neam ab oībus p̄ctis. & tunc linea esset
finita p̄ pprias ptes. sed nō sunt aliqua
alia indissibilia: sicut post patebit.

Questio. xxxiii.

v **T**rum q̄ntitas remanens in eu/
charistia post p̄secratōem sit s̄b
iectiue in qualitate hostie. q̄ sic.
quia quādo aliquid denotatur ab aliqua
forma denotatōe intrinseca. vel est ipsa
forma vel subiectū illi^o forme. Exēplū
primū vt quāntitas dī quanta. Exēplū
sc̄dū sicut homo dī albus: sed albedo ho
stie p̄secrate est qualitas & nō est realiter
q̄ntitas. ergo est subiectum quāntitatis.

Contra. non ē maior rō q̄ vna qua
litas sit subiectum q̄ntitatis q̄ alia quali
tas. & ita vel quelibet erit subiectū vl' n̄
la. sed nō quelibet. g^o nulla. In ista q̄
stione pono tres p̄clusiones. Prima ē q̄
quāntitas remanens post p̄secratōem nō
est subiectiue i vna qualitate precise: q̄
illud qd̄ nec est realr quāntitas: nec subie
ctiue in quāntitate. nec subiectū quantita
tis nō est quāntum. sed postea hypothēsi:
tūc relique qualitates ab illa q̄ ē s̄bictū
quāntitatis p̄ casum: nec sunt realr quāti
tates. si quāntitas sit res distincta a s̄b̄a et
qualitate sicut ponit casus. Nec sunt s̄b
iectiue in illa quāntitate sicut p̄ patebit.
nec sunt subiecta illi^o quāntitatis p̄ casus
g^o nō sunt quāte: q̄ est falsum. quia fra
cta hostia oēs qualitates p̄similes q̄ re/
periunt in vna parte reperiuntur in alia.

Si dicitis q̄ tm̄ vna qualitas est subie
ctū immediatū illius quāntitatis. sed alie q̄
litas sunt subiecta mediata. iō dicuntur

quāte: **C**ōtra hec nō p̄t eē nisi qua
litas que est subiectū immediatum quā/
titatis sit subiectiue in illis q̄litasib^o. que
sunt subiecta mediata quāntitatis. s; hoc
est impossibile. q̄ si vna qualitas corpora
lis eēt subiectū alterius qualitatis corpo
ralis cū subiectū vere d̄notetur a suo ac
cidente informate. sequit̄ q̄ calor eēt ve
rē alb^o vel niger & sic de aliis. Siml^r cū
ad destructionem subiecti immediati. seq/
tur destructio cuiuslibet accidentis in eo
si vna qualitas eēt subiectū alterius or/
dinate p̄cedendo p̄ omnes qualitates in
substantia. oportet q̄ destructa qualitate
que ē immediate in s̄b̄a sicut i subiecto
puta calor q̄ cetera qualitates destruan
tur. q̄ subiectū immediatū cuiuslibet ac
cidentis destruit. Secūda p̄clo est q̄ q̄
ntitas remanēs nō est subiectiue in quali
bet qualitate sigillatim. ita q̄ distincta q̄
ntitas sit subiectū immediatū distincte q̄
ntitatis. q̄ p̄bo. q̄ tunc eadē rōne substā
tia panis eēt subiectū immediatum disti
cte q̄ntitatis ab aliis. et eēt quanta distin
ctis quāntitatibus. q̄ eēt quāta vna quā
titate cuius eēt subiectum immediatum
& eēt quāta aliis quāntitatibus quarum
eēt subiectū mediātū. puta mediantibus
aliis qualitatib^o que sunt in s̄b̄a panis.
Sc̄do sic ponentes quāntitatē rem mediā
inter s̄b̄am & qualitatem. h̄nt p̄inconuen
ienti q̄ due dimēiones sint s̄l: sed si sub
stantia sit subiectum immediatū vni^o quā
titatis. & qualitates aliarum quāntitatus
sequit̄ q̄ due dimēiones & forte plu/
res sint s̄l. q̄ dimensio substātie & dimen
siones oīum aliarum qualitātū sunt s̄l i
eodem loco. ergo r̄c. Tertio sic. q̄ lz
sm negātes q̄ntitatem rē mediam: nō sit i
cōueniens ponere distinctas quāntitates
alterius rōnis simul facientes vna tamē.

incōueniens ē fm om̄s q̄ diuerse quāti/
 tates eiusdē sp̄ei specialissime nō facien/
 tes vnā quāritatem numero sint siml̄ na/
 turāl̄. si quelibet quāritas eēt subiectū
 īmediatū distictē quāritatis. ille quāri/
 tes non facerēt vnā numero quāritatez
 nec distiguerent specie. ergo zc. Terc/
 tia conclusio est q̄ vnā quāritas numero
 nō est subiectiue in oībus qualitatib⁹ cō/
 iunctim. q̄ p̄bo. qz vnū accidens nume/
 ro nō pōt eē in aliquo subiecto vno: tm̄
 per aggregatōem: nisi vnā pars sit ī vnā
 z alia in alia. z om̄s iste qualitates rema/
 nētes post p̄secrationem sunt vnū tm̄
 p̄ aggregatōem. Et certum est q̄ vnā
 pars illi⁹ quāritatis nō est subiectiue in
 vnā qualitate z alia in alia: cū oēs ille q̄
 litates sint simul: z p̄ p̄ns ptes illius quā/
 ritatis nō plus informāt vnā qualita/
 tē quā aliam. ergo zc. Sed contra. si
 vnā pars alicuius ligni pōatur in aqua
 z alia in aere. pars existēs in aqua con/
 uertit̄ in lapidem. z pars alia remanz li/
 gnum. z tunc aliqua quāritas eadē nu/
 mero est in toto isto cōposito. qd̄ tm̄ est
 vnū p̄ aggregatōem. ergo maior nō
 est vera. Contra. ista cauillatio est ex/
 clusa per hoc qd̄ dicit̄ nisi vnā pars quā/
 ritatis sit in vno illorum z alia in alio: si/
 cut est de ista quāritate. quia vnā pars
 est in lapide z alia in ligno. sed sic nō po/
 test esse in p̄posito. ergo zc. Secūdo sic
 nullū accidens numero potest successiue
 eē in diuersis subiectis p̄imis per actio/
 nem naturalem. siue eāe naturalis. z vo/
 co subiectū p̄imū: non illud qd̄ est sub/
 iectū accidētis p̄ partem. sicut hō est sub/
 iectum albedinis. qz manus eius est sub/
 iectū albedis. sed illud est subiectum p̄i/
 mum cuius nulla pars est p̄imum sub/
 iectum naturaliter z adequatum. Nūse

ratur tunc vnā illarum qualitatum re/
 manentium post consecrationem quod
 potest fieri sicut ad sensum patet. Tunc
 quero aut manet eadem quantitas nu/
 mero que prius fuit. aut non. Si sic. er/
 go eadem quantitas numero est primo
 subiectiue in toto aggregato ex omnibus
 qualitatibus prioribus: z postea nō est
 in illo toto. quia vnā qualitas d̄struitur
 per casum. Et illa quantitas est in aliq̄
 subiectiue: z per consequens est in pluri/
 bus subiectis. p̄imis subiectiue. Si au/
 tem non manet eadem quantitas nume/
 ro. tunc destructa albedie: quelibet illa/
 rā qualitātē perdet quāritatem suam qd̄ ē
 absurdū. 3^o sic aut ē tota i^a quāritas nūe/
 ro in toto illo aggregato: z tota in quali/
 bet parte illarum qualitatum: aut ē tota
 in toto. z vnā ps in vnā qualitate z a^o ī
 alia. 1^o primū non pōt dari. qz tunc vnū
 accidens numero eēt sicut in plurib⁹ subie/
 ctis: qd̄ est falsū. nec 2^o pōt dari. qz nō
 la pars illi⁹ quāritatis plus respicit vnā
 qualitatem quā alia. cū ille quāritates nul/
 lo^o distent local̄. Nō dico q̄ quāritas nul/
 lo^o pōt eē subiectiue in quālitatib⁹. Ad
 argumentū p̄incipale dico q̄ quolibz quā/
 litas extensa vere est quantitas. non illa
 que ponit̄ media inter substantiam z qua/
 litatem. sed est quanta p̄p̄ia quantitate
 z intrinseca. Et hoc p̄bant oīa argumē/
 ta prius facta de substantia materiali.

Questio. xxxiiii.

v Trū qualitates hostie post p̄se/
 cratōem sint subiectiue in quan/
 titate. q̄ sic. qz ille qualitates sūt
 extēse z quāte z nō sūt subiecta quāritatis si/
 cut prius p̄batū est. ergo sunt subiectiue
 in quāritate. Cōtra. quāritas nō est ali/
 qua res me^a inter substantiam z quāritatē: z

quantitas panis non remanet post con-
secratōem. ergo solū remanet quantitas
que est q̄litas. ⁊ illa nō est subiective in
q̄titate: sicut idē non est subiective in se.
g^o ⁊ c. Ad istam q̄nēz pōt dici sine as-
sertōe. qz non p̄cordat cōi opinioi qz q̄li-
tates remanentes p^o p̄secratōez nō sunt
subiective in q̄titate. ⁊ qz sufficienter vt
estimo supra p̄batum est qz q̄titas non
est aliq̄ res distincta a sub̄a ⁊ qualitate
in qua sunt qualitates subiective. iō hoc
solū p̄bo p̄ dicta doctoz approbatoruz
ab ecclesia. Pr̄mo p̄ maḡm Iniarū
li. 4^o. di. 12. Si queritur inq̄t de accidē-
tibus que remanēt: sicut de sp̄b^o sapor-
is ⁊ p̄deris. in quo subiecto fundētur
pōt^o mihi fatendum videt̄ existere sine
subiecto q̄z eē in subiecto. g^o non sunt in
q̄titate sicut in subiecto fm̄ eū. Si dicat
qz solū intēdit qz sunt sine sub̄a. qz patz p̄
hoc qz dicit in assignando rōnem huius
dicti. qz non ē ibi inq̄t nisi sub̄a corporis
⁊ sanguis dñi que nō afficitur illis ac-
cidentib^o. Contra hoc videt̄ eē falsuz
tum qz nunq̄ accidēs dñi eē sine subie-
cto q̄diu ē in subiecto suo p^o ⁊ immedi-
ato. Tum qz nunq̄ dñi accidēs p̄ se subsi-
stere q̄diu existit in suo subiecto imedia-
to. s; fm̄ eū non solū accidētia illa sunt sine
subiecto sicut dñm ē. s; p̄ se subsistunt. qz
maḡ loquēs d̄ illis accidētibus subdit
remanent illa accidētia p̄ se subsistētia. g^o
nō sunt subiective in q̄titate. Et id̄ doc.
dicit ibi ne mireris: vel insultes si ibi ac-
cidentia videant̄ frangi: cū ibi sint sine sub̄-
iecto. qz magis mirabile est qz accidētia
ibi existant sine subiecto q̄z qz frangātur
Pr̄terea p̄derositas panis est que-
dam qualitas ex̄s sine subiecto. g^o que
libet alia est sine subiecto. p̄na p̄z. qz eadē
rō est de vna ⁊ de oibus. Aliis p̄z per

quandā glo. de conse. di. 2. sup̄ illud ca-
pitulū. si per negligentiaz. que dicit qz ac-
cidentia non h̄nt pond^o. qz solum corp^o
h̄z pondus qualiter. iḡr accidentia dicū-
tur cadere cū non h̄ant p̄dus. Dic-
inquit qz ponderositas adest cū illis acci-
dentib^o: ⁊ tñ nihil est p̄derosuz. Ex q^o
sequitur qz ponderositas non est in aliq^o
subiecto. qz tunc illud subiectuz qd̄cūqz
dētur eēt ponderosum. Et etiam ē ibi al-
bedo: ⁊ nihil est album ibi ⁊ sic de aliis.
Si autem quantitas esset ibi subiectum
ipsa esset ponderosa calida ⁊ dulcis. qd̄
est manifeste contra illam glosaz que di-
cit qz non est ibi aliquod corpus habēs
p̄dus. g^o non est ibi quantitas pondero-
sa. qz nec linea nec superficies habz pon-
dus. qz dicitur qz solum corpus habet
pondus. Pr̄terea in legenda corpis
xp̄i que approbatur ab ecclesia dicitur
sic. Accidentia in eodē. s. sacramēto sine
subiecto existunt vt fides locus h̄eat. dñi
visibiliter inuisibile sumitur aliena specie
occultatum: ⁊ sensus a deceptōe immu-
nes reddātur: qui d̄ accidētibus iudicat̄
sibi notis. Ex quibus omnibus sequitur
qz non solum vnum accidens manet si-
ne subiecto puta q̄titas. sed ⁊ alia acci-
dentia. hoc autem non posset saluari si
omnes ille qualitates essent subiective
in quantitate. Sed contra de conse-
crati. distin. 2. c. quia corpus loquens re-
cipienti corpus christi dicit in mensura
visibili permanens maior factus es teip-
so inuisibiliter sine quantitatis augmen-
to. cum idem atqz ipse esses. Ecce hic
ponit quantitatem. ⁊ negat eius augmē-
tationem. Pr̄terea de consecrati. di-
stin. 2^a ca. dupliciter dicit glosa. Do-
test intelligi fm̄ illam formam et quan-
tatem quā habuit in cruce. vel secūdū

quantitatem corporis christi glorificati. quod spiritus
le videtur quod nulli sensui subiaceret. **¶** De
terea eadem dicitur. ubi christus dicitur glo. non est
quantitas sic estimanda. ut sub minori quanti-
tate minus sit corpus christi et sub maiori. ma-
ius. quia ubicumque est pars spiritus corporis christi
ibi est pes vel manus et totum corpus est.

¶ Ad ista dicitur quod per auctoritates illas po-
test inferri concludi quod est ibi quantitas. et non quod qua-
litates sint subiective in quantitate. Nec
hoc dicitur directe nec indirecte. sed quod qua-
litates post consecrationem remanent et fran-
gantur et teruntur: expresse dicitur glo. super illud
ca. de consecratione. dicitur. c. berengari. Non tamen in-
quit pondus et reliquas sacramenti quali-
tates sensibus corporis percipi fateor: sed est
sub illis speciebus fractis et attritis totum
et integrum corpus christi esse confiteor totum
manducari: totum sumi. ergo frustra po-
nitur aliqua quantitas propter talia.

¶ Ad principale nego consequentiam. quia
ille qualitates sunt vere quantitates. nec
sunt subiecta quantitatis: nec subiective
in quantitate.

Questio xxxv.

¶ Primum intentio prima et secunda di-
stinguuntur realiter. quia non. quia entia
rationis non distinguuntur realiter. sed
intentio prima et secunda sunt entia ratio-
nis. quod dicitur. Contra intentio prima et
secunda sunt res. et non sunt eadem res. quod di-
stinguuntur. et per se distinguuntur realiter
¶ Primum hic videndum est que est intentio prima
et secunda. secundo ad questionem. Circa primum dico quod
tam intentio prima quam secunda potest dupliciter acci-
pi large et stricte. Large dicitur intentio pri-
ma. omne signum intentionale existens in
anima. quod non significat intentiones vel
conceptus in anima: sive alia signa precisa.
Et hoc dico sive signum accipiatur per il-

lo quod potest supponere in propositione et esse
pars propositionis cuiusmodi sunt categorica
mata. sive accipiatur signum et pro illo quod
nec potest supponere. nec esse extremum pro-
positionis. quando accipitur significatio
cuiusmodi sunt syncategoremata me-
talia. Et isto modo non solum categorica/
mata mentalia. et huiusmodi que significant
res que non sunt signa. sed etiam syncathe-
goremata mentalia. ut adverbium coniun-
ctionis: et huiusmodi dicuntur intentio-
nes prime. Exemplum nam isto modo non
solum conceptus hominis significans homi-
nes omnes singulares qui potest per illis
supponere. et esse pars propositionis: et con-
ceptus albedinis: et conceptus coloris
et cetera. dicuntur esse prime intentiones: sed et ta-
les conceptus syncategorematici sicut cum
dum est currit legit et huiusmodi dicuntur esse
prime intentiones. Et hoc. quia licet non sup-
ponant per res per se acceptis. coniuncti
cum aliis faciunt eos supponere per res
diversimode: sicut omnia faciunt hominem sup-
ponere et distribui per omnibus singulari-
bus. ut in ista propositione omnis homo cur-
rit. et tamen hoc signum omnia per se nihil signi-
ficat. quia non rem extra nec intentionem
anime. Stricte autem dicitur intentio prima:
nomen mentale precise natum esse extremum
propositionis et supponere per rem que non est
signum. sicut conceptus hominis: animalis:
corporis: et substantie. Et breviter. omnia
nomina mentalia que naturaliter signifi-
cant res singulares que non sunt signa. Si-
militer intentio secunda large accipiendae
dicitur conceptus anime. qui significat non so-
lum intentiones anime que sunt signa na-
turalia rerum cuiusmodi sunt intentio-
nes prime stricte sumptae: sed etiam pos-
sunt signa mentalia ad placitum signifi-
cantia significare. puta syncategoremata

mata mentalia. et isto modo non habemus vocabulum correspondens intentioni secundae. Strictius autem accipiendo dicitur intentio secunda conceptus. qui precise significat intentiones primas naturaliter significantes cuiusmodi sunt genus species: definitio et similia. quod sicut de omnibus hominibus predicatur conceptus hominis: sic dicendo: ille homo est homo: ille homo est homo. et sic de aliis. sic de intentionibus primis que supponuntur per rebus predicantur unus conceptus compositus que est intentio 2^a. sicut dicendo homo est species. albus est species. albedo est species. animal est genus. quantitas est genus ad modum quo unum nomen predicatur de diversis nominibus sicut dicendo homo est nomen. albedo est nomen: et ita secunda intentio significat naturaliter intentiones primas: et potest supponere per eis in propositione sicut intentio prima significat naturaliter res ad extra: et potest supponere per eis. Circa finem dicunt aliqui quod intentiones prime et secundae sunt quedam entia ficta: que tantum obiective sunt in mente et nullibi subiective: sed contra quando propositio verificatur per rebus si due res sufficiunt ad eius veritatem. superfluum est ponere tertiam: sed omnes tales propositiones homo intelligitur: homo est subiectum: homo est predicatum. homo est species. et consimiles propter quas ponitur tale esse fictum: verificantur pro rebus et due res sufficiunt saltem res realiter existentes ad verificandum omnes ergo etc. assumptum probatur. nam postea cognitione hominis in intellectu: impossibile est quod hec sit falsa: homo intelligitur. Similiter postea cognitione hominis in communi et intentione subiecti in communi: et formata hac propositione mentali: homo est subiectum: in qua una intentio predicatur de alia: necesse est hanc propositionem esse veram homo

est subiectum sine omni facto. ergo et cetera. Preterea tale fictum impedit cognitionem rei. ergo non est ponendum propter cognitionem rei. Assumptum patet. quia illud nec est cognitio nec res extra cognita. nec ambo simul: sed quoddam tertium medium inter cognitionem et rem ergo illud fictum intelligitur tunc res extra non intelligitur. et tunc quando forma hanc propositionem mentalem. deus est trinus non intelligo deum in se: sed illud fictum quod videtur absurdum. Preterea deus eadem ratione intelligendo a^o intelligeret ficta. et ita ab eterno erat coordinatio. tot entium fictorum quod per se sunt esse diverse res intelligibiles et fuerunt: ita necesse est quod deus non possit eas destruere. quod videtur falsum. Preterea tale fictum non est ponendum ut habeatur subiectum vel predicatum in propositione veri. quia actus intelligendi sufficit ad hoc. quia illud esse fictum tam in essendo quam in representando ita est singulare: sicut actus. quod patet ex hoc. quia unum fictum potest destrui alio manente: sicut actus. quia aut illud fictum dependet essentialiter ab aliquo actu rationis. aut non. Si sic tunc cessante illo actu: destruitur illud fictum. tamen manet fictum in alio actu: et per consequens sunt duo ficta singularia. sicut duo actus. Si non dependet ab actu isto singulari: nec per consequens dependet essentialiter ab aliquo actu eiusdem rationis. et ita manebit illud fictum inesse obiectivo sine omni actu quod est impossibile. Preterea non est contradictio quod deus faciat cognitionem realem sine tali ficto. quia cognitio non dependet a tali ficto essentialiter. sed contradictio est quod ponatur intellectio in intellectu et nihil intelligatur. ergo non est ponendum

propter intentionem eorum. Ideo dico quod
tam intentio prima quam secunda sunt ve-
re actus intelligendi. quia per actum intel-
ligendi potest saluari quicquid saluatur per
fictum: eo quod actus est similitudo obiecti: et
potest significare et supponere pro rebus et
potest esse subiectum et predicatum in propositio-
ne potest esse genus et species et cetera sicut fi-
ctum. Et quo patet quod intentio prima
et secunda realiter distinguuntur: quia in-
tentio prima est actus intelligendi signifi-
cans res que non sunt signa. 2^a intentio
est actus intelligendi significans inten-
tiones primas. ergo distinguuntur. Ad
principale patet ex dictis quod tamen intentio-
nes prime quam secunde sunt vere entia re-
alia. quia sunt vere qualitates existentes
subiective in intellectu. Quo^m habitu.

Questio prima.

Trum eadem veritas theolo-
gica specie vel numero potest
probari in theologia et in scientia natu-
rali. quod non. quia eadem conclusio specie non
potest sciri duplici scientia alterius rationis:
sed magis alterius rationis in theologica scientia
et scientia naturali cant scientiam alte-
rius rationis: ergo necessario conclusiones
erunt alterius rationis. Contra: nisi
eadem veritas posset et cetera. tunc philosophia non in-
uaret theologia. Dic^o 1^o distinguitur de
scientia. 2^o ad quod est. Circa 1^o dico quod scientia
naturalis et theologica dupliciter acci-
piuntur. vno modo per habitum unius conclu-
sionis tantum. Alio modo per aggregatum ex
omnibus habitibus detinatum ordinem habentibus
respectu unius conclusionis. siue
ibi habitus sit incompletorum siue completorum.
Circa 2^o supponendo quod quolibet ve-
ritas est theologica que est necessaria ad
salutem. dico quod eadem conclusio theologia specie

non potest probari in theologia et in scientia
naturali primo acceptis. et hoc quod
quot sunt scientie sic dicte tot sunt con-
clusiones scite. Et ideo sicut unius con-
clusionis non possunt esse diuersae scientie.
quia pluralitas non est ponenda sine
necessitate: ita eadem conclusio non potest
probari in diuersis scientiis. Sed accipiendo
theologia^m et scientiam naturalem. 2^o
modo: sic potest non solum eadem conclusio specie:
sed etiam numero probari in theologia et scientia
naturali si essent in eodem intellectu:
puta tales. deus est sapiens: deus est bo-
nus. hoc probatur. quia non est hoc magis
inconueniens quam quod eadem conclusio specie
et numero probetur propter quid: et quod
est: sed hoc est possibile. Tum quia idem
effectus specie et numero potest causa-
ri a causis diuersae speciei: et per conse-
quens licet magis sint alterius hinc inde ta-
men conclusio potest esse eiusdem rationis. Tum
quia ista propositio in mente nullum ens
infinite est: dicitur primo huic proponi
in mente aliquod ens infinite est que
probatum tam in theologia quam in philosophia natu-
rali. et per consequens est eiusdem ratio-
nis in utraque scientia. Sed contra theologia^m
intelligit per nomen dei ens infinite
nobilius quibuscumque infinitis alterius
rationis si essent simul quod non solum
diuisim: sed coniunctim est nobilior om-
nibus. tunc sic accipiendo deum istomodo esse
non est naturaliter et euidenter notum. er-
go sic accepto deo nihil probatur natu-
raliter et euidenter de eo. consequen-
tia patet a se probatur. quia non est natu-
raliter euidenter quod aliquid sit infinite nisi
ex motu vel ex causalitate que solum pro-
bant infinite esse quod est melius: quo-
rumcumque infinitorum diuisim et non con-
iunctim ergo et cetera. Preterea aut per

bant istam conclusionem per mediū eiusdem rōnis vel alterius. Si p^o tunc media conclusio et termini eēt eiusdē rōnis et sic non p̄baret in diuersis scientiis. Si scō^o cum me^m p̄p̄tūm p̄clōnis sp̄alis sit quedam diffinitio vel descriptio data p̄ p̄dicabilia in quid illa descriptio est alterius rōnis in vna scia et alia. et p̄ p̄ns cognitio simplex cāta per illam descriptionem erit alterius rōnis. et ita p̄clō cuius illa cogno^o simplex est subiectum erit alterius rōnis. Ad p^m illorū dico q̄ nisi conclusio eiusdem rōnis posset p̄bari in diuersis scientiis. theolog^o fidelis et ph̄s paganus non possent sibi contradicere de ista p̄pōne: deus est trinus et vnus. q̄ p̄pōnes in voce non contradicant nisi q̄ p̄pōnes in mente p̄tradicant. eo q̄ sunt signa subordinata. et p̄positio affirmatiua et negatiua in mente. non cōtradicunt primo nisi componant ex cōceptibus eiusdem rationis. licet possint referri cōtradictoria ex p̄positōibus cōpositis ex conceptibus alterius rōnis. Alr̄ enī nisi illud eēt verum in terminis equiuocis posset fieri contradic^o sicut hec omnis canis currit. aligs canis nō currit. nisi sūt conceptus alterius rōis puta larrabil^o et syderis. quod patet esse falsum. q̄ contradic^o est oppō rei et nois non solum vocalis sed mentalis. Dico ergo q̄ aliqua cōclusio eiusdem rōnis p̄batur in diuersis scientiis et aliqua non. Et istam p̄pōnem particularem teneo veram. lz non vlem. Ad argumentū ergo dico q̄ sicut illa p̄clusio in qua p̄dicat trinum et vnum. de quolibet conceptu dei: pōt p̄bari in diuersis scientiis. sed solum p̄batur in theologia presupposita fide. ita q̄ illa conclusio in qua conceptus dei subicitur vel deus fm̄ istam descriptōem. a

liquid melius omnibus aliis a se. quod cūq̄ predicatum de eo predicat non p̄bat in diuersis scientiis sed solum in theologia. Unde tales conclusiones deus est bonus. deus est sapiēs et sic accepto dō non pōt p̄bari in diuersis scientiis. rō est q̄ sic accipiendo deum: non est naturaliter euīdēs deus eē sicut deducit ratio et patet in p^o quodlibet. et per p̄ns non ē naturaliter euīdēs deum sic acceptū eē bonum. Sed ex hoc non sequitur: quin conclusio in qua bonum vel sapiēs p̄dicat de p̄ceptu dei. vt p̄eum intelligam^o q̄ est aliquid quo nihil est. p̄fectius nec prius possit demōstrari. q̄ sic potest demōstrari deum eē. q̄ alr̄ eēt p̄cessus in infinitum. nisi eēt aliqd in entib^o quo nihil ē p̄fectius nec prius. et ita pōt demonstrari p̄clō in qua predicat bonus d̄ prima cā vel de quocūq̄ alio cōceptu ad quē ph̄s potuit naturaliter deuenire. Ad ad formam argumēti cōcedo aīns et p̄ns. q̄ nō est contra me. Ad aliud dico q̄ theolog^o et ph̄s naturalis probant eandem p̄clōnem specie p̄ medium alterius rōnis. Et q̄n dī q̄ medium propriū est quedam diffinitio vel descriptio. Dico q̄ non semper medium est diffinitio vel descriptio subiecti. sed aliquñ medium est diffinitio exprimens partes integrales diffinitī. puta q̄n demonstratur h̄re tres de triangulo. Aliqñ subiectū primū passionis est mediū: sicut q̄n demonstrat eē susceptibile discipline de hoīe p̄ aiām intellectiuam. Aliqñ medium est cōceptus cōis. et variis mōis potest aliqd eē me^m. Et vltra dato q̄ me^m sp̄ sit descriptō subiecti dico q̄ illa descriptio erit alterius rōnis in diuersis scientiis. Et q̄n dī q̄ descriptio alterius rōnis cāt cognitōem simplicem alterius rōnis: illd

multipliciter p̄ecat. Tum quia diffini-
 tio subiecti nunq̄ causat noticiā incō-
 plexam subiecti . quia illa p̄supponit
 om̄i diffinitioni: sed acquiritur mediāte
 noticiā intuitiua subiecti. z diffinitio p̄t
 partialiter causare cognitōem aliquam
 cōplexā per discursum . qui descursus
 noticiā incōplexā subiecti p̄supponit
Tum quia dato q̄ descriptio subiecti
 causaret effectiue talem cognitōem sim-
 plicem subiecti nō sequitur p̄pter h̄o q̄
 descriptiones alterius rōis causent co-
 gnitiones incōplexas alterius rōis. qz
 possunt habere aliquē effectū eiusdē rō-
 nis patet de sole z igne respectu caloris
 Similiter de cognitione z voluntate re-
 spectu amoris. **Tum** quia talis cog-
 nitio simplex si esset non eēt subiectū in cō-
 clusione p̄banda per descriptōem sed es-
 set me^m sicut ip̄a descriptio ē mediū. Nā
 fm phi. p̄o posteriorū d̄ s̄o^o d̄z p̄cognosci
 quid est z quia est z per consequēs sub-
 iectum debet p̄haberi ante demonstra-
 tionē. **Et** ideo licet illa cognitio simplex
 si eēt possibilis posset esse subiectū in ali-
 qua p̄clusionone. tamen illa conclusio nun-
 q̄ p̄baretur per illā descriptōem. **Ad**
 argumentū principale concedo q̄ eadez
 conclusio nō p̄t sciri duplici scia alteri⁹
 rōis: sed ne^o minore. scz q̄ me^a alteri⁹
 rōis in theo^a z scia naturali causant
 scias alterius rōis. z hoc capiēdo sci-
 entiam p̄ habitu conclusionis.

Questio ii.

Trum eadē cōclusio p̄t eui-
 denter p̄gnosci per demonstrā-
 tionē z per experientiam
q̄ nō quia videns rem p̄mo z post nō
 videns format cōceptus simplices abso-
 lutos alterius rōis ergo conclusio/

nes compositae ex illis erunt alterius
 rōis: quaz vna erit nota per demonstrā-
 tionē: z alia per experientia p̄na patet d̄
 se. **Ans** p̄batur. quia aliter beat⁹ z via-
 tor formarent de deo. p̄pōes eque eui-
 dentes. quia p̄ponerentur ex concepti-
 bus eiusdē rōis. quod falsum ē. **De-**
 terea necessariū nō scitur per p̄tingens.
Cōtra: p̄ experientia p̄t sciri ista cōclusio
 om̄e ignis est calefactiuus. z p̄ demon-
 strationē p̄t sciri eadē cōclusio per ca-
 lorē tanq̄ per mediū. ergo zc. **Ad** que-
 stionē dico breuiter q̄ eadē p̄clusio non
 solū specie sed etiā numero p̄t euidētē
 sciri p̄ demonstratōem z p̄ experientiam
 hoc p̄bo. quia per experientiam acqui-
 ritur habitus verificus cōclusionis . et
 nullus alius a scientia. **Patet** inducti-
 ue. z p̄ demonstratōem acquiritur scia re-
 spectu illius p̄clusionis igitur. **De-**
 demonstratio quia z p̄pter quid possunt
 noticiā sciē^a eiusdē sp̄i respectu eius-
 dem p̄clusionis causare g^o demonstratio
 z experientia possunt. **De-** in hoc dif-
 ferunt p̄m^o z p̄clusio. quia p̄m^o tantūz
 cognoscitur ex terminis vel p̄ experientia
 sine demonstratōe. p̄clusio eadē p̄t euidētē
 cognosci experientia z demonstratio-
 ne. **De-** terea cause distincte sp̄e pos-
 sunt habere effectū eiusdē sp̄i. patet p̄
 ergo sic est in p̄posito. **Sed** cōtra. ea-
 dem p̄positio nō est magis euidēs z mi-
 nus euidēs. sed p̄pō que formatur me-
 diante visione p̄ponitur ex cognitionib⁹
 euidētioribus: q̄z p̄pō que formatur
 mediante demonstratōe solū. quia vi-
 dens rem euidētius assentit. q̄z habēs
 demonstratōem tantū sine experientia.
 ergo zc. **De-** terea si habitus conclu-
 sionis qui causat p̄ demonstratōe z expe-
 rientia sit eiusdē sp̄i tūc nō apparet via-

ad pbandū distincōem spē causa inter
actus credendī opinandī z sciendī quia
pclusio est eadē p te z pmissis hinc in-
de possunt causare aliquē actū eiusdē
spēi ergo zc. **P**reterea sciens aliquā
pclusionē per demōstratōem siue per ex-
perientiā quācumq; ille assensus intēdat
nō assentiet ita evidenter sicut habēs de
demōstratōem cū experientia. **A**lter
em p freq̄tatōem illius demōstratōis
posset augeri assensus ad equalē evidē-
tiam cum illa quā causaret experientia.
quod est falsum. ergo ille scie differunt
spē. p illud principiū. illa q nō pnt i effe-
ct^o eiusdē rōis n̄ sūt eiusdē rōis. **P**re-
terea si sic: tunc eadē pclusio esset in syllo: ex
pmissis veris z falsis. z tunc pmissis
falsis carent assensu eiusdē spēi cū pmissis
veris. z p p̄ns syllogismus topicus.
falsigraphus z demōstratiuus cābunt
sciam eiusdē spēi. **P**reterea eadē con-
clusio p te pōt pbari p̄ p̄missas
speculativas z naturaliter p p̄missas
practicas. puta ista actus est generatiu^o
habituū: ergo si iste assensus est idē tunc
eadē noticia erit speculativa z practica
quod videtur absurdū. **A**d primum
istoz dico q eadē ppō nō pōt esse ma-
gis evidens z minus simul z semel vni z
eidē. tamen eadē ppō pōt simul z semel
esse magis evidens vni z minus evidēs
alteri. **S**imiliter eadē ppositio potest
esse minus evidens vni vno tēpore q̄ a
lio. **A**d pbarōem dico: q si aliquis sci-
at aliquā pclusionē vno tēpore per demō-
stratōem solum z alio tēpore sciat ean-
dem conclusionē per demōstrationem:
z experientiā: tunc tali est illa conclusio
primo minus evidens: z postea magis
evidens vel econverso. **A**d aliud nego
consequentia. quia actus opinandī z ac-

tus sciendī eandē pclusionē formaliter
repugnant: quia vnus est evidens z ali-
us inevidens: z cum formidie. **N**ec pos-
sunt esse simul in intellectu: z per conse-
quens distinguunt specie: sicut p̄batur
q̄ actus diligendī z odiendī eundē ho-
minē distinguunt specie: quia forma-
liter repugnant. **A**d pbarōem dico. q
nō oēs pmissis possunt causare noticia
pclusionis eiusdē spēi. sed aliquē z aliq̄
nō: quia certū est q̄ pmissis syllo sophi-
stici z demōstratiui eiusdē conclusio-
nis nō causant noticia eiusdē spēi illius
pclusionis sed poti^o assensus oppositos
sicut fides op̄io. z sciē^o oponūtur. **E**t iō
dico q̄ aliquē cause diverse rōis pos-
sunt causare effectū eiusdē rōis: s; n̄ om-
nes cause alterius rōis possunt h^o fa-
cere. **E**t non est alia causa querenda ni-
si quia natura rei talis est. **S**ed adhuc
stat dubiū quō p̄batur distinctio speci-
fica inter illos actus. **S**ecūdo q̄ p̄-
batur p rōem repugnātie inter actū sciē-
di opinandī z credendī respectu eiusdē
pclusionis. **A**d aliud dico q̄ illud ai^o
si pcluderet p̄aret q̄ calor causatus a
sole z igne z calor causatus a duobus
ignibus non sunt eiusdē spēi. quia quā-
cumq; augmentetur virtus solis non
pōt per se causare ita perfectū calozē si-
cut pōt cum igne. **E**tia quācumq; au-
gmentetur virtus vnus ignis non pōt p
se ita perfectū ignē causare sicut potest
simul cū alio igne. **E**t per consequens
illi calozes essent alterius spēi per illud
argumentū quod falsum est. **I**deo di-
co q̄ sicut virtus solis pōt tantū augeri
q̄ pōt causare ita perfectū calozē sicut
pōt ignis per se sine sole: tamen cum so-
le pōt adhuc perfectiorē calozē causa-
re. **I**ta per demōstrationē pōt tantū

augeri assensus maxie si pōt augeri in in-
finitū. q̄ sit eque evidens z perfectus. si/
cut assensus quē causaret experientia p
se sine demonstratōe. Nunq̄ tamen pōt
augeri per demonstratōem tantū q̄ cau-
set assensum eque evidentem per se sine
experientia: sicut pōt simul cum experiē-
tia. Et fm istū intellectū illud principium
intellegitur sic: illa que non possunt in a-
liquē effectū eiusdē sp̄ei sunt alterius rō-
nis z aliter non. Ad vltimū dico. q̄
eadē pōt esse conclusio in syllo ex premis-
sis veris z falsis. Sed vltra p̄na non va-
let. ergo ille premissis possunt causare no-
ticiā eiusdē sp̄ei. quia non dixi vniuersa-
lem. scz q̄ oēs premissis causarent assen-
sum eiusdē sp̄ei sed dixi particularē scz q̄
aliquē premissis zc. Et ideo dico q̄ fal-
se premissis nō sunt nate causare assen-
sum eiusdē sp̄ei cum premissis veris.
Nam premissis false cānt opinionē si au-
tem sint premissis vere z evidētes causāt
evidentiā si sint credite causant fidem.

Ad principale dico q̄ videns rem p̄-
z post non videns pōt formare duas p̄-
positōes p̄positas ex cognitionibus ab-
stractiuis: sicut paulus post raptū vna
ex cognitionibus cāntibus assensuz eui-
dentē et a^m nō. sed erit inevidens sicut
illa p̄pō quā habuit de deo ante raptū
que so^m fuit credita. z habuit aliquam
aliā post evidentē sibi per demonstratio-
nem ante raptū. Et illa eadē sp̄e v̄l nu-
mero fuit evidentiōz post raptū median-
te visione dei. Ad aliud dico q̄ neces-
sarium non scitur per contingēs syllogi-
stice tanq̄ per premissam. sed noticia eui-
dens contingentis bene potest eē cā effi-
ciens parcialis ad causandū noticiā
evidentē respectu necessariū. z ita est in

proposito.

Questio. iiii.

Trum aliqua veritas theo^a
eadem specie vel numero sit
credita a viatore z evidenter
scita a comprehensore. q̄ sic. quia hec
veritas deus est trinus z vnus est credi-
ta a viatore z scita a comprehensore er-
go zc. Contra eadem veritas non ē
evidens z non evidens. Sed propositio
quam format viator non est evidens. p̄-
positio quam format beatus est evidēs
ergo non est eadem propositio. Ad q̄/
stionem dico breuiter q̄ sic. Quod pro-
bo primo quia Aliter beatus non cog-
nosceret evidentiū articulos fidei q̄ vi-
ator. z ita beatus non posset certificare
viatorem de articulis fidei. Secundo
quia paulus post raptum sciuit multa
evidenter que nesciuit ante. Tertio.
quia eadem conclusio potest esse credi-
ta z scita ab eodem vel diuersis.

Quarto quia paulus post raptum.
Et paganus contradixerunt sibi de ista
veritate: deus est trinus z vnus. igitur
qualem propositionem formavit: ta-
lem potuit alius formare. Aliter
non contradicerent sibi. Quinto. qz
eadem conclusio potest sciri per ratio-
nem z auctoritatem. Sexto quia
aut aliqua propositio viatoris z beati
est eadem in essendo. z tunc habetur p̄-
positum aut in significando. z tunc pro-
positio vera et falsa essent eadem quia
significant idem similiter propositio ne-
cessaria z contingens. Ideo dico. q̄
eadem propositio non solum specie sed
numero potest credi a viatore et eui-
denter sciri a beato. Sed contra.

mediū propriū syllogismi creditū est cōceptus compositus. et me^m sylli demonstratiui tali demonstratiōe. quā faceret beatus est simplex conceptus dei. ergo sunt alterius rōis. et ista cognitio simplex ē p̄sclusionis p̄bande ergo etc. **Dicitur** nō est dare mediū p̄ quod p̄t terminus vnus de alio demonstrari: quia nō p̄ deū cum nō sit subiectū p̄p̄is nec p̄dicatus. Nec illa passio vt videtur prius inest alicui conceptui q̄ conceptui viatoris. **Ad primū illoꝝ dico** q̄ me^m sylli creditū et demonstratiui est alterius rōis. sed vltra. nō valet p̄na. ergo p̄clusiones sunt alterius rōis. quia p̄clusio eiusdē rōis p̄t eē respectu vtriusq̄ mediū. primo ī eodē intellectu p̄t eē eadē p̄clusio numero. respectu vtriusq̄ mediū. vñ p̄cedo q̄ mediū propriū sylli creditū quod est conceptus compositus et mediū syllogismi demonstratiui. quod in p̄posito ē cognitio simplex dei in se sunt alterius rōis. sed p̄clusiones sunt eiusdē rōis. Et rō est quia p̄clusio nō causat̄ a mediis q̄ tā subiectū q̄ p̄dicatū. q̄ etiā tota p̄clusio apprehenduntur ante oēm demonstratiōē. primo posteriorū. Nam primo apprehendo p̄clusionē et eius terminos. et dubito de ei⁹ veritate. postea quero mediū ad p̄bandū illā p̄clusionem. **Secundo dico** q̄ illa media quamuis sint alterius rōis. tamen non causant noticias incōplexas subiecti alterius rōis. quia si causē sint alterius rōis non oportet p̄pter hoc q̄ effectus sint alterius rōis. **Tertio dico** q̄ dato q̄ me^a eārent tales noticias simplices alterius rōis ille noticie erunt me^a ad p̄bandū p̄p̄em dubitabile aliquā sicut sunt illa media ex quibus causantur. et nō erunt subiecta conclusionū p̄bandarū: licet pos-

sint esse subiecta aliarū p̄clusionū. **Ad 2^m dico** q̄ cognitio dei simplex propria sibi erit mediū in tali demonstratiōe. q̄ illa p̄p̄ in qua illa cognitio simplex est me^m est per se nota. et ideo illa passio prius inest sibi per p̄e^{oem} q̄ conceptui viatoris. **Ad principale dico** q̄ bt̄s format duplices p̄p̄es. vnā cōpositā ex cognitōibus cōpositis. que nō causant noticiā evidentē: et illa est eiusdē rōis cui p̄p̄e viatoris. **Aliā cōpositā** ex cognitōibus simplicibus cōmibus assensum evidentē. et illa est alterius rōis a p̄positione viatoris. **Ad formā ergo dico.** q̄ eadē veritas nō est simul et semel vni et eidē evidens et inevidens sed bene p̄t esse eadē veritas evidens vni et inevidēs alteri: et sic est in p̄posito. quia p̄p̄o tradita est inevidens viatori et evidens beato. Similiter p̄t eadē veritas primo esse inevidens alicui. et postea evidēs eidem et sic est de aliquo primo viatore et postea scō beato.

Questio iiii.

Trum deus p̄t causare ī viatore noticiā evidentē de credibilibus sine visione dei. q̄ n̄ quia noticia evidens articuloꝝ p̄tingentium. nō p̄t causari sine noticia intuitiua ergo. **Contra.** si visio requiritur ad causandā noticiā evidentē de articulis. hoc erit in genere cause efficiētis s̄z oēm talē efficiētā p̄t deus supplere. ergo etc. **Respondeo** q̄ ista questio h̄z duplicē intellectū. vnus est vtrum deus potest causare noticiā incōplexā abstractiuā articuloꝝ ad modū quo noticie abstractiue terminoꝝ p̄positionis p̄ se note si causarentur a solo deo. causarent naturaliter assensum evidentem illi⁹ p̄-

positionis & oculus mira faciens cau/
sat naturaliter actum videndi. **¶** **¶** **¶** in/
tellectus est vtrū deus pōt se solo cau/
sare noticiā evidentē articulorū imedia/
te sine visione sui. & hoc indifferenter: si/
ue presupponatur noticiā ab^a eorū si/
ue nō. Si questio intelligatur primo
mō sic pono tres p̄clusiones. **¶** Prima
est q̄ veritas p̄tingens de deo puta ista
deus est incarnatus nō cognoscitur eui/
denter per quancunq; cognoscionem
ab^a dei sine eius visione. ita q̄ cognitio
ab^a incōplexa causet a solo deo & assē/
sus evidens causetur naturaliter a cog/
nitione ab^a incōplexa. quod patet. quia
talis veritas nō cognoscitur evidenter
mō predicto. nisi sic. ergo ad assensuz na/
turaliter causandū requiritur visio dei

¶ Secūda p̄clusio est q̄ veritas necessa/
ria de deo p̄posita ex terminis p̄notatiuis
que nō cognoscitur evidenter naturalit̄
loquendo: nisi p̄ p̄clusionē evidentē ali/
cuius p̄tingentis: sicut ista. deus est in/
carnabilis que naturaliter mō predicto
non cognoscitur evidenter sine cognitio/
ne evidenti huius p̄tingentis. deus ē in/
carnatus non pōt naturaliter cognosci
evidenter sine visione dei. quia visio crea/
ture non sufficit. ergo nec illa necessaria
pōt cognosci. **¶** Tertia conclusio est q̄
articulus fidei necessarius habens deū
p̄ obiecto p̄ciali si nō scōpōitur ex terminis
p̄notatis p̄t evidēt cognosci a viatore na/
turalit̄ p̄ noticiā ab^a dei cātā a solo deo
sine visione dei. & hoc dico si illa noticiā
abstractiua incōplexa: sit distincta & p̄/
p̄ria deo. puta deus est bonus intelligēs
vnus & trinus que non p̄notant aliquā
creaturā. quia in tali p̄pōne necessaria:
in qua subiicitur p̄ceptus dei distinctus
simplex & p̄p̄ius aut predicatur p̄ceptus

p̄p̄ius deo. aut cōis. Si p̄p̄ius illa p̄/
positio erit per se nota omni intellectui
habenti illū p̄ceptū. Si ille p̄ceptus sit
cōis ille erit vniuocus deo & creature &
per p̄ns sicut videns distincte albedinem
scit evidenter q̄ albedo est color ita via/
tor habens illā cognitōem ab^a dei in/
complexā: scit evidenter naturaliter p̄/
dictom^o q̄ deus est bonus. ens &c. Si
dicat q̄ quantūcūq; illa p̄positio com/
posita ex cognitionib⁹ abstractiuis pos/
set esse naturaliter evidens predictomō
sine visione dei: tamen per ipam visionē
dei simul euz cognitione abstractiua eui/
dentius cognoscitur illa p̄positio q̄ p̄
abstractiua solū: ergo non pōt ita evidē/
ter cognosci sine visione dei: sicut cum vi/
sione. **¶** Respondeo q̄ licet naturaliter
& ex cōi lege sicut cognoscitur aliqua p̄/
positio evidenter ex cognitione termino/
rum. s; cognitio terminorū nō habeatur
naturaliter possit talis veritas p̄posita
ex cognitionibus incōplexis causatis a
solo deo evidenter cognosci naturaliter
nō tamen ita evidenter pōt cognosci na/
turaliter sine visione dei. sicut cum visio/
ne. **¶** Et hoc quia eadē veritas evidenti⁹
cognoscitur quando cognoscitur p̄ plu/
ra media. q̄ quando per vnū solum: q̄
omne totum est maius sua parte: & tamē
cum hoc stat q̄ sine visione pōt evidēt
cognosci: licet non ita evidenter. sicut
cum visione. **¶** Si autem intelligatur
questio. scōdo^o sic dico q̄ deus pōt ime/
diate se solo causare noticiā evidentem
omniū articulorū: siue sint contingentes
siue non. & tunc talis assensus causatus
a deo posset dici quedam noticiā: s; non
incōplexa. **¶** Hoc patet. tum quia ta/
lis assensus evidens est quedam quali/
tas absoluta. & per p̄ns potest causari a

deus sine omni alia quantitate in mente. Tu quod deus potest supplere efficientiam cuiuscumque cause scilicet. et potest carere aliquo assensum mediante visione sui. sicut per causam secundam ergo potest immediate. Et si queratur utrum deus potest causare assensum ita evidentem sine visione dei: sicut cum visione. Respondeo quod sic. quia ipse potest supplere caritatem eius visionis: sed hoc non potest fieri naturaliter. Ad argumentum principale dico quod assensus evidens articuloz contingentiu et etiam necessarioz et positioz ex terminis notatiuis creaturaz naturaliter et de cetero lege sicut per se cognoscitur evidenter ex cognitione terminoꝝ. unde quocumque cognitio terminoꝝ habeatur: non potest causari sine visione dei. quia cognitio abstracta in se non sufficit ad causandum istum assensum. et per hoc requiritur visio dei ad eius causationem. sed assensus evidens omnium articuloꝝ tam necessarioꝝ quam contingentiu potest immediate causari a solo deo. sine omni visione dei. et etiam sine omni cognitione abstracta dei incompleta.

Questio. v.

Primum cognitio intuitiva: et abstracta differunt. quod non quia pluralitas non est ponenda sine necessitate. sed eadem noticia secundum subiectam potest dici intuitiva quando res est presentis: eo quod intuitiva notat presentiam. et abstractiva quando non est vel est absens ergo et contra contingens potest cognosci evidenter ab intellectu. Adhuc hec albedo est et non per cognitionem abstractam. quia illa abstracta ab extrinseco. ergo per intuitivam. ergo differunt realiter. Conclusio huius questionis est certa: et potest probari per separationem earum ab invicem. Sed quomodo differunt

est dubium. Et dico ad presentis quod dupliciter differunt. uno modo per hoc quod per noticiam intuitivam assentitur propositioni contingenti et per abstractam non. Alio modo per hoc quod per noticiam intuitivam non tantum iudico rem esse quando est: sed etiam non esse. quando non est. Unde per abstractam neutro iudico et hoc est manifestum. primo patet: quod licet sit inconueniens quod eadem noticia sit causa totalis unius iudicii et iudicii contrarii. respectu eiusdem passi. tamen non est inconueniens quod sit causa partialis unius iudicii quando res existit. Et similiter causa partialis iudicii contrarii. quando res non existit: et sic est in proposito. Preterea deus per eandem noticiam rem esse quando est et non esse quando non est. ergo idem potest esse in proposito sine repugnantia. Sed contra. hoc dato sequitur quod deus non posset causare in nobis unum actum cognoscendum per quem apparet nobis res esse presentis quando est absens quod falsum est cum hoc non includat contradictionem. Assumptum probatur quia illa cognitio non est intuitiva per te quia per intuitivam apparet res esse quando est: et non esse: quando non est. Nec abstractiva quia per illam non apparet res esse presentis. Preterea quod conuenit actui secundum subiectam actus: si subiecta eius maneat eadem quocumque alio posito adhuc tale potest sibi conuenire: sed subiecta visionis manet eadem re non existente. per potentiam diu inam ergo non repugnat. Saltem partialiter causare talem assensum. qualem prius causauit re existente. et per consequens hoc potest sibi competere. Preterea hoc dato sequitur quod visio posset esse et tamen per illam nec apparet res esse non esse consequens est contra te. Assumptum probatur per illud principium commune ubi quodlibet aliquorum

conuenit alicui contingenter si non sit cō-
tradictio deus pōt facere ipsum sine om-
nibus simul. Sic autem probatur ma-
teriam posse esse sine omni forma. s; vir-
tute visionis aliquando aliquis scit rez
eē ⁊ aliquando scit rem non eē. ergo nō
est contradictio q̄ neutrum sibi conue-
niat. Preterea hoc dato non possz
deus causare assensum euidētem respe-
ctu huius contingentis. hec albedo est
albedie non existēte. quia visio albedinis
causat assensum euidētem respectu hu-
ius. hec albedo non est. ⁊ intellectus nō
potest simul assentire oppositis. ergo ⁊ c̄

Ad primū istorum dico q̄ deus non
potest causare in nobis noticiam talem
per quam euidenter apparet nobis rez
esse presentem quando est absens: quia
includit contradictionem. Nam cogni-
tio euidens importat q̄ ita sit in re sicut
denotatur per ppōem cui fit assensus p̄
cognitionem: vt cognitio euidens hui⁹
ppositionis res est presens importat rez
eē p̄ntem. Et oportet q̄ res sit presens.

Aliter non erit cognitio euidens. ⁊ tu
ponis q̄ sit absens. ⁊ ita ex illa positione
cum cognitione euidente sequitur mani-
festa contradictio. scz q̄ res sit presens.
⁊ non sit p̄ntis. Et ideo deus non potest
causare talem cognitionem euidentem.
tamen potest deus causare actum credi-
tium per quem credit rem esse presen-
tem quando est absens. Et dico q̄ illa
cognitio creditiua erit ab^a ⁊ non intui-
tiua ⁊ per talem actum creditium po-
test appere res eē p̄ntis q̄n̄ eabsēs non tñ
per actum euidentem. Ad aliud con-
cedo q̄ si per potentiam diuinam visio
dei maneat n̄ re existente: non repugnat
sibi causare parcialiter talem assensum.

si omnes alie cause requisite concurrant
tamen causare talem assensum totali-
ter sine aliis causis repugnat sibi. ⁊ ita
cum existentia rei fit causa parcialis ta-
lis assensus euidentis: impossibile est q̄
causetur naturaliter sine existentia rei.

Ad aliud concedo illud principium
⁊ conclusionem ⁊ totam deductionem
quia non est contradictio q̄ visio rei sit
Et tamen per illam visionem nec iudi-
cem rem esse nec non esse. quia deus po-
test facere visionem sine omni assensu ta-
li: sed per naturam non potest hoc fieri

Ad vltimum dico q̄ deus non potest
facere assensum euidentem huius con-
tingētis hec albedo est: quando albedo
non est propter contradictionem que se-
quitur. quia assensus euidens denotat
sic esse in re: sicut per propositionem im-
portat mō h^c albedo ē ipōrtat q̄ al^o sit
⁊ per p̄ntis si sit assensus euidens huius
hec albedo est. ⁊ positum est q̄ hec albe-
do non est: ⁊ ita ypotesis cum noticia
euidente includit manifeste contradicti-
onem scilicet q̄ albedo sit ⁊ albedo non
sit. concedo tamen q̄ deus potest facere
assensum eiusdem speciei: cum illo assen-
su euidente respectu illius conclusionis
hec albedo est quando illa albedo non
est. Sed ille assensus non est euidens.
quia non est ita in re sicut importatur
per propositionem cui fit assensus.

Et si dicat deus potest facere assen-
sum euidentem huius contingentis me-
diante existentia rei: sicut mediante cau-
sa secunda. ergo hoc potest facere se so-
lo. Respondeo q̄ hic est fallacia fi-
gure dictionis: sicut hic deus potest
facere actum meritorium mediante
voluntate creata. Ergo potest fa-

eere actū meritorū se solo ⁊ hoc pro/
pter diuersam pno^m hinc inde. Ad
argumentū principale dico q̄ necessitas
est ponere differētiās iter illas noticias.

Questio. VI.

Primum actus apprehendendi
⁊ videndi differant realiter.
q̄ non. quia contradictio est
q̄ demonstratio sit in aīa nisi aīa sciat cō
clusionē. sed pōt esse demonstratio i aīa
cum sola p̄pōe p̄pōnum demonstrationis
ergo scīa est aliquid demonstrationis: et
nō prin^m nec aliquis terminus ei⁹. er/
go est conclusio. Cōtra possunt sepa
rari. ergo differunt. Ans patet. quia ali
qua est p̄positio neutra. cui intellectus
nec assentit nec dissentit primo: ⁊ postea
per aliquē actū assentit. Sic primo
ponā duplicē d^{oem}. 2^o ad questionem.

Circa primū dico. q̄ duplex est assen
sus. vnus est quo intellectus assentit ali
quid esse vel aliquid esse bonū vel albū
Alius quo intellectus assentit alicui cō
plero. Scda distinctio est q̄ duplex
est apprehensio. quedā est que est cōposi
tio vel diuisio p̄positionis siue formatio
Alia est que est cognitio ipius p̄plexi iā
formati sicut cognitio albedinis dicitur
esse apprehensio. Circa 2^m pono du
as conclusiones Prima est q̄ actus af
fentiendi vtroq; mō acceptus differt a
prima apprehensione que est formatio
p̄positionis. Quod p̄bo primo sic ea/
dem conclusio p̄batur primo a priori. Et
posterius per auctoritatē sicut prius o/
stensum est si tunc conclusio: vel eius for/
matio erat scīa que est actus assentien/
di sequitur tunc quod eadē scīa sit scien
tia a priori ⁊ posteriori. Similiter fides

⁊ opinio ⁊ sic eadē conclusio eēt simul ei/
dē euident ⁊ ineuidēs. q̄ est scīa ⁊ fides
p̄ p̄potesim. Nam eadē conclusio numero
pōt primo credi ⁊ postea sciri. 3^{de}
actus dubitandi nō repugnat conclusioni
demonstrationis. quia nō repugnat subiec/
to: nec p̄di^o n^o cople: s; act⁹ dubitandi ē icō
possibilis scīe ergo scīa nō est conclusio n^o
ei⁹ formatio. 4^{de} actus sciendi et
credendi est simplex ⁊ elicetus necessa/
rio in instanti. ipsa aut conclusio est cōposi
ta. quia p̄positio conclusionis est ipsa conclu
sio: ⁊ nulla eius pars. Scda conclusio
ē. q̄ assensus vtroq; acceptus differt a
2^a apprehensione que est cognitio com
plexi iam formati. hoc p̄bo primo sic.
quia fidelis ⁊ infidelis p̄traducunt sibi d
isto articulo. deus est trinus ⁊ vn⁹: aut
ergo iste articulus formatus in mente
apprehenditur ⁊ cognoscitur ab vtro/
q; aut nō si sic. ⁊ actus credendi non est
in vtroq; ergo actus credendi differt. n̄
solū ab isto articulo formato in mente
sed etiā ab eius apprehensione Si nō ap
prehenditur ab vtroq;. Contra: pono
oīa paria in eis preter actū credendi: et
tūc manifestū est q̄ pōt illū articulū app̄
hēdere. Si n̄ null⁹ assentit nec dissentit
nisi cognito. s; infidelis dissentit isti arti/
culo in mēte ⁊ negat eū. 5^o cognoscit i^m
articulū. 6^{de} eterea actus apprehensi
uus cāt actū iudicatiū. 7^o differūt p̄na
est nota. Ans p̄bat p̄ experientā. nā q̄
frequēter app̄hendit p̄plexū: ⁊ nō assen/
tit. p^o si postea assentiat semel tm̄ p̄ ali/
q̄ mediū inclināt postea ad p̄opte assē
tiendū illi. ⁊ nō ex hītu assentiēdi. q̄ ad
huc nō habet ita p̄fecte q̄ possit ad illū
actū inclinare. 8^o illa p̄optitudo est ef/
fectiue ab habitu app̄hēdēdi: s; null⁹ hī
tus inclināt ad alium actū nisi mediāte

actu proprio. ergo actus apprehensivus est
mediate actus iudicativus. **¶** Reterea
aliquis apprehendit aliquam propositionem neu-
trā cui non assentit nec dissentit. 3^o appre-
hensio et assensus et dissensus differunt.

¶ Reterea aliquis primo negat aliquam
propositionem et postea cedit eam. et sic apprehendit
eam. 4^o illa apprehensio differt ab assensu.
quod stat cum utroque successive quā negat:
quā concedit eam. **¶** Ad principale dico
quod non est contradictio demonstrationem esse
in anima sine actu sciendi. quod actus dubitan-
di non repugnat formaliter conclusioni nec de-
monstratori licet forte sibi repugnet virtu-
aliter. et per se per potentiam divinam pos-
set carere actus dubitandi in anima simul cum
demonstratione.

Questio. vii.

Vtrum de deo possint haberi plu-
res conceptus proprii. quod non. quod
aut illis conceptibus consideret
eadem res omnino: aut non. Si sic. 5^o sunt
conceptus synonymi. Si non. ergo in deo
esset aliqua distinctio realis propter distin-
ctionem personarum. **¶** Contra de deo predi-
catur summum bonum ens infinitum actus purus
que sunt plures conceptus. 6^o etc. **¶** Ad quod
questionem dico quod de deo non possunt haberi plu-
res conceptus proprii deo et convertibiles cum eo
quorum uterque sit absolutus non cono-
tativus: affirmativus non negativus: simplex
non compositus. **¶** Der primū excluduntur ta-
les conceptus. prima causa creativum: governa-
tivum: glorificativum. **¶** Der 2^m excludunt
tales: immortale incorruptibile. infinitum.
¶ Der 3^m excluduntur tales ens infinitum
summum bonum: actus purus. Sed cum omnibus
istis conditionibus non possunt aliquis habere duos con-
ceptus proprios deo quidditativos. nec unum
quidditativum et alium denotativum. Et loquor

de conceptu qui est cognitio abstractiva. **¶** 1^m
probat. quod si sic eadem ratione possunt haberi infi-
niti conceptus quidditativi de deo. quod nulla
causa potest dari quare reducantur ad certum nu-
merum si duo possunt haberi. quod ex simplicitate
non potest argui. quod non obstante simplici-
tate tu ponis duos conceptus proprios quiddi-
tativos: et ita aliter eadem ratione ponet infi-
nitos. **¶** Reterea res non est aliter concepti-
bilis talibus conceptibus abstractivis quam intuiti-
ve: sed intuitivè solū est res visibilis unicavi-
sione ab unico intellectu distincta et clara
quod sit cognitio propria. 7^o solū unus conceptus ta-
lis proprius est possibilis de deo. **¶** Retere-
rea si intellectus sit idem et obiectum idem: et
nulla est diversitas. 8^o conceptus qui est effectus
erit idem et solū unus. **¶** Aliter propter omnis via
ad probandum unitatem effectus. 2^m proba-
tur. quod de eadem re non possunt haberi distincti con-
ceptus tales alterius rationis: quorum
unus sit quidditativus et alius denotativus si-
ne omni distinctioe in re et sine omni conotatioe
extrinseca: et sine omni modo grammaticali vel lo-
gicali. quod omnibus istis circumscriptionibus quicquid per
unum significat: et per reliquum. et eodem modo
significandi. et ita uterque erit quidditativus/
vel neuter. **¶** Reterea eiusdem simplici-
cis rei non sunt due similitudines abstractivè
proprie quare nulla est similitudo alteri. sed con-
ceptus est similis illi cuius est. 9^o non possunt esse
tales duo conceptus: unus quidditativus: aliter
denotativus. **¶** Reterea per utrumque concep-
tum exprimitur tota quidditas et nihil aliud
quod uterque est quidditativus. quod hoc est concep-
tum esse quidditativum. 2^o dico quod non potest
naturaliter haberi de deo unus talis conceptus pro-
prius. nec ante compositionem: nec post eam omnibus
conditionibus predictis sicut in anima quolibet
est omnium. 3^o dico quod beatus videns de-
um post visionem. habet tamen unum conceptum
talem proprium de deo. quod habet unam cognitionem

one abstractiva: que est proprius conceptus
 dei: affirmativus et simplex que non potest com-
 perere alteri. Quarto dico quod intelle-
 ctus noster de nulla creatura potest habere ali-
 quem tale conceptum simplicem et proprium
 sine visione creature: nec cum visione. et hoc
 quod quilibet talis conceptus siue cognitio:
 equaliter est similitudo: et representat duo indivi-
 dua similia. Et ita non potest esse conceptus pro-
 prius unius quam alteri. Sed contra. con-
 ceptus negativus non predicatur affirmative
 de re cuius est conceptus. quod conceptus affir-
 mativus et negativus eiusdem rei sunt predi-
 catorum: sicut albedo et non albedo. et peni-
 tus idem significant. Aliter non dicerent et
 per se illi duo conceptus non predicant affir-
 mative de eodem. sed infinitum predicatur af-
 firmative de sapientia divina. quod hec affir-
 mativa est vera. sapientia divina est infini-
 ta. 5^o et c. Preterea licet infinitum quod est
 per se conceptus complexus sit negativum. tamen totus
 conceptus complexus est affirmativus: quod eg-
 ualet proponi affirmative puta isti. sapien-
 tia divina est infinita. Ad primum istorum dico
 quod conceptus negativus aliquid significat affir-
 mative et aliquid negative. Exemplum non al-
 bedo significat negative albedines de qui-
 bus non predicatur: nec per illis supponit.
 Affirmative autem significat omnia alia ab al-
 bedine. et de illis vere predicatur. et per illi sup-
 ponit. quod quocumque alio ab albedine de-
 monstrato: hec est vera hoc est non albedo.

Per hoc ad argumentum dico quod con-
 ceptus negativus non predicatur affirmative de
 re quam significat negative. bene tamen predicatur
 affirmative de re quam significat affir-
 mative. Et quod infinitum significat omnia fini-
 ta negative. et omnia infinita significat affir-
 mative: id de illis vere predicatur. et per illi ve-
 re supponit. Ad probationem dico quod quod-
 vis conceptus affirmativus et negativus: ali-

quod penitus idem significant. Ut illa predicatio
 ens non ens. penitus idem significant. quod quod
 quid significat ens affirmative: significat
 non ens negative. et nihil aliud significat
 affirmative. In aliis predicatorum conceptus
 negativus multa significat affirmative. quod concep-
 tus affirmativus non significat: sed tales con-
 ceptus dicuntur predicere. quod illud quod unus
 conceptus significat nega-^o. alius significat af-
 fir-^o. Ad propositum dico quod non. quod finitum
 et infinitum opponunt: id est de nullo predicatur
 infinitum affirmative de quo predicatur finitum af-
 fir-^o. et hoc patet. quod infinitum significat omnia
 finita negative. sed de illis que non sunt fi-
 nita predicatur affirmative. ut patet. Ad
 principale dico quod de deo potest haberi plures
 conceptus proprium compositi: formaliter vel con-
 valenter sed non simplices predicto mo-
 do.

Questio .viii.

Primum omnia accidentia grammatica/
 lia terminorum vocalium competant
 terminis mentalibus. quod sic. quod ter-
 mini in mente et in voce sunt signa eiusdem
 rei subordinata. 5^o et c. quod accidit uni et al-
 teri. Contra. genus et figura sunt acci-
 dentia nominum vocalium et non mentalium
 5^o et c. Dic per unam distinctionem pambula
 supponam. 2^o dicam ad questionem. Circa
 primum dico quod sicut terminorum vocalium et scri-
 ptorum. quidam sunt nomina quodam verba quodam
 pronomia: quodam prepositiva: quodam adverbialia: qui-
 dam prepositiones: quodam conjunctiones ita et mentalium
 quod patet ex hoc quod omni orationi vocali. vere et
 false. correspondet aliquid proprio mentalis compo-
 sita ex conceptibus. 5^o sicut prepositiva proprie vo-
 calis que imponunt ad significandum res pro-
 pter necessitatem sermonis vel expressionis
 quod impossibile est: omnia exprimere per verba et
 nomina solum que potest per alias prepositivas orationis

exprimi sunt distincte ptes orōnis. sic p/tes ppōnis mentalis corrīdentes voci/ bus. sunt distincte ad faciendū distinctas ppōnes veras vl' falsas. Circa scōm dico q' accidentia tam noīum q' verborū vocalium sunt in duplici dīa quedā sūt cōia: quedā ppria. Secūdū hoc pono aliq's pclusiones. Prima est q' accidētia cōia noīum vocaliū pueniunt noīb' mentalib': qd' pbat inductive. Nā pri^m accūs cōe est casus. 2^m numer'. 3^m cōparatio. 7 manū^m est q' sicut iste ppōnes in voce. hō est hō: hō est hoīs: hnt disti/cta predi^a variata solū per casus. ppter quam variatōem est vna ppō vera 7 a/ lia falsa. ita ppōnes corrīdentes in mēte hnt distincta pdicata per casus varia/ta solū. Exēplū scōi. nā iste ppōnes vo/cales. hō est aīal. hō est aīalia hnt disti/cta predi^a variata solū p numerū. q' va/riatio facit vnā ppōnem verā 7 aliam falsam. ita ppōnes corrīdentes in mēte hnt distincta pdi^a variata solum p nume/ rū que variatio facit vnā ppōnem esse verā 7 aliam falsam. Et^m tertiū. nam sicut iste ppōnes in voce hō est alb'. hō est albīo: hō est albīssimus hnt distincta pdicata solū variata per ppatōem ppter quam variatōem pōt vna eē vera. et alia falsa. ita est pportionabl'r de ppo/ sitionib' in mēte corrīdentibus. Sed dubiū est de qualitate noīs vocalis vix pueniat noī mentali. 2^a conclusio q' accidentia ppria nominum solum con/ueniunt nominibus vocalibus 7 non mētalibus: que sunt genus 7 figura. Cuius ratio est. quia illa accidentia non conue/niunt nomini ppter necessitatem expres/ sionis sicut alia. sed propter ornatum ser/monis 7 congruitatē. q' patet ex hoc. qz

ista duo accidentia conueniunt nomini/ bus synonymis. Exēplū de lapis 7 pe/tra que sunt diuersoz generū 7 declina/ tionum. ideo multitudinē talium accū/ tium que pueniunt nomibus synonymis non oportet attribuere naturalib' signif/ cuiusmodi sunt pceptus mentales sicut nec noīb' synonymis corrēspōdet plu/ ralitas conceptuum. Et ideo ad viden/ dū que ppō sit vera que falsa in mente: nō oportet videre cuius generis sit. n' c' figure sit subiectum vel pdicatū. sed be/ ne oportet respicere cui' gradus cōpa/ tionis. cuius casus sit: 7 cuius numeri sū/ iectū 7 pdicatū. sicut supra dictum est. Nec ēt ppter veritatem vel falsitatem ppositionis in voce. oportet aspicere ad alia accidentia subiecti vel pdicati sed tm ppter congruitatem. qz hec est con/ grua homo est albus. 7 hec est incōgrua hō est alba. Et hoc oritur ex diuersitate generis. 7 ideo quīs iste ppositiones vo/cales. homo est alb'. homo est alba ha/ bent distincta pdicata. tamen idem est pdicatum in mente corrēspōdēs vtri/ qz. vnde supposita congruitate vocis. nihil refert cuius generis vel figure sit subiectum vel pdicatum. quia sicut h' est vera. adamas est lapis. hec est vera: adamas est petra. vbi est diuersitas pre/ dicati fm genus 7 declinationem. tamen in mente non corrēspōdēt distincta pre/ dicata sicut in voce. nec vna potest esse vera in voce nisi alia sit vera. Tertia conclusio est q' accidentia communia v/ borum conueniunt verbis mentalibus: 7 sunt quinqz scilicet modus: tempus: genus: numerus: 7 persona. Nam si/ cut distincte ppositiones in voce ha/ bentes distincta pdicata variata: solū

p̄ talia accētia: p̄pter quam v̄rietatem
 aliq̄n̄ vna est vera z alia nō. Exēplum
 sortes legit: sortes lege: vbi est solū vari-
 atio modi. S̄ilr̄ hic sortes amat: sortes
 amatur. vbi solū est variatio generis a/
 ctīvi z passiui. Similr̄ hic tu legis: vos
 legitis. vbi solū est variatio numeri. Si/
 milr̄ hic tu legis: tu legisti: vbi solum est
 variatio t̄pis. Similiter tu legis: ego le-
 go. vbi solū est variatio persone: ita istis
 corr̄ndent distincte p̄pōnes mētales ha-
 bētes distincta predicata: eodē variata
 p̄ accidentia. que variatio causat verita-
 tē z falsitatē in p̄positione. qz nunc̄ est
 p̄positio vera vel falsa in voce: nisi corr̄-
 r̄ndeat sibi consil̄is in mente. Quarta
 conclusio est qz accidentia p̄pria verbo-
 rum solū p̄ueniunt verbis vocalibus et
 scriptis. qz de illis termis in voce vel in
 scripto: idem est iudicium per om̄ia. Et
 talia sunt coniugatio z figura. Et ratio
 est: qz aliq̄n̄ verba diuersarū coniugati-
 onū z diuersę figure possunt eē synony-
 ma. z per om̄s non oportet qz eis corr̄n-
 deat talis diuersitas verborū mentaliū
 sicut nec synonymis. z sicut dictū est d̄ ac-
 cidentib⁹ noīum z verbōz. ita p̄portio-
 nabilr̄ dicendum est de aliis p̄tibus ora-
 tōis. Sed hic est vnū dubium. vtrū p̄-
 ticipiis vocalibus corr̄ndent in mente
 p̄ceptus distincti a verbis. R̄spondeo qz
 nulla est necessitas ponendi talem plura-
 litatē in mente. qz verbus z participium
 verbī sumptū cum hoc verbo est: semp̄
 in significādo equipollent: z sunt synony-
 ma. Et iō sicut noīa synonyma non sunt
 inuenta p̄pter necessitatē significationis
 sed p̄pter ornatū sermonis. qz quicquid
 significatur z exprimit̄ per omnia noīa
 synonyma: potest sufficienter per vnum
 illorū exprimi. vnde z pluribus noībus

synonymis non corr̄ndet pluralitas con-
 ceptuū. ita cuz verba vocalia: z p̄ticipia
 sua nō fuerunt p̄pter necessitatē sermo-
 nis nec expr̄ssionis inuēta: iō in mente nō
 corr̄spōdet illis talis multitudo p̄ceptu-
 um. Ad argumentūz principale dico
 qz om̄e qd̄ accidit termino mentali: acci-
 dit z termino vocali: sed nō ecōuerso. qz
 aliqua accidunt terminis vocalibus p̄p-
 ter necessitatē sermonis vel expr̄ssionis
 z talia etiā conueniūt mētalib⁹. Alia ac-
 cidunt p̄pter ornatū sermonis z p̄grui-
 tatem: z illa nō p̄ueniunt terminis menta-
 libus.

Questio. ix.

vtrum noīa mentalia distinguā-
 tur p̄ concretum. z abstractum:
 sicut vocalia. qz sic. qz impossi-
 bile est qz eadē p̄positio sit z semel sit ve-
 ra z falsa. sed hec p̄pō mentalis. hō est
 albus est vera. z hec ē falsa. hō est albe-
 do. ergo nō est eadem p̄pō. subiectū aut̄
 est idē z copula. ḡ predicatū est diuer-
 sum. z non nisi per cōcretū z abstractum
 ḡ zc̄. Contra. aliqua p̄creta: z abstra-
 cta sunt synonyma sicut frig⁹ frigiditas
 s̄z multitudini noīum synonymoz i vo-
 ce: nō corr̄spōdet pluralitas in mēte. ḡ
 zc̄. Sic p̄ p̄mittā vnā distinctionēz
 de p̄creto z abstracto. 2° ad qōnem.

Circa primū dico qz aliqua sunt p̄cre-
 ta z abstracta: que sic se h̄nt qz p̄cretum
 significat aliquā rez z supponit p̄ i^a quā
 nullo modo abstractū significat. nec pro
 illa supponit. Exēplum est de iusto. z iu-
 sticia. Nam iustus significat hominem
 z supponit pro illo: sed iusticia nō. quia
 predi⁹ talis concreti de abstracto est
 impossibil̄ iusticia ē iusta. et h̄ qz t̄m̄i sup-
 ponit p̄ distinctis reb⁹. isti mōi sunt tres

Species concretorum et abstractorum. Prima est quae concretum supponit pro subiecto et abstractum pro accidente inherente subiecto. Exemplum album et albedo. album supponit pro subiecto et albedo pro accidente inherente pro subiecto. 2^a est quae concretum supponit pro toto composito et abstractum pro parte ut animatum et anima. Tertia species est quae concretum et abstractum supponunt pro distinctis rebus quarum neutra est subiectum nec pars alterius. Exemplum ut homo et humanum. nam humanum supponit pro opere quod est effectus hominis. Secundus modus principalis est quae concretum et abstractum sunt synonyma. Exemplum calor: caliditas: frigus: frigiditas: equus: egnitas: anima: animalitas. et breuiter secundum intentionem philosophi sub isto continentur omnia concreta et abstracta sua: quae abstracta non supponunt pro accidente inherente subiecto: nec pro parte illius quod importat per concretum. nec pro aliqua re disparta ab eo. et secundum opinionem illorum qui negant quantitatem esse rem mediam inter substantiam et qualitatem et qui negant omnes respectus in creaturis: sub isto collocant omnia concreta et abstracta de genere quantitatis et relationis. et omnia concreta priuatiua et abstracta sua. ut cecitas: curuuz: curuitas. Et pro omnibus istis est una ratio generalis quae praeter dicendo de quibuscumque predicat concretum: predicat abstractum: et e converso et concretum vere predicatur de abstracto et e converso nisi abstracta includant aliquod syncategoreuma ex usu loquendi. unde tales sunt procedende secundum istam opinionem. materia est priuatio: cecitas est cecitas: homo est humanitas: anima est animalitas: substantia est quantitas. paternitas currit: filius interficit paternitatem. Terti^o mod^o est quae concretum et abstractum sic se habent quod abstractum ad placitum institutum. vel ex usu loquentium includit aliquod syncathe-

goreuma vel determinationes adverbiales ita quod illud abstractum insignificando equiualeat uni complexo. puta humanitas tamen valeat: sicut homo inquantum homo: vel necessario: vel contingenter vel pro se: quae ponitur in propositionibus. concretum autem nullum tale syncategoreuma includit. Et secundum istam viam tamen versus ista humanitas est alba: sicut homo inquantum homo est albus: vel homo per se est albus. hoc modo dicunt logici quod hoc signum totum includit suum distribubile ut accipitur syncategorematicae. quae tunc tamen valet sicut hoc: quaelibet pars. Et ideo ista totus fortis est minor sorte. equiualeat isti. quaelibet pars fortis est minor sorte. Sicut hoc signum quodlibet includit suum distribubile. quae versus tamen quantum omne ens. Aliter hec non esset intelligibilis quodlibet est homo vel non homo. Similiter hoc verbum curro includit hoc nomen ego. et ideo tamen valet curro sicut ego curro. et ita est de multis aliis. et ita potest dici de omnibus abstractis priuatis et negatiuis. et breuiter de omnibus abstractis quae sunt nomina synonyma cum suis concretis. quod predicatio concreti de abstracto: est impossibilis propter aliquod syncategoreum includum. et sic est ista falsa. substantia est quantitas. materia est priuatio: quae valent istas substantia per se est quantitas. materia pro se priuatio est priuatio. quae omnia talia abstracta includunt aliquod syncategoreuma tale vel simile. Quart^o modus est quae abstracta supponunt pro multis similibus sumptis. concreta autem supponunt pro vno solo: sicut populus supponit pro pluribus sicut sumptis popularis pro vno solo. Sicut plebs: turba. et numerus supponunt pro pluribus. sed plebei numerantur pro vno solo. Circa 2^m dico quod concretum et abstractum primo 3^o et 4^o conueniunt nominibus mentalibus: sicut et vocalibus. et per praesens talia nomina mentalia varia

pur p talia concreta & abstracta. Cuius
 rō est. qz eadem ppō mental non pōt sī
 eē vera & falsa: quicqd sit de ppōne vo/
 cali. sed hec ppō in mēte est vera: hō est
 albus. & hec ē falsa. hō est albedo. & nul
 la est hic variatio nisi de pdicatis penes
 concretum & abstractū primū modi. Si
 mīlīr hec est vera hō currit. & hec falsa
 humanitas siue hō inq̄tum hō currit &
 hoc solū pp variatōem p̄creti & abstra/
 cti tertii mōi. Simīlīr hec est vera ppl's ē
 multī hoīes. & hec falsa ppl'are est mul/
 ti hoīes. q̄tum ad quartū modum rē.

Preterea p̄ceptus concreti primo^o si
 gnificat vñū in recto & aliud in obliquo
 p̄cept^o abstracti solum significat in recto
 s^o rē. Sed p̄creta & abstracta sc̄do^o solū
 variant noīa vocalia & non mētalīa. cu
 ius rō est. qz impossibile est qz ppō vera
 sit in qua ponitur illud p̄cretū: nisi illa sit
 vera in qua ponit abstractū suum simīlīr
 oī eodem mō grāmatali & logicali quo
 significat vñū significat aliud. & per p̄ns
 licet talis pluralitas sit in voce: non tam
 in p̄ceptu. qz multitudini synonymorum
 non corrūdet multitudo conceptuum.

Ad argumēta principalia p̄ ex dcis

Questio .x.

v **T**rum hō & humanitas sint sy
 nonyma. qz non qz qñ duo ter/
 mini sunt synonymi. quicqd pre
 dicatur de vno & de alio. sed p̄positio in
 qua ponitur vnus termin^o est vera & p̄
 positio in qua ponit alius termin^o non ē
 vera. sicut hec est vera humanitas pōt ef
 se assumpta. simīlīr hec humanitas est as
 sumpta & non hec: hō pōt esse assumpt^o
 nec ista homo est assumpt^o. s^o rē. Cō
 tra. illa sunt synonyma que oīno idem si
 gnificant. & p̄ eodem supponunt eodem

mō significādi grāmatali & logicali. sed
 hō & humanitas sunt hmōi. ergo rē.

Hic primo distinguendū est de noī/
 bus synonymis. 2^o ad q̄stionem: Cir
 ea primū dico qz nomen synonymū du/
 pliciter accipit. s. stricte & large. Stricte
 dicuntur illa nomina synonyma quibus
 omnes vtentes intendunt simplīr vti pro
 eodē & eodē significādi: sicut marc^o & tu
 lius sunt noīa synonyma. Large di
 cuntur illa nomina synonyma que signifi
 cant simpliciter idēz omnib^o modis. & eo
 dem mō significādi. ita qz nihil aliquo^o
 significat per vñum. quin eodē mō signi/
 ficādi significetur per reliquū: quāuis
 non om̄s vtentes credant ipsa idem signi
 ficare. sed decepti existimant aliqd signi/
 ficari per vñum qd non significat per re
 liquū: sicut si aliquis crederet qz hoc no
 men de^o importaret vnuz totū: & deitas
 partem eius. Circa sc̄do dico: qz fm
 veritatem theologie: homo & humani/
 tas nō sunt synonyma: nec stricte sumpt^o
 ta: nec large. Cui^o ratio est. quia ista no
 mina distinctas res significāt & pro disti/
 ctis supponunt. & aliquam rem significat
 vñum nomen qd non significat reliquū:
 nec potest significare. Nam hoc nomen
 homo vere supponit pro filio dei. & filiū
 dei significat. humanitas autem nec sup
 ponit p̄ filio dei: nec filiū dei aliquo mo
 do significat: non plus q̄ hoc nomen al/
 bedo propter quod hec est concedenda:
 filius dei est homo. & hec est neganda. fi
 lius dei est humanitas. & per consequēs
 cum non quicquid importetur per vñū
 importatur per reliquum eodem modo
 ideo non sunt synonyma. Assumptuz pa
 tet sc̄licet qz ista nomina non significant
 idem: per diffinitiones explicantes quid
 nominis eorum. Nam diffinitio huma/

nitatis est illa. humanitas est natura cō-
posita ex corpore et anima intellectiua.
Nec connotat illud nomē q̄ illa natura
intellectiua sustentetur a persona diuina
vel non sustentetur. Et ideo semper sup-
ponit p̄ illa natura. ita q̄ non potest sup-
ponere pro filio dei: cum filius dei non
possit eē illa natura. Diffinitio autem
hominis est ista: homo est natura cōpo-
sita ex corpore et aīa intellectiua a nullo
supposito sustentata: vel hō est supposi-
tum talē naturam sustentans de quoli-
bet enī homine hec descriptio pro alte-
ra sui parte verificatur. Nam hec ē ve-
ra: fortes est natura cōposita ex corpore
et anima itellectiua. a nullo supposito su-
stentata. et hec est vera. filius dei est sup-
positum talem naturam sustentans et ter-
minans eius dependētiā. Ex quibus
patet q̄ ista non significant omnino idēz
Et predictis sequuntur aliquę con-
clusiones. Prima est q̄ quauis hec
sit concedenda homo est humanitas. ta-
men hec est falsa omnis homo ē huma-
nitas. et hec est vera. aliquis homo non
est humanitas. Qd̄ pbatur. quia si neu-
trū illorum nominum homo et humani-
tas includat equiualeuter aliquod sinca-
thegoreuma. hec est concedenda. homo
est humanitas. quia est vna indefinita q̄
habet vnā singularem verā. scilicet istam for-
tes est humanitas. Nā in ista p̄positione
subiectū et p̄dicatum non possunt suppo-
nere p̄ distinctis rebus sed solū pro ea-
dē re. hec tñ est falsa. oīs hō est humani-
tas. q̄ h̄z istam singularem falsam. hic hō
est humanitas demonstrando filiū dei.
et ita iste due subcontrarie stāt simul ali-
quis hō est humanitas: aliquis hō non
est humanitas. 2^a conclusio est q̄ in-
telligendo isto mō debent iste p̄pōnes cō-

cedi abstractū p̄dicatur de cōcreto: et e-
cōuerso. sicut homo ē humanitas. et hu-
manitas est hō. Similr q̄ abstractū ve-
re affirmatur et negatur de cōcreto par-
ticulariter sumpto. et e^o. licet nō vnuer-
sali sumpto. sicut iste sunt p̄cedende. ali-
quis hō est humanitas. aliquis hō non
est humanitas. Similr ista est vera q̄ ta-
le concretum de eodē numero affirmat
et negatur successiue: sicut nūc hec est ve-
ra. hec humanitas que ē fortes est hō. et
si illa humanitas assumeretur ab aliq̄ p̄-
sona dīna hec falsa eēt. hec humanitas
est hō: demonstrando eandē humanitatē
numero. Et hoc. q̄ hoc nomen hō nun-
q̄ supponit p̄ illa humanitate: nisi qñ nō
est vnita alteri nature. Et quia aliquan-
do potest eē vnita. et aliqñ non. ideo ali-
qñ supponit pro ea. aliqñ non. et p̄pter
hoc concretū aliquādo p̄dicatur de tali
abstracto. aliqñ non. Ad argumētū
principale dico q̄ fm veritatez fidei non
sunt synonyma sicut patet ex dictis. Di-
co tamen ad argumentū q̄ sicut hec ē cō-
cedenda d̄ virtute sermonis. humanitas
potest assumi a persona diuina. ita hec
est cōcedenda. hō potest assumi a p̄sona
diuina. Et hoc indifferēter siue subiectū
accipiatur p̄ eo quod est: vel p̄ eo quod
pōt esse. hec tamen est concedenda. hūa-
nitas ē assumpta a p̄sona diuina. et hec
negāda. hō est assumptus a p̄sona dīna.
quia ista includit manifeste p̄tradictōem
q̄ patz per diffinitionem exprimentem
quid noīs huius termini hō: que est ista
quod est natura composita ex corpore et
aīa intellectiua a nullo supposito sustē-
tata et c. ergo si hec esset vera. homo est
assumptus. hec esset vera. natura que a
nullo supposito sustentatur: est assump-
ta a persona diuina. vbi est mani-

falsa traditio. Et si dicatur hec est
 vera p te. hō potest assumi a psona diuī
 na: ponatur in eē. tunc erit ista vera. hō ē
 assumpt⁹ a psona dīna: siue suppositum
 ē assumptū. Rñdeo q̄ p̄na non valz
 qz vel illa ppō in sensu diuīso. non po/
 test poni in eē. vel alr dz poni in esse. Exē
 plū hec est vera: albu pōt esse nigrū: z tñ
 si ponatur sic in eē: album est nigrū: ē im/
 possibilis: z iō vel non pōt poni in eē vel
 debet sic poni in eē: hoc est nigrū: demon/
 strādo illud p quo supponit albu. Ita
 est in pposito: qz ista ppō homo siue sup/
 positū hūa^m pōt assūi: dz sic poni in eē. for/
 ē assūpt⁹ l^h na^e assūpta. demonstrādo
 illā naturā p qua supponit hō vel sup/
 positū. z alr non pōt poni in eē.

Questio xi.

¶ **Trum** homo z humanitas sint
 synonyma fm intentōnem phi.
 qz non. qz hec est vera. hō ha/
 bet humanitatē. z hec est falsa humani/
 tas hz humanitatem. qz idē non hz se. g^o
 non significant oīno idem. z per p̄ns non
 sunt synonyma. Contra. humanitas
 significat cōpositum ex corpore z aīa. et
 nihil aliud hō aut significat penitus idē
 z eodem mō significādī. g^o zē. Nīc p̄i
 mo rñdeo ad qōnem. 2^o ponam aliquas
 p̄clusiones. Circa primū dico qz op̄io
 phi fuit qz sunt noīa synonyma. qz ipse
 imaginabatur qz nulla res imaginatilis
 importat p hoc nomen hō: quin eodez
 mō importetur p hoc nomē humanitas
 z ecōuerso. Cuius rō est. qz fm eū nulla
 res est in cōposito: nisi materia z forma z
 accidens. s; supposito qz hec sit falsa aīa
 intellectiua est humanitas. nltm illozum
 importatur plus p vnum istoz noīum:
 s; per reliquū. Et si dicatur qz humani/

tas tm significat naturam specificaz. hō
 addit vltra hoc dīam individualem.

Contra. sicut se habent adinvicez hō
 z humanitas: sic se habent fortes z for/
 teitas. s; fortes z forteitas significant pe/
 nit⁹ eandem rē. g^o homo z humanitas
 eodē mō significant. Assumptum p/
 bat. qz si alreuz illozum noīum aliquid si/
 gnificat qd non significat reliquū. quero
 qd est illud non natura specifica. qz illa
 equalr significatur per vtrūqz vl p neu/
 trum. Nec materia: nec forma nec cōpo/
 situm: nec accidens fm eos. nec dīa indivi/
 dualis quā fungunt. qz sicut fortes addit
 vltra naturam specificā dīam individua/
 lem: ita forteitas. Alr forteitas nullo mō
 differret ab humanitate. Et tunc sicut s; z
 eos humanitas est in plōne: ita forteitas
 eēt in plōne. qd falsuz ē. g^o fortes z forte/
 itas. nullo^o dīunt ex pte rei. z per p̄ns h^o
 est vera fm eos: fortes est forteitas. Ex
 quo sequit qz fortes est hec humanitas
 demonstrādo forte. z sequit fortes est hec
 humanitas. ergo fortes est humanitas.
 Ab inferiori ad supius a pte p̄dicati. Et
 sequitur fortes est humanitas. g^o hō est
 humanitas. z ita sequitur qz nihil signi/
 ficat p hoc nomen hō: quin significetur
 p hoc nomen humanitas. Iō dico qz i/
 tentio Aristotelis z cōmentatoris sicut
 patet. s; metha. ē qz quicqd significatur
 p vnum: significat per reliquū. z eodem
 mō significandi. z per p̄ns sunt synony/
 ma saltem large accipiēdo. Et ideo nī
 si p̄clusio alicuius sincathegorematis i/
 pediat: ista de virtute sermonis simplr ē
 p̄cedenda. hō est humanitas. Nīcte/
 rea si fm intentōem phi illa noīa suppo/
 nerent p distinctis: oporteret tūc qz vñū
 supponeret p toto z aliud p pte vel du/
 abus p̄tibus. vel p duabus substantiis

totaliter distinctis vel vno p subā z ali-
 ud p accidente. que oia falsa sunt. ergo
 rē. vnde pmentator. 7^o. methaphisice
 pcedit istā. hō est humanitas. Circa
 fm prima pclusio ē q d vir. sermo. hec
 est simpliciter falsa. sortes est sup^m su-
 stentans naturā humanā vel humani-
 tatē. hec pclusio pbatur. quia quero p
 quo supponit li sortes. nō p natura hu-
 mana. quia idē nō sustentat se. Nec p
 parte illius nature. quia pars nō susten-
 tat totū. Nec p subā disparata ab illa
 natura manifestū est. Nec p pposito ex
 natura z dria idiuiduali. Tū qz tale n̄ ē. tū
 qz si sortes substētat naturā. sortes sustē-
 tat naturā idiuiduali. z quelibet tal na-
 tura includit differentiā idiuidualē fm
 eos. Et per pns sortes sustentaret vnuz
 cōpositū ex natura z differentia idiuui-
 duali: z nō aliud q seipm ergo rē. Non
 em sortes in ista ppōne supponit p vno
 cōposito ex natura singulari: z negatōne
 dependentie ad aliud suppositū. Tū qz
 sortes cum sit aliquid reale subāle non
 cōponitur. ex affirmatione z ne^o. Tū
 qz nullū includens tale ppositū pōt su-
 stentare talē naturā. cum nō possit depē-
 dere ad tale ppositū. ergo hec est simpli-
 citer falsa de virtute sermonis. sortes ē
 suppositū naturā humanā sustentans:
 sed hec est pcedenda sortes ē natura cō-
 posita ex corpore z aīma intellectiua a
 nullo supposito sustentata. Et ppter h^o
 sortes est homo. Similiter hec est pce-
 denda: filius dei est suppositū humani-
 ratem siue naturā humanā sustentās vl-
 terminans dependentiā eius. Secun-
 da pclusio q omis ppositio composita
 ex tali pcreto z abstracto: sicut est hō z
 humanitas: per quam denotatur illa
 p quibus subiectū z predicatū supponūt

eē distincta si sit vniuersalis: est falsa cu-
 ius rō est: quia talia concreta z abstrac-
 ta non supponunt p distinctis rebus. ni-
 si quando vnum illoz supponit p pso-
 na diuina sustentāte naturam humanā
 ergo ppositio vniuersalis denotans il-
 la p quibus supponunt esse vniuersaliē
 distincta: falsa est quia semper suppo-
 nunt p eodem nisi in vno casu. Ex quo
 sequitur q omēs tales sunt false de vir-
 tute sermonis. omnis homo habet hu-
 manitatem. omnis humanitas est i ho-
 mine. omne animal habet animalitatez
 z hoc cum nihil habeat se nec aliquid
 sit in se. Et per tales denotatur q illud
 p quo supponit subiectum: habet illud
 p quo supponit predicatum: z hoc est
 falsum. cum subiectum z predicatū sup-
 ponant p eodem tales ergo ppositiones
 sunt false. Confirmatur. Nam fm
 an^o. mon. c. 28. non pprie dicitur q na-
 tura summa habet iusticiam: sed quod
 est iusticia: ita non pprie dicitur q so-
 rtes habet humanitatem. sed est huma-
 nitas. Et ideo sicut tales ppositiones re-
 ciipiuntur z vstantur a sanctis de^o ha-
 bet iusticiam: deus habet sapientiam:
 bonitatem: intellectum: in deo est miseri-
 cordia: z huiusmodi que tamen secun-
 dum an^o. de vir. f. non sunt vere: ita ta-
 les conceduntur ex vsu loquentiuz. ho-
 mo habet humanitatem. humanitas ē
 in homine. z huiusmodi que tamen nō
 sunt vere de virtute sermonis. Ex
 hoc etiam sequitur vltterius q de virtu-
 te sermois tales ppositiones sunt fal-
 se. humanitas subsistit in supposito pro-
 prio humanitas dependet a supposito
 proprio suppositum proprium terminat
 dependentiam nature humane. sed hec
 debet concedi humanitas est supposi-

tum nisi aliquod sine categoriamatum iclu/
 datur in illo abstracto quod impediatur
 illam predicationem veruntamen hec e
 solum vera. humanitas est suppositum
 quando humanitas non est vnita. sed
 quando est vnita tunc statim desinit ee
 suppositum: quia hoc nomen suppositu
 connotat qd humanitas non sit vnita.
 quod patet per diffinitionem exprimen
 tem quid nominis eius que est qd supposi
 tum est res completa vna ⁊ non plures
 a nullo supposito sustentata vnde in ta
 libus si ponatur illa diffinitio loco no
 minis statim apparebit que ppositio sit
 concedenda ⁊ que neganda. Ad argu
 menta principalia patet sufficienter ex
 dictis.

Questio. xii.

Trum vniuersale sit singula
 re. qd non. quia omne vniuer
 sale predicatur de pluribus.
 singulare predicatur de vno solo ergo ⁊
 cetera Contra omne quod est vniuer
 sale est singulare. ergo vniuersale est sin
 gulare. hic primo distinguam de singulari
 secundo dicas ad questionem. Circa pri
 mum dico qd sicut philosophum singula
 re. individuum suppositum: sunt nomi
 na conuertibilia ⁊ hoc dico apud logi
 cos. licet secundum theologos supposi
 tum solum est in substantiis diuinum ⁊
 singulare et in accidentibus. Nunc aut
 logice loquendo tripliciter accipitur sin
 gulare ⁊ individuum. vno^o pro i^o qd e
 vna res numero. ⁊ non plures res. Alio
 modo dicitur singulare res extra animam
 que est vna res numero ⁊ non plures.
 Nec est signum alicuius rei. Tertio
 modo dicitur sig^m proprium vni quod
 vocatur terminus discretus. Nec dicitur

sto quantum ad duo pri^a membra e ma
 nifestum. Tertium membrum pbarur
 Nam po². dicit qd individuum predi
 catur de vno solo. hoc non potest intel
 ligi de re extra. puta de soz. quia res ex
 tra animam nec predicatur: nec subiicitur
 sicut in alio quolibet est obstensum: ⁊ p
 consequens intelligitur de aliquo signo
 proprio: quod predicatur de vno solo.
 non pro se: sed pro re. Adreterea logi
 ci dicunt qd supposita termini comunis
 sunt duplicia. quedam per se: quedam
 per accidens: vt istius termini album:
 supposita per se sunt hoc album illud
 album. Supposita per accidens. sunt
 soz. ⁊ plato hoc non potest intelligi de
 soz. qui est extra animam ⁊ nullius est si
 gnum quia res extra animam non po
 test esse suppositum termini comunis
 in voce: nec per se nec per accidens
 ergo oportet qd suppositum accipiatur
 pro termino proprio vni quod dicitur:
 ideo suppositum: quia de illo predicatur
 terminus comunis. non pro se: sed p
 suo significato. ⁊ tunc termini commu
 nis sunt talia supposita duplicia. quedam
 per se puta pnomina demonstratiua cu
 tali termino communi. puta hoc album
 illud album supposita per accidens. scz
 nomina propria: puta soz ⁊ plato. ⁊
 est magna differentia inter ista supposi
 ta: quia impossibile est vnum contrarium
 vere predicari de supposito per se alteri
 us contrarii: sicut hec est impossibilis:
 hoc album est nigrum. sed de supposito
 per accidens bene potest predicari qua
 vis non dum est suppositum illius: sicut
 si soz est albus: hec est possibilis soz/
 tes est niger. ⁊ hoc quia soz potest ee
 suppositum per accidens duorum con
 trariorum successive. lz non suppositus

per se. Circa hunc articulum dico quod vltimum est singulare et individuum primo quia est vna qualitas mentis singulorum et non plures. Sed secundo non est singulare. quia vltimum nullomodo est quecumque res extra animam. Similiter vltimum non est singulare. Tertio modo quia vniuersale est signum naturale vel voluntarium commune pluribus non tantum vni. Ad principale patet ex dictis.

Questio. xiii.

Primum vltimum sit qualitas mentis. quod non. quia substantia que est genus generalissimum non est qualitas mentis. ergo etc. Assumptum patet. quia predicatur vniuoce et inquit de substantia. Contra. vltimum est solum in anima et non obiective. sicut prius ostensum est. ergo subiective. et per consequens est qualitas mentis. Ad questionem dico quod sic. Cuius ratio est: quia sicut post patebit. vniuersale non est aliquid extra animam. Et certum est quod non est nihil. ergo est aliquid in anima non obiective tantum: sicut prius probatum est. ergo subiective et per consequens est vera qualitas mentis. Sed contra quia hoc dato. omnia predicabilia essent accidentia et per consequens aliquid accidens esset superius ad substantiam. Preterea idem non predicatur de diuersis predicamentis et per consequens qualitas non est communis ad omnia predicamenta. Preterea sequitur quod idem sit superius ad se. et omnia vniuersalia sunt in genere qualitatis secundum illam opinionem: sicut species: et individua: et per consequens predicamentum qualitatis est commune ad seipsum et ita aliquid est superius ad se. Preterea hoc dato oportet concedere quod idem significet se. et supponat pro se. quia

in ista propositione omne vniuersale est ens. id est ens supponit personaliter pro omnibus vniuersalibus. et per consequens pro hoc vniuersali supponit quod est ens et ita ens supponit pro se. quia aliter ista propositio vniuersalis esset falsa. omne vniuersale est ens. quia haberet vnquam singularem falsam. ergo idem significat se

Preterea sequitur quod idem sit superius et inferius respectu eiusdem. quia hoc vniuersale ens est superius ad predicabilia et inferius. quia est individuum in genere qualitatis ergo etc. Ad primum illorum concedo quod omnia vniuersalia sunt accidentia. tamen non omnia sunt signa accidentium: sed aliqua vniuersalia sunt signa substantiarum tantum. et illa constituunt predicamentum substantie. Alia accidentia constituunt alia predicamenta et concedo vltra quod aliquod accidens quod est tantum signum substantiarum est per se superius ad quamlibet substantiam. Nec hoc est magis inconueniens quam dicere quod aliqua vox est nomen significans multas substantias.

Ad aliud dico quod idem non predicatur de diuersis predicamentis quando predicabilia stant personaliter et significatiue. sed quando supponunt materialiter vel simpliciter non est idem inconueniens predicari de diuersis predicamentis. Vnde si in ista propositione substantia est qualitas subiectum supponat materialiter vel simpliciter: ipsa est vera. et similiter ista qualitas est qualitas. Sed si supponat personaliter tunc non sunt vere. vnde sicut iste due propositiones substantia est vox qualitas est vox. vere sunt si subiecta supponunt materialiter et non significatiue ita est in proposito. Ad aliud dico quod idem non est superius ad seipsum: quia ad hoc quod aliquid sit superius ad aliud requiritur di-

distinctio inter illa. quia superius signifi-
 cat plura q̄ inferius. Ideo dico q̄ non
 omnia vniuersalia sunt per se inferiora
 ad hoc commune qualitas q̄uis oīa vltia
 sint qualitates. quia hoc vniuersale q̄li-
 tas est qualitas. non tamen inferius est
 ad qualitatem: sed est ipsamet. Si dicat
 sequitur saltem q̄ qualitas spūalis men-
 tis est in plus q̄ quodcunq̄ predicamē-
 tum. quia predicatur de omnibus predi-
 camentis et nullum predicamentum pre-
 dicatur de omnibus predicamentis. er-
 go et cetera. Respondeo qualitas spi-
 ritualis mentis non predicatur de om-
 nibus predicamentis significatiue et p̄so-
 naliter sumptis. sed tantum pro signis
 sumptis materialiter: et ideo non sequi-
 tur q̄ qualitas spiritualis sit superius:
 vel in plus q̄ quodcunq̄ predicamen-
 tum. quia superioritas et inferioritas in-
 ter aliqua sumitur ex hoc q̄ vnum sig-
 nificatiue sumptum predicatur de plu-
 ribus q̄ aliud sumptum significatiue. et
 ita non est de omni qualitate spūali. q̄
 est vniuersalis. Aliqua tamen sicut con-
 ceptus entis de pluribus predicatur: q̄
 quodcunq̄ predicamentum. Ad ali-
 ud dico q̄ hec conclusio est concedenda
 q̄ idem supponat pro se quod idem sig-
 nificat se: et q̄ idem predicatur vniuoce
 de se: sicut in ista propositione omnis vox
 est ens subiectum supponit pro omni vo-
 ce et ita supponit pro ista voce vox. et si-
 gnificat eam et predicatur vniuoce de
 ea. Ad aliud dico: q̄ eadem difficul-
 tas est hic. sicut de isto nomine dictio. et
 de isto nomine nomen. quia hoc nomen
 dictio est vnum contentum sub nomine:
 quia hoc nomen dictio est nomen. et ta-
 men hoc nomen dictio est. quodammo-
 do superius ad omnia nomina. et per cō-

sequens ad hoc nomen: nomen. quia h̄
 nomen: nomen est dictio. Nam omne
 nomen est dictio. sed non omnis dictio ē
 nomen. et ita idem respectu eiusdē ē su-
 perius et inferius. ideo dico pro vtroq̄
 q̄ argumentum concluderet si in omni-
 bus p̄positionibus termini supponerēt
 vniiformiter. sic autem non est in p̄posi-
 to. quia ens quando predicatur de pre-
 dicamentis: supponit p̄sonaliter non sim-
 pliciter: nec materialiter: vt autem est ī
 diuiduū qualitatis supponit materialit̄
 vel simpliciter. sed si accipiamus tā ens
 q̄ qualitatem significatiue: tunc ens est
 simpliciter superius. quia plura signifi-
 cat. et sic non est inferius ad qualitatem
 nec indiuiduū eius. Si tamen illud vo-
 cetur inferius: de quo aliquomō suppo-
 nente predicatur aliquid: quod etiam p̄-
 dicatur de pluribus q̄uis non predica-
 tur de eo significatiue. maxime si sumat̄
 vniuersaliter: sic potest concedi q̄ idem
 respectu eiusdem est superius et inferi⁹
 et tunc superius et inferius non sunt op-
 posita nec disparata. Ad principalia
 argumenta patet ex dictis.

Questio xiiii.

Trum ens predicatur vniuo-
 ce de omnibus. q̄ non. quia a-
 liqua sunt primo diuersa que
 in nullo conveniunt. puta deus et crea-
 tura ergo de illis non predicatur vniuo-
 ce. Contra nisi predicaret vniuoce in
 primo principio eēt equiuocatio. Ad
 q̄dem teneo duas conclusiones. Prima
 est q̄ huic noi ens correspondet vn⁹ cō-
 ceptus cōis predicabilis de oībus reb⁹
 q̄ p̄bo. sit a homo sit b aīal. sit. c. sortes:
 tūc arguo sic: possunt formari tres tales
 p̄positiones vocales c. est a. c. est b. c. est

ens: ita possunt in mente conformes tres
 propositiones formari quae due sunt du-
 biae. et tertia sit scita: quia possibile est quod a-
 liquis dubitet utrumque istarum c. est a. c. est b.
 et tamen sciat istam. c. est ens: vel c. est ali-
 quid. patet manifeste devidente. a. remo-
 tis. quia frequenter dubitat utrum sit homo
 vel asinus vel aliud animal. et tamen evi-
 denter scit quod est ens et aliquid. h. supposito
 tunc arguo sic. due istarum propositionum in
 mente sunt dubiae: et tertia est scita. et ille
 tres propositiones habent idem subiectum
 oino ergo habent alia predicata. Aliter
 enim eadem propositio simul et semel esset
 dubia et certa vni et eidem quod est
 impossibile. Similiter manifestum est quod
 predicatum tertiae propositionis non est mi-
 nus commune: nec convertibile cum aliquo ali-
 orum predicatorum ergo est commune quibus
 aliquid aliorum et h. est propositum quia ille conceptus est ali-
 ab inferioribus et communis eis. quia de nomine
 demonstrante quodcumque ens potest ille con-
 ceptus vere predicari sicut eadem vox
 potest vere de quolibet predicari. Secun-
 da conclusio est quod hoc nomen ens est e-
 quivocum quia licet predicetur univocum de omni-
 bus subicibilibus absolutis: et h. siue sup-
 ponant simpliciter siue personaliter tamen
 non predicatur de omnibus subicibilibus
 significantive sumptis secundum unum conceptum
 cum huic nomini distincti conceptus pueni-
 ant sicut alias patebit. Sed dico quod concep-
 tus entis est univocus deo et omnibus a-
 liis rebus quod patet. quia omnes conce-
 dunt quod aliquam noticiam incomplexam
 habemus de deo. tunc quero aut cogno-
 scimus deum in se et sub propria ratione dei-
 tatis cognitione propria simplici absolu-
 ta. et affirmativa. et hoc non: quia non co-
 gnoscimus sic. nec cognitione intuitiva.
 nec abstractiva. de intuitiva patet quod ab-

stractiva probatur. quia quilibet talis co-
 gnitio ab se presupponit intuitivam. Aut
 cognoscimus deum in se. non sicut est sed
 in aliquo conceptu. et tunc ille conceptus erit
 simplex. et tunc erit communis quia non est pro-
 prius et habetur propositum. Aut erit com-
 positus et tunc aliqua pars illius concep-
 tus propositi erit communis et simplex: quia ille
 conceptus propositus non componitur ex propriis
 conceptibus. ergo ex communibus et ita habe-
 tur propositum quod aliquis conceptus est com-
 munis deo et omnibus aliis rebus. Ad
 principale dico quod quibus multa sint pri-
 diuersa in quo loquuntur auctores ta-
 men bene potest de eis predicari vni conceptus
 univocum.

Questio xv.

Trum diffinitio naturalis et
 metaphisicalis eiusdem distin-
 guuntur realiter quod sic: quia dif-
 finita sunt diuersa ergo et diffinitiones.
 Ans patet quia homo naturalis et metha-
 phisicalis sunt distincta. Contra eius-
 dem rei non sunt diuersae diffinitiones ex-
 primentes causas intrinsecas sed diffini-
 tio naturalis et metaphisicalis expri-
 munt causas intrinsecas ergo etc. Dic-
 prius dicam ad quodam. 2. inferam aliqua cor-
 pora. Supposito enim quod questio querat
 de diffinitione exprimente. quid rei: siue
 totam causam rei. et nihil extrinsecum rei
 diffinitive. dico tunc ad quodam quod diffinitio
 naturalis et metaphisicalis eiusdem rei
 realiter distinguuntur. quia in diffinitione
 naturali ponuntur casus obliqui exprimen-
 tes partes rei essentielles. Exemplum si dif-
 finiam hominem sic: homo est animal compo-
 situm ex corpore et anima intellectiva. ista est
 diffinitio naturalis. et isti termini corpo-
 re et anima intellectiva expriment partes rei

In diffinitione autem methaphysicali non ponit aliquis terminus in obliquo sed genus ponitur in recto et similiter differentie exprimentes partes essentielles rei diffinite. Exemplum ista diffinitio hominis animal rationale mortale est diffinitio methaphysicalis. similiter ista substantia animata sensibilis est diffinitio animalis ubi omnes termini ponuntur in recto. Et quibus tales differentie predicentur in recto de diffinito. tamen expriment partes essentielles rei diffinite. non tamen supponunt pro illis partibus sed precise pro toto composito ex illis partibus. sicut album exprimit albedinem. non tamen supponit pro albedine sed tantum pro subiecto eius. Differentie autem posite in diffinitione naturali expriment partes essentielles diffiniti: et pro illis supponunt. Et hec est differentia inter illas diffinitiones. Exemplum. rationale licet significet animam intellectivam non tamen supponit pro anima intellectiva sed pro toto homine. Sed iste terminus anima intellectiva significat partem essentialem hominis: et supponit pro ea: et inter istas duas diffinitiones nulla: potest esse alia: nisi illa cuius que libet pars est in plus et totum equale.

Circa 2^m est primum correlarium quod nulla est diffinitio hominis logicalis. quod logicus cum non tractet de homine eo quod non tractat de rebus que non sunt signa: non habet hominem nec aliquam rem diffinire sed tantum habet docere quomodo alie scientie tractantes de homine habent ipsum diffinire. Et si aliquis ponat diffinitionem hominis gratia exempli. illa diffinitio erit naturalis vel methaphysicalis: que sunt realis distincte propter distinctionem terminorum: tamen quicquid significatur per unam diffinitionem

vel per partem suam: significatur per aliam vel per partem suam. quavis differant in modo significandi: quia pars unius est alterius casus a parte alterius. Secundum correlarium est quod nulla propositio affirmativa mere de inesse et de presenti que componitur ex diffinitione et diffinito est necessaria: sed simpliciter contingens. et ideo tam ista homo est animal rationale: quam ista homo est substantia composita ex corpore et anima intellectiva est contingens. quia si nullus homo esset quelibet talis esset falsa propter falsam implicationem. Tamen tales propositiones conditionales. vel equivalentes eis. vel de possibili sunt simpliciter necessarie: sicut iste si homo est: homo est animal rationale. omnis homo potest esse animal rationale et huiusmodi. Tertium correlarium quod diffinitio non est eadem cum diffinito. quia diffinitio est sermo longus mentalis vel vocalis vel scriptus. et per consequens non est idem realiter cum re extra. Nec cum termino diffinito. verum tamen diffinitio et diffinitum significant idem realiter. Ad principale dico quod ridiculum est dicere quod quidam est homo naturalis. et quidam methaphysicalis. quod si distinguantur. Aut distinguuntur in re extra animam: aut in anima. Primum non potest dari. quia si illi homines extra animam distinguantur. aut unus est pars alterius. aut sunt quedam tota totaliter distincta. aut aliquod tertium est pro utriusque. Primum et secundum non potest dari: sicut manifeste patet. Nec tertium. quia nihil idem numero est in duobus hominibus. Nec est alius homo in conceptu: quia ille conceptus vel erit diffinitio hominis vel pars diffinitionis: vel aliquis alius conceptus predicabilis

de homine. sed quicquid datur. nihil est ad propositum. Et si dicatur: aliter considerat metaphysicus hominem. et naturalis. ideo homo consideratus a metaphysico. distinguitur ab homine considerato a naturali. Dico quod consequentia non valet. sed tantum sequitur quod est diversa consideratio eiusdem hominis naturalis et metaphysicalis: sicut si sortes videat platonem clare. et cicero eundem obscure: bene sequitur quod sit alia visio vnius et alterius tamen plato visus non est diversus sed omnino idem.

Questio .xvi.

¶ **T**rum cadente recadat vox a suo significato. Quod non. quia vox et conceptus sunt signa subordinata sed destructa re: conceptus non cadit a suo significato: ergo nec vox.

Contra signum vere et affirmatiue predicatur de suo significato. sed destructa re: non predicatur signum de ea. hec enim est falsa: sortes est albus si ipse est destructus. ergo destructo sorte. album non significat sortem. et prius significavit ipsum: ergo etc. Sic primo termini sunt exponendi. secundo ad questionem.

Circa primum dico quod significare accipitur multipliciter: vno modo dicitur aliquid significare aliquid quando vere pro illo supponit in propositione de inesse et de presenti: et vere et affirmatiue predicatur de eo. et sic album significat sortem si sortes sit albus. quia album vere supponit pro sorte in propositione de presenti. quia hec est vera sortes est albus. et similiter hec album est sortes. et simili-

ter rationale significat hominem: quia hec est vera homo est rationalis. Et ita est de aliis concretis que supponunt pro alia re quam sua abstracta. Alio modo dicitur significare aliquid quando nomen potest pro illo significato supponere in aliqua propositione de preterito vel de futuro. et sic album non tantum significat illud quod nunc est album: sed etiam illud quod fuit album et quod erit et quod potest esse album. quia in ista propositione album potest currere. ly album non solum supponit pro his que sunt alba. sed pro omnibus illis que possunt esse alba. Similiter in illa album fuit animal: ly album supponit pro his que sunt alba: et pro his que fuerunt. Similiter in ista: album erit homo: album supponit pro his que sunt et que erunt alba.

Tertio modo dicitur aliquid significare. quando nomen concretum significat illam formam quam significat nomen abstractum. licet pro illa forma non possit supponere in aliqua propositione. et sic album significat albedinem pro qua tamen albedine non potest supponere: et rationale significat animam intellectivam pro qua tamen non potest supponere in aliqua propositione.

Quarto modo dicitur aliquid nomen significare aliquid quod significat illud principaliter vel secundario in recto vel in obliquo connotando vel con significando affirmatiue vel negatiue: sicut quantitas vel relatio significat res absolutas: sic etiam hoc nomen cecus significat negatiue visum. Et hoc nomen immateriale significat negatiue materia: et hoc nomen nihil significat negatiue

aliquid n̄ constituēdo sed remouendo s̄z
 Anselmū de casu diaboli. Vnde aliquis
 terminus dicit̄ cadere a suo significato
 quando vox cessat significare rem quaz
 prius significauit. Circa 2^m d^o q̄ ac-
 cipiēdo significare pri^o z significatum
 sibi corrdēs: sic cadēte re cadit vox z cō-
 cept⁹ a suo significato: z cessat significa-
 re qd̄ prius significabat: qd̄ manifestū ē
 qz si sortes sit primo alb⁹ z post niger: tē
 albū non supponit actualr p sorte in p/
 positione de intē z de p̄nti z affirmatiua
 qn̄ sortes est niger. qz tunc hec ē simplr
 falsa sortes est albus. S̄z accipiēdo secu-
 do^o significare z significatum sibi corrdēs:
 sic nec vox nec pcept⁹ ppter mutati-
 onē rei vel corruptōem cadit a suo signi-
 ficato quāuis. n. hec sit falsa nullo hoie
 exēte: homo est aīal hō est alb⁹. album
 est hō. tñ hec ē vera hō potest eē aīmal.
 aīal pōt eē hō. qz qd̄ pōt eē homo pōt ef-
 se animal. simlr qd̄ pōt esse albū. pōt esse
 homo. Sed tertio z q̄rto^o accipiēdo si-
 gnificare: sic pōt vox z concept⁹ cadere
 a suo significato cadente re p^o predicto
 sed non 2^o ppter eandem ratōnem.

Ad argumentū principale dico q̄ q̄/
 uis conceptus sit signū naturale rei. tam
 cadente re vel mutata: pōt cadere a suo
 significato primo^o: sed non 2^o qz non o3
 q̄ semp supponat actualr p re in ppōne
 de p̄nti: s̄z possit supponere p illa re in p/
 positione de possibili.

Questio. xvii.

¶ **T**rum oīs oppositio realis sit i-
 ter res. qz sic. qz oīs oppositio rō-
 nis est inter rōnes. ergo oīs op-
 positio realis est inter res. An̄s est veruz
 z p̄na est manifesta. Contra. aliqua ē
 oppositio inter cōplexa z illa nō est inter

res extra aīam. Adic primo distinguit̄
 tur de oppositioe. 2^o ad qōem. Cir-
 ca primū dico q̄ oīs oppositio vel est in-
 ter res extra aīam vel inter signa rerum
 Si sit oppositio inter res: sic est oppositō
 p̄ria vel relatiua s̄m ponentes relatiōes
 in creaturis inter res extra aīam. nulla ē
 oppositio alia. qd̄ pbatur. qz omnes res
 extra aīam opposite. vel sunt absolute. v̄
 relatiue. vel vna absoluta: z alia relatiua
 plura non p̄tingit dare. Si primo^o z sint
 tales res que possunt sibi succedere in eo-
 dem subiecto: z non p̄nt simul eē in eo: il-
 le sunt p̄rie sicut manifeste patet. si scdo^o
 tunc opponunt̄ relatiue. Si t̄no^o tūc si
 opponunt̄ sed sunt dispate. Si aut oppō-
 sit inter signa. Aut ergo inter signa incō-
 plera vel cōplexa. Si primo^o sic sunt q̄t
 tuoz modi oppositionū. Quedā enī incō-
 plera opponunt̄ p̄trarie: quedā priuati-
 ue: quedā relatiue: quedam p̄dictorie. in
 cōplexa contraria que sunt signa sunt il-
 la que signant oīa sua significata positi-
 ue z affirmatiue z nō negatiue. qz in dif-
 finitione exprimente quid noīs illozum
 nō ponitur aliqua negatio. Et aliqua ta-
 lia non possunt verificari de eodez p eo-
 dem simul s̄z successiue: aliqua vero nec
 p̄nt verificari de eodem simul nec succes-
 siue. Exemplū primi est de albo z nigro
 que de eodem p eodem nō verificantur
 simul sed successiue. Exemplū scdi est d̄
 albedine z nigredine que non possunt d̄
 eodem verificari simul nec successiue.
 Incompleta opposita priuatiue sunt il-
 la quozum vnum significat negatiue q̄c
 quid aliud significat positiue. puta habi-
 tus z priuatio. habitus enim significat
 aliquid positiue z illud idem quod signi-
 ficat affirm^o. significat ipsa priua^o opp^a
 negatiue. Qd̄ pz ex hoc q̄ in diffinitioe

exprimete quid nominis priuationis. negatio precedit habitum sibi oppositum. et ita priuatio significat illum habitum negatiue. Exemplum: cecum sic diffinitur non habens visum quem natus est habere. in qua diffinitione aliquid preponitur negationi. puta homo. vel animal. vel oculus et illud significat cecum affirmatiue. Et aliquid sequitur negationem puta visum et illud significat cecum negatiue. et ita est de omnibus priuatione oppositis. et hec intentio Anselmi de casu diaboli. c. 71. vbi vult quod aliquid incomplectum significat constituen- do et affirmando. et aliquid remouendo. et negando. Incompleta opposita relatiue: sunt nomina relativa que non possunt de eodem secundum idem respectu eiusdem verificari. Exemplum de equali et inequali sibi et dissimili. quod autem sunt aliqua nomina relativa patet per grammaticos. qui nomen relatiuum ponunt vnam speciem nominum. Incompleta opposita predictorie sunt illa que non possunt sibi verificari de eodem et vnum significat aliquid affirmatiue: et aliud significat illud idem negatiue precise. vel determinate significando affirmatiue. Et homo significat omnes homines affirmatiue. non homo autem significat eosdem homines negatiue et nihil determinatum significat affirmatiue. Et si dicat non homo supponit per asinum in ista propositione affirmatiua vera. asinus est non homo. ergo non homo significat asinum. Unde verum est sed non determinate. quod et significat et supponit per lapide in ista propositione lapis est non homo. id est indeterminate significat vnum et aliud. Et si queras vtrum illa que sunt extra animam opponantur priuatione. Unde quod non. quod patet per Anselmum. vbi prius nam dicit quod cecitas est aliquid secundum formam loquendi. tamen non est aliquid secundum rem: sicut enim dicimus de aliquo quod habet visum. et quod vi-

sus est in eo: ita dicimus quod habet cecitatem: et quod cecitas est in eo: cum hoc non sit aliquid sed potius non aliquid. Et hanc hanc non est aliquid hanc: immo eo carere quod est aliquid. Nam cecitas non est aliud quam non visus. aut absentia visus vbi visus dicitur esse: modo non visus vel absentia visus non est magis aliquid vbi dicitur esse visus. quam vbi non dicitur esse visus quare cecitas non est magis aliquid in oculo. quam ibi dicitur esse visus quam non visus. vel absentia visus in lapide: vbi non dicitur esse visus. Et ista auctoritate patet quod cecitas non est aliquid a parte rei in oculo: et per prius nihil est a parte rei. Si autem sit oppositio inter signa complexa. sic est tertius modus oppositiois. vnus inter complexa predictoria et sunt illa que habent idem subiectum et predicatum. scilicet vna est affirmatiua et alia negatiua. et cum hoc oportet quod vna sit vltima et a particularis. vel indefinita vel quod vtraque sit singularis. Secundus modus est inter complexa contraria que habent idem subiectum et predicatum. et vna est vniuersalis affirmatiua. alia vniuersalis negatiua. et hoc est verum quod termini accipiuntur significatiue. Aliter non opponuntur: sicut ista complexa non opponuntur omni homo est terminus cuius sumptus cum signo vniuersali nullus homo est terminus cuius sumptus cum signo vniuersali. quod iste sunt sibi vere terminis supponentibus materialiter. Tertius modus est inter complexa contradictoria non formaliter sed virtualiter et sunt talia complexa que inferunt contradictoria vel vnum inferit contradictorium alterius. et idem non possunt simul esse vera. Exemplum ista complexa opponuntur. nullum animal currit. omni homo currit. Non contradictorie nec contrarie: quod non habent idem subiectum. sed ideo opponuntur. quod ista omnis homo currit inferit oppositum istis

nullum animal currit: quia bene sequitur: omnis homo currit: ergo aliquod animal currit. Ex istis patet quod complexa subalterna vel sub contraria non opponuntur: quia possunt simul esse vera. Circa secundum articulum dico quod omnis oppositio realis est inter res: quia si sit oppositio realis extra animam est inter res extra animam. si sit oppositio realis in anima: siue inter complexa siue incomplexa est inter res: quia inter veras qualitates mentis. Ad principia patet ex dictis.

Questio. xviii.

Primum dicitur potest separare subiectum a propria passione quod non: quia conclusio demonstrationis in qua predicatur passio propria de subiecto est necessaria et non contingens sed si subiectum posset separari a passione conclusio esset contingens ergo. Et contra subiectum distinguitur realiter a passione et est prius ea: ergo si sine contradictione potest separari ab ea. Sic primo distinguitur de passione. secundo ad questionem. Circa primum dico quod passio aliquando accipitur pro aliqua forma informante subiectum: et sic calor est passio ignis: et forma est passio materie et actus ridendi est passio hominis. Alio modo capitur passio improprie pro predicabili vocali vel scripto. et istomodo dicimus quod in ista propositione prolata homo est risibilis predicatur passio de suo subiecto. et similiter in ista propositione scripta ignis est calefactivus. Tertio modo capitur passio stricte et proprie pro aliquo predicabili mentali siue pro conceptu qui predicatur de subiecto. 2^o dicendi per se quod autem isto. 3^o

modo accipitur passio proprie probatur: tamen quia propositio mentalis aliqua proponitur ex subiecto et passione. sed talis propositio non proponitur ex rebus extra animam. sed solum ex conceptibus sicut alibi est probatum. ergo passio accipitur pro conceptu. Tum quia entis in communi sunt passiones secundum significatum. puta unum verum. sed iste passiones non sunt res inherentes illi communi. ergo sunt conceptus in anima vel voces. Tum quia secundum philosophum omnis passio est primo alicuius velis. sed nulla res extra animam est primo inherens alicui velis: ergo. Et contra. Tum quia de deo predicatur passiones proprie sibi sed deo non inheret aliqua res extra: ergo passio non est talis res extra: sed conceptus mentis. Unde proprie loquendo res extra nullomodo est passio. Unde qui dicunt quod propositio mentalis solum componitur ex conceptibus et non ex rebus: et quod omnis passio predicatur de suo subiecto 2^o dicendi per se: nullomodo habet dicere quod res extra sit passio: sed tantum conceptus vel vox. vel dictio scripta. Circa secundum dico primo quod subiectum et passio distinguuntur realiter et non sunt idem realiter quod vis supponant per eodem realiter. Et hoc siue accipiat passio primo: siue 2^o siue 3^o. Et hec conclusio manifeste patet ex precedentibus. quia nulla forma est eadem cum subiecto quocumque accipiat subiectum. Secundo dico quod deus potest separare subiectum ab omni passione et non solum hoc. sed naturaliter potest esse subiectum in rerum natura sine passione propria. et econverso passio sine subiecto. quia omnis passio potest esse subiectum vel predicatum propositionis: sed subiectum vel predicatum potest naturaliter esse sine predicato et econverso. ergo. Et contra auctores dicunt quod subiectum non po-

est eē sine passione. **¶** Dicitur etiam unū ē passio entis: et tamē sunt idē realiter.

¶ Respondetur ad primū. quod auctores nihil aliud intendunt: nisi quod passio non potest vere per propositionem veram remoueri a subiecto: si eē existere predicatur de illo subiecto. quia ista propositio est impossibilis. deus non est creatiuus. et similiter ista homo non est risibilis si homo sit et deus: tamē deus et homo fuerunt quando ista predicata creatiuus et risibile non fuerunt in rerum natura. **¶** Ad aliud dico quod unum quod est passio entis realiter distinguitur ab illo ente cuius ē passio. scilicet ab hoc cōi ens: quia illud est generaliter verum quod subiectus et passio non sunt idē realiter sed significant idē. Id est diuersimode sicut patet per definitionē quid nominis illorum. Similiter ens et unum supponunt per eodē: sicut generaliter passio supponit per illo eodem per quo supponit suum subiectum. et ideo predicatio unius de alio est necessaria. **¶** Ad argumentū principale dico quod conclusio demonstrationis in qua demonstratur propria passio de suo subiecto est necessaria. quia omnis talis propositio est propositio mere de possibili vel equalens propositioni de possibili. sicut ista deus ē creatiuus: homo est risibilis: que tantum valent sicut iste: deus potest creare: homo potest ridere. Si autem accipiantur propositiones mere de inē et de presenti: sicut deus est creans: homo ē ridens: tales sunt simpliciter contingentes et non possunt demonstrari.

Questio. xix.

¶ **T**rum diffiniō exprimens quid rei: et quid nominis distinguantur. quod non. quia eiusdem non sunt due definitiones distincte: sed quodlibet diffinibile diffinitione quid rei est diffinibile diffinitione quid nominis.

¶ Contra. diffinitio quid nominis est impossibile. diffiniō autem quid rei. non. ergo etc.

¶ Dicitur primo videndum est quid est diffiniō proprie dicta. et quid diffiniō exprimens quid nominis. 2^o quorum sunt. 3^o ad quoniam. **¶** Circa primum dico quod diffiniō proprie dicta est oratio longa composita ex genere proprio et differentibus essentialibus significatibus partibus essentialibus diffinitionis: talis est ista diffiniō hominis: animal rationale. **¶** Diffiniō autem exprimens quid nominis est oratio explicite declarans quid per unam dictionem importatur sicut aliquis volens docere alium: quid significat per hoc nomen album. dicit quod hoc nomen album idē significat. quod hec oratio aliquis habens albedinem. **¶** Circa 2^o dico quod diffiniō exprimens quid rei proprie dicta solum est nomen absolutorum significatiuū composita ex materia et forma: sicut est homo leo capra et homini. **¶** Diffiniō autem exprimens quid nominis proprie est nomen connotatiuorum et relatiuorum que significant unum in recto et aliud in obliquo sicut album et calidum et homini. **¶** Nomina autem absoluta siue sint nomina compositorum siue simplicium: non habent quid nominis. **¶** Cuius ratio est quia proprie loquendo unius nominis habentis diffinitionem exprimentem quid nominis: est tantum una diffiniō exprimens quid nominis: ita quod talia nomina non sunt diuersae orationes exprimentes quid nominis habentes partes determinatas quoniam una pars significat aliquid quod non eodem importat per aliquam partem alterius rationis: sed nomina absoluta possunt aliquo modo per plures orationes explicari non easdem res significantes. id est nulla talis oratio est diffiniō proprie exprimens quid nominis. **¶** Ex hoc nomen angelus est nomen absolutum: et unum explicat quid hoc nomen angelus significat sic angelus est substantia aliqua absoluta a materia. **¶** Alii sic angelus est substantia intellectualis et incorporea. **¶** Alii sic angelus est substantia simplex

non composita ex aliquibus. et ita bene explicat unus quid hoc nomen angelus significat: sicut alius: et tamen aliquis terminus positus in una oratione aliquid significat quod non significat eodem per aliquem terminum alterius orationis. sicut manifeste patet: et ideo non sunt proprie diffinitiones exprimentes quid nominis. Circa tertium dico quod iste diffinitiones primo differunt in hoc quod diffinitio quod nominis non est proprie absolutorum sed connotativorum et relativorum. 2^o differunt in hoc quod diffinitio quod rei solum est possibile. diffinitio autem quod nominis est etiam impossibile. Nam vacuum non ens infinitum extensive chymera et homini habent tales diffinitiones: quia illis nominibus correspondent aliquae orationes significantes idem quod ille dictiones. 3^o differunt in hoc quod proprius diffinitio nominis quod rei de diffinito semper est possibile quia uterque terminus accipitur significative. sed predicatio diffinitionis quod nominis de diffinito frequenter erit impossibile. et quando termini accipiunt significative sicut hec est impossibile: chymera est animal compositum ex homine et boue. et hoc propter implicatorem impossibilem qua implicat aliquid componi ex homine et boue.

Quarto differunt in hoc quod diffinitio exprimens quod rei est solum nominum significative sumptorum. sed diffinitio quod nominis est adverbiorum: et conjunctionum. quia qui vult diffinire. ubi dicet quod est interrogativum loci. Similiter dicet quod quando est adverbium interrogativum temporis. et sic de aliis. Ubi predicatur diffinitio de diffinito supponente materialiter. Sed quis propositus sunt frequenter impossibiles in quibus predicatur diffinitio quod nominis de diffinito. ut illi termini supponunt personaliter. tamen recte loquentes procedunt tales propositiones. intelli-

gendo alias propositiones veras. puta talem: chymera et hec diffinitio animal compositum ex homine et boue. idem significant et sic de aliis. et talis propositio est vera. Similiter quis propositio categorica est impossibilis in qua predicatur diffinitio de diffinito. ut termini accipiantur significative tamen aditionalis est necessaria. ut si aliquid est chymera. ipsum est compositum ex homine et boue. et econverso. Ad principale dico quod nullum diffinitibile diffinitio quod rei proprie habet diffinitionem quid nominis.

Questio. xx.

¶ Trum res extra animam diffiniatur quod non. quia sola species diffinitur secundum propositum. sed species non est extra animam 5^o et c. Contra. essentia rei extra exprimitur per partes diffinitionis. ergo et c.

¶ R. ideo. diffinitum dupliciter accipitur. uno pro illo cuius partes essentielles per partes diffinitionis exprimentur. et sic dico quod diffinitum est ipsa res singularis extra animam. Et ista diffinitio sub anima animata sensibilis est diffinitio omnium animalium singularium quia partes essentielles puta materia et forma per partes istius diffinitionis importantur. ita quod nullius rei essentia importatur per istam diffinitionem. nisi animalis singularis. quia nulla res est que sit animal rationale nisi iste homo vel iste et sic de aliis. et ideo isto modo concedo quod sub anima singularis est diffinitum. Aliter accipitur diffinitum per aliquod tertium convertibile cum diffinitio de quo diffinitio adequate predicatur et sic diffinitum est unum conceptus vel vox significans idem precise quod diffinitio. et ille terminus sic diffinitus est tamen species. quia sola species est convertibilis cum diffinitio et nullum singulare. Et per istam distinctionem de diffinito potest glosari omnes auctores Aristotelis et commentum. quarum aliqua dicunt quod diffinitiones sunt singulare et aliqua quod dif-

finitōes sunt solum specierum. Et sicut dictum est de diffinito ita dicēdū est d̄ d̄ scripto. q̄ potest dupl̄r accipi. vno° pro termino de quo descriptio p̄ predicatur non p̄ se sed p̄ re. Alio° pro re importa ta p̄ illum terminū z p̄ illam descriptio/ nem. Ad argumenta principalia patz ex dictis.

Questio. xxi.

Primum quodlibet predicamentū si prima intentio vel 2^a. q̄ sit prima pbatur. q̄ quodlibet predicamentū significat res extra aīam sicut inductiue p̄z. sed terminus talis est prima intentio. 5^o zc. Contra. qualitas significat res que tm̄ sunt in aīa: puta primas intētōes: z sc̄das que vere sunt qualitates. ergo est sc̄da intentio. R̄ndeo q̄ predicamentū dupl̄r accipitur. vno° p̄ primo z cōissimo in linea predicamentali. z isto mō quodlibet predicamentū est prima intētio vel nomē prime intētōis. cui⁹ rō est. q̄ omne tale predicamentū significat res multas que nō sunt signa. z tale est prima intētio: sicut pri⁹ dictū est. licet tm̄ cū hoc significz aliquas res que signa sunt sicut patet de qualitate. q̄ significat non solū qualitates corpales: sed et spūales que sunt prime intētōes z sc̄de. Alio° accipit̄ predicamentum p̄ toto ordine aliquoz ordinatoz fm̄ sup̄ius z inferius. z sic predicamentū cōponit̄ ex incōplexis ex quib⁹ ppōnes affirmatiue z nega^e nate sunt p̄stitui dicente Aristote. in predicamentis singula eoz que dicta sunt. ipsa que dā fm̄ se in nulla affirmatōe dicunt̄: horum aut̄ adinvicē cōplexione affirmatio fit. Et sic loquēdo de predicamento in eo sunt aliquę intētōes prime z sc̄de. Nam in predicamento qualitatis z relatōis est h^o

cōe genus. Nā omne genus est q̄litas mē/ tis. fm̄ rei veritatē. Siml̄r hoc cōe genus est. concept⁹ relatiuus. z ideo est in genere relatōis: z tm̄ hoc cōe gen⁹ est sc̄da intētio: Siml̄r hoc cōe spēs: sed hoc cōe: color est prima intētio que et est in genere qualitatis. z ita patet manifeste q̄ aliqua que sunt in genere q̄litas z relatōis sunt prime intētōes z aliqua sunt sc̄de intētōes. Sed contra. intētio prima nō est sup̄ior ad intētōes sc̄dam. s̄z qualitas est intētio prima p̄ te. 5^o zc.

Preterea ens rōnis non pōt eē in predicamento reali. intētio sc̄da est ens rōnis. ergo nō est in genere qualitatis.

Preterea phis z p̄mentator. 6^o. methaphisice diuidit̄ ens in ens reale z ens rōnis. z per p̄ns ens rōis nō ē ens reale. cum sit diuisio p̄ opposita: sed sc̄da intē^o est ens rōis. 5^o zc. Ad p^m istorū dico q̄ intentio prima bñ est sup̄ior ad intētōem sc̄dam. q̄ omnis intentio prima ē ens: z nō ecōuerso. Si dicat prima significat res q̄ nō sunt signa. intētio aut̄ sc̄da significat res que sunt signa. 5^o in/ tētio prima nō significat intētōes sc̄das Nego p̄nam. q̄ ad intētōem primā sufficit q̄ significet aliquas res que nō sūt signa. s̄z cum hoc significet multas res q̄ sunt signa. Intētio aut̄ 2^a non significat aliquā rem que nō sit signū. Ad 2^m dico. q̄ quicūq̄ intētio prima nō predicet̄ de intētione sc̄da: si v̄ traqz intētio sup̄pōat p̄ seipsa. q̄ tunc ōz concedere q̄ intētio prima eēt intētio sc̄da: qđ falsum ē. tm̄ in intētio prima pōt predicari de intētione sc̄da non p̄ se s̄z p̄ intētione sc̄da. ita q̄ intētio prima supponat personaliter n̄ simpl̄r. z intētio sc̄da supponat p̄ seipsa sine simpl̄r. z sic ista est vera. genus ē qualitas non tm̄ verificatur hoc predi/

eatur p se: sed p intētiōe scda que est ge-
 nus: sicut in ista ppositiōe plata nomen
 est qualitas p̄dicatur nomē prime inten-
 tōis d̄ noie secūde impositiōis non p se:
 sed p noie scde impositiōis. Ad ter-
 tiū dico q̄ iste termin⁹ eē in p̄dicamento
 dupl̄r accipit̄. vno^o sicut illud q̄ signifi-
 cat dicitur eē in signo: ita q̄ de p̄noie de-
 monstrāte illud significatū p̄dicat̄ pri-
 mū in illo p̄dicamento: sumptū significa-
 tiue. ⁊ sic accipiendo eē in p̄dicamēto ni-
 hil est in genere subē: nisi subā particu-
 laris: que significat̄ per illud p̄dicamen-
 tū. ⁊ sic oīa vniuersalia importātia substā-
 tias sunt in p̄dicamēto qualitatis. quia
 quodlibet vniuersale significat̄ per p̄di-
 camentū qualitatis. quia quolibet vni-
 uersali demōstrato. hec est vera: hoc est
 qualitas. Al̄r accipitur in p̄dicamēto
 p̄ illo de quo significatiue sumpto p̄-
 dicatur primū illius p̄dicamēti signifi-
 catiue sumptū. ⁊ sic quedā vniuersalia
 sunt in genere substātie. q̄ de quibusdā
 v̄libus significatiue sumptis p̄dicatur p̄-
 dicamentū subē. q̄ sumitur significatiue
 sic dicēdo. oīs hō est substātia. oēs aīal est
 substātia. oīs lapis est substātia ⁊ sic de
 aliis. Quedā aut̄ v̄lia sic sunt in p̄dicamē-
 to qualitatis ⁊c. Ad hoc ad argumētū
 dico q̄ illa ppositiō accepta ens rōnis
 non pot̄ eē in p̄dicamēto reali: falsa est.
 siue accipiat̄ eē in p̄dicamēto. vno mo-
 do siue alio. q̄ nō ideo dicitur aliqd̄ ens
 rōnis. quia non sit vera res existens in
 rerum natura: sed ideo. q̄ non est nisi in
 rōne quo mens v̄titur pro alio: siue pro
 pter aliud. Et sic om̄s ppositiōes ⁊ termi-
 nales sunt entia rōnis. ⁊ tñ sunt ve-
 re real̄r existētia in reruz natura. ⁊ sunt
 perfectiora entia q̄ quecūqz qualitates
 corporales. Ad quartū dico. q̄ illa di-

uisio phi nō est per opposita: quō aīal di-
 uiditur in animal rationale ⁊ irrationa-
 le. sed est diuisio vocis in significaciones.
 quomodo Aristoteles i primo priorum
 diuidit contingens in necessarium ad v-
 trūlibet ⁊ possibile. ⁊ ideo aliquod vnuz
 istorum trium membrorum p̄dicatur
 de alio quare ista ē vera cōtingēs neces-
 sarium est possibile. Similiter ista ē ve-
 ra cōtingens ad vtrūlibet ē possibile. ita
 non obstāte ista diuisione entis. hec ē ve-
 ra ens rōnis est ens reale. q̄ est vera q̄li-
 tas mentis. ⁊ hoc modo beatus Augustus.
 i 5^o. de trini. legem diuidit in totā scriptu-
 ram sacrā. ⁊ in penthateucon ⁊ libros p̄-
 p̄hetiales ⁊ in psalmos. Ita q̄ lex aliqñ
 accipitur vno^o: aliqñ alio modo. Ens re-
 ale aliquādo accipitur p̄ omni re existē-
 te in rerum natura. ⁊ sic ens rōnis ē ens
 reale. Aliquādo accipitur solum p̄ ente
 existēte extra aīam. ⁊ sic ens rōnis nō
 est ens reale. ⁊ fm istam viā diuisio en-
 tis realis in decē p̄dicamenta non ē di-
 uisio per se cōis in sua inferiora. s̄ equi-
 ualet istī diuisioni ens reale extra animā
 importatur per substantiā aliud per qua-
 litatem ⁊ sic de aliis. Ita q̄ tantū valz
 sicut dicere omne ens reale vel est in ta-
 li p̄dicamēto vel in tali. tñ cuz hoc stat
 q̄ in illis p̄dicamētis sunt multa alia.
 que nō sunt entia extra animam. Ad
 p̄ncipalia patet ex dictis.

Questio .xxii.

v Trum sint decem p̄dicamenta:
 q̄ non. q̄ nō sunt decē res im-
 portate per p̄dicamenta. Ad
 oppositū est Aristoteles. Ad primo
 videndum est quomodo p̄dicamentuz p̄-
 dicatur de suis contentis. secundo d̄ suf-
 ficientia decem p̄dicamentorum.

Circa primum dico q̄ licet moderni ponant q̄ in omni predicamēto sunt mlt̄a ordinabilia fm̄ superius z inferi⁹: ita q̄ superius per se primo mō. z in recto fm̄ eos pdicatur de quolibet inferiori tali pdicatōe qualis est hec. oīs homo est animal. Et vt talem pdicationem habeant de aduerbiis. fingunt nomia abstracta sicut de quādo fingunt quantitates z de vbi vbiētatē. z dicūt q̄ istis abstractis semper correspondēt decē parue res distincte. Primo tamē mihi videtur q̄ nec antiqui philosophi posuerūt tales puas res. nec semp̄ posuerunt talem potentia pdicamentoz de suis contentis. sed aliquando loquebantur de pdicatōe superius stricte. Aliquādo large ita q̄ extendebant pdicatōem ad verba z aduerbia fz q̄ dicimus q̄ ambulat. pdicatur d̄ homine sic dicendo hō ambulat: homo calciatur: homo armatur. Similr̄ dicimus iste est hodie. iste heri fuit. iste est in domo vbi extenditur pdicatio ad p̄positionē cum suo casuali z talem pdicationē posuerunt in multis pdicamentis superiorum de inferiori. Et ideo dico cum antiquis phis q̄ in aliquibus pdicamentis pdicatur superius de inferiori pdicatōe primo mō dicendī per se. z recti d̄ recto Et hoc est verū ad minus de genere substantie z qualitatis. sicut homo ē animal homo est substantia. albedo est color: color est qualitas. vbi distinctis pdicamentis correspondēt distincte res. in aliis autem pdicamentis non est pdicatio per se primo modo nec recti simpliciter de recto. quia ista lignū est quantitas vel quantum equiualeat isti: lignū habet partem extra partē. Similiter ista sortes est pater: equaleat isti. sortes genuit filius vbi est pdicatio in obliquo equiualeat/

er: Predicatur aliquādo verbum finitum hic. homo generat vbi pdicatur verbum actiuum. Aliquādo verbum passiuum. sicut homo percutitur. Aliquādo aduerbium. sicut iste fuit heri z sic de aliis pdicamentis. Et q̄ ista sit intētio Aristotelis. patet per Aristotelē in pdicamentis. vbi dicit sic. Eorum que fm̄ nullam complexionem dicuntur singulum: aut significat substantiā aut q̄litarē aut ad aliquid aut vbi quando: aut situm esse. aut facere aut pati. Et exemplificans dicit vbi vt in loco: q̄n: vt in tpe situm esse vt sedet aut iacet habere vt calciatus: armatus facere: vt secare vrere: pati. vt secari: vri. Itē Dam. in logica sua. c. 22. oportet cognoscere q̄. x. sunt oīs pdicamenta z generalissima sub quibus refertur oīs vox simpliciter dicta. Sunt aut̄ hec substantia: vt lapis: q̄tū: vt duo tria ad aliquid. vt pater filius: quale: vt album nigrum. vbi vt in loco: in dama/sco. hoc aut̄ est loci ostensiuū. q̄n. vt heri cras. hoc autem tēporis est ostensiuum habere. vt nescitū eē. scitū eē. vt stare: sedere: facere: vt vrere pati vt vri. Ex istis patet q̄ auctores per pdicamenta n̄ intelligunt nisi quedam incompleta que continent sub se diuersas intentiones de quibus non predicatur pdicatione propria: z in recto sed alio modo. Circa secundum dico fm̄ commentatorem. 7. methaphisice distinctio pdicamentorum sumitur. ex distinctōe interrogatiuorum de individuo substantie: quo ad diuersas questiones factas de individuo substantie per diuersa incompleta per que respondetur z fm̄ hoc diuersa incompleta in diuersis pdicamentis collocantur. Nam incompleta per que respondetur ad interrogationem factam per

quid de Individuo subē sunt in predica/
 mēto subē: cuiusmōi sunt hō. lapis: aīal
Et breuiter omīs termini absoluti signi/
 ficātes ens cōpletū in genere subē. In
 cōplexa autē p que rīdet ad qōnez factā
 per quale de subā sunt in genere q̄lītatis
 cuiusmōi sūt album: nigrū: calidū: frigi
 dū: albedo nigredo. Tñ ista incomplexa
 albū: nigrū. magis directe sunt in genere
 qualitatis q̄ sua abstracta. Et ideo phi
 losoph⁹ exēplificans de illis q̄ sunt in p̄
 dicamento qualitatis. dicit q̄lītās vt al
 bū. ⁊ hoc qz albū p̄dicatur in q̄le non al
 bedo. Nō p̄ albū rīdetur ad qōnem fa
 ctā p̄ quale: n̄ at p̄ albedinē. Verūtñ
 accipiēdo p̄dicamentū q̄lītatis p̄ aliq̄
 qd̄ vlt̄ remouetur a subā. sic talia p̄cre
 ta nō sunt in genere qualitatis s̄ sua ab
 stracta. Incomplexa p̄ que rīdetur ad
 qōnem factā per q̄tum de subā singula
 ri continent in genere q̄tītatis. cuiusmo
 di sunt bicubitū: tricubitū: ⁊ huiusmodi.

Incomplexa p̄ que rīdetur ad qōnem
 factā p̄ cui⁹ de subā. vel per p̄llē inter
 roga^m. qz ibi deficit nobis interroga^m
 generale sunt in genere relatōis. vt si que
 ratur cuius est sortis pater. respōdetur
 filiū. vel cui est filius rīdetur alteri simili.

Incomplexa autē per que rīdetur ad i
 terrogatōem factā p̄ hoc aduerbiū vbi
 sunt in genere vbi. ⁊ qz ad istam qōnem
 nunq̄ rīdetur p̄uenienter nisi p̄ aduerbi
 um vel p̄ p̄pōnem cū suo casuali. vt si q̄
 ratur vbi est sortis. p̄uenienter rīdetur
 hic vel hic vel in demo. iō oīa ista incō
 plexa sunt in genere vbi. Itē incōplexa
 p̄ que rīdetur ad qōnem factā de subā
 per hoc aduerbium qñ sunt in genere qñ
 ⁊ ad illā qōnem nō rīdetur p̄uenienter
 nisi per aduerbia vel p̄pōnes cū suo ca
 suali. vt si queratur qñ fuit sortis p̄ueni

enter. rīdetur heri vel in tali hora. iō pre
 cise talia incōplexa sunt in genere quā
 do. Itē incōplexa p̄ que rīdetur ad qō/
 nem factā p̄ hoc totū qd̄ facit. vel qd̄ pa
 titur: sunt in genere actōis vel passiōis
 cuiusmodi sunt talia infrigidat: cōburit
 infrigidat: cōburitur. Et ita ē de aliis p̄
 dicamētis. qz omne incōplexū p̄ qd̄ pōt
 cōuenienter rīderi ad aliquā qōnem de
 individuo subē est in aliquo p̄dicamēto. ⁊
 hoc siue illud incōplexū sit nomen. vel v̄
 bum siue aduerbiū: siue p̄positio: cū suo
 casuali. Alia autē incōplexa nō sunt in ali
 quo p̄dicamēto. puta p̄iunctōes. Nec a^q
 s̄ncathegozemata. nā p̄ talia incōplexa
 oīs n̄ls ⁊ hmōi ad nullā qōnem de indi
 uido subē rīdetur. Ad principale dē
 co qz decē sunt p̄dicamenta. p^o qz decem
 sunt incōplexa prima de aliis inferiori
 bus p̄dicabilia mō suo. quib⁹ tñ nō cor
 rīdent decē p̄ue res distincte fm imagi
 natōnem modernoz. qz imaginatio illa
 falsa est sicut alias dicetur.

Questio. xliii.

Trum predicamentū p̄ponitur
 ex rebus extra aiām vel ex con
 ceptib⁹ rerum. Qd̄ ex reb⁹ pro
 batur. qz p̄dicamentū nō solum cōponi
 tur ex vlt̄ibus: sed et ex indiuiduis. s̄ in
 diuidua sunt res extra aiām p̄ p̄m in p̄
 dicamentis qui dicit qz est subā que p̄
 prie ⁊ p̄ncipalr est. que nec ē in subie
 cto nec dē de subiecto. hoc autē non pōt
 intelligi. nisi de re extra aiām. qz oīs cō
 ceptus siue p̄p̄ius siue cōis est in subie
 cto. qz est qualitas ⁊ dē de subiecto.

Contra. p̄dica^m p̄dicatur vere de quo
 libet contento sub eo. sed de nulla re ex
 aiām predicatur. qz res extra nō est sub
 iectum p̄pōnis. nec predicatur. ergo ⁊c.

Hic primo dand⁹ ē intellectus qōis.
2^o videndū est qd ē eē in p̄dicamento.
3^o ad qōnem. Circa primū dico qd si
cut prius dictū est qd p̄dicamentum du/
pliciter dī. vno mō p̄ pri^o z cōssimo p̄/
dicabili i linea p̄dicamēntali. Alio^o p̄ vno
aggregato: siue p̄ toto ordine p̄dicabili/
um ordinatoz fm̄ superius z inferi⁹ in
linea p̄dicamēntali. qd aut̄ itelligit̄ de p̄re/
dicamento. 2^o z non primo. Circa
2^m dico sicut prius dictū est: qd eē in p̄re/
dicamēnto dupl^r accipitur. vno^o p̄ illo
de cuius p̄ noīe demonstrante ipm̄ p̄re/
dicamentū vere p̄dicatur. z sic tm̄ substā
tie singulares extra aiām sunt in p̄dica/
mēnto subē: z oīa vltia tam genera q̄ spe
cies q̄ differentie sunt verissime in p̄re/
dicamēnto qualitatis. qz quocūqz vlti de
monstrato. hec est vera. hoc ē qualitas.
Alio modo accipitur eē in p̄dicamen
to p̄ illo qd sic est in p̄dicamento qd d̄ ip
so significatiue sumpto predicat̄ p̄dica
mentum significatiue sumptū. z sic aliq̄
vltia sunt i p̄dicamento subē: z aliqua i
p̄dicamento q̄litas. nā in ista p̄posi
tione hō est subā. l^y homo nō supponit
p̄ se s̄z p̄ suo significato. qz si supponerz
p̄ se p̄pō eēt falsa: z hec esset vera ho/
mo est vox vel q̄litas. Circa tertium
dico qd p̄dicamentū sc̄do^o acceptū p̄po
nitur p̄prie ex p̄ceptib⁹ z nullo^o ex reb⁹
extra aiām q̄ non sunt signa qd dico p̄p
ter nomia p̄lata z scripta. Hoc p̄bo
multipl^r p̄ sic subā fm̄ Aristotelē diui/
dit̄ in subām primā z sc̄dam tanq̄z in il
la ex quib⁹ cōponitur p̄dicamēntū. s̄z hec
dīso nō est in aliq̄s res extra aiām. nec i
quascūqz res de quib⁹ p̄dicatur subā.
vt iste res supponunt p̄ se. qz h^c est fal
sa. subā sc̄da est subā. qd p̄z qz quicqd
negatur vlt^r ab oibus p̄tentis immedia

te sub aliquo cōi negatur etiam ab illo
cōi. Sed subā sc̄da negatur ab oibus
p̄tentis sub genere subē: ergo negat̄ eti
am a subā. z per p̄ns hec est vera nulla
subā est subā sc̄da. Assumptū p̄z. quia
hec est vera nulla subā corpea est sc̄da
subā z similiter hec nulla subā incorpo
rea est sc̄da subā. qd aut̄ iste sint vere pa/
tet p̄ eandē rōem: quia hec est vera nul
lum corp⁹ sensibile est sc̄da subā. z simi
liter hec. nullū corp⁹ insensibile est sc̄da
subā. Et qd iste sint vere p̄batur p̄ eandē
rōem. nā hec est vera: nullū aiāl rōnale
est sc̄da subā. z hec similiter nullū aiāl ir
rationale est sc̄da subā. Et qd pri^o sit ve
ra p̄batur. quia hec est vera: null⁹ ho/
mo ē sc̄da subā. quia quelibz singularis
est vera z p̄ sequens ista est simpliciter
vera. nulla subā est subā sc̄da. ergo. o^z
qd illa dīo sit diuisio alicuius noīis p̄mu/
nis in m⁹ cōia. Ita qd illa diuisio equi
ualeat isti diuisioni. Nominū importa^m
subām extra animā quedā sunt nomia
p̄ia vni subē singulari extra aiām. sicut
sortes. z ista noīa noīantur a p̄hō subē
prime. quedā aut̄ noīa sunt cōia multis
substātiis z illa noīa vel illos p̄ceptus
vocat p̄hī. sc̄das substantias. quas post
diuidit. p̄ i genera z spēs que nō sunt res
extra aiām: sed sunt vere qualitates. si
ue conceptus in anima. ergo cū p̄redi^m
cōponatur ex primis substantiis z secū
dis: que sunt conceptus z nomina sequi
tur qd p̄redica^m erit compositum ex con
ceptibus. Adre^o p̄hī. in p̄dicamētis
ostendit qd omis substātia videtur. hoc
aliquid significare de primis substantiis
indubitabile z verū est. ergo primam
substātiā vocat p̄hī. nomen substantie
singularis. z multo magis substātiis se
cundas vocat ipsa nomina vel concep/
n

tus. ergo &c. **P**roterea phi. in predi-
 camentis ponit predicamentū p̄stitū ex
 incōplexis: sicut prius allegatū est. ex q̄-
 bus incōplexis p̄ponuntur p̄pōnes: sed
 p̄pōnes non cōponuntur ex rebus ex-
 tra aīam: sed ex p̄ceptibus. ergo & cetera
Proterea Aristoteles dicit in pre-
 dicamentis q̄ oīa alia vel de substantiis
 principalibus dicuntur. Aut in substan-
 tiis eis sunt: sed ibi non vocat substanti-
 am: substantiā singularē existentē extra
 animā que substat acc̄tibz quia dicit
 sub̄as sc̄d̄as dici & predicari de primis.
 tanq̄ de subiectis. sed nulla p̄positio cō-
 ponitur ex substantiis extra aīam. Ergo
 pri^a que est subiectū respectu sc̄d̄e ē no-
 men vel p̄ceptus in aīa. **P**roterea
 dān in logica sua ponit voces colloca-
 ri in predicamento sub̄e. Ideo dico q̄
 sicut predicamentū scriptū in libro cō-
 ponitur ex dictionibus scriptis: & predi-
 camentū platū cōponitur ex vocibus.
 ita predicamentū immediate cōponitur
 ex p̄ceptibus. & nullomō ex rebus extra
 p̄ponitur predicamentū. sicut nec p̄posi-
 tio habet nisi triplex eē. sc̄z in voce scrip-
 to. & p̄ceptu. **A**d principale dico q̄
 Aristoteles aliquando vocat individū
 rem; singularē extra aīam. Aliquando
 nomen p̄priū illius rei. Individū aut
 ex q̄ p̄ponit p̄dica^m nō ē res extra aīaz

Questio. xxiii.

Verum veritas cōplexa & fal-
 sitas distinguātur ab ip̄o com-
 plexo. q̄ sic. quia que vni et
 eidē sunt eadē inter se: sunt eadē. ergo si
 veritas & falsitas sunt idē cum p̄pōne
 vera & falsa. sequitur q̄ verum esset fal-
 sum. & e cōuerso et veritas esset falsitas
 et econuerso. **C**ontra si veritas pro-

positionis mentalis distinguit a p̄pōne
 tunc subiectū nō eēt ita simplex. sicut su-
 um acc̄tis. quia veritas illa eēt subiecti-
 ue ī tota p̄pōne p̄posita ex pluribus ter-
 minis. **A**d istā q̄dem dico q̄ hec ē disti-
 guēda de vir. ser. veritas p̄plexa distigui-
 tur a p̄plexo. & similiter de falsitate penes
 3^m modū equiuocatōis: eo q̄ isti termi-
 ni veritas & falsitas possunt stare simpli-
 citer vel p̄sonaliter in istis p̄pōibus **S**i
 primo^o tunc dico q̄ distinguit realiter si-
 cut vnus īmin^o distinguit realiter a p̄-
 pōne cui^o nō est ps: ille termin^o predi-
 catur de tota illa p̄pōne. **N**ā iste conce-
 ptus verū & falsum predicatur de tota
 p̄pōne. **S**i aut sumatur significatiue tē
 dico q̄ nullomō distinguit quod probō
 sic ph̄us in predicamentis dicit q̄ maxie
 p̄p̄le p̄priū est sub̄e cum sit vna nume-
 ro recipere in se p̄traria subiectiue. & p̄-
 bat quia hoc nulli p̄uenit nisi sub̄e. sed si
 veritas p̄pōnis sit aliqua p̄ua res distin-
 cta a p̄pōne sine sit absoluta: siue relatiua
 iste res eēt successiue inherentes p̄pōi
 subiectiue. & per p̄sequens illa p̄pō que
 aliquā est vera & aliquando falsa realit̄
 recipiet in se p̄traria. quod manifeste est
 p̄tra determinatōem phi. **P**roterea
 si sic: sequuntur duo absurda. primū est q̄
 quandocunq; aliquid mouetur & post
 quiescit q̄ vna res noua esset in anima
 cuiuslibet formātis talē p̄pōem h^o mo-
 uetur: & alia res corrūperetur. quia hec
 p̄pō formata in mente hoc mouet pri-
 mo esset vera & postea falsa: quando q̄
 scit. & ita illa parua res que est veritas
 corrūpitur: & illa res que est falsitas p̄-
 ducitur **I**tem absurdū est q̄ p̄positio
 scripta in libro vere alteraretur p̄ h^o q̄
 musca volat. quia q̄n musca volat: est
 vera & prius erat falsa. & per consequēs

illa ppō scripta vere alteratur. quia ve
re recipit veritatē z perdit falsitatē. Et
ita illa ppō simul z semel mouetur mo/
tu alteratōnis acq° z deperdi°. **De**
terea subiectū cuiuscunqz accidentis est
ita simplex sicut suū accēs subiectū dico
primū: sicut alias patebit. sed ppō est cō
posita ex multis. ergo nō pōt recipere il
lud accidens quod est veritas cū sit sim/
plex. **De**terea si veritas sit subiecti/
ue in ppōne mentali. Aut est tota in to
ta ppōne: z tota in qualibet parte. Aut
tota in toto z pars in pte. Non primo°.
quia si tota esset in tota. tunc si predica/
tū nō eēt adhuc eēt illa veritas cōplexa
z ita subiectū est verū veritate cōplexa
sicut homo est albus albedine informan
te quod falsum est. Si scdo° tunc nō ef
set accēs simplex sed ppositū sicut pposi
tio: z tunc aut ex ptribus eiusdē rōnis et
tunc subiectū erit verum illa veritate z
similiter predicatū z tota ppō. sicut que
libet ps ignis est calida p calozē existen
tē in ea. Aut pponitur ex partibus alte/
rius rōnis. z tunc vna ps esset materia:
z alia forma quod est absurdū. **Ite**
aug°. 2° soli^m pbat qd veritas nō potest
interire. quia accipio istā ppōem. veri/
tas interit. z quero vtrū potest interire:
vel nō. Si nō habetur ppositū. Si sic:
tunc verū est veritatē interire z si sic tē
veritas nō interit. quia adhuc est veri/
tas. Si dicat si ita rō eēt bona: tunc aliū
adeo esset necessariū: z incorruptibile.
Respondeo qd hec veritas potest in
terire: veritas interit sed hec est negāda
ergo hec veritas interit. quia hec non ē
z per consequens nec est vera nec falsa
quia iste passiones nō predicātur de p/
positione. nisi quando existit. **Exēplum**
si nulla ppō sit adhuc vera est. hō est a/

nimal. **De**terea acci° falsitatē illius
ppōnis. deus aliquid causat de nouo:
ponamus qd sit falsa. hec falsitas est alia
res a deo z a ppōe per positū. Tunc q/
ro: Aut illa res pōt creari a deo: vel nō
Si nō ergo est aliqd aliud a deo quod a
deo creari nō pōt: quod est manifeste fal
sum. **S**ia inquit p ipm factū est. z sine
ipō factū est nihil. Si pōt de nouo crea
ri a deo. ponatur in eē: z tunc hec erit
vera aliqd de nouo creatur. z per conse
quens hec non est falsa. Et vltra ergo
falsitas illius ppōnis non est: z per cōse
quens nō creatur aliqd de nouo. **De**
terea accipio veritatē illius ppōnis de
nihil causat de nouo: z quero vtrum de
us pōt causare istā veritatē vel nō. Si nō
hoc est ptra articulū fidei: quia est crea
tor oim. Si sic ponatur in esse. z tūc hec
erit vera. deus nihil cāt de nouo. z ita p
dic^a erunt simul vera. scz aliquid cātur
a deo z nihil causatur a deo de nouo.

Ideo concordando cum **A**ristotele
dico qd veritas z falsitas propositionis
non sunt distincte res a propositione ve
ra vel falsa. **V**nde nisi ista absoluta ve
ritas z falsitas includant aliqua sinca/
thegreumata. hec est simpliciter conce/
denda. veritas est propositio vera. z fal
sitas est propositio falsa. **S**ed con
tra. eadem propositio est aliquando ve
ra: aliquando falsa: z per consequens p
positio recipit contraria. sed nihil est idē
duobus contrariis. nec aliquid recipit
se ergo propositio non est veritas: vel
falsitas. **De**terea ista argumenta
vltima equaliter concludunt contra te
sicut contra alios: quia accipio veri/
tatem z falsitatem istarum propositi
tionum z arguo sicut tu z stabit semper
difficultas. **A**d primum istorum

dico q̄ illud nomen p̄traria dupliciter accipitur. vno^o vt verificatur de aliquibus rebus. sicut dicim⁹ q̄ albedo ⁊ nigredo sunt cōtraria. Aliomō accipit^r vt verificatur de terminis: sicut dicim⁹. q̄ isti termini album ⁊ nigrum sunt p̄traria. ⁊ istomō dicim⁹ q̄ de eodē p̄sonaliter sumpto: nō possunt simul verificari p̄traria: vt hoc est album: hoc est nigrum. Et hoc nō pōt verificari nisi de terminis solum. quia p̄positio nō cōponitur ex rebus. ⁊ istomō accipiūtur contraria dupliciter. scz large ⁊ stricte. stricte dicuntur termini p̄trarii qui significant res p̄trarias sicut album ⁊ nigrum. Large: qui nō possunt de eodē p̄eodē simul verificari: sed successive. Similit̄ suscipere aliqd accipit dupliciter. vno mō p̄ informatōem. aliomō p̄ predicatōnem. Per hoc ad argumentū dico. q̄ accipiendo p̄traria. primo^o: sic p̄pō nō recipit p̄traria. quia nō recipit in se tan q̄ ī subiecto. acc̄n^a p̄traria se mutuo expellentia. Sed accipiendo sc̄do^o p̄ terminis ⁊ large nō stricte accipiēdo p̄traria. scz. 2^o sic verū ⁊ falsum sunt p̄traria. ⁊ sic p̄pō recipit successive p̄traria p̄ predicatōem lz nō simul. quia de eadē p̄pōne numero pri^o predicat̄ iste terminus verū post iste termin⁹ falsus. Per hoc em̄ nihil reale recipitur in p̄positiōne. nūc quod prius nō fuit: sed p̄sc̄i^o. iō recipit successive predicatōem istorū p̄trarioꝝ. quia nūc aliter significat eē a p̄te rei. q̄ sit. sicut ista p̄pō: tu sedes ponamus q̄ mō sit falsa: ⁊ prius fuit vera mō significat te sedere: ⁊ tñ tu nō sedes ideo est falsa. sed prius fuit vera. quia prius sedisti. Ad argumentū dico q̄ lz veritas sit p̄pō vera: ⁊ falsitas sit p̄positio falsa nō sequit̄ p̄tra me: qz p̄cedo q̄

falsitas isti⁹ p̄pōis deus aliqd cāt d̄ nouo: a deo pōt causari nō tñ hec est possibilis. hec falsitas causat̄ a deo: sicut album pōt esse nigrum. ⁊ tñ hec est impossibilis album est nigrum. Et causa quare ista opinio sic pōt dicere. ⁊ non p̄traria opinio est. quia pono q̄ ista noīa veritas ⁊ falsitas sunt noīa p̄notatiua ⁊ non ab^a. Ideo dico q̄ illud est falsum quicunqz hec falsitas est demonstrata p̄pōne falsa. quā deus creabit de nouo: hec erit vera. hec falsitas est: quia aliter importat̄ q̄ sit in re. Importat em̄ q̄ hec p̄pō aliqd causatur de nouo a deo est falsitas: ⁊ hec est falsa: quia tunc est veritas et nō falsitas. Sed p̄traria opinio habz dicere q̄ quicunqz hec veritas vel falsitas erit. hec erit vera: hec veritas est ⁊ similiter hec falsitas est. sicut quicunqz aliq̄ albedo erit. hec erit vera. hec albedo ē quia fm̄ istā opinionē veritas ⁊ falsitas sunt noīa absoluta significantia res distinctas a p̄pōnibus. vnde tales p̄pōes de possibi nō possunt poni inesse in eisdem terminis: sicut nec ista album pōt esse nigrum. Ad principale dico q̄ illa p̄pō si habeat veritatē tenet ī terminis absolutis ⁊ nō incōnotatiuis. ⁊ nō tenet generaliter. Aliter pōt dici q̄ eodē mō veritas ⁊ falsitas sunt eadē inter se. sicut sunt eadē cū p̄pōe. scz successive ⁊ nō simul. qz successive significat eandē p̄pōem: ⁊ nō simul. Et ideo dico q̄ veritas pōt eē falsitas: sicut p̄pō vera pōt eē falsa. sed hec ē impossibilis. veritas est falsitas: sicut h^o p̄pō vera est falsa. Et si dicat ponat̄ inesse. dico q̄ non potest poni in eē in eisdem terminis. Aliter potest dici q̄ illa p̄pō que vni ⁊ eidem r̄c. est falsa vniuersaliter in creaturis propter falsam implicationem. Implicat enim q̄ ī cre

aturis aliqua plura sint vnu quod solū est verū de diuis personis. sed libene intelligat: debet sic accipi quicumq; termini significant idē cum alio termino: significant etiā idē inter se: et si sic accipiat patet rñsio ad argumentū qd veritas et falsitas significant idē inter se successive sed nō simul. et hoc quia sunt termini cōnotatiui qui contrariomō significant eadem res. Sed ex hoc nō sequitur si sic significant idē qd si alia ppō i qd pōit vnu terminus sit vera qd oīs ppō in qd pōitur alius terminus sit vera. sicut individuum et sup^m significant oīno eandē rem: et nō hec est vera idividuum est assumptū a filio dei: et hec est falsa sup^m est assumptū a filio dei. Ita est in ppōito pōito casu pōiti hec est vera: hec veritas causatur a deo. et similiter hec veritas est et hec est falsa. hec falsitas causatur a deo. similiter hec falsitas est.

Questio. xxv.

Trum conceptus absolutus et connotatiuus et relatiuus distinguuntur realiter. qd non. quia pluralitas nō est ponenda sine necessitate: sed hic nō est necessitas ergo rē. Contra. voces sunt distincte: ergo conceptus pñia patet. quia sunt signa subordinata.

Rñdeo qd conclusio est certa fm phōs nā conceptus hoīs est absolutus. conceptus albi. est connotatiuus: et conceptus patris ē relatiuus: et nō coincidunt nisi sicut superius et inferius: quia oīs conceptus relatiuus est connotatiuus et non econuerso. s; dubium est quomō differunt. Et dico qd differunt in hoc qd conceptus absolutus oīa sua significata significat eque. primo et vnomō significandi: puta in recto sic patet de hoc nomine homo. et consimili-

bus quod significat omēs homines eque p^o et non p^o vnum. et secundo alia. nec significat vnu in recto: et alium in obliquo. Et tale nomen vere predicatur de aliquo sine additione cuiuscunq; termini in casu obliquo. sicut sortes est homo quū nō sit alicuius homo. et tale nomen proprie loquendo non habet diffinitionē exprimentē quid nominis. Nomen autē connotatiuum proprie significat primo vnu et aliud secundario. et vnum in recto et aliud in obliquo. Et tale nomen proprie habet diffinitionē exprimentē quid nominis. Nec potest predicari de aliquo: nisi vere possit sibi addi casus obliquus. Exēplum de hoc nomine album. nam p^o significat sorte^m. secundario albe^m sibi^m in recto et albe^m in obliquo. Nec potest sortes esse albus nisi ista sit vera. sortes est albus albedine. Conceptus autem relatiuus maxime concretus habet omnes p^o dictas condiciones quas habet. conceptus connotatiuus. sed differunt in hoc qd quodocunq; conceptus connotatiuus vere predicatur de aliquo conuenienter potest sibi addi suum absolutum: in aliquo solum. quia nihil est album nisi sit album albedine. Sed quando conceptus relatiuus vere predicatur de aliquo: conuenienter pōt sibi addi casus obliquus qui non est eius absolutū. Exēplum de domino. patre: et consimilibus quia nullus est dominus: nisi sit alicuius serui dominus. nec pater nisi alicuius filii pater. nec similis nisi alicui habenti similitudinem. nec equalis nisi habenti quantitatem: et sic est de omnibus nominibus relatiuis. Ad p^o principale patet ex dictis.

Explicet quodlibetum quintum.
Adic incipit sextum.

Questio .i.

Trum homo pōt saluari sine
charitate creata. q̄ nō. q̄ non
pōt eē carus sine charitate. er
go nō pōt saluari sine charitate. Con
tra. deus pōt om̄e ab^m distinctū ab alio
separare: z inesse sine alio p̄seruare. sed
gr̄a z gloria sunt duo distincta realiter
absoluta. iō p̄t gloriā p̄seruare in anima
z gr̄am annihilare. **N**ic primo ponā vnā
distinctōem de potentia dei: 2^o dicā ad
q̄dam. Circa primū dico q̄ quedā pōt
de^o facere de po^a ordiata z q̄dā de po^a
ab^a. h^c disti^o nō ē sic intelligē^a q̄ in deo
sunt realiter due potentie quaz vna sit
ordinata z altera absoluta. quia vnica
potentia est in deo ad extra que om̄i^o ē
īp̄e deus. Nec etiā sic erit intelligenda
q̄ aliqua pōt deus ordinate facere: z a
liqua pōt absolute z nō ordinate facere
quia deus nihil pōt facere inordinate.
Sed est sic intelligenda q̄ posse deū ali
qd quandoq; accipit fm̄ leges ordina
tas z institutas a deo. z illa dicitur de^o
posse facere de potentia ordiata. Ali
quando accipitur posse p̄ posse om̄e il
lud quod nō includit contradictōem fie
ri. siue deus ordinauit se hoc facturū si
ue nō. quia multa pōt deus facere q̄ nō
vult facere fm̄ magi. sn̄iaz li. i. di. xlii^a.
Et illa dicitur deus posse facere de po
tentia sua absoluta: sicut aliqua nō pōt
fm̄ iura statuta ab eo: que tñ absolute
pōt. **I**ta distinctio p̄batur per dictam
saluatoris. ioh̄ais 3^o. nisi quis inquit re
natus fuerit ex aqua z sp̄scō nō potest
introire in regnū dei. Cum em̄ deus sit
equalis potentie nunc sicut prius z aliq
intrauerunt regnū dei sine oī baptismo
sic patet de pueris circumcisis tpe legis

defuneris ante vsum rōnis. ergo nunc
possibile. tamen illud q̄ tunc erat possi
bile fm̄ leges tunc institutas nunc non ē
possibile fm̄ legē tam institutā: sed abso
lute est possibile. **C**irca fm̄ articulus
dico primo q̄ homo pōt saluari sine ca
ritate creata de potentia dei absoluta.
hec conclusio p̄batur primo sic. q̄quid
deus pōt facere mediante cā secunda in
genere cause efficientis vel finis: potest
immediate p̄ se. s; caritas creata siue sit cā
effectiā siue dispositiā disponēs ad vitā
etnā: erit cā 2^a efficiēs. v̄ finis ergo sine
ea pōt deus alicui dare vitā eternam.

Preterea agens quod nō determina
tur ad certū cursum z ordinē rerum fm̄
aliū ordinē res illas p̄ducere pōt s; de^o
est tale agens. ergo pōt dare vitā eternā
alicui facienti bonū opus sine tali gr̄a.

Preterea quod potest dari non tan
q̄ premiū p̄ merito pōt sibi dari de po
tentia dei absoluta sine om̄i habitu p̄e
uio qui est principii merendi: sed actus
beatificus dabatur paulo in suo raptu.
quia tunc vidit essentiā dei non tanq̄ p̄
mium p̄ merito. ergo pōt sibi dare vitā
eternā sine tali gr̄a que est principii me
rendi. **P**reterea nō est minor repu
gnantia actus meritorii ad naturā in so
lis naturalibus p̄stitutā: q̄ act^o demerito
rii sed voluntas pōt ex se in actū demer
itorii ergo voluntas in solis naturali
bus constituta per potentiā dei absolu
tam potest in actū meritorii. minor est
manifesta. maior p̄batur. quia vbi non
est simpliciter ibi nō est magis. sicut qd
non est album non est magis album: s; actus demeritorii ad naturam in solis
naturalibus constitutam non est aliq̄ re
pugnantia ergo non est maior repugnā
tia. **P**reterea nihil est meritorium:

nisi quod est in potestate nostra. ergo actus est meritorius principaliter propter illam gratiam. sed propter voluntatem libere causantem. ergo posset deus talem actum eliciti a voluntate acceptare sine tali gratia.

Secundo dico quod nunquam saluatur homo: nec saluari poterit: nec unquam eliciet nec elicere poterit actum meritorium secundum leges a deo nunc ordinatas sine gratia creata et hoc teneo propter scripturam sacram et dicta sanctorum. Et si dicatur quod prima conclusio error est pelagii. Respondeo quod non. quia pelagius posuit quod de facto non requiritur gratia ad vitam eternam habendam. et quod actus ex puris naturalibus elicitus est condignus vite eterne. ego autem pono quod solum erit meritorius per potentiam dei absolutam si velit acceptare.

Ad argumentum principale dico quod charitas dupliciter accipitur. unum modo per una qualitate anime. Alio modo per acceptatione diuina primo accipiendo charitatem potest homo esse carus deo sine charitate sed non secundo modo.

Questio. II.

Primum deus de necessitate acceptet actum eliciti ab habente charitatem creatam. quod sic quod quod est de se secundum suam essentiam laudabile et acceptabile. si est actus ille necessario est laudabilis et acceptabilis: sed charitas creata est huiusmodi secundum apostolum. primo ad corinthios. ergo etc. Contra. quicquid deus agit ad extra contingenter agit et non necessario ergo nullum actum necessario acceptat. Adic primo ponam unam distinctionem de necessitate. secundo ad questionem. Circa primum dico quod duplex est necessitas scilicet absoluta et ex supposito. Necessitas absoluta est quando aliquid est

simpliciter necessarium. ita quod eius oppositum esse vix includit contradictionem. Necessitas ex supposito est quando aliqua condicionalis est necessaria. quod tamen ante et consequens sint contingentes sicut hec est necessaria. si petrus est predestinatus petrus saluabitur. et tam antecedens quam consequens est contingens vel quando aliqua talis consequentia est necessaria. tunc dicitur necessitas ex suppositione.

Circa secundum dico quod deus non de necessitate acceptat actum eliciti ex charitate creata. loquendo de necessitate absoluta. immo illum actus potest non acceptare accipiendo non acceptare per non velle dare alicui vitam eternam. Quod probo quia secundum sanctos deus nihil agit ad extra ex necessitate. Nec aliquid aliud a se vult necessario. ergo quocumque actu posito in quocumque viatore. deus non de necessitate vult sibi dare vitam eternam. et per consequens potest talem actum non acceptare. Preterea quod potest non esse potest carere vita eterna. ergo quod potest deus velle in nihilum redigere: potest non acceptare ad vitam eternam. Sed quocumque actu vel habitu posito in viatore potest deus velle tam actum quam habitum: quam etiam subiectum vtriusque in nihil redigere. ergo. Preterea deus potest conseruare talem actum vel habitum in viatore sine vita eterna per multos annos ergo. semper. quia eadem ratio est. Secundo dico quod de necessitate deus acceptat actum eliciti ex charitate loquendo de necessitate ex supposito: quia hec consequentia est necessaria. deus ordinavit: et instituit per leges iam datas quod talis actus elicitus sit acceptandus. Ergo deus talem

actū elicitū acceptat. quia aīns nō potest esse verū sine conſequentē. et tamen tam aīns q̄ conſequens eſt ſi ſimpliciter contingens. ſicut iſta cōſequentia eſt neceſſaria petrus eſt predeſtinat⁹. ergo ſaluabit⁹. et tamen tam antecedens q̄ p̄ſequens eſt cōtingens. Ad argumentū principale dico: q̄ laudabile accipitur multipliciter: vno⁹ p̄ oī natura que bona eſt. ſiue ſit creata ſiue increata. ſic loquit⁹ auguſtinus 3^o. de li. ar. dicens ſi laudatur rōnalis creatura que facta eſt: nemo dubitat laudandū eē qui fecit. Aliomō dicitur cui⁹ bonitas ordinat⁹ ad aliquē aliu finē: et ſic dicitur primo ethicoꝝ q̄ optimoꝝ nō ē laus. Tertiomō dicitur vt opponitur iutili: et ſic eſt aliquod bonum exiſ in noſtra poteſtate dignū retributione et laude. Et vitu⁹ eſt vitium exiſtens in noſtra poteſtate dignū increpatione et pena. et de iſto dicitur 3^o ethicoꝝ a phō. nullus vtiq; increpabit ceco. natura vel ex infinitate vel ex plaga ſed magis miſerebitur. Eū autē qui ex nimia potatione vel alia incontinentia. oīs vtiq; increpabit. eaz autē que circa corpus maliciaꝝ que in nobis increpantur que non in nobis aut: non: et ſic accipit Aug⁹ 3^o. de li. ar. motus quo huc: aut illuc voluntas vertitur niſi voluntarius atq; in noſtra poteſtate poti⁹: neq; laudandus cum ad ſuperiora: neq; vitupādus homo eſſet cum ad inferiora. detorquet. primomō et ſecūdo charitas eſt laudabilis. ſed nō 3^o mō. Nec ſumus laudandi ex hoc q̄ deus nobis infundit charitatē que non eſt in poteſtate noſtra q̄uis ſumus aliquomō laudabiles ſi nos diſponamus ad recipiendū charitatē. Similiter charitas eſt laudabilis p̄ quanto eſt operis meritoꝝ cau

ſa et principium.

Queſtio iii.

Trum corpus xp̄i incipiēs ſacramentaliter eē ſub ſpē panis vere mutetur localiter. q̄ nō quia corp⁹ xp̄i oēm locū habet que pri⁹ habuit. ergo nō mutat locū. Contra. mutari localiter eſt aliter ſe habere i loco nunc: q̄ prius. ſed corpus xp̄i incipiē eē in altari aliter ſe habet ad locum nunc q̄ prius. quia mō eſt in loco hoſtie conſecrate et prius: nō ergo mutat localiter. Sic primo diſtinguitur de motu locali. 2^o ad q̄dem. Circa primum dico. q̄ mutari localiter accipit dupliciter large et ſtrictē. large dicit q̄ corpus vere et realiter exiſt alicubi. vbi primo nō fuit: nō per mutatōem localem alteri⁹ ſiue deſerat locū priorē ſiue nō. ſiue etia; ſit in loco circūſcriptiue: ſiue non. Ito mō dicimus q̄ ſi ignis conuertatur in aerem. ita q̄ aer ſuccedat igni in loco: q̄ aer vere mutatur. quia vere eſt in loco vbi prius non fuit. Strictē autē dicitur aliquid mutari localiter quando aliquod mobile per motum localem deſerit vnum locum et acquirit alium. Et ſic loquitur philoſophus de mutatione locali. Circa ſm dico q̄ accipiēdo mutari localiter. primomodo ſc; large: ſic corpus xp̄i vere et realiter mutatur localiter. quod probo. primo quia ſicut materia non poteſt recipere nouam formam ſine mutatione ſua. ita nec corpus poteſt eſſe vbi prius non fuit ſine mutatione illius corporis: ſed corp⁹ xp̄i quando eſt ſub hoſtia eſt vbi prius non fuit: ergo mutatur localiter. Nō antez per perditionem loci prioris. ſed per ac-

quisitiones loci prius non habiti. **D**eterea ad variationem fundamenti sequitur variatio respectus. sed corpus christi et species panis sunt diversa fundamenta. ergo respectus ubi et presentie sunt diversi in corpore christi et specie panis. Tunc sic illud cui acquiritur respectus mutatur: sed corpus christi est huiusmodi. igitur. **D**eterea autem corpus christi est in loco hostie immediate vel mediate. si immediate et prius non fuit in illo loco immediate. nec aliud corpus mouetur localiter per cuius motum dicitur nunc corpus christi esse in loco hostie. ergo mutatur corpus christi localiter. Si autem sit in loco hostie solum mediate. **C**ontra. omne quod conuenit alicui mediante alio cui primo conuenit: non conuenit illi nisi propter specialem unionem unius ad aliud quam prius non habuit. **E**xemplum ignis dicitur calefacere. quia calor calefacit cui ista actio primo conuenit. et hoc est propter specialem unionem ignis ad calorem que est informatio. Similiter verbum dicitur passum: quia natura humana sibi coniuncta paritur. et nisi esset una unio verbum non diceretur passum: sed corpus christi non aliter unitur illis speciebus quam angelus unitur corpori cui est presens. ergo corpus non est in illo loco per speciem: sed immediate. **I**deo dico quod extendendo mutari localiter ad esse alicubi realiter postquam fuit alibi: et non per mutationem localem alterius quod dico propter corpus non mutatum aliquo modo in situ: et circumdatum alio aere contingente diuersis temporibus: sic corpus christi mutatur localiter quando incipit esse sub hostia sacramentaliter. et illa mutatio est acquisitiua noui loci prius non habiti. Sed accipiendo mutari localiter strictissime: sicut accipit per acquisitionem unius

loci et perditione alterius: sic dico quod corpus christi non mutatur localiter per hoc quod incipit esse sacramentaliter sub hostia quod probabo. quasi sic tunc desineret esse in celo. quando incipit esse in altari: quod est hereticum. **D**eterea si per motum localem proprie dictum inciperet esse sub hostia. tunc simul et semel moueretur oppositis motibus localibus: quia simul celebratur in diuersis locis oppositis sursum et deorsum ante et retro. **A**d argumentum principale patet per utraque parte ex dictis.

Questio. iiii.

Verum deus potest remittere peccanti culpam et penam sine infusione gratie create. **Q**uod non. quia quilibet est gratus deo vel reprobatus ab eo. sed per peccatum est reprobatus: et per gratiam acceptus. ergo nullus est nec esse potest quin sit in peccato vel in gratia. ergo ex expulsionem unius inferitur formaliter infusio alterius. **C**ontra. b. facere non includit contradictionem. ergo deus potest hoc facere. **A**d istam questionem presupposita distinctione de potentia dei absoluta et ordinata. dico pro quod deus de potentia sua absoluta potest sibi si placet omnem culpam tam actuales quam originales remittere sine infusione gratie create. hoc probabo sic. quemcumque deus potest acceptare tanquam dignum vita eterna sine omni gratia create infusa: illi potest remittere omnem culpam sine omni gratia create: sed deus de potentia sua absoluta si sibi placeret posset peccatorem acceptare ad vitam eternam sine gratia. ergo potest remittere sibi et cetera. **M**aior et minor patet ex prius dictis. quod eadem ratio probat quod potest peccatorem acceptare sine

gratia sicut hominem existentem in puris naturalibus. Preterea non videtur contradictio quod deus posset dare alicui peccatori visionem sue essentie in illo instanti in quo dat sibi gratiam. Nec enim est aliqua contradictio. quin in illo instanti in quo potest sibi dare gratiam: potest deus si sibi placeret remittere culpam sine omni gratia creata. potest enim unum de donis suis dare sine altero et unum alteri proponere sicut sibi placet.

Preterea non includit contradictionem peccatorem existere in puris naturalibus et per consequens deus potest hoc facere. sed qui est in puris naturalibus non est in gratia: nec in culpa ergo non includit contradictionem quod peccatori remittatur culpa sine gratie infusione. Preterea non tantum gratia repugnat culpe: sicut status innocentie. sed non est contradictio quod peccator reducatur ad status innocentie sine infusione gratie. ergo potest deus sibi remittere culpam sine infusione gratie. Preterea non minoris efficacie est potentia dei absoluta super quamcumque creaturam quam virtus activa creata respectu sui effectus: sed virtus activa creata per alterationem: potest se reducere ad pristinum statum. patet de aqua calida que reducit se ad frigiditatem. ergo sine contradictione potuit deus reducere Adam post peccatum ad statum innocentie: et per consequens potuit sibi remittere culpam sine gratia creata. Exemplum est ad hoc. nam rex potest inimico suo remittere omnem offensam sine omni dono sibi dato et omnem culpam potest sibi remittere. ergo multo magis potest deus hoc facere.

Secundo dico quod deus potest peccatori remittere omnem penam sine gratie

infusione. Quod patet. quia sicut deus infuit penam eternam alicui peccatori infundendam pro peccato mortali sine infusione alicuius positivum. ita potest sibi illam penam et obligationem: et omnes offensam remittere sine cuiuscumque positivum infusione. et per consequens non requiritur ad hoc gratia. Preterea deus potest suspendere inflictionem illius pene pro peccato usque ad certum tempus manifestum est sine omni infusione gratie. ergo eadem ratione potest suspendere inflictionem illius pene in perpetuum: sine hoc quod infundat aliquam gratiam. et per consequens potest remittere culpam sine gratie infusione. Tertio modo dico quod secundum leges iam ordinatas a deo non potest deus remittere culpam: nec penam sine infusione gratie: et hoc solum potest probari per scripturam sacram.

Ad argumentum principale dico primo quod aliquis potest esse gratus deo de potentia dei absoluta: sine charitate creata sicut patet ex dictis. Secundo dico quod est dare medium. nam homo existens in puris naturalibus nec est gratus deo speciali acceptatione: nec est reprobatus. et ideo deus posset remittere peccatum et reducere ad statum innocentie siue ponere in puris naturalibus.

Questio. v.

¶ **T**rum aliquid predicetur affirmative de deo quod non est deus. quod non. quia in omni predicatione affirmativa est identitas predicati ad subiectum. Aliter esset propositio falsa. ergo quod non est deus non predicatur de deo. Contra conceptus predicatur de deo. et conceptus non est deus: igitur. Ad questionem dico quod universaliter nullum predicabile de deo est

deus. qd omne predicabile vel est in scrip/
to vel in voce vel in mēte sicut Boetius
super pri^m pyarmenias: sed nullum isto-
rum est deus. ergo rē. Sed contra. ni-
hil predicatur affirmatiue de aliquo nisi
sit totalr idē cū illo. Preterea d̄ deo
p̄dicatur deus. sed de nullo cōceptu pre-
dicatur deus. ergo rē. Preterea vide-
tur p̄dictio dicere qd cōceptus nō est de⁹
qui predicatur de deo: et tñ quicqd vere
p̄dicatur de deo: predicatur de illo cōcep-
tu. sed hoc dicit ista opio. s^o rē. Pro-
pter istas rōnes est sciendū qd in omni pro-
positōe tam vocali q̄ mentali q̄q̄q̄ subii-
citur nomē: et p̄dicatur p̄ noie vel p̄cep-
tu. Exemplū vt homo est nomen. hō est
noiatuū casus q̄tum ad vocem: ens infi-
nitū est p̄ceptus p̄positus. ens infinitū est
p̄ceptus p̄prius deo q̄tum ad conceptū
et quādoq̄q̄ subiiicitur et p̄dicatur p̄ re si-
gnificata. Exemplū ens infinitū ē increa-
tū summū bonū est deus et h̄mōi. Nunc
aut̄ tales regule q̄q̄q̄ predicat̄ de diffini-
to et diffinitōe. et p̄. sicut q̄q̄q̄ predicat̄ d̄ s̄b-
secto et de sua p̄pria passiōe. et ecōuerso.
et h̄mōi sunt itelligēde quādo termi sup-
ponit̄ significatiue et p̄sonalr. Non autē
vt supponit̄ p̄ intentōe aie. p̄pter quod
tales p̄pōnes sunt vere. animal rōnale est
d̄o indicans quidditatē hoīs risibile p̄-
dicatur per se. 2^o de hoīe. et tamen ta-
les sunt false: homo est oratō indicās qd
ditatem hoīs. hō per se sc̄do mō predicat̄
de hoīe. Ita quicqd predicatur de deo:
predicatur de hoc conceptu ens infinitū
terminis acceptis significatiue. Et tamē
ille conceptus nō est deus. sicut quicquid
predicatur de deo. predicatur de hoc cō-
posito ex duobus noibus ens infinitum
si omnes termini sumantur significatiue
quia omne quod est ens infinitum est de⁹

et omne quod est deus est ens infinitum
et tamen hoc cōpositum non est deus. et
hoc quia in talibus p̄positōibus p̄cept⁹
et noia nō supponunt et stant p̄ noibus
et p̄ceptibus sed p̄ re quaz significant. qd
vt dicit p̄b̄s primo elēchoz vtimur no-
mibus p̄ reb⁹ significatis. His sup-
positis dico ad primū argumentū negan-
do assumptū. nā vnū nomen syn^m p̄dicat̄
d̄ quocūq̄q̄ p̄dicat̄ reliquū et tñ v^m syn^m
nō est totaliter idē cum alio. qd noia sy-
nonyma sunt distincta quāuis significant
oīno idē. Si dicis qd nō loqueris d̄ no-
mibus et p̄ceptibus: sed de re cor̄idente

R̄ndeo qd nō nego rem significatā p̄
nomen et p̄ceptuz talem eē. tamē dico qd
nec nomē nec cōceptus est deus. Ad
sc̄dz dico qd deus p̄dicatur de p̄ceptu dei
sed non debet sic exerceri: iste conceptus
est deus sed sic: deus est deus. ens infini-
tum est deus. vbi predicatur deus de isto
conceptu: nō tamen pro cōceptu. sed p̄
re significata per illum cōceptuz. puta p̄
ipso deo sicut hec est vera genus p̄dica-
tur de specie: non tñ sic dicendo spēs est
genus. sed sic homo est aial. vbi p̄dicatur
genus de specie non p̄ specie sed p̄ signi-
ficato. puta p̄ isto homine et pro illo. qd
ille homo vere est animal. sic enim dicūt
sancti qd quedā nomina p̄dicant̄ d̄ deo
ex tēpore: et quedā de singulis personis. si-
cut dicimus qd deus est creator refugiu⁹
et c. Tamen nomen non predicatur de
deo pro nomine. quia non denotatur qd
deus sit hoc nomen creator: sed qd est res
cuius est ille conceptus similitudo.

Ad formam dico qd deus vere pre-
dicatur de deo. Et quando dicitur qd
deus non predicatur de conceptu dei:
verum est si supponat pro se: sic di-
cendo. conceptus dei est deus. Sed



si stat significatiue: tunc preceptus dei predicatur de deo non in actu signato sed exercito. Unde tota difficultas et solutio istius questionis stat in illa difficultate logicali de actu signato et exercito de qua alius patebit. Ad tertium dico quod nulla est contradictio dicere quod quicquid predicatur de deo predicatur de conceptu dei terminis acceptis significatiue: et tamen ille conceptus non est deus. Et hoc quia predicatio non debet sic exerceri. conceptus est deus sed sic ens infinitum est deus ubi accipitur conceptus non pro se sed pro deo: cuius est conceptus: sicut hic non est contradictio: subiectum non est sua passio: et tamen quicquid vere predicatur de subiecto: vere predicatur de sua passione: eo quod subiectum et passio conuertuntur. Similiter diffinitum non est sua diffinitio: et tamen dicimus quicquid predicatur de diffinito et diffinitioe. et e conuerso et sic de multis.

Ad argumentum principale dico quod ad veritatem propositionis affirmatiue non requiritur nisi identitas rei significate pro subiectum et predicatum. et hoc sufficit ad eius veritatem: et sic est in proposito.

Questio. vi.

¶ **T**rum cognitio intuitiua potest esse de obiecto non existente. Quod non quia contradictio est quod visio est et nihil videatur. ergo contradictio est quod visio est et obiectum visum non sit.

Contra. visio est qualitas absoluta distincta ab obiecto. ergo potest sine contradictione fieri sine obiecto. In ista questione pono duas conclusiones. Prima est quod cognitio intuitiua potest esse per potentiam diuinam de obiecto non existente. quod probabo per articulum fidei. Credo in deum patrem omnipotentem. quod sic intelli-

go quodlibet est diuine potentie attributum. quod manifestam contradictionem non includit: sed istud fieri a deo non includit contradictionem. ergo etc. Preterea in illo articulo fundatur illa propositio famosa theologorum. quicquid deus producit mediantibus causis secundis. potest immediate sine illis producere et conseruare.

Tunc arguo sic. omnem effectum in quem potest deus mediante causa secunda: potest immediate per se. sed in noticiam intuitiuam potest deus mediante obiecto. igitur potest in eam immediate per se. Preterea omnis res absoluta distincta loco et subiecto ab alia re absoluta. potest per diuinam potentiam existere alia re absoluta destructa: sicut visio stelle tam sensitua quam intellectua: et obiectum sunt huiusmodi. ergo etc. Et si dicat quod secundum istam opinionem sequitur quod deus potest videri intuitiue et beatifice non exhibita sua presentia actuali in ratione obiecti actualiter presentis ipsi intellectui quod falsum est. Respondeo quod hic non est bona similitudo arguendo quod deus potest facere talem visionem sine obiecto creato a quo non dependet illa visio nisi tanquam a causa secunda. ergo potest videri intuitiue et beatifice obiectum a quo obiecto dependet illa visio sicut a causa prima. nam quamuis secundum doctores deus possit facere effectus proprios causarum secundarum sine illis. non tamen potest aliquem effectum facere sine causa prima. Unde sicut non est possibile quod color causet visionem suam in oculo nisi sit actualiter presentis: ita non est possibile quod deus causet visionem in intellectu. nisi exhibita sua actuali presentia. Secunda conclusio est quod cognitio intuitiua non potest naturaliter causari: nec conseruari obiecto non existente. Cuius ratio est

qz effectus realis: nec pōt cōseruari nec
pducī de non eē ad eē ab illo qđ nihil ē
z per pñs naturalr loquendo requirit
tam cām pducentem q̄ pseruantē existe
re. Et si dicatur si qs videat solē z p^o in
tret obscurū locum: apparz sibi qđ videt
solem in eodē situ z eadē magnitudine
g^o visio soluz remanet ipso absente. z ea
dem rōne remanēt ipso non existēte.

Rñdeo qđ non manet visio solis sed
manet aliqua qualitas vel parua lux i/
pressa oculo. z illa qualitas videt z si in
tellectus formet talem ppōnem lux vi/
detur in eodē situ z assentiat: decipit pp
ter illam qualitatem impōssaz visui. Ad
argumentū principale dico qđ p̄dictio ē
qđ visio sit. z tñ illud quod videt nō sit in
effectu nec eē possit. ideo p̄radictio ē qđ
chymera videat intuitiue. sed nō est con
tradictio qđ illud qđ videt nihil sit in a/
ctu extra cām suam: dū mō possit eē i ef
fectu. vel aliqn fuerit in rerū natura. z
sic est in pposito. vnde dñs ab eterno vi
dit oēs res factibiles z tñ tunc nulle fu
erunt.

Questio. vii.

¶ Trum eēntia dīna vt in p̄re ē
incōpossibilis filio. qđ sic. qz pat
est incōpossibilis filio. g^o p̄na pa
tet. qz oīno idem sunt. Contra redu
plicatiua infert suā p̄iacentē sicut seq/
tur homo inq̄tum aīal est sensibilis. g^o
hō est sensibilis. xps inquantū homo est
passus. ergo xps est passus. ergo simlr se
quitur eēntia vt in patre est incōpossibi
lis filio. ergo ē incōpossibilis filio qđ est
falsum fm oēs. ergo zc. Ad qōnez dī
co qđ eēntia dīna vt in patre nō est incō
possibilis filio: immo ista est simplr ne/
ganda. Qđ p̄bo. primo sic. omē incōpos

sibile alicui non est ipm: si ergo eēntia est
vt in patre incōpossibilis filio: eēntia vt
in patre nō est fili^o. z ita eēntia diuina a/
liquo^o non est filius: z p̄ pñs filius ali/
quo mō non est eēntia. z ita sequitur qđ
filius aliquo^o non est de^o. ¶ Dreterea
si eēntia vt in p̄re est incōpossibilis filio
eēntia vt in p̄re ē distiguibilis a filio. cō/
sequēs est falsum. g^o z añs. p̄na patet. qz
si eēntia vt in patre distiguūt a filio. pos
set concedi qđ eēntia vt in patre genera
ret filium. qz non p̄pter aliud negat eēn
tiam generare filii. nisi qz eēntia est fili
us z nō distiguūtur ab eo. ¶ Dretē^s
a ppōne reduplicatiua ad suam p̄iacen
tē est p̄na bona: sicut sequit. xps fm qđ ē
homo est passus. ergo xps est passus g^o
simlr ista p̄na est bona. eēntia vt in p̄re
ē incōpossibilis filio. ergo eēntia ē in
cōpossibilis filio. p̄ns est falsum. g^o z an
tecedens. ¶ Dreterea argueudo a def/
minabili cū determinatione nō distrahē
te nec diminuentē sumpto ad ipm per se
sumptum est bona p̄na. 2^o p̄parmenias
sed reduplicatio nō est determinatio dī/
strahens nec diminuentē: sed magis deno
tat cām inherētie p̄dicati ad subiectum.
ergo sequit eēntia vt in p̄re zc. Si dicat
qđ reduplicatio est determina^o p̄bens. iō
non sequit. Contra determi^o p̄trahens nō
impedit talem p̄nam sed magis pmouz
sicut inductive pz. qz sequitur hō albus
est aīal. ergo hō est aīal. Si dicat qđ
non sequitur negatiue. sicut nō seqt sor.
non est hō albus. ergo non est hō: nunc
aut ista est virtualr negatiua eēntia vt i
patre est incōpossibilis filio. Contra.
semper argueudo a deterriabili sumpto
cum determinatione contrahente ad de
terminabile per se sumptum affirmatiue
z negatiue est bona consequentia dūmō

Determinatio p̄trahens p̄cedat negatiōem
posita t̄m p̄stantia subiecti. sicut ista p̄na ē
bona. hō albus currit. ḡo hō currit. ita
sequitur negatiue hō albus nō currit. er
go hō non currit. s̄ in ista p̄pōne eēntia
vt in p̄re est incōpossibilis filio ista d̄ter
minatio p̄trahens p̄cedit negatiōem iclu
saz in hoc vocabulo incōpossibile. ergo
est p̄na bona: et ita patet q̄ in ista negati
ua illa reduplicatio non t̄m dicit modū
quo eēntia hētur a patre. sed dicit q̄ es
sentia p̄ut est in p̄re est incōpossibilis fi
lio. et sic distinguit a filio q̄d est falsum.
Sed p̄ eēntia vt est in p̄re dicit modum
quo eēntia hētur a patre qui mod⁹ ha
bēdi nō est in filio. ergo. **D**icitur hic
est fallacia p̄ntis a destructione inferio
ris: eēntia vt in patre est incōpossibilis
filio. ergo eēntia est incōpossibilis filio.

Ad primū illorum dico q̄ si ista red
plicatio vt in p̄re t̄m dicit modū quo es
sentia d̄ina habetur a p̄re p̄pter q̄d ista
est vera eēntia vt in p̄re est incōpossibilis
filio eadem rōne hec eēt vera eēntia vt
in filio est incōpossibilis patri. et per cō
sequēs hec eēt vera eēntia vt in patre ē
incōpossibilis eēntie vt in filio. ex quo se
quit q̄ eēntia eēt duplata et triplata q̄d
est absurdum. Ideo dico q̄d nō dicit tā
tū modum quo eēntia hētur a patre. sed
dicit q̄ eēntia p̄ut est in patre est incom
possibilis filio et q̄ vt sic distinguit a filio.

Ad 2^m dico q̄ nō est fallacia p̄ntis:
q̄ in ista p̄na non destruitur nisi precise
illud q̄d sequitur hāc dictōem incōpossi
bile. q̄ negatio nō negat illud q̄d prece
dit. sed t̄m quod sequit ly incōpossibile.
modo in aūte non est inferius ad illud
q̄d sequitur eandē dictōem in p̄sequente
q̄ nihil sequitur in antecedēte neq̄ i cō

sequente nisi filio: sicut manifeste patet. er
go hic nō arguitur a destructōe inferio
ris. **A**d argumentū principale dico q̄
inter patrem et essentiam est talis non idē
titas q̄ eēntia est tres res et pater non. iō
p̄sequētia non valet.

Questio. viii.

Vtrum similitudo vel dissimilitudo
sit aliqua res p̄ua distincta a re/
bus absolutis. q̄ sic. q̄ impossibi
le est aliqd trāsire de contradictorio in
p̄trictorium nisi p̄ aliquā mutationē:
sed sor. alb⁹ primo non ē similis: post fit
similis. ḡo sortes mutatur nō ad absolu
tū per postū. ergo ad relationem. **C**ō
tra. illa que per nullā potentiam p̄nt se
parari ab inuicem non sunt realiter disti
cta. sed similitudo p̄ nullam potentia p̄
test separari a duabus albedinib⁹. q̄ con
tradictio est q̄ duo sint eque alba. et ta
mē non sint similia. **A**d q̄onem dico q̄
nō. **Q**uod p̄bo multipliciter. primo sic om
nis res realiter distincta ab alia quarū
neutra est p̄s alterius p̄t perfecte intel
ligi alia re non intellecta. s̄ possibile ē in
telligere similitudinem sine alia re. ergo
t̄c maior patet q̄ intellectus vni⁹ rei to
taliter disperate: et localiter distincte ab
alia re. non plus depēdet ab intellectu
alterius q̄ intellectio effect⁹ depēdet ab
intellectione cause sue eēntialis: sed illud
q̄d est effectus p̄t perfecte intelligi nō i
tellecta sua cā. maior p̄batur etiā q̄ si in
tellectio vnius rei depēdet eēntialit̄ ab in
tellectione alterius. vel hoc erit quia sūt
idem realiter. vel q̄ vnum dependet eēn
tialiter ab alio. vel quia vni necessario co
existit aliud. **P**rimum non datur nec se
cundum p̄t dari. quia essentialiter depē

det quelibet creatura absoluta a deo. q̄
vna relatio dependet ab alia. Et tñ crea-
tura p̄t perfecte intelligi non intellecto
deo. sicut p̄t perfecte videri oculo cor-
porali non viso deo. Nec tertium potest
dari qz eque necessario creatura absolu-
ta coerigit deū sicut vna similitudo aliā
z tñ vna creatura p̄t intelligi nō intelle-
cto deo. Confirmatur qz iste similitu-
dines sepantur q̄tum ad subiecta. qz v̄^a
est hic z alia non. ergo p̄t separatim in-
telligi. Mirabile enim eēt si angelus nō
posset videre similitudinem in albedine
existente hic: nisi videat similitudinē que
est romē. Miror p̄batur qz si vna p̄t i-
telligi sine alia. p̄t tunc intellectus euidē-
ter scire qz for. est similis. z tamē dubita-
re z ignorat an sit alicui alii similis p̄ns
ē s̄m p̄na patet. quia si deus crearet vnū
angelum qui prima cognitione sua vide-
ret sortem z similitudinem in eo. z nullā
aliā rem: ille euidenter sciret istam pro-
positionem sortes est similis sicut videns
sortem z albedinem: scit euidenter qz sor-
tes est albus. z tamen dubitat vtruz sor-
tes sit alicui similis. quia aliā similitudi-
nem nunq̄ vidit. nec potest hoc scire per
discursum. quia per positum ista visio est
prima cognitio eius. z nunq̄ prius intel-
lexit nec intuitiue nec abstractiue aliquā
aliā rem. ergo. Secundo arguo sic.
Sit creatura magis distans distantia. vl-
tra quam non potest agere. fiant ergo
corpora duo. vnum album. z aliud ni-
grum per potentiam diuinā tantuz di-
stantia qz omne agens presens vni est in-
sufficiēter approximatū ad causan-
dum quencunqz effectum in alio si tunc
per potentiam diuinā aliquod agens
productiuū albedinis debite appoxi-

matur corpori nigro causabit albedinē
in illo nihil causando in alio corpore al-
bo. quia respectu illius improportiona-
biliter distat. z per consequens illa duo
erunt alba z similia sine omni similitudi-
ne distincta ab eis. Et si dicat qz propo-
sitis assumpta de certa distantia in actio-
ne. cāt veritatem de absolutis z non de
respectiuis. Contra. tunc sequitur qz
si deus faceret mille mundos. z vnum a-
gens causaret albedinem in vno. qz cau-
saret similitudinem in mille mundis. quia
in quolibet potest esse aliquod album.

Tertio sic deus potest facere omne ab-
solutum prius sine omni posteriori. ergo
potest facere duo absoluta alba sine om-
ni posteriori similitudine. z tamen illa e-
runt similia. ergo similitudo non est talis
res media. Et si dicat qz erunt similia
non tamen per similitudinem. Contra
si similitudo sit alia res ab absolutis. tūc
similitudo z simile se habebunt sicut al-
bedo z album. z per consequens sicut im-
possibile est aliquid esse album sine al-
bedine: ita esse simile sine similitudine.
Similiter si sint similia s̄m similitudinē fru-
stra ponitur similitudo media. Quar-
to sic arguo sicut contradictio dicta de a-
liquis est via concludendi distinctio-
nem: ita impossibilitas recipiendi predi-
cationem contradictoriorū pertinentium
ad esse. est via concludendi identitatem
illoz sed similitudo sortis ad platonē
non potest esse sine similitudine platonis
ad sortem. Nec econuerso sine contradi-
ctione. ergo ista similitudo est realiter il-
la. sed similitudo sortis ad platonem non
est subiectiue in platone. ergo nec simili-
tudo platonis ad sortem est subiectiue
in platone. quia eadē est: nec est subiectiue

in sorte: manifestū est. ergo nullibi est s^{ub}iective. ergo nō est talis parua res. Si dicat q^{uod} v^{erū} nō pōt eē sine alia. nō pp̄t idētitatem sed q^{uod} sunt simul vera. Cōtra. qd intelligis per eē simul vera. aut q^{uod} contradictio est q^{uod} vna sit sine alia. et ita cōtradictio est q^{uod} vna sit sine alia. et ita cōtradictio est creaturam eē sine relatōe ad d^{eu}m: et per hoc pbatur idētitas illozum. aut intelligis q^{uod} neutrum depēdet ab a^{li}o et sic nō sunt iste due similitudines s^{icut} natura: q^{uod} a se mutuo dependet. Aut intelligis q^{uod} sunt eque p̄fecte et tunc paternitas et filiatio nō sunt siml^{iter} natura. q^{uod} cū sint alterius rōnis s^{icut} eos vna erit perfectior alia. Quāto si sit talis parua res aut erit diuisibilis aut indivisibilis. Si primo mō s^{icut} erit q^{uod}ta: sicut albedo. Si scōdo mō tunc est tota in tota albedine. et tota in qualibet pte. cū quelibet pars sit siml^{iter} et tunc si vna pars albedinis cū sua similitudine annihilatur per potentia diuiaz. adhuc manet eadem similitudo numero in alia parte. quod est absurdum. S^{ed} q^{uod} nihil est idem real^{iter} alicui sine quo potest natural^{iter} eē sine contradictione. sed albedo pōt manere sine p̄tradictione sine similitudine sicut patet manifeste. ergo.

Præterea sortes albus filis est pl^{ur} albo et dissimilis est hōi nigro. si ergo dissimilitudo eēt eadem cū fundamento. similitudo et dissimilitudo essent eedem res. et ita nō eēt distincte relatōes. Ad primū pōt dici rōnabiliter q^{uod} albedo pōt manere sine similitudine. sed due albedines nō pōt sine similitudine esse. q^{uod} similitudo supponit p̄ duobus s^{ub}iectibus p̄iunctim acceptis sicut nomen numerale. Et iō. licet v^{erū} albedo p se nō sit similitudo. tñ due albedines sunt similitudo. s^{icut} sor. n̄ ē duo s^{ed} sor. et pl^{ur} sunt duo. Al^{iter} potest dici q^{uod} similitudo est q^{uod}

dam conceptus significans duo alba cōiunctim de quibus tñ n̄ p̄dicat affirmatiue et ille conceptus nō est idem cū albedine. Et si dicat q^{uod} similitudo ē in h^{oc} albo sed aliud album nō est in hoc albo ergo similitudo importat aliū q^{uod} hoc album. et illud album. R̄ndeo q^{uod} pp̄rie loquendo nō est concedendū q^{uod} similitudo sit in hoc albo. sicut nec p̄ceptus in hoc ligno albo. Vnde illud argumentū equaliter pbatur q^{uod} creatio actio sit a^{li}o res a deo et creatura. q^{uod} nō plus pōt hoc album eē sine similitudine q^{uod} deus pōt eē creans sine creatione. Et ita real^{iter} deus ē creans et pōt n̄ eē creans sicut h^{oc} album ē siml^{iter} et pōt nō eē s^{icut}. Et ideo sicut creatio actio n̄ est in deo real^{iter}. q^{uod} tunc aliquis h̄ret i se q^{uod} nō h̄uit ante mundi creationem: quod falsum est. eodem^o pp̄rie loquēdo similitudo nō est in albo. Et sicut concedit q^{uod} deus real^{iter} est creatiuus et creans. q^{uod}nis creatio nō est real^{iter} in deo: ita cōcedo q^{uod} hoc album est real^{iter} simile q^{uod}is similitudo nō sit real^{iter} in hoc albo et per hoc patet ad scōm. Ad principi^{um} pale dico q^{uod} ille transitus saluatur p hoc solum q^{uod} fit vnu aliud album q^{uod} prius nō erat album. Non per aduentum alicuius rei in pri^{mo} albo sicut per solam p̄ductionem creature d̄i nunc de^{us} creans et prius non. Vnde laici nihil intelligētes de relationibus. ita indubitanter dicunt duos hoīes albos eē similes: sicut dicūt eos eē albos: q^{uod} nō eēt verum. si similitudo eēt quedam res pua de qua laic^{us} nihil intelligeret.

Questio. ix.

v Trum equalitas vel inequalitas sit res distincta a reb^{us} absolutis. Q^{uod} sic. q^{uod} p̄ria nō sunt id

inter se nec alicui alteri sed equalitas et
inequalitas sunt contraria, ergo non sunt
idem inter se nec cum absolutis non contraria
tur. Contra quando propter verificationem
per rebus si due res sufficient ad eius ve
ritatem non est ponenda 3^o. sed hec propter qua
titates sunt equales et huiusmodi verificantur
per rebus et due quantitates sufficient ad eius
veritatem, ergo etc. Ad questionem dico
quod nec equalitas nec inequalitas est res
distincta a rebus absolutis, quod propter
propter rationem scilicet per quam tenet quod relatio crea
ture ad deum non sit res distincta a creatu
ra absoluta. Et arguo sic, illa que pro
prie insunt aliquibus sine quibus illa non
possunt esse sine contradictione: sunt ea
dem realiter cum illis, sed due equalita
tes insunt realiter duabus equalitatibus
quantitatibus et contradictione est illis quanta
tes esse equales sine illis equalitatibus,
ergo. Maiorem propter dupliciter primo sic,
qua ratione illud quod proprie inest alicui:
sine quo illud non potest esse sine contradi
ctione est idem sibi: eadem ratione illa que pro
prie insunt aliquibus sine quibus non pos
sunt esse sine contradictione: sunt eadem
realiter cum illis, quia sicut deus potest
facere prius sine posteriori: ita potest fa
cere priora sine posterioribus. Secun
do propter maiorem sicut scilicet, quia si iste due
quantitates non possunt simul manere si
ne equalitate, aut hoc est quia illa equali
tas est prius natura quam ille quantitates aut
simul natura, aut propter ydeitatem: sed equa
litas non est prior quantitate absoluta nec
similiter natura secundum omnes ergo hoc est propter yde
itatem equalitatis cum illis quantitatibus.
Ita quod ista propter sit vera iste due quantitates
sunt equalitates. Minor probatur, quia
manifesta contradictio est quod due qua
titates sint primo equales et post inequa

les non mutare secundum locum, nec secundum augmen
tum vel decrementum nec secundum totum nec secundum
partem, ita quod nihil auferatur vel addatur
vni nec alteri, quia impossibile est quod fiat
talis transitus de contradic^o in contradic^o
sine omni mutatione, ergo equalitas non
est distincta ab illis quantitatibus. Secun
do arguo sic, si equalitas sit talis res, di
stincta ab illis quantitatibus aut est diui
sibilis aut indivisibilis, si indivisibilis erit
tota in tota quantitate et tota in qualibet
parte quantitatis, quia non est subiective in ali
quo indivisibili. Ex quo sequitur mul
ta absurda, primum quod quelibet pars qua
ntitatis sit equalis toti: quia quelibet pars
habet in se illam equalitatem, secundum quod cui
cumque corpori totum est equalis quod eide
corpori quelibet pars alterius quantitatis
est equalis. Tertium quod equalitas in
vna parte potest manere per potentiam
dei ipsa in alia parte destructa. Si autem
sit diuisibilis et ex extensa: ita quod tota sit in
tota quantitate et pars in parte: cum
componitur ex partibus eiusdem ratio
nis, adhuc quelibet pars erit equalis al
teri, et ita minima pars erit equalis ma
xime quod est absurdum. Ad princi
pale dico quod sicut prius dictum est in alio
quolibet quod equalitas et inequalitas sunt
incompleta opposita, non contrarie, sed
relative. Et ideo non possunt de eodem
et respectu eiusdem et secundum idem: verifica
ri. Et ista incompleta siue sint voces, si
ue conceptus: non sunt idem inter se,
nec cum re extra absoluta: sed tantum
significant res absolutas diversimode,
et nullas res distinctas a rebus absolu
tis significant.

Questio. x.

Trum duplicitas et dimidie

tas sint res distincte a rebus absolutis
q̄ sic. quia si essent eadē cum fundamen-
to: tunc sicut ad quantitatem est motus au-
gmentationis. ita eēt motus ad duplei-
tatem. Contra. plaritas non est ponē-
da sine necessitate sed hic non est necessi-
tas. quia oīa possunt saluari per conce-
ptus relativos ergo rē. Ad questio-
nem dico q̄ non. q̄ p̄bo primo sic. Si
dupleitas sit alia res: aut ē diuisibilis. aut
indiuisibilis. si diuisibilis q̄ro de subiecto ei⁹
p̄. aut est diuisibile aut indiuisibile. nō
primo manifestū est. Nec scdo. quia
nullū accidens indiuisibile pōt esse pri-
mo in subiecto diuisibili. Tum quia si
sit indiuisibile. oportet q̄ totū sit in toto:
z totū in qualibet parte sicut aīa intellec-
tiua que est indiuisibilis est tota in to-
to. rē. Et tunc sequitur q̄ quelibet ps
dupli est dupla vere respectu eiusdē: cū
in quocunqz est subiectiue aliqua for-
ma: illud pōt vere denotari a tali forma
sicut in quocunqz est albedo: illud pōt
vere dici album. z tunc sequitur q̄ aliq̄
pars respectu eiusdē erit dupla z mior
simul. Si autē sit accidēs diuisibile que-
ro de partibus ei⁹ aut sunt similes. aut
sunt dissimiles. si primo mō tunc pueni-
unt in nomie. z in diffinitione totius. et
sic quelibet pars dupleitatis erit duple-
itas. z per consequens quelibet pars
erit dupla ad illud totum z quelibet ps
ptis erit dupla sicut totum. Si sint par-
tes dissimiles z alterius rōis tunc disti-
guntur specie: z per consequens si com-
ponant vnā rem vna pars erit poten-
tia z alia actus vel vna pars ma^a z a^a
forma. sed quando potentia z actus fa-
ciunt vnū. non distant situatiter. ergo
ille partes dupleitatis non distant situa-

liter. Et ita non componerent aliquam
formam extensam. quia in qualibz par-
te eēt omēs ille partes que faciūt v/
nam dupleitatem. z ita adhuc quelibz
pars dupli esset dupla. Secundo sic. si
dupleitas sit alia res ab absolutis: tūc
sequitur q̄ in quanto duplo erūt infini-
te res parue quarum quelibet differt
specie ab alia. quia si vnū corpus sit
duplum respectu alterius: tota duplei-
tas erit toto duplo tunc: sicut totum cor-
pus est duplum respectu illius corpo-
ris: ita medietas eius est sibi equalis. z
quarta pars eius erit sibi dimidia respe-
ctu illius corporis: z sic quelibet pars
eius eiusdem proportionis corporis du-
pli. habet aliquem respectum ad illud
corpus respectu cuius totum est duplū
z nulla pars habet eandem pportōem
ad illud corpus cum alia. imo oēs sunt
alterius spēi. Et per consequens erunt
infinite res alterius spēi in isto duplo si-
cut partes proportionales sunt infinite.
Si dicat q̄ dupleitas est in toto du-
plo: z in nulla eius parte. nec fm se totā
nec fm aliquam sui partem. Contra.
non est ymaginabile q̄ aliquod accidēs
informet suū subiectū est tamen vix q̄
nec totum illud accidens nec aliqua ei⁹
pars sit in aliqua parte subiecti. Ter-
tio sic. istud lignum est duplum ad suam
medietatem. tunc sic qua ratione illa du-
pleitas est alia res a ligno duplo: eadē
rōne illa relatio qua illud lignum exe-
dit medietatem sue medietatis erit alia
res existens in illo ligno. z similiter eadē
rōne relatio eius ad quamlibet medietā-
tem eiusdem medietatis cum ergo in ta-
li ligno sint partes pportionales infini-
te. z non est eadem pportio ligni ad q̄s/

cumque duas partes illarum partium. se-
 quitur quod in illo ligno erunt relationes
 infinite distincte specie. Si dicat quod par-
 tes ligni sunt infinite in potentia. nec ideo
 relationes ille sunt actu infinite. Con-
 tra ille partes sunt in re natura ali-
 ter ens componeretur ex non ente. ergo
 non est. Preterea hoc lignum realiter est
 duplex ad suam medietatem. ergo in
 hoc ligno est realiter et actualiter rela-
 tio duplicitatis ad suam medietatem. sed
 non plus est una pars in actu quam alia cum
 omnes partes sint simul: ergo quelibet
 alia pars est in actu. ergo ad quamlibet
 est relatio realis et actualis. et ille partes
 sunt infinite. Ad principale dico. quod
 probat oppositum. quia si duplicitas esset
 alia res ab absolutis tunc ad illam rem
 esset proprie mutatio quod falsum est. quia
 lignum non duplex. potest fieri duplex
 per solum motum localem vel aliam mu-
 tationem dimidii. Similiter dico: quod
 relatio non habet fundamentum. Nec
 illud vocabulum fundamentum relati-
 onis invenitur in philosophia Aristote-
 lis. nec est nomen philosophicum.

Questio. xi.

Trum diversitas vel distinc-
 tio vel ydemptitas sit alia res
 ab absolutis. quod sic. quia si es-
 sent eadem cum absolutis: cum absolu-
 ta sint in diversis predicamentis. quia a-
 liqua diversa sunt in genere substantie.
 aliqua in genere qualitatibus etc. tunc rela-
 tio diversitatis esset in diversis predicame-
 ntis: et ita non esset in genere relationis. quod
 falsum est. Contra idem et diversum

sunt passionibus immediate consequentes
 rem. ergo omne idem alicui seipso est id
 et similiter diversum. Nec requiritur a-
 liqua res media. Ad questionem di-
 co primo quod non. quod probabo primo sic.
 Si diversitas sit alia res a rebus absolu-
 tis. ergo illa diversitas distinguitur ab abso-
 luto a quo est diversa res. et per conse-
 quens realiter refertur ad illam rem ab-
 solutam ergo alia relatione. et per conse-
 quens illa relatio secunda realiter est di-
 versa a prima relatione. ergo per aliam
 relationem et sic de tertia et in infinitum
 ita quod in qualibet re erunt res infinite re-
 aliter distincte. Si dicis quelibet relatio
 seipsa refertur ad fundamentum. quia
 non potest fieri relatio sine fundamento
 absque contradictione ergo est eadem sibi.

Contra primo arguo sic. ubicunque
 sunt distincti termini aliquarum relatio-
 num ibi sunt distincte relationes. quia
 unius relationis est primo unus termi-
 nus. sed similitudinis in sorte terminus
 est albedo in plato. terminus autem istius
 est alietatis qua similitudo est alia a fun-
 damento: est fundamentum similitudinis in
 sorte. puta albedo in sorte ergo similitudo in sorte. et
 sua alietas a fundamento realiter distingui-
 tur. Preterea si sortes est idem et si-
 milis platoni per talem rem mediam et
 econverso. ergo similitudo et ydempti-
 titas sortis est idem et similis alteri simi-
 litudini et ydemptitati. Et eadem ratio-
 ne illa secunda similitudo et ydemptitas
 sortis est idem et similis alteri similitudi-
 ni et ydemptitati. et erit processus in infi-
 nitum. si dicat quod est status in secundo.
 quia si sortes sit idem plato. ydemptitate
 mutua sit ydemptitas sortis ad plato. a
 ydemptitas autem plato. ad sortes. b. tunc



sic a. differt a sorte. quia sortes potest esse sine a. eo quod sorte potest esse sine a. qui est terminus a. tamen iste due ydeptitates sunt eadem inter se seipsis et non per aliam ydeptitatem. et hoc quia a. non potest esse sine b. sine contradictione cum sint simul natura. et per consequens a. non potest esse sine contradictione nisi tam fundamentum quam terminus sue ydeptitatis per quam est eadem b. sit. et per consequens a. et sua ydeptitas ad b. sunt eadem relatio. et ita est de b. et sua ydeptitate ad a. Contra. quis ydeptitas sorte ad pla. non possit esse sine ydeptitate pla. ad sorte. que sunt a. et b. tamen ydeptitas sortis ad pla. potest esse sine ydeptitate. Io. ad paulu. ergo ydeptitas sorte ad pla. differt realiter ab ydeptitate. Io. ad pau. propter separabilitatem illorum. tunc arguo quando aliqua sunt eiusdem rationis si aliquid illorum refertur ad aliud totaliter distinctum et eiusdem rationis: cum eo distincta relatione illud idem refertur ad aliud totaliter distinctum distincta relatione et eiusdem rationis. sed omnes ydeptitates iste sunt eiusdem rationis: ergo si a. refertur ad ydeptitatem io. ad pau. distincta relatione eadem ratione a. refertur ad b. distincta relatione ydeptitatis. Et ita potest probari in continuis ubi sunt partes: et termini in infinitum acceptabiles etiam distincte quod nec est status in 2^o. nec in 3^o nec in quarto. Preterea si sortes distinguitur realiter ab a. accipio illam alie^m realem qua sortes est alius ab a. tunc arguo sortes potest esse sine illa alietate reali: et potest esse sine termino suo ergo distinguitur realiter ab illa alietate. et per consequens alietas erit una res parua media inter sortem et a. Et eodem modo potest argui de illa alietate. et sic in infinitum
Si dicat quod quis illa alietas realiter

distinguitur a sorte. non tamen ab a. quia a non potest esse sine illa alietate. et ita erit statim secundo. Contra. quis relatio possit esse eadem cum fundamento secundum aliquos: non tamen cum termino: sed a. est terminus illius alietatis ergo etc. Preterea arguo per principium sco. ubi prius quod uniformiter dicitur de omni respectu eiusdem termini. vel accidit omni vel nulli. quia si alicui accideret. pari ratione et alteri. Exemplum si relatio effectus ad causam primam accideret lapidi pari ratione illa relatio cum sit quidam effectus dei haberet aliam relationem ad deum et sic in infinitum. sed relatio ydeptitatis communis omnibus ydeptitatibus eiusdem rationis uniformiter dicitur de omni alia ydeptitate respectu a. ergo vel accidit sibi vel nulli: sed certum est quod alicui accidit. puta ydeptitati disparate sicut prius argutum est. ergo omnis ydeptitas alia ab a. est eadem a. per aliam ydeptitatem sibi additam. Si dicat quod ydeptitas uniformiter non convenit omnibus ydeptitatibus ad a. quia disparata ydeptitas est eadem a. per distinctam ydeptitatem: quia potest esse sine a. sed ydeptitas opposita seipsa est eadem. quia non potest esse sine alia
Contra. ita potest dici ad rationem sco. quia relatio effectus ad primam causam non uniformiter convenit omni creature. quia convenit creature absolute mediante relatione distincta. sed relationi convenit per se sine tali relatione media. Ad argumentum principale dico. quod esse in predicamento dupliciter accipitur ut prius dictum est. unomodo scilicet quod de pronomine demonstrante ipsius vere predicatur illud predicamentum et sic relatio est in genere qualitatis: vel

substantie. Aliomodo sic q̄ de illo signi-
ficative sumpto. predicatur predicamē
tam significative sumptum. z sic ille re-
lationes sunt in genere relationis. z for-
te etiam in aliis generibus nec est hoc
magnum inconueniens.

Questio. xii.

Primum relatio causalitatis ef-
fective sit alia res ab absolu-
tis. q̄ sic. quia illud quod ac-
cidit alicui non est idem cum eo. sed re-
spectus efficientie est huiusmodi. quia
ad sensum patet q̄ aliquando ignis effi-
cit ignem z aliquando non. Prete-
rea quando propositio verificatur pro-
rebus si due non sufficiant oportet po-
nere tertiam. sed ista propositio intellec-
tus causat effectiue intellectionem in se
est huiusmodi. z tamen ad veritatē ei⁹
non sufficiunt intellectus z intellectio.
quia possunt fieri a solo deo. ergo oportet
ponere respectum causalitatis. Cō-
tra si sic. omne agens in agendo mutare-
tur quod est falsum. Ad questionem
dico breuiter q̄ non. q̄ probō primo sic.
si produc⁹ actiua sit alia res aut est prior
ipso effectū producto: vel simul na⁹ vel
posterior. Non primomō. quia relatio
si sit alia res essentialiter dependet tam
a fundamento q̄ a termino. z per conse-
quens neutro est prior natura. Effect⁹
autem productus est terminus illius p-
ductionis actiue ergo non est prior na-
tura eo. Preterea relationes sunt si-
mil' natura cuiusmōi sunt respect⁹ effec-
tus z cause: sed respectus effectus non
est prior natura ipso effectū. z eodem/
modo probatur q̄ respectus cause ad
effectum non est simul natura cuz effec-
tu. Nec est posterior. quia tunc prius

natura esset effectus in re natura: q̄
produceretur. z ita effectus in primo in-
stanti nature in quo fm modum loque-
di aliorum esset effectus non esset pro-
ductus z certuz est q̄ nihil producitur
de nouo postq̄ est ergo nunq̄ effectus
produceretur de nouo q̄ absurdum est

Preterea suppono ista duo funda-
menta vera etiam fm alios. Primum
ē. q̄ respect⁹ ē eēntialiter posterior suo
fundamēto z termino. R^m est q̄ respect⁹
mutui sunt siml' natura z intellectu. Ex
primo fundamento arguo sic. effect⁹ p-
ductus est fundamentum vel terminus
cuiuslibet respectus qui est inter causā
z effectum quia est fundamentuz respe-
ctus effectus ad causam z terminus re-
spectus cause ad effectum ergo isti re-
spectus mutui sunt posteriores natura
tam causa quam effectū. Ex secundo
fundamento arguo sic respectus mutui
sunt simul natura z intellectu. ergo q̄
quid est prius natura vno illorum est
prius alio. sed effectus est prior respec-
tu fundamento in eo ergo est prior re-
spectu fundamento in causa. R^o pri-
cipaliter ar^o. quia si causalitas esset ta-
lis parua res: tunc quodlibet agens cre-
atum quodcumq̄ ageret necessario
mutaretur ad rem positiuam. Et ita q̄
cumq̄ sol calefaceret ista inferiora: reci-
peret tot res novas quot calefaceret. et
tunc si calefaciat lignum cum in ligno
sint infinite partes calefacte. infinite ta-
les res reciperentur in sole. Et si dicat:
q̄ sicut lignum habet infinitas partes
tantum in potentia: ita relatio ē vna res
extensa in sole habens infinitas partes
eiusdem pportionis tantum in potētia
Contra possibile est q̄ pua pars so-
lis agat in aliquod totum passum acci-

piendo totū sineathegorummatice. Tunc
sic in illa parte solis erunt tot res nove
quot sunt ptes in illo passo: quia quelibet
ps vere patitur ab illa parte solis
ergo quelibet pars habet respectū cor/
respondentē in illa parte solis. sed tales
partes in passo sunt infinite. ergo infini
te relationes correspondebunt in sole.

Et si dicat q nulla pars habet tales
2^m. sed totū. Contra. vna pars pas
si pōt habere vnam qualitātē. alia par
te habētē qualitātē contrariā z per cō/
sequens non repugnat parti habere re
spectum talem. Preterea aliqua qli
tas puta tristitia in anima intellectiva
potest altare corpus q̄tum ad sanitates
z infirmitatem z econuerso. ergo illa q̄
litas vere agit. ergo in illa qualitate: q̄
est indivisibilis: sicut aīa intellectiva. ve
re reciperet tot respectus de nouo quot
sunt partes corporis imutati. z cum il
le sint infinite: sequitur q̄ infinite res no
ue pducentur in anima. Tertio ar/
guo sic. oēm rem quam pōt deus facere
mediante causa 2^a efficiente: pōt p se si
ne oīi causa scōa ponatur ergo in eē: et
tunc sequitur ipossibile. quia si deus effi
cit illum respectū in isto efficiente: ergo
illud est effectus quia oīe illud in quo
est respectus efficiente est effectus. Et
non est efficiens nisi illius respectus. er
go non solum deus efficit illum respec
tum. Et ita ex illa positione sequitur
contradic^o. puta q̄ solus deus efficit re
spectum z non solus deus efficit respec
tum. Non ergo est talis respectus po
nendus. vel oportet dicere q̄ deus non
potest se solo talem respectum causare.

Ad principale dico q̄ accūs sicut pri
us patet aliquando accipitur p̄ predica
bili contingenter z sic relatio causalita

tis est accidens. sed tale accidens non
gnificat aliquā rem distinctā a reb⁹ ab
solutis. Aliquando accipitur p̄ accidē
te inherente subē extra animā: z sic re/
latio non est accūs. Ad aliud dico
q̄ illa p̄pō generaliter accepta falsa est
quia aliquando ad veritatem proposi
tionis sufficiunt due res. Aliqñ due n^o
n^o tres sufficiunt. In p̄posito sufficiunt
due res. quando fiunt sine miraculo: et
naturaliter quādo aut miraculose fiūs
intellectus z intellectio tunc non suffi
ciunt cētum. tres ad eius veritātē. vnde
ad illā rōem responsum est in primo q^o
libet. ideo nunc transco.

Questio. xlii.

Trum relatio calefactiui ad
calefactibile sit res distincta
ab absolutis. q̄ sic. quia idēz
non pōt eē absolutum z relatio. ergo.
zē. Contra. contradictio est calorem
eē nisi sit calefactiuus. ergo relatio cale
factiui non distinguitur a calore. Ad
questionē dico breuiter q̄ illa relatio si
est res extra animā distincta ab absolu
tis. q̄ probo primo. quia talis relatio re
alis non est ad nihil: sed ad terminū. sed
calefactibile pōt eē purum nihil respec
ta cuius calor est calefactiuus. ergo zē.
R^o quia in eodē eēt res actualiter in
finite. quia sol est calefactiuus infinito
rum corporum: eo q̄ sol potest caleface
re infinita corpora. Si ergo illa relatio
sit alia res tot erunt res actualiter exi
stentes in sole quot corpora possunt ca
lesieri a sole: ergo infinite res: quarum
quelibet fm se totam distincta est ab a⁹
iunt modo in sole quod est contra phi
v. phisicoz negantē talia infinita esse in
rerum natura. Si dicat q̄ ad omnia

Ma calefactibilia est tantū vnica relatio

Contra. eadem rōne potest dici q̄ re spectu quorūcūq; genere vel sp̄e disti ctozum: sufficit tantum vna relatio: et ita non oportet ponere tales relationes specie distinctas nisi varientur ad varia tionem terminozum: sed sufficit q̄ sit ali qua res que potest nominari diuersis no minibus s̄m varietatem terminozum.

Ad principale potest dici q̄ si relatio sit nomen prime intentionis supponit p̄ rebus extra: et tunc eadem res potest eē absoluta et relatio. et hoc non est aliud dicere nisi q̄ eadem res significatur noie absoluto et relativo. Si autem sit no men sc̄de intentionis. tunc est quedam intentio anime que non est res extra.

Questio. xiiii.

Trum relatio scientie ad sc̄i bile sit res disti^a ab absolutis q̄ sic. quia possunt separari. quia potest illa qualitas manere. et si non manet relatio. ergo r̄c. Contra. conceptus relatiuus sufficit ad saluan dum oia apparentia. ergo non requirit aliqua parua res. Ad questionem di co breuiter q̄ non. q̄ probō primo sic. quia s̄m omēs si sit relatio realis oportz q̄ extrema sint in actu: sed manente illa qualitate que dicitur scientia siue obiec tum sc̄ibile sit siue non sit: equaliter dice ret. scientia. maxime si sit scientia proprie dicta que est necessarium. ergo illa re latio non est res distincta a scientia exi stens subiectiue in ea. Preterea ma xime videtur q̄ talis res parua debet poni in noticia intuitiua. quia illa noti cia requirit ex^om obiecti sc̄ibilis. sed ibi non est ponenda talis parua res. qz per potentiam diuinam distincta re. et cō

seruata noticia intuitiua vere dici pot tentia cognoscere rem intuitiue. sicut pri us. et vere dicitur illa noticia intuitiua: ergo nullam rem talem ibi oportet po nere. Preterea tunc ad illā re^om ef set vere motus. quia sicut scientia conti nue augetur: ita illa relatio continue au geret hoc aut falsum est. Ad principa le dico q̄ illa qualitas que est scientia: potest separari a conceptu relatiuo sciē tie non tamen potest separari ab aliqua relatione extra animam distincta a sciē tia. quia nulla talis est tamen semp̄ ista negatiua est falsa. ista qualitas non est scientia. quia formata propositione. et existentibus terminis eius necessario p̄ positio erit vera.

Questio. xv.

Trum consonum sit rationi naturali q̄ quelibet res crea ta sit absoluta. ita q̄ nulla re latio sit extra animā. q̄ non quia impos sibile est q̄ aliqd contineat oppōita. for maliter s̄m perfectam ydempritatem si mul vel successiue: sed euidenter patz q̄ aliqd est simile vni vno tempore et disti mile eidem alio tempore patet de duo bus albis quozum vnum sit nigrum. 5^o impossibile est q̄ albedo et similitudo vel dissimilitudo sint eadē res. et p̄ p̄seōns di stinguuntur extra aiaz. Contra. ois res di stincta ab alia loco et subiecto equaliter est absoluta: s; similitudo h̄c et albedo rone distinguuntur loco et subiecto et albedo est res absoluta igitur r̄c. Ad q̄ stionem dico breuiter q̄ circūscribendo omnem auctoritatem et sequendo rōez naturalē. non pōt probari euidenter quā omnis res creata sit absoluta et nulla sit relatio in creaturis distincta a rebus

absolutis. q̄ p̄b̄o p̄m̄o. quia si non h̄
 erit vel quia vna res dependet eēciali
 ter ab alia re. vel quia vna res necessa
 rio exigit aliā sine qua nō pōt existere.
 lz nō ecōuerso. v̄l quia vna res necessa
 rio exigit z ecōuerso: ita q̄ neutra p̄t s̄n
 alia existere. Non p̄pter p̄m̄ū. quia ef
 fectus eēcialiter dependet a causa p̄
 ducente z conseruante. z t̄n effectus est
 res absoluta sicut causa. nec p̄pter s̄m̄:
 quia p̄tradīc̄ est q̄ homo sit. z nō sit r̄s̄
 bilis. z t̄n est res absoluta. Nec p̄pter 3^{m̄}
 quia sequendo naturalē rōem. debet di
 ci q̄ acc̄ns nō pōt esse sine subiecto. nec
 ecōuerso. z t̄n vtrūq̄ est res absoluta.
 ergo zc̄. 1^o sic. quācūq̄ sunt due res lo
 co z subiecto distincte: ita q̄ vtraq̄ ex
 trīnseca est alterius. z vna nō plus ē de
 eētia alterius nec ecōuerso. q̄s albedo
 est de eētia nigredinis si vna est res ab
 soluta: z altera: sed ita est de similitudine
 in te z albedine in me. distinguūt ēm lo
 co z subiecto. z vna est totaliter extrīn
 seca alteri. nec vna est de eētia alterius
 ergo zc̄. Tertio q̄n due res ita se ha
 bent q̄ non repugnat vni per se intelligi
 magis q̄s alteri absq̄z oī re totaliter ex
 trīnseca distincta loco z subiecto si vna
 sit res absoluta. z alia. sed albedo z simi
 litudo sic se habent. ergo minor p̄batur
 quia angelus videns albedinē intuitiue
 distincte pōt videre perfecte oēm rez exi
 stentem subiectiue in albedine z per cō
 sequens similitudinē ydēptitatem z dī
 stinctionem. sed p̄pter hoc non videt a
 liam rem existentem hic. Aliter ēm cuz
 albedo visat̄ similis vel dissimilis ea
 dem vel distincta ab oī alia re creataȳ
 increata: angelus nō posset distincte vi
 dere albedinē nisi videret infinitas rela
 tiones in ea existentes. Nec illas posset

videre nisi videret oēs alias res. que s̄n
 correlative illaz relationū quod vide/
 tur absurdū. Quarta quando due res
 ita se habent q̄ sunt totaliter distincte z
 neutra est de essentia alterius: sicut pōt
 imponi vni nomen ad significandū abso
 lute nihil aliud ymaginabile p̄notando
 p̄pter quod nomen tale erit absolutuz
 ita pōt imponi nomen ad designandū ab
 solute aliā rem nihil penitus p̄notando
 z illud nomen erit absolutū. sed ita est
 de albedine z similitudine si sint res ex
 tra aīam totaliter distincte z p̄ cōseq̄ns
 s̄m̄ illud nomen nō plus diceretur simili
 tudo respectu alterius q̄s albedo. Nec
 videtur aliqua rō quare vnu sit absolu
 tum z aliud nō: eū vtrūq̄ eque absolu
 te s̄nū significatū significet. Ad p̄ncipi
 ale dico q̄ albedo nō continet similitu
 dinē nec dissimilitudinē p̄fectā ydēptitatez
 quia albedo nō est similitudo nec dissimi
 litudo. sed dico q̄ similitudo est termin⁹
 relatiuus significans plura absoluta cō
 iuncti vel est plura absoluta diiunctim.
 sicut plūs est plures hoīes z null⁹ ho
 mo est populus: ita similitudo est plura
 alba: z nullum album est similitudo. de
 isto patebit post.

Questio. xvi.

Trum intentio ph̄i sit pone
 re relationem extra animam
 distinctam a rebus absolutis
 q̄ sic. quia in predicamētis dicitur q̄ ad
 aliqd sunt quecūq̄z hoc ip̄z q̄ sunt alio
 rū s̄n: z h̄c excludit subāz: q̄ lz dicatur
 ad aliqd: nō t̄n ē ad aliqd. lz ibi n̄ accipit̄
 eē p̄ eē in intellectu. g^o in re. Contra.
 ph̄s in quito ph̄i. dicit q̄ ad relatio
 nem non est motus: neq̄z mutatio. sed
 ad omnem rem extra animam est muta

tio. ergo etc. Ad quoniam dico quod plus
 non interdit ponere relationem unam res par-
 uam a rebus absolutis: hoc patet per au-
 thoritatem allegatam quanto philosophorum. Si
 dicat quod secundum philosophum super predicamenta sicut
 quedam res est ad se quedam ad aliud: ita qua-
 dam mutatio est ad se quedam ad aliud.
 Ad relationem non est mutatio primo sed 2^o
 nec ad relationem est motus. Contra quod
 est formam esse ad se: aut referri ad se. aut
 distinguere realiter a quolibet alio: aut non co-
 erigere aliquid aliud: aut non dependere ad
 aliquid aliud. Si primo vel secundo: ita est
 relatio ad se sicut albedo. quia ita erit eadem
 sibi et distinguere ab omni alio sicut albedo.
 Si 3^o vel quarto tunc nullum accidens est ad
 se. quia secundum philosophum quolibet accidens necessario
 coerigit subiectum. Et secundum veritatem que/
 libet creatura coerigit deum: et dependet a
 deo essentialiter. Sed 3^o philosophum in predicamentis
 dicit eorum que secundum nullam compositionem dicuntur
 singula significat aut substantiam aut qua-
 litatem aut quantitatem etc. Ex ista auctore
 patet quod ista nota similitudo equalitas signifi-
 cant ad aliquid. sed non significant intentiones
 anime. ergo res extra sed non substantiam: nec quanti-
 tatem etc. quia plus dividit ista. 5^o aliam rem
 Preterea si non. tunc omnia essent ad ali-
 quid. quia ita potest unum comparari ad ali-
 ud sicut ex^o: quod est contra philosophum quarto
 metaphysice. Tertio sic. primo. metha-
 physice dicit philosophus quod relatio habet distincta
 principia ab aliis predicamentis quod non po-
 test intelligi de intentione anime. Quarto
 quia Avicenna. 3^o metaphysice. de relatione
 dicit quod relatio habet propriam inherenciam:
 et propriam accidentalitatem. Quinto
 quia propria passio non est idem realiter cum
 subiecto sed secundum philosophum in predicamentis equa-
 le et inaequale est proprius quantitati. ergo etc.
 Sexto. quia relatio est predicamentum

reale. Septimo. quia diversorum generum
 et non subalternatim positorum diversa
 sunt contenta realiter. Octavo: quia
 plus conveniunt relationes eiusdem modi
 quam diversorum modorum: quia plus con-
 veniunt similitudo et equalitas quam simili-
 tudo et calefactio. sed fundamenta non
 plus conveniunt: quia qualitates plus con-
 veniunt quam qualitates et quantitates. No-
 no. quia ens creatum primo dividitur in ab-
 solutum et relativum. Ens absolutum divi-
 ditur in substantiam quantitatem et qualitatem
 que distinguunt inter se. ergo relatio di-
 stinguere ab absolutis per illam propositionem
 quod contenta sub prima divisione magis dif-
 ferunt quam contenta sub divisione. 5^o etc.

Ad primum illorum et per sequentibus
 sciendum sicut alibi dictum est. quod quidam sunt
 termini absoluti qui significant sua signifi-
 cata eque primo. et uno significandi. Et
 illorum terminorum quidam importat substantiam
 et quidam qualitates: sicut animal albedo ni-
 gredo. Alii sunt connotativi. Et illorum
 terminorum quidam significant principaliter sub-
 stantiam connotando secundario qualitatem sicut
 album: nigrum: calidum et frigidum. Quidam
 significant substantiam vel qualitatem non con-
 notando alias res determinatas: imo nul-
 las res determinatas connotant. Nec ad hoc
 quod talis terminus verificatur de substantia requi-
 ritur essentia alicuius alterius rei. Nec ex^o
 sicut est de primis connotatis. quia ad hoc quod
 album verificat de aliquo requiritur essentia tantum
 subiecti quam albedinis. nec ad hoc quod talis ter-
 minus cognoscatur verificari de aliquo
 requiritur notitia alicuius alterius determina-
 ti. Et tales termini ponuntur in genere quan-
 titatis. quia ad hoc quod lignum sit quantum: et
 cognoscatur esse quantum: non requiritur
 essentia alicuius alterius rei a ligno nec no-
 titia alterius rei. Alii sunt termini rela-

etiam qui significant aliquas subas vel a-
litate principalr. et conotant aliquam de/
terminatas res. Nec pot talis terminus
verificari de aliquo. nec cognosci de ali-
quo sine discursu sine existētia alteri⁹ rei
determinate. Nec sine cognōe alterius
hmoi sunt duplū. sicut eā effectus et hmoi
qz impossibile est qd aliquid sit duplū cā:
vel effectus nisi existat alia res cuius sit
duplum vel sicut eā vel effectus zc. Simi-
liter impossibile est qd cognoscatur. nō co/
gnoscendo illud cuius est duplū vel sicut
vel cā. qz licet effectus possit cognosci si-
ne discursu sine cognōe cā: non tñ ipm
ē effectum. qz impossibile est qd cogno/
scatur sine discursu aliqd esse effectū: ni-
si cognoscatur eius cā. Per hoc ad
rōnem dico qd phus in predicamētis pā-
cipaliter tractat de terminis pponit quo-
rum aliqui sunt absoluti sicut termini de
genere sube et qualitatis. Et aliq conno-
tatiui sicut termini de genere qntitatis. Ali-
liqui relativi sicut termini de genere rō-
nis. Ideo significant ad aliqd. qz sunt in-
stituti ad signi^m unum aliud conotādo vel
consignificando: sine cui⁹ existētia et co/
gnitione. non pot talis termin⁹ de aliq^o
verificari nec cognosci. qz impossibile ē
evidenter cognoscere qd aliqd sit duplum
nisi determinate cognoscatur cui⁹ est du-
plum. Similr impossibile est scire qd ali-
quid est sicut nisi sciatur in particulari cui ē
simile. et ideo isti termini pprie sunt ad/
aliquid: et diuidunt cōtra alios terminos
qui absolute significant subam vel qua-
litatem. et tñ isti termini realiter significāt
subam et qualitatem. et aliud cōsignificāt
Ad scdm dico qd nulla res est qn sibi
possit cōpetere aliquod nomen relatiuū
nec est ptra phm qz ipse intendit qd non
oia nomina sunt relativa: sed aliqua sūt

absoluta que verificantur de rebus sine
alicuius conotatione. Ad 3^m dico qd
phus intendit qd sicut in generatōe cōposi-
ti materia p^o nō habet formam et p^o hz
eā: ita est de relatione. qd p^o aliquid nō de-
nominat tali rōne et post denotatur sicut
aliquid p^o non est sicut et post est simile.

Ad quartū pot negari Avicenna. qz
vt videtur contradicit Aristo. Tñ saluā-
do eum dico qd relatio hz ppriam inhe-
rentiam p predicatōem: qz habet ppriū
modū pdicandi. sicut dictum ē. Similr hēt
ppriam accidentalitātē. qz contingenter pdi-
catur non solū ppter ptingentem pdi-
cationē absoluti. sed et absoluto vnifor-
miter manēte. sicut forte ptingere
albo. pot esse similis et non ē similis: sicut
p ad sensum. Ad qntum dico qd sicut
prius dictū est in quadā qōne qd ppria
passio nō est eadē cum subiecto: tñ ppria
passio et subiectum idē significāt et pro-
eodem supponūt. Et ita est in pposito.
qz isti termini equale et simile supponūt
p eodē: p quo sba⁹ sua supponūt et idē
significant: licet nō pōise nec eodem mō si-
gnificādi. Ad sextum dico qd nō ē sic p-
dicamētū reale qd sit qdā pua res distincta
a rebus absolutis. sed qz significat res ab-
solutas alio mō qz nota absoluta. Ad
7^m dico qd hoc solū vez est de gñib⁹ q
predicantur in qd de aliqua vna re: cuius
mōi ē suba et qualitas de aliis nō est vez
Ad octauū dico qd relationes eiusdē
modi plus pueniunt in mō significādi q
alterius modi. quia relatōnes primi mo-
di et secūdi: non possunt de aliquo veri-
ficari sine existētia alterius. sed relatōes
tertiū modi possunt. Ad non^m tamē di-
co qd illa propositio famosa vera est: qn
est diuisio per differentias simplr opposi-
tas. patet in genere substantie: sed sic non

est in pposito. Ad principale dico qd accipitur in adaliquid p nomine relatio pprie dicto. qd non potest de aliquo verificari sine existentia alterius. Nec sciri de aliquo sine notitia alterius. z hec est ca quare philosoph⁹ in fine capituli excludit substantias. puta manū: caput pedem: alam. quia aliquis potest distincte videre z cognoscere qd est caput manus vel pes: z tamen ignorare cuius est. z tamen ista nomina sunt relativa large lz nō strictē. quia realiter caput alicuius est caput zc.

Questio xvii.

¶ Primum philosophus ponit relationes primi modi differre realiter ab absolutis. Qd sic. quia sicut cum in libro posteriorum negatur est immediata in qua unum genus negatur ab alio qd non esset verum: nisi relatio esset distincta ab absolutis. Contra. si similitudo esset talis res pura posset sibi imponi nomen quod significaret precise illam rem. z concretum si correspondens precise imposteret illam rem z subiectum in quo esset. Et ita unum relativum nunquam significaret reliquum: quod est contra philosophum. Ad questionem dico qd nō. qd philosopho. quia philosophus quanto philosophorum dicit contingit altero mutante. verum esse alterum nihil mutans ex hoc arguo sicut eum. Ad relationem si similitudinis non est motus. sed si esset talis res distincta. vere ad eam esset motus vel mutatio quando acquiritur d. nono ergo zc. Preterea si ad relationem sit mutatio: z ad relationem non est relatio ergo illa mutatio erit alterius generis: z per consequens subiectum mutaretur lz illam mutationem. ergo ad illam mutationem erit mutatio. z ita erit processus

z infinitum quod est contra philosophum.

Et si dicat qd ad illam similitudinem est mutatio: z illa non distinguitur a relatione. z ideo ad illam mutationem nō est alia mutatio. Contra. sicut per se illa mutatio non distinguitur a relatione. quia non potest esse sine ea cum philosopho ponat effectum nō posse esse sine causa: effectus non distinguitur a sua causa quod est falsum. Preterea 5^o philosophorum arguit philosophus sic. si generationis esset generatio: esset processus in infinitum. lz si mutatio esset alia res a similitudine: vere ad mutationem esset mutatio. qd vere subiectum recipiens illam mutationem. At se habet nō qd prius. ergo zc. Preterea philosopho. qd ad similitudinem vere sit motus. si sit a res. qd ois acquisitio continua alicuius totius. ita qd pars continue acquiritur ante partem. est motus pprie dictus. sed sicut continue argetur albedo: ita z similitudo: ergo ad similitudinem pprie est motus. Si dicat qd ad relationem non est motus p. et nō plus intēdit philosophus. Contra. illo modo negat philosophus. esse motum ad relationem. quod concedit motum esse ad qualitatem de tertia specie. sed nō semper ad illam formam est motus p. qd frequenter alteratio istorum inferiorum presupponit motum corporum celestium z alterationes anime intellectus presupponunt motum in sensu. vult 6^o philosophus qd ad rationem nō est motus pprie dictus nec p. nec scda. Ad principale dico qd si talis auctas inveniat in philosophia dicitur sic intelligi quod unum genus negatur ab alio: tunc negativa illa erit immediata. sicut hec est immediata: nulla substantia est qualitas. lz quando unum non negatur ab alio tunc negativa est falsa. z tamen lz unam opinionem hec est falsa. nulla qualitas est relatio vel similitudo. eo qd isti termini pro eodem possunt supponere. z ideo hec non est

Ad principale dico qd fm intentōem philosophi hoc solū est verū de specie/ bus absolutis: non aut de cōnotatiuis z relatiuis: qd quelibet species habet distinctū indiuiduum.

Questio. xix.

¶ Cruz phis ponat relatōes tertii modi differre realr ab absolutis. qd sic. qz qnto methaphysice ponit phis tres modos relationū. h° nō potest intelligi de reb° absolutis. nec de cōceptibus. ergo de reb° mediis. Cōtra. respectu nō entis non potest esse relatio distincta a rebus absolutis: sed sciētia est quādo scibile non est. similiter mēsuratū est: quādo mēsurā nō est. g°. Dic primo vidēdum est de questio. 2° quō differunt relationes tertii modi a duobus aliis modis. Circa primū dico qd nō. qd pbo. qz p eum in pdicamētis vnuz relatiuū diffinitur per reliquū: sed h° nō pōt intelligi de diffinitōe pprie dicta que exprimit qd rei: sicut alr patebit. ergo solum diffinit diffinitōe qd nomis. Et tali diffinitōe potest vnū nomen relatiuū diffinire aliud z e° sed sicēt talis res mēsurā non apparet ratio aliqua qn vna talis res possit diffiniri sine alia z perfecte cognosci. Circa 2^m dicit Sco. li. p° di. 3^a qd isti modi sic differunt qd in duobus primis modis: est relatio mutua. In 3° nō est relatio mutua s; p̄cise vnuz refert ad reliquū: ita qd reliquū non refert ad ipm. Contra. phis in pdicamētis dicit qd oīa relatiua dicunt ad cōuertentiam. Vñ dicit oīa relatiua dicuntur ad p̄uertentiam: vt seru° dñi seruus. Et subdit similr z in aliis: sed aliquotiens differūt fm locutōem vt scia scibilis scia dī z scibile scia dī z sensus sensati sensus: z sen-

satum sensu sensati. z post at v̄ro aliq^o tiens non videbitur p̄uertenti: nisi p̄ueniēter illud ad quod dicit assignet. Et post cōcludit oīa ergo que ad aliquid dicuntur si p̄ueniēter assignent ad p̄uertentiā dicuntur. Ex istis auctoritatibus patet qd oīa relatiua p̄ueniēter assignata dicuntur: ad p̄uertentiā z mutuo referuntur. Et hoc est relatōem eē mutua: quā nō semper referantur sub eodē casu. qz aliquñ in ablatiuo: aliquñ i genitiuo: sicut specialiter exempla ponit in tertio mō. Et si dicat qd in illo mō bene pōt inueniri aliq^o nomen relatiuū: qd relatiue dicatur ad aliud nomē. sed in v° extremo ē relatio realis z non i alio. sed oppositū est in duobus primis modis. Contra. ita ex natura rei sine omni actu est calidū sensibile: sicut sol est calefaciens sine omni actu intellectus. Similr eadē facilitate dicetur: qz non est relatio realis in efficiente s; in effectū. Preterea phis in pdicamētis oñdens qd relatiua sunt sicut natura. specialiter excipit relatiua tertii modi. sed vbi oñdit qd relatiua dicuntur ad cōuertentiā: non excipit illa ergo i h° nō differunt. Ideo dico qd in hoc differunt qz relatiua primi z secundi modi sunt sicut natura z intellectu: nō autē relatiua tertii modi: qz in tertio mō ex hoc qd vnum extremū predicatur de aliquo. sequit formaliter aliud dici de eodem. sed non eōuerso. Nā sequitur aliquid est actualiter sciētia. ergo aliquid est actualiter scibile. sed eōuerso. nō sequitur formaliter aliquid ē actualiter scibile. ergo aliquid est actualiter sciētia. Et sic de mēsurā z mēsurato z de aliis. Et hec ē intētio philosophi in pdicamētis vbi dicit. qd sensibile est prius natura q̄ sensus z scibile q̄ scia. quia nō sequitur sensibile est. ergo

sensus est. sed bene sequitur e^o. sed i pri-
mo^o z sc^oo. est vniversalr veruz. q^o si eē
existere predicatur de v^o extremo: q^o ita
de reliquo. z ecōuerso. **¶** Preterea phi-
losoph⁹ in pdicamētis dicit sic. videt^r au-
tem ad aliqd simul eē natura. z p⁹ dicit.
Non aut in omnibus relatiuis videtur
verū. scibile enim scia videtur esse prius
z probat hoc ibidem. Sed contra. sci-
bile z sciētia non sunt correlatiua s^z sci-
tum z scia. z si scitum est: scia est z econ-
uerso. **¶** Preterea sciētia pōt esse scibi-
li nō existente. q^z de non ente in actu pōt
eē sciētia. ergo scibile nō est prius natura
ipsa sciētia. **¶** Ad primū illozum dico. q^o
scibile z sciētia sunt pprie correlatiua. q^z
si hoc est scibile: est sciētia scibile. z si hoc
est scia erit scibilis sciētia. z tamē non se-
quitur scibile est. ergo sciētia ē. ergo ista
correlatiua nō sunt simul natura. **¶** Ad
scōm pōt dici q^o ph⁹ accipit ibi scibile:
p illo q^o non pōt sciri nisi ipsum existat
Et accipit scientiā pro not^ria intuitiua
que naturaliter requirit existentiam ob-
iecti vel pōt dici q^o ad intentōem philo-
sophi. sufficit q^o hec nō sit p^ria formalis.
scibile est. ergo scia est: siue sequitur ecō-
uerso siue non: nihil refert ad hoc q^o ista
relatiua tertii modi sint simul natura: si-
cut aliozum modozum. **¶** Ad principa-
le dico q^o ponit tres modos nō q^o relatio-
nes extra aiā differant ab absolutis. s^z
q^o oia relatiua pnt ad illos mōs reduci

Questio. xx.

v **¶** Trum relatiōem negans differ-
re ab absolutis pōt saluare ppri-
etates relatiōis. q^o non. q^z pprie-
tates reales conueniunt rebus non con-
ceptui: sed non conueniunt rebus abso-
luris. vt patet inductive. ergo rē. **¶** Con-

tra pluralitas non est ponēda sine neces-
sitate. sed nō est necessitas vt patet indu-
ctiue. **¶** Sic primo premittēde sunt due
distinctiones. 2^o ad questionem. **¶** Cir-
ca primū est prima distinctio quod que-
dam sunt relationes equiparētie z que-
dā disquiparētie. **¶** Prime sunt relatiōes
similium nominū. quando idez nomē po-
nitur in recto z in obliquo: vt simile fili si-
mile. secūde sunt relationes dissimilium
nominū. quando vnū nomen ponitur in
recto z aliud in obliquo. vt pater filii pa-
ter z non oportet q^o sit patris pater.

Secūda distinctio est q^o quedam sunt
relatiua que ita significāt vnū q^o conno-
tant aliud existere. ita q^o tale relatiuum
nō pōt verificari de aliquo nisi aliud exi-
stat. vt pater: filius: dñs seruus. Quedā
sunt que sic significant vnū q^o nec cōno-
tant aliud existere nec nō existere. vt ca-
lefactiuum z calefactibile. z sic de filib⁹

Circa secūdum dico q^o negans tales
relatiōes ita bene potest saluare tales p-
prietates sicut ponēs eas sicut patebit in
rōdendo ad argumēta in contrarium.

Sed contra prima pprietas est q^o re-
lacioni est aliquid p^rium. Tunc quero
aut relationes que sunt in re sunt p^ria-
rie. aut relationes que sunt in mente. nō
fm q^z ille possunt simul stare in mēte. er-
go relatiōes que sunt in re sunt p^rie: s^z il-
le res absolute nō sunt cōtrarie. **¶** Nā ab-
solutum quod est equale: non est contra-
rium absoluto q^o est inequale fm phūm
c^o de q^ritate. ergo p^rter absoluta sunt ali-
que r^ones p^rie. 2^a pprietas est q^o relatiō
suscipit magis z minus: tūc arguo sic. cō-
ceptus mētis non suscipit magis z min⁹
nec relatio d^r suscipere magis z minus:
q^z res absoluta suscipit magis z minus
q^z fm philosophū inequale suscipit ma-

gis et minus. et non illa quantitas. ergo. Simi-
liter aliquando per diminutionem quantitatis
augetur equalitas. puta si sint aliqua per
inequalia: quanto plus auferatur ab vno
illoz alio remanente in eadem quantitate
tanto erit maior inequalitas. ergo aliqua
res a quantitate ibi augetur. 3^a pro-
prietas est quod relativa sunt simul natura
et intellectu. sed conceptus mentis non sunt
simul natura nec res absolute. quod vnum
albus potest esse alio non existente. 4^o ali-
que sunt relationes que sunt simul na-
tura. Quarta proprietate est quod omnia relati-
ua dicuntur ad conuertentiam sed nec con-
ceptus nec res absolute dicuntur ad con-
uertentiam. Ad primum istorum dico
quod contrarium multipliciter accipitur.
vno modo accipiuntur contraria pro ali-
bus quorum vnum expellit aliud. ita quod
ad vtrumque possit esse motus proprie dictus:
et sic albedo et nigredo sunt contraria.

Alio modo dicuntur contraria incom-
plexa in mente siue in voce: de quibus pre-
dicatur contrarietas primo et adequate.
Et ideo dicuntur prima extrema talis op-
positionis et sic iste conceptus albedo et ni-
gredo contrariantur. et non conceptus isti
us albedinis et nigredinis. quia de istis non
predicatur adequate talis contrarietas.

Tertio modo dicuntur contraria aliquo con-
ceptus qui non possunt de eodem simul re-
spectu eiusdem verificari: et sic simile et dis-
simile equale et inequale sunt contraria.
et ista contraria sunt predicata denomina-
tia. aliquando illa in quibus sunt con-
traria primo modo dicta. Nam quod albe-
do et nigredo sunt contraria primo modo dicta
ideo contradictio est quod secundum albedinem ali-
quod simul et semel eodem sit simile et dissimile

Ad hoc ad primum argumentum di-
co quod relationes que sunt in mente sunt proprie

3^o. Nec repugnat talibus de eodem sic
verificari. et esse in eodem. Et ideo isti conceptus
albedo nigredo sunt contrarii secundo modo
et tamen possunt simul esse in mente. sed im-
possibile est quod idem sit albedo et nigredo quod
hec est primo vera albedo et nigredo sunt
contraria. Etiam isto modo patet et filius
sunt contraria. quod idem non potest esse pa-
ter et filius respectu eiusdem. Ad secun-
dum dico quod aliquid suscipere magis et
minus potest intelligi dupliciter vno mo-
do a parte rei ita quod realiter vna pars ad-
datur alteri. et isto modo relatio non susci-
pit magis et minus. Alio modo quod predica-
tur cum istis aduerbiis magis et minus suc-
cessiue. Et ita relatio suscipit magis et
minus. et hoc non est propter additionem
rei ad rem: sed aliquando propter ablationem
rei. Sicut inequale aliquando fit magis et
equale propter ablationem partis sue: sicut
aliquando contingit denotare nomine relativo sed
philosophum propter solam mutationem
in altero extremo. vel propter solam ablatio-
nem in seipso: vel propter augmentationem alicuius
absoluti in seipso. Ad confirmationem dico
quod proprie loquendo inequalitas non auget sed
improprie magis per predicationem modo predicto.
vnde sicut non est inconueniens dicere quod deus est
de nouo creatus per solam productionem alterius
rei extra se: ita non est inconueniens quod ali-
quod dicatur magis inequale per solam ablationem
alicuius. Ista autem proprietate non conuenit
omnibus relatiuis: quod nec duplo nec tri-
plo nec equali et homini. Ad 3^m dico quod
aliqua esse simul natura: potest intelligi du-
pliciter. vno modo quod sint aliqua res quarum vna ne-
cessario coerigit aliam: et est. Alio modo quod
ex hoc quod esse existere predicatur de vno signi-
ficatiue sumpto. sequitur esse existere vi-
ficari de alio eodem modo sumpto. pri-
mo modo non intelligit plus quod rationes sunt sic

natura et intellectu. scilicet intelligit secundo modo quod hec est bona consequentia duplex est. ergo dimidium est. et econverso. Eodem modo intelligitur illud dictum Boetii quod relativa perempta se perimunt hoc est si esse vere negatur ab uno illorum: etiam vere negatur a reliquo. ut si hec est vera pro non est. hec erit vera filii non est. et e contra. Sed ista regula non est generalis omnibus relationibus. quod philosophus excipit ab ista proprietate relationes tertii modi. Similiter relativa que non connotant alterum extrinsece existere: sicut calefactivum calefactibile et homini de quibus dictum est supra. Ad quartum dico quod nulle res extra animam dicuntur ad convertentiam. sed preceptum relativum. quod cuiuscumque relativum potest addi casus obliquus sui correlative nisi contingat quod nomina nobis deficient: et tunc licitum est fingere nomen. Exem- plum si iste sit dominus ovis quod sit servus domini. et e contra. et ista proprietate generalis est omnibus relativis. Ad principale dico quod proprietates reales conveniunt conceptibus pro rebus.

Questio. xxx.

¶ **T**ruis omnia relativa sunt simul natura et intellectu. quod non. quod relativa tertii modi non sunt similis natura. ergo contra. Nec est proprietate relativorum: ergo omnibus pervenit. Adic primo exponendi sunt isti termini esse simul natura et esse simul intellectu. 2º ad questionem. Circa primum dico quod per esse simul natura non intelligitur quod aliqua res extra animam sic se habent quod si una sit in re natura alia sit. et econverso. quod impossibile est tales res assignare. nec in anima nec extra animam. sed dicimus illa esse simul natura: que ita se habent quod se esse existere verificatur de uno: etiam verificatur de reliquo. ut si hec sit vera duplex est: hec erit vera dimidium est. et si

hec est vera aliquid est duplex. hec erit vera aliquid est dimidium. Similiter per esse simul in intellectu: non intelligitur quod una res non potest intelligi sine alia: quod quolibet res sine omni alio potest perfecte intelligi: scilicet intelligitur sic quod impossibile est scire. unum illorum verificari de aliquo nisi sciatur quod aliud verificatur de aliquo: nisi hoc fiat per discursum: quod dico propter causam et effectum: sicut impossibile est quod cognoscat aliquem esse servum: nisi cognoscatur aliquem esse dominum cuius est servus. Et hoc ostendit philosophus in predicamentis quod qui scit de terminata unum relativorum et reliquum.

Circa 2º distinguo de relativis ut communiter distinguitur. quod quedam sunt secundum esse et quedam secundum dici. quam distinctionem sic intelligo: quod illa sunt relativa secundum esse: que ita se habent quod si esse existens verificatur de uno verificatur de alio. Et si unum verificatur de aliquo et reliquo. ut si hec est vera: dominus est: hec est vera servus est. Et si hoc sit vera aliquid est dominus: hec est vera aliquid est servus. et econverso. Relativa secundum dici sunt illa que ita se habent quod si esse existens verificatur de uno: non tamen oportet quod verificatur de reliquo. Nec quod sibi addat aliquis casus obliquus ut si hec sit vera scia est: non oportet quod hec sit vera: scibile est nec econverso. Et si hec sit vera hoc est manus. non oportet quod sit alicuius hominis manus. quod manus abscisa vere est manus: et tamen non est alicuius hominis manus. Tamen philosophus non utitur talibus vocabulis: relativum secundum esse et secundum dici eo quod non est proprie dictum: nec vere. Aliter potest dici quod relativa secundum esse: sunt illa que non possunt verificari de aliquo. ut significative accipiuntur: nisi vere possit adiungi aliquis casus obliquus alterius dictionis quam sui abstracti ut si est sive: alicui albo vel nigro

est simile. Relatiua secundū dici sunt illa
quibus aliquā conuenienter additur ca/
sus obliquus. Aliquando non sicut ma/
nus aliquā est hoīs manus aliquando
non. **¶** Per hoc ad questionē dico: q̄
omnia relatiua que sic se habent q̄ eē exi/
stere non potest verificari de vno nisi ve/
rificatur de aliquo nec potest sciri per/
fecte vnum verificari de aliquo nisi sci/
atur aliud verificari de aliquo illa sunt
simul natura ⁊ intellectu. alia non. **¶**
Ex quo sequit̄ q̄ relatiua s̄m dici. non sunt
simul natura. Nec etiam relatiua tertii
modi nec omnia relatiua secundi modi
sicut patet ex precedentibus. **¶** Ad argu/
mentū principale dico q̄ proprietates nō
conueniunt omnibus relatiuis.

Questio. xxii.

¶ Trum s̄m intentiōem phi. re/
latio que est genus generalis/
simū sit prima intentio vel 2^a
¶ Et p̄bat̄ q̄ est p^a. qz i^a est p^a itē q̄ sig/
nificat res singulares que non sunt sig/
na: sicut prius dictum est in quadā que/
stione. sed relatio que est genus est hu/
iusmodi: cum sit predicamentum reale.
¶ Contra. non significat res absolutas
quia nulla res absoluta est relatio. Nec
res extra animā distincta a rebus abso/
lutis: quia nulla talis est: ergo significat
conceptus anime. ⁊ per consequens est
scda intentio. **¶** Ad questionem dicit̄
ab aliquibus q̄ relatio que est gen^o ge/
neralissimū est prima intentio quia quā/
do significatiue sumitur: pōt supponere
p̄ re que nō est signū. **¶** Et ideo s̄m illam
opinionē oīs res p̄ qua potest suppone/
re in p̄positione vera est vere relatio. qz
īpī non ponunt relatiōem distinguī a re/
bus absolutis extra animā. **¶** Et h̄ ista o/
p

pinio sit rōabilis. tamen nihil videtur: qz
¶ Aristoteles fuit opinionis contrarie. pri/
mā tñ opinionē fuit secutus supius. in
quadam questione. vbi posui q̄ supre/
imū in quolibet predicamento est prima
intentio. **¶** Sed sequēdo opinionē phi dī/
co q̄ relatio que est gen^o generalissimū
est secunda intentio nō prima quod p̄/
bo. quia illud qd̄ solum significat noīa
prime intentionis vel secunde est nomen
secunde intentionis vt patet supra. sed
relatio que est genus generalissimū nō
significat res extra animā que nō sunt si/
gna. sed solum 2^m phi^m significat noīa
que sunt prime intentionis vel secunde
ergo ⁊ c̄. **¶** Inozē p̄bo. qz phi^s ī p̄dicamē/
tis diffiniēs ad aliqd̄ dīc̄ ad aliqd̄ illa dīc̄
quecūqz hoc ipsum q̄ sunt alioz dicun/
tur. vel quolibet aliter ad aliud. **¶** Et exē/
plificat dicens q̄ aliqd̄ dicit̄ sub habitu/
dine genitiui casus. ⁊ aliqd̄ sub habitu/
dine ablatiui. aliquid datiuī. **¶** Ex hoc ar/
gūo sic nihil dicitur ad aliqd̄ sub habi/
tudine casus genitiui v̄l datiuī v̄l alteri^o
casus nisi nomen. sed omē relatiuū dicit̄
ad aliqd̄ sub aliqua habitudine casua/
li ergo omē relatiuū est nomē importās
suum significatū: sic q̄ non potest p̄ eo
supponere: nisi conuenienter possit sibi
addi aliquis casus obliquus. **¶** Si dicat
q̄ phi. reprehendit istam diffinitionem
versus finē capituli. **¶** Contra. qz. p.
non intendit q̄ ista diffinitio ab aliquo
remouet̄ sed dicit q̄ ista diffinitio conue/
nit omnibus relatiuis tam s̄m dici: q̄
s̄m esse. **¶** Non tamen est conuertibilis cū
oibus relatiuis s̄m esse. sed ē ī plus: ideo
dat̄ ibi aliā diffinitōem que p̄uenit rela/
tiuis s̄m esse cōuertit̄ h̄ hoc patet s̄m eū
vbi ponit aliquas subās que dicuntur
ad aliqd̄ sicut manus ⁊ caput. sed ille res

ad extra nō dicuntur alioꝝ quibus sint alio
rum. sed noīa tm̄ dicuntur alioꝝ. Pre
terea in predicamentis ponit .p. q̄ oīa rela
tīua dicuntur ad p̄uertentiā si bene assi
gnentur tunc arguo. Non assignam⁹ nisi
noīa. sicut nō vrimur nisi noībus. cū er
go fm̄ p̄b̄m assignemus relativa ip̄a no
mīna erunt relativa. Preterea ibi di
cit q̄ vbi nō sunt noīa: licitū est fingere
noīa ad que talia relativa dicantur: sed
nos nō fingimus res. sed noīa tantum.
ergo ip̄a noīa sunt relativa. Et si di
cat q̄ nos nō fingimus relativa. sed no
mīna relativoꝝ. quia dicit ibidē p̄b̄i. A
liquotiens forte noīa fingere: necesse est
si nō fuit nomen ip̄ositū ad quod p̄ueniē
ter assignetur. ergo fm̄ eū possumus fin
gere nomen relativū z nō ipsum relati
uum. Contra ip̄e intendit q̄ fingim⁹
nomē relativū q̄ nō est nomē relativū
impositū ad significandū. ergo ad nomen
fictū assignatur relativū. Et hoc patet
p̄ eum. quia postq̄ posuit aliqua relati
ua dici ad cōvertentiā: subdit similiter z
in aliis: sed casu aliquoties differat fm̄
locutiōem. Ex quo patet q̄ dicit relati
a differre fm̄ locutiōem casualē. sed sola
noīa differunt casu. ergo sola noīa sunt
relativa fm̄ eū. Et iō fm̄ opi. p̄b̄i. omnes
iste sunt negande. soz. albus est relatio
homo est relativū. albedo est relatiua:
sed iste sunt p̄cedende. pater est relatio:
filius est relatio. similitudo est relatio: z
h̄mōi. Et hoc vt stant simpliciter: z nō
p̄sonaliter. quia de istis p̄ceptibus predi
catur relatio que est genus. quia illos si
gnificat z p̄ illis supponit. Ad princi
pale dico q̄ fm̄ intentiōem p̄b̄i. nō sic re
latio est predicamentū reale q̄ significet
res extra que nō sunt signa. sed quia sue
sp̄s significat tales res et z p̄ illis supōnt

Questio xxiii.

trum res extra sit in genere
relationis vel noīa tantū fm̄
intentiōem p̄b̄i. Et p̄batur q̄
res extra. quia q̄i alterū de altero predi
catur zc. sed sp̄s relatiōis predicatur d̄
rebus extra z supponit p̄ illis. z relatiō
que est genus predicatur de illis sp̄ibus
ergo predicatur de rebus. Contra. dic
tum est q̄ relatio est nomen secūde intē
tōis: z ita n̄ significat res et. Et ita res et
nō est in genere relatiōis. Adic primo
dicendū est q̄ sola noīa sunt in genere
relationis. Secūdo que sunt illa nomina
Circa primū dico q̄ fm̄ intentiōem
p̄b̄i. nihil est in genere relationis nisi no
men mentale. vocale vel scriptū. hoc pa
tet p̄ p̄b̄i. v. methaphisice. c. de adaligd:
vbi dicit q̄ alia dicuntur relativa sicut ca
lefactivū ad calefactibile z sectivū ad se
cabile. z oē activū ad passivū. Et sequi
tur. Activa vero z passiva fm̄ potentiā
activā z passivā z actōes potentiarum
vt calefactivū ad calefactibile z calefa
ciens ad illud quod calefit. z secans ad
illud quod secatur tanq̄ agen⁹. Ecce q̄
ponit calefaciens z secans de sc̄do re
lativoꝝ. Ideo dico q̄ fm̄ intentiōez ar
istotelis solū noīa z participia cōr̄den
tia a verbis activis z passivis que non
tantū fm̄ vocē sunt activa vel passiva: s̄
vere significat q̄ aliqd realiter agit z ali
quid realiter patitur vel q̄ aliqd realit̄
fit z aliquid realiter facit sunt relativa:
de sc̄do h̄mōi sunt agens patiens cale
faciens calefactivum; activum z passi
uum. Preterea in predicamentis. ca.
de relatione dicit Aristoteles sic. Simi
liter aut̄ accubit⁹. statio. sessio. pōnes q̄
dam: pō vero adaligd. Jacere vero aut

stare. aut sedere. ipsa quid ponēs nō sunt sed denotatiue ab his quæ dicitur sunt pōnibus notantur. Et quibus patet q̄ verba sunt in genere actōnis vel passiōnis et noīa vel participia eis correspondētia sunt in genere relationis. quia stare nō est in genere relationis sed statio: eo q̄ statio est alicuius statio. et sessio est alicuius sessio. Circa secundū dō. q̄ nec noīa absoluta nec noīa p̄notatiua p̄prie sunt in genere relationis. sed solum noīa relatiua. Sed talia noīa sunt i duplici genere. quia quedā sunt relatiua fm esse que nunq̄ possunt de aliquo verificari significatiue sumpta. nisi vere et conuenienter possit eis addi aliquis casus obliquus alteri⁹ dictionis q̄ sui abstracti. Relatiua fm dici sunt illa quib⁹ aliquādo vere additur casus obliquus aliqui nō. Tunc dico q̄ oīa relatiua fm esse vere sunt in predicamento relatiōis. et hoc siue precise significant subām: sicut dñs et seruus siue qualitātē sicut similitudo et dissimilitudo. siue cōnotant aliqd aliud in actu: sicut calefaciens efficiens. siue p̄notet in potentia sicut calefactiuū et calefactibile siue affirmatiue: sicut p̄seruatio. siue negatiue sicut creatio. Relatiua vero fm dici. non sunt p̄prie i genere relationis. et iō nec man⁹ nec caput p̄prie sūt i ḡne relatiōis. et hō q̄ man⁹ aliquando est man⁹ hominis. aliquando non. vnde si manus abscisa non vocaretur manus: tunc illud nomen man⁹ vere erit in genere relationis: et ita est d̄ similibus. Ad principale dico q̄ ista regula intelligitur quando omnes termini vniformiter accipiuntur. Nunc autem hec p̄p̄o similitudo est relatio est vera: vt similitudo supponit simpliciter. In ista autem iste albedines sunt simili.

tudo si est vera albedo: stat significatiue et ideo illa regula in p̄posito nō habet locum. Exēplum. animal predicatur de homine et genus predicatur de animali et tamen genus non predicatur de homine: et hoc p̄pter causam dictam.

Questio. xxiii.

Trum relatio terminetur ad absolutum vel relatiuum q̄ ad ab^m probatur quia fm. p. v. metha. in 3^o mō. relatiuoz non est relatio mutua. sed in vno tantum extremo est relatio realis: patet de scientia et scibili. ergo solum absolutū in scibili terminat relationem realem in scientia.

Contra. in predicamentis dicitur omnia relatiua dicuntur ad conuertentiaz ergo. Ad questionem dico q̄ termin⁹ relationis dupliciter accipitur. vno mō p̄prie p̄ illo ad quod dicitur fm p̄uertētiā sc̄z relatiuum. quod sibi additur in casu obliquo. et sic dico q̄ secundum intentionem phi relatio semper terminat ad relatiuum. quia relatiuum dicitur secundū p̄uertentiam ad aliud relatiuum et nō ad ab^m. sicut pater dicitur filiū et n̄ hoīs. et vnū relatiuū cadit in diffinitōne alteri⁹ et nō ab^m. Et iō dico q̄ p̄prie loquēdo vnū relatiuū terminatur ad aliud nomē relatiuū. et nō ad ab^m. Nec ad rē extra: et aliū terminū p̄prie loquēdo nō habet relatiō. cum non sit aliqua pars res distincta a rebus absolutis. Ad iō mō accipitur terminus relationis ip̄o: p̄prie pro illo quod est tale quale denotatur per terminum relationis p̄prie dictum. Exēplum istius relatiui creatura p̄prie loquēdo terminus est hoc re^m creat⁹ vt creator. in illud qd est realk creator non est relatiuū sed absolutū: puta

ipsemet deus. Sed contra nono methaphisice probat philosophus quod actus est prior potentia diffinitione. quia potentia diffinitur per actum. tunc sic actus diffinit potentiam ut terminat relationem eius. Aut ergo actus terminat relationem potentie ut absolutum et habetur propositum proprie loquendo. aut ut correlativum: et sic potentia diffinit actum. quia dicit philosophus in primo libro de interpretatione quod in relationibus necesse est in utriusque rationibus utroque rationes poni: et ita actus ut est prior potentia diffinitione est posterior. **R**espondeo sic. relatum in quantum relatum diffinitur primo per terminum ad quem refertur. et per consequens terminus ut terminus est prior relatio diffinitione ut relatum est. hec consequentia patet. vii. methaphisice ubi comparat accedens ad substantiam: et nono methaphisice ubi comparat potentiam ad actum. sed impossibile est esse circulum in quacunque prioritate essentiali. ergo impossibile est patrem primo referri et terminari ad filium in quantum filius refertur ad ipsum. quia si sic pater esset prior filio. oportet essentiali diffinitionis. et filius esset prior patri. et ita esset circulus. ergo pater primo refertur ad illud absolutum in homine. quod terminat paternitatem et filius primo refertur ad illud absolutum in patre quod terminat filiationem et ita ambo absoluta sunt priora relationibus. Ad primum istorum dico quod quilibet potentia sit relatum large accipiendo: in actu non est sui correlativum. quod non omnis actus est alicuius potentie. nec omne quod est in actu prius fuit in potentia. sed quilibet actus non sit relatum correspondens potentie: tamen actus potest diffinire potentiam: sed potentia non diffinit actum. id est ex hoc quod potentia diffinitur per actum et non e converso dicitur quod actus est prior diffinitione ipsa potentia. Unde dico quod hoc nomen relatum potentia non dicitur primo ad

hoc nomen actus: sed ad aliud nomen et si nomen non sit impositum licitum est fingere secundum artem philosophi in predicamentis. Tunc ad formam dico quod actus diffinit potentiam: sed non terminat eius relationem. quod non est correlativum sibi contrarium. Ad secundum concedo quod relatum diffinitur per terminum diffinitione quid nominis non quid rei. Et quando dicitur quod terminus est prior diffinitione suo correlativo: dico quod hec sententia non valet nisi de diffinitione proprie dicta exprimentem quid rei et de diffinitione data per additamenta et a priori. Quando autem diffinitur diffinitione quid nominis: mutuo tunc non est verum sed magis ibi diffiniens et diffinitum sunt simul diffinitione et intellecta. quod neutrum potest exprimi quid nominis. nisi per aliud. Et hoc totum patet per philosophum in predicamentis ubi dicitur quod qui diffinitive scit unum relativorum diffinitive scit reliquum. Et ad philosophum dico quod loquitur de diffinitione accipiente aliquid et includente quod non diffinitur per ipsum diffinitum ubi diffiniens semper est prius diffinito illomodo substantia non diffinitur per accedens nec actus per potentiam. quod semper diffiniens est simul diffinitione cum diffinito: sicut est in relativis mutuis vel diffiniens est prius diffinito diffinitione et hoc est quando non diffinitur mutuo. Et ultra dico quod in istis relativis non est talis prioritas essentialis diffinientis ad diffinitum et in omnibus istis bene potest esse circulus in diffiniendo. Ad principale patet satis in precedentibus et potest adhuc aliter dici quod in tertio modo ex una parte non habet aliquod nomen absolutum preter nomen relativum respectu cuius dicatur ad nomen relativum. sicut est ex alia parte. Exemplum visibile dicitur ad visum. et e converso visus ad visibile. Et ista sunt proprie correlativa et proprie est unum relativum sicut reli

quā et omne nomen quod habetur ex pte
 visus dicitur ad visibile. quia nō habe/
 mus nisi hoc nomen visus et vere dicitur
 quod visus est alicuius visibilis visus non
 tanquam subiecti. sed tanquam obiecti secundum philosophum.
 Sed ex alia parte sunt duo nomina ad quo-
 rum utrumque dicitur visus. sed unum no-
 men est proprie relatiuum. puta visibile. et al-
 iud nō. puta color. nisi quia aliquomodo
 alter dicitur ad ipsum: quia proprie dicitur
 quod visus est visibilis visus et visus est co-
 lor visus: sed nō proprie dicitur color esse
 visus color. sicut dicitur quod visibile est vi-
 su visibile. Et si dicat quod philosophus dicit quod al-
 terum extremum nō refertur nisi quia alter
 refertur ad ipsum: et per consequens il-
 lud extremum aliquomodo refertur. sed co-
 lor nullomodo refertur ad visum. ergo per
 illud extremum nō intelligit colore. Dico
 quod colore referri ad visum potest intelligi
 dupliciter vel sub nomine coloris: et sic re-
 ferri ad ipsum. nō est aliud quam esse extre-
 mū correlationis. et ideo ex hoc ipso quod vi-
 sus dicitur coloris visus ibi color ali-
 quomodo refertur. Aliter potest intelligi referri
 sub alio nomine. sicut dicendo color est vi-
 su visibilis et utroque modo potest sufficien-
 ter exponi philosophus.

Questio. xxv.

Primum relationes trium mo-
 dorum sunt relationes in cre-
 aturis. quod non quia relationes
 ille speciales non sunt res absolute exi-
 stentes extra animam. Nec sunt res di-
 stincte ab illis: sicut patet ex precedentibus
 ergo etc. Contra circumscripto omni
 actu intellectus adhuc una albedo est
 similis alteri. ergo similitudo est relatio
 realis. Respondeo distinguendo de re-
 latione reali. Unomodo dicitur relatio

realis. quia significat aliquam puram rem
 extra animam vel in anima. Aliomodo
 quia significat res absolutas extra
 animam vel in anima que dicuntur esse
 se tales quales denominantur esse per
 tale relatiuum sine omni operatione in-
 tellectus. Unomodo dico quod nō sunt
 relationes reales. quia non sunt tales
 parue res medie inter res absolutas: si-
 cut patet ex dictis. Secundomodo
 dico quod sunt relationes reales: quia signifi-
 cant res absolutas predicto modo. puta
 similitudo significat duo alba. et quod utrum-
 que album est simile alteri sine omni ope-
 ratione intellectus. quia intellectus non
 plus facit ad hoc quod sortes albus sit simi-
 lis platoni quam facit ad hoc quod sortes sit al-
 bus. immo ex hoc ipso quod sortes sit albus
 et plato est albus: sortes est similis plato-
 ni omni alio ymaginabili circumscripto
 tamen hoc non obstante ista pura abso-
 luta potest intellectus diuersimode per
 conceptum exprimere. Unomodo per con-
 ceptum absolutum: sicut dicendo sortes
 est albus. plato est albus. Aliomodo per
 conceptum relatiuum. dicendo sortes est
 similis platoni secundum albedinem: et iste con-
 ceptus relatiuus est solum in anima.

Sed hic sunt duo dubia. primum quod secundum
 predicta videtur quod aliquid refertur reali-
 ter ad nō ens: puta materia realis refertur
 ad formam non existentem. Ad
 quam est in potentia etiam circumscrip-
 ta omni operatione intellectus materia
 est vere in potentia ad formam: et hoc
 nomen potentia vere significat ipsam ma-
 teriam. Secundum dubium est utrum ta-
 les sint concedende. albedo est similitudo.
 sortes est paternitas: sicut tales con-
 ceduntur albedo est similis: vel sortes est
 similis vel pater. Ad primum istorum

dico q̄ ibi est solū difficultas vocalis v̄l
equiuocatio de relatione reali. Nam si
relatio realis p̄scise itelligitur i^a q̄ im-
portat vnam rem existentem. ⁊ aliam si-
bi correspondentem in actu. sic est mani-
festum q̄ hic non est r̄o realis. Sed vo-
cando r̄oem realem. quando aliquid si-
ue sit in actu siue in potentia est tale qua-
le denominatur esse p̄ p̄cretum relatio-
nis siue omni operatione intellectus: sic
est relatio realis: quia opatio intellect⁹ nō
plus facit ad hoc q̄ materia sit in potē-
tia ad formam. q̄ ad hoc q̄ vnus asin⁹
generet alium. Ad secundum dico
q̄ aliter dicendum est secundum vsum
loquentium. ⁊ aliter s̄m veritatem ser-
monis. nam vsus loquentium habet di-
cere q̄ similitudo equalitas ⁊ c. ita signi-
ficant res absolutas: sed nō sunt res ab-
solute. Nec predicantur de illis. q̄ vsus
loq̄ndi nō p̄cedit q̄ albedo sit s̄litudō. n^o
duo alba sint s̄litudō s̄ p̄cedit q̄ s̄litudō
significat duo alba: sed loquendo de vir-
tute sermonis significatiue debet conce-
di q̄ similitudo equalitas ⁊ huiusmodi
ex quo significant res absolutas: ⁊ sunt
prime intentiones: possunt vere predica-
ri de illis. Et hoc potest adhuc diuersi-
mode poni. vno modo sicut dictum est
quadam questione superius q̄ quan-
tus concreta talium relationum suppo-
nant pro vna re absoluta. ⁊ de i^a vere
predicantur. puta dicendo sortes est si-
milis. tamen abstracta relationum non
supponūt nisi pro plurib⁹ rebus absolu-
tis coniunctim. sicut nomen collectivuz
puta populus: exercitus: turba. so-
cietas. Et secundum istam opinionem
sicut conceditur q̄ sortes est socius. Et
ista negatur sortes est societas: ita conce-
dendum est. q̄ sortes est similis: ⁊ negan-

dum q̄ sortes est similitudo. Tamen cō-
cedendum est q̄ sortes ⁊ io sunt simili-
tudo. ⁊ ita in omnibus esset dicendum:
q̄ tālia nomina abstracta relationum
sunt nomina collectiua. sed quāuis ista
opinio possit sic substineri quantum ad
r̄ones equiparentie: siue similitum nomi-
num non tamen in relationibus disqui-
parentie que sunt dissimilitum nominuz
quia non videtur proprie dictum q̄ de
us ⁊ creatura sunt: creatio: actio: sicut
pater ⁊ filius sunt paternitas. sicut nec
conceditur q̄ filius est paternitas. Ideo
potest aliter dici sicut dictum est superi-
us in quadam questione. q̄ quādo cum
q̄ concretum ⁊ abstractū penitus idem
significant: ⁊ omni eodem modo signifi-
candi gramaticali ⁊ logicali talia con-
creta ⁊ abstracta predicantur de eodem
nisi inclusio alicuius sine cathogoreuma-
tis impediatur: sed sic est de concretis ⁊ ab-
stractis istarum relationum. q̄ quicquid
significat simile significat similitudo. Et
eodem modo. quia non plus innotescit
per rationem. nec per auctoritates alicu-
ius doctoris q̄ similitudo significat res
coniunctim plus q̄ simile: sicut per auc-
toritates innotescit nobis q̄ populus ⁊
exercitus significant sua significata con-
iuncti. ⁊ popularis supponit pro homi-
nibus diuisim: ⁊ ideo de virtute sermōis
sic: hec est p̄cedenda albedo ē s̄litudō ita h^o ē
p̄cedē^a alb^o ē s̄litudō. Et nūq̄ p̄t vna es-
se vera sine alia. Et sicut hec est conce-
denda. sortes est pater. ita hec est conce-
denda sortes est paternitas. quia pro eo-
dē supponūt. ⁊ ista ē cōis. tā ad r̄oes eq̄
pen^o q̄ ad r̄oes disq̄parentie Ad prin-
cipale patet sufficienter ex dictis.

Questio. xxvi.

Trum ydemptitas similitudo: et equalitas sint relationes in diuinis quod non. quia tunc in diuinis essent plures relationes quam quatuor. Similiter nulla istarum constituit personam diuinam. Contra. pater in diuinis est realiter equalis filio et spiritui sancto. ergo. Supposita distinctione de ratione reali posita in priori quod dico tunc ad questionem quod accipiendo relationem realem. primo modo ut dicit aliquam rem quocumque modo distinctam a personis diuinis. sic non sunt relationes reales. quia quando propositio verificatur pro rebus et cetera. Sed iste propositio pater est equalis filio vel similis verificantur pro rebus et solus pater et filius sufficiunt ad verificandum. istas. ergo alia res non est ponenda.

Proterea in creaturis equalitas et similitudo non sunt tales res prout. ergo multo fortius in deo. Proterea si sic tunc quero. aut similitudo patris fundat aliam similitudinem respectu similitudinis in filio: aut non si sic: tunc erit processus in infinitum. Si non. et tamen una similitudo est similis alteri: ergo eodem modo standum est in primo. scilicet quod pater est similis filio sine omni tali re addita.

Secundo dico quod accipiendo relationem realem. secundo modo sic sunt relationes reales quod proba. quia quando aliquid est tale quale denotatur esse per relationem ex natura rei. et non per operationem intellectus. ibi est relatio realis. sed sic est de equalitate. ergo illa equalitas est relatio realis. Tertio. dico quod iste non sunt relationes rationis huiusmodi proba. quia nunquam est relatio rationis: nisi quando res non est talis ex natura rei. quod denotatur esse per tale relatum.

sed potest esse talis per operationem intellectus. sed pater ex natura rei est equalis et similis filio sine omni operatione intellectus. quia non plus facit intellectus ad hoc quod pater sit similis filio. quam facit ad hoc quod pater generet filium. Si dicat. sicut impossibile est quod aliquid sit album sine albedine. ita impossibile est quod aliquid sit equalis sine equalitate. Dico. quod equalitas potest stare materialiter solum. vel significanter. si primo modo sit vera est. si secundo modo falsa. quia tunc equalitas supponit pro patre et filio coniunctim vel diuisim. Ad principale patet ex dictis quomodo pater est equalis filio.

Questio. xxvii.

Trum ydemptitas numeralis sit relatio realis. quod non. quod eiusdem ad se non est relatio sed ydemptitas numeralis est huiusmodi. ergo. Contra. sortes ex natura rei est idem numero sibi sine omni opere intellectus. ergo est relatio realis. Proterea supposita distinctione de relatione reali prius data dico breuiter quod ydemptitas numeralis eodem modo est relatio realis: sicut similitudo vel equalitas. Et hoc quia sortes est realiter idem et ad hoc nihil facit intellectus. Sed contra. philosophus metaphisice. c. de eodem dicit sic. ydemptitas unitas quedam plurium in essendo: aut quando utitur uno ut pluribus veluti quando dicunt ipsi ipsi idem. nam ut duobus utitur eodem. tunc arguo. ydemptitas numeralis non est nisi quando quis utitur uno ut duobus. sed solus intellectus utitur uno. ut duobus. ergo talis ydemptitas non est sine opere intellectus et per consequens non est relatio realis.

Preterea ad relationem realem semper requiritur distinctio realis extremorum. sed hec extre^a nō distinguuntur realiter. ergo rē. Pre^a omne relatiuum predicat in concreto de subā: sicut bñ dicitur qd subā est qualis z q̄ta rē. Sed relatiuum est predicamentū relationis. ergo hec est vera. substantia est relatiua aīal est relatiuum. quod nō cōcedit: Preterea ab inferiori ad superi⁹ est bona cōsequentia. sed pater z relatiuum se habēt sicut superius z inferius: sicut paternitas z relatio. ergo sequitur homo ē pater. ergo homo est relatiuum. z nō per se. ergo per aliā rem. Ad primū dico. qd ari. non negat ydēptitatē numeralem esse relationem realem: sed vult qd in assignando extremū vni correlatiuo vtendū est eodē noīe in diuersis casibus ac si essent duo noīa. Et hoc siue assignetur p priū correlatiuum: siue illud de quo suum correlatiuum verificatur. Vnde sicut assignando correlatiuum similis possum dicere dupliciter. vnomō sic sor. est similis pla. Aliomō sic. simile est simili simile. ita in pposito possum dicere qd sortes ē idē sorti. z quod idem eidē est idē. Si dicat qd fm istā assignatōem ita in similitudine oportet vti vno quasi duob⁹ sicut in ydēptitate numerali concedo n^o hoc negat phi. tñ differētia est ī vtraqz assignatione. In pposito aut oportet vti vno vt duobus. hoc est oportet accipere idem nomē in diuersis casibus. idō dicit veluti ipsum ipi idē. sed in aliis respectiuis nō oportet nisi quando assignatur nomen relatiuum ad suū p priū correlatiuum. sic dicendo simile est simili simile. sed accipiendo i^a quibus conueniunt relatiua debent accipi simpliciter diuersa. quia non possum vere dicere sortes

est similis sor. z sic de aliis. Ad aliud dico qd extremū relationis potest dupliciter accipi. vnomō pprie p correlatiuo. isto mō dico qd omis relō realis requirit distinctōem realē extremoz. saltem numeralem. quia ipamet correlatiua que sūt extrema relationis sunt conceptus vel voces. z i^a in pposito distinguuntur numeraliter. sicut idē conceptus bis replicatus in diuersis casibus. Et eodem mō est de relationib⁹ mouentis z moti qñ idem mouet se qd ipsa extrema relatiōis que sunt correlatiua distinguuntur numeraliter saltem. Aliomodo accipitur extremum relationis pro i^o de quo correlatiuum verificatur. z sic improprie accipitur. z sic accipiendo non oportet qd omis relatio requiratur distinctionem realem extremoz. quia potest esse simpliciter idem de quo vtrumqz extremū verificatur. patet non solum in ydēptitate numerali. sed etiam quando idē mouet se. Ad aliud dico qd quando predicamentum est prima intentio secundum mentem philosophi. tale predicamentum predicatur de substantia in concreto. sed fm intentionem philosophi relatio est nomen secunde intentionis. qz prescise utebatur hoc nomine relatio. vel ad aliquid pro intentionibus vel nominibus. z ideo ipse non concederet qd substantia est relatiua. sicut qd substantia est qualitas. tamen secundum veritatem theo^o rlo est nomen prime intentionis. qz significat nō solum noīa relatiua. sed etiam ipsas rōnes extra animam. puta rōnes diuinas. ideo est prima intentio. Ad aliud dico qd pater z relatiuum nō pprie se habēt. sicut superius z inferius. quia rlo est nomen scōe intentionis fm phi. z soluz supponit p

noibus relatiuis: non p rebus. z ideo nō sequitur. homo est pater. ergo hō est relatiuū. qz relatiuū non pōt supponere p ipsa re que nō est signum. sed tm̄ suppoit p signis fm̄ intentionem philosophi. saltem fm̄ veritatē p nulla re. creata extra z ideo in talibus terminis non tenet illa regula ab inferiori ad superiō. sicut nō sequitur hō est spēs. ergo aīal est spēs ppter eandem cām. Ad argumenta pncipalia patet ex dictis.

Questio. xxviii.

¶ **T**rum creatio actio sit relatio rationis. qz sic. qz est relatio z nō realis ergo rationis. Contra. relatio rōnis causatur per actum intellectus sed pter omnem operationem intellectus creati: vere dicitur de⁹ creans lapidem z creator hoīs. ergo zc. Ad qōnem dico primo qz creatio actio siue relatio dei ad creaturam. nō est relatio rōnis: quod pbo multipliciter primo sic. qñ aliquid importatur p aliquod nomē qd nomen non potest alicui competere nisi aliqua cā cāte si illa cā non esset: illud nomen nullo mō vere diceretur de aliqō sed relatio rōnis nullo mō pōt esse nisi in intellectu nostro cāte. ergo si intellectus creatus non esset. nō esset relatio ratiōis z per consequens si creatio actio importet respectum rationis deus non erit vere creator: nec creans. z ita deus nō posset creare lapides intellectu creato non causante. ¶ **D**eterea quando aliquid denoiatur ab aliquo vere z realiter: vel qñ aliquid est aliquale vere z realiter. siue intellectus sit: siue non sit: per neutrum extremum importat aliquid cātū ab intellectu. Exēplum si hō realiter sit albus siue intellectus sit siue nō sit. tunc nec per

hoiē nec per alium importatur aliquid cātū ab intellectu: sed siue intellectus sit siue non sit deus est creans. ergo nec p deum nec per creantes importatur aliquid cātū ab intellectu. ¶ **D**eterea fm̄ istos sicut intellectus causat respectum rōnis: ita voluntas: z per pns ad hoc qd deus creet lapidem: nō plus facit intellect⁹ n̄ qz voluntas creata. Et ita vel vtrūqz cābit ibi respectū rōnis vel neutrum. si neutrum hētur ppositum: si vtrūqz. ergo creatio actio importabit duos respect⁹ rōnis: vnum cātū per actū intellectus. z alium causatū per actū voluntatis qd est absurdū. ¶ **D**eterea sicut vox relatiua ita scriptū nomen est relatiuū. posito ergo qz nullus intellectus creat⁹ esset. z tm̄ hec ppositio esset scripta in libro. deus est creans: tunc illud nomē creans scriptū est relatiuum z tm̄ tūc non importat respectū rōis

¶ **D**eterea fm̄ istos respect⁹ cātur ex operatione intellectus cōparantis vnam rez ad aliam vel ad scriptū. tunc arguo qñ cūqz ex cōparatione alicui⁹ ad alterz cātur aliquid aliud: tunc ex simili cōparatiōe ipsius ad qd cūqz cātur simile. Exēplū qz subiectum z predicatū sunt denoiatiōnes pntes tales pparatiōnes. z ideo omne illud qd pōt intellectus cōparare ad hoiem sicut cōparat sortē ad hoiem potest esse subiectum vel predicatum respectu hominis: sicut sortes potest eē subiectum vel predicatū respectu hominis: sz omni modo quo intellectus potest cōparare deum ad creaturaz consimili modo potest cōparare quacūqz creaturā ad eandem. ergo si deus est creator: propter relationem consequentem cōparatiōem intellectus. eadez ratione vna creatura dicitur z erit creatrix alterius ppter respectum rationis consequentem cō

paratōem intellectus. si dicat q̄ vna cō/
 paratio est vera z alia falsa. z ideo ad
 vna sequitur respectus ratiois z non ad
 aliam. Contra. respectus ratiois ita cō/
 sequitur cōparationem veram sicut fal/
 sam z ecōverso. qz fm̄ eos in ista p̄posi/
 tione asinus est hō. ita consequitur respe/
 ct⁹ ratiois asinum p̄pter cōparatōem fal/
 sã sicut in ista p̄positione vera. sortes est
 hō consequitur respectus ratiois sortes p̄/
 pter cōparationem veram. qz ita asin⁹
 est subiectum in p̄positione falsa p̄pter
 talem cōparatōem falsam. sicut sortes est
 subiectū in p̄positione vera. p̄pter com/
 parationem veram. ergo siue intellectus
 cōparet vere siue false semper consimilē
 cōparatōem sequitur cōsimilis respe/
 ctus ratiois. z per consequens p̄pter il/
 lam cōparatōem: ita potest creatura cre/
 are sicut deus. **D**reterea sicut nihil ē
 album nisi albedo sit inesse sicut conueni/
 enti. ita nihil est creans nisi creatio sit in/
 esse sibi conuenienti. ergo si creatio actio
 sit quidã respectus ratiois: nunq̄ deus
 vere crearet: nisi talis respectus ponere/
 tur per operationem intellectus compa/
 rantis quod est absurdum. **D**reterea
 sicut intellectus potest comparare cau/
 sam non habentē respectum realē ad ef/
 fectum suū fm̄ istos ita potest cōparare
 causam habentem respectū realē ad ef/
 fectum suum. ergo qua ratione ex pri/
 ma cōparatōe cōsequitur respectus ta/
 lis ratiois eadem ratione ex secūda cō/
 paratōe consequitur consimilis respe/
 ctus. z ita talis causa haberet duos re/
 spectus ad effectum suum vnum reales
 z alterū ratiois quod falsum est. **I**deo
 dico q̄ creatio actio siue relatio dei ad
 creaturam nō est respectus ratiois. **S**e/
 cūdo dico q̄ illa relatio ē realis illo mo

do quō relatio solū ad effect⁹ suos est re/
 alis. qz circūscripto om̄i intellectu crea/
 to vere dicitur de⁹: dñs creature z creas
Ad principalia patet ex dictis.

Questio .xxix.

Trum relatio ratiois distiguat a re/
 bus absolutis. q̄ sic. qz contradi/
 ctoria nō verificantur de aliq̄
 sine distinctione reali. s; colūna nunc. est
 dextra z prius non. ergo dextreitas co/
 lūne distiguat a columna. s; dextreitas ē
 relatio ratiois. ergo. **C**ontra. relatio
 diuiditur in relatōem realem z ratiois. s;
 relatio realis non distiguat ab absolutis
 ergo nec relatio ratiois. **A**d questionez
 dico breuiter q̄ relatio ratiois non distiguit
 a rebus absolutis. **Q**uō p̄bo. quia si
 sic. aut h; esse subiectiuū aut obiectiuū
 si primo tunc est reale. si scdo p̄tra nihil
 tale obiectū est in hoc mundo: sicut p̄ba/
 tum est prius. **S**ed p̄tra vniō extremoz
 p̄positionis nec est aliqd̄ absolutū: nec re/
 latio realis. qz non oritur ex natura ex/
 tremoz. ergo est relatio ratiois. **D**rete/
 terea subiectū z predicatum: genus spe/
 cies z alie secūde intentōes nō importāt
 tm̄ res absolutas. qz quicquid est abso/
 lutū in subiecto pōt eē z intelligi. z tam̄
 non erit nec intelliget eē subiectum nec p̄/
 dicatum z sic de genere z specie zc.

Dreterea veritas z falsitas necessitas
 z p̄tingentia p̄pōnis non sunt res abso/
 lute nec relatōes reales. **D**reterea p̄/
 cium in nūmo est relatio ratiois z non res
 absoluta. **S**ed istis z cōsimilib⁹ non
 obstātibus dico q̄ r̄lo ratiois non distiguat
 absolutis. nec inuenitur a p̄hō talis di/
 stinctio inter relationem realē z ratiois
Ad primū in p̄trarium dico q̄ vniō er

extremorum propositionis in mente est conceptus
sincathegorematicus verbi copulativi si-
ue copulantis subiectum cum predicato
sicut in ista propositione plata. homo est animal. unio
extremorum ponitur illud verbum est quod est
quedam qualitas absoluta. Ita propor-
tionaliter est de unione extremorum istorum
nisi intentione. quod est conceptus copule que est
qualitas quedam mentis. puta actus intel-
ligendi. et iste conceptus realiter distingui-
tur a subiecto et predicato que sunt etiam
diversi actus intelligendi. et istis tribus concepti-
bus positus in mente sine omni respectu ratio-
nis habetur propositio. et unio extremorum
eius sicut istis tribus vocibus continue pro-
latis homo est animal. habetur sufficienter pro-
positio in voce sine omni alio et unio extre-
morum eius. Ad aliud dico quod illud ab-
solutum in mente quod est subiectum vel pre-
dicatum propositionis potest esse et intelligi cog-
nitione incompleta. et tamen nec unum erit subie-
ctum nec aliud predicatum sed hoc non propter
defectum alicuius respectus rationis. sed propter
defectum conceptus absoluti copule. po-
test enim aliquis absolute cognitione incom-
pleta intelligere et hominem et animal. et tamen
nec homo erit subiectum nec animal predica-
tum. et hoc quia deficit ille conceptus sincathe-
gorematicus quo posito sine omni alio re-
spectu: homo erit subiectum animal erit predica-
tum et habetur tota propositio. Unde conce-
do quod tam subiectum quam predicatum est conceptus
relativus rationis sicut post patebit. Sed gli-
bet talis conceptus est quedam qualitas
absoluta puta actus intelligendi et sicut
dictum est de subiecto et predicato. ita dicen-
dum est de genere. et omnibus intentionibus
secundis. quia tam genus quam species sunt conceptus rela-
tivi. et possunt dici relationes rationis
sive bonum intellectum. Non tamen di-
stinguuntur a rebus absolutis. Et

ideo animal quod est genus potest absolu-
te intelligi cognitione incompleta non intel-
ligendo quod est genus et sic dicitur species. Etenim est quod
iste conceptus generis non tamen significat animal corpus
colorem et alia genera. sed importat quia predicatur
de pluribus differentibus specie. et ita
ille conceptus genus connotat illa de quibus
animal et color et cetera genera pre-
dicantur. quia ille conceptus genus non so-
lum significat illas primas intentiones que
sunt genera. sed et connotat species illo-
rum generum. licet iste conceptus color et
animal non connotet illas species. ideo di-
citur genus relatio rationis. quia non po-
test sic connotare nisi mediante intellectu.
et tamen est qualitas absoluta in anima. E-
odem modo iste conceptus species non solum
significat hominem et asinum que sunt spe-
cies sed connotat quod predicantur de pluribus
differentibus numero et etiam connotat quod
genus est predicabile de eis. et ita potest di-
ci de aliis secundis intentionibus. Ad aliud
dico quod veritas et falsitas propositionis non
differunt per novos respectus rationis: sed sunt
conceptus relativi significantes ipsas propo-
siones non absolute. sed iste conceptus veritas
ultra propositionem quam significat connotat quod
ita sit in re sicut importatur per propositionem
Et falsitas importat quod ita non sit in re sicut
importatur per propositionem. et per illum conceptum
necessitas importatur et quod ita sit in re et
non potest aliter esse. contingencia connotat quod
potest aliter esse quam importat per propositionem et hoc
sine omni respectu rationis. Ad aliud procedo
quod proprium est nomen relativum. et potest dici rela-
tionis. quia denarius non dicitur proprium nisi per vo-
luntariam institutionem alicuius. et ita connotat
actum voluntatis et actum intellectus ipsius in-
stituentis sine quo actu nullo dicitur pro-
prium: ideo potest dici ratio rationis. Per predicta potest
sufficienter raderi ad omnes rationes reprobatas

relationes rationis esse. Ad principale dico qd in pposito contradictoria verificantur de colūna per mutationē alīs in quo est realiter sinistrum et dextrum: quia ideo colūna denominatur dextra vel sinistra. quia situatur ad dextram vel sinistram alīs. Ideo concedo qd dextreitas importat rem distinctā a colūna. s. dextraz pte alīs. Et qd accipit qd dextreitas ē relatio rationis. falsum est. quia sine omni actu intellectus et voluntatis dicitur colūna dextra vel sinistra. qz stat ad dextrā vel sinistram aīalis. et iō non plus est relatio rōnis in colūna q̄ in aīali.

Questio. xxx.

v. Trum relatio realis et rōnis distinguant. qd non. qz relatio realis n̄ importat aliquid extra aīam. 6^o solum significat res exītes in aīa. et per pns est relatio rationis. Contra. relatio rōnis et realis diuiduntur ex opposito ergo nullo^o coincidunt in idem. Ad q̄ stionē lz relatio rōnis non sit vocabuluz phisycū. qz credo qd non inuenit illud vocabulū in phi. Aristotelis ponēdo tñ ppter cōia dicta relationē rationis aliquid eē. dico qd relatio realis et rationis distinguuntur. qd patet. quia quando sine operatione intellectus res nō est talis qualis denotatur esse per relationem et concretum relationis. tunc est relatio rationis. verbi gratia. qz nihil est subiectum nec predicatum sine operatione intellectus: imo. ad hoc qd aliquid sit subiectū vel p̄dicatū requirit opatio. ideo isti pceptus relatiui. s. subiectū et p̄dicatuz dicuntur relationes rōnis. simlr qz vox non significat rē nisi per institutōem que est operatio intellectus. ita qd si nunq̄ fuisset hec vox: homo instituta ad significandū: non signi-

ficaret. nec eēt vox significatiua: ideo significatio istius vocis pōt vocari relatio rationis. per hoc qd patet hoc nomē homo: ad hoc qd sit nomē. siue vox significatiua nihil addit ultra istam vocē hō et cōsimiles: sed cōnotat actū intellectus quo instituebat ad significandū. istis enī duobus positis sine omni respectu rōnis inesse dicit ista vox hō nomen qz impossibile ē qd ista vox hō sit. et qd actus quo instituit ad significandū sit. nisi ista vox sit nomen. Simlr qz nummus nō est precium nisi p voluntariam institutōem quā volitionē precedit actus intellectus. ideo potest p̄cium dici act^o respectus rōnis. Et s̄z h^o pōt saluari dictū Sco. qui ponit qd relatio rōnis potest causari: tam per actū intellect^o q̄ voluntatis. Sed qñ res est talis qualis denotatur eē per relationē v̄l per conceptū relationis sine omni operatione intellectus. ita qd operatio intellectus nihil facit ad hoc. tunc pōt dici relatio realis modo exposito. Exemplum quia vnum album est simile alteri albo sine operatione intellectus operantis: ideo similitudo dicitur relatio realis: et sic est d̄ paternitate et aliis. Ad principale dico qd quauis hoc commune relatio sine intentionem philosophi sit secunda intentio. et ita sine euz potest dici relatio rationis. quia nec ipsum. nec illa pro quibus supponit: sunt relationes sine operatione intellectus: tamen secundum veritatem theologie est prima intentio et relatio realis. quia licet secundum opinionem philosophi relatio non significat aliquam rem creatam extra animam: tamen in rei veritate significat relationes diuinas: que sunt extra animam ideo secundum veritatem est relatio realis et prima intentio. quia sine omni

operatione intellectus. paternitas diuina est relatio et similiter filiatio et spiratio. Similiter quicquid sit de relatione que est genus: tamen relationes speciales puta similitudo et hominibus sunt reales et significant et supponuntur pro rebus extra animam.

Incipit septimum quolibetum.

Questio prima.

¶ **Primum creatio vel conseruatio differat realiter a rebus absolutis quod sic. quia creatio est relatio vel res absoluta non est res absoluta. 2^o et c.**

Contra. si differat realiter. et ergo illa res que est creatio creatur. aut 2^o creatio que est a rebus. aut non. Si sic. tunc erit processus in infinitum si non. 2^o standum est in primo.

Respondetur quod ista questio includit difficultatem generalem ad creationem conseruationem actum et passionem. Ideo generaliter dico quod non. quia quod propositio verificatur pro rebus: si due res vel tres sufficiant ad veritatem propositionis: alia superfluit sed iste due propositiones lapis creatur lapis conseruatur sunt vere et verificantur pro rebus. et ad verificandum istam propositionem: lapis creatur: sufficit deus et lapis. et primum instans in quo est. quia istis positis impossibile est quin hec sit vera lapis creatur. ergo creatio non est alia res ab istis. Similiter ad verificandum istam lapidis conseruatur: sufficit deus et lapis. et aliquid instans post instans creatiois. ergo conseruatio actio vel passio non est alia res ab istis. Sed hic sunt dubia. primum est de creatione. quia videtur quod sit alia res ab istis. quia deus et lapis manent: et non manet creatio. pro hoc primo primum instans creatiois. Preterea si hodie ignis generaret ignem et cras deus annihilaret ignem

generatum. et per creationem in 3^o die producat iste ignis creatur et prius non per causam.

Et in omnia absoluta que sunt in tertio die fuerunt in primo die per causam. ergo creatio dicit aliquid propter res absolutas. Secundum dubium est de conseruatione. quia deus est et lapis similiter quod lapis non conseruatur distinctio creationem a conseruatione. pro hoc in primo instanti quod lapis creatur. 2^o conseruatio est aliquid propter deum et lapidem. Ad primum istorum dico quod creatio lapidis siue actiua siue passiuua non significat aliquid positum distinctum a deo et lapide. sed connotat negationem immediate procedere esse lapidis: quia importat quod lapis modo sit et prius immediate non fuerit. Et quicquid sic est sine omni alio respectu dei deus creare lapidem. Et lapis creari a deo: et hoc solum est primum instans creationis lapidis. Ad 2^{um} dico quod tertio die ignis creatur et non in primo. quia in aliqua parte tertie diei fuit totaliter nihil. quia fuit annihilatus secundum materiam et formam. et per mediate fuit: ideo fuit creans. Sed in primo die non fuit creatus sed generatus. quia in primo die non accepit esse secundum se totum. quia materia fuit presupposita generationi. Et si dicat possumus quod solum forma ignis annihilaretur in tertio die: et repetit per creationem: tunc manet eadem materia primo die et tertio: et tamen tertio die creatur et primo die non. Respondetur deo. tertio die creatur forma ignis: quia tunc producit a solo deo: qui solum agit ad extra per creationem. Primum autem die non producit a solo deo sed ab igne. ideo non creatur. Unde hoc nomen creatio quod solum dicitur de lapide: ita quod lapis vel ignis solus dicitur creari et non generari. connotat quod ignis immediate prius non fuit et quod ignis producit a solo deo. Ad 2^{um} dubium dico quod conseruatio siue actiua siue passiuua: non dicit aliam rem a deo et lapide. Et sicut crea-

lio lapidis importat ultra deū: q̄ lapis modo est et prius nō fuit: ita cōseruatio importat ultra deū q̄ modo est et prius fuit et q̄ hoc nō est verū in primo instāti creationis lapidis. iō tunc non cōseruatur sed creatur. Ad principale dico q̄ licet creatio sit nomen relatiuū. tamē potest supponere pro rebus absolutis et iō de virtute sermonis hec est pcedēda. creatio actio est deus. et creatio passio est lapis.

Questio secunda

¶ **T**rum qualitas differat realiter a substantia. Qd̄ non. q̄ rectū curuū triangulum quadrangulū et hmoi sunt qualitates d̄ tertia specie et sunt substantie eo q̄ deus non posset facere corp̄ sine figura. ergo et c̄. Cōtra albedo et nigredo sunt qualitates. et non sunt substantie vt manifestū est. ergo. Ad q̄onem dico q̄ qualitas de tertia specie differt realiter a subā. qd̄ probo. q̄ impossibile est aliqd̄ transire de vno contradictorio in p̄tradiozium sine acquisitione vel deperditione cuiuscūq̄ rei vbi nō saluatur per transitōem t̄pis vel motum localem: sed hō est primo nō albus. et postea albus et iste trāstus non saluatur p̄ motum localem: nec transitōem t̄pis. ergo albedo differt realiter ab homie. Scd̄o dico q̄ qualitates de quarta specie cuiusmodi sunt figura curuitas et rectitudo: densitas: raritas et hmoi. non sunt res distincte a substantia et aliis qualitatib̄. Qd̄ probo. quia quando p̄positio verificatur p̄ rebus. si vna res sufficit ad eius veritatem. frustra ponuntur due. sed tales p̄positiones linea est recta: substantia est curua. et huiusmodi verificantur p̄ rebus et sola substantia sic. vel sic situata

sufficit ad eius veritatem. partes substantie disponantur s̄m lineam rectam: et nō moueantur localiter. nec augmententur nec diminuentur. contradictio est q̄ primo substantia sit recta et post sit curua. ergo rectitudo vel curuitas nihil addit super substantiam et partes eius. Vnde si deus per potentiam suam absolutā separaret a substantia situata s̄m lineam rectā omne accidens tam absolutum q̄ relatiuum. et q̄ partes illius substantie in eodem situ cōseruentur. Adhuc illa substantia erit recta sicut prius. ergo et c̄. Sed hic est vnum dubium quomodo scitur q̄ qualitas est alia res a substantia et quomodo non. Respondeo q̄ quādo aliq̄ p̄dicab̄ p̄nt success̄ verificari d̄ eod̄ q̄ p̄nt de eod̄ verificari p̄pter solum motum localem: tunc nō oportet q̄ illa p̄dicabilia res distinctas significēt huiusmodi sunt curuum rectum et hmoi. Nam quando aliquid est rectum si postea nulla re abueniente: p̄tes ipsius per motū localem app̄roximentur: ita q̄ min̄ distent q̄ prius illud dicitur curuum. ideo curuitas et rectitudo important alias res a rebus rectis et curuis. Similiter est de figura q̄ per solum motū localem aliquarum p̄tiū p̄t aliquid fieri diuerse figure. Mirabile enim esset si quotienscūq̄ partes mutarentur localiter. totiens acquirerēt nouas qualitates et perderent: sed sic nō est de albedine et nigredine. q̄ nō per h̄ solum q̄ partes alicuius mouentur localiter fit calidum vel frigidum. et iō omnia talia important res distinctas a substantia. Ad argumenta principalia patet ex dictis.

Questio tertia.

Etiam actio vel passio differat
realiter ab absolutis. q̄ sic. quia
res absoluta dicitur agens. actio
autem non est nec dicitur agens. ergo. Co
tra. pluralitas non est ponenda sine necessi
tate. sed hic non est necessitas. ergo etc.

Ad quoniam dico quod nec actio nec pas
sio differat realiter ab absolutis. quod probatur
primo quia si sit alia res quero utrum sit p
se stans vel non. Si primo tunc est sub
stantia et habet intentum. Si 2^o tunc actio
inest agenti aut patienti. Si primo tunc oem
agens et omne mouens vere recipet no
uam rem in se quicquid ageret vel moue
ret. et ita corpus celeste et celestia continue
reciperent nouas res in agendo. et ita de
us in agendo recipet nouam rem in se. Si
actio sit in patiente tunc illa res non deno
minatur proprie agens sed patientis. Similiter
tunc patientis semper ad minus recipet in se
tres res: puta actioem et passionem et quali
tatem absolutam quod videtur absurdum
Si dicat quod tunc non sequitur quod deus reci
peret nouas res quod non est sicut de deo et
aliis creaturis. Contra. deus nihil reci
piendo vere et realiter agit: et per primum est ibi
actio sine tali re media. ergo frustra ponitur
talis res in alio agente. cum possit vere
et realiter esse agens sine tali alia re. Pre
terea illa res que ponitur actio. aut est cre
ata aut increata: si non est creata. ergo est de
us. si creata quero a quo. Non nisi ab a
gente ut scilicet agens producat illam rem
Unde hoc dato quero de productione illius
rei sicut prius. et erit processus in infinitum
vel stabitur quod una res producit sine omni
re media. et eadem ratione standum est in
primo. Preterea omnem rem quam pro
ducit deus mediante causa secunda: potest p
se immediate producere. ergo illam rem que
ponitur actio quando ignis agit in lignis

potest deus immediate producere sine hoc
quod ignis agat. quo facto: quero aut ignis
agit aut non. Si sic ergo ignis agit. et ta
men solus deus agit. Si non agit. contra
in igne est actio formaliter et subiectiue
existens. et per consequens vere denominatur
ab actione. ergo ignis vere agit: et ita a
git et non agit. quod est impossibile.

Preterea quando propositio verificatur
per rebus si tres sufficiant ad eius verita
tem non oportet ponere quartam. sed ista
propositio ignis agit in aquam. verifica
tur per rebus. et ad eius veritatem suffici
unt ignis aqua: et calor. productus in aquam
ad presentiam ignis. ita quod nisi ignis esset pre
sens aque non produceretur. ergo calor na
turaliter sine omni respectu medio produci
tur. et tunc ignis vere dicitur agens et aqua
patientis et calor effectus productus. ergo ne
la alia requiritur ad veritatem talius pro
positionum. Sed contra. impossibile est
transire de contradictorio in contradictori
um sine omni mutatione. sed ignis produ
cendo calorem in aquam in primo instan
ti in quo ignis generatur: ignis vere agit
in materia. et materia vere patitur recipi
endo formam ignis. et post illud instans nec
materia patitur nec ignis agit. ergo est ibi
aliqua mutatio. sed nihil nouum acquirit. er
go aliquid precedens corrumpitur: et non nisi a
crio vel passio. et non corrumpitur aliquid ab
solutum. ergo respectus. ergo actio et pas
sio sunt respectus. Preterea quoniam propositio
verificatur pro rebus si pauca non
sufficiunt. reguntur plures. sed ista propositio ignis
calificat aquam. verificatur per rebus et
res absolute non sufficiunt ad verifican
dum eam: quod possunt omnia absoluta fieri
a solo deo: et tunc non erit hec vera: ignis
agit. ergo etc. Ad primum istorum
dico quod aliter dicendum est de agente

non conseruare: et aliter de agente conseruante: modo loquendo de agente non conseruante: tunc talis transitus saluatur per solam transitionem temporis. quia sola actio que non est conseruatio importat hoc totum quod ad presentiam istius ignis ad aquam sequitur calor in aqua quod non est in ea nisi ignis est presens aque: et quod post primum instans illud in quo ponitur forma ignis si agens destrueretur: nihilominus est forma ignis in materia aqua: ideo tunc propter transitionem temporis dicitur ignis non agens. qui prius erat agens. Similiter quod passio que non est conseruatio passiva dicit hoc totum quod materia nunc habet aliquam formam ad presentiam ignis. quod primum immediate non habet post primum instans ex hoc quod tempus transit sine omni alio addito: sequitur quod hec sit falsa hoc passum patitur ab hoc agente. et quod hec sit vera hoc passum non patitur ab hoc agente sicut sola transitio temporis sufficit ad verificandum istam. Primo fortes est in a. et postea ista. fortes non est in a. Sed de agente conseruante non preterita predictoria verificari: nisi propter destructionem effectus. Et si queratur utrum actio et passio transeant post primum instans. Respondetur quod sic. sub isto intellectu quod agens cessat esse agens. et patiens cessat esse patiens et iste intellectus est verus. Et sub isto intellectu potest concedi quod priuatio mere corrumpitur. et quod priuatio corrumpitur in aduentu forme: non quod aliquid vere corrumpitur sed quod materia cessat esse in potentia: vel cessat esse priuata hoc est incipit habere formam. Ad secundum frequenter prius dictum est. ideo nunc transeo. Ad argumentum principale dico quod logice loquendo actio vere est agens. quia vere et realiter supponit pro agente.

Questio. iiii.

Primum predicamentum actionis et passionis componantur ex conceptibus. quod non quod predicamentum utrumque predicatur de rebus. quod componitur ex rebus. Contra. ista predicamenta componuntur ex signis naturaliter significantibus res. sed conceptus sunt homini igitur. Ad questionem dico quod secundum intentionem philosophi verba mentalia actiua que sunt conceptus: sunt in predicamento actiois et omnia verba mentalia passiva sunt in predicamento passionis siue illa verba significant substantias siue qualitates. quia Aristoteles nominat utriusque ista predicamenta per homini verba. sicut patet in predicamentis. et cum eo concordat Damascenus in logica sua. Unde predicamentum actionis non est nisi quedam ordinatio verborum actiuorum importantius quod aliquid agit vel facit aliquid. ita quod unum verbum vere predicatur de alio verbo: cum hoc pronomine qui addito. sic dicendo: quod calefacit: agit: quod frigefacit agit et si talia verba essent in usu et sua propria et nomina eis correspondentia per eisdem supponerent sicut omnia idem significant. tunc agens et actio supponerent per eodem. Et tunc de virtute sermonis debet concedi quod actio est res absoluta sicut agens. et quod si agens est substantia. ita et actio est substantia. tamen substantia est contingenter actio. sicut est contingenter agens. Et eodem modo de virtute sermonis passio est substantia sicut patiens. Et hoc videtur dicere Damascenus in logica sua. Unde dicit facere aut pati substantia quedam est taliter operans vel patiens. Ad argumentum principale dico quod neutrum predicamentum predicatur de rebus sed de conceptibus rerum.

Questio quinta.

Primum predicamentū quā im-
portet rem distinctā a rebus ab-
solutis. q̄ sic. q̄ acceptis duo-
bus individuis eiusdē rōnis z in oībus
similibus nisi q̄ vnū sit ante aliud: vtz
est dīe q̄ vnū est antiquius alio. ergo
vnū habet aliquid q̄ aliud nō habet. z
nō nisi respectū importatū p̄ quando er-
go quando importat talem re^m. Cōtra
fm̄ oēs cuiuslibet respectus oportet po-
nere aliquē terminū. z sicut patet. nō po-
test poni aliquis terminus illius respe-
ctus quando nisi tēpus sed tēpus multo-
rum que vocantur quando est. preteri-
tum z per consequens non terminat ta-
lem respectū realem. Ad istā q̄ōz di-
cam primo. q̄ quando non est. talis p-
tius respectus distinctus a rebus abso-
lutis. 2^o dicā ex quibus cōponitur p̄di-
camentū q̄n. Circa primū dico q̄ q̄n
nō est talis respectus distinctus a rebus
absolutis. Qd̄ p̄bo multipliciter. p̄ sic.
Si quando sit talis res inherens rebus
temporalibus. cum non plus debe-
at talis respectus poni respectu vnū tē-
poris q̄ alterius. ergo respectu tēporis
futuri erit talis res. q̄n̄s est falsum. q̄
si aliqua talis res sit in isto homine q̄ erit
cras: sine qua nō pōt dicit q̄ erit cras: si-
cut nō pōt aliquid esse album sine albe-
dine. ergo respectu cuiuslibet instantis
illius tēporis in quo erit aliqua tal̄ res
in isto hoīe: z cum ista instantia sint infi-
nita: sequitur q̄ in puero qui nasceret̄
cras erūt tot res: quot iant futura ta^a
in quibus erit: z ita in illo puero erunt
infinite res. similiter in hoīe qui fuit in
finitis tēporibus z instantibus erunt re-
licte tales res infinite. Et si dicas: q̄
illa instantia nō fuerunt in actu. Cō-
tra. aut aliquod instans vnū fuit in ac-

tu. aut nullū si nullū ergo nihil est. si ali-
quod z nō plus vnū q̄ reliquū. 3^o in-
finita fuerunt in actu. Secūdo de oī-
re contingit determinate dicere q̄ est vl̄
nō est. a cēpio tunc illā rem que debet
derelinqui ex adiacentia tēporis crastie
diei. tunc in isto hoīe est determinate i^a
res que vocatur quando de futuro vel
non. Si est in ipso. ergo hec est determi-
nate vera: hoc erit cras. Si nō est in eo
ergo sua opposita est determinate vera:
scz q̄ hic homo nō erit cras. q̄ est con-
tra Aristot. qui in futuris contingenti-
bus negat veritatē determinatā. Tertio
quero aut in isto homine est talis respe-
ctus respectu crastie diei aut nō. tunc ar-
guo. sequitur formalit̄ talis respect⁹ re-
spectu crastie diei est in isto hoīe. ergo
iste homo erit cras sicut sequitur forma-
liter in isto hoīe est albedo. ergo iste hō
est albus. Et vltra arguo. oīs p̄positio
vera de presenti que nō dependet ex ali-
qua de futuro habebit aliquā p̄pōem
de preterito necessariā. sicut si hec sit ve-
ra. nunc sortes sedet in a die postea. hec
erit semp̄ necessaria: sortes sedit in a die
ergo si hec sit vera nunc illa res que est
quando respectu diei crastie est in sor-
te p̄pter q̄ sortes est determinate futu-
rus cras. post instans illud hec erit. sp̄
necessaria. ista res que est quando fuit i
sorte. z ita post illud instans hec erit sp̄
necessaria. sortes fuit futurus cras. z p̄
q̄n̄s deus nō pōt facere quin sortes sit
cras. quia hoc solo p̄rinatur deus inge-
nita facere que vtiq̄ sunt facta. Si aut̄
illa res que est quando respectu diei cra-
stie nō sit in sorte. ita q̄ hec p̄pō de p̄n-
ti sit determinate vera: cum eius veritas
non dependet ex aliquo futuro hec erit
semp̄ necessaria. illa res non fuit in sor-

te. et sequitur formaliter ista res non fuit in sorte. ergo sortes non fuit futurus in die crastina sicut sequitur albedo non fuit in sorte. ergo sortes non fuit albus. Aliis est necessarium per ypotesein. ergo consequens est necessarium. et per prius deus non potest concitare vitam sorti usque ad diem crastinam et omnia que eveniunt de necessitate eveniunt et nihil a casu neque a fortuna. Confirmatur. quia sicut propositio vera determinate de presenti. habet aliquam propositionem de preterito necessariam. ita propositio falsa de presenti que non dependet ex futuro. habet aliquam de preterito impossibilem: sicut si hec est modo falsa: sortes est in a: hec semper post a. erit impossibilis: sortes fuit in a. ergo si hec sit modo determinate falsa ista res que est quando respectu diei crastine est in sorte. ista semper post erit impossibilis. ista res fuit in sorte. et per consequens ista semper erit impossibilis sortes fuit futurus. Et tunc quero aut sortes potest esse cras aut non. si sic. ergo sortes potest esse cras sine tali respectu. Similiter hec tunc non est impossibilis sortes fuit futurus cras. sed necessaria: quia eius de presenti est determinate vera. et ita sortes necessario erit cras. aut sortes non potest esse cras: et tunc impossibile est sortes esse cras. et ita nullum esset futurum contingens: sed omnia de necessitate eveniret

Confirmatur quia si quando sit talis res. tunc sicut impossibile est aliquid esse calidum sine calore: ita impossibile est rem temporalem esse futuram sine tali re. consequens est falsum. quia hec est vera antixpus erit ante diem iudicii. et tamen in antichristo cum sit nihil non est talis res. Si dicis quod ex tempore futuro non derelinquitur

talis res antequam res temporalis fuerit in illo tempore: et sic antixpus non existens non habet talem rem derelictam ex tempore futuro. Contra. si sine tali re vere ista res erit cras: et in omni tempore futuro eadem ratione sine tali re vere ista res fuit in tempore preterito. et etiam nunc est ergo frustra ponitur talis res. Quarto quia nullam contradictionem includit quod deus conservet sortem qui fuit heri sine tali respectu per quem dicitur fuisse heri. quia potest per potentiam suam absolutam sortem conservare. et illam rem destruere ponatur ergo in effectum. et tunc quero. aut iste homo fuit heri aut non. si sic. ergo sortes vere fuit heri. sine tali re. et per consequens per illam rem non dicitur sortes fuisse heri. quod est propositum. Si sortes non fuit heri contra per positum hec fuit heri vera. sortes est hodie: ergo prius hec de preterito semper est necessaria. sortes fuit heri. ita quod deus non potest facere quod sortes non fuit heri ex quo fuit. Ideo dico quod quando non est talis res. Circa secundum dico quod preteritum quando proponitur ex adverbis vel aliis terminis adverbis equivalentibus per que convenienter respondetur ad questionem factam per interrogativum quando.

Et ideo semper nominat Aristoteles illud predicamentum per hoc interrogativum quando et non aliter. quia non habemus nomina specialia ad omnia illa per que respondetur ad talem questionem. Et ideo hoc predicamentum non importat rem distinctam a substantia et qualitate. sed importat substantiam vel qualitatem adverbialiter et non nominaliter. Sed dubium est quomodo

do potest saluari transitus a contradic-
torio in contradicto^m puta q̄ nunc hec
est vera. sortes fuit heri: et heri non fu-
it vera. Respondeo q̄ saluatur per
transitiōē temporis. Nam ex hoc q̄ tē-
pus transit cui iste coexistebat nunc. di-
citur sortes fuisse heri. et prius non.

Ad principale dico q̄ quando non
importat respectum talem. sicut homi-
nes ymaginantur. sed importat coexiste-
re. vel coexistitisse: vel q̄ coexistet
cum tali re. Nam ex coexistentia
rei cum tempore. non plus derelinqui-
tur aliqua res in re temporali q̄ in an-
gelo derelinquitur aliqua res ex hoc q̄
coexistebat mihi: vel ex hoc q̄ fui i vil-
la: vel in ecclesia. Et quando dicitur
q̄ ille qui est antiquior habet aliquid
q̄ alius non habet. Respondeo du-
pliciter accipitur habere. vno modo si-
cut subiectum habet accidens. et sic fal-
sum est assumptum. Alio modo q̄
coassistebat maiori tempore. Et sic ha-
bet aliquid quod alius non habet. quia
habere plures annos non est habere in
se formaliter. Sed tantum coexistitisse
pluribus annis. Sic ergo dico q̄ predi-
camentum quando componitur ex tali-
bus aduerbiis. hodie. heri. cras. pridie.
et sic de omnibus aduerbiis per que cō-
uenienter respondetur per istam interro-
gationem quando.

Questio .vi.

Trum vbi importet rem di-
stinctam a rebus absolutis/
q̄ sic. quia per motum loca-
lem vere aliquid acquiritur. sed nihil

absolutum acquiritur per motum loca-
lem ergo respectus. Contra. omnia
possunt saluari per absoluta. ergo et ce-
tera. Ad istam questionem dico bre-
uiter q̄ non. q̄ probō primo. quia non
est ponendus talis respectus nisi per mo-
tum localem. aliquid acquiritur vel de-
perditur: sed propter hoc non: quia vlti-
ma sphaera ponitur moueri localiter: et ta-
men nullum nouum ibi acquiritur: q̄
non est aliquod corpus circumscribens
vltimam sphaeram. quod possit esse termi-
nus illius respectus. ergo. Et si dicat q̄
vltima sphaera habet diuersum respec-
tum ad centrum: quia terra quiescit in
medio. ita q̄ circa medium mouetur vlti-
ma sphaera. Contra. ex isto habetur
propositum. q̄ motus localis potest es-
se sine acquisitione talis vbi. quia mani-
festum est q̄ celum non est in terra si-
cut in loco. ergo non est ibi tale vbi.

Preterea si totum celum esset con-
tinuum cum contento: et esset prescise
vnum corpus sicut deus posset facere
adhuc posset deus circulariter mouere
illud corpus: et tamen tunc nihil quie-
sceret: ergo et cetera. Preterea si de-
us faceret vnum corpus sine omni loco
adhuc posset illud corpus mouere. Et
tamen tunc nihil quiesceret nec esset ali-
quod vbi acquisitum. Preterea et si
sic: tunc non solum totum celum. sed et
quelibet pars haberet tale vbi. Et per
consequens eēt tot talia vbi in celo: q̄ sūt
pies in celo. vel erit vnus respectus to-
talis extensus ad extensionem celi.

Preterea non includit contradic-
tionem q̄ deus destruat illum respec-
tum. Non destruendo locum: nec
corpus locatum. nec etiam trāsferen-

do locū vel locatū de loco ad locū quo facto quero. an illud corpus est in hoc loco an non. Si sic: et nō habet talē respectū: ergo locatū est in loco sine tali respectu et per consequens frustra ponit. Si nō ē in eodē loco que prius fuit et nihil ē corruptum. ergo aliquid est motū localiter. quod est contra positū. Secundo dico. q̄ predicamentū. vbi cōponitur ex aduerbiis loci. per que convenienter respondetur ad questionē factā per hoc aduerbiū vbi. vt ibi. illic intus. foris etc. aduerbia localia. Ad argumentū principale dico. q̄ aliquid pōt esse alicubi vbi prius nō fuit ppter motū locale sine oī acquisitione vel perditione cuiuscunq̄ respectus. quia ex hoc solū q̄ aliquid mouetur localiter. et fit presens alicui loco. ita q̄ nihil sit mediū inter ipsum et locū dicitur ipsum esse alicubi vbi prius nō fuit. Si dicat q̄ in oī motu aliquid acquiritur mobili vel deperditur ab eo. Respondeo nego illud sed sufficit q̄ acquiritur: vel deperdat locus qui nō est subiectie in locato. et hō est speciale in motu locali. Et si dicat q̄ locus nō acquiritur alicui nisi informet ipsum. Respondeo negando illud. q̄ locū acquiri alicui nō ē aliud q̄ per motū locale fieri q̄ nihil sit mediū inter corpus locatū et locū. Aliqñ etiā pōt eē motus localis sine acquisitione cuiuscunq̄ informantis. vel nō informantis. sed sufficit q̄ si esset aliquis locus circūstans q̄ tunc acquireretur locus. Exēplum est de vltima sphaera. quia per hoc q̄ mouetur localiter nihil acquirit. tamen si esset aliquis locus ei circūstans illā spheram: tunc acquireret illū locū: sed de facto nullum locū acquirat de nouo: et tamen dicitur moueri localiter.

Questio. vii.

Trum positio vel habitus importet respectus distinctos a rebus absolutis. q̄ sic. q̄ cessio et statio vere sunt in re. et nō sunt idē realiter. ergo sunt distincta nō absoluta quia tunc quocumq̄ aliquis homo staret postq̄ sedit vere acquireret vnū absolutū. et perderet aliud quod est falsum. ergo sunt distincti respectus. Preterea de habitu apparet idē. quia aliqd dicitur nunc habere habitū quē prius nō habuit. ergo ibi aliquid subiectiue acquiritur. non nisi respectus. ergo etc. Contra. pluralitas nō est ponenda sine necessitate. Respondeo primo. q̄ positio nō dicit aliā rem a rebus absolutis. Cuius rō est. quia quando aliqua predicabilia possunt successiue verificari. de aliquo ppter solū motū locale. que nō possunt simul verificari de illo. nō oportet q̄ illa predicabilia importent res distinctas a rebus absolutis. sed per motū locale sine oī respectu medio pōt de nō sedente fieri sedens. quia aliter partes applicantur ad inuicē seipsis sine oī alio. quando sedet et quando stat: et plus distat vna pars ab alia vno tempore q̄ alio. ergo Et ideo dico q̄ positio que est predicamentū nō significat rem distinctā a rebus absolutis. sed significat partes rei absolute sic sitatas. quia ex hoc ipso q̄ aliquis est rectus. ita q̄ tibi nō incuruantur. nec partes tibiaz approximant dicitur homo vel aīal stare. quando autē partes incuruantur dicitur sedere. Secundo dico q̄ in isto predicamento sunt sedere: stare. iacere et consimilia que non possunt puenire nisi quanto cuius pres possunt diuersimode approximari. f. 20/

pter quam diuersam approximationes
predicabilia contraria siue incompossi-
bilia. possunt eidē successiue compete-
re: Tertio dico. q̄ habitus qui est p̄-
dicamentum: non dicit aliquam rem di-
stinctam a rebus absolutis. Quod p̄bo
quia accipio aliquem calciatum. possi-
bile est q̄ deus destruat talem respectū
qui vocatur habitus: non destruendo
caligam. nec tibiam. Nec mouendo ista
localiter. hoc posito quero vtrum esset
calciatus aut non. si sic haberetur propo-
situm. Si non et nihil absolutū est corru-
ptum. ergo aliquid est motum localiter
q̄ impossibile est q̄ aligis sit primo calci-
atus et postea discalciatus: nisi p̄pter cor-
ruptōem alicuius absoluti vel p̄pter mo-
tum localem alicuius absoluti. Ideo
dico. q̄ ex hoc solo dicitur aliquis calci-
atus et sic de aliis. quia talis res: puta
caliga vel caputium. sit sibi modo appli-
cata et non prius. vnde habitus qui est
predicamentum importat q̄ vna res sit
circa aliam que est mobilis ad motum
ipsius nisi contingat impedimentum q̄
res non est pars illius rei habituata n̄
est simul cum illa re. sed distinguitur lo-
co et situ a re habituata. Quarto di-
co. q̄ in isto predicamento ponuntur ta-
lia: armatum esse calciatum eē et sic de
aliis. Ad principale dico q̄ cessio et
statio possunt stare p̄ conceptibus. et sic
nō sunt in re vel p̄ rebus: et sic concedo:
q̄ sunt in re. quia tunc non denotant nisi
q̄ partes aīalis et corporalis sic ordina-
ta sunt in re: et ista nō sunt idē: sed distin-
cta absoluta diuersimode ordinata. Ad
aliud dico: q̄ ille transitus de contradic-
tione in contradic-^m pōt sufficienter saluari p̄
motum localem sine oī respectu.

Questio. viii.

Trum vnitas vniuersi v̄l ap-
proximatio cāz vel distantia
rerum īptet respectus distinc-
tos vel res distinctas a rebus absolutis
q̄ sic. quia vnitas vniuersi est in ordine
partium ad seinuicem et ad primum eē
sicut vnitas exercitus est in ordine parti-
um exercitus inter se et ad ducem. sed i^e
vnitas nō est res absolute. quia ille ab^a
possunt eē et non sic facere vnum vniuer-
sum sicut modo faciunt. Vnde contra
negantes vnitatem vniuersi eē relatio-
nem pōt dici verbum phi. 12^o. metaphi-
sice q̄ tales qui sic dicunt: inconuexa fa-
ciunt substantiam. ergo et c. Secundū
p̄batur. quia cause secunde non possunt
causare nisi approximate ista approxi-
matio non est ens rōis. nec entia absoluta:
quia ab^a possunt esse et non approxima-
ri ergo et c. Tertiū. p̄batur. q̄ distan-
tia agentis ad passum non dicit precise agēs
et passum. quia tunc semper agens dista-
ret a passo. ergo importat respectum di-
stinctum ab illis. Contra. oīa possunt
saluari per absoluta sola ergo respectus
superfluit. Respondeo breuiter q̄ nō. cu-
sus ratio est. quia quando p̄positio ve-
rificatur pro rebus. si pauciores suffici-
unt: plures superflunt: sed sic est in oī-
bus istis: partes ordinantur in vniuerso
cause approximantur. res distant loca-
liter ergo et c. Preterea si approxima-
tio propinquitas vel distantia eēt alia
res. sequeretur q̄ quodcumqz aliqd
corpus inferius moueretur in qualibet
re corporali vel spūali esset aliqua ve-
ra res que prius non fuit. Similiter se-
queretur q̄ in quolibet angelo eēt infi-
nite res. quia in quolibet continuo sūt

infinite partes a quarum qualibz distat angelus. ergo sunt in angelo distantie infinite. Si dicat q angelus non habet respectum nisi ad totum et non habet distinctum respectum ad quolibet partem.

Contra. angelus plus distat ab una parte qz ab alia. ergo est alia distantia: angeli ab una parte continui: et alia ab alia. et per consequens alius est respectus. Preterea positus duobus corporibus quacumqz mutatione facta. tunc ipsa dum modo non corrumpantur. nec mutantur secundum locum secundum se tota: nec sunt aliqua sui partem. equaliter distabunt vel approximabunt. et per consequens destructis talibus respectibus: duo corpora equaliter distabunt. et destructo illo respectu qui vocatur ordo uniuersi: adhuc uniuersum ordinabitur tunc: sicut nunc si partes absolute uniuersi maneant non destructe. nec mutante secundum locum. Preterea aliter sequitur q per motum digiti vestri replerem de nouo totum uniuersum: scz celum et terram: naturam corporalem. et spiritualem. nouis accidentibus. quia quando moueo digitum habet digitus alium situm qz prius respectu cuiuslibet partis celi. et per consequens tot sunt respectus de nouo in celo quot sunt partes in celo et huiusmodi sunt infinite ergo etc.

Ad principale dico q ordo et unitas uniuersi non est quidam respectus quasi quoddam ligamen ligans corpora ordinata in uniuerso adinuicem quasi illa corpora non essent ordinata nec uniuersum vere esset unum sine tali respectu secundum ymaginationem simplicii super predicamenta: sed ille ordo impositat solum illa absoluta que non faciunt

unam rem numero inter que unum ab eodem plus distat aliud minus. et unum propinquum alteri: et aliud distat plus: et minus sine omni respectu inherente: ita q inter aliqua sit medium: inter aliqua non: et ita melius saluatur unitas uniuersi sine tali respectu. Ad secundum dico q approximatio causarum tantum dicit res absolutas. sed impositat q nihil impediens sit inter illa. et ideo quando nihil est medium impediens illa tunc unum poterit agere in reliquum quando autem est aliquod impedimentum medium: tunc non oportet q unum agat in reliquum. hoc patet. quia accipio solem et aliquod illuminabile: puta aerem in domo si aliquod corpus opacum interponitur. certum est q non agat. Amoto autem illo impedimento: puta aperta fenestra sine omni re nouiter acquisita soli vel aeri. potest sol illuminare. et per consequens. possibile est: q aliqua existentia sic se habent. primo: q unum non agat in reliquum. et q postea sic se habeant q unum agat in reliquum propter solam mutationem localem unius alterius corporis. ymmo aliquando propter solam corruptionem alterius corporis. Duta si opacitas in nube corrumpatur. potest aer illuminari sine omni respectu. Ideo dico q tunc causa dicitur approximata quando agens est: et paciens: et nullum medium impediens interponitur quando autem non approximantur: tunc aliquod medium impediens interponitur et illud aliquando potest amoueri per motum localem agentis vel patientis. Duta quando aer magne quantitatis medius inter aliqua corpora impedit

actionem illorum. Aliquando per mutationem alterius. Aliquando per corruptionem alterius. Aliquando per concursum alicuius cause particularis si qua requiritur ad agendum. Nam si ignis appropinquetur aque: posset deus primo suspendere eius actionem. et postea agere cum igne sine omni motu locali vel respectu medio acquisito: vel perdito. Ad tertium dico. quod nec distantia agentis ad passum. nec presentia precise importat illa absoluta. sed presentia importat quod inter illa non sit aliquod medium corpus: vel quod ab uno ad aliud non potest esse motus localis pro tunc. Nunc autem ex ista negativa non est aliquod corpus medium. non possum inferre istam affirmatiuam. ergo est ibi aliqua res positua preter absoluta sicut non sequitur nihil est medium inter contradictoria. ergo distantia importat. quod inter illa absoluta sit aliquod corpus medium et distantia dicitur maior: vel minor secundum quod corpus medium est maius vel minus.

Questio. ix.

Trum aliquis conceptus predicatur de deo. Quod non. quia nullus conceptus est deus. nec eius est aliquis conceptus. ergo nullus conceptus predicatur de deo.

Contra hec est vera in mente: deus est ens in quo predicatur conceptus entis de deo. ergo et cetera. Quia solutio huius questionis dependet ex quadam difficultate logica que est de ac-

tu significato et exercito. Ideo primo ponam differentiam inter actum significatum et exercitum. Secundo ad questionem. Circa primum dico quod actus exercitus est ille qui importatur per hoc verbum est vel consimile vel melius qui non tantum significat aliquid predicari de alio. sed exercet predicationem predicando unum de alio: sicut dicendo homo est animal homo currit. homo disputat. et sic de aliis. Actus signatus est ille qui significatur per hoc verbum subiecti: vel predicari vel verificari vel competere. que idem significant. Verbi gratia. hic actus signatus genus predicatur de specie. similiter hic animal predicatur de homine. et tamen in ista propositione non predicatur animal de homine. quia in ista propositione animal subiicitur: et non predicatur. Et ideo est actus signatus quia non est idem dicere animal predicatur de homine. et homo est animal. sicut non est idem dicere genus predicatur de specie: et species est genus. quia una est vera et alia falsa. Ex istis sequuntur aliquae conclusiones. Prima est quod aliqua propositio est vera in actu significato que tamen est falsa in actu exercito recipiendo idem predicatum et subiectum. sicut hec est vera species predicatur de individuo. tamen hec est falsa. species est individuum. Similiter aliquando est e converso. quia hec est falsa res extra animam que non est signum predicatur de homine: tamen hec est vera homo est res extra animam que non est signum. Secunda conclusio quod terminus in actu significato supponit etiam simpliciter: sed in actu exercito supponit etiam perso-

naliter: Exemplum hec est vera in actu
significato. risibile primo predicatur de
hoie. et in illo actu significato tam ho/
mo quam risibile supponunt simpliciter p
intentione anime. Nam de hac intentio
ne aie predicatur primo risibile. non ta/
men pro se sed p singularib⁹. S; iste ac
tus debet sic exerceri omis homo est ri/
sibilis et in isto actu exercito correspon
dente tam homo quam risibile supponunt p
sonaliter pro rebus singularib⁹. quia ni
la res pot ridere. nisi res que sit homo
singularis et ideo in actu significato bn
ponitur primo. sed in actu exercito cor/
respondente non pot poni: quia hec est
simpliciter falsa. de virtute sermois. ois
homo est risibilis per se primo. Tertia
conclusio q alicui actui significato cor/
respondet tantum vnus actus exercit⁹
et alicui duo ad hoc q verificatur ac/
tus signatus. Exemplu primi hec est ve
ra in actu signato passio significatur de
subiecto 2^o. dicendi per se. et ad eius ve
ritate sufficit iste actus exercitus. omis
homo est risibilis. et no requiritur neces
sario veritas alicuius alterius act⁹ exer
citi Exemplum scdi hec est vera in actu
signato. de sono predicat primo esse a p/
prehensibile ab auditu. q de hoc coi so
nus predicatur. primo tale predicatum
non tamen pro se sed pro suis singulari
bus. Et non debet sic exerceri. ois son⁹
est primo apprehensibilis ab auditu n^o
sic sonus est primu et adequatu obiectuz
auditus. quia vtraq; istay est falsa de
virtute ser. quia vel sonus supponit p
re singulari. et hoc non. quia quelibet sin
gularis est falsa: quia nec iste sonus nec
ille est primu obiectu auditus aut pro
vli. et hoc non. Tum quia nulla talis e
Tum. quia si esset no posset apprenhen/
di ab auditu. et ideo ad veritate illius ac
tus signati necessario requiruntur isti
duo actus exerciti: ois sonus est appre/
hensibilis a potetia auditiva. et nihil a/
liud a sono pot apprehendi ab auditu:
et causa est quia hoc q dico primo di/
cit id e q predicatur de aliquo vli. et d
nullo predicatur nisi de quo illud predi
catur et ita est de multis. Quarta co
clusio est q tam phi quam coiter loquentes
aliqui accipiunt actu exercitu p actu si/
gnato. Aliqui ecouerso. et io ppoes auc
toz et magistrales sunt false de vir. ser.
sed vere sunt in sensu in quo fiunt.
Exemplum doctores concedunt tales p
pssiones. color est primu obiectu visus.
triangulus habet tres angulos per se et p^o et
hmoi qui sunt actus exerciti et sunt sim
pliciter false de vir. ser. tamen ppoes in
actu signato quas intelligunt p istas
sunt vere. puta iste. de colore vere predi
catur esse pri^m obiectu visus de trian/
gulo predicatur primo habere tres vbi
termini supponunt simpliciter. et isti ac
tui signato correspondent duo act⁹ exer
citi. scz isti omnis triangulus habet tres
angulos et nihil aliud a triangulo ha/
bet tres angulos: vbi termini supponit
personaliter. Circa sm argumentum
dico q ex predictis patet solu^o eius: qz
pcept⁹ ve predicatur d deo significative
magis: pprie tamen dicitur de coceptu
dei. quia iste actus signatus est verus: s;
iste actus signatus no debet sic exerceri:
deus est conceptus: sed sic. deus est ens
deus est bonus: sicut iste actus signatus
genus predicatur de spe qui verus est.
non debet sic exerceri: species est genus:
sed sic albedo est color. Ad argumē
ta principalia patet ex dictis.

Questio. x.

¶ **Trum** psona sit nomē prime im-
positōis. q̄ non. quia nomē pri-
me impositōis est nomē prime
intentionis. sed persona nō est prime intē-
tionis. ergo zc. **Contra.** omnia nomina si-
gnificantia immediate res extra que nō
sunt signa: sunt nomina prime impositōis. p-
sona est huiusmodi. ergo zc. **Hic** pri-
mo videndum est que sunt nomina prime i-
positōis: et que scde. **R.** nōdeo ad questio-
nē. **Circa** primum dico q̄ nomē scde i-
positōis dupliciter accipit. s. large et stri-
cte. **Large** accipiēdo est omne nomē scde
impositōis q̄ significat voces ad placi-
tū institutas. sed nō nisi quando sunt ad
placitū institutę et intētiōes aie. **Et** hoc si-
ue illud nomē sit cōe intētiōibus aie que
sunt signa naturalia siue nō. talia autē no-
mina sunt huiusmodi nomē. verbū cōiunctō
casus: numerus: modus: tempus. **Et** vocā-
tur ista nomina nomina. q̄ nō imponuntur ad
significandum nisi partes oratiōis. et hoc nō
nisi dū ille partes sunt significatię. et ista
nomina ita pueniūt intellectōibus aie: sicut
vocibus. hoc mō illa vox nomē est nomē
secūde impositōis. quia anteq̄ imponere
tur ad significandum nō erat nomē. similr
nois anteq̄ imponeretur ad significandū
nullius casus erat. **Et** ex hō p̄ q̄ i^a no-
mina que predicantur de vocibus ita bñ
q̄ nō sunt significatię: sic q̄ si signi^e nō sunt
nomina secūde impositōis. et ideo talia qua-
litas: prolatus: vox et hmoi quibus signifi-
cent voces ad placitū institutas: et veri-
ficentur pro eis: quia tamē illa significa-
rēt eas si nō essent significatię sicut nūc
ideo nō sunt nomina secūde impositōis sic
loquēdo. **Alio** modo dicitur nomē secū-
de impositōis stricte illud quod nō signi-

ficat nisi signa ad placitum instituta: ita
q̄ nō potest competere intētiōibus aie
que sunt signa naturalia cuiusmodi sūt
talia: figura: cōiugatio et huiusmodi q̄ e-
solum cōueniūt vocibus et nō cōceptib⁹
Similiter nomina prime impositōis dupli-
citer accipiūtur. s. large et stricte. **Large**
oē nomē dī pri^e impositōis q̄ ē nomē 2^e ipo-
sitōis. et sic talia signa sincathegoremati-
ca: omnis: nullus: aliquis et huiusmodi sūt
nomina prime impositōis. quia nō sunt secū-
de. **Stricte** autem accipiēdo solum nomina
cathegorematica sunt nomina prime ipo-
sitōis. sed sunt in duplici differētia. quia
quedam sunt nomina prime impositōis et que-
dam sunt prime intētiōis. **Nam** prime
intētiōis sunt nomina que significat res que
nō sunt signa: nec psequētia talia signa:
cuiusmodi sunt ista: homo: aial. sortes:
plato: album: nigrum et huiusmodi. **Et**
aliqua sunt nomina prime intētiōis que si-
gnificat res que sunt signa et simul cum
hoc res que nō sunt signa sicut qualitas
et forte relatio que est genus generalit^m
Nomina autē secūde intētiōis sunt illa nomina
que precise sunt imposita ad significandū
intētiōes aie et alia signa ad placitum i-
stituta. et talia nomina sunt genus: spēs: vlt^e
differētia et huiusmodi. q̄ talia nomina
solū significat intētiōes aie que sunt signa
naturalia vel alia signa instituta ad pla-
citum. **Circa** secundum dico q̄ sicut ex
dictis patet. persona est nomē prime im-
positōis: quia significat res que nō sunt si-
gna. **Ad** principale argumētum dico
q̄ tam nomē prime intētiōis q̄ prime
impositōis: est nomē prime impositōis
et ideo quāuis persona sit nomē prime in-
tentionis cum hoc stat q̄ sit nomē prime
impositōis.

Questio .xi.

¶ **T**rum per viam efficacie pos-
sit sufficienter probari quod de-
us sit infinitus intensiue. quod sic
quia effectus infiniti arguunt
causam infinitam. sed effectus producti
a deo possunt esse infiniti. **C**ontra. sol po-
test producere infinitos effectus. et tamen
est finitus. igitur. **I**n ista questione di.
2^a. tenet Scotus quod sic. quod probat pri-
mo sic. causa habens a se in virtute sua
actiua effectus infinitos est infinita. sed
causa que ex se potest mouere motu sem-
piterno. est huiusmodi. ergo minor est ma-
nifesta. **M**aior probatur. quia omnis effe-
ctus continetur in sua causa formaliter
vel eminentius: effectus autem infiniti non
continentur formaliter in prima causa.
ergo eminentius sed hoc non potest esse nisi
primum sit infinitus. ergo etc. **S**ecun-
do sic agens quod potest in plures effe-
ctus est perfectius quam quod potest solus
in pauciores. ergo quod potest in effectus
infinitos est infinite potencie. sed deus est
huiusmodi. ergo etc. **T**ertio sic causa
que potest simul infinitos effectus produ-
cere est infinita. sed si prima causa haberet
formaliter causalitates omnium causarum
possibilium posset simul in infinitos effe-
ctus quantum esset de se. ergo tunc esset infi-
nita. sed ipsa nunc perfectius continet cau-
salitates omnium causarum quam si formali-
ter contineret. quia eminentius. ergo est vir-
tutis infinite. **C**onfirmatur: quia quan-
do pluralitas arguit maiorem perfectio-
nem quam paucitas infinitas arguit infini-
tam. sed posse in plures effectus simul est ma-
ioris perfectionis quam posse in pauciores.
ergo etc. **Q**uarto sic effectus cui cau-
sa secunda nihil addit perfectionis est infini-

tu. quia si non sequitur oppositum. **E**xemplum
quod soli addit aliquid cause inferiores ad a-
gendum: ideo sequitur quod sol est finitus intensi-
ue sed nulla causa secunda addit aliquid perfe-
ctionis cause prime. igitur minor probatur. quod si sic
tunc quanto plures cause secundarie purre-
ret: tanto effectus est perfectior per 2^o methaphisice.
sed prius effectus dei est perfectis-
simus. puta prima intelligentia vel hominorum.
igitur nihil addit causa secunda. **C**onfirma-
tur. quod causa prima cui secundum ultimum sue
potencie et causalitatis. causa secunda aliquid
perfectionis addit in causando. non potest
sola sine causa secunda illius effectum perfectum
producere: sicut cum illa. quia sua cau-
salitas est diminuta respectu causalitatis
sue et cause secunde. igitur si illud quod est natura
est a causa prima et secunda simul. multo perfe-
ctius a sola prima. tunc secunda nihil addit per-
fectionis prime sed omne finitum cuiuscumque
finito addit aliquam perfectionem. ergo
prima est infinita. **C**onfirmatur. quod no-
titia intuitiua cuiuscumque creature nata est
gigni a se: sicut a causa prima et secunda/
ria. ergo si illa notitia alicui intellectui in-
est sine actioe illius obiecti quod est cau-
sa secunda solum virtute prioris perfectius
quam ab utraque simul: illa prima est infini-
ta: quod causa inferior nihil sibi addit in cau-
sando. sed talis causa prima est essentia dei
quia ex sola presentia eius apud intellectum
diuinum nullo alio obiecto in inferiori
coadiuuante. est notitia intuitiua cuiusli-
bet obiecti inferioris. ergo nullum aliud
obiectum sibi addit perfectionem in cau-
sando. et per prius est infinitus in cognoscibi-
litate. ergo in entitate 2^o methaphisice.
Contra istam opinionem arguit. quod motor
potest infinite intensiue posset facere motum
in instanti. sed deus non potest facere motum in
instanti. igitur. **M**aior probatur. quod in fine

Octavi phisycorū pbat qd si in materia es-
set virtus infinita. moueret in instati. sed
tm̄ potest virtus infinita extra materiaz
sicut si eēt in materia. ergo. Minor pba-
ret. quia contradictionem includit scz qd mo-
tus nō esset motus et mobile localr simp̄
esset in multis partibus spaciū in q^o mo-
uet. Ideo dico qd nō potest sufficiēter p-
bari p viam efficacie qd de^o sit infinitus
intēsiue. et cā dicta est in prima questione
tertiū quodlibeti. quere ibi. Ad primū
in oppositū dico primo qd impropri^o mo-
dus loquēdi est qd causa habet in virtu-
te sua actiua omnes effect^o et c. qz pprie
loquendo non plus habet in se effectum
realiter ante pductōem q̄ post. Aliter eī
pducendo effectum pderet aliquam rez
sibi intrinsecā. sed intelligo ea sic. qd cā ha-
bet de se potētiam pducendi om̄s effect^o
suos. et sic intelligēdo potest dici qd Ma-
ior est falsa nisi intelligatur de effectu in-
finito intēsiue. et sic est minor falsa. Ad p-
bationē maioris intelligēdo eam de infi-
nitis effectibus vel infinito effectu exten-
siue potest dici qd licet primū mouens cō-
tineat effectus infinitos eminentius q̄ i se
sint. quia. s. ipse est eminentior quolibet il-
lorum infinitoꝝ s̄m naturam nō oportet
qd ppter hoc sit infinitū intēsiue: sed suf-
ficit qd sit aliquod finitū nobilius quo-
libet illoꝝ. et qd sit infinite duratōis
vt possit successiue producere illa infini-
ta. Ad scdm̄ potest dici qd omne agēs
de se possit in effectus infinitos si eēt in-
finitē duratōis. Et ideo antecedēs nō
habet veritatem: nisi intelligēdo de plu-
ralitate effectuum s̄m spēm nō s̄m nume-
rū. et sic intelligēdo nō valet ad proposi-
tū. quia nō cōstat ratione naturali qd pri-
mū ens possit pducere effectus infinitos
distinctos specie. Et forte h̄ possit pdu-

cere species infinitas. nō sequitur qd sit in-
finitus intēsiue. qz huius multiplicatio
specieꝝ s̄m numerum possit eē et tñ nun-
q̄ pueniret ad speciem duple perfectōis
respectu prime speciei date: addēdo sem-
per de perfectione in duplo tertie speciei
q̄ scde. et 2^o supra primā: et sic i infinitū vt
patet in diuisione p̄tinui. Sed ptra. in
actibus reflexis est pcessus in infinitum
et semp̄ perfectior est posterior q̄ prior et
differunt spē. Itē ad argu^m pce-
do qd si prima cā habeat formalr et disti-
cte causalitatem oīum causarum possibi-
lium eēt infinita. sed illud an̄s includit
p̄dictōem. s. qd possit aliquid pducere: et
nō possit: qz si possit aliqd pducere illū
pductum vel pducēdum realiter et for-
maliter p̄fuit in prima causa. et per cō-
sequens nō producitur: nec potest produ-
ci. et ita antecedēs includit p̄tadictionez
Et quādo vltra accipitur qd prima cau-
sa: nec perfectius cōtinet causalitatē om-
nium causarum quā simul cōtineret for-
maliter potest negari. licet de qualibet p-
ticulari causalitate possit concedi. Et n̄
sequitur p̄tinet perfectius causalitatem
hui^o cāe forma perfectior et potēs eam
cāre q̄ si haberet eam realiter et sic de sin-
gulis. ergo p̄tinet perfectius cālitates oī-
um causarum q̄ si haberet eas formalr
sed est fallacia fig^o dictōis a pluribus d-
terminatis ad vnā. sicut sic arguendo iste
denarius est melior h^o obolo et illo: et sic
d̄ singulis. q^o est melior oībus s̄l sumptis
Ad p̄firmatōem respōsus ē i prima qō
ne tertii quodlibeti. Ad quartū potest
cōcedi qd cām secūdā addere prime ali-
quā perfectōez potest intelligi dup̄ iciter
vno^o qd aggregatus ex prima causa et se-
cūda sit perfectius q̄ sola prima. Alio
mō qd illud aggreg^m sit potētius ad ope-

randum quod prima causa per se: et hoc respectu cuiuscumque sui effectus primo est maior vera: quia omne finitum additum, finito facit totum perfectius. sed hoc modo est minor falsa. et eius probatio non vadit ad hunc intellectum. secundo modo est maior falsa et minor vera. Ad probationem maioris de sole dico: quod forte aliquis effectus solis immediatus productus sine alia causa secunda. esset nobilior omnibus effectibus sigillatim productis ab eo: cum causis secundis sicut secundum philosophum secunda intelligentia est causa tertia sine alia causa secunda media. et ille effectus est melior omni effectui suo: ita quod quaecumque cause secunde concurrant cum ea. Ad primam confirmationem dico quod maior est neganda secundum primum intellectum ut patet ex dictis. Et quando probatur per hoc quod causalitas prime cause est diminuta. dico quod verum est quantum ad multos effectus secundarios. quod secundum eos deus non potest causare lucem in aere sine alio lumine secundario agente. et tamen non sequitur quod alium effectum nobiliorum possit per se facere. puta placitum suum simpliciter. Similiter illa propositio assumpta in illa ratione quod scilicet omne finitum cuiuscumque finito addit aliquam perfectionem si intelligatur de additione perfectionis in entitate licet possit verificari: tamen non est ad propositum secundum hunc sensum. Si autem intelligatur de additione perfectionis ad operandum quacumque operationem: sic falsa est ut patet ex dictis. Ad aliam confirmationem de notitia intuitiva: dico quod si illa maior intelligatur de intuitioe creata: verum est. et de illa non variando si arguatur quod illa est nata causari perfectius a sola causa prima. per potentiam sue entitatis apud intellectum divinum: neganda est illa propositio secundum philosophos. nec illud quod adducitur quod intuitio creature in deo est perfecti

or quod in intellectu creato est ad propositum: quia intuitio dei non est causata: nec est eiusdem speciei cum intuitioe nostra. unde argumentum non concludit nisi probaret quod intuitio creature causata perfectius sit a solo deo quam a deo et creatura simul. sed hoc non probat. quia philosophus hoc negaret. ergo etc. Ad principale dico quod infiniti effectus simul producti arguunt causas infinitas. sed infiniti effectus producibiles non arguunt causam infinitam. prima autem infinitas non convenit effectibus dei. sed secunda solum. Aliter responderetur ad predicta argumenta. quod tertii quodlibeti.

Questio duodecima

Verum per cognitionem dei potest sufficienter probari quod deus sit infinitus intensus. Quod sic quia deus intelligit infinita. ergo est infinitus.

Contra intellectus noster potest successive producere infinita. quia non tot quin plura. et tamen non est infinitus. In ista questione dicit Scotus disti. 2. quod sic. quod probat primo. quia intelligibilia sunt actu infinita in intellectu intelligente actu omnia. ergo intellectus intelligens in actu illa simul est infinitus: talis autem est intellectus divinus qui deus est. ergo. Maior probatur. quia ipsa intelligibilia apud intellectum creatum successive sumpta sunt infinita in potentia. ergo omnia intelligibilia simul sumpta sunt infinita in actu minor probatur. quia apud deum omnia simul intelliguntur. Aliter deus non esset primum exemplar omnium. Secundo sic ubi pluralitas arguit maiorem perfectionem quam paucitas: ibi infinitas arguit infinitam perfectionem. exemplum est de facere. b. 2. et infinita. sed intelligere a. est aliam perfectionem: et intelligere b. est aliam perfectionem

nunq̄ .n. idē intelligere est ipsi⁹ a. z b. eā
 distincte vt duo sunt: nisi illa duo emine
 ter contineantur in vno. z sic de tertio
 quarto z vltra de infinitis. Confir/
 matur. quia qd̄ est ratio intelligendi plu
 ra distincte includit pprias rationes eo
 rum intelligendi eminenter. ergo si est ra
 tio intelligendi infinitorum. erit illa ra
 tio intelligendi intelligendi infinita. Ter
 tio sic. nulla substantia finita est eadem p
 fectio que fm rationem suam formalem
 esset accidentalis: siue esset eiusdem ratō
 nis cum perfectione accidentali si esset fi
 nita. sed substantia per se est eadem sue
 intentioni. ergo est infinita. Sed istis
 non obstantibus dico q̄ per cognitionez
 dei non potest sufficienter probari q̄ est
 infinitus intensiue. Et ratio huius dicta
 est in prima questione tertii quolibet z in
 aliis questionibus. Ideo ad rationes
 respondeo ad primum dico q̄ supposito
 q̄ deus intelligat distincte infinita. tunc
 virtute istius rationis tantum debet cō
 cludi q̄ deus sit infinite virtutis extensi
 ue z non intensiue. quia tantum conclu
 ditur q̄ vnica cognitio dei terminatur ad
 infinita obiecta extensiue. Ad aliud re
 sponsum est in prima questione tertii q̄
 libeti. Aliter potest dici concessa ma
 iore q̄ si in minori capiatur pluralitas i
 ntellectorum. z q̄ requirit maiorem per
 fectionem intellectionis q̄ paucitas. mi
 nor generaliter falsa est: sed forte tantuz
 habet veritatem de intellectōibus diuer
 sis diuersorum obiectorum: z de maiori
 tate perfectionis extensiue non intensiue.
 sicut totus ignis est perfectior parte extē
 siue. Et cum dicitur in minori q̄ intelli
 gere a. est alicuius pfectiōis zc. potest to
 ta illa deductio cōcedi intelligendo per
 eminenter continere intellectiones aliq̄s

perfectius res representare q̄ ipse repre/
 sentant. z sic dico q̄ vna finita intellectu
 eminentius continet infinitas. i. non tot
 quin plures. quia licet ille omnes simul
 essent per impossibile. non tamen facerēt
 aliquod infinitum nisi extensiue. z fm ml
 titudinem nisi aliqua vna esset per se in
 finita intensiue quod est impossibile. vn
 de sic continere eminenter duas intellecti
 ones equales. nō est maioris perfectionis
 intensiue q̄ vnā tantum. z ideo licet ha
 bere tales infinitas intellectiones: essz in
 finite perfectionis extensiue z non inten
 siue. non sequitur q̄ habere vnā que
 representat distincti⁹ oīa que repntatur
 per illas infinitas: sit infinite perfectiōis i
 ntellectionis intensiue. sed in extēsiue. s. re
 spectu obiectorum. p hoc patet ad con
 firmationē. Ad tertiu⁹ dico q̄ maior
 est falsa. simlr intellectio dei z nostra nō
 sunt eiusdem rōnis. Ad principale di
 co q̄ solum cōcludit infinitatem extensi
 uam z nō intensiua. puta q̄ deus z intel
 lectio sua est similitudo z representatiuū
 infinitorum sicut cognitio que est cōcep
 tus entis est similitudo infinitorum ob
 iectorum: z tamen nō est infinita. Et ita
 potest dici in proposito.

Questio. xiii.

v Trum per simplicitatem potest
 probari q̄ deus sit infinitus inten
 siue. q̄ sic. quia omne finitum est
 aliquo^o compositum vel cum alio com
 ponibile. deus nō est compositus nec al
 teri componibilis. g^o est finitus. Con
 tra. Angelus est summe simplex z in est
 finit⁹. igr. In ista qōne tenet Sco. in tra
 ctatu de primo principio q̄ sic. qd̄ pbat
 ibidem. primo sic. oīs substantia finita ē
 in genere. deus nō est in genere. g^o zc

Maior probatur. quia omnis substantia finita convenit cum aliis in conceptu substantie. et distinguitur. ergo illud distinctum est aliquo idem substantie. Non autem per omnimodam identitatem. quia eorum rationes sunt primo diverse. ergo est unum ex eis: sicut in genere et differentia contrahente. Secundo sic. omne realiter conveniens et realiter differens convenit et differt realitate non formaliter eadem. sed realitas qua convenit non est realitas qua differt per identitatem: nisi altera sit infinita. et tunc includens utranque erit infinitum. Si autem neutra sit altera per identitatem. sequitur compositio et per consequens est finitum. ergo si est omnino simplex est infinitum. Sed istis non obstantibus teneo oppositum. Cuius ratio est. quia intelligentia est ita simplex sicut deus. et tamen est finita.

Ad primum in oppositum dico primo concedendo quod deus non est in genere substantie sicut supremum illius generis quod maior est falsa. Et ad probationem dico quod licet deus coincidet cum alio in conceptu substantie transcendenti. non tamen convenit in proprio conceptu generis. sed in conceptu transcendenti quo vivimus loco generis propter convenientiam cum non genere substantie. Alio potest dici dato quod deus conveniret cum aliis substantiis in conceptu generis et distingueret per aliquid distinctivum. non sequitur quod deus sit infinitus vel quod sit in genere sube tanquam aliquid compositum ex natura generis et illo distinctivo quia per seipsum omnino et non per aliquid aliud distinguitur. Alio dico quod minor est falsa quia teneo quod deus est in genere sube. Si dicis quod illud quod est in genere est in specie. sed deus non est in specie. quia conceptus dei non est specificus eo quod non potest predicari de pluribus differentibus numero. licet possit predicari de pluribus personis. Preterea non plus conceptus sube que est cois

deus et creature est genus quam conceptus sapientie. sed conceptus sapientie qui intrat lineam predicamentalem non predicatur de deo. non plus quam conceptus qualitatis. quia de quocumque predicatur inferius et superius. ergo etc. Ad primum istorum dico quod deus est in genere sube et similiter in specie. et similiter dico quod non repugnat conceptui specifico dei predicari de pluribus differentibus numero sicut nec repugnat conceptui solis. quia si essent plures dii. adhuc ille conceptus equaliter predicatur de uno solo. sed repugnat ipsi deo pluralitari et non conceptui specifico de pluribus predicari. Ad 2^m nego assumptum. quia conceptus sapientie qui predicatur de deo non est conceptus specificus de genere qualitatis et quia ad hoc quod aliquis conceptus specificus sit in aliquo genere: oportet quod quodlibet contentum sub illa specie sit in genere illius speciei. nunc autem deus non est qualitas. Et ideo licet homini conceptus sit in genere qualitatis sicut res significata per illud genus sicut conceptus entis. non tamen sicut species. sed sicut transcendens. Ad 2^m dico quod hec est falsa quod quando aliquid convenit cum aliquo et differt realitas qua convenit et differt. est alia et alia nisi altera sit infinita. quia calor convenit cum frigore convenientia generis. et differt differentia specifica et numerali per se totum. et per omnes per eandem realitatem finitam. Ad arg^m princip^e dico quod tam maior quam minor est credita et non potest sufficienter probari.

Questio. xiii.

Trum per calitatem finis potest sufficienter probari quod deus sit infinitus intensue. quod sic. quia nullum finitum potest voluntatem facere. sed deus potest voluntatem facere. ergo est infinitus. Contra

illud est finitū quo amato perfecte vo-
luntas non quietatur. sed de⁹ est hmōi.
qz amato deo: adhuc pōt voluntas aliā
creaturam amare. ergo. In ista que-
stione dicit Sco. di. 2. q. sic. Qd probat
primo sic. qz volūtas nostra pōt oī fini-
to aliquid maius appetere. qz in volūta-
te est naturalis inclinatio in bonū infini-
tum. quod patet. qz ex hoc arguitur na-
turalis inclinatio in volūate ad aliquid
qd ex se sine hītu pmp̄te z delectabl̄r vult
illud volūtas libera. sed hoc expiuntur
in nobis quo ad bonū infinitū. qz non vi-
detur volūtas in alio pfecte quietari.
Nunc aut naturalis inclinatio nō est ad
illud qd repugnat primo obiecto volun-
tatis. s. bono. ergo infinitum nō repugnat
obiecto suo. Tunc arguit sic cui nō repu-
gnat infinitas intensiue non est summe pfe-
ctū nisi sit infinitū. qz alr pōt excedi sed
enti nō repugnat infinitas intensiue. ergo
ens perfectissimū est infinitū. quō eni vo-
luntas nō odiret naturalr infinitū. si esset
oppositū sui obiecti sicut naturalr odit n̄
esse s̄m August^m 3^o de libero arbi. c. 4i.

Sed teneo oppo^m sicut dictū est que-
stione prima tertii quolibet. Ad rōem
pōt dici vno mō s̄m phōs qz nō est in vo-
luntate nostra naturalis appetitus i bo-
num infinitū. Et quando dicitur qz in il-
lud est inclinatio naturaliter in quod
prompte voluntas fertur z delectatur si-
ne habitu. verū est si huiusmodi inclina-
tio sequatur cogitationem rectam z non
fictam. Nam ex quo voluntas est nata se-
qui cogitationem licet de libertate sua
possit in oppositum. Ad illud soluz di-
citur voluntas inclinari qd non erronee
videtur appetere. tale autem non est bo-
num infinitū s̄m philosophos vt postea

dicetur. Aliter potest dici qz non est i
voluntate inclinatio naturalis in bonū
infinitum intensiue. nec sequitur omi bo-
no finito voluntas potest maius bonū
appetere. ergo naturaliter appetit bonū
infinitum. qz si in hmōi appetitibus p-
cedatur in infinitum s̄m imaginationem
maioris z aliorum boni naturaliter. non
tamen est naturalis appetitus in bonum
infinitū intensiue. sed forte extensiue scilicet
eternum. Tertio potest dici qz conclu-
sio ad quā deducitur in argumēto est ve-
ra. videlz qz infinitas nō repugnat bono
inquantū bonum. immo repugnat inq̄-
tum est tale bonū. z ideo nō naturaliter
odit voluntas infinitum tanq̄ oppositū
suo primo obiecto scz bono. Ad argu-
mentum principale dico. qz nec maior n̄
minor potest probari sufficienter ex na-
turali ratione.

Questio decimaquinta

v Trum per viam eminentie po-
test evidenter probari qz deus sit
infinitus intensiue. qz sic. quia cui
non repugnat infinitas intensiue non est
sum^e pfectū nisi sit infinitū. qz alr pōt excedi
s̄z enti nō repugnat infinitas intensiue. g^o est
perfectissimum quod est idem dicere qd
infinitum. Contra non potest eviden-
ter probari qz deus sit ens eminentissimū
ergo non potest probari per viam emi-
nentie qz sit infinitus. In ista questio-
ne tenet Sco. qz sic di. 2. quod probat pri-
mo sic eminentissimo impossibile est esse
aliquid perfectius. sed nullo finito in-
compossibile est esse aliquid perfecti-
us. ergo eminentissimum est infinitum.
Maior p̄ minor probat. qz infi^m eē nō
repuget̄: sed si nō possz eē ens emineti⁹

omni ente finito. infinitum enti repugnat. ergo finito non repugnat aliquid esse perfectius. Maior huius syllogismi probatur quia si infinitum per se enti repugnaret hoc esset. quia eius oppositum includeretur in conceptu entis. quod falsum est. quia tunc non intelligeretur ens nisi intelligatur finitum. vel hoc est quia eius oppositum est passio convertibilis cum ente. quod non est verum. quia cognito subiecto: statim cognoscitur eius passio. sed cognito ente non statim cognoscitur finitum. Confirmatur quia potentie sensitive que sunt minus cognitive quam intellectus: statim percipiunt discovenientiam in obiecto ut patet de auditu respectu soni ergo si infinitas repugnaret enti quod est obiectum intellectus: statim intellectus illam repugnantiam perciperet et naturaliter refugeret quod patet esse falsum. Secundo sic per rationem An. sol. c. 2. illud quo maius cogitari non potest sine contradictione est infinitum. sed deus est huiusmodi. ergo etc. si dicitur quod illud non est in re: nec tale ens existit. Contra in summo cogitabili summe quiescit intellectus. ergo in ipso est summe ratio sui primi obiecti scilicet entis.

Preterea si summe cogitabile sine contradictione sit tantum in intellectu. cognoscitur et cogitate tunc illud summum posset esse. quia est cogitabile sine contradictione et non posset esse. quia rationi eius repugnat esse ab alio. ergo maius cogitabile est quod est in re quam quod est in intellectu tantum. Non autem intelligo quod idcirco sit maius per hoc quod existit. sed quod omni eo quod est in intellectu tantum est maius cogitabile eo quod existit. Preterea intelligibile in intellectione intuitiva siue visibile est perfectius cogitabili non visibili. si tantum intelligibile abstractiue. sed illud quod existit est visibile intuitiue. quod autem non existit non nisi abstractiue. ergo perfectissimum co-

gitabile existit. Tertio sic cui non repugnat infinitas intensiue non est summe perfectum nisi sit infinitum. Aliter enim posset excedi: sed enti non repugnat infinitas intensiue. ergo ens perfectissimum est infinitum

Confirmatur primo. quia infinitas non repugnat quantitati accipiendo partes post partem. ergo nec suo modo repugnat enti in perfectione simul existendo. Confirmatur secundo quia quantitas virtutis est simpliciter perfectior quantitate molis. ergo si infinitas est possibilis in quantitate molis. erit possibilis in quantitate virtutis et si est possibilis est in actu. Sed istis non obstatibus teneo oppositum. Tum quia non potest sufficienter probari quod deus sit ens eminentissimum. Tum quia potest esse ens eminentissimum ita quod nihil sit eminentius eo et tamen ens finitum nec potest oppositum evidenter probari. Ad rationes Secundo respondeo. Ad primum dico quod illa maior secundum philosophum est distinguenda secundum compositionem et diuisionem sicut ista sedentem impossibile est ambulare. in sensu composito est vera et tunc est intellectus iste. hec propositio est impossibilis. eminentissimo est aliquid perfectius. Et tunc non valet syllogismus sicut nec iste omnem sedentes impossibile est ambulare nullum sanum pedibus est impossibile ambulare. ergo nullus sanus pedibus est sedens accepta maiore in sensu composito. Si autem sumatur in sensu di. tunc ulterius dicendum est de repugnantia. quia alicui repugnare esse maius potest esse ratione sue quantitate in quantum tanta. vel ratione sue nature in quantum talis natura est. Exemplum motui eterno repugnat esse maiorem in quantum tantus: sed non in quantum talis natura est. quia eiusdem nature est totus motus et pars. qua parte certum est quod non repugnat maiorem motum esse. Ad probationem dico quod

phm q̄ maior vera est in sensu di. intelli-
gendo de repugnantia rōne nature inq̄-
tum hmōi natura est. sicut enim deo re-
pugnat rōne nature sue inquātum. hu-
iusmodi natura est. q̄ sit ab alio. ita re-
pugnat sibi q̄ aliquid sit. maius eo : sed
loquēdo de repugnantia rōne quātita-
tis inquātum tanta est: neganda est ma-
ior fm phm. sed accipiēdo maiorē pri-
momō. s. in sensu di. z repugnare ratio-
ne nature. sic minor eodē mō sumpta est
falsa. Ad pbatōem cum dicitur q̄ in-
finitū nō repugnat enti zc. hoc pōt du-
pliciter intelligi. vnomō q̄ nulli enti re-
pugnet esse infinitū. z hec est falsa : qz
deo repugnat aliquid maius esse z per
consequens fm phi. repugnat esse infi-
nitum. Aliomō pōt intelligi q̄ infinitus
nō repugnat enti inq̄tum ens: z hoc est
verum: z fm istum intellectū pcedit il-
la pbatō z confirmatio de disp^a. z non
fm primū intellectū. Aliter em̄ possz
pbari q̄ nulli enti repugnat infinitas.

Ad argumentū dico q̄ minor est ne-
ganda fm p. z ad primā pbatōez dico q̄
aliquid esse summe cogitabile pōt dupli-
citer intelligi vel vera cognitōe vel co-
gitatione nō includente contradicōem qz
nō ois cogitatio nō includens contra-
dicōem est vera cogitatio: sicut cogita-
re me esse supra astra nō includit con-
tradicōem. primomō intelligendo vtz
est q̄ in summo cogitabili quiescit intel-
lectus. z in ipso summe est ratio entis.
Sed isto summo pōt maius cogitari si-
ne contradicōe cogitatione falsa z fic-
ta. Scdō intelligendo summe cogitabi-
le cogitatione nō includente contradic-
tionem fm phi. est illa neganda q̄ intel-
lectus summe quiescit in summo cogita-
bili non includente contradicōem. quia

licet fm phm sine contradictione potest
cogitari maius deo: magis tamen quie-
tatur intellectus in vera cogitatione ip-
sus dei q̄ in cogitatione falsa z ficta
maioris cogitati. Ad scdā pbatō-
nem dico q̄ fm phm summu cogitabi-
le cogitatione non includente contradi-
ctionem nō est in re. quia repugnat deo
q̄ tale summu sit. Et vltra dico q̄ illud
quod est in re non est magis cogitabile
cogitatione nō includente contradic-
tionem: q̄ illud q̄ est in intellectu tm̄. sed
tamen bene ē magis cogitabile vera co-
gitatione. Et ideo nō pbat tale cogita-
bile summu existere. quo maius nō pōt
cogitari cogitatione nō includente con-
tradicōem. Ad confirmationē dico.
q̄ tm̄ pbat q̄ pfectissim cogitabile cogi-
tatione vera existit. z hoc concederet
phus: sed nō q̄ nō posset fiete cogitari
maius cogitatione nō includente cōtra-
dicōem. Si ergo dicat quid ergo pbat
illa rō ansel. sol. c. 2^o. vbi nititur ostēdere
q̄ illud quo maius cogitari nō pōt est i
re. Respondeo q̄ aliquid esse illud quo
maius cogitari nō possit pōt dupliciter
intelligi. Vnomō q̄ nihil quod pōt co-
gitari sit maius de facto. Aliomō q̄ nō
pōt cogitari aliquid quod si essz eēt ma-
ius. Primomō intelligendo bene pbat
rō ansel. sic formata nihil quod nō exi-
stet in re est maius de facto eo quod exi-
stet in re. ergo illud quo maius cogita-
ri nō pōt existit in re: vnde sequitur sup-
posito q̄ in rebus exātibus nō sit pces-
sus in infinitū in maius z maius z vl-
tra si illud quo mai^o cogitari nō potest
existit in re: cum mari^m eoz que cogitā-
tur sit. deus fm oēs sequitur q̄ deus exi-
stet in re. Sed quomō tunc v3 rō quam
facit in. 3^o. c. ad pbandum q̄ illud q^o

maius cogitari nō pōt nō pōt cogitari
 nō esse: et sic arguit possibile est cogitare
 aliquid quod nō pōt cogitari nō esse: et
 illud est maius q̄ quod pōt cogitari nō
 esse. ergo illud quo magis cogitari non
 pōt: nō pōt cogitari nō esse. R̄nsio hu/
 ius patere pōt ex precedentibus. Ad
 2^m dico q̄ si minor intelligatur sic. q̄ en/
 ti inquantū ens nō repugnat infinitas in/
 tensua vera est sicut prius dictū est: sed
 tunc nō sequitur conclusio ex premissis.
 Si aut minor intelligatur sic: nulli enti
 aliqua rōne repugnat infinitas intēnsua
 sic falsa est sicut prius dictū est. Ad pri/
 mā cōfirmatōem pōt vnomō dici q̄ infi/
 nitas intēnsua nō repugnat enti inq̄tum
 ens: sed repugnat deo inq̄tum hoc ens
 Aliter pōt dici q̄ nō est simile de infini/
 tate successiva et infinitate intēnsua in/
 pmanentibus. Ad scōdam cōfirmatio/
 nem dico q̄ causa infinitatis in quātita/
 te molis est diuisio et imperfectio sicut pa/
 tet 3^o phisicoꝝ p̄mento 60. Infinitas
 aut intēnsua nō pōt eē sine augmēto in/
 pfectōe deus aut nō pōt sic laugeri in pfe/
 ctione: igitur nō est infinitus. Ad pri/
 cipale patet ex dictis.

Questio xvi.

Tram intentio phi et p̄mēta/
 toris sit q̄ deus sit infinitus i/
 tensue. q̄ sic. quia. viii. phi. in
 fine p̄batur q̄ primus motor nō est in
 magnitudine finita. quia virtus infinita
 nō pōt esse in magnitudine finita. aut er/
 go intelligit de infinitate intēnsua. et ha/
 berur p̄poi^m. Aut extēnsua et tūc assu/
 mit falsum. quia sol et oīa corpora cele/
 stia habent virtutē infinitā in duratōne
 Cōtra pluralitas nō est ponēda sine
 necessitate. sed oīa p̄t saluari ponendo

primū motozē infinitū in duratōne. er/
 go et. In ista questione teno duas
 p̄clusiones. Prima est q̄ intentio Ari/
 stotelis et p̄mentatoris est q̄ deus moue/
 at celū effectiue: p̄batur hoc primo. q̄
 phi. p̄bat in octauo. q̄ pri^o motor ē ex/
 tra magnitudinē p̄ hoc q̄ mouet tēpore
 infinito. et hoc ibi demōstrat de pri^o sim/
 pliciter hoc idē dicit p̄mētator. viii. phi.
 p̄mento. lxxix. Preterea p̄mētator
 r. metaphisice p̄mento. vii. et xii. meta/
 phisice p̄mento. 6 dicit q̄ idē qui demō/
 stratur in phisicis esse primus motor. de/
 mōstratur i meth^{ca} esse prima forma et
 vltimus finis. ille aut est deus ergo et.
 R̄^o p̄clusio est q̄ phi. et p̄mētator ponūt
 tm̄ deū esse infinitū extēnsue. puta dura/
 ratione q̄ p̄batur primo sic. quia deus
 mouet effectiue celū ex prima p̄clusionē
 ergo est virtutis finite intēnsue. p̄nam
 demōstrat phi. 2^o. de celo. et p̄mētator
 p̄mento. xxx. vbi dicit q̄ si vna stella ad/
 deret celo. aut motor n̄ moueret aut mo/
 ueret cū labore et pena. et idē dicit p̄men/
 to. lxxi. Ex quo sequitur q̄ motor ce/
 li est finitus in vigoze: et ideo ibi dicit cō/
 mētator q̄ infinitas que est in formis
 separatis nō est nisi p̄pter eternitatem et
 simile dicitur p̄mento. 63. Preterea
 p̄mētator p̄mento. 39. dicit q̄ cum di/
 cimus q̄ potentia motoris celi est infi/
 nita non intendimus nisi infinitatez mo/
 tionis. i. q̄ motio eius non cessat. Infi/
 nitas aut intentionis vt illic non sit p/
 portio inter potentiam motoris et motū
 impossibile est in formis inquātum sunt
 forme. Preterea in de subā or. c. 3^o.
 dicit p̄mētator q̄ infinitum esse in vi/
 goze cuius causa est corpus secundū q̄
 est corpus impossibile est esse in corpo/
 ribus celi siue in aliis. Inter omnem et/

ergo motorem celi et motum ab eo est
 proportio aliqua propter quam mouet
 motu infinito terminato in velocitate.
 ergo omne mouens est finitum intensiue quia
 si esset infinitum intensiue posset ultra omnes
 velocitates datam velocius mouere. Pre-
 terea primum celum non potest velocius: neque
 tardius motu moueri. ut ostenditur. 2^o de
 ce. et primo. 35. usque ad. 41. ergo pri-
 mus motor agit semper secundum ultimum poten-
 tie sue. sed non agit nisi actionem finitam inten-
 siue. ergo est finitus intensiue. Pre-
 terea quod oppositio verificatur per res et cetera.
 Sed celum perpetuo mouetur. et operationes
 inferiores fiunt a celo et primo motore
 sunt homini. propositio: ergo et cetera. Minor pro-
 batur. nam primus motus qui est ac-
 tu immediata dei secundum philosophum. est finitus intensi-
 ue. ergo ad mouendum celum per momentum
 tanta velocitate sufficit ponere motorem
 finitum intensiue agentem secundum ultimum sue
 potentie: sed posito tali motore separato
 a materia non accidit sibi fatigatio in mo-
 uendo. nec corruptio ut patet octauo
 philosophico primo. lxxiii. si ergo deus po-
 test mouere celum per momentum hac ve-
 locitate eterna finitus intensiue. potest in ef-
 fum sic mouere sufficit igitur finitas in-
 tensiua ad causandum omnes operationes infe-
 riores. quia in de suba or. e. 4. dicitur quod
 mediante primo motu fiunt omnes opera-
 tiones inferiores a primo motore. Sed
 contra premetator. 12. metaphisice primo
 10. xli. dicit quod motus celi componitur
 ex duobus motoribus quorum unus est
 infinite motionis et est actus eterna in eo: et
 alter infinite motionis et est potentia que
 non est in materia. Aut igitur loquitur com-
 mentator de infinitate secundum durationem.
 Aut secundum vigorem. Non primum. quia sic ut
 quod motor est infinite motionis. manife-

rum ergo quod loquitur 2^o. Rideo quod
 loquitur de infinitate duratoris ex se: sic
 intelligendo quod motor coniunctus qui quod
 dammodo est in materia celi sicut impos-
 tatur per hoc nomen coniunctus: est in po-
 tentia ad mouendum. et quantum est ex se:
 est ita in potentia ad quietem. ita quod quan-
 tum est ex se potest cessare a motione actu.
 celi. et hoc est secundum premetatorem. quia est for-
 ma aliquammodo coniuncta. et in mouendo
 mouetur sicut patet ex processu eiusdem
 premetati. et ideo non est de se infinite moti-
 onis secundum durationem sed finite: quia si
 sue nature dereliqueretur a primo mo-
 tore cessaret a motione propter dictam cau-
 sam. Et ideo illa infinitas motus neces-
 sario est propter alium motorem in quo non
 est potentia omnino ad quietem: neque essentialiter.
 neque accidentaliter. quia neutrum
 mouetur. et illud est primum simpliciter se-
 paratum ab omni materia. sicut patet ex proces-
 su eiusdem premetati. illud autem primum propter
 suam separationem a materia est infinite mo-
 tionis secundum durationem. Ad argumentum
 principale patebit post.

Questio. xvii.

Trum demonstrationes philo-
 sophi. philosophico et 12 metaphisice
 concludunt deum infinitum
 intensiue. quod sic. quia. viii. philosophico. probat
 quod prius motor non est in magnitudine. sic
 arguendo. quia si sit in magnitudine aut
 ergo infinita. et hoc non. quia nulla talis
 est. ut patet 3. philosophi. Aut finita. et hoc non quia
 virtus infinita non potest esse in magnitudine
 finita. Aut intendit ergo de finitate et in-
 finitate intensiua et habetur oppositum. Aut
 extensiua secundum durationem: et tunc assumit
 falsum. quia virtus finita in ma-
 gnitudine potest durare in infinitum

patet de corporibus celestibus. Contra tantū concludunt ille rōnes q̄ deus mouet per infinitū tēpus: sed hoc pōt face re virtus finita corporalis dū^o duceret in infinitū: ergo solū pbat eum esse infi tum dura^o. In ista questione dicit sco. di. 2^a. q̄ sic. q̄ pbat primo sic. primū mouet motu infinito. ergo habet infini tam potentiā intensiue. Et licet de fac to aūs est falsum. tamen certum est q̄ pōt mouere motu infinito. Et ideo si pōt mouere motu infinito sequitur potētia infinita. Idē sequitur si habeat potentiā mouendi motu infinito. p̄na pbat mlti pliciter. ad quas pbatōes responsū est supra. 16^o sic. in fine. 8. phisicoz pbat q̄ si primus motor eet in materia moueret in instāti quod nullomō habe ret veritatē nisi deus esset infinitus intē siue. Sed teneo oppositū q̄ ille rōnes p bant tm̄ deū esse infinitū in duratione. Cuius rō est quia virtus ac^a infatiga bilis et incorruptibilis fm̄ se per eandēz virtutē pōt cāre ef^m et continuare. nec maior virtus requiritur ad continuan dum p̄ mille annos q̄ p̄ vnā diē. vbi nō est agens in p̄trariū et diminuēs potētia quod patet per illā ppōem famosam: actiuo et passiuo equaliter dispositis: et ceteris paribus: erit idē effectus. et conti nuabitur. deus aut̄ non habet agens in p̄trariū ergo rē. Ad primū in oppsitū dico: q̄ ista cōsequentiā nō valet de^o mo uet motu infinito. ergo est infinitus in tensiue. Nec erat illa rō phi: sed intēdit probare q̄ primus motor nō est in ma gnitudine: sed in particulis. et arguit sic. Nulla potentia in corpore finita intensi ue pōt mouere tēpore infinito. sed prius motor mouet celū motu et tēpore infini to ergo primus motor nō est potētia in

corpore: et per consequens est indiuisibi lis i particulis mior: patet ex predictis 21^o probat supponendo primo ex 3^o phisicoz. q̄ oīs potētia in corpore est fi nita extēsiue. Et arguit sic. Si aliqua po tentia in corpore mouet aliquod mobi le in aliquo tēpore precise fm̄ vltimum sue potētie: pars illius potētie siue mo toris moueret partē mobilis in minori tēpore. S; p̄portio tēporis ad tēpus se quitur p̄portōem motoris ad motorez et mobilis quod est pars ad mobile qd̄ est totū. sed talis p̄portio est finita i vtro qz motu. 6^o p̄portio tēporis est finita. et p cōsequens vtrūqz tēpus tam parciale q̄ totale est finitū. Et ita patet q̄ nulla potentia finita intensiue ex̄ns in corpore pōt mouere tēpore infinito. Et nō pbat generaliter ista cōclusio. Nam potentia finita intensiue pōt mouere tēpore infi nito. sed solū q̄ nulla potētia finita intē siue ex̄ns in corpore. hoc patet p̄ p̄men tatorē p̄mēto. lxxviii. q̄ dicit q̄ accipere partē motoris que moueat partē moti est impossibile eo q̄ motor qui est potētia in corpore potēt diuidi. et infra dicit sic.

Notandū est q̄ ppōnes cōditionales quas Aristoteles hic pbat sunt ppōes vere de corpore celesti: cum positū fue rit q̄ potētie motiue eius sunt forme i materia et cito post. hec oīa sequūtur ex hac propōne. s. q̄ corpus celeste est for ma in materia. Ad fm̄ dico primo q̄ phi. ibi pbat q̄ si motor quicūqz mouēs motu et tēpore infinito esset in materia: q̄ ille motor esset infinite actionis intē siue et infinitus in vigore: vt dicitur i de subā or. c. 3^o. et hoc quia virtus actiua ex̄ns in corpore fm̄ phm̄ habet contra rium: et per cōsequens si esset finitus in vigore aliquando corrūperetur per ac/

tionē sui contrariū. Et per consequens si motor sit infinite actionis sicut duratio est infiniti vigoris. quia in omnibus potentiis finitis in materia pars habet minorem potentiam ad durandum quam totum. Si dicat quod eadem conclusio videtur sequi motore separato: mouente motu et tempore infinito quod sit infinitus intensiue. Respondeo: non sequitur: quia motor extra materiam non habet contrarium corrumpens: nec diminuens eius potentiam: sed est incorruptibilis et infatigabilis. Et ideo potest mouere per tempus infinitum quous ipse sit finitus intensiue. Secundo probat quod si esset motor in materia infinitus intensiue: sic moueret quod faceret transitum de terio remotissimo ad aliam terminum esse in instanti. qui transitus a motore finito solet esse in tempore. puta quod posset facere mobile quod nunc est hic. esse rome sine medio. non tamen posset facere quod transitus ille sit successiuus et in instanti. quia includit contradictionem. Ideo dico quod transitus de termino ad terminum non est motus: sed mutatio subita: et hoc intendit philosophus et non plus. Eodem modo concedo hoc de deo quous sit motor extra materiam quod propter infinitatem suam intensiuam potest facere corpus quod est lugduni fieri subito rome: absque hoc quod nunquam sit in medio. Sed dubium est de illa prima conditione que adducitur ad probandum maiorem scilicet quod si aliqua potentia in corpore etc. quia hoc videtur esse contra determinata in fine septimi philosophorum commento. xxxvi. vbi probatur quod si mouens moueat mobile in aliquo tempore medietas motoris mouebit medietatem mobilis in eodem tempore ergo acceptis partibus proportionabilibus motorum et moti pars motoris non mouebit partem mobilis in minori tempore. n.

maiorē quod totum mouet totum. Preterea ex dictis habetur quod proportio temporis ad tempus in motibus totius et partis sequitur proportionem motoris ad motorem et mobilis ad mobile in utroque motu. Sed certum est quod sumptis partibus eque proportionabilibus tam motoris quam moti: eadem est proportio earumdem ad sua tota. ergo tempus unius motus est idem vel equale tempore alterius motus. Ad primum respondeo quod quedam sunt possibilis motui in communi quod tum motus est que non sunt possibilis in determinata materia si velocitas in infinitum sicut dicit commentator vi. philosophorum commento. i. et eodem modo est de motore et mobili. Et ita dico quod illa que declarantur in fine. viii. philosophorum de proportione totius et partis in mouendo. Insunt motori et mobili in quantum motor et mobile est. sed in proportio capiunt instantiam propter determinatam materiam in qua arguitur: quia causa quare pars mouet partem in minore tempore quam totum mouet totum est quia totum est tale cuius esse perfectum secundum naturam suam consistit in coniunctione suarum partium non solum quantitatum: sed etiam qualitatum sicut dicitur. vi. philosophorum commento. 91. quod actio cuiuslibet entis perficitur per suam quantitatem et qualitatem determinatam. sicut est dispositio in entibus artificialibus maxime autem ita est in rebus perfectis. Simile dicitur primo de celo commento. lxxiii. et v. metaphisice commento. xxi et ideo diuisio tali toto pars non est tante durationis sicut totum. ut de animalibus anulosis et per consequens pars non est tante motionis respectu mobilis eque proportionabilis. videmus enim quod inanimata quanto sunt perfectiora tanto

magis indigent integritate suarum partium quantitativarum in essendo. Ad propositum dico quod si motor celi esset forma celi extensa: in eo tunc celum esset animal perfectissimum. et si potentia motoris dividatur ad divisionem subiecti potest esse minoris durationis quam totum: et ideo necesse moueret mobile sibi proportionatum in minori tempore quam totum. secundum quod minus duraret. Et ideo dicit commentator viii^o philosophorum commento. lxxviii. quod propositioes conditionales quas ponit Aristoteles: hic sunt propositiones vere de corpore celesti cum positum fuerit quod potentie motiue eius sunt forme in materia qua propter actus eius non perficitur nisi in certis partibus illius materie secundum propinquitatem terminatam. Ad secundum dico. quod propositio illa debet intelligi proportionando totum et partem: non secundum proportionem quantitativam. sed secundum proportionem et vigorem durationis. propositio namque quantitativa facit ad proportionem motuum secundum velocitatem et tarditatem: quia si tanta virtus moueret in tanto tempore: dupla virtus mouet in duplo minori tempore ceteris paribus ut declaratur in fine. vii. philosophorum. et illa proportio non est hic ad propositum proportio autem secunda facit ad proportionem motuum secundum durationem. et illa habet hic locum. Tunc ad maiorem dico: quod si sit eadem proportio quantitativa partium motoris et moti ad sua tota sequitur quod motus sunt eque veloces ceteris paribus. sed non sequitur quod tempus motus partis sit equale tempori motus totius. quia virtus motiva partis citius deficit quam virtus totius. Si autem sit eadem proportio partium secundum durationem: tunc sequitur quod

tempora sunt eque proportionata. et tempus motus partis sit equale toti tempori totius: sed in proposito non sunt partes sic proportionabiles. Unde totum fundamentum huius dicti stat in hoc quod totum et pars habent adinvicem proportionem in vigore durationis. ita quod equaliter durant vel non. Et causa est quia si pars est finite durationis habet contrarium: et per consequens totum habet contrarium: et ita est corruptibile. Ad argumentum principale dico. quod probat quod primus motor non est in magnitudine infinita: quia mouet tempore infinito. sicut prius compositum est respondendo ad primam rationem. Et ultra cum queritur de infinitate dico intelligit de infinitate secundum durationem: et dico quod licet sol possit durare in infinitum: tamen si motor suus esset in eo: sicut forma in materia non posset mouere motu infinito propter causas prius dictas.

Questio. xviii.

Primum de facto deus sit infinite virtutis intensiue. quod non. quia nullum infinitum intensiue est mensura rerum finitarum intensiue. sed deus est mensura rerum finitarum intensiue. ergo. Maior patet quia mensura et mensuratum sunt commensurabilia finitum et infinitum non sunt commensurabilia minor probatur. quia. x. metaphisice commento. vii. dicitur quod in genere substantie est unum primum. et illud est deus. primum autem in omni genere est mensura aliorum: patet eodem commento ergo et cetera. Contra. in psalmo magnus dominus et laudabilis nimis et magnitudinis eius non est finis. In

ista questione est conclusio certa per si/
dem. Et potest persuaderi: quia ultra
omnem speciem factam potest deus fa-
cere aliam speciem. et hoc non potest ali-
qua virtus finita: cum sit terminabilis p-
vltimum vt patet in fine primi de celo.
ergo deus est infinitus intensiue. Sed
contra deus est primum in genere entis
sed primum in omni genere est illud per
cuius accessum et recessum cetera illius
generis dicuntur perfectiora vel minus
perfecta vt dicitur. i. 2. metaphisice com-
mento. Simile dicit phi. 2^o de celo et co-
mentatoz commento. 66. quod est finis
in entibus et complementum per eius ap-
proximationem et cetera. Sed infinitus
intensiue excedit omne aliud infinitum:
ita qd remotio cuiuscunq; ab alio est in-
finita. ergo non est maior propinquitas
vnius creature ad deum q; alterius.

Secundo sic. omnis motor potenti-
e infinite intensiue potest facere motum
in instanti: sed deus non potest hoc fa-
cere. ergo et cetera. Maior patet. quia
in fine. viii. phi. dicitur qd si i materia es-
set virtus infinita moueret in instanti.
sed tamen non minus potest facere vir-
tus infinita si sit extra materiam q; possit
si esset in materia ergo et cetera. Minor
probat. quia includit contradic-
tiones. scz qd motus non sit mor⁹: et qd mo-
bile simul localiter esset in omnibus par-
tibus spaciū super quo mouetur. Ter-
tio sic. si deus sit infinitus intensiue tunc
est aliquid in natura octosum. conse-
quens est impossibile. patet secundo me-
taphisice in primo et secundo phi. conse-
quentia probatur. quia quilibet effectus
dei est finitus intensiue: ergo sibi potest
correspondere agens sufficiens finitum
sicut calori calor. et homini ho. Quar-

to. qd si sit tunc deus est infinita bonitas
intensiue. quia sua essentia est bonitas:
Sed vnum oppositum si est infinitum
intensiue non compatitur secum reliquū
sicut si calor esset infinitus nullum om-
no esset frigidum. et ita omnino nullū ma-
lum foret in vniuerso quod est falsum.

Quinto sic proportionabile finito in-
tensiue est finitum. sed deus est huius/
modi. ergo et cetera. Maior est manife-
sta. Minor probatur. Nam deus potest
mouere aliquod mobile velocitate fini-
ta. sed in omni motu est aliqua propor-
tio motoris: ad mobile vt patet secun-
do de celo commento. 38. et 39. et 36. er-
go deus est proportionabilis alicui mo-
bili finito. Ad primum illorū dico:
qd intelligendo illam maiorem sic. scilicet
qd primus in omni genere conuenit cum
aliis in nomine illius generis essentiali-
ter: quia alias non esset primus illius ge-
neris et quod cetera illius generis quan-
to sunt viciniora. i. similia secundum na-
turam illius generis tanto sunt perfec-
tiora perfectione propria illius generis
tunc vera est. Et ideo licet infinitus in-
tensiue excedat finitum in infinitum. quia
tamen conuenit cum finitis in aliquo
nomine vniuoco: quia nomen partici-
patur ab ipsis finitis perfectius et im-
perfectius secundum istum intellectus
potest concedi qd vnum finitum est p-
pinquius deo q; aliud finitum. quia ma-
ior est similitudo ex vna parte q; ex alia.

Ad secundum dico: qd intelligendo
per motum mutationem successiuam sic
maior est falsa. Ad probationem potest
dici qd in fine. 8. phi. probatur qd si mo-
tor infinitus intensiue esset in materia:
sic moueret in instanti qd faceret tran-
situm de termino remotissimo ad aliū

terminū eē in instāti qui trāsitus a mo-
 toze finito solet eē i tpe: z ideo pcedo q
 deus pōt hoc facere z subito: z fm hūc
 intellectū minor est falsa. Et ad pri-
 mā pbatōnē dico: q nō sequitur q mo-
 tus non eēt mot⁹. qz illa mutatio nō est
 motus successiuus. Sicut ad scdā dico
 q nō sequit q mobile sit eēt in oibus p-
 tibus spaciū: qz in instāti illi⁹ mutatiōis
 solū est in termino a quo vel solū est in
 termino ad quē. vñ sicut corpus xpī exi-
 stēs in celo fit in altari subiecto sine hoc
 q sit vnqz in medio: ita pōt deus facere
 corpus qd est london. rome subito absq
 hoc q vnqz sit in medio. Ad 3^m negat
 illa p̄na. qz si deus nō faciat opus fm vl-
 timum potētie sue: non in frustra bz tā-
 tam potētiā. qz de⁹ non est ppter aliqd
 opus suū. Nego ēt scdā p̄nam. qz fa-
 cere opus oīno de nihilo requirit cām in-
 finitā: sicut facio mūdī de nihilo. Ad
 4^m dico q agens voluntarium qd non
 agit fm vltimum potētie sue sed libere:
 cuiusmodi est deus potest secum cōpa-
 ti suum oppositū. Agens vero qd neces-
 sario agit z fm vltimum sue potētie q
 le non est deus non pparitur secuz suuz
 oppositū. Ad quintū dico q deus nō
 est pportionabilis alicui finito. Et quā-
 do dicitur q in omni motu est aliqua p-
 portio motoris ad mobile. falsum est ni-
 si limitetur ad motores agentes fm vlti-
 mum potētie sue: vel qui possunt moue-
 re fm vltimū potētie sue. quō deus nō
 agit nec agere potest. philosophus autē
 z commentator intelligūt illam proposi-
 tionem de omni motore: quia putabant
 omnem motorem posse mouere fm vlti-
 mum potētie sue. Et ideo estimauerūt
 q potētie mouentes celū sunt finite in-
 viaore: quia mouent velocitate finita

corpōra finita. vt patet 2^o de celo cōm-
 to. 36. 38. z 39. Ad argumētū prin-
 cipale dico q quedam est mensura per
 replicationem sicut vlna: quedaz per cō-
 tinentiam sicut modius tritici: quedā fm
 perfectionem z similitudinem. Tertio^o
 deus est mensura aliorum z non aliter
 fz q aliqua sunt filiora deo z aliq min⁹
 filia. Et iō dico q mēsurā z mesuratus
 primo modo z secūdo modo sunt ppor-
 tionabilia z non tertio modo. Si dica-
 tur: omnis mensura est pportionabilis
 mesurato. ita q est dupla vel tripla re-
 spectu mesurati. dico primo q solum
 mensura finita est pportionabilis mē-
 surato non autem infinita. Secūdo di-
 co q illa pportio dupla z tripla solū
 est inter quanta: non autem inter speci-
 es diuersorum generum que habent di-
 uersas pportiones fm perfectionem.
 Si dicat q decimo methaphisycē dicitur
 q mensura est minimum in omni ge-
 re dico q philosophus ibi intelligit p mi-
 nimum simplicissim⁹ z minus composituz
 vel imperfectione admixtum. z sic deus
 est simplicissimus z purissimus ab omni
 imperfectione remotissimus.

Questio decimanona.

v **T**rum quantitas z modus q̄/
 titarius differant realiter. Qd
 sic. quia corpus est quantum in
 eucharistia: quia quantitas corporis xpī
 est in eucharistia. z tamen non habz mo-
 dum quantitatum. ergo zc. Cōtra.
 quoz diffinitiones sunt eedem ipsa sunt
 eadem: sed qualitas z modus quidditati-
 uis sunt huiusmodi. quia hec est diffini-
 tio exprimes quid hominis vtriusqz ha-
 bere partem distantem a parte loco z si-
 tu. ergo. Ad questionem dico q quā

titas & modus quantitativus ut suppo-
 nunt personaliter: nullo modo differunt
 Quod proba. primo per propositionez
 vulgatam. quia quando duo termini sic
 se habent qd si ponantur in propositioni-
 bus: quicquid predicatur vere de vno p
 dicatur vere de alio & econverso. illi ter-
 mini supponunt omnino p eodem: s; q;
 titas & modus quantitativus sunt hu-
 iusmodi. ergo &c. **P**roterea si modus
 quantitativus sit res distincta a quanti-
 tate: tunc aut est res absoluta aut re-
 lativa. Non primo modo: quia tunc es-
 set qualitas vel substantia quorum quod
 libet est falsum. nec est respectiva: quia si
 esset respectus fundatus in quantitate:
 quero de termino eius: aut est ipsamet
 quantitas: & tunc idem esset fundamen-
 tum & terminus illius respectus. & per con-
 sequens non posset ee quantitas nisi esset
 modus quantitativus. Si terminetur ad
 aliud. contra. si deus faceret quantitatez
 habentem partem extra partem sine om-
 ni alio corpore: tunc haberet modum q;
 titativum: & tamen tunc non esset respec-
 tus realis. ergo no potest esse nisi existat
 terminus. **P**roterea ille respectus no
 potest in aliquo septem generum collo-
 cari: quia nec in actione nec in passione:
 nec in quando. nec in relatione: nec in po-
 sitione: nec in habitu: nec in vbi: quia si
 deus crearet quantitatem sine omni alia
 re: vere esset modus quantitativus: & ta-
 men sine omni vbi. **P**roterea impossi-
 bile est qd aliquid sit quantitativum con-
 tinuum permanens: nisi habeat partem di-
 stantem a parte. & econverso: & hoc est mo-
 dum quantitativum habere partem distantem
 a parte. ergo impossibile est qd aliquid
 sit quantum nisi habeat modum quan-
 titativum. **P**roterea omne quantitati-

um continuum est longum & latum & pro-
 fundum: & omne tale est extensum: omne
 autem extensum habet modum quantita-
 tivum. ergo &c. **E**x istis sequitur vna
 conclusio qd quantitas corporis christi
 quis sit in sacramento altaris: tñ corp⁹
 christi non est quantum in sacramento: q;
 non ibi habet modum quantitativum. Si
 dicat corp⁹ xpi in eucharistia h; quantita-
 tem inherentem sibi. ergo est quantum in
 eucharistia. **R**espondeo assumptum
 est falsum: quia videtur hoc derogare
 veritati sacramenti eucharistie: quia s;
 istam opinionem oportet dicere qd corp⁹
 christi in eucharistia habet vna extensio-
 nem inherentem sibi: & tunc esset ibi exten-
 sum & haberet partem distantem a parte.
Et ideo est hec concedenda: corpus chri-
 sti est q;
 titas et h^c est neganda corp⁹ chri-
 sti est quantitas: in sacramento altaris.
Sicut hec est vera corpus christi habet
 partem distantem a parte. quia habet vna
 singularem veram. puta istam: corpus
 christi in celo habet &c. **E**t hec est falsa
 corpus christi habet partem distantem a
 parte in sacramento altaris. **S**imilr hec
 est vera corpus christi habens partes si-
 tualiter distantes est in sacramento alta-
 ris: & tamen hec est falsa corpus christi
 habet partes distantes sitaliter in sacra-
 mento altaris. **E**xemplum. nam hec est
 vera: aliquis homo semp fuit deus: ac-
 cipiendo subiectum p eo quod est. & hec
 similiter aliquis homo qui est filius dei
 sp fuit ds. hec tñ est simplr falsa fili⁹ dei
 semper fuit homo. & ideo in talibus m^l-
 tum refert ponere a parte subiecti vel a
 parte predicati terminum connotativum
 quia frequenter plus importatur per ter-
 minum connotativum quando ponitur a
 parte predicati q; quando ponitur a par-

te subiecti. Ad argumentū principa-
le dico qd hec est vera quātitas corporis
christi est in sacramēto. sed hec est falsa:
corpus xp̄i est quantitas in sacro. qz per
primā ppositōnem tm̄ importatur qd illd
qd est quantitas corporis xp̄i ē in sacra-
mento altaris. ⁊ hoc est verum. p scdāz
importatur qd corpus xp̄i in sacro alta-
ris habet ptem extra ptem qd falsum ē

Expliciunt qdlibeta venerabilis icepto-
ris Guielmi okan de ordine fratru mi-
norum Emendata diligenter p eximium
virū Corneliū oudendiick artium magi-
strā: ⁊ in sacra pagina lūiatum.

Incipiunt tituli qōnum primi qdlibz

- Utrum pbari posset p naturalem rōnē
qd tm̄ est vnus deus. 1.
Utrū eētia diuina ⁊ r̄o distinguantur
ex natura rei. 2.
Utrū p̄nitas distinguat a p̄e. 3.
Utrū angel⁹ sit in loco p suā subāz. 4.
Utrū angel⁹ possit moueri localr. 5.
Utrū vnus angelus locat alteri. 6.
Utrū vnus angelus possit cāre notitiāz
actuaalem in alio angelo illius obiecti qd
habitualiter cognoscit sine actuali cog-
nitione cāta ab illo obiecto. 7.
Utrū angelus possit moueri p vac^m. 8.
Utrū linea cōponat ex punctis. 9.
Utrū posset dem̄rari qd aīa intellectiua
sit forma corporis. 10.
Utrū posset demōstrari euidenter qd nō
ē vn⁹ intellect⁹ nūero in oib⁹ hoib⁹. 11.
Utrum aīa intellectiua sit tota in toto ⁊
tota in qualibet pte. 12.
Utrū primū cognitū ab intellectu p̄mita-
te generatōis sit singulare. 13.
Utrū intellectus noster p statu isto co-
gnoscat act⁹ suos intuitiue. 14.
Utrū intellectus nr̄ p statu isto cogno-
scat intuitiue sensibilia. 15.
Utrū posset euidenter pbari qd volun-
tas libere cāt actus suos effectiue. 16.
Utrū ad saluandū casuz ⁊ fortunā in re-
bus oportet ponere voluntatē esse libe-
ram. 17.
Utrū virtutes ⁊ scie sint qualitates ab-
solute. 18.
Utrum sp̄ritus patiatur ab igne purga-
tori. 19.
Utrum act⁹ exterior hēat ppriam boni-
tatē vel ma'iciā moralem. 20.

Tituli secundi qdlibeti.

Utrū posset pbari p ratōem naturalē qd

Ds sit prima ca effectiva omnium. 1.
 Vtru possit pbari sufficienter rone na/
 turali q ds sit infinite virtutis in vigore. 2.
 Vtru articuli fidei possint demfari. 3.
 Vtru attributa pcreta cuiusmodi sunt:
 sapiens: iustus z hmoi predicent de deo
 z creatura uniuoce. 4.
 Vtrum deus potuit fecisse munduz ab
 eterno. 5.
 Vtrum angelus potuit mereri z deme/
 reri in primo instati. 6.
 Vtru exstia angeli distinguatur ab ei9
 essentia. 7.
 Vtru qlibet effectus creet a deo. 8.
 Vtru creatura possit creare. 9.
 Vtruz aia sensitua z aia intellectua di/
 stinguant realr. 10.
 Vtrum aia sensitua z forma corporei/
 tatis distinguant realr. 11.
 Vtrum actus rectus z reflexus sint ide
 actus numero. 12.
 Vtruz perfectioris obiecti sit perfectior
 actus. 13.
 Vtru demoralib9 possit ee scia demon/
 stratiua. 14.
 Vtru actus appetitus sensitiui differat a
 passionibus. 15.
 Vtru in alio a voluntate sit habit9 vir/
 tuosus. 16.
 Vtru passioes sint in voluntate. 17.
 Vtru vlr tanta sit distinctio actuum qua/
 ta habituum z eouerso. 18.
 Vtru hec ppositio plata a sacerdote in
 missa hoc est corpus meum sit vera de vir/
 tute sermonis. 19.
 Tituli tertii quolibeti.
 Vtru supposito q de9 intelligat z sit ca
 efficiens oium immediata possit ex hoc
 demostrari q sit infinite virtutis intensi/
 ue. i.
 Vtru attributa diuina distinguantur ra

tione? 2.
 Vtru eentia diuina sub rone alicui9 at/
 tributi sit principiu elicitiuum: generatio/
 nis diuine. 3.
 Vtrum de9 sit ca efficiens oium aliozuz
 a se. 4.
 Vtru elemeta maneant in mixto. 5.
 Vtru forme ptium organicarum aialis
 puta carnis z ossis z hmoi distinguan/
 tur specie. 6.
 Vtru in intellectu vni9 fidelis tm sit v9
 fides numero. 7.
 Vtru quilibet act9 assentiendi heat pro
 obiecto pplexum vel incoplexum. 8.
 Vtru spes sit virt9 distincta a charita/
 te. 9.
 Vtru beata virgo potuit stetisse in pcto
 originali tm p vnum instas. 10.
 Vtru in beata virgine fuit fomes pecca/
 ti. 11.
 Vtru ppō mentalis cōponatur ex reb9
 vel conceptibus. 12.
 Vtru aliq ppō vocalis sit vera. 13.
 Vtru solus actus voluntatis sit necessa/
 rio virtuosus. 14.
 Vtru rectitudo vel deformitas act9 dif/
 ferat a subā actus. 15.
 Vtru circumstātie finis recta rō z hmoi
 sint obiecta actus virtuos. 16.
 Vtru dolor z delectatio appetit9 sensiti/
 ui caentur imediate a rebus. 17.
 Vtru virtutes morales sint circa passio/
 nes sicut circa materiā. 18.
 Vtru aliqs hō posset mereri vel deme/
 reri. 19.
 Vtru necessariū sit ponere aliquem ha/
 bitum. 20.
 Vtrum habitus sit causa effec9 act9. 21.
 Vtru inclinatio forme differat realiter
 a forma. 22.
 Tituli quarti quolibeti.

Utrum quilibet effectus habeat causam finalem distinctam ab efficiente. i.
Utrum potest sufficienter probari quod deus est causa efficiens alicuius effectus. 2.
Utrum deus repñtet creaturas. 3.
Utrum deus posset revelare alicui noticiam evidentem de futuris contingentibus. 4.
Utrum videns deum videat omnia que videt deus. 5.
Utrum audiens predicationes articuloꝝ fidei et videns miracula fieri per illis acquirit aliquem habitum adhesionem distinctum a fide. 6.
Utrum suppositum humanum possit assumi a verbo. 7.
Utrum tres persone possunt assumere eandem naturam numero. 8.
Utrum angelus possit videre cogitationes et volitiones nostras. 9.
Utrum deus possit facere motum in istanti. 10.
Utrum filiation christi ad beatam virginem sit alia res ab omni re absoluta. ii.
Utrum predicatio analogica distinguat a predicatone uniuoca equiuoca et denominativa. 12.
Utrum christus existeret in eucharistia possit videre a se et videri ab aliis. 13.
Utrum anima christi possit videre corpus christi in eucharistia. 14.
Utrum anima christi possit mouere corpus ab hostia organice et non organice. 15.
Utrum omnis actus assentiendi presupponat actum apprehendendi respectu eiusdem obiecti. 16.
Utrum viator habeat aliquem actum simplicem proprium deo ante rationem vel diuisionem vel postea. 17.
Utrum quantitas corporis christi sub hostia possit habere positionem de genere quantitatis sine positione que est predicamentum suppositi

et quod quantitas sit res distincta absoluta a substantia et qualitate. 18.
Utrum substantia materialis extensa corporis christi componatur ex partibus eiusdem rationis situatim distinctis. 19.
Utrum substantia materialis extensa per suas partes intrinsecas sit immediate prius loco. 20.
Utrum substantia materialis extensa per partes suas intrinsecas sit in loco circumscriptione vel diffinitive. 21.
Utrum deus possit preseruare substantiam materiale extensam sine motu locali destruendo omnes accidentia absoluta in ea. 22.
Utrum substantia materialis per suas partes intrinsecas possit esse quantitas siue quantitas. 23.
Utrum substantia materialis per suas partes intrinsecas possit esse quantitas sine quantitate addita sibi. 24.
Utrum possit euidenter probari quod quantitas sit res absoluta distincta a substantia et qualitate. 25.
Utrum per principia fidei possit euidenter probari quod quantitas sit res absoluta distincta a substantia et qualitate. 26.
Utrum de intentione philosophi sit ponere quantitatem distinctam a substantia et qualitate. 27.
Utrum intentio sanctorum sit ponere quantitatem medianam inter substantiam et qualitatem. 28.
Utrum substantia panis ex vi reuersionis transubstantietur tantum in corpore christi et non in diuinitatem nec in animam nec in accidentia. 29.
Utrum substantia panis maneat post consecrationem. 30.
Utrum corpus christi sit circumscriptione in loco sub hostia consecrata. 31.
Utrum deus posset facere omne prius absolutum sine posteriori realitate

distinctio. 32.
Utrum q̄st̄itas remanēs in eucharistia sit
 subiectiue in qualitate. 33
Utrum qualitates hostie post conse-
 crationem sint subiectiue in quantita-
 te. 34.
Utrum intentiones prime et secunde rea-
 liter distinguantur. 35.
 Tituli q̄onuz sexti quodlibeti.
Utrum eadem veritas theologica spe-
 cie vel numero possit p̄bari in theolo-
 z in sciētia naturali. 1.
Utrum eadē conclusio possit euidēt cogno-
 sci p̄ dem̄stratōem et p̄ experientiam. 2.
Utrum aliqua veritas theologica eadē
 specie vel numero sit credita a viatore
 et euidēter scita a cōprehensore. 3.
Utrum deus creet notitiā euidētem
 in viatore de credibilibus sine visione
 dei. 4.
Utrum cognitio ab̄ et intuitiua diffe-
 rant. 5.
Utrum actus comprehendendi et actus
 videndi differant realiter. 6.
Utrum de deo possint haberi plures cō-
 ceptus pp̄rii. 7.
Utrum omnia accētia grāmāticalia ter-
 minorum vocalium competant termis
 mentalibus. 8.
Utrum noīa mentalia distinguant p̄ p̄cre-
 tū et abstractū sicut vocalia. 9.
Utrum hō et hūanitas sint noīa syno-
 nyma fm̄ intentōnem phi. 10.
Utrum hō et hūanitas sint noīa synony-
 ma fm̄ intentōnem phi. 11.
Utrum v̄le sit singulare. 12.
Utrum om̄e v̄le sit qualitas mētis. 13.
Utrum ens predicetur vniuoce de om-
 nibus. 14.
Utrum diffinitio naturalis et methaphisi-
 calis eiusdē distinguant realr 15.
Utrum cadente re cadat vox a suo signi-

ficato. 16.
Utrum omnis oppositio realis sit inter
 res 17.
Utrum deus possit separare subiectum
 a sua pp̄ria passione. 18.
Utrum diffinitio exprimēs quid rei et qd
 nomis distiguant realr. 19.
Utrum res ex aiām diffiniat. 20.
Utrum quodlibet p̄dicatum sit prima in-
 tentio vel sc̄da. 21.
Utrum sint decē p̄dicamēta. 22
Utrum p̄dicamentū cōponat̄ ex reb̄ ex-
 tra aiām vel ex p̄ceptibus. 23
Utrum veritas p̄plexa et falsitas distiguā-
 tur ab ipso cōplexo. 24
Utrum p̄cept̄ absolut̄ et notatiū et re-
 latiū distiguant realr. 25
 Tituli q̄onum sexti quodlibeti.
Utrum hō possit saluari sine charitate
 creata. 18
Utrum d̄s de necitate acceptet actū elici-
 tū ab h̄ite charitatē creatā. 2.
Utrum corp̄ x̄pi incipiēs eē sac̄ralr in al-
 tari sub spē panis vere mutet localr. 3.
Utrum d̄s p̄t remittere pct̄ōri culpam et
 et penā sine infusione gr̄e create. 4.
Utrum aliquid p̄dicet affirmatiue d̄ deo
 qd non est deus. 5.
Utrum cognitio intuitiua possit eē de ob-
 iecto non existente. 6.
Utrum essentia diuina vt in p̄re sit incom-
 possibilis filio. 7.
Utrum similitudo vel dissimilitudo sit aliq̄
 pua res distincta a rebus absolutis. 8.
Utrum equalitas vel inequalitas sit res
 distincta ab absolutis. 9.
Utrum dupleitas vel dimidiētas sint res
 distincte ab absolutis. 10
Utrum diuersitas distinctio vel idēitas sit
 alia res ab absolutis. 11.
Utrum relatio cālitatis efficientie sit a-

res ab absolutis:	12.
Utrum relatio calefactiui ad calefactibile sit res distincta ab absolutis.	13.
Utrum relatio sciētie ad scibile sit res distincta ab absolutis.	14.
Utrum psonum sit rōni naturali q̄ quelibet res creata sit absoluta ita q̄ nulla sit relatio extra aiā.	15.
Utrum intentio phī sit ponere rōnem extra aiā distinctā a rebus absolutis.	16.
Utrum phūs posuit rōnes primi modi differre realr a reb⁹ absolutis.	17.
Utrum phūs posuit rōnes scōi mōi differre a reb⁹ absolutis.	18.
Utrum phūs posuit rōnes tertii mōi differre realr a reb⁹ absolutis.	19.
Utrum negans rōnem differre ab absolutis possit saluar̄ pprietates rōnis.	20.
Utrum oīa relatiua sint sil' natura.	21.
Utrum fm intentōem phī relatio que ē genus generalissimum sit prima intentio vel secūda.	22.
Utrum res extra sit in genere rōnis vlnōia tm̄ fm intentōem phī.	23.
Utrum relatio terminetur ad absolutū vel ad relatiuū.	24.
Utrum relationes triū mōz sint reales in creaturis.	25.
Utrum idētitas similitudo ⁊ equalitas sint rōnes reales in diuinis.	26.
Utrum idētitas material' sit rō realis.	27.
Utrum creatio actio sit rō realis	28.
Utrum relatio rationis distinguatur a rebus absolutis:	29.
Utrum rō realis ⁊ rōis distinguant.	30.
Tituli q̄onum septimi q̄dlibeti.	
Utrum creatio vel p̄seruatio realr differat ab absolutis.	1.
Utrum qualitas d̄rat realr a suba.	2.
Utrum actio vel passio differat realr ab	

absolutis.	3.
Utrum p̄dicamentū actōis vel passionis cōponat̄ ex p̄ceptibus.	4.
Utrum p̄dicamentū qm̄ importet rē distinctā ab absolutis.	4.
Utrum vbi importet rē distinctam ab absolutis.	6.
Utrum possio vel habitus importet rem distinctam ab absolutis.	7.
Utrum vnitas vniuersi vel approximatō carū vel distātia rez importet respectū distinctum ab absolutis.	8.
Utrum aliquis conceptus predicatur de deo.	9.
Utrum p̄sona sit nomen prime impositōnis.	10.
Utrum p̄ viā efficacie possit sufficiēter p̄bari q̄ d̄s sit infinit⁹ intēsiue.	11.
Utrum p̄ cognitōnem dei possit sufficiēter p̄bari q̄ d̄s sit infinitus intēsiue.	12.
Utrum p̄ simplicitatē dei possit sufficiēter p̄bari q̄ sit infinit⁹ intēsiue.	13.
Utrum p̄ cālitatem finis pōt sufficiēter p̄bari q̄ d̄s sit infinit⁹ intēsiue.	14.
Utrum p̄ viam eminetie pōt euidēter p̄bari q̄ deus sit infinit⁹ intēsiue.	15.
Utrum intētio phī ⁊ cōmentatoris sit q̄ deus sit infinitus intēsiue.	16.
Utrum dem̄strationes phī. 8. phisycorum ⁊ 12. metha. p̄cludant deū esse infinituz intēsiue.	17.
Utrum de facto deus sit infinite virtutis intēsiue.	18.
Utrum q̄ntitas ⁊ modus q̄ntitatus differant realier.	19.

Explicet tabula quodlibetorum.

